ZESENDERTIG EENVOUDIGE OEFENINGEN

WULFERT FLOOR

UITGAVE: Kampen, Kok z.j. 2e onveranderde druk.

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2017

INHOUD

EERSTE OEFENING OVER HET BIDDEN
TEKST: PREDIKER 11 : 7 EN 8
„Verder, het licht is zoet, en het is de ogen goed de zon te aanschouwen; maar indien de mens vele jaren leeft, en verblijdt zich in die allen, zo laat hem ook gedenken aan de dagen der duisternis, want die zullen vele zijn."

TWEEDE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 9
„Onze Vader, die in de hemelen zijt."

DERDE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 9
„Uw Naam worde geheiligd."

VIERDE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 10a.
„Uw koninkrijk kome."

ZESDE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6:11
„Geef ons heden ons dagelijks brood."

ZEVENDE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN.
TEKST: MATTHEUS 6 : 12
"En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren."

ACHTSTE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 13
„En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze."

NEGENDE OEFENING OVER HET BESLUIT VAN HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 13
„Want Uw is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid. Amen!"
TIENDE OEFENING
TEKST: PSALM 65 : 5a.
Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest.

ELFDE OEFENING
TEKST : JONA 1 : 6a.
En de opperschipper naderde tot hem, en zei tot hem: wat is u, gij hardslapende? sta op, roep tot uw God.
TWAALFDE OEFENING
TEKST: HABAKUK 2 : 4b
Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven. Hab. 2:4b

DERTIENDE OEFENING.
(Vervolg over het leven door het geloof, naar aanleiding van dezelfde woorden)
TEKST : HABAKUK 2 : 4b
Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

VEERTIENDE OEFENING. OVER HET TWEEDE GEBOD DER WET.
TEKST : EXODUS 20 : 4—6.

VIJFTIENDE OEFENING. OVER HET DERDE GEBOD DER WET.
TEKST : EXODUS 20 : 7.

Vr. Wat verbiedt God in dit gebod?

Antw. *Vals zweren, onnodig zweren, Gods naam lasteren, vloeken, oneerbiedig bidden, onverschillig aanhoren van vloeken, en ook, met één woord, allerlei zondige daden, waardoor anderen om onzentwil Gods naam lasteren en onteren. Inzonderheid lezen wij van dit laatste, dat de profeet Nathan tegen David zei: „Inzonderheid omdat gij door deze zaak de vijanden des Heeren grotelijks hebt doen lasteren, zal ook de zoon, die u geboren is, de dood sterven." (2 Sam. 12:14) Alzo was dan de zonde van David, niet alleen zonde tegen het zevende, maar ook tegen het derde gebod; zodat wij ook van dit gebod moeten zeggen met David: „In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd."* (Ps. 119 : 96.)

ZESTIENDE OEFENING. OVER HET VIERDE GEBOD DER WET
TEKST: EXODUS 20 : 8-11

„Gedenkt de sabbatdag, dat gij die heiligt; zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat des Heeren uws Gods, dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling die in uw poorten is; want in zes dagen heeft de Heere de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage: daarom zegende de Heere de sabbatdag en heiligde dezelve."

ZEVENTIENDE OEFENING
OVER HET VIJFDE GEBOD DER WET. TEKST: EXODUS 20 : 12.

Eert uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u de Heere uw God geeft.

ACHTTIENDE OEFENING
OVER HET ZESDE GEBOD DER WET. TEKST: EXODUS 20 : 13

„Gij zult niet doodslaan".

NEGENTIENDE OEFENING.
VERVOLG VAN HET ZESDE GEBOD DER WET.
TEKST: EXODUS 20 : 13. „Gij zult niet doodslaan".

TWINTIGSTE OEFENING.
OVER HET ZEVENDE GEBOD DER WET.
TEKST: EXODUS 20 : 14. „Gij zult niet echtbreken"

EENENTWINTIGSTE OEFENING.
OVER HET ACHTSTE GEBOD DER WET.
TEKST: EXODUS 20 : 15. „Gij zult niet stelen."

TWEEËNTWINTIGSTE OEFENING
OVER HET NEGENDE GEBOD
TEKST: EXODUS 20 : 16. „Gij zult geen valse getuigenis geven tegen uw naaste."

DRIEËNTWINTIGSTE OEFENING
OVER HET TIENDE GEBOD DER WET

TEKST : EXODUS 20 : 17.

Gij zult niet begeren uws naasten huis, gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets, dat uws naasten is.

VIERENTWINTIGSTE OEFENING.
TEKST: PSALM 97 : 1. De Heere regeert.

Wie zou U niet vrezen, Gij Koning der Heidenen? want het komt U toe. Zo lezen wij bij de profeet Jeremia, Cap. 10:7.

VIJF-EN-TWINTIGSTE OEFENING

TEKST: PSALM 4 : 7.

Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere!

ZESENTWINTIGSTE OEFENING

TEKST : 2 KRON. 16 : 9

Want de Heere aangaande, Zijn ogen doorlopen de ganse aarde, om Zich sterk te bewijzen aan degenen, welker hart volkomen is tot Hem.

ZEVENENTWINTIGSTE OEFENING.

TEKST: 2 KRONIEKEN 17 : 16a.

En naast hem was Amasia, de zoon van Zichri, die zich vrijwillig den Heere overgegeven had; en met hem waren tweehonderdduizend kloeke helden.

ACHT EN TWINTIGSTE OEFENING
'OVER HET GROTE GELUK EN DE DURE VERPLICHTING VAN DES HEEREN GUNSTGENOTEN

TEKST: 2 KRONIEKEN 17 : 16.

En naast hem was Amasia, de zoon van Zichri, die zich vrijwillig de Heere overgegeven had.

NEGEN EN TWINTIGSTE OEFENING

TEKST: FILIPPENZEN 3 : 7

Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht.

DERTIGSTE OEFENING

TEKST: FILIPPENZEN 3 : 8.

Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.

EENENDERTIGSTE OEFENING

TEKST: JESAJA 41 : 17.

De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar er is geen; hun tong versmacht van dorst; Ik de Heere zal hen verhoren, Ik de God Israëls zal hen niet verlaten.

EEN OPWEKKING TOT BLIJDSCHAP
TWEEËNDERTIGSTE OEFENING

TEKST: LUKAS 10 : 20.

Maar verblijdt u veel meer, dat uw namen geschreven zijn in de hemelen.

TWEE EN DERTIGSTE OEFENING
EEN OPWEKKING TOT BLIJDSCHAP

TEKST: LUKAS 10 : 20.

Maar verblijdt u veel meer, dat uw namen geschreven zijn in de hemelen.

DRIEËNDERTIGSTE OEFENING

TEKST: SPREUKEN 28: 14a.

Welgelukzalig is de mens, die geduriglijk vreest.

VIERENDERTIGSTE OEFENING

TEKST: 1 SAMUËL 7 : 12.
Samuël nu nam een steen en stelde die tussen Mizpa en tussen Sen, en hij noemde diens naam Eben-Haëzer, en hij zeide: Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.

VIJFENDERTIGSTE OEFENING

TEKST: JEREMIA 31 : 19a.
Zekerlijk, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad.

ZESENDERTIGSTE OEFENING
OVER DE GEBOORTE VAN CHRISTUS
EN DE AANKOMST VAN DE WIJZEN UIT HET OOSTEN

TEKST: MATTHEUS 2 : 1—12.
„Toen nu Jezus geboren was te Bethlehem, in Judea, in de dagen van de koning Herodes, ziet, enige wijzen van 't Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen."

EERSTE OEFENING OVER HET BIDDEN
TEKST: PREDIKER 11 : 7 EN 8

„Verder, het licht is zoet, en het is de ogen goed de zon te aanschouwen; maar indien de mens vele jaren leeft, en verblijdt zich in die allen, zo laat hem ook gedenken aan de dagen der duisternis, want die zullen vele zijn."

De betekenis van deze voortreffelijke en zeer geduchte les komt naar mijn gedachten op het volgende uit: Het is een voorrecht voor de mens, om hier op aarde onder de genietingen van Gods schepselen, lang en voorspoedig te leven; maar hoewel hij al lang leeft, en zich verblijdt in al zijn dagen, zo moet hij nochtans eenmaal sterven en naar het duistere graf vertrekken; en dan zal zijn zielloos lichaam daar zeer vele dagen moeten liggen, en eenmaal worden opgewekt om voor eeuwig te gaan naar de heerlijke hemel, of naar de duistere hel. Daarom, laat hem aan zijn dood denken, terwijl hij leeft; laat hem voor die allesbeslissende dag zoeken bereid te worden, eer hem het sterven overvalt. Geliefde medestervelingen! wij moeten met de dichter zeggen: „Wat man leeft er, die de dood niet zien zal? die zijn ziel zal bevrijden van het geweld des grafs?" (Ps. 89:49) En met de wijze koning: „Daar is geen mens, die heerschappij heeft over de geest, om de geest in te houden: en hij heeft geen heerschappij over de dag des doods; ook geen geweer in deze strijd; ook zal de goddeloosheid haar meesters niet verlossen." (Pred. 8:8) En met Mozes: „Ons leven wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen." (Ps. 90:10) Daarom is het voor elk van ons — of wij oud zijn of jong — zo hoog noodzakelijk, om met diezelfde man gedurig te bidden: „Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart mogen bekomen." (Ps. 90:12) En met David: „Heere, maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; opdat ik weet, hoe vergankelijk ik zij." (Ps. 39:5) Nog een kleine tijd, en dan moeten wij van hier verhuizen. Gelukkig zijn zij, die met David kunnen belijden: „Ik ben een vreemdeling bij U; een bijwoner, gelijk al mijn vaders." (Ps. 39:13) Gelukkig zijn zij, die hun lendenen omgord, en hun kaarsen brandende zullen hebben, als de Heere komt om hen van hier te halen; gelukkig zijn zij, wie de dood wakende vinden zal; gelukkig zijn zij, wier leven een biddend leven is, en die het door goddelijke genade geleerd hebben, om met al de schuld van hun ziel naar de dierbare Hogepriester Jezus te vluchten, met Wiens alleen geldende gerechtigheid zij gerust voor het oordeel verschijnen zullen. Vrienden! als het eenmaal ons zalig voorrecht wezen zal, om God met eeuwige dankzeggingen te verheerlijken voor Zijn troon, dan zullen wij ook aan deze zijde van het graf moeten leren kennen wat het is, om met David uit de diepte onzer ellende te bidden. Niemand zal om de waardigheid van zijn bidden zalig worden. Maar zonder bidden zullen wij ook niet ten hemel binnen gaan, want er staat geschreven: „Het koninkrijk der hemelen wordt geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelve met geweld." (Matth. 11:12) Daarom zegt de Apostel van zichzelf: „Maar één ding doe ik, vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen dat voor is, jaag ik naar het wit, tot de prijs der roeping Gods, die van boven is, in Christus Jezus." (Fil. 3:14) En aan de Thessalonicensen zegt hij: „Bidt zonder ophouden." (1 Thess. 5:17)
Over het bidden wens ik mij thans enige ogenblikken bezig te houden. Ik hoop dit te doen naar het volgende verdeling. Ik wens:

Vooreerst, **te onderzoeken of het bidden noodzakelijk is**;
Ten tweede, wat er tot bidden vereist wordt;

Ten derde, iets te zeggen van het voordeel des gebeds;
Ten vierde, te onderzoeken of de onbekeerde ook bidden kan, en mag, en moet;
Ten vijfde, te trachten enige zwarigheden van heilzoekende zielen na te gaan en op te lossen;
Om ten zesde, met een korte toepassing te eindigen.

Aangaande het eerste: dat het gebed noodzakelijk is, blijkt ons allereerst uit de menigvuldige geboden, die wij daarvan in des Heeren Woord vinden. Zo lezen wij al onder de oude dag, dat de Heere zegt: „Roept Mij aan in de dag der benauwdheid," (Ps. 50:15) En Paulus zegt: „Volhardt in het gebed." (Rom. 12:12) En op een andere plaats: „Houdt sterk aan in het gebed, en waakt in hetzelve met dankzeggingen." (Kol. 4:2) En Christus vermaande de Zijnen om altijd te bidden en daarin niet te vertragen. (Luk. 18:1) Nu, al wat de Heere gebiedt, is noodzakelijk te betrachten.
Ten andere blijkt ons de noodzaak van het gebed uit onze diepe afhankelijkheid van Hem als Opperheer over alles; gehele volken worden bij Hem geacht als een droppel aan de emmer, en als een stofje aan de weegschaal. (Jes. 40:15) Hij behoeft van mensenhanden niet gediend te worden als iets behoevende. (Hand. 17:25) Wij, daarentegen, zijn als leem in Zijn hand; en behalve onze nietigheid, zijn wij van nature arme slaven van de duivel, die buiten Zijn macht en genade niet kunnen, noch begeren, noch willen gered worden; daarom is het noodzakelijk om, met al onze ellende, uit de diepte te roepen, zoals David deed. (Ps. 130:2)
Ten derde is het noodzakelijk uit het verband, dat God zelf heeft gelegd tussen het gebed en de verkrijging van alle goede gaven. Daarom zegt de Heere: „Bidt en u zal gegeven worden: zoekt en gij zult vinden: klopt en u zal open gedaan worden. (Matth. 7:7) En nadat de Heere door de profeet breedvoerig had bekend gemaakt, waarom Hij Israël zulke heerlijke zegeningen wilde schenken (namelijk om Zijns Naams wil); zo zegt Hij evenwel aan het einde: „Daarenboven zal Ik hierom van den huize Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe." (Ezech. 36:37) Daarom zegt ook de dichter: „De Heere is nabij allen, die Hem aanroepen;" en op een andere plaats: „De ogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen, en Zijn oren tot hun geroep" (Ps. 34:16) En zo blijkt het, dat de christen noodzakelijk bidden moet; ook is het bidden een werkzaamheid voor de christen, waarvan hij in zijn levendigste tijden gans niet graag ontslagen zou zijn. Nee, het is de ademtocht van zijn ziel, waardoor hij zijn voedsel boven de sterren zoekt op een wijze, die de arme wereld niet vatten kan.

In de tweede plaats moeten wij onderzoeken, wat er tot het bidden vereist wordt.
Ten eerste, als ons bidden de hoge en heilige God behagen zal, dan zullen wij ook moeten hebben een betamelijke indruk van de ontzaglijke hoogheid des Heeren, waarvan de dichter zingt: „God is grotelijks geducht in de raad Zijner heiligen, en vreselijk boven allen, die rondom Hem zijn," (Ps. 89:8) Waarlijk, deze indruk van de hoogheid van de Heere wordt bij de blinde zondaar gemist; die ziet de heiligheid van de Heere niet aan, maar bidt net zo onverschillig alsof hij tegen zijn gelijke spreekt; en menigmaal is hij onder zijn bidden meer werkzaam met zijn werk of zijn koophandel, dan met Hem, Wiens ogen zien naar „waarheid in het binnenste." (Ps. 51:8) En niet alleen is het zo oneerbiedig gesteld bij de dode zondaar, maar ook is hier groot gebrek bij de wedergeboren en levendige zondaar; evenwel moet ik tegen goddelozen en vromen dit zeggen: Als wij zo koud en achteloos bidden, behoeven wij geen verhoring te verwachten, maar wij maken ons dan schuldig aan schromelijke zonden en spotternij met de Heere

Ten tweede, is er tot recht bidden nodig een waarachtig gezicht en indruk van onze diepe ellende. Zo lezen wij van een arm en boetvaardig zondaar, die zijn ogen niet durfde opheffen naar de hemel, maar in nederigheid uitriep: „o God, wees mij zondaar genadig!" (Luk. 18:13) Dezelfde zielsontdekkende genade woonde in de godvrezende Abraham en deed hem op deze wijze tot de Heere bidden: „Zie toch, ik heb mij onderwonden om te spreken tot de Heere, hoewel ik stof en as ben." (Gen. 18:27) En waarlijk, deze zielsvernederende genade zal er ook tot een recht gebed vereist worden; daarom belooft de Heere ook aan dezulken de verhoring, zeggende, „dat Hij zich wenden zal tot het gebed desgenen, die gans ontbloot is." (Ps. 102:18) Trap en mate van deze zielsvernedering kunnen wij echter niet bepalen. Ook zeg ik niet, dat deze Godverheerlijkende gestalte altijd in de vrome gevonden wordt, ach nee; de droevige ondervinding leert het mij geheel anders. Maar dit zeg ik: het behoort gevonden te worden, en het wordt ook gevonden in zulke gebeden, die de Heere behagen.
Ten derde, is er tot recht bidden nodig een innige begeerte naar de Drie-enige God, als het hoogste goed, zodat de ziel met Asaf zeggen mag: „Wie heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde." (Ps. 73:25) En met David: „Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God. Wanneer zal ik ingaan, en voor Gods aangezicht verschijnen?" (Ps. 42:2 en 3) Nu zeg ik weer niet, dat dit van binnen bij de vromen altijd zo gesteld is, maar dit zeg ik: 't Is gruwelijk, dat het zo veel gemist wordt, en dat wij daarom met al ons zondige bidden zo weinig voordeel doen.
Ten vierde, ook is het volstrekt nodig dat de bidder, in al zijn begeerten, alleen leunt en steunt op de hogepriesterlijke gerechtigheid en voorbidding van de Heere Christus, waarvan Paulus zegt: „Hij kan volkomen zalig maken allen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden." (Hebr. 7:25) Hij is het alleen, die de weg tot de genadetroon geopend heeft, en door Wie een arm zondaar met vrijmoedigheid tot de heilige God naderen mag. Zal dan de zondige mens tot de heilige God komen, het zal door Jezus moeten zijn; zal de arme ellendeling verhoring op zijn gebed verkrijgen, het zal om Jezus' wil zijn. Daarom is het ten allen tijde de werkzaamheid der heiligen geweest, om alzo op die Middelaar te steunen en om Zijnentwil de verhoring te verzoeken. Daarom zegt de gelovige Asaf: „O God der heirscharen! keer toch weder; aanschouw uit de hemel, en zie, en bezoek deze wijnstok, en de stam, die Uw rechterhand geplant heeft, en dat om de Zoon, die Gij U gesterkt hebt!" (Ps. 80:15,16) En dit was ook de grond, waarop de profeet Daniël het huis van zijn hoop bouwde, daarom zegt hij: „En nu, o onze God! hoor naar het gebed van Uw knecht en naar zijn smekingen, en doe Uw aangezicht lichten over Uw heiligdom, dat verwoest is om des Heeren wille." (Dan. 9:17)
Ten vijfde: tot alle deze zaken, die tot het gebed vereist worden,, en waartoe wij van onszelf onbekwaam zijn, is het bovenal nodig, dat de Heere ons schenkt Zijn bekwaam makende Heilige Geest, van welke Paulus zegt: „En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp: want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen." (Rom. 8:26) Deze almachtige Heilige Geest kan in het bidden niet gemist worden, maar wordt daarom ook uit vrije genade aan zondige mensen beloofd. „En Ik zal (zo zegt de Heere) over hen uitstorten de Geest der genade en der gebeden." (Zach. 12:10) Missen de vromen de gevoelige invloed van die Geest, o dan is er geen lastiger arbeid dan het bidden, maar als ook dit heilig vuur van binnen brandt, dan ondervinden zij in het bidden een zaligheid, waarbij de waarde van duizend werelden niet in aanmerking komt.

In de derde plaats moet ik iets zeggen van de voordelen van het gebed.
„Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel", zegt Jakobus, Hoofst. 5:16. De waarheid van dit getuigenis des Heeren blijkt nog gedurig aan des Heeren volk, en is ook menigvuldig gebleken aan de heiligen onder de oude dag. Van Mozes lezen wij, dat hij door zijn gebed het ganse Israël bij het leven behield, hetwelk de Heere gedreigd had uit te roeien en te verdelgen. (Ex. 32:9-14) Van Jozua lezen wij, dat door zijn gebed de zon en maan werden stil gezet. (Joz. 10:12) Van de koning Asa lezen wij, dat God op zijn gebed Zerah de Moor met een leger van duizendmaal duizend mensen vernield heeft. Asa was bevreesd voor dit geweldige leger, en bad aldus tot de Heere: Heere, het is niets bij U te helpen, hetzij de machtige, hetzij de krachteloze: help ons, o Heere, onze God; want wij steunen op U, en in Uw naam zijn wij gekomen tegen deze menigte; o Heere! Gij zijt onze God! laat de sterfelijke mens tegen U niets vermogen. En op dit gebed versloeg de Heere zijn vijanden. (2 Kron. 14:9-12) Evenzo ging het ook met de godvruchtige Josafat. 2 Kron. 20. Van Hizkia lezen wij, dat hij op zijn bidden vijftien levensjaren kreeg. (Jes. 38:5) Niet minder was het met Elia, van wie de Apostel zegt: Elia was een mens van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed, dat het niet regenen zou, en het regende niet in drie jaren en zes maanden. En hij bad wederom en de hemel gaf regen. (Jak. 5:17,18) Door het gebed der vromen werd Petrus uit de gevangenis gered. (Hand. 12:5 en 10) Ja, wat zal ik hier meer van zeggen? Alle vromen zijn er getuigen van, dat de Heere hun bede wel eens gegeven heeft, en zo Zijn heerlijke toezeggingen waarheid gemaakt. En ik geloof met de godvruchtige L. Miseras, dat, als een vrome bij voortduring met een zaak werkzaam is, en daarvoor veel te bidden heeft, dat dan de Heere zulk een zaak ook zeker geven zal. Heerlijk en dierbaar is de werkzaamheid van het gebed, gelukkig noem ik zulke mensen, die maar veel in het verborgen met de Heere werkzaam zijn, want het gebed is der christenen grof geschut, zegt de vrome Luther; en dit is ook waarlijk een echt bijbels zeggen. Daarom noemt de Heere Jezus het een geweld gebruiken op het koninkrijk der hemelen. (Matth. 11:12) Immers won Asa meer met zijn bidden, dan al de Moren met hun strijden. De eerste christenen te Jeruzalem konden zo krachtig bidden, dat de ijzeren deuren van het gevangenhuis er van open gingen. (Hand. 12:5) Ja, van elke vrome ziel, al is het ook de allerzwakste, is het gebed voor God aangenaam en ook krachtig — ja om Christus' wil veel krachtiger dan hij denkt.
Ik vind in de Openbaring van Johannes het een zeer dierbare tekst over de gebeden der vromen, waar wij aldus lezen: „En er kwam een andere engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werd veel reukwerk gegeven, opdat hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar, dat voor de troon is. En de rook van het reukwerk met de gebeden der heiligen, ging op van de hand van de engel voor God." (Openb. 8:3 en 4) Hieruit kunnen wij zien, hoe krachtig de gebeden der arme vromen om Christus' wil zijn, en hoe aangenaam ze voor de Vader zijn, omdat ze door Christus bij het reukwerk Zijner verdiensten aan de Vader worden voorgesteld. Laat dus de zwakke vrome ziel op Christus zoeken te leunen en te steunen, dan zal zij ook alleszins voordeel van haar bidden hebben, ja dat voordeel, dat de Heere haar begeerte geven zal; want er staat geschreven: „En dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort." (1 Joh. 5:14) En de Schrift zegt ergens: „Dit is de wil van God: uw heiligmaking." Daarom, als wij om heiligmaking bidden, dan zullen wij zeker verhoord worden, want dat is de belofte van een onfeilbaar Verbondsgod. Daarom, mijn medezondaren, bidt veel om de Geest van de Heere; want ik durf vrij zeggen: die het meest bidt om des Heeren Geest, die zal er ook het meeste door geleerd en geleid worden; en groter voordelen kunnen wij van het bidden niet hebben, dan dat wij maar

vol van de Heilige Geest mochten worden, om daardoor aan onszelf en aan de wereld te sterven, en hier op de aarde voor Christus te leven.

Ten vierde moeten wij onderzoeken, of de onbekeerde mens ook bidden kan, en mag, en moet.
Waarlijk, het is diep ongelukkig onbekeerd te zijn; want van de zodanigen zegt de Heere, dat ze vijanden zijn van alle gerechtigheid: onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad; haters Gods; afkerig van Zijn heerlijke en zalige dienst; en liefhebbers van de dienst des satans. En niet alleen zijn ze zo verkeerd en boos, maar ze zijn ook volstrekt onmachtig om zichzelf te veranderen, zodat de Heere van hen zegt: „Zal ook een Moorman zijn huid veranderen? of een luipaard zijn vlekken? zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen." (Jer. 13:23) Daarom, een dode zondaar mag en moet bidden, maar hij kan niet bidden; en is het, dat hij de vertoning van bidden maakt, zo zegt God van hem: „Dit volk nadert tot mij met zijn mond, en zij eren mij met hun lippen." (Jes. 29:13) De Farizeeën deden lange gebeden op de hoeken van de straten, om voor wat groots te worden aangezien bij het volk; en nochtans spreekt de Heere Jezus over deze geesteloze bidders wel acht maal het wee uit in Matth. 23:13-29, en zegt tegen hen, dat ze de helse verdoemenis niet ontvlieden zullen. (Matth. 23:33) Onbekeerde mens! Hebt gij tot nog toe het bidden geheel nagelaten, of hebt gij gebeden zonder ooit lust gehad te hebben, om die God te dienen, die gij hebt aangebeden? Wel, dan zegt de Heere tot u: „Gij hebt geen deel nog lot in dit woord; want uw hart is niet recht voor God. Bekeer u dan van deze uw boosheid, en bid God, of misschien deze overleggingen uws harten u vergeven werden; want ik zie, dat gij zijt een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid." (Hand. 8:21,22) Ach, mocht dit geduchte woord des Heeren uw ziel doorboren — opdat gij nog eens recht ernstig met de discipelen mocht leren zuchten: „Heere! leer ons bidden." (Luk. 11:1)

Ten vijfde moet ik trachten enige zwarigheden van heilzoekende zielen na te gaan en op te lossen.
Vooreerst. Sommige arme zielen klagen, dat ze niet kunnen bidden, omdat ze bijna geen woord geregeld kunnen voortbrengen, maar zulke droevige stamelende gebeden moeten doen, dat ze zich zouden schamen om zulk een gebrekkige rede tegenover een aanzienlijk mens voort te brengen, als ze doen tegen de heerlijke Schepper des hemels; en dat ze vaak ook pas begonnen zijn, als ze alweer eindigen moeten. Maar tot de zodanigen zeg ik: als gij maar waarlijk begeerte hebt om de Heere te zoeken en te vrezen, dan zal Hij ook zeker uw kort en gebrekkig gebed verhoren, want de Heere ziet alleen het hart aan, en niet de lengte en geregeldheid van een gebed. Van de wijze koning lezen wij een gebed van dertig verzen lang (1 Kon. 8:23-53); en van de verachte tollenaar lezen wij een gebed van maar zes woorden. (Luk. 18:13) Wie zal nu zeggen, dat het lange en fraaie gebed van Salomo meer aangenaam was bij de Heere, dan die zes woorden van de tollenaar? Immers de tollenaar ging op zijn gebed gerechtvaardigd naar zijn huis.
Ten tweede. Andere heilbegerige zielen klagen, dat zij al lange tijd om hartveranderende genade, licht, troost, blijdschap en heiligmaking gebeden hebben, maar dat God ze niet verhoort. Tot dezulken zeg ik: Ziel! is het u waarlijk om Jezus te doen? Bidt gij om de Heilige Geest? Wilt gij u aan de leiding van die Geest overgeven? Zijn uw duizenden zonden u een last? Is des Heeren wet uw vermaking? Dan durf ik op grond van des Heeren Woord tot u zeggen, al zijt ge dan nog zo ellendig, de Heere heeft u beloofd: „Ik, de Heere, zal ze verhoren; Ik de God Israëls,

zal ze niet verlaten." (Jes. 41:17) De Heere heeft van zulke heilbegerigen gezegd: „Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten?.... ofschoon deze zou vergeten, zo zal Ik toch u niet vergeten." (Jes. 49:15) Houdt dan toch maar bij de zachtmoedige Jezus aan; wellicht wil Hij uw standvastigheid in het aanhouden beproeven, gelijk Hij deed met de Kanaänese vrouw. (Matth. 15) Waarlijk, geliefden! gelooft het toch: de eerste moet nog geboren worden, die door de Heere Jezus is van de hand gewezen. Bedenkt ondertussen maar vrij, dat gij uw ziel deerlijk bezondigt, met al dat murmureren en zeggen: Jezus wil wel anderen zalig maken, maar niet dezulken, die het zo lang tegen Hem hebben uitgehouden. Dit is Jezus in het aangezicht slaan, Zijn Heilige Geest bedroeven, en Zijn Evangelie voor leugenachtig verklaren.
Ten derde: andere heilbegerige zielen zeggen: Ik durf nauwelijks meer om vergeving van zonden, en om bekering en heiligmaking door de Heilige Geest te bidden; want ik ben pas weer van het gebed opgestaan, of ik zondig al weer voort; soms beklaag ik wel ernstig mijn zonden en roep ik om door des Heeren onmisbare Geest geleerd en geheiligd te worden; maar nauwelijks heb ik de deur van mijn binnenkamer achter mij toegedaan, of ik ga alweer mijn oude gang; hierom ben ik bevreesd, dat al mijn bidden maar spotten is met de hoge en heilige God. Tot dezulken zeg ik: Ziel! zo is het ook met mij gesteld; maar juist daarom zijn wij te meer aan het bidden verbonden; als wij niet meer zondigen, dan zullen wij ook niet meer hoeven te bidden, maar dan zal het met al dat behoeftige volk voor eeuwig danken en zingen zijn. Wij lezen in Matth. 18:21 en 22, dat Petrus aan Jezus vroeg: of het niet genoeg zou zijn, als hij zijn broeder zevenmaal zou vergeven, als hij tegen hem gezondigd had. Nee, antwoordde Jezus, dat moet gij wel zeventigmaal zevenmaal willen doen. En zou dan deze allergenadigste Heere Jezus deze regels aan de Zijnen voorschrijven zonder het Zelf te willen doen? Nee, Hij vergeeft menigvuldig, zodat wij met de dichter moeten zeggen: „Hij doet ons niet naar onze zonden: en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden. Want zo hoog de hemel is boven de aarde, is Zijn goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vrezen." (Ps. 103:10,11) Daarom, strijdt en bidt toch, en geeft het de helse geest nooit gewonnen.

TOEPASSING

Uit datgene wat met veel gebrek verhandeld is, zal blijken, dat vele mensen diep ongelukkig zijn. Vooreerst zulken, die geheel biddeloos hun reis naar het land der eeuwigheid voortzetten, en zonder bidden naar hun bed gaan en van hun bed komen; zonder bidden naar de godsdienst; ja levend, alsof er geen geduchte eeuwigheid te verwachten was. Vrienden! gij wordt Christenen geheten en zijt ondertussen niets anders dan gedoopte heidenen, en gij zult ook eenmaal met het blinde heidendom en alle grove roekeloze mensen uw plaats hebben in de buitenste duisternis, als er geen waarachtige bekering tussenbeide komt, eer u die nare dood overvalt. Nu leeft gij gerust en zorgeloos, maar er zal eenmaal onrust moeten komen, hetzij hier in de genadetijd (hetwelk ik u hartelijk toewens!) of anders, als het voor eeuwig te laat wezen zal. Hoort wat de Heere zegt: „Stort uw grimmigheid uit over de heidenen, die U niet kennen en over de geslachten, die Uw naam niet aanroepen." (Jer. 10 : 25)
Ten tweede. Er zijn anderen, die even ongelukkig zijn als de voorgaanden: zij hebben geen begeerte om de Heere te vrezen, en Hem om bekering en genade te bidden; nochtans doen ze wel eens als die schippers in de nood, waarvan wij lezen Jona 1:5, die in de zware storm tot God riepen. Zij bidden, als zij eens op een ziekbed, of in ander doodsgevaar zijn, maar, als het gevaar weer geweken is, dan bekommeren zij

zich met niets minder dan met het roepen tot God. Waarlijk, de hel zal vol zijn van zulke onheilige en goddeloze bidders.
Ten derde. Er zijn anderen, die bidden om een vruchtbaar jaar, of om een gelukkige koophandel, of om op een andere wijze rijkdom, eer en gemak te verkrijgen; maar vergeten ondertussen het heil van hun kostbare zielen. Mens, u die alzo werkzaam zijt, bedenk toch, dat de rijkdom zo zwaar is, dat menigeen er onder doodvalt; bedenk toch, dat Paulus zegt: „die rijk willen worden, vallen in de strik en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, die de ziel doen verzinken in verderf en ondergang." (1 Tim. 6:9) En de wijze koning: „De voorspoed der zotten zal ze verderven." (Spreuk. 1:32) Gij hebt nu begeerte naar dat zware goud, maar ach, wordt toch wijs eer het te laat is, en zoek de Heere Jezus.
Ten vierde. Anderen zijn er, die op de drie eerstgenoemde soorten met verachting neerzien, en er wel tegen zouden willen zeggen, wat de hoogmoedige eigengerechtigheidszoekers bij Jesaja tegen het volk zeiden, namelijk: „Nadert gijlieden niet tot mij, want ik ben heiliger dan gij." (Jes. 65:5) Zij bidden zoals de Farizeeën, om van de mensen gezien te worden, of uit gewoonte, of om de hemel ermee te verdienen. Zij bidden wellicht 's morgens en 's avonds, en verder de gehele dag niet weer. Zij bidden op hun gewone tijden met een geheel oneerbiedig en koud hart, zonder ooit door geestelijke behoefte gedrongen te worden, en de overige tijd van de dag tonen zij, dat ze niets beminnen of zoeken dan die nietige wereld, die met al haar begeerlijkheden voorbijgaat. En nochtans zijn ze op dit jammerlijke bidden hoogmoedig, en menen dat hun de eeuwige zaligheid niet ontgaan zal. Arme mens! In plaats dat gij met dit levenloze bidden de hemel zult verdienen, zo zegt God ervan: „Die zijn oren afwendt van de wet te horen, diens gebed zelfs zal een gruwel zijn." (Spreuk. 28:9) Gij moet u voor God schuldig leren kennen, en als de arme tollenaar leren bidden; want zolang als gij zo aan het bidden blijft, en intussen de zonde liefhebt, waarlijk, God zal u uw gebeden weer in uw aangezicht werpen, en al uw trotse bidden zal voor God niets aangenamer zijn dan het huilen van een hond.
Daarom, o arme onbekeerden! bidt God om ontdekkend licht, opdat gij met de deerniswaardige toestand van uw ziel moogt bekend worden, en als een arm schuldenaar tot Jezus vluchten. Waarlijk, dit zou de eerste stap zijn tot het behoud uwer zielen.
Eindelijk: Volk van God! Tot ulieden heb ik dit tot toepassing te zeggen : „Bid toch veel om de Heilige Geest van de Heere, buiten Wie wij niets zijn dan zonde en ellende. Bid hier — dank eeuwig hierna: bid op aarde — dank in de hemel: strijd hier — en draag in de hemel de kroon."
Maar ook: „Bid zonder ophouden: dank God in alles, en dank Hem dus ook, dat gij een bidder geworden zijt."

Amen

TWEEDE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 9

„Onze Vader, die in de hemelen zijt."

„Mensenkind! sta op uw voeten, en Ik zal met u spreken." Dit was de taal van God tegen de Profeet Ezechiël. (Cap. 2:1) Zeer opmerkelijk is het, dat de profeet Ezechiël niet alleen op deze plaats, maar nog 92 maal in zijn Godsspraak, met de naam van Mensenkind door de Heere genoemd wordt. Zouden wij onze gedachten zeggen, waarom God aan deze Profeet zo menigmaal deze naam geeft, dan moeten wij er dit van denken, namelijk: „dat het vooral daarom was, opdat deze Profeet zich niet zou verhovaardigen op Zijn menigvuldige goddelijke gezichten, ondervindingen en openbaringen. Immers, God weet, wat er van Zijn maaksel te wachten is, gedachtig zijnde dat ze stof zijn." (Psalm 103:14) En Ezechiël was zowel in gevaar om zich op de uitnemendheid der openbaringen te verheffen, als naderhand Paulus. (2 Kor. 12:7) Daarom wil de Heere ermee zeggen: „Gij, Mijn knecht, al is het dat Ik u op een bijzondere wijze verwaardig met Mijn Goddelijke nabijheid, en u boven anderen van Mijn knechten heerlijke dingen doe ondervinden, — gij zijt nochtans geen engel, nee, gij zijt een mensenkind, een zwak mensenkind, een zondig mensenkind, die uw grondslag nog in het stof hebt." — Volk des Heeren, past ook deze naam van mensenkind op uzelf toe en leert hieruit:

Ten eerste. „Gij zijt mensenkinderen, door de Heere gemaakt uit het stof der aarde." (Gen. 2:7). Daarom zegt de Apostel van onze stamvader, uit wie wij allen voortkwamen: „De eerste mens is uit de aarde aards." (1 Kor. 15:47) O, laat dit u gedurig doen gedenken aan dat dreigement des Gods van de hemel, waar Hij zegt: „Gij zijt stof, en zult tot stof wederkeren." (Gen. 3:19) O, geliefden! wij zijn er niet lang meer: de wereld is voor ons een herberg, waarin wij maar een zeer korte tijd logeren. Wij gaan eerlang naar het duistere graf. Elifaz zegt van ons, dat wij „lemen huizen bewonen, en dat onze grondslag in het stof is." (Job 4:19) Waakt en bidt dan, opdat gij de vrolijke roemtaal van de Apostel tot de uwe kunt maken, als hij zegt: „Wij weten, dat zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen." (2 Kor. 5:1)

Ten tweede. Gij zijt mensenkinderen, niet alleen broos en zwak, maar ook zondig en ellendig, en draagt het zondige beeld van Adam; daarom zegt de Schrift: „En Adam leefde honderd en dertig jaren, en gewon een zoon naar zijn gelijkenis, naar zijn evenbeeld." (Gen. 5:3) Gij zijt mensenkinderen, waartegen God (vanwege uw boosheid) rechtvaardig zeggen kan: „O gij kind des duivels, vol van alle bedrog en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid, zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?" (Hand. 13:10) „Gij zijt mensenkinderen, die van nature uit de vader de duivel zijt en zijn werken doet." (Joh. 8:44). O, laat dit u verootmoedigen en doen gedenken aan de vermaning des Heeren: „Zijt niet hooggevoelende, maar vreest". (Rom. 11:20) Niemand heeft meer reden om ootmoedig te zijn dan een reiziger naar het zalige vaderland der eeuwige rust. Zeer nodig was het om toch gedurig te gedenken aan dit woord des Heeren: „Want wat onderscheidt u? En wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen? En zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen hadt?" (1 Kor. 4:7) „En zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed." (Gal. 6:3) Deze twee gewichtige vermaningen mocht de arme christenziel wel boven de deur van haar binnenkamer schrijven, opdat ze haar gedurig voor ogen waren.

Evenwel, hoewel het een eeuwige waarheid is, dat de christen van nature ook een kind des toorns is, gelijk al de anderen, en ook vol van ongerechtige dingen, zo is het nochtans even zowel waarheid, dat hij uit God geboren is, en dus niet alleen een zondig mensenkind, maar ook een zoon of dochter van de almachtige God, zodat Johannes tot de gelovigen christen zeggen mag: „Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden". (1 Joh. 3:1) Over deze dierbare betrekking die er tussen God als Vader en de ware gelovigen als kinderen bestaat, hoop ik nu wat verder te handelen.

Ik kan en wil het niet op mij nemen, om deze aanspraken van het allervolmaaktste gebed nauwkeurig en puntsgewijs uit te pluizen, maar ondervind ook hierin mijn grote gebrekkigheid in het verklaren der waarheid. Ik zal dan maar naar het licht, dat ik er in heb of krijgen mag, op de volgende wijze zoeken te handelen.

Ten eerste zal ik zoeken voor te stellen, waardoor God de Vader van een uitverkoren zondaar wordt;
Ten tweede. Hoe vaderlijk God de Zijnen hier op aarde behandelt;
Ten derde. Hoe gelukkig al deze kinderen zijn, naardien ze eenmaal erfgenamen van huns Vaders goederen worden;
Ten vierde. Enige kentekenen van dit kindschap zoeken voor te stellen;
Ten vijfde. Onderzoeken, waarom Jezus de Zijnen leert zeggen onze Vader en niet mijn Vader;
Ten zesde. De zaak kort zoeken toe te passen.

Eerst moeten wij dan beschouwen de gronden van het kindschap der gelovigen, welke ik tot deze drie zaken brengen zal, namelijk: de wedergeboorte, de aanneming tot kinderen en de vereniging met Christus door een geestelijk huwelijksverbond.
Vooreerst: de uitverkoren zondaar uit zijn bedorven ouders geboren zijnde, is van nature geen kind Gods, maar een kind des satans en des toorns; hij moet derhalve andermaal geboren worden, gelijk de Zaligmaker zegt tegen Nicodemus: „Voorwaar, voorwaar zeg ik u, tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het koninkrijk Gods niet zien." (Joh. 3:3) Deze wedergeboorte is in de grond der zaak gelijk aan de inwendige roeping, aanvankelijke hartsverandering of eerste bekering; zij werd onder de oude dag ook genoemd besnijdenis des harten.
Door deze wedergeboorte wordt een arme duivelsslaaf, van een waar kind des duivels veranderd in een zoon of dochter van de almachtige God en in des Heeren geestelijk huisgezin overgebracht, en krijgt hij alzo de grote en onbegrijpelijke God tot zijn Vader. Deze wedergeboorte openbaart zich in de zondaar, door het kennen en haten der zonde en door het oprecht liefhebben van alles wat de Heere in Zijn Woord beveelt. De mens van nature is een vijand van alle gerechtigheid. Des Heeren geboden zijn hem een zware en moeilijke last. De zonde is het volstrekte element van zijn ziel, waarin hij grote lust heeft. De dienst der wereld is zijn voorname hoofdzaak, terwijl hij uitwendig, om zijn geweten gerust te stellen, de godsdienst als een geringe bijzaak waarneemt. Doch als de onwederstaanbare Geest des Heeren hem om Christus' wil tot zaligheid komt wederbaren, dan wordt hij van dood levend, van blind ziende en van oud nieuw gemaakt, zodat de zaken bij hem een geheel andere keer nemen. Des Heeren geboden worden hem een hartelijke lust, zodat hij naar de inwendige mens met de dichter leert zeggen: „Ik heb uw geboden lief meer dan goud, ja meer dan het fijnste goud." (Ps. 119:127) De zonden, ja alle zonden worden hem een bittere plaag, waarvan hij, inzonderheid in zijn levendigste tijden, met de Apostel zegt: „De zonde is

mij de dood geworden," (Rom. 7:13) en met de vrome dichter: „Alle valse pad heb ik gehaat." (Ps. 119:128) De zaken van zijn dagelijks beroep worden hem bijzaken, terwijl des Heeren zalige dienst zijn voorname hoofdzaak wordt. Het dierbare Woord van God, door hetwelk de Heilige Geest hem wederbaart, wordt zijn onmisbare zielenspijs, waarvan hij in zijn levendigste tijden met de dichter zegt: „Hoe zoet zijn uw redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijn mond!" (Ps. 119:103) Ook zijn uw getuigenissen mijn vermakingen en mijn raadslieden, zie vers 24. Evenwel moet ik er dit bijvoegen, dat hij onder al die zoete vermakingen in des Heeren zalige dienst, nog gedurig en aanhoudend te kampen heeft met zijn boze verdorvenheden, die hem tot zijn waarachtige smart zullen bijblijven, totdat hij de eeuwigheid instapt, en dan ook geen uur langer. Welgelukzalig is het volk, dat alzo van boven mag geboren zijn.

De tweede grond van dit zalige kindschap der gelovigen is de genadige aanneming tot kinderen, naar Gods van eeuwigheid bepaalden vrederaad. O, de ellendige, machteloze en zeer gebrekkige vromen stonden van eeuwigheid bij God bekend. En als nu in de tijd het uur der minne komt, dan neemt de Heere hen op uit de drek van hun onreinheid en neemt hen uit genade tot Zijn eigen kinderen aan; de een in zijn bloeiende jeugd en de ander in zijn grauwe ouderdom; de een langs een zeer harde weg en de ander bijna zonder grote benauwdheid en beroering; de een van een zedig levensgedrag en de ander midden uit het gruwzaam werelds gewoel. Hij maakt ze dus niet alleen der goddelijke natuur deelachtig door de wedergeboorte, maar neemt ze ook om Jezus' wil in Zijn geestelijk huisgezin tot Zijn kinderen en erfgenamen aan, en geeft hun „de geest der aanneming tot kinderen." (Rom. 8:15) Groot was het voordeel van de twee zonen van Jozef, dat ze door de oude aartsvader Jakob als zijn kinderen werden aangenomen en met een grote zegen gezegend. (Gen 48:5 en 20) Groot was het voordeel van Mozes, dat hij door des konings dochter uit de golven der rivier werd opgehaald en tot een prins in Egypte werd aangenomen, waarvan de Schrift zegt: „En toen het knechtje groot geworden was, zo bracht zij het tot Farao's dochter en het werd haar ten zoon, en zij noemde zijn naam Mozes en zei: Want ik heb hem uit het water getogen." (Ex. 2:10) Nochtans is het een eindeloos groter voordeel, uit genade tot een kind van de grote Schepper aller dingen aangenomen te zijn. Volk van God! Gij waart geen zonen en dochteren van een eenvoudige Israëliet, gelijk Mozes, maar gij waart van nature de eigen kinderen van een afgrijselijke zielenmoorder. Gij zijt niet aangenomen tot hovelingen en prinsen van Egypte, zoals diezelfde Mozes, maar gij zijt uit genade aangenomen tot prinsen en hovelingen aan het hof des hemels. Gij lag niet in de golven van de rivier de Nijl, gelijk Mozes, maar gij lag in de golven van uw zonden en de volstrekte dwingelandij van de satan; gij lag geheel en al in uw onmacht; gij laagt onder Gods rechtvaardige toorn en op de rand van de peilloze Nijl der hel. Gij zijt van daar niet opgevist door de rijksprinses van Egypteland, gelijk Mozes, maar door de grote Koning der Koningen en de Heere der heerlijkheid. Jezus heeft u niet uit het water gered, maar uit het vuur, en om dit wonder te volvoeren, moest Hij zelf eerst in het vuur neerdalen! O, eindeloos wonder boven wonder! Vromen, weest hierover klein en dankbaar, en zoekt er de lieve Jezus alleen de eer van toe te brengen; want het is niet uw werk, maar alleen Zijn werk; niet uw wijsheid, maar Zijn wijsheid; niet uw voorzichtigheid, maar alleen Zijn peilloze barmhartigheid en genade. Evenwel hoewel het Gods werk is, zo is het nochtans uw onbeschrijfelijk geluk en eeuwig voordeel; daarom, zijt verwonderd, zijt vernederd, zijt verheugd, en houdt zeer goede moed, want uw Verlosser is sterk.

De derde grond van dit geestelijk kindschap is de geestelijke huwelijksvereniging met de Heere Jezus. Van deze huwelijksvereniging lezen wij bij de profeet Hosea, waar de

Heere zegt: „Ik zal mij u ondertrouwen in geloof." (Hos. 2:19) Hoort ook hiervan een allerdierbaarste uitspraak van de grote Jehova in Ezechiël 16, alwaar de hoge God tegen de arme vloekeling aldus spreekt: „Als Ik nu bij u voorbijging, zag Ik u, en ziet uw tijd was de tijd der minne; zo breidde Ik mijn vleugel over u uit, en dekte uw naaktheid, ja, Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere Heere en gij werd de Mijne." (Ezech. 16:8) Deze geestelijke huwelijksvereniging bestaat hierin, namelijk: de grote Heere Jezus biedt Zich met al Zijn schatten en gaven aan de doemwaardige zondaar aan, en roept hem toe: „Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen." (Joh. 6:37) „Wendt u naar Mij toe en wordt behouden.' (Jes. 45:22) „Die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet." (Openb. 22:17) „Komt allen tot Mij, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven." (Matth. 11:28) enz. De arme en onder doemschuld verslagen ziel, door des Heeren Geest bewerkt wordende, zegt, met zijn gehele hart, op de genade-aanbiedingen “Amen”, en geeft zich voor tijd en eeuwigheid aan deze grote Heere Jezus, met al zijn schulden over, en is gewillig om dit Lam te volgen door bezaaide en onbezaaide landen; is gewillig om zich door Hem te laten reinigen met Zijn dierbaar en alleen geldend zoenbloed, en ziet geen andere weg, en begeert ook geen andere weg om met God, Wiens naam zij onteerd en Wiens deugden zij ontluisterd heeft, verzoend te worden; en is ook gewillig naar de inwendige mens, om deze Jezus te dienen en lief te hebben. Ziet, zo met de Zoon verenigd, wordt dan ook de Vader haar Vader. Groot was het voorrecht van Esther, dat zij in het huwelijk ging met de grote koning Ahasveros en zo koningin werd over 127 landschappen; te meer was dit een grote verhoging, omdat zij niet was van koninklijke afkomst, maar slechts een arme en verachte ouderloze wees. (Esth. 2:8-17) Wat komt nochtans dit geluk van Esther in aanmerking bij het zalig voorrecht van Gods gunstgenoten! Immers zij kreeg slechts een goddeloze heidense koning tot haar echtgenoot, waarbij ze niet zonder gevaar was, dat hij ook met haar doen zou als met zijn vorige vrouw, die hij om haar ongehoorzaamheid wegjoeg. (hfdst.1) Maar de vromen zijn door een geestelijk huwelijk verbonden aan de grote Hemelkoning, zodat de Profeet zegt: „Uw Maker is uw man, Heere der heirscharen is Zijn naam." (Jes. 54:5) Volk van God! verheugt en verblijdt u, want uw zielenbruidegom is niet alleen koning over 127 landschappen, zoals Ahasveros — maar Hij is koning over hemel en aarde; Hij wandelt op de vleugelen van de wind; Hij telt des hemels sterren, en noemt ze bij name, zodat er niet een gemist wordt. Verblijdt en verheugt u, want deze zielenbruidegom zal u ook niet weer van Zich wegzenden. Nee, deze geestelijke huwelijksvereniging, die er bestaat tussen Christus en Zijn uitverkoren bruid, zal in der eeuwigheid niet verbroken worden, al zijt gij Hem tienduizendmaal ongehoorzaam. Welgelukzalig is het volk, dat het hier op aarde mag te beurt vallen, om zo met Jezus in een huwelijksverbond te komen! O, zij kunnen hier in dit jammerdal wel eens een storm doorstaan; die Jezus tot zijn deel heeft, die kan ook met Hem en in Zijn kracht wel eens tegen wind en stroom opzeilen. Gelukkig zijn zij, die Hem tot Bruidegom en zo ook Zijn Vader tot hun Vader hebben voor tijd en voor eeuwigheid.

Mijn tweede stuk is om te beschouwen, hoe vaderlijk God de Zijnen hier op aarde behandelt. Ieder van des Heeren ontrouwe gunstgenoten is er een krachtige ondervinder van, dat de hoge God met Zijn volk doet gelijk een barmhartige Vader met Zijn kinderen, die Hij teer liefheeft. Enige van de kinderlijke voorrechten zal ik hier proberen voor te stellen. Mocht het nog kunnen dienen tot een middel voor de een of andere arme wereldling, die aan het zalig voorrecht der vromen nog helemaal geen

kennis gehad heeft. Enige blijken van Gods Vaderlijke behandeling zal ik dan optellen.
Ten eerste. Hun genadige Vader schenkt hun om des Heeren Jezus' wil, de vergeving van hun ongerechtigheden. „Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob, ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël." (Num. 23:21) Daarom zegt ook de Heere van Zijn volk: „In die dagen en te dier tijd, spreekt de Heere, zal Israëls ongerechtigheid gezocht worden, maar zij zal er niet zijn, en de zonden van Juda, maar zij zullen niet gevonden worden: want Ik zal ze dengenen vergeven, die Ik zal doen overblijven." (Jer. 50:20)
Ten tweede. De Heere, die aan hen hun schuld vergeven en in Christus het recht ten eeuwigen leven geschonken heeft, heeft hen zeer lief, ja zo lief, dat Hij van hen zegt: „Dat, die hen aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan." (Zach. 2:8) Ook zegt de allergenadigste God van hen, op een andere plaats: „Is niet Efraim Mij een dierbare Zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de Heere." (Jer. 31:20) En niet alleen zegt de Heere het, dat Hij de Zijnen liefheeft, maar Hij toont het ook. Laat de dagelijkse ondervinding van des Heeren kinderen hiervan getuigen; inzonderheid van hen, die al wat jaren ondervinding op de weg naar Kanaän gehad hebben. O, wat gebeurt het menigmaal met Gods arme volk, dat ze van binnen honderden van beschuldigingen gevoelen; zonden van nalatigheid en zonden van bedrijf getuigen tegen hen: zij zijn ontrouw aan hun hoge roeping; zij schamen zich om vrijmoedig voor de Heere Jezus uit te komen, die eenmaal voor hun zonden aan de geselpaal stond; zij zijn menigmaal hoogmoedig, twistgierig en waanwijs, lopen de Heere vooruit, murmureren tegen Zijn wijs en genadig bestuur, zijn duizendmaal bezet met goddeloze gedachten, ja wat zal ik meer zeggen? Mijn pen is niet in staat om mijn zonden te beschrijven; maar hoe dit ook zijn moge, des Heeren goedertierenheid is onder dit alles van geslacht tot geslacht; Zijn barmhartigheden zijn elke morgen nieuw, en Zijn trouw is groot. (Klaagl. 3:23) Menigmaal denkt de arme en door zijn geweten beschuldigde vrome, dat hem, vanwege zijn zonden, slagen zullen overkomen, terwijl de Heere hem integendeel zegent. Menigmaal denkt de ziel, dat haar niets anders te wachten staat dan donkerheid en verberging, terwijl de Heere haar integendeel doet juichen in een zeer zachte leiding, haar verblijdende met het zoet gevoel Zijner goddelijke nabijheid. O! wonderlijk zijn des Heeren wegen, vaderlijk is Zijn handeling, overvloedig zijn de redenen om met David te zeggen: De goedertierenheid des Heeren is in der eeuwigheid, hetgeen David wel 26 maal achtereen zegt in Psalm 136.
Ten derde, blijkt ons Gods vaderlijke handelwijze met de Zijnen in Zijn beloften in de verhoring van hun gebeden. Hoort wat de Heere dienaangaande zegt: „En wat vader onder u, die de zoon om brood bidt, zal hem een steen geven? of ook om een vis, zal hem voor een vis een slang geven? of zo hij ook om een ei zou bidden, zal hem een schorpioen geven? Indien dan gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven, dengenen die Hem bidden?" (Luk. 11:11-13) Oneindig meer dan een aardse vader wil deze hemelse Vader de Zijnen van alle goed verzorgen, en alle kwaad van hen weren. Geen haartje van hun hoofd zal er vallen zonder Zijn wil; Hij zal hen hier leiden door Zijn raad, en daarna in heerlijkheid opnemen.
Ten vierde, blijkt ons de vaderlijke behandeling des Heeren omtrent Zijn kinderen, in Zijn getrouwe, alwijze, en liefderijke kastijdingen. Hiervan zegt de Apostel: „Want die de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geselt een iegelijk zoon, die Hij aanneemt." (Hebr. 12:6) Menige vrome ziel ondervindt later het zalig en zielsvernederend nut van

de kastijdingen des Heeren, en zegt met de kerk onder de oude dag: „Ik dank U, Heere! dat Gij toornig op mij geweest zijt; maar Uw toorn is afgekeerd en Gij vertroost mij." (Jes. 12:1) En eenmaal in de zalige eeuwigheid zal het ten volle aan alle vromen blijken, dat alle Gods aanbiddelijke wegen, waardoor Hij hen hier in dit jammerdal geleid heeft, niet anders geweest zijn dan vaderlijke goedertierenheid en eeuwige liefde; daarom is het reeds hier op aarde de roeping van Gods gunstgenoten, om des Heeren vaderlijke deugden te verkondigen, ten spijt van de hel met al haar inwoners. O, vrome! begin reeds hier op aarde de Heere groot te maken, want Hij is het honderdmaal overdubbel waard.

Mijn derde hoofdstuk is, om iets te zeggen van het geluk der kinderen Gods, naardien ze eenmaal erfgenamen zijn van alle goederen van hun Vader.
Het vrome volk is hier op aarde al een gelukkig volk, omdat ze een getrouwe God tot hun Vader en Bondgenoot hebben. Nochtans zijn zij nog inwonende in een lichaam der zonde, en nog uitwonende van de Heere. Zij zijn nog op weg naar het zalig vaderland; zij zijn hier nog vreemdelingen in een vreemd land; en niet zelden ontmoet hen op deze reis veel strijd, moeite, zorg, kommer en verdriet, zodat de blinde wereld er weinig of niets van zien kan, dat ze zo gelukkig zijn. Maar eenmaal komt er een tijd, dat het voor hemel en aarde, voor mensen en duivelen openbaar worden zal, dat Gods volk een zeer gelukkig volk is, dan namelijk, als gijlieden en ik met al de honderdduizenden mensen — die uit hun graven zullen worden opgewekt — staan zullen voor die laatste vierschaar. Dan zullen alle vromen ingaan in die stad die fondamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester de God des hemels is. Het is mij ten volle onmogelijk, om de zaligheid der hemelingen te beschrijven. Trouwens, David kon dat nog niet, maar moest eindigen met in verwondering uit te roepen: „O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vrezen!" (Ps. 31:20) Evenwel weten wij er dit weinige van:
Ten eerste. Als de vromen deze erfenis te beurt zal vallen, dan zullen zij voor een eindeloze eeuwigheid vrij zijn van allerlei verdriet en kommer; zij zullen daar niet meer arm zijn, noch ziekelijk, noch bedroefd over het afsterven van hun dierbare geliefden. Geen inwoner zal aldaar zeggen: ik ben ziek.
Ten tweede. Zij zullen aldaar ook voor eeuwig vrij zijn van de zonden. — Als ik mijn weg eens terug ga denken, kan ik mij niet een enkele dag voorstellen, waarin ik mijn ziel niet met menigvuldige zonden bezwaard heb, ook vrees ik, dat ik tevergeefs naar zulk een dag wachten zal, maar denk, dat ik over tien of twintig jaren (als ik dan nog hier ben) al even zo vuil zijn zal als tegenwoordig. Maar indien iemand de Heere vreest en over de zonden treurt, laat hem ook verblijd zijn, dat hij, na het uitblazen van zijn adem, in eeuwigheid niet meer zondigen zal. Daar zal geen slaap zijn ogen bevangen, terwijl hij in des Heeren dienst bezig is; daar zullen zijn gedachten niet meer afzwerven op de nietige en zondige dingen; daar zal zijn zalige gemoedsvrede niet gestoord worden door de zonden; daar zal hij niet meer ijdel zijn, noch toornig, noch gierig, noch hoogmoedig, noch liefdeloos; daar zal geen zonde van nalatigheid, noch van bedrijf, hem immer kwellen.
Ten derde. Zij zullen daar eeuwig vrolijk leven in het zoet gezelschap van Henoch, Noach, Abraham, Izak, Jakob, Mozes, David en al de profeten en apostelen en hun vroeger afgestorven vrienden, die hun nu reeds zijn voorgegaan; en ook met de vromen, die thans leven en die leven zullen tot aan het einde van de wereld.
Ten vierde. Zij zullen niet zijn op een wereld vol ellende, waarop zij nu leven, maar in de heerlijke hemel, de eeuwige woonplaats der engelen en volmaakte rechtvaardigen.

Ten vijfde. Zij zullen voor eeuwig buiten gevaar zijn, om ooit uit hun zalige gelukstaat uit te vallen.
Ten zesde. Zij zullen voor eeuwig het aangezicht van den Drie-enige God zien, en Hem volmaakt kennen, liefhebben en verheerlijken. De vrome dichter van de 73e psalm wist er iets van, hoe aangenaam het is om des Heeren zalige gemeenschap te ondervinden; daarom zei hij: „Het is mij goed nabij God te zijn." (Ps. 73:28) Hier wordt die zalige gemeenschapsoefening met de Heere gedurig verstoord door tussenkomst van die akelige zonden, maar daar zal ze eeuwig duren, zonder ophouden. O zalige verwisseling! Voor een armoedig en ellendig leven, onder de rampen van dit aardse jammerdal, zullen de vromen een koninkrijk ontvangen; daarom zei de Heere: „Vreest niet, gij klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen ulieden het koninkrijk te geven." (Luk. 12:32) En op een andere plaats: „Ik verordineer u het koninkrijk, gelijkerwijs mijn Vader dat mij verordineerd heeft." (Luk. 22:29) Voor het droevig gezelschap der spottende vijanden des Heeren, zullen zij het vrolijke gezelschap der hemelingen verwisselen. Daarom zegt de waarachtige Belover: „Ik zal u wandelingen geven, onder dezen die hier staan." (Zach. 3:7) Voor een zondig hart — de staat der volmaakte heiligheid; voor gedurige duisternis — een eeuwig blijvend licht; voor de staat van menigvuldig treuren — een eeuwige blijdschap: „Want God zal alle tranen van hun ogen afwissen; en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weg gegaan (Openb.21:4)

Mijn vierde hoofdstuk is, om enige kentekenen van dit gelukkige kindschap voor te stellen.
Ik hoop met mijn kentekenen zo dicht bij des Heeren onfeilbaar Woord te blijven, als het mij mogelijk is; voorts zeg ik tot ieder die dit hoort, of ooit komt te lezen: gijlieden kunt mijn kentekenen eens op de schaal leggen, onderzoekende, of ze met des Heeren getuigenis overeen bevonden worden.
Vooreerst dan: niemand wordt een kind van deze hemelse Vader, dan door de Heere Christus; van nature zijn wij kinderen des satans en kinderen des toorns. Zullen wij nu kinderen Gods worden, dan zullen wij moeten leren, of geleerd hebben, wat het is, om gedurig in het verborgen de vlucht naar Christus te nemen, onszelf, met al onze schuld, aan Hem aan te bieden en toe te vertrouwen, en te schuilen met al onze erf- en dadelijke zonden in Zijn volkomen genoegdoening; en Zijn woord te geloven, dat Hij gekomen is om op te zoeken en zalig te maken dat verloren was, en dat al Zijn genade-aanbiedingen waarachtig zijn. Immers is er buiten dit toevluchtnemen tot Christus niet de minste grond om te geloven, dat wij kinderen Gods zouden zijn? Of zou het zeggen van de Heiland geen waarheid zijn, waar Hij zegt: „Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij;" (Joh. 14:6) en op een andere plaats: „Ik ben de deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden?" (Joh. 10:9) Mijn arme medezondaar of zondares, kent gij dat vluchten naar Christus, dat aanbieden van uzelf aan Hem, gelovende Zijn dierbare Evangeliebeloften? Hebt gij leren zien, dat gij zulk een Hogepriester voor uw duizenden schulden nodig hebt, en dat gij het met niet minder dan met een volle Jezus stellen kunt? Hebt gij die weg van vrije ontferming alleen door Christus' bloed al leren goedkeuren en dierbaar achten? Zijt gij met eeuwige genade tevreden, zonder dat uw manke deugden bij God in het stuk van rechtvaardigmaking te pas komen? Waarlijk, wij dragen zulk een farizeeër in ons hart, en willen gaarne zalig worden door goeddoen en kwaadlaten; en dat is des Heeren weg niet. Ieder beproeve zichzelf in het

verborgen voor de Heere, en hange toch het zware gewicht zijner kostelijke ziel niet aan de dunne draad van eigengerechtigheid.
Ten tweede, als wij kinderen zijn van deze hemelse Vader, dan zullen wij ook die Vader moeten liefhebben, en deze liefde zal moeten blijken in de hartelijke begeerte om in des Heeren geboden te wandelen. Het is wel waarheid, dat elke vrome maar al te veel over zijn liefdeloosheid te zuchten heeft, en ook menigmaal een overtreder is van 's Heeren geboden; maar het is evenzo goed waarheid, dat het de lust van zijn ziel is om de Heere te vrezen en Zijn geboden te betrachten. Vrienden! Hebt gij u tot heden toe ingebeeld een kind van de hemelse Vader te zijn, zonder dat uw vermakingen waren in Zijn heilige wet? Waarlijk gij misleidt uzelf, en gaat in een zeer gevaarlijke toestand de eeuwigheid tegemoet.
Ten derde: als wij kinderen zijn van deze genadige Vader, dan zullen wij ook liefde moeten kennen tot al degenen, die met ons kinderen van diezelfde Vader zijn. Trouwens, dit geeft de Heere in Zijn getuigenis als een onbedrieglijk kenmerk van dit kindschap op, zeggende: „Hieraan zullen wij het weten, dat wij uit de dood zijn overgegaan in het leven, indien wij de broeders liefhebben." (1 Joh. 2:14) Omdat wij één Vader hebben, zijn de kinderen alle tezamen broeders en zusters. Het is tezamen een geestelijke familie, hetzij dat ze in een hut wonen, of in een paleis. Kent gij deze broederlijke betrekking? Hebt gij de vromen lief, omdat ze uit God geboren zijn, en iets van dat beeld Gods naar buiten vertonen? Acht gij hen hoger dan de goddelozen, al is het dat ze arm zijn naar de wereld? Dan zijt ge ook zeker een kind van deze genadige Vader, en zult dan ook eenmaal met deze ganse familie in uws Vaders huis worden opgenomen. Waar één van deze drie kentekenen gevonden wordt, daar zullen ook de twee anderen niet gemist worden; want dezelfde Heilige Geest is de werkmeester van deze zaken. Ieder beproeve zichzelf gedurig voor de hartenkenner.

Mijn vijfde hoofdstuk is, om te onderzoeken waarom Christus deze geestelijke familie leert bidden: „Onze Vader". De Heere Jezus leert hier Zijn zwakke schaapjes de hoge God aanspreken met de zeer liefelijke naam van Vader, om hen te leren, dat er overvloedige redenen voor hen zijn om goedertieren gedachten te hebben van deze grote Ontfermer, die Zich ontfermt over Zijn gebrekkig volk, en hun dagelijks hun ongerechtigheden vergeeft, en hun van alle goed verzorgt. Ook leert Hij hun Vader zeggen, om hen daardoor tot kinderlijke gehoorzaamheid te verplichten. En Hij leert hen Onze Vader zeggen, om hen te leren hoe hoog nodig het is elkander hartelijk lief te hebben en voor elkaar bezorgd te zijn; dragende gedurig elkaars behoeften op de vleugelen des gebeds voor de troon der genade. Zal iemand dan onze Vader zeggen, dan is het zeer nodig om alle haat en twist van harte af te leggen, en in liefde te leven met al des Heeren gunstgenoten; daarom zei de Heere Jezus: „Zo gij dan uw gave zult op het altaar offeren, en aldaar indachtig wordt, dat uw broeder iets tegen u heeft, laat daar uw gave voor het altaar, en gaat heen en verzoent u eerst met uw broeder, en komt dan en offert uw gave." (Matth. 5:23,24) O, dit volk behoort elkaars lasten te dragen, en dan ook tezamen geweld op Gods koninkrijk te doen. Nog ligt er iets tot opbeuring en bemoediging in dit „onze Vader" voor zwakke zielen, als ze in vereniging met de sterken bidden in de vergaderingen. O, dan bidden de sterken voor en met de zwakken, en alzo hebben ze tezamen deel aan deze dierbare belofte: „Wederom zeg Ik u, indien daar twee van u tezamen stemmen op de aarde, over enige zaak, die zij zouden mogen begeren, dat die hun zal geschieden van Mijn Vader, die in de hemelen is." (Matth. 18:19.) Eindelijk leert Jezus hierbij zeggen — die in de hemelen zijt — opdat Zijn volk van de hemelse majesteit Gods niet aards zou denken, omdat de Heere ergens zegt: „Alzo zegt de Heere, de hemel is Mijn troon, en de aarde

is de voetbank Mijner voeten." (Jes. 66:1) En Salomo zegt van Hem: „Maar waarlijk, zou God op aarde wonen? Ziet, de hemelen, ja de hemel der hemelen zouden U niet begrijpen." (1 Kon. 8:27)

TOEPASSING

Ik acht het een onbeschrijfelijk geluk te zijn om God te mogen aanspreken als Vader. Maar het is zeer te beklagen dat duizenden van onze arme medereizigers naar de eeuwigheid hiervan verstoken zijn, die niet de minste behoefte hebben om God tot hun Vader te krijgen. Geliefden! gaat heen en vraagt het uzelf eens af, of gij God tot uw Vader gekregen hebt. Laat mij toe, u enige vragen, deze grote zaak belangende, voor te stellen.
Vooreerst, zijt gij wel ooit als een gans ontbloot zondaar tot de gekruiste Christus gevlucht? want zonder Hem kan God onze Vader niet worden. Daarom zegt de Heere: „Er is geen andere naam onder de hemel gegeven om zalig te worden." (Hand. 4:12) En Paulus zegt: „Hij kan volkomen zalig maken allen, die door Hem tot God gaan." (Hebr. 7:25) Alzo ook geen anderen dan zij, die door Hem tot God gaan. Vergelijk Joh. 14:6 en Joh. 10:9.
Ten tweede, hebt gij kennis aan de wedergeboorte? Zijt gij ooit van oud nieuw gemaakt? En draagt gij nu vruchten der wedergeboorte? Is het de lust van uw hart, om met dat verachte fijne volk, op het nauwe pad te wandelen, en hoe heiliger hoe liever te leven? Zijn uw binnenkamers gedurig getuigen van uw zuchten en kermen over uw gebrek, en van uw vrijwillige overgave aan de Heere, om Hem te vrezen en gehoorzaam te zijn? Vrienden! deze zaken zullen bij ondervinding moeten gekend zijn, of God is onze Vader niet. Immers wordt God onze Vader niet door doop, belijdenis en avondmaal, en andere uitwendige dingen? Nee, toch niet! want deze zaken waren overvloedig bij de joden van Jezus' tijd, en daarom zeiden ze ook: „Wij hebben een Vader, namelijk God." (Joh. 8:41) Maar Jezus zei tot hen: „Gij zijt uit de vader de duivel," (vs. 44) Niemand heeft God tot zijn Vader in Christus, dan die Hem ook als Vader zoekt te eren en te vrezen, daarom zegt de Heere: „Een zoon zal zijn vader eren, en een knecht zijn heer; ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer? En ben Ik een Heere, waar is Mijn vreze ?" (Mal. 1:6) Onbekeerde mens, hieraan zijt gij nog geheel vreemd, en gij wandelt nochtans zeer gerust een naderende eeuwigheid tegemoet! Veel mensen leven zonder wedergeboorte en zijn evenwel zeer gerust en blij. Vele huisgezinnen leven zedig en onberispelijk (zoals de wereld het noemt) en missen nochtans die vreze des Heeren, zodat ervan gezegd moet worden, hetgeen Abraham zei van de inwoners van Gerar, namelijk: „Alleen is de vreze des Heeren aan deze plaats niet." (Gen. 20:11) Vele arme blinde mensen hebben geen lust om de Heere te vrezen en zijn ook geenszins met zijn volk verenigd, en bidden nochtans geheel harteloos: onze Vader.
Vrienden, wie gij ook zijt! och, mochten uw blinde zielsogen eens opengaan, en gij leren zien, wie gij door de zonden geworden zijt! Waarlijk, dan zou gij zo gemakkelijk en zo zonder grond niet meer Vader durven zeggen, maar gij zou als een gans ontblote, van onderen aan moeten beginnen, zuchtende, met de arme tollenaar: „O God, zijt mij zondaar genadig." (Luk. 18:13) Zondaar! waarlijk, daar zal het ook met u komen moeten.
Maar gij, vroom volk! Gij hebt er de vrijheid toe, om God als uw Vader aan te roepen, want Hij is uw Vader in Christus geworden, door de wedergeboorte. Nochtans durven velen van des Heeren kinderen God niet als hun Vader aan te roepen, omdat ze vrezen voor dat verschrikkelijke zelfbedrog. Geliefde, bekommerde zielen! onderzoekt toch

gedurig, waar het vandaan komt, dat gij zo twijfelmoedig en treurig leeft, en de allergenadigste God wellicht nog nooit Vader hebt durven noemen. Mogelijk komt het, dat gij er nog weinig van kent, om uw gehele schuldige ziel vrijwillig aan Christus over te geven, en als een doodschuldige alleen bij Hem als Borg te schuilen, terwijl u alleen hoopt en wacht en leunt op vrije genade in het Borgbloed van Jezus.
O, de eigengerechtigheid kan zo voor onze ogen verborgen zijn, dat wij menen er van verlost te wezen, terwijl het onze ergste kwaal is, die Jezus het meest buiten het hart houdt. Daarom, bid toch veel om zielsontdekkende genade, om aan uw eigengerechtigheid ontdekt te worden; opdat gij de roepende en kloppende Jezus in uw hart moogt inlaten en het ganse gewicht van uw zaligheid alleen op Zijn Hogepriesterlijke schouders leggen; want eeuwige genade in en om het betaalde zoenoffer van de grote Heere Christus zal ons alleen moeten binnen brengen. Want als God met ons naar recht zou handelen — waarlijk, dan zouden wij om onze innigste gebeden strafwaardig bevonden worden. Voorts wens ik u toe, dat het licht toch spoedig uit de duisternis moge opgaan, en dat alle kinderen des Heeren zich met en over u mogen verblijden. Vromen, die wat verder gevorderd zijt, ziet hier uw geluk: Gij hebt God tot uw Vader, Jezus tot uw Borg, de Engelen tot uw dienaren en eerlang de hemel tot uw eeuwige woonplaats. Maar ziet hier ook uw dure plicht: Vreest dan en eert uw God en Vader, hebt Hem boven alles lief, en hebt ook vurige liefde tot uw geestelijke familie.
Amen

DERDE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 9

„Uw Naam worde geheiligd."

„Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde, zegt de Heere, die is en die was, en die komen zal, de Almachtige." Deze zeer dierbare woorden lezen wij in Openb. 1:8. En op een andere plaats zegt diezelfde getrouwe Koning: zo zegt de Heere, de Koning van Israël en Zijn Verlosser, de Heere der Heirscharen: „Ik ben de eerste, en Ik ben de laatste en behalve Mij is er geen God." (Jes. 44:6) Diep ongelukkig waren de vromen, indien dit zo niet was. Maar onbeschrijfelijk gelukkig zijn diezelfde vromen, nu dit tot hun troost geschreven staat. Volk des Heeren! gijlieden zijt met het gehele nageslacht van Adam beroofd geweest van het beeld Gods. Gij laagt mede onder de rechtvaardige vloek des Heeren, toen uw ogen het eerste levenslicht aanschouwden. Gij waart niet beter dan Kaïn, Achab, Judas en de honderdduizenden anderen, die nu al in de hel liggen. Gij kent wellicht nog wel een tijd, dat gij met lust en vermaak de zonde en de wereld diende. Gij kunt u wellicht de dagen nog herinneren, dat niets van de vreze des Heeren in uw hart was, maar de dienst der zonde uw vermakelijkste bezigheid was. Gij weet er wellicht nog wel van, dat gij uw lichaam optooide met goud en zilver, en met allerlei hovaardige kleding, terwijl gij een afkeer voelde van diegenen, die tegenwoordig uw beste vrienden zijn. Vromen! gij zou in die toestand zonder stoppen naar de hel gelopen zijn, zonder ooit naar God of Zijn gebod gevraagd te hebben. Maar wat gebeurde er? De Heere was de eerste, en zette u stil op uw zondenweg, en maakte u bekommerd vanwege uw zonden. De Heere was de eerste en deed u met berouw en smart aan Zijn voeten komen, en vergeving zoeken in het zoenoffer van Christus. De Heere was de eerste en deed die keus in u geboren worden, om voortaan door Zijn Geest in staat te worden gesteld, om de Heere te dienen en te vrezen en hoe heiliger hoe liever te leven. Ja waarlijk, dit is van de Heere geschied en het is wonderlijk in onze ogen, (Ps. 118:23) De Heere is en was van al dat arme volk de eerste. Maar wat zou het nu nog zijn, indien diezelfde God nu ook niet de laatste was? Immers, wij zakken gedurig weer van de Heere af. Gedurig kleeft onze ziel aan het stof. Gedurig zijn wij ontrouw, onwillig en trots. Gedurig heeft de wereld ons hart weer zo ingenomen, dat wij eeuwenlang hier zouden willen blijven. Gedurig komt er verslapping in het aanhouden bij de Heere in onze binnenkamer. Gedurig bidden wij half slapende, of met onze gedachten bij de dingen dezer wereld, of op een andere wijze zonder hart. Gedurig zijn wij twistgierig, of ijdel, of gierig, of hoogmoedig. Ja, wat zal ik meer zeggen?
Wij zouden met Demas de tegenwoordige wereld weer geheel liefkrijgen. Het zou met ons gaan als met de vrouw van Lot: wij zouden op de weg naar het hemelse Zoar omkomen, en nooit de enge poort van de hemel bereiken, indien de almachtige Heere Jezus niet getrouw bleef. Maar Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en tot in der eeuwigheid. (Hebr. 13:8) En Hij heeft aan al Zijn zondig volk beloofd: „Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken." (Joh. 10:28) Vertrouwt hierop, gij zuchtend volk van God! De Heere is en blijft getrouw en Hij zal u zeker brengen aan het einde van het smalle pad, in weerwil van de helse vijandschap des satans, in weerwil van 's werelds listen en in weerwil van die verschrikkelijke bende van verdorvenheden van uw ziel. Maar ook juist deze getrouwheid van Hem, die in uw ziel Zijn genadewerk begon, het dagelijks voortzet en het ook zeker zal voleindigen, moest uw ziel in

heilige wederliefde ontsteken, om die getrouwe God dagelijks te verheerlijken en met Maria te zingen: „Mijn ziel maakt groot de Heere, en mijn geest verblijdt zich in God mijn Zaligmaker, omdat Hij de nederheid Zijner dienstmaagd heeft aangezien. Want ziet, van nu aan zullen mij zalig spreken alle de geslachten. Want grote dingen heeft aan mij gedaan Hij, die machtig is, en heilig is Zijn Naam, en Zijn barmhartigheid is van geslachten tot geslachten over die Hem vrezen." (Luk. 1:46-50). De Heere is het duizenden malen waard om verheerlijkt te worden, tot in der eeuwigheid. Gelukkig is het volk, wiens keuze het geworden is om gedurig de Heere groot te maken, beginnende alzo het hemelwerk, terwijl zij nog hier zijn.
Over dit verheerlijken van de Naam des Heeren hoop ik nu wat verder te handelen. Ik zal mijn verhandeling in drie delen verdelen.

A. Ten eerste zal ik onderzoeken wat wij te verstaan hebben door des Heeren naam;
B. Ten tweede wat het is die te heiligen;
C. Ten derde de zaak kort toepassen.

Door de naam des Heeren hebben wij te verstaan:
Ten eerste God zelf. Daarom lezen wij dat de Heere zegt: Een ieder als hij zijn God zal gevloekt hebben, zo zal hij zijn zonden dragen. En wie de naam des Heeren gelasterd zal hebben, zal zeker gedood worden. (Lev. 24:15,16) Daarom zegt ook de dichter: Maar ik riep de naam des Heeren aan, zeggende: och Heere, bevrijd mijn ziel. (Ps. 116:4) En bij de profeet Joel lezen wij: En zo wie de naam des Heeren zal aanroepen, zal behouden worden. (Cap. 2:32) Ook blijkt het ons, dat wij door die naam God zelf kunnen verstaan, omdat het ons wordt aanbevolen op die Naam te vertrouwen, daarom zegt de profeet: Wie is er onder ulieden die de Heere vreest, en naar de stem van Zijn knecht hoort? Als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft, dat hij vertrouwe op de naam des Heeren, en steune op zijn God. (Jes. 50:10) Zo zegt ook een andere Profeet: Ulieden daarentegen, die Zijn naam vreest, zal de zon der gerechtigheid opgaan, enz. (Mal. 4:2)
Ten tweede kunnen wij door die naam verstaan de namen, waardoor Hij zich aan Zijn volk heeft bekend gemaakt. Zo zei de Heere tot Mozes: „Ik zal zijn die Ik zijn zal." (Ex. 3:14) En op een andere plaats lezen wij, dat de Profeet zegt: Heere is zijn gedenknaam. (Hos. 12:6) En God zegt bij Jesaja: Ik ben de Heere, dat is Mijn naam. En Mijn eer zal Ik geen ander geven, noch Mijn lof de gesneden beelden. (Jes. 42:8)
Ten derde kunnen wij er soms ook door verstaan Gods wil en bevel. Alzo spraken de Profeten in des Heeren naam, en zeiden: „Hoort, gij hemelen! en neigt uw oren, gij aarde! want de Heere spreekt." (Jes. 1:3) Zo lezen wij van de profeten Haggaï en Zacharia, dat ze tot het volk spraken in de naam des Gods van Israël. (Ezra 5:1) Zo dopen de dienaars des Nieuwen Testaments in de naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes. (Matth. 28:19) Zo ook gelastte Petrus die kreupele man te Jeruzalem om op te staan en te wandelen in de naam des Heeren Jezus. (Hand. 3:6) En David zei tot de reus Goliath: „Ik kom tot u in de naam des Heeren der heirscharen, des Gods der slagorden Israëls." (1 Sam. 17:45) Zodat men in deze eerste bede de woorden „Uw naam" moet toepassen op alles wat behoort tot Gods majesteit, eer, aanroeping en dienst, en tot uitbreiding van des Heeren lof.

B. Ten andere hebben wij in het kort na te gaan wat het is: die naam te heiligen.
Heiligen, in de eigenlijke zin is iets dat onheilig is, heilig te maken; evenwel moet dit hier geenszins verstaan worden, want het spreekt vanzelf, dat er geen vermeerdering

van heiligheid in het volzalig Opperwezen vallen kan, of Hij zou geen God zijn. Als wij bidden om Gods naam te heiligen, zo is dit de bedoeling, namelijk: dat wij de naam des Heeren als heilig mochten erkennen, prijzen en verkondigen. Dit vordert ook de Heere van Zijn volk, daar Hij zegt: „In degenen, die tot Mij naderen, zal Ik geheiligd worden, en voor het aangezicht van al 't volk zal Ik verheerlijkt worden," (Lev. 10:3) en op een andere plaats zegt Petrus: „Maar heiligt God de Heere in uw harten." (1 Petr. 3:15) En wederom zegt diezelfde Apostel: „Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zou verkondigen de deugden Desgenen, die u geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht." (1 Petr.2:9) Dit heiligen van des Heeren naam is de volmaakte bezigheid der engelen voor Gods troon; daarom lezen wij van deze volmaakte hemelgeesten, dat ze zingen: Heilig, Heilig, Heilig is de Heere der heirscharen: de ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol! (Jes. 6:3) Ook even zo volmaakt zullen de gelovigen eenmaal des Heeren naam heiligen en grootmaken, prijzen en verheerlijken. Dan namelijk, als ze de golven van deze wankelbare zee zijn overgetobd en hun lichaam der zonde en des doods hebben afgelegd, en aan de overkant van hun graf zijn gekomen. Evenwel, hoewel het al dat arme volk beloofd is, om eenmaal naar hartenlust de Heere te verheerlijken, ja tot verzadigens toe, ja tot opspringens toe, tot in alle eeuwigheid, zo is het er echter hier op aarde nog ver vandaan; trouwens, zij kunnen hier beneden de Heere hun God uit en van zichzelf beter moeite maken met hun ongerechtigheid en arbeid met hun zonden, dan dat ze Zijn naam kunnen verheerlijken. Maar ook juist hierom, omdat ze in alles nog zo gebrekkig zijn, leert de vriendelijke Heere Jezus hen bidden: Uw naam worde geheiligd. Dat wil zeggen: „Heere, stort over ons en over al Uw volk toch veel van Uw Geest uit, opdat wij door die onmisbare Geest verwaardigd mogen worden om hier op aarde Uw allerheiligste naam, in al ons doen, te verheerlijken, bewaard worden voor die gruwelijke zonden, door welke wij zo menigmaal Uw grote naam onteren."

Nu zal ik nog iets nader zeggen wat de begeerte is van dezulken, die deze bede in oprechtheid bidden.

Ten eerste. Als zij bidden: Uw naam worde geheiligd, dan begeren zij de Heere recht te leren kennen. Onbekend toch is onbemind; daarom zei Jezus: Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige en waarachtige God en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt. (Joh. 17:3) Zo zegt de Heere: Een wijze beroeme zich niet in zijn wijsheid, en de sterke beroeme zich niet in zijn sterkheid, een rijke beroeme zich niet in zijn rijkdom. Maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat en Mij kent, dat Ik de Heere ben, doende weldadigheid, recht en gerechtigheid op de aarde: want in die dingen heb Ik lust, spreekt de Heere. (Jer. 9:23,24) Deze kennis zal ook aanvankelijk in een biddend hart moeten gevonden worden. Immers is het ons volstrekt noodzakelijk om de Heere, de drie-enige God, te leren kennen als heilig en rechtvaardig; maar ook als genadig en barmhartig in Christus. Ja, wij zullen de Heere moeten leren kennen op een zodanige wijze, dat er tegelijk een keus in ons hart openbaar wordt om Hem getrouw te dienen. Wij zullen de Borg Jezus Christus moeten leren kennen, als noodzakelijk voor onze vuile en doemschuldige ziel; als onmisbaar noodzakelijk tot rechtvaardigmaking en verlossing — wij zullen Hem ook moeten leren kennen als waarachtig in Zijn genade-aanbiedingen, en getrouw tot in der eeuwigheid. En van deze kennis zegt ook de Heere zelf: „Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona: want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, die in de hemelen is." (Matth. 16:17)

Ten tweede. Als zij bidden: „Uw Naam worde geheiligd", dan begeren zij, om door de Geest des Heeren bekwaam gemaakt te worden, om Hem dagelijks en gedurig aan te

bidden en te danken en bewaard te blijven voor iets onbetamelijks van de Heere te denken. Daarom zegt ook de Heere: „Roept Mij aan in de dag der benauwdheid; en Ik zal er u uit helpen." (Ps. 50:15) En op een andere plaats wekt de Profeet het vrome volk op om de Heere te loven, zeggende: “Psalmzingt de Heere; want Hij heeft heerlijke dingen gedaan; zulks zij bekend op de ganse aardbodem. Juich en zing vrolijk, gij inwoneres van Sion! want de Heilige Israëls is groot in 't midden van u." (Jes. 12:5 en 6) Dit was de heerlijke werkzaamheid van de vrome David, waarvan wij lezen, dat hij tot zijn Bondsgod zegt: „Ik gedenk aan de dagen van ouds; ik overleg al Uw daden; ik spreek bij mijzelf van de werken uwer handen. Leer mij Uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God: Uw goede Geest geleide mij in een effen land. O Heere, maak mij levend, om Uws naams wil; voer mijn ziel uit de benauwdheid, om Uw gerechtigheid." (Ps. 143:5,10,11) „De Heere is groot en zeer te prijzen; en Zijn grootheid is ondoorgrondelijk. Geslacht aan geslacht zullen Uw werken roemen; en zij zullen Uw mogendheid verkondigen. Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer Uwer majesteit; en Uw wonderlijke daden." (Ps. 145:3-5) Zo deden ook Maria (Luk. 1:46-55) en Zacharia. (Luk. 1:68-79) Naar die hartelijke verheerlijking van des Heeren grote naam kunnen de vromen hier op aarde wel eens reikhalzen, maar het volmaakte daarvan wordt voor hen bewaard achter de gordijnen der eeuwigheid.

Ten derde. Als zij bidden: „Uw Naam worde geheiligd", dan begeren ze, dat al hun doen hartenwerk mocht zijn (met dat nare lippenwerk kunnen de vromen het toch niet stellen), dat ze de Heere al hun levensdagen eerbiedig mochten vrezen. Ook bidden zij, om bewaard te worden, en tot aan het uur van hun dood bewaard te blijven, voor het vallen in grote en ergerlijke zonden, opdat anderen om hen des Heeren grote naam niet ontheiligen. De blinde wereld kijkt scherp op mensen, die de naam van vroom dragen, en let met alle ijver op hun gebreken, en is blij, als ze iets van dat reine, fijne volk weet; inzonderheid wordt de naam van de Heere ontheiligd door het vallen in grote zonden door de vromen. Daarom is het voor de arme zwakke Christen wel degelijk noodzaak om gedurig maar op de knieën in het eenzaam bidvertrek werkzaam te wezen; want als een vrome zondigt, dan bezeert hij zijn eigen ziel, onteert de Heere, verblijdt de hel, en bederft zijn naaste, die om zijnentwil Gods naam ontheiligt. Daarom lezen wij van Israël onder de oude dag: Als zij nu tot de heidenen kwamen, waarheen zij getogen waren, ontheiligden zij Mijn heilige naam; omdat men van hen zei: Deze zijn het volk des Heeren, en zijn uit Zijn land uitgegaan. Maar Ik spaarde hen om Mijn heilige naam, die het huis Israëls ontheiligde onder de heidenen, waarheen zij gekomen waren. Daarom zeg tot het huis Israëls: zo zegt de HEERE HEERE: Ik doe het niet om uwentwil, gij huis Israëls! maar om Mijn heilige naam, die gijlieden ontheiligd hebt onder de heidenen, waarheen gij gekomen zijt. Want Ik zal Mijn grote naam heiligen, die onder de heidenen ontheiligd is, die gij in het midden van hen ontheiligd hebt; en de heidenen zullen weten, dat Ik de Heere ben, spreekt de Heere HEERE, als Ik aan u voor hun ogen zal geheiligd zijn. (Ezechiël 36:20-23) Daarom zegt ook de Heere Jezus: „Doch wee die mens, door welke de ergernis komt." (Matth. 18:7)

TOEPASSING

C. Volk des Heeren! De smalle weg, die u naar des hemels enge poort leidt, is aan beide kanten bezet met vijanden. De één van deze vijanden is al sterker en listiger dan

de ander, en in het midden dezer vijanden zijt gijlieden een arme en weerloze hoop, die uit en van uzelf niet in staat zijt om tegen de kleinste der vijanden staande te blijven. Uw zielsvijanden zijn allen gelijk aan de reus Goliath, waarvan de Schrift zegt: „Toen ging er een kampvechter uit, uit het leger der Filistijnen, zijn naam was Goliath van Gath; zijn hoogte was zes ellen en een span, en hij had een koperen helm op zijn hoofd, en hij had een schubachtig pantser aan; en het gewicht des pantsers was vijfduizend sikkelen kopers; en een koperen scheenharnas boven zijn voeten, en een koperen schild tussen zijn schouders. En de schacht zijner spies was als een weversboom, en het lemmer zijner spies was van zes honderd sikkelen ijzers, en de schilddrager ging voor zijn aangezicht." (1 Sam. 17:4-7) Gijlieden daarentegen zijt gelijk aan de kleine en ongewapende David. O, zoekt dan toch het oog op Davids God te houden, en al biddende in Zijn kracht uw vijanden te bestrijden, opdat gij Gods naam moogt heiligen.

Geliefden! Davids God leeft nog; Davids God is nog de getrouwe; Davids God wil nog aan de moede krachten schenken. Maar ook alleen bij die God is kracht tegen uw vijanden; 't is Israëls God, die krachten geeft, van Wie het volk zijn sterkte heeft. Zoekt dan gedurig Zijn aangezicht in het verborgene, en laat het met al uw ziels- en lichaamsnoden op die sterke toevlucht aankomen. Hij is toch de Onveranderlijke, die nooit moede of mat wordt. (Jes. 40:28).

Maar eer ik mijn zeer gebrekkige verhandeling wil besluiten, zal ik nog enige regels voorstellen voor al het volk des Heeren; niet alleen voor degenen, die in het gedurige gevoel der liefde van hun Vader mogen leven, maar ook voor alle duistere en bestreden zielen.

Hetgeen ik dan nu zeg, dat zeg ik tot allen, die in Sion geboren zijn.

Ten eerste. Vromen! leeft in de gedurige vrees voor uw eigen hart. Al de vijanden, waarmee de Christen te vechten heeft, zijn sterker dan hij, zodat hij de onoverwinbare kracht van Koning Jezus nodig heeft om ze te bestrijden; nochtans is zijn aards, dodelijk, ja duivels hart zijn ergste vijand. Daarom, vromen! vreest voor uw dodelijk hart; vreest voor uw boze verdorvenheden, waarvan het getal zo ontelbaar menigvuldig is; vreest voor verwijdering van de Heere. O, wat is een gelukkig Christen te beklagen, als hij zo ver van de Heere afgeraakt is. En dit zien wij zo beklaaglijk veel in onze lauwe dagen, en het is in menig Christen de vrucht van zijn al te grote onbezorgdheid over zijn hart. Daarom acht ik het zulk een droevig slecht teken, als de mensen zo weinig bang zijn voor afdwalen. Integendeel acht ik het een zeer goed teken, inzonderheid in een twijfelmoedige en eerstbeginnende ziel, als ze zo bevreesd zijn, dat ze de wereld nog weer in zullen zakken, en door hun verdorvenheden zullen worden overweldigd. O, het is zo groot, als een ziel haar onmacht kent, en dus in de binnenkamer anders geen steunsel heeft dan alleen de onwankelbare verbondstrouw van Hem, die gezegd heeft: „Ik ben de eerste en de laatste." (Openb. 1:8).

Ten tweede. Belijdt dagelijks aan de Heere al de gruwelen van uw hart (aan de mensen zouden wij onze boze stukken niet durven, en ook niet mogen vertellen!) en schuilt met al uw onmacht, onwil, onlust, onkunde en al uw ongestalten bij de Heere Jezus. Gij onteert dagelijks des Heeren naam. Maar de Heere Jezus kon tot Zijn Vader zeggen: „Vader! Ik heb Uw naam verheerlijkt op de aarde." (Joh. 17:4) En dus heeft die lieve Borg dat ook gedaan voor al de Zijnen, zodat zij in Hem volmaakt zijn. Zoekt ook bij Jezus alle hulp, kracht en licht, om door Hem staande te blijven, en door Zijn kracht dappere daden te doen in deze zeer felle strijd.

Ten derde. Blijft steeds, tegen uw boze hart in, aan het zuchten en bidden, en vraagt gedurig aan Koning Jezus om een steeds blijvende en onverzadelijke begeerte naar de

volmaaktheid. O vrienden! schreeuwt aanhoudend tot de Heere, tegen dat dodelijke hart, dat uw listigste en sterkste vijand is, en ook blijven zal, totdat gij in het stof ligt. Daarom, laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd. (Hebr. 4:16) Weet voorzeker, dat hoe minder wij in 's Heeren kracht tegen ons hart zuchten, bidden en strijden, hoe meer wij van de Heere zullen afzakken. En integendeel, hoe meer werk wij in onze binnenkamer aan Jezus' voeten met ons hart hebben, hoe meer wij ook des Heeren sterkte daarentegen zullen ondervinden, totdat de laatste strijd gestreden is. Daarom roep ik met één van des Heeren knechten, al degenen, die alle zonden voor eeuwig tot hun vijand verklaard hebben, toe: „Weest sterk, en vreest niet; ziet, ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods. Hij zal komen en ulieden verlossen." (Jes. 35:4)
Ten vierde. Zoekt uw arme medezondaren op te wekken om Gods Naam te verheerlijken, door waarachtige bekering; bidt gedurig om de bekering van uw huisgenoten en vrienden; zoekt er over verheugd te zijn als God zielen bekeert, en gij horen moogt, dat de Heere nog hier en daar werkt met Zijn Geest tot zaligheid; bidt God om uit liefde tot de heiliging van Zijn Naam te mogen treuren over degenen, die die dierbare Naam door woorden of daden ontheiligen; opdat gij in oprechtheid uws harten, met de vrome David kunt zeggen: „Waterbeken vlieten af uit mijn ogen, omdat zij Uw Wet niet onderhouden. (Ps. 119:136) Ik heb gezien diegenen die trouweloos handelen, en het verdroot mij, dat ze Uw Wet niet onderhielden." Vers. 158.
Eindelijk, ten vijfde. Lieve vromen! Hier zijt gij ellendig; hier ontheiligt gij duizenden malen des Heeren Naam; hier is uw ziel nog in het gevangenhuis der verdorvenheid; maar eenmaal komt er een zalige sterfdag, en dan zal uw ziel voor eeuwig boven het bereik der zonde zijn, om voor eeuwig Gods Naam te heiligen en te verheerlijken, genietende verzadiging van vreugde in de eeuwige nabijheid van de volzalige God. Daarom, weest verheugd en verblijd in die heerlijke verwachting der toekomende zaligheid, waar gij voor eeuwig, met de ontelbare schare van volmaakte engelen en de ganse menigte der uitverkoren heiligen, die van alle einden der aarde komen zullen, het eeuwig Halleluja zult kunnen aanheffen voor de troon Gods.
Maar wellicht is er een zuchtende en klagende ziel, die ooit deze mijn eenvoudige regels zal lezen, en die, uit donkerheid van binnen, niet kan geloven een erfwachter van deze zaligheid te zijn, omdat zij in zich gewaar wordt een grote bende, ja een ontelbare bende ongerechtigheden, waaronder zij gebogen gaat. Geliefden! hierover klaagt al des Heeren gunstvolk: de kleinen en de groten moeten in dit opzicht uit een mond spreken. Maar ik vraag u: Kunt gij met de vrome David zeggen, ja, van harte zeggen, ja, in uw eenzame bidvertrekken voor de Alwetende belijden: „Ik ben bekommerd vanwege mijn zonden?" (Ps. 38:19) Is het ook niet uw gedurige werkzaamheid om met dit schuldenpak naar de in het Evangelie aangeboden Borg te vluchten? Zou het ook de begeerte uws harten niet zijn, om (was het u mogelijk) oprecht, teer en getrouw de Heere te dienen? En kunt gij niet wel eens met David voor de Hartekenner al biddende en zuchtende zeggen: „Heere, voor U is al mijn begeerte; en mijn zuchten is voor U niet verborgen?" (Ps. 38:10) En met de Kerk bij Jesaja: „Tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer zielen?" (Jes. 26:8) Welnu dan, houdt dan maar bij de waarachtige en getrouwe Heere Jezus aan, smekende om vermeerdering van licht en genade; en gelooft ondertussen, dat, hetgeen gij reeds bezit, vruchten zijn van Zijn Geest en niet van uw gans bedorven natuurakker.

Maar gij, mijn arme medestervelingen, die nog onbekeerd zijt! O, wat zijt gijlieden diep beklagenswaardig, en dat om de volgende redenen:

Ten eerste. Gij bidt geheel niet en leeft als het redeloze vee, opstaande en neerliggende, etende, drinkende, werkende en koophandel drijvende zonder des Heeren aangezicht te zoeken; of gij zegt deze bede nu en dan eens onverschillig en harteloos op, zonder te weten wat gij bidt, en spot dus met de Almachtige, waarvan Paulus zegt: „Dwaalt niet; God laat Zich niet bespotten." (Gal. 6:7) En in het Boek Job lezen wij: „Zal 't goed zijn, als Hij u zal onderzoeken? Zal men met Hem spotten, gelijk men met een mens spot?" (Job 13:9) O Geliefden! te bidden: „Uw Naam worde geheiligd", en ondertussen met lust en vermaak de satan te blijven dienen en de wereld tot uw deel te kiezen, is schromelijke spotternij met Hem, die eenmaal, als ge onbekeerd de gewesten der eeuwigheid ingaat, „in uw verderf lachen zal en spotten als uw vrees komt." (Spreuk. 1:26)

Ten tweede. Ongelukkig zijt gij, omdat gij geheel zijt overgegeven aan die ijselijke begeerte, dat slechts uw naam mag worden verheerlijkt, zonder over des Heeren heiliging en verheerlijking bekommerd te zijn. Weet gij het wel, dat gij gelijk zijt aan die goddeloze Haman, die niets zocht dan zijn eigen roem en heerlijkheid? Weet gij het wel, dat gij in al uw doen en laten gedreven wordt door dat monster van hoogmoed? Door hoogmoed kleedt gij u, als het in uw macht staat, met allerlei pronksieraad; door hoogmoed versiert gij uw woning, waarin gij slechts hier op aarde een zeer korte tijd herbergt; door hoogmoed is dat huis, waar gij na verloop van weinige maanden als een verbleekt en verstijfd lijk zult worden uitgedragen, aan de wanden versierd met allerlei pronkmeubelen, ver boven uw staat; door hoogmoed blinkt uw woonplaats van nutteloos opgepronkte glazenkasten, schilderijen, spiegels enz. waarmee gij niets anders doet dan uw arme ziel bederven. Mijn geliefde vrienden, gij onbekeerden en bekeerden tezamen! ik raad u, als gij uit hoogmoed uw huis hebt versierd met die menigte nutteloze dingen, gaat dan heen en verbrandt ze liever, dan dat het soms mede oorzaak zou zijn, dat uw arme zielen voor eeuwig zouden moeten branden in de hel. Verbeuzelt er toch niet langer uw wegvliegende tijd aan, om al die afgoden gedurig schoon te maken en op te pronken; want dit moet ik u zeggen: al uw verzuimde en met zondige bezigheid doorgebrachte uren zullen u ten genen dage zwaar vallen ter verantwoording. Ach, zoekt dan liever de goede strijd te strijden, in de loopbaan der godzaligheid te lopen, en naar het eeuwige leven te grijpen.

Ten derde. Ongelukkig zijt gij, omdat gij, als de hoge God hier op aarde Zijn naam heiligt, door oordelen over land en volk te brengen, dat gij dan, onder al die stemmen Gods van de hemel, ongevoelig in uw zonden blijft volharden. O vrienden! onderzoekt eens in uw hart, waar de slaande hand Gods (ook in onze tijd) u gebracht heeft.

Gij allen dan, die nog onbekeerd zijt — uw lot is verschrikkelijk als gij zo sterft — want uw dood, uw zeker komende dood, uw onverwacht komende dood zal u stellen voor Gods vierschaar, om daar voor eeuwig te worden verdoemd en door een bende helse geesten naar de afgrond te worden gesleept, waar het voor een eindeloze eeuwigheid uw ontzaglijk lot zal zijn, uw nare klachten over het verzuim uwer genadedagen tevergeefs te klagen. Daarom, wendt u nog ter bekering tot die God, die naar Zijn eigen woord „wacht om zondaren genadig te zijn." (Jes. 30:18)

Amen

VIERDE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 10a.

„Uw koninkrijk kome."

„Welgelukzalig zijn uw mannen, welgelukzalig deze uw knechten, die gedurig voor uw aangezicht staan, om uw wijsheid te horen." Met deze woorden wordt de gelukkige staat van Salomo's knechten uitgesproken. (1 Kon. 10:8) De koningin van Scheba was gekomen van de einden der aarde, om Salomo's heerlijkheid te aanschouwen, en de inrichtingen van zijn hof te zien. Zij dan te Jeruzalem gekomen zijnde, werd opgetogen in verwondering, en sprak grote roemtaal van Salomo's hof, en noemde zelfs zijn dienstknechten welgelukzalig. Ik geloof evenwel, dat deze vreemde vorstin voor de zaligspreking van de dienaren Salomo's geen genoegzame gronden zal gehad hebben; ook zal deze zeer arme koningin waarschijnlijk niet bij eigen ondervinding geweten hebben wat het is welgelukzalig te zijn. Ten minste, ik ken een volk op aarde, hetwelk oneindig meer dan Salomo's dienstknechten, welgelukzalig mag genoemd worden. Het is namelijk het arme, verachte, geringe en zeer gebrekkige dienstvolk van de tegenbeeldige Salomo, Jezus Christus. Dit volk is welgelukzalig; van dit volk mag gezongen worden: „Welzalig, Heer! die op U bouwt en zich geheel aan U vertrouwt." En op een andere plaats: „U mag men zalig heten, die 's Heeren vrees bekoort; die met een goed geweten, steeds wandelt naar Zijn Woord." (Ps. 128 : 1)

Vrienden! Er regeren twee koningen, en ieder van hen heeft zijn onderdanen. De ene koning is Hij, die eenmaal hier op de aarde veracht, bespot, bespuwd, gegeseld, veroordeeld en vermoord is, toen Hij als Borg voor Zijn uitverkorenen Zich onder de Wet stelde, en Zijns Vaders gloeiende toorn droeg; maar die ook eenmaal, als Sions gezalfde koning, op de wolken des hemels zitten zal, om levenden en doden te oordelen, en Zijn volk in de eeuwige heerlijkheid in te leiden, terwijl Hij Zijn vijanden vermorzelen zal als de vaten van een pottenbakker.

De andere koning is hij, die eenmaal door hoogmoed uit de hemel viel, en in het Paradijs onze eerste moeder en daarna ook onze eerste vader verleidde; en alzo ook het gehele menselijk geslacht zou vermoord hebben, al was de grote Opperkoning met Zijn genade, almacht, rechtvaardigheid en eeuwige wijsheid niet tussenbeide gekomen. Die koning gaat nog dagelijks rond onder de kinderen der mensen, zoekende wie hij voor eeuwig zou mogen verslinden; die koning heeft ook de grote meerderheid van Adams kinderen onder zijn afgrijselijk geweld; die koning wordt hier op de aarde door zijn arme, blinde en beklaaglijke dienstknechten en dienstmaagden zeer ijverig en getrouw gediend. Maar ook die koning en al zijn onderdanen zullen eenmaal voor eeuwig buigen en vallen onder de macht van Sions heerlijke Opperkoning, en voor een eindeloze eeuwigheid geworpen worden in de peilloze afgrond.

De arme onbekeerde zondaar, zittende onder het gebied van deze koning, is diep ongelukkig, al was het dat hij Salomo's wijsheid bezat, en daarbij zijn rijkdom; en al was het, dat hij Absaloms schoonheid had, en Simsons sterkte, en Goliaths lengte, en dan nog daarbij de onbesproken zedigheid van de rijke jongeling.

Maar daarentegen, zijn zij gelukkig, ja onbeschrijfelijk gelukkig, die door de waarachtige wedergeboorte, onderdanen zijn geworden van de Heere Jezus Christus. Gelukkig zijn zij, al hebben ze nog zeer veel te kampen en te zuchten tegen de boosheden van hun harten, want hun trouwe koning zal al hun ongerechtigheden dempen en hun zonden in de diepte der zee werpen, naar Zijn toezegging. (Micha

7:19) Gelukkig zijn ze, al ontmoeten hen hier in dit aardse jammerdal vele tegenspoeden en rampen, want uit die allen zullen ze door hun zalige dood verlost worden, als zij hier des Heeren raad hebben uitgediend; gelukkig zijn deze onderdanen, omdat ze een zeer getrouwe koning hebben, die hen nooit zal begeven noch verlaten.
Over de grote Opperkoning en Zijn onderdanen, hoop ik nu nog wat verder te handelen naar aanleiding van de tweede bede*: Uw koninkrijk kome.*

Ik zal mijn verhandeling in drie delen verdelen.
A. Ten eerste zal ik iets zeggen van dit koninkrijk;
B. Ten tweede zullen wij onderzoeken wat wij er mee te kennen geven, als wij bidden om de komst van dit koninkrijk;
C. Ten derde zal ik enige toepassing zoeken te maken.

Aangaande het eerste. Het koninkrijk des Heeren is een drieërlei koninkrijk.
Vooreerst: het koninkrijk van Gods macht, waaronder gerekend kan worden de ganse schepping: hemel, aarde en hel met al hun inwoners. Van dit koninkrijk zegt de Schrift: Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij en Zijn koninkrijk is van geslacht tot geslacht. En al de inwoners der aarde zijn als niet geacht, en Hij doet naar Zijn wil met het heir des hemels en met de inwoners der aarde, en daar is niemand, die Zijn hand afslaan of zeggen kan: wat doet Gij? (Dan. 4:34,35)
Ten andere heeft God een koninkrijk der heerlijkheid, zijnde de zalige hemel met deszelfs gelukkige inwoners.
Ten derde heeft God een koninkrijk der genade, zijnde die wonderbare regering Gods over de Zijnen, door Zijn Heilige Geest inwendig. Evenwel moet ik er dit van zeggen, dat de twee laatstgenoemde koninkrijken niet in het wezen van elkaar verschillen, maar wel in trappen. Immers de koning is één, de onderdanen zijn ook dezelfde; maar het koninkrijk der genade is op aarde, en dat der heerlijkheid in de hemel. Het rijk der genade is nog in 's vijands land en heeft nog vele oorlogen te voeren, maar dat der heerlijkheid heeft hier op aarde Gods raad al uitgediend en is naar de gewesten der eeuwige zaligheid overgegaan, waar ook eenmaal al dat arme, bedrukte en vanwege hun zonden bekommerde volk, hetwelk nu nog in de strijd is, zal aanlanden.
Deze geestelijke en inwendige regering Gods over Zijn uitverkorenen is opgedragen aan de Heere Jezus Christus, die als Borg en Middelaar de Zijnen met Zijn dierbaar bloed gekocht heeft. Daarom zegt de Vader: „Ik toch heb Mijn koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid." (Ps. 2:6) Van dit koninkrijk zegt de Heere: „Zoekt het eerst en alle andere dingen zullen u worden toegeworpen." (Matth. 6:33) En Paulus verblijd zijnde, dat hij en anderen met hem van dit koninkrijk deelgenoten waren, zegt: „Dankende de Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft tot de erve der heiligen in het licht, Die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis en overgezet in het koninkrijk van de Zoon Zijner liefde." (Col. 1:12,13) Ik noem ze gelukkig, wier keuze het door de goddelijke genade worden mag, om een onderdaan te worden van dit koninkrijk; want die hier de grote Opperkoning met veel gebrek en ellende dient, zal Hem eenmaal naar de lust zijns harten dienen in eeuwige vreugde.
Dit koninkrijk is opgericht na de droevige zondenval in onze stamvader Adam, en is gedurende al die tijd door de Heere bewaard, verzorgd en gezegend, door de duivel aangevallen, door de wereld veracht en door de eigen boze natuur van de onderdanen dezes koninklijks menigmaal listig bedrogen. Wonderlijk is evenwel altijd de bewarende hand des konings over dit rijk geweest en zal er over blijven tot aan het einde der dagen. Dit koninkrijk heeft tweeërlei gedaante.

Ten eerste een uitwendige gedaante, namelijk de hele hoop der onderdanen tezamen, die de waarheid van het Evangelie belijdt en beleeft, en soms veel vrijheid en voorspoed geniet hier op aarde, zodat de koningen van deze aarde hun voedsterheren en bijzondere voorstanders zijn, gelijk in vroegere en latere tijd gebleken is in David, Salomo, Asa, Josafat, Josia, Hizkia en meer anderen. En ook later in ons vaderland, toen het huis van Oranje onze voorvaderen onderscheiden godvrezende Prinsen opleverde, die niet alleen grote voorstanders waren van Gods heilige waarheid, maar ook zelf ware geestelijke onderdanen van koning Jezus.
Ten andere heeft dit koninkrijk een inwendige gedaante, zijnde het genadewerk van binnen in het hart der ware onderdanen, hetwelk alleen door de Heere gezien wordt. Vrienden! bezit gij dit genadewerk? Kent gij dat worstelen in uw binnenkamer? Is het uw oprechte begeerte om koning Jezus in geest en waarheid te dienen en gehoorzaam te zijn? Indien gij dit kent, dan zijt gij een gelukkig mens. Maar mist gij dit, dan zijt gij nog niet in des konings leger, al zijt gij er in voor het uitwendige door doop, belijdenis en nachtmaalsviering.

Nu zal ik nog iets naders zeggen, waarom de deelgenoten van de Heere Jezus een koninkrijk genoemd worden.
Ten eerste, omdat ze een koning hebben. Een koning waarvan de Schrift zegt: „Ik zeg mijn gedichten uit van een koning; mijn tong is een pen van een vaardige schrijver. Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen, genade is uitgestort in uw lippen, daarom heeft u God gezegend in eeuwigheid." (Ps. 45:2 en 3) Een koning, die regeert in eeuwigheid, van geslacht tot geslacht. Een koning, die Zijns armen volks zaken getrouw bezorgen zal. Een koning, die voor eeuwig zegepraalt over de satan en al zijn hulpbenden. Een koning, die voor een tijd Zijn kroon en troon verliet om de Zijnen uit de macht der hel te verlossen. Een koning, die voor een tijd een zeer arme man van smarte werd, zodat Zacharia van Hem zegt: „Verheugt u zeer, gij dochter Sions, want ziet, uw koning komt, rechtvaardig en Hij is een Heiland, arm en rijdende op een ezel." (Cap. 9 : 9.) Doch nu is die koning in Zijn heerlijkheid ingegaan, „zittende met Zijn Vader in Zijn troon," naar Zijn eigen getuigenis. (Openb. 3:21)
Ten tweede. Het is een koninkrijk, omdat deze hemelkoning ook onderdanen heeft. Deze onderdanen zijn de geroepen heiligen, die Hij tot onderdanen van Zijn genaderijk heeft uitverkoren, eer dat 's werelds hoeksteen gelegd was. Weinige zijn deze onderdanen van koning Jezus, als wij in aanmerking nemen het groot getal van degenen, die verloren gaan. Nochtans, het is een schare die niemand tellen kan; dat zullen de vromen eenmaal gewaar worden, als ze uit hun graven worden opgewekt en aan des konings rechterhand zullen staan, met alle de duizenden, die van de einden der aarde zullen samen komen, om met Abraham, Izak en Jakob aan te zitten in de heerlijke hemel, om daar elkander volmaakt lief te hebben en hun koning te verheerlijken, om nimmer weer te scheiden.
Ten derde. Het is een koninkrijk, omdat deze koning ook koninklijke wetten aan de Zijnen geeft, zijnde dat dierbare V/oord, waarmee de man naar Gods hart zich zo vermaakte; hetgeen behalve uit veel meer andere plaatsen, zo bijzonder blijkt uit die heerlijke 119^{e} Psalm, die niet ten onrechte door onze voorvaderen als een AB boek der vromen wordt aangemerkt. Deze wetten zijn van die aard, dat ze niet alleen de draad zijn, waarlangs de vromen werken, maar tegelijk ook smakelijke spijzen zijn voor hun wedergeboren zielen, zodat ze in hun levendigste tijden met de psalmzinger leren zeggen: „Hoe zoet zijn uw redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijn mond!" (Ps. 119:103)

Ten vierde. Er zijn ook in dit koninkrijk gezanten, die in des konings naam de dienaren des satans de vrede aanbieden en toeroepen: „Zo bidden wij dan van Christus' wege, laat u met God verzoenen." (2 Kor. 5:20) Oudtijds waren deze gezanten de patriarchen en profeten, en in later dagen de apostelen, evangelisten en leraars. Ook in onze donkere dagen vindt men nog hier en daar wachters op de muren van Sion, die te midden van al de huurlingen en grijpende wolven nog hun stem verheffen, blazende op de bazuin van Wet en Evangelie, tot spijt van de hel en tot eer van koning Jezus.
Ten vijfde. Dit koninkrijk heeft ook zijn koninklijke goederen, die genoeg zijn voor de tijd en genoeg voor de eeuwigheid. Genoeg tot onderhoud van dit leven en genoeg om te kunnen sterven, liggende alles ingesloten in die dierbare toezegging des Heeren, waar de Heere zegt: „Ik God, ben uw God." (Ps. 50:7)
Ten zesde. Dit koninkrijk heeft ook zoals andere koninkrijken zijn vijanden. Hieruit kunnen wij zien, dat al de onderdanen van Vorst Immanuël soldaten moeten zijn en de krijg moeten leren. In aardse koninkrijken zijn alleen de mannen krijgslieden, maar in dit wonderlijke genadekoninkrijk moeten zich ook de vrouwen oefenen in de wapenhandel. O ja, het leven van de Christen is niet gelijk aan het leven van een rentenier, wie zijn inkomsten zonder arbeid worden thuis gebracht, maar wel aan het leven van een altijd vechtende krijgsknecht. Daarom zegt de apostel: „Strijdt de goede strijd des geloofs en grijpt naar het eeuwige leven." (1 Tim. 6:12) O vrienden, die naar de hemel wil, moet vechten, of hij komt er niet. Daarom wordt ook des Christens leven bij een strijdperk vergeleken en bij een loopbaan (1 Kor. 9:24), om te tonen dat er op de hemel geweld gedaan moet worden. De vijanden waartegen al des Heeren gunstgenoten strijden moeten, zijn deze:
Ten eerste: de satan. Hij is begonnen bij onze moeder Eva, en is voortgegaan om onder des Heeren alwijze toelating al de vromen aan te vallen, ja zelfs koning Jezus heeft hij met zijn vurige pijlen bestormd. Daarom, volk van God! verwacht aanhoudende strijd tot aan uw dood toe. Al des hemels inwoners stonden vroeger ook tegen deze vijand in de wapens, maar nu zijn ze voor eeuwig boven zijn bereik, en gij zult de strijd eerlang ook te boven komen. Strijdt daarom met nieuwe ijver en zoekt u maar dichtbij koning Jezus te houden, opdat gij maar weinig wonden moogt krijgen en de wonden, die gij krijgt, maar door Hem moogt laten genezen.
Ten tweede: de wereld. Vooreerst de goederen dezer wereld, waarop de satan de gebrekkige vromen wijst. Nu eens wijst hij hen op mooie klederen, waarin het hoogmoedige hart zin krijgt, dan eens op een heerlijk huis of op een schoon stuk land; of op een schoon stuk vee, enz., waardoor hij de zwakke ziel van de Heere zoekt af te lokken, hetgeen hij immers menigmaal gedaan krijgt.
Ten andere de onbekeerde mensen dezer wereld, die de duivel als middelen gebruikt om de vromen te pijnigen. Dan eens worden de vromen door de blinde wereld vervolgd, dan weer worden ze om hun vroomheid bespot, of ze worden tot zonden verleid. Och! een vrome midden onder de goddelozen levende, wordt menigmaal zo beschadigd en van binnen bezeerd; soms zoekt de wereld de vromen van de Heere af te trekken door ze gedurig, ook op des Heeren dag, met allerlei ijdele praat voor te komen; dan weer door het afraden van de gezelschappen der vromen; dan weer door een groot geraas en gepraat te maken, als dat arme volk in hun binnenkamer is, om hun hart eens voor hun koning uit te storten, zodat de vromen bijna geen rustige plaats in hun huizen vinden kunnen, waar ze in stilte eens met de Heere kunnen werkzaam zijn. O, ik geloof als de arme onbekeerde mensen eens wisten, welk een geraas er menigmaal is in het hart van dat gebrekkige volk, als ze bidden zullen, dat ze dan zulk een geraas van buiten niet maken zouden, zoals ze nu doen in hun onwetendheid. Ja,

ook geschiedt het wel, dat degenen, die zelf niet willen ingaan, met al hun macht verhinderen en tegenstaan degenen, waarin de geest der overtuiging begint te werken.
Hun derde vijand is hun eigen vlees of boze hart, of oude mens, of onwedergeboren deel, zoals wij het meermalen genoemd vinden. Dit is voorwaar de allerergste. Hieruit ontstaat de aanhoudende binnenlandse oorlog, die zo geweldig kan zijn, dat de arme ziel menigmaal moedeloos bij haar schuldpakken gaat neerzitten, niet gelovende dat in zulk een monster van goddeloosheid ware genade kan wonen. Ziet, tegen deze drie vijanden moeten de onderdanen van koning Jezus vechten tot aan hun dood toe; soms liggen ze eens onder en krijgen grote en diepe wonden; dan weer hervatten zij het eens en steken het hoofd wat uit de gebreken op en zo gaat het al. Maar Jezus zal hen er heerlijk doorvoeren en hen brengen op die plaats, waar ze nooit weer zullen behoeven te strijden, maar waar ze voor eeuwig als rustende krijgslieden van hun koning zullen beloond worden met een kroon van eeuwige overwinning.

B. Ten tweede moeten wij onderzoeken wat het is, als dit koninkrijk komt. Dit kunnen wij aanmerken in het algemeen en ook in het bijzonder met elke ziel.
a. In het algemeen komt dit koninkrijk, als de Heere wachters op Sions muren plaatst om Zijn heilige waarheid te verkondigen, en als de bediening van des Heeren woord aan vele onsterfelijke zielen gezegend wordt, zodat ze geweld op het koninkrijk der hemelen beginnen te doen (Matth. 11:12) Gelijk wij lezen van de boetvaardige joden op de eerste pinksterdag. (Hand. 2:37-41) Zo is dit koninkrijk reeds menigmaal gekomen onder de dagen des Ouden en des Nieuwen Testaments; zo komt ook nog heden ten dage dit koninkrijk, en zal het ook nog heerlijk komen in de laatste tijden als de joden worden bekeerd, hetwelk God al reeds onder de oude dag heeft beloofd, zeggende: „Want de kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten zonder koning en zonder vorst, en zonder offer, en zonder opgericht beeld, en zonder Efod en Terafim. Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren en zoeken de Heere hun God, en David hun koning, en zij zullen vrezende komen tot de Heere, en tot Zijn goedheid in het laatste der dagen." (Hosea 3:4,5) Dan zal ook de antichrist verdelgd en de satan gebonden worden, gelijk de Heere beloofde, zeggende in een profetisch gezicht van Johannes: „En ik zag een engel afkomen uit de hemel, hebbende de sleutel des afgronds en een grote keten in zijn hand; en hij greep de draak, de oude slang, welke is de duivel en satanas, en bond hem duizend jaren." (Openb. 20:1,2) Hoe het met die heerlijke kerkstaat recht zal gelegen zijn, dat weet ik niet, en ik ben ook veel te onkundig om er breedvoerig over te handelen. Ik acht hen gelukkig, die er maar niet over twisten, maar die liever bidden, dat de Heere maar alzo Zijn rijk moge doen toekomen, opdat de Heere mag verheerlijkt worden in Zijn eigen werk, en dat er maar onsterfelijke zielen mogen worden gered van het eeuwige verderf.
b. In het bijzonder komt dit koninkrijk, als de aardsgezinde en verharde zoon of dochter Adams, nadat zij veertig, vijftig, zestig of meer of minder jaren vrijwillige en geruste slaven van de satan geweest zijn, de wapenen voor de voeten van koning Jezus komen neerwerpen, en hun vijandschap tegen de Heere en tegen de weg van vrije genade beklagen. Als elk in het bijzonder de harde dienst der wereld en des duivels moe wordt; als er begeerte komt om een trouw onderdaan van de Heere Jezus te worden; als hij ook geen andere grond van zaligheid zoekt, dan om het alleen op de priestergerechtigheid van Jezus te wagen; als zo Christus alleen het rustpunt van zijn ziel wordt; ziet, dan wordt de satan uit het hart gedreven en koning Jezus neemt door Zijn Geest die plaats in. Dan wordt er een wonder Gods gedaan, waardoor de ziel als een brandhout uit het helse vuur gered wordt, volgens Zach. 3:2. Dan is hierover niet alleen blijdschap op aarde, maar ook onder de engelen in de hemel, volgens Luk.

15:10, omdat van dezulken kan gezegd worden: Hij was dood, maar hij is weer levend geworden, en hij was verloren en is gevonden. (Luk. 15:24) Nog nader komt dit koninkrijk bij elke ziel in het bijzonder, als de Heere Zijn begonnen werk krachtdadig voortzet, en meer van Zijn Geest over de Zijnen uitstort, zodat ze deelgenoten worden van deze belofte: „De rechtvaardige zal groeien als een palmboom; hij zal wassen als een cederboom op de Libanon; die in 't huis des Heeren geplant zijn, die zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods." (Ps. 92:13,14) Dit groeien zal naar mijn inzien hierin bestaan, dat de ziel armer en nederiger wordt, en meer aan haar eigen gerechtigheid en eigen kracht leert sterven; kennende hare diepe afhankelijkheid van de Heere Jezus, zonder Wiens kracht en genade zij geen voetstap voort kan gaan op de weg des levens. Waarlijk, als de ziel niet naar de diepte werkt en uit wezenlijke kennis van haar diep bederf niet wordt verootmoedigd, dan kan zij niet gezegd worden te groeien, al was het, dat zij zo veel gaven en bekwaamheden kreeg, dat het ganse land ervan verwonderd was. De mensen kijken in deze zaak zo licht verkeerd, als ze dezulken voor grote vromen aanmerken, die nog al een radde tong hebben, en een groot hoofd vol verstand; en als ze daarentegen voor kleinen aanzien hen, die zich met weinig kennis en welsprekendheid moeten behelpen.
Eindelijk komt dit koninkrijk bij iedere ziel in het bijzonder, als zij hier in dit jammerdal des Heeren raad heeft uitgediend, en heengaat in de weg van de ganse aarde. Dan zal zij op haar doodsbed de ogen sluiten voor alle moeilijkheden dezer aarde, om voor eeuwig aanschouwer te zijn van de zalige God, en al wat Hij bereid heeft voor degenen, die Hem liefhebben. Daar zal de ziel voor eeuwig zich vermaken in de zalige gemeenschap van haar dierbare Koning in het nieuwe Jeruzalem hierboven. Als de Christen dan bidt, hetgeen hem hier bevolen wordt, dan bidt hij, dat de Heere Jezus, door Zijn almachtige Heilige Geest, het rijk Zijner genade maar meer en meer zal uitbreiden in zijn hart, in zijn huis, in zijn vaderland — en over de ganse aarde, afbrekende het rijk van de vorst der hel, totdat Hij eenmaal komen zal om, zittende op de wolken, Zijn Vader een Gemeente voor te stellen zonder vlek of rimpel.

TOEPASSING

C. Nu behoeven wij niet bekommerd te zijn, al zijn wij nog niet in het koninkrijk der heerlijkheid, als wij maar op goede gronden mogen besluiten, dat wij in het rijk der genade zijn, omdat wij dan met de dichter gerust kunnen zeggen: „Maar God zal mijn ziel van het geweld des grafs verlossen: want Hij zal mij opnemen, sela!" (Ps. 49:16) Maar mijn lieve medezondaren! op gronden, en gezonde gronden daarvoor, zal het met mij, en met ulieden allen, ook aankomen. Het is geen genoegzame grond, om te besluiten, dat wij onderdanen zijn van het rijk der genade, als wij gedoopt zijn, belijdenis gedaan hebben, en ten avondmaal gaan. Waarlijk duizenden onbekeerde belijders en avondmaalgangers liggen nu al bij de ongelukkige Judas in de hel, om het voor eeuwig te bejammeren, dat ze hun onheilige handen naar dit kinderbrood hebben uitgestoken.

Ten tweede. Het is ook geen genoegzame grond, als wij hier zedig en ingetogen leven. Vele mensen (en oneindig veel meer dan wij denken zouden) zijn zo onvoorzichtig, om het op deze droevige zandgrond te wagen. Zij denken: andere mensen vloeken, en ik niet; andere mensen liegen, en ik zeer weinig; andere mensen zijn oneerlijk, en ik geef elk het zijne; andere mensen zijn vijanden van de waarheid, en ik loop de waarheid zeer getrouw na; andere mensen lezen de bijbel niet, en ik lees wel zes hoofdstukken op een dag. Mijn lieve mensen! wat durft gij voor God al niet in rekening brengen? Het is een geheel andere grond, waarop de kleinste van 's Heeren

volk de eeuwigheid inwacht, namelijk: alleen de volkomen genoegdoening van de grote Heere Jezus en allen, die ook wat anders hebben, zullen eenmaal, als het voor eeuwig te laat is, en als de voorbereidingstijd voor eeuwig voorbij is, ijselijk bedrogen uitkomen. Daarom, o ongelukkige waarheidbelijder, die op uw goede gedrag rust, bedrieg uw kostbare ziel toch niet, want waarlijk, als gij zo godvruchtig leefde als Henoch, Noach, David, Paulus of een ander van de voornaamste Bijbelheiligen, dan zou uw godsvrucht nog geenszins uw grond van hoop kunnen zijn, maar dan zou gij nog een volle Jezus tot uw borg nodig hebben; hetwelk die opgenoemde godzalige mannen ook zeer goed wisten. Lees maar eens, waar Paulus op steunde, in Fil. 3:7 en 8. En gelijkt al uw zedigheid wel iets bij hun vroomheid? Ach, het is zo droevig, dat mensen, die nog steunen op hetgeen zij meer menen te hebben dan anderen, met al hun ingebeelde zedigheid nog ondankbaarder leven dan de dieren des velds. Als zij in de Bijbel lezen, dan doen zij dat uit blote nieuwsgierigheid,. of om op een heidense wijze aan hun plicht te voldoen, zonder dat ze ooit met David liefde voor Gods wet gevoeld hebben. (Ps. 119:97) Zij leven ook bijna geheel biddeloos. Als zij 's avonds hun avondmaal gehouden hebben, dan vallen zij aanstonds als de beesten op hun bed en evenzo beestachtig komen zij er ook weer af. Zij kunnen werken, slapen, lopen, drijven koophandel, enz., zonder bijna ooit het aangezicht van de Heere te zoeken; en nog hebben ze hoop op de hemel. Mijn lieve vrienden! De heidense Baälpriesters leefden nog veel zediger dan gijlieden, want daarvan zegt de Schrift: „En zij riepen de naam van Baäl aan, van de morgen tot aan de middag, zeggende: O Baäl! antwoordt ons." 1 Kon. 18:26. Daarom zullen deze Baälpriesters, en duizenden blinde heidenen, nog tegen u opstaan in de grote en doorluchtige dag des Heeren. Ja, zij zullen u in de hel uw hardheid nog verwijten. Meent niet, o arme mens! dat ik vermaak heb, om u deze geduchte waarheden voor te stellen, nee, maar het grote belang der zaak vordert het, en wee mijner! als ik oorzaak was van uw verdoemenis, door u op verkeerde gronden gerust te stellen.

Ten derde. Het is ook geen genoegzame grond, als wij, zonder wedergeboorte, onszelf op Gods beloften gerust stellen. Er zijn mensen, die door hun wandel en gedrag duidelijk genoeg tonen, dat ze het geestelijke leven missen, en gans geen liefhebbers zijn van tere godsvrucht. Maar wat gebeurt er? Zij hebben de vromen wel eens horen spreken van beloften, die door de Heilige Geest op hun harten werden toegepast, en nu krijgen zij ook zulke dierbare beloften. Hetzij dat het schriftuurplaatsen zijn, die hen maar zo gewoon in de gedachten komen, of dat de satan het hun toewerpt; dat weet ik niet. Maar zij zijn ermee opgeruimd, en ondervinden hiervan gedurig weer wat nieuws; dan eens krijgen ze de belofte: mijn zoon of dochter! wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven; dan weer is het: Ik zal u niet begeven of verlaten; dan weer: Ik God, ben uw God enz. Zij hebben gedurig weer wat anders, en vertellen het niet schaars in de gezelschappen der vromen, en ook overvloedig tegen de blinde wereld, en zijn er niet zelden braaf trots op.
Indien dit nu uw grond is, waarop gij bouwt, dan zeg ik met alle vrijmoedigheid, dat ik het met u niet zou durven wagen voor een eindeloze eeuwigheid. Ik geloof nochtans wel, dat de vromen bij enkele tijden wel eens met zodanige beloften, overeenkomstig hun toestand, vertroost worden, maar dit geloof ik er bij, dat het zelden gebeurt; dat het in zulke toestanden gebeurt, waarin de ziel dicht nabij de Heere leeft; dat zulke beloften overeenkomstig zijn met de toestand waarin de ziel verkeert, en dat zulke beloften haar aanzetten tot tere godsvrucht. En dus, als uw beloften u niet dicht nabij de Heere hebben gebracht, met grote begeerte om Hem zeer trouw te dienen en de zonde af te sterven, dan wil ik voor al uw beloften nog geen penning geven, zelfs al

had gij duizend beloften op één dag. Gij dan, o mens! die tot heden toe buiten het enig gelegde fondament gebouwd hebt: o zoek dan toch van voren aan te beginnen, en buig uw knieën voor de Heere Jezus, opdat deze gewillige en vriendelijke Opperkoning u aan uzelf mocht ontdekken, bekeren en voor eeuwig behouden. Maar gij, volk van God! die met het uitwendige Kaïnsoffer, met Ezau's tranen, met Achabs vasten en met Jehu's ijver niet tevreden zijt, maar die in oprechtheid uw hart aan Koning Jezus vrijwillig hebt overgegeven, gewillig zijnde om Hem als gehoorzame kinderen te dienen, o, ziet hier uw geluk; gij waart tevoren kinderen des toorns, duivelsslaven, adderengebroedsels, tot alle goed werk ondeugende; en nu zijt gij geestelijke onderdanen van die heerlijke Jezus, en wordt hier op aarde in een geestelijke oefenschool geleerd en bekwaam gemaakt tot de erve der heiligen in de eeuwige heerlijkheid. Maar dit is alleen van den Heere geschied, en daarom wil Hij er ook voor verheerlijkt zijn. Daarom wil ik u deze raad aan de hand geven:

Dankt gedurig de Heere voor hetgeen Hij aan u gedaan heeft, en bidt dat Hij nog meer moge doen.

1. Wacht u voor hoogmoed en zelfverheffing, maar erkent voor de Heere, dat het alleen het werk Zijner handen is.
2. Hebt vurige liefde tot al het volk des Heeren, welke uw dierbare broeders en zusters zijn.
3. Bidt aanhoudend om de komst van Jezus' koninkrijk, in uw huisgenoten en in de gehele wereld.
4. Vertrouwt uw gehele lot met lijf en ziel, in de hand van uw almachtige en getrouwe Opperkoning.
5. Verheugt u, in de naderende komst van het rijk der heerlijkheid. Dan zal het aarden vat uws lichaams in stukken breken, en uw volmaakte ziel naar de gewesten der eeuwige vreugde gaan, om eerlang met lichaam en ziel tezamen eeuwig over alle vijanden te zegepralen in Sion hierboven.

Amen

VIJFDE OEFENING
OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 10b

„Uw wil geschiede gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde."

„Want de Heere is onze Rechter, de Heere is onze Wetgever, de Heere is onze Koning; Hij zal ons behouden." Zo lezen wij in Jes. 33:22. Wij allen, wie wij ook zijn, moeten meezeggen: de Heere is onze Rechter. Eenmaal zal het van elk sterveling gezien en ondervonden worden, dat de Heere Rechter is. Dan namelijk, als gijlieden en ik uit onze graven zullen worden geroepen door de bazuin van groot geluid, en de stem van de archangel, om te verschijnen voor die geduchte laatste Rechtbank. Dan zal Christus als Rechter zitten op Zijn troon in de wolken, om over ulieden en over mij het laatste vonnis uitspreken. En waarlijk, dan zal het door allen gezien worden, dat het voor de sterveling geen voorrecht is, dat hij al hier op aarde moet belijden, dat de Heere zijn Rechter is. Maar gelukkig acht ik dat volk, dat hier in de tijd zijn Rechter om genade leert bidden; gelukkig acht ik dat volk, dat diezelfde Rechter als Wetgever en Koning over hun zielen begeert voor tijd en eeuwigheid. Mijn geliefde medestervelingen! Hoe staat het in deze met u? Hebt gij Koning Jezus al tot Koning over uw zielen uitgeroepen? Is het uw oprechte lust al geworden om naar de wetten van deze Wetgever te luisteren? Hebt gij met verzaking van deze nietige wereld, al een keuze gedaan om de Heere Jezus te dienen? Het was een rampzalige keus, die de goddeloze Joden deden, toen zij mochten kiezen de zachtmoedige Jezus, of de moordlustige Barabbas. Zij kozen Barabbas voor Christus. (Lk. 23:18) Evenzo dwaas is de arme onbekeerde wereldling nog; hij kiest de satan voor Christus. De duivel, die afschuwelijke Barabbas, die een zielenmoorder is vanaf het begin, die wordt gekozen in plaats van Christus. De slavendienst van de moorddadige en bedrieglijke Barabbas der zonden wordt gekozen in plaats van de goede Heere Jezus. Vrienden! doet niet alzo, maar kiest Jezus, en besteedt uw leven in Zijn dienst, en vraagt dan ook aan Hem als Wetgever om zoveel genade, dat gij Zijn wil mocht betrachten. Over het doen van Gods wil, hoop ik nu wat verder te handelen, naar aanleiding van de derde bede van het Gebed des Heeren. Hierin zal ik de volgende orde zoeken te houden:

A. Ten eerste zullen wij onderzoeken wat wij door Gods wil te verstaan hebben.
B. Ten tweede zullen wij zien wat de oprechte Christen met deze bede van God begeert;
C. Ten derde, zijn gedurige begeerte om zo volmaakt Gods wil te doen als de zaligen in de hemel;
D. En ten vierde: De toepassing.

Aangaande het eerste: Dat de onbegrijpelijke God een wil heeft, leert Paulus duidelijk waar hij zegt: „Zo ontfermt Hij Zich dan, diens Hij wil, en verhardt die Hij wil." (Rom. 9:18) „En gij weet Zijn wil en beproeft de dingen die daarvan verschillen, zijnde onderwezen uit de Wet." (Rom. 2:18) Want Gij hebt alle dingen geschapen en door Uw wil zijn zij en zijn zij geschapen." (Openb. 4:11)
Deze wil van God mogen wij tot klaarder begrip voor ons zeer gering verstand onderscheiden in een verborgen en in een geopenbaarde wil; of, in een wil des bevels en in een wil des besluits.
De wil des besluits draagt ook de naam van Gods verborgen raad. Zo zegt de Heere bij de Profeet: „Mijn raad zal bestaan, Ik zal al Mijn welbehagen doen." (Jes. 46:10)

„Wij, die te voren verordineerd waren naar het voornemen Desgenen, die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil." (Ef. 1:11) Ook draagt deze verborgen wil de naam van een besluit, waar de Heere zegt: „Doorzoek uzelf nauw, ja doorzoek nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt! Eer dat het besluit bare, want gelijk kaf gaat de dag voorbij." (Zef. 2:1 en 2) „Dit is een besluit des Allerhoogsten, dat over mijn heer de koning komen zal." (Dan. 4:24) Ook wordt dit besluit genoemd: Gods gedachten, daar de Heere zegt: „Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten." (Jes. 55:8) Dit behoort onder die verborgen dingen, waarvan Mozes zegt: „De verborgen dingen zijn voor de Heere onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen tot in eeuwigheid, om te doen al de woorden dezer wet." (Deut. 29:29) Door die verborgen wil voert God alles uit op aarde, wat geschied is en wat nog geschieden moet, zowel Zijn werken in de natuur als in de genade. O, het is voor mij onmogelijk om de Heere recht te begrijpen, en al Zijn heilige wegen na te gaan.
Ten andere. Door de geopenbaarde wil van God verstaan wij alles wat God in Zijn Woord bevolen heeft om te gehoorzamen; waarvan de wijze koning zegt: „Van alles, wat gehoord is, is het einde van de zaak: Vreest God en houdt Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen. Want God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed, of hetzij kwaad." (Pred. 12:13 en 14) Ook zegt Jezus van die geopenbaarde wil: „Niet een iegelijk, die tot Mij zegt Heere, Heere, zal ingaan in 't koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil Mijns Vaders die in de hemelen is." (Matth. 17:21) En Paulus zegt ervan: „Dit is de wil van God, uw heiligmaking." (1 Thess. 4:3) En noemt hem op een andere plaats: „De goede en welbehaaglijke en volmaakte wil van God." (Rom. 12:2) Eenmaal waren wij bekwaam om deze wil van Gods bevel volkomen te onderhouden, nog staande in ons eerste verbondshoofd Adam. Maar het gehele menselijke geslacht heeft die bekwaamheid verloren door de zonde, zodat het nu van ons waar is, wat Paulus zegt, namelijk: „Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet, er is ook niet tot een toe." (Rom. 3:12) Nodig is het derhalve, dat de mens wederom geboren worde, opdat hij weer een klein beginsel der gehoorzaamheid aan Gods geopenbaarde wil mag krijgen. Nodig is het voor de zwakke bekeerde Christen veel te vragen om kracht en genade, om Gods wil te betrachten, biddende: Uw wil geschiede.

B. Ten tweede zullen wij zien wat de oprechte christenen met deze bede van de Heere begeren.
Vooreerst: zij bidden met opzicht tot des Heeren verborgen wil, dat zij berusten mogen in de aanbiddelijke weg, die de Heere met hen houdt, naar ziel en lichaam, gedurende al de dagen, dat zij hier in dit jammerdal moeten zwerven. O, zij weten dat de tegenspoeden der rechtvaardigen vele zijn en dat het uitnemendste van onze dagen moeite en verdriet is; daarbij weten zij uit des Heeren woord en bij duizendvoudige ondervinding, dat zij zulke vuile harten hebben, die zo aanhoudend tegen de Heere opstaan. Immers ons boosaardig bestaan wil toch niet aan het kruisdragen. Daarom heeft de wedergeboren christen zo gedurig behoefte aan des Heeren Geest, opdat die hem zou bekwamen om bij kruiswegen te berusten in het welbehagen Gods. En daarom bidt hij om die genade, dat hij met zijn Heer en Koning mocht kunnen zeggen: Indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan, doch niet gelijk ik wil, maar gelijk Gij wilt." (Matth. 26:39) En met de vrome Job: „De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd." (Cap. 1:21) En een weinig verder: „Ja, zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet ontvangen?" (Job 2:10) Gedurig hebben ze nodig te bidden, om een arm hart, opdat ze tevreden mogen zijn in de uitvoering van des Heeren wil over hen; want zij kunnen

zichzelf toch niet vergenoegen, als zij onder kruis en rampen verkeren, noch met de blinde wereld zover tevreden zijn, dat ze zouden zeggen: „'t Is Gods wil, er is niets tegen te doen, en daarom, hoe minder wij klagen, hoe beter wij er aan toe zijn." Nee, een Christen heeft wat meer nodig dan al dat uitwendige; hij weet dat hij, in donkere wegen, met Jona toornig op de Heere wordt, als de Heere er hem niet voor bewaart; daarom bidt hij om zulk een zielsgestalte, dat hij altijd tevreden mag zijn in Gods weg en wil.

Ten tweede: zij begeren wat, met opzicht tot Gods geopenbaarde wil. Zij weten bij gedurige ondervinding, dat ze elk ogenblik die wil, of dat gebod, overtreden, en zij met David moeten belijden: „Ik ben tot hinken gereed." (Ps. 38:18). Zij weten dat ze een natuur met zich omdragen, waarvan Paulus zegt: „Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God." (Rom. 8:7) Maar ook ondervinden zij, dat de Heere hun eenmaal een keus gaf om Hem te dienen. Zij ondervinden, dat ze naast die vleselijke natuur een geestelijk deel bezitten, hetwelk met het vleselijk deel in aanhoudende en dodelijke strijd leeft. Evenwel ondervinden zij, dat hun oude deel sterker is dan het nieuwe — en dat hun verdorvenheden groter zijn, dan Zijn genadegaven. Hierom is het hun een aanhoudende noodzakelijkheid om des Heeren sterkte in te roepen, en met de vrome oudvader Augustinus te bidden: „Heere, geef mij hetgeen Gij gebiedt, dan zult Gij niet tevergeefs gebieden." O! dat arme en gebrekkige volk is toch niet zoals de onbekeerden, die God geheel niet kennen; nee — zij zouden zo gaarne de wil van de Heere betrachten, maar zij ondervinden, dat het een werk is boven het bereik van hun macht. Daarom is het de werkzaamheid van een ware vrome om des Heeren geboden in gebeden te veranderen; bijvoorbeeld, de Heere zegt: „Werpt van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest." (Ezech. 18:31) De vrome ziel, die dit leest of overdenkt, en van haar onmacht overtuigd is, zucht met de man van Gods hart: „Schep in mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest." (Ps. 51:12)

De Heere zegt: „En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de naam van Zijn Zoons Jezus Christus." (1 Joh. 3:23) De godvruchtige ziel dit lezende of overdenkende, bidt met de discipelen: „Heere, vermeerder Gij ons het geloof." (Luk. 17:5) De Heere zegt: „Bekeer u, gij afgekeerd Israël!" (Jer. 3:12) De vrome ziel keert ook deze woorden om, en vraagt hetzelfde van de Heere, dat de Heere van haar vordert, zeggende met het boetvaardige Efraïm: „Bekeer mij, Heere, dan zal ik bekeerd zijn." (Jer. 31:18) „Trek mij, en wij zullen U nalopen." (Hoogl. 1:4) En zo gaat het met al des Heeren geboden. Kent gij deze zeer zalige werkzaamheid? Hebt gij wel eens in de bijbel gelezen, dat het u een bidwerk werd? O, dan gaat het met de vrome zo heerlijk, als hij onder het lezen eens gedurig zijn bijbeltje neerlegt en zijn knieën buigt, vragende met David: „Och, of mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren." (Ps. 119:5) Maar het gaat altijd zo niet. Evenwel dit zeg ik: hebt gij hoop op een zalig einde, en hebt gij geen begeerte om de Heere welbehaaglijk te leven hier op aarde, dan mist gij het enige nodige nog.

Ten derde. Een Christen, deze bede biddende, begeert dan het betrachten van Gods wil, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor zijn onbekeerde tijd-, land- en huisgenoten, en in het bijzonder voor die geestelijke familie, al dat arme behoeftige volk, die kinderen zijn van een Vader, en ook reizigers naar hetzelfde vaderland. Een weldenkend man, goed gezond zijnde, is evenwel niet opgeruimd als zijn vrouw tot de dood ziek ligt. zo is het ook hier; want dit volk staat elkaar nog nader. Als ze goed staan, bidden zij, dat zijzelf de wil des Heeren mogen betrachten, en ook hun lieve medestrijders; en dat dan alzo de gehele schaar zich maar in de wapenen mocht zetten

tegen de wil des duivels, tegen de wil der wereld, en tegen hun eigen lelijke wil; betrachtende biddend de wil van hun getrouwe Verbondsgod.

C. In de derde plaats zullen wij kort nagaan de begeerte der ware vromen, om zo volmaakt Gods wil te betrachten, als degenen die reeds in de hemel zijn opgenomen. Waarlijk, dit zal een zaak zijn, waarin de wereldse mensen vreemdelingen zijn, hoe nabij ze ook mogen gekomen zijn; nochtans de zwakste in de genade zal het wel kennen, en het zal ook de gedurige begeerte van zijn ziel zijn, om Gods wil zo te mogen doen, als de engelen en zaligen die in de hemel volbrengen. Laat ons deze zaak nog iets meer in het bijzonder nagaan.
Ten eerste. Ieder der hemelingen in het bijzonder doet Gods wil volmaakt, en zo is het ook de ernstige begeerte van elk onderdaan van Koning Jezus, om hoe heiliger hoe liever te leven hier aan deze zijde van zijn graf. O, waar maar een kleine vonk geestelijk licht en leven in het harte mag ontstoken zijn, daar openbaart het zich ook naar buiten door haat en afkeer van de zonden, door gedurig zuchten tot de Heere over de zonden, en door een innige lust des harten om de Heere zó gehoorzaam te zijn als de zaligen in de hemel. Een kind van God heeft toch een nieuw en wedergeboren deel in zich, dat onvergenoegd, ongerust en treurig zal blijven, zo lang als het niet volmaakt leven kan, en dat alzo ook gedurig bedroefd zal moeten zijn, zo lang als hij hier op deze benedenwereld leeft, omdat wij hier toch nooit tot de volmaaktheid geraken zullen. Evenwel, hoewel een vrome weet, dat hij hier op aarde niet tot de volmaaktheid geraken zal, blijft hij er toch naar grijpen.
Ten tweede. Al de hemelingen tezamen doen Gods wil volmaakt, zonder dat er één is, die ooit tegen de Heere zondigt. Zo is het met deze bede ook de ernstige begeerte van Jezus' onderdanen, dat des Heeren wil (namelijk Zijn geopenbaarde wil) ook algemeen mocht gedaan worden hier op de aarde. Waarlijk, het is een godvruchtige ziel niet genoeg als hij verzekerd is dat hij nooit verloren zal gaan; nee hij moet volmaakt zijn; eer heeft hij niet genoeg — ook is hij niet voldaan, dat hij zelf enigszins Gods wil betracht, als zijn huisgenoten dat nog geheel missen, en ook de anderen waarmee hij leeft, en waarmee hij ook sterven en voor Christus verschijnen zal.
Daarom is het zijn gedurig smeken, dat de Heere Zijn belofte eens mocht vervullen, waar Hij zegt: „Men zal nergens leed doen noch verderven op de ganse berg Mijner heiligheid: want de aarde zal vol van kennis des Heeren zijn, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken." (Jes. 11:9) Het is zijn gedurig bidden, dat des Heeren geboden maar door vele zielen mogen worden gehoorzaamd over de ganse aarde; en alzo bidt hij menigmaal voor duizenden mensen, die hij nooit gezien heeft. In het bijzonder is het zijn gedurig gebed, dat des Heeren wil mocht geschieden door de waarachtige bekering van zijn dierbare man, zijn vrouw, kinderen, ouders, broeders, zusters en overige huisgenoten, opdat zij de Heere mochten dienen met een eenparige schouder; gelijk de Heere oudtijds beloofde (Zef. 3:9) Waarlijk, er wordt door dat arme volk nog meer gebeden voor hun huisgenoten, dan de ongelukkige wereldse mensen denken. Ik houd hen gelukkig, die veel met een oprechte ziel bidden, dat des Heeren wil maar mag geschieden. Ik houd zeer gelukkig hen, die dat ernstige begeren bij bevinding kennen, om zó heilig Gods wil te betrachten als de zaligen in de hemel, hoewel zij er hier nooit toe komen zullen, en het zelfs hier hun uitgelezenste tijden zijn, als ze het maar innig begeren.
D. Ik zal hiermee aan mijn gebrekkige verklaring een einde maken, en zoeken in de vierde plaats een woord tot

TOEPASSING

Onbekeerde zondaar! Ach, laat mij toe, dat ik ook nog heden uw deerniswaardige toestand u zal zoeken voor te stellen, want het zou de laatste maal wel eens kunnen zijn, dat wij elkaars aangezicht zagen, daarom acht ik mij een schuldenaar te zijn aan allen die hier zijn, om zo lang tot dat de Heere komt om ons door de dood weg te rukken, elkaar dood en eeuwigheid, hel en hemel, Christus en wedergeboorte, nog voor te houden, of het de Machtige Jakobs nog eens mocht behagen, onze gebrekkige woorden aan het hart van de zondaar vruchtbaar te maken.
Gij dan vooreerst, onbekeerde jonge mensen, die nog gans geen lust hebt in het betrachten van de wil des Heeren, maar die integendeel uw bloeiende jeugd en uw kostelijke jonge dagen doorbrengt in het volbrengen van de wil des Satans en der zonden, levende midden in de ijdele genietingen van een haast voorbijvliegende wereld!
O, bedenkt toch, dat het u gezet is eenmaal te sterven, en daarna het oordeel! (Hebr. 9:27) Bedenkt toch, dat de rechtvaardige God in Zijn Woord bedreigd heeft: „Indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven." (Rom. 8:13) Sterven — niet alleen de tijdelijke dood, maar de eeuwige dood; sterven — om eeuwig naar de dood te verlangen; sterven — om eeuwig gepijnigd te worden in de hel; sterven — om eeuwig te zuchten onder een altoosdurend naberouw, beklagende de dag uwer geboorte; beklagende de verwerping van zoveel roepstemmen en genademiddelen, onder welke gij leefde, en beklagende al uw goddeloze daden, die gij met vermaak gedaan hebt. Arme jongeling! de mens gaat naar zijn eeuwig huis — en gij ook, en wellicht eerder dan gij denkt. Het zou u kunnen gaan als die gruwzame koning van Babel, die in de voornacht at en dronk en vrolijk was en met God en Zijn volk de spot dreef; en in de nanacht in de hel viel. (Dan. 5) En dan zal het met u gaan, gelijk de Heere bedreigt, zeggende: „Dewijl Ik geroepen heb, en gijlieden geweigerd hebt; Mijn handen uitgestrekt heb, en er niemand was, die opmerkte; en gij al Mijn raad verworpen, en Mijn bestraffingen niet gewild hebt; zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen, Ik zal spotten als uw vrees komt." (Spreuk. 1:24-26) En daarom: „Verblijd u, o jongeling in uw jeugd en laat uw hart zich vermaken in uw jongelingschap; en wandelt in de wegen uws harten, en in de aanschouwing uwer ogen; maar weet, dat God u om alle deze dingen zal doen komen voor het gericht." (Pred. 11:9,10) Hoort dan toch nog naar des Heeren waarschuwing en gedenkt aan uw Schepper in de dagen van uw jongelingschap, eer de kwade dagen komen, en de jaren naderen van dewelke gij zeggen zult: ik heb geen lust in dezelve. (Pred. 12:1) Maar gij, onbekeerde grijsaards! die reeds aan de avond van uw dagen gekomen zijt, zonder dat het nog ooit uw oprechte lust geworden is, om des Heeren wil te doen, maar die tot nu toe geleefd hebt naar uw eigen wil. Wellicht hebt gij in uw jonge dagen, ruw en roekeloos geleefd en meer gevloekt dan gebeden, en wellicht zijt gij nu enigszins bevreesd voor uw naderend einde, en bidt gij slechts alleen met uw mond: „Uw wil geschiede," zonder dat gij enige lust hebt om des Heeren geboden uit dankbaarheid waar te nemen. Vrienden! weet gij wel wat de geopenbaarde wil omtrent uw persoon is? God wil, dat gij gedurig uw knieën en uw hart voor Hem buigen zult, in het hartelijk en ootmoedig smeekgebed; God wil, dat gij het overblijfsel uwer grijze dagen en krachten, alleen in Zijn dienst besteden zult; God wil, dat gij in tere vroomheid leven zult tot aan uw doodsbed toe; God wil dat gij de dienst der zonde zult verlaten, want niemand kan Hem en de Satan gelijk gehoorzaam zijn; God wil dat gij niet Hem en de dingen dezer aarde gelijk zult dienen, maar uw gehele hart aan Hem alleen overgeven, want niemand kan twee heren dienen, of hij zal de ene haten en de andere liefhebben; God

wil, dat gij Zijn arme volk hartelijk en oprecht zult liefhebben, omdat er iets van Zijn deugdenbeeld in openbaar wordt. Hoe staat gij nu met deze zaken? Is uw hart hiertoe door heerschappij voerende genade overgebogen en gewillig gemaakt? Immers nee. Wel, dan moet ik u ook zeggen, dat gij ook nog met de Almachtige spot, met het harteloos opzeggen van deze bede.
O arme en in des Satans boeien grijs geworden zondaar! weet voorzeker, dat, indien gij zo voortleeft, uw beklaaglijk ongeluk dan met geen mensentong is uit te spreken. Ach, mocht gij nog met uw lot bewogen worden, en uw Rechter recht ernstig om genade leren bidden, eer uw dood komen zal, want als gij zo onherboren de eeuwigheid ingaat, dan zal de rechtvaardige God weigeren u in de hemel op te nemen, maar Hij zal ulieden met alle goddeloze zondaren werpen in de eeuwige afgrond. Zondaar! uw dagen korten af, uw krachten vergaan en uw dood nadert. De dood, die gij eerlang te wachten hebt, zal u brengen in de hel. De duivels zullen vrolijk zijn over uw rampzalig einde. O ijselijke gedachten! Maar zijt gij bewogen over uzelf? En vraagt gij: is er ook voor mij nog een weg van ontkoming? Ja, onbekeerde mens, hetzij gij dan oud of jong moogt zijn. Nog leeft gij, en ook nog is er raad voor u, al was u zo vol eigengerechtigheid als de rijke jongeling of zo uitwendig roekeloos als Manasse. De grote Heere Jezus draagt niet tevergeefs de naam van Heere der heren en Koning der koningen. Hij kan en Hij wil zondaren zaligen, en tot Zijn dierbare gemeenschap overbrengen. Nochtans zal dit moeten geschieden door de weg der wedergeboorte.

Zondaar! hebt gij daar lust in? Zoudt gij bekeerd willen zijn, en aldus de Heere willen dienen? Kom, ik zal u in eenvoudigheid eens raad geven.
Ten eerste, wie gij ook zijt, ouden en jongen, rijken en armen, roekelozen en zedigen, valt toch gedurig in uw binnenkamer voor de Heere neer, en bidt op deze manier: „O, Heere Jezus! Hier ligt een zondaar, die overtuigd is dat hij nog genade mist; ach, ontferm U over mij, en bekeer mij. Ik heb in Uw Woord gelezen, dat ik onmachtig ben, en ook onwillig; ach, leer het mij bij ondervinding kennen, en met mijn onmacht en onwil tot U vluchten. Ik ga een eeuwige dood tegemoet, en nochtans ben ik bijna zorgeloos. Ik weet, hoewel alleen uit Uw Woord, dat ik onbekwaam ben tot enig goed en geneigd tot alle kwaad; ach, leer mij dat bij ondervinding, en geef, dat ik als een arme boeteling gedurig tot U mag vluchten om zo met God verzoend te worden. Leer mij door Uw Geest zaligmakend in U geloven; geef dat ik met de Kananese vrouw bij U mag aanhouden, en niet loslaten voordat Gij mij gezegend en gered hebt. Leer mij als Jakob met U worstelen; leer mij door Uw Geest wat ik leren moet, en zijt alzo mij, arme, blinde en ellendige zondaar genadig, was mij door de kracht van Uw bloed, en bekeer mij, dan zal ik bekeerd zijn."
Ten tweede. Lees gedurig in uw bijbel, en bid eerst met David: „Ontdek mijn ogen, opdat ik aanschouwe de wonderen Uwer wet." (Ps. 119:18) Of zoals hij op een andere plaats zegt: „Zend uw licht en uw waarheid, dat die mij leiden." (Ps. 43:3) De Kamerling las op zijn wagen en de goddelijke Voorzienigheid zond hem de Evangelist Filippus om hem des Heeren woord te verklaren. Diezelfde God leeft nog, en kan u door Zijn Heilige Geest dit woord opklaren en tot zegen doen zijn, tot uw wedergeboorte. „Het geloof is toch uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods." (Rom. 10:17)
Ten derde. Voegt u toch veel onder de middelen der genade, daar waar Gods heilige waarheid gesproken wordt. Immers woont de Heere in de vergadering der oprechten, en waar er maar twee of drie vergaderd zijn in Zijn naam daar is Hij in 't midden. Lieve mensen! verzuimt geen enkel genademiddel, maar laat u steeds vinden waar de

waarheid geleerd wordt, en bidt, eer gij uit uw woning gaat, dat het u eens zo mag gaan, als het ging met die vergadering, waar Petrus het Evangelie predikte te Caesarea, waarvan Lucas getuigt: „Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het woord hoorden." (Hand. 10:44) Bijzonder opmerkelijk is hetgeen wij lezen bij de Profeet Ezechiël. Daar bracht des Heeren Geest de Profeet in een dal met doodsbeenderen, en zei tot hem: „Mensenkind! profeteer over deze beenderen." De Profeet deed gelijk hem bevolen was, en des Heeren Geest veranderde deze beenderen in levende mensen. (Zie Ezech. 37:1-14) Even zoals het ging met deze beenderen in dit profetisch gezicht, zo doet ook des Heeren Geest wel eens met de onbekeerde zondaar, zijn dode ziel onder de verkondiging van Zijn woord opwekkende. Wie weet, zondaar, als gij in eenvoud alzo eens handelde, hoe spoedig uw ziel gered werd, want God is gewoon Zijn instellingen te zegenen. Nu moet ik nog ter uwer waarschuwing hierbij voegen, namelijk: Ik stel u deze middelen niet voor, omdat gij daardoor uzelf verdienstelijk zou kunnen maken bij de rechtvaardige God, geenszins! Christus alleen is de verdienende oorzaak van des zondaars zaligheid, en ook de werkende oorzaak door Zijn Geest. Dit zijn dus slechts eenvoudige middelen. Ik hoop, dat ze in des Heeren hand u dienstbaar mogen zijn.

Maar gij, bekeerde zondaren! Gij moogt het bidden: „Uw wil geschiede," al zijt gij dan ook nog zo zwak in het geloof. Immers uw begeerte om in alles des Heeren wil te betrachten, is oprecht en waarachtig. Ik weet het wel, dat het doen van Gods wil bij de oprechte van harte gepaard gaat met ontelbare verdorvenheden, onder welke hij zuchten moet van zijn wedergeboorte af, tot aan zijn doodsbed toe. Maar ook juist het zuchten en klagen over zijn opstand tegen de wil van Gods besluit, en over zijn ijselijke ongehoorzaamheid aan de wil van Gods bevel, zijn onbedrieglijke merktekenen van zijn wedergeboorte en zijn zalig kindschap. Ja, deze klachten kwamen ook weleer uit het hart en de mond van David en van Paulus, die twee grote betrachters van Gods wil. (Zie inzonderheid Psalm 38 en Romeinen 7) Daarom, gij zwakgelovig volk des Heeren! weet dit tot uw hartsterking en bemoediging, dat wij met een God te doen hebben, die in en om Christus oprechtheid voor volmaaktheid wil houden, en die uw oprechte pogingen ziet en uw begeerte kent om Zijn wil te doen, en, was dit mogelijk, de uwe geheel te verzaken. Ik weet het, bekommerde zielen! de alwetende God weet het, ja weet het duizendmaal klaarder dan gijzelf, dat gij duizenden malen tegen Hem zondigt. Maar diezelfde alwetende God hoort u daarover ook bij tijden en ogenblikken innig en oprecht klagen, en ook deze uw klachten zijn een gedeelte van het doen van Gods heilige wil. Oprechten van hart! in ieder opzicht is het waarheid hetgeen Paulus tegen de gelovige Corinthiërs zegt, namelijk: „want indien tevoren de volvaardigheid des gemoeds daar is, zo is iemand aangenaam naar hetgeen hij heeft, niet naar hetgeen hij niet heeft." (2 Kor. 8:12) Hebt gij dan slechts in de zeer geringe beginselen gehoorzaamheid aan Gods wil, ook daarin zijt gij dan God zeer aangenaam. Ja, ik zal nog troostelijker taal tot u spreken: Geliefden! Gij zijt Gode aangenaam in Christus, zonder dat uw deugd of ondeugd in aanmerking komt. Christus heeft u met Zijn bloed gekocht en daardoor volkomen vrij gemaakt van duivel, hel en de toorn Gods, en Christus zal u eenmaal bij Zich opnemen in de eeuwige zaligheid, om daar volkomen Gods wil te doen tot in de eindeloze eeuwigheid. En ten bewijs daarvoor heeft Hij u al hier op aarde die lust in uw hart gegeven om Zijn wil te doen en in Zijn besluit te berusten. Vromen! houdt dan moed, houdt moed, houdt grote moed, want uw zondigen zal bij uw zalige dood ophouden, om dan in der eeuwigheid nooit weer te beginnen.

Maar ook, kinderen van God! bidt toch veel om des Heeren Geest, opdat Die u meer en meer in staat zal stellen om Gods wil te doen; bidt aanhoudend met de man naar

Gods hart: „Leer mij Uw welbehagen doen, Uw goede Geest geleide mij in een effen land." (Ps. 143:10) En met Mozes: „Indien ik genade gevonden heb in Uw ogen, zo laat mij dan nu Uw weg weten, en ik zal U kennen, opdat ik genade vinde in Uw ogen." (Exod. 33:13) Bidt toch ook maar veel om genade, ter nadere ontdekking aan uzelf. O! die zelfontdekking is een bekeerd mens nog zo nodig. Menig Christen, hier veel gebrek aan hebbende, begint in die droevige mening te komen, dat hij nog al ver gevorderd is in het betrachten van des Heeren wil, en daarvan komen dan al die droevige hoogten en zelfverheffingen, die er zo erg veel onder des Heeren volk gevonden worden in onze lauwe dagen. Geliefden! waakt toch tegen de hoogmoed en bidt aanhoudend om nederigheid. Als wij eens recht arm en nederig mochten worden, dan zouden wij al heel wat gevorderd zijn in het doen van Gods wil. Als wij recht arm zijn, dan wordt de Heere door ons verheerlijkt; als wij arm zijn, dan worden de mensen door ons gesticht; als wij arm zijn, dan genieten onze zielen een zalige vrede, die alle verstand te boven gaat. Daarom zoekt toch maar laag bij de grond te blijven en te waken tegen alle hoge gedachten van uzelf.

Eindelijk. Volk van God! In het onderhouden van Gods geboden is grote loon; loon hier in de tijd en loon in de zalige eeuwigheid. Het loon, dat de vrome hier op aarde van zijn gebrekkige arbeid ontvangt, is zalige vrede voor zijn gemoed, zodat hij ondervindt, dat Davids zeggen waarheid is, waar hij spreekt: „Die Uw wet beminnen, hebben grote vrede." (Ps. 119:165) David bidt tot God: „Leer mij Uw welbehagen doen." (Ps. 143:10) En hij getuigt ook weer van die God: „Hij doet het welbehagen dergenen, die Hem vrezen." (Ps. 145:19) Zodat wij klaar zien, dat een vrome de Heere niet tevergeefs dient.
Maar een veel groter genadeloon zal hij eenmaal ontvangen in het uur van de dood. Ja, dan zal de Heere tegen al Zijn arm dienstvolk zeggen: „Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld. Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij geherbergd; Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed; Ik ben krank geweest, en gij hebt Mij bezocht; Ik was in de gevangenis, en gij zijt tot Mij gekomen." (Matth. 25:34-36) Ziet, zo zal de genadige Koning de deugden van Zijn volk optellen en uit vrije genade heerlijk belonen. De vromen kunnen, door de overmaat van ongerechtigheid, die in hun zielen woont, hier menigmaal niets goeds in hun hart vinden, maar moeten belijden, gelijk wij in de drie volgende verzen vinden: „Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien, en gespijzigd? of dorstig, en te drinken gegeven? En wanneer hebben wij U een vreemdeling gezien, en geherbergd? of naakt, en gekleed?' enz. Nochtans God, Wiens ogen zien naar waarheid in het binnenste; ja, de rechtvaardige God, die ziet de oprechtheid des harten van de gebrekkige vromen, zal, om Christus' wil, dan ook al hun gebrekkige geloofsdaden wonderbaarlijk belonen, zeggende tot al de zijnen: „Over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten: gaat in, in de vreugde uws Heeren!" (Matth.25:21) Wakker aan dan, godzaligen! „Want zalig zijn de doden, die in de Heere sterven: ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid, en hun werken volgen met hen." (Openb. 14:13) Daar zal het zijn, gelijk de Engel tegen Johannes zei: „Deze zijn het, die uit de grote verdrukking komen. En zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor de troon Gods, en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en die op de troon zit, zal hen overschaduwen. Zij zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte; want het Lam dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een

leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen." (Openb. 7:14-17) Ik eindig met de woorden van David, „Welgelukzalig is hij, die de God Jakobs tot zijn hulp heeft: wiens verwachting op de Heere zijn God is. Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is; die trouwe houdt in der eeuwigheid. Die de verdrukte recht doet, die de hongerigen brood geeft. De Heere maakt de gevangenen los. De Heere opent de ogen der blinden. De Heere richt de gebogenen op; de Heere heeft de rechtvaardigen lief. De Heere bewaart de vreemdelingen; Hij houdt de wezen en de weduwen staande; maar der goddelozen weg keert Hij om. De Heere zal in eeuwigheid regeren; uw God, o Sion, is van geslacht tot geslacht. Halleluja." (Psalm 146:5-10) Welgelukzalig mag dat volk genoemd worden, hetwelk zulk een God tot zijn God heeft, voor de tijd en ook voor de nimmer eindigende, maar altoos durende eeuwigheid.

Zalig hij, die in dit leven
Jakobs God ter hulpe heeft;
Hij, die door den nood gedreven,
Zich tot Hem om troost begeeft;
Die zijn hoop in 't hachlijkst lot,
Vestigt op den Heer, zijn God.

ZESDE OEFENING
OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6:11

„Geef ons heden ons dagelijks brood."

Zeer opmerkelijk en dierbaar is het zeggen van de Heere aangaande Zijn volk bij de Profeet Hosea, alwaar wij aldus lezen: „Ik zal hunlieder afkering genezen, Ik zal hen vrijwillig liefhebben." (Hos. 14:5) Waarlijk, in deze dierbare tekst vinden wij de ganse inhoud van de leer der vrije genade; immers, vrijwillige liefde was het, waardoor God bewogen werd om de Zijnen in de nooit begonnen eeuwigheid te verordineren tot de zaligheid. Ja zeker, tot de beraming van dit vredesplan nam God geenszins de oorzaak uit het schepsel, dat nog niet geboren was, maar Hij nam de redenen uit Zichzelf. Vrijwillige liefde is het, als de zondaar krachtdadig wordt geroepen, en getrokken uit de klauwen van de koning der hel; vrijwillige liefde is het, als de arme zondaar al zijn overtredingen worden kwijtgescholden, en hem uit genade om Christus' wil het recht wordt gegeven ten eeuwigen leven; vrijwillige liefde is het, als de Heere de Zijnen hier bij aanvang heiligt, en hen gedurig met het lieflijk licht van Zijn vertroostend aangezicht voorkomt, niettegenstaande dat ze zo aanhoudend zondigen; vrijwillige liefde is het, dat de getrouwe Ontfermer hen hier zo getrouw bewaart, niet toelatende dat een enige van de Zijnen verloren gaat, hoewel al dat arme volk zo zwak, gebrekkig en ontrouw is, en omringd wordt door drie zulke sterke zielsvijanden, die het gestadig op hun eeuwig verderf toeleggen; vrijwillige liefde is het, dat de Heere de Zijnen op arendsvleugelen draagt, en dat Zijn alwetend oog hen bewaakt van hun wieg af tot aan hun doodsuur toe; vrijwillige liefde is het, dat de Heere hen niet alleen verzorgt naar de ziel, maar ook naar het lichaam, hun gevende het brood van hun bescheiden deel — hen voedende voor de honger, en dekkende voor de koude. Immers ook dit hebben ze nodig om door de huilende wildernis en droge woestijn der wereld te komen, waarop om der zonden wil Gods rechtvaardig ongenoegen rust; maar ook dit wil en zal de Heere hun geven, daarom geeft Hij hun ook er om te bidden, in dat gebed, hetwelk Jezus eenmaal de Zijnen leerde.

Over het onderhoud van het lichaam van des Heeren volk, hetwelk ze hier nodig hebben op hun vreemdelingsreis, hoop ik nu wat verder te handelen.

Ik zal mijn verhandeling over deze bede in de vijf volgende stukken zoeken te verdelen.

A. Ten eerste zal ik onderzoeken wat wij door „brood" te verstaan hebben;
B. Ten tweede wat het zeggen wil: „dagelijks brood";
C. Ten derde wat er ligt opgesloten in dat zeggen: „ons brood";
D. Ten vierde wat het te kennen geeft, als Jezus de Zijnen leert bidden, zeggende: „geef ons dat";
E. En ten vijfde zullen wij zien, wat de gelovige bidder er mee zeggen wil, als hij zegt: „geef het ons heden".

Bij elk dezer vijf stukken zal ik iets ter toepassing laten volgen, als het de Heere wil, die toch sluit dat niemand openen kan — maar ook opent, dat niemand sluiten kan. De Heere, hoop ik, zal met ons zijn.

A. Vooreerst. Door brood moeten wij hier niet alleen het eigenlijke brood verstaan, maar ook alles wat de mens, op zijn reis naar de eeuwigheid tot onderhoud van zijn

lichaam nodig heeft. Dit blijkt ons ten eerste uit dat tijdelijke slotvonnis, hetwelk de Heere over de gevallen Adam en zijn gehele nageslacht heeft uitgesproken, zeggende: „In het zweet uws aanschijns zult gij uw brood eten, totdat gij tot de aarde wederkeert; want stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeren." (Gen. 3:19) Nu is het openbaar, dat des mensen voedsel na de val niet alleen brood is, maar allerlei soort van voedsel — bij gevolg heeft de Heere dat dan ook onder de naam van brood begrepen, — of wij zouden moeten stellen, dat God onwaarheid tegen de eerste mens gesproken had; hetwelk een gruwelijke ongerijmdheid wezen zou.
Ten andere blijkt het ons uit het zeggen van Abraham tegen de drie Engelen, tegen wie hij zei: „Ik zal een bete brood opdienen, dat gij uw hart sterkt." (Gen. 18:5) Wat deed nu de vrome Abraham? Gaf hij de Engelen alleen brood te eten? Nee, maar hij liet koek bakken, en een kalf slachten, en gaf hun ook boter en melk. (Vs. 6-8) Dus blijkt het, dat hij al deze spijzen, en ook de drank, onder de naam van brood begreep.
Ook blijkt het ons ten derde uit het gebed van de godvruchtige Agur, die uit een recht nederig en verloochend hart zo tot de Heere bad: „Twee dingen heb ik van de Heere begeerd, onthoud ze mij niet, eer ik sterf: IJdelheid en leugentaal doe verre van mij; armoede of rijkdom geef mij niet: voed mij met het brood mijns bescheiden deels." (Spreuk. 30:7,8) Zie verder Gen. 28:20,21. Gen. 31:54. 1 Sam. 14:26-28. Joh. 13:18 en meer andere plaatsen.

TOEPASSING

Ik zal er mij niet lang mee bezig houden, om te bewijzen dat wij alhier door brood allerlei soort van levensonderhoud te verstaan hebben, liever wil ik in het voorbijgaan een woord ter toepassing tegen vromen en onvromen zeggen.
Allereerst dan: Gij onbekeerden! Hebt gij dit brood? Zijt gij gezegend met genoegzaam levensonderhoud? Zijt gij gezond? Zijn uw kinderen en huisgenoten ook gezond? Behoeft gij nooit hongerig naar uw bed te gaan? Kunt gij u warm kleden en dekken? Wel, dat is een geluk boven velen. Honderden missen wat gij hebt. Duizenden zijn arm, anderen ziek, anderen gekweld met zware lichaamspijnen of andere rampen, en gijlieden hebt reden om blij te zijn over uw voorrechten. Maar één ding ontbreekt u nog; en waarlijk lieve vrienden, dat is geen klein ding. Het is een zaak van eeuwig belang, het is het enig nodige: uw ziel is nog niet geborgen. Gij hebt genoeg voor uw aardse leven, maar gij zijt nog niet bereid om te sterven. O, o, welk een ijselijke zaak is dat! Eerlang kan de koning der verschrikking komen om in Gods naam uw arme naakte ziel van u af te eisen, en waar dan de boom valt, daar zal hij eeuwig blijven liggen, eeuwig in een duistere spelonk, eeuwig in het gloeiende vuur, eeuwig bij de verschrikkelijke duivel, onder de gloed van Gods ondragelijke toorn.
Maar zijn er onder mijn hoorders, die, bewogen zijnde met hun rampzalig lot, mogen vragen naar een weg tot ontkoming en naar verzadiging van hun ledige zielen? Tot zulke onbekeerde vragers zeg ik: Vrienden! het aardse en lichamelijke brood kan u bij de ure des doods niet helpen, al had gij dat ook nog zo overvloedig. Nee, daarvan zal uw ziek lichaam walgen als het op een sterven aankomt, maar hoort wat de vriendelijke Heere Christus zegt: „Ik ben het Brood des levens." (Joh. 6:48) En niet alleen zegt Hij dat, maar Hij noemt ook degenen, die naar Hem hongeren, zalig, zeggende: „Zalig zijn zij, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden." (Matth. 5:6) Zondaar! Dit geestelijke en zielverzadigende brood kunt gij krijgen, als gij slechts begeerte hebt om het voor niet aan te nemen. Al het aardse brood moet gij betalen, maar dit brood kunt gij om niet kopen, op die zeer wonderlijke markt van eeuwige ontferming en vrije genade. Zondaar! verslaaf dan uw

ziel niet langer aan de zwijnendraf van deze voorbijgaande wereld, maar zoekt dit brood, en uw ziel zal leven tot in alle eeuwigheid. Waarlijk, ik mag u verzekeren als gij deze keuze eens komt te doen — dat gij Jezus kiest boven alles — dat zal een heerlijke en zalige keuze zijn, die u nooit berouwen zal in uw leven, en inzonderheid niet als gij liggen zult op uw doodsbed, als de eeuwigheidsgordijnen voor u zullen geopend worden. Och, mocht ik arm, gebrekkig, zondig mens, ulieden nog eens kunnen nodigen tot de zalige rust onder deze geestelijke wijnstok en vijgenboom!
Och, mocht mijn zondige tong thans een heldere bazuin wezen om de liefelijke bereidwilligheid van de volzalige Heere Jezus ulieden naar waarde te verkondigen! Och, mocht ik door deze samenkomst die gruwelijke zielenmoordenaar afbreuk kunnen doen! Zondaar, hoort des Heeren nodigende stem in Zijn Evangeliewoord, eer het voor een ontzaglijke eeuwigheid te laat zal zijn, en gij uw droevig lot zou moeten bejammeren in de plaats der eeuwige pijniging! Maar gij, wie het uit genade gegeven is om die keuze te doen, om de Heere Jezus aan te kleven met al uw schuld, gedurig tot Hem te vluchten, Hem te zoeken als het geestelijk voedsel van uw ziel, en voor Hem als koning gedurig ootmoedig neer te buigen, o ziet hier uw wonderbare grote gelukstaat: gij hebt meer dan de mensen van de wereld, gij hebt een betere schat dan de rijke dwaas, „wiens goederen opgelegd waren voor vele jaren." (Luk. 12) O, acht het toch niet klein, dat uw ziel hongerig is geworden naar dat brood, dat uit de hemel is neergedaald, al is het dat er veel strijd en bekommering aan de weg ten hemel verbonden is. Waarlijk, de satan heeft u de keuze niet gegeven om de Heere te vrezen met uw gehele hart; uw eigen hart heeft het niet voortgebracht om dagelijks naar de gerechtigheid van de Middelaar te reikhalzen en te hongeren; de wereld heeft het u niet aangeraden om u te voegen onder des Heeren veracht volk, verkiezende niet alleen met hen de dood der oprechten te sterven, maar evenzo ook het leven van de oprechten te leven, al uw vreemdelingsdagen. Nee, dat alles heeft des Heeren Geest gewerkt, die u steeds leiden zal en bij u blijven tot in der eeuwigheid. Maar aan de andere kant ziet hier ook uw zeer dure verplichting: God heeft u leren bidden om brood, maar geenszins om goud. Vromen! vraagt het uzelf eens af, of gij met brood tevreden zijt. Kunt gij nu al met de grote Apostel der heidenen zeggen: „Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben?" (Fil. 4:11) Wij lezen van de vrome aartsvader Jakob, dat hij vergenoegd was „met brood om te eten en kleren om aan te trekken." (Gen. 28:20) Is het met ulieden ook zo? Waarlijk, ik geloof, dat er bij velen van des Heeren kinderen nog heel wat zal moeten gebeuren, eer dat ze tot die laagte van Paulus en Jakob gedaald zijn, tevreden zijnde met eenvoudig voedsel en deksel. Het is waarlijk geen klein ongeluk van onze dagen, dat des Heeren gunstgenoten zo vast zijn aan de genietingen dezer aarde, even alsof ze van Christus zo hard behandeld werden, dat ze nog een halve wereld ook tot een buit moesten hebben om vergenoegd te zijn. Vromen! als gij in uw binnenkamer bezig zijt met het belijden uwer zonden, dan moogt gij uw grote goud- en geldzucht ook wel onder alle uw andere verdorvenheden optellen. Ach, mochten wij eens recht zien hoeveel pijn, kommer en zorg, ja zonden, er uit die aardse bezittingen geboren worden. Mochten wij eens recht ernstig leren bedenken, dat het gladde plaatsen zijn voor een arm zwak vroom mens, als zijn inkomsten zo vermeerderen, en hij dan groot gevaar heeft om van de Heere en van Zijn hart af te raken. Indien wij dit recht overdachten en met de schromelijke zwakheid onzer ziel wat meer bekend waren, ik geloof, dat wij dan niet langer zo naar de rijkdom zouden gapen. Vromen! het zijn sterke benen, die de weelde kunnen dragen. Arbeidt daarom liever om geestelijke armoede dan om tijdelijke rijkdom.

B. In de tweede plaats zullen wij enige ogenblikken stilstaan bij het woord „dagelijks brood."
Wat leert de Heere Christus daarmee de Zijnen, als Hij hen leert bidden om elke dag, of dagelijks brood?
Ten eerste. Wij lezen, dat Job zegt: „Is mijn kracht stenen kracht? Is mijn vlees staal?" (Job 6:12) Hij wil zeggen: „nee, mijn kracht is geenszins gelijk aan steen of staal, maar ik ben een mens, die een lemen lichaam omdraagt, welks grondslag in het stof is." (Job 4:19) zo is het ook hier: de Heere leert hen erkennen, dat ze geen veertig dagen zonder voedsel kunnen leven, maar dat ze zwak zijn, dat ze elke dag afhankelijk zijn van voedingsmiddelen.
Ten tweede. De Heere leert ze ook even daardoor gedurig tot Hem op te zien en van Hem hun behoeften af te bidden; daarom ook zei de Heere oudtijds tot Israël: „Ik zal voor ulieden brood uit de hemel regenen; en het volk zal uitgaan en verzamelen elke dagmaat op haar dag, opdat Ik het verzoeke, of het in Mijn wet ga of niet." (Ex. 16:4)
Ten derde. Ook wil de Heere hen hierdoor wapenen tegen alle heidense zorg; daarom zegt Hij ook tegen hen: „Zijt dan niet bezorgd tegen de morgen, want de morgen zal voor het zijne zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijns zelfs kwaad." (Matth. 6:34) En David zegt: „Wentelt uw weg op de Heere en vertrouwt op Hem, Hij zal 't maken." (Ps. 37:5) En Petrus zegt: „Werpt al uw bekommernissen op Hem, want Hij zorgt voor u." (1 Petr. 5:7)

TOEPASSING

Leert hieruit, hoe broos en zwak gij zijt, o mens!
In het bijzonder gij, die nog onbekeerd zijt en menigmaal hoogmoedig zijt op de krachten van uw lichaam, voornamelijk als gij nog jong en fris zijt. O, arme onbekeerde en diep ongelukkige medejongeling, die nog meent dat gij redenen hebt om in uw rampzalige staat gerust en kommerloos voort te leven, omdat gij nog jong en gezond zijt en dus nog tijd genoeg hebt om het grote werk van bekering uit te stellen, verslijtende uw bloeiende jeugd in des satans boeien. Jongeling! hoogmoedige jongeling! ongelukkige jongeling of jonge dochter! Wilt gij eens weten hoe sterk gij zijt? Ga dan eens heen en eet niet dagelijks brood, maar wacht eens met het gebruik der spijze van den ene Zondag tot aan de andere, dan kunt gij weten, of gij dagelijks brood nodig hebt, dan of gij zo sterk zijt als gij meent. Maar nee, o mens! Ik zeg dit niet met ernst, gij moet in dezen mijn raad niet opvolgen; want indien gij dit deed, uw ziel zou een naast volgende Zondag al in de afgrond liggen om daar met eeuwige banden bewaard te blijven tot het oordeel van des Heeren grote dag. En uw zielloos lichaam zou wellicht in zijn laatste woning opgesloten zijn. Maar ik zeg dit om u nog bij uw droevig rampzalig ongeluk te bepalen, of het God nog mocht behagen om u nog te leren bidden: „Gedenk, o Heer, hoe zwak ik ben, hoe kort van duur. Het leven is een damp, de dood wenkt ieder uur." enz. (Ps. 89:19)
Maar gij, gunstgenoten van de grote koning der ere, keurlingen van de Heere Jezus, erfwachters van de eeuwige, zalige onuitsprekelijke erfenis des hemels! Gij moogt wel blij zijn, dat de Heere Jezus u slechts om dagelijks brood heeft leen bidden, u bekend makende dat het dagelijks met u zou kunnen gedaan raken. O vrienden! dan steekt uw ziel over, uit de huilende baren van deze onstuimige zee, in de haven der eeuwige rust. Maar, bedenkt ook, dat gij er nog niet zijt, en dat er tussen hier en 't land Kanaän nog vijanden zullen ontmoet worden, en daarom bidt gedurig om dagelijks brood, maar laat in het bijzonder de deur van uw binnenkamer gedurig open staan, om te bidden

om dagelijkse genade, in de geestelijke strijd. Vromen! weet gij wel wat gij al meer nodig hebt als dagelijks voedsel?
Ten eerste. Dagelijkse vertroosting, anders zou de moedeloze en menigmaal twijfelende ziel bij de pakken neerzinken en geven het moedeloos op.
Ten tweede. Het dagelijkse voorgebed van de grote Hogepriester in de hemel, en dat hebt gij niet alleen nodig, maar gij geniet het ook dagelijks. O, als die grote Hogepriester eens ophield met het gedurig voorbidden voor de Zijnen, dan waren ze voor altijd ongelukkig; maar nee, dagelijks zal Hij voor hun dagelijkse zonden bij Zijn Vader voorbidden tot het einde toe, en daarom zullen ook hun dagelijkse zonden verzoend worden.
Ten derde. Dagelijkse heiligmaking hebt gij nodig, of zijt gij al heilig genoeg? Immers nee; welnu dan! Bidt dan niet alleen om dagelijks brood, maar inzonderheid om dagelijkse heiligmaking, en om alzo meer voorbereid te worden voor het zalig hemelleven hierna.

C. Ten derde moeten wij kort nagaan, wat er in ligt opgesloten, als de vromen hier zeggen: „ons brood."
Eerst bidt een vrome hiermee om al zijn dagen bewaard te blijven voor het stelen, of voor een andere wijze van oneerlijkheid, opdat hij zijn eigen brood mag eten, en geen gestolen brood, hetwelk volgens recht een ander zou toekomen.
Ten tweede bidden zij met deze woorden om genoeg vlijt en bekwaamheid tot hun dagelijkse beroepsbezigheid, opdat zij mogen doen naar het bevel des Heeren, waar Hij zegt: „Doch de zodanigen bevelen en vermanen wij door onze Heere Jezus Christus, dat zij, met stilheid werkende, hun eigen brood eten." (2Thess. 3:12)
Ten derde. Voornamelijk leert de Heere Jezus hun dit brood als hun eigen brood aanmerken, omdat zij daartoe uit eeuwige genade een deugdelijk kinderrecht bezitten. Geliefden! toen wij nog stonden in de staat der rechtheid in onze eerste stamvader, toen waren wij bezitters van alle schepselen, die de Heere gemaakt had. Maar nadat de Satan onder Gods toelating inbreuk gemaakt had op des mensen heerlijke staat, en het gehele nageslacht van Adam veranderd was in een woeste puinhoop van zonde en ellende, daarna, zeg ik, waren wij bezitters van niets. De heerschappij over het schepsel werd ons ontnomen; de dieren begonnen te vluchten van de mens, terwijl anderen begonnen te bijten en te verscheuren. Ja, wat zeg ik ?
Niet alleen waren wij onze heerschappij kwijt geraakt, maar zelfs de helse geest kreeg een ijselijke en gruwzame heerschappij over ons. Evenwel heeft het de allergenadigste God behaagd, om sommigen
van dat deerlijk ongelukkige geslacht van Adam te bekeren, en in Christus datgene weer te geven, wat ze in Adam verloren hadden. Daarom zegt de Apostel tegen de gelovigen: „Want gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden." (2 Kor. 8:9) En op een andere plaats zegt hij: „Alles is uwe, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomende dingen, zij zijn allen uwe. Doch gij zijt van Christus." (1 Kor. 3:21-23) En wederom zegt diezelfde Apostel: „Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ook met Hem niet alle dingen schenken?" (Rom. 8:32) Ziet, zo mogen de vromen dan niet alleen zeggen ons brood, maar ook ons leven, onze dood, onze tegenwoordige dingen, onze toekomende dingen, ons alles, omdat ze mogen zeggen: onze Jezus.

TOEPASSING

Zondaren! ziet hier uw ongeluk, want gij leeft buiten Jezus, en zijt daarom vreemdelingen van dit kindschap, vreemdelingen van de verbonden der beloften, en zonder God in de wereld. Maar o, wat zal het u eens bang vallen, als gij zonder God de wereld moet verlaten! Verloste zondaren! ziet hier uw grote adeldom, want gij zijt kinderen van de Schepper des hemels, en erfgenamen van alles wat er is in hemel en op aarde. Maar het zou kunnen wezen, dat vele bekommerde zielen, bij het horen voorstellen van deze waarheden benauwd werden, in plaats van blij, omdat een waarlijk heilzoekend hart toch zo zeer vreest voor dat droevige zielsbedrog. Ook zou het kunnen zijn, dat vele wereldlingen opgeruimd waren met het geluk van des Heeren kinderen, omdat het onvernieuwde hart toch zo licht gerust kan leven. Daarom zal ik mij in de weg stellen, om zowel onbekeerden als heilzoekende zielen nuttig te zijn, door enige eenvoudige kentekenen van dit genadig kindschap voor te stellen.
Vooreerst dan. Zijt gij een kind van de hemelse Vader, dan zult gij ook enigszins Zijn beeld moeten dragen, en Hem gelijk zijn; wij allen dragen van nature het beeld des Satans. Maar kent gij nu een tijd, dat gij veranderd zijt; dat uw genegenheden werden omgezet; dat het uw keus werd om hoe meer hoe liever de hemelse Vader gelijk te zijn, en te leven in heiligheid en gerechtigheid? Is vroomheid de waarachtige keuze en begeerte uwer ziel geworden?
Ten tweede. Blijkt het ook uit uw gedrag en wandel, dat die keus in uw ziel is; kunnen de mensen het aan u zien, dat gij een ander mens zijt dan de lieden dezer aarde? Vele mensen zijn er, die belijden dat de keus in hun hart is om de Heere te dienen; maar het schijnt dan ook wel, dat die keus in 't hart versmoord is, want een ander kan zulks niet bij hen opmerken. Andere waarlijk oprechte zielen zijn menigmaal bevreesd, dat zij die keus nog missen, en durven er niet voor uitkomen, dat zij begeerte hebben om de Heere te dienen, uit oorzaak van de menigvuldige gebreken van hun ziel, die zij zelfs in hun beste verrichtingen opmerken; terwijl nochtans hun huisgenoten en anderen, die hen van nabij kennen, zeer goed zien kunnen, dat zij hun aangezichten naar Sion gericht hebben. Met deze laatsten houd ik het meer dan met de eerstgenoemden, al verkeren ze dan ook in donkerheid en bestrijding. Waarlijk, het zal niet genoeg zijn, om over een keus en begeerte om God te vrezen gedurig te rammelen, als tevens de daden zo akelig zijn, dat de vromen van hen moeten zeggen, hetgeen Jozua vroeger in een ander opzicht zei, namelijk: „Zijt gij van ons, of van onze vijanden?" (Joz. 5:13)
Ten derde. Als gij uit God geboren zijt, dan zult gij ook innige liefde tot des Heeren volk moeten kennen. (1 Joh. 2:14) Niet zodanig, dat gij slechts enigen van dat volk wel lijden moogt, omdat ze zachtmoedig en vriendelijk zijn, of nog al enigszins naar uw zin handelen, of rijk zijn in de wereld, of aan u verwant zijn door huwelijks- of andere betrekking. Nee, maar het zal een liefde moeten zijn, die zich uitstrekt zowel tot armen als tot rijken; zowel tot hen die buiten, als jegens hen die tot de familiebetrekking behoren. Het zal een liefde moeten zijn, die ontstaat uit betrekking tot dat dierbare en beminnelijke deugdenbeeld Gods. Kent gij dat, mensen? Is dat volk uw volk, al zijn ze dan arme hutbewoners? Wilt ge met dat arme verachte volk omgaan, al zijt gij wat rijker naar de wereld? Wilt gij ook bij die arme vromen wel gaarne in de hutten wezen, om over de vreemdelingsreis te spreken? Of zou gij liever op gastmalen gaan bij de lieden dezer wereld? Gaat met deze drie zeer eenvoudige zaken naar uw woning; legt ze de Heere voor, en vraagt of ik waarheid heb gesproken of niet, en doet er alzo uw voordeel mee, aan de voeten van de Heere Jezus.

D. In de vierde plaats moet ik er iets van zeggen wat het te kennen geeft, als de vromen zeggen in hun gebed: „Geef ons dat."

Vooreerst ligt hierin een belijdenis van hun onwaardigheid en ellende; o zij moeten zeggen: koopgeld van goede deugden bezitten wij niet, wij zijn het door onze dagelijkse zonden ten enenmale onwaardig, dat Gij ons iets zou geven, en hoewel Christus dit brood voor ons gekocht heeft met Zijn dierbaar bloed, zo moeten wij arme zondaren nochtans altijd van onze Vader dit brood als een vrije gift ontvangen.
Ten tweede wil een vrome bidder hiermee zeggen: ik kan het door de kracht van mijn arbeid, of door de wijsheid van mijn koophandel niet verkrijgen, maar het moet mij van de Heere gegeven worden; want het is te vergeefs dat men vroeg opstaat, en laat opblijft, en het brood der smarte eet, als des Heeren zegen op het werk gemist wordt.
Ten derde. Zij bidden: geef het ons, en niet, geef het mij. Dat wil zeggen, dat zij de gehele nood der Christenheid in hun gebed insluiten, biddende voor al hun geestelijke broeders en zusters; ja, ook voor de onbekeerde wereldling, wie ze niet alleen brood toebidden, maar ook genade voor de eeuwigheid. Ook leert de Heere hun hierdoor, om mededeelzaam te zijn, en dat wat ze voor ons gebeden hebben, niet voor zichzelf alleen te houden; daarom zegt ook de Apostel: „Vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet; want aan zodanige offeranden heeft God een welbehagen." (Hb. 13:16)

TOEPASSING

Deze drie stukken komen met de zin der wereldlingen niet overeen. Immers gij, die nog in de natuurstaat leeft, gij kent uw grote onwaardigheid nog niet; gij hebt het nog nooit recht leren kennen, dat het wonderlijke goedheid Gods is, dat gij nog leeft, eten en kleding hebt. Ook hebt gij nog nooit recht geweten, dat gij in uw beroep zo diep afhankelijk zijt van de hoge God. Daarom schrijven de arme onbekeerde mensen, als zij het ruim in de wereld hebben, dat aan hun eigen wijsheid of vlijt toe. O arme, blinde wormen, mochten uw ogen eens opengaan, gij zoudt waarlijk wijzer worden! Maar ook dit is een vreemde zaak voor de natuur, om van hetgeen zij hebben milddadig te zijn; als getrouwe rentmeesters te handelen met die goederen, waarvan ze eenmaal te genen dage rekening zullen moeten doen. Gij onrechtvaardige gierigaards; die blij zijt als gij het geld en goed maar hebt, al is het dat gij er op allerlei bedekte wijze onrechtvaardig zijt aangekomen, hetzij door openbare schelmstukken, of door schijn van recht (zijnde het kopen van de armen onder de waarde, of het verkorten van arbeidsloon enz.) en die het hebbende, het nu ook geheel voor uzelf houdt, of uit hoogmoed nog iets geeft, om van de mensen gezien te worden. O, wat zijt gij deerlijk ongelukkig! Gij houdt nu al uw schatten alleen, en weigert gehoorzaamheid aan de Heere. Ik hoop en wens uit al mijn hart, dat God u nog zal bekeren, eer gij heengaat in de weg van de ganse aarde — en sterft gij zoals gij nu leeft, dan zult gij ook uw verdoemenis alleen hebben in de hel.
Maar gij die de Heere vreest, hoe staat het in deze zaak met ulieden? Ziet gij uw onwaardigheid en afhankelijkheid nog al terdege in? Kunt gij uit een hart vol liefde tot uw medebroeders en zusters, nogal bidden om brood voor hen? Zijt gij nog al wat gevorderd in de milddadigheid? Hebt gij uw tijdelijke goederen al aan hun grote Eigenaar leren opdragen? O! gruwelijk gebrek in al deze zaken heerst er onder de gunstgenoten des Heeren. De hoogmoed, wereldsgezindheid, gierigheid en liefdeloosheid is wellicht nooit erger geweest dan wel in onze bedorven tijd. Wilt gij bewijs voor dit zeggen? Ziet de ongewone klerenpracht, en de Spaanse haarlokken aan het hoofd van des Heeren volk. Het is alsof de Heere niet gezegd had: „Ik zal bezoeking doen over allen, die zich kleden met vreemde kleding." (Zef. 1:8).

Hoort de gesprekken der vromen, dat ze zelfs op des Heeren heilige dag hun mond over broodwinningen en geldwinningen niet kunnen toehouden, evenals de wereld die geen hoger goed kent, en gij zult van hun droevige aardsgezindheid genoegzaam overtuigd zijn! Laat aangaande de liefdeloosheid en gierigheid elks geweten getuigen, of ik waarheid zeg of niet.
Geliefden! laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken en tot de Heere wederkeren. (Klaagl. 3:40) Och, het is er ver van af, dat ik mijzelf van dit grove kwaad geheel of grotendeels vrij zou achten. Maar ik geloof, dat wij allen grotelijks bekering nodig hebben; want het is mede om onze grote zonden, dat Gods zware oordelen over ons land en volk zijn uitgestort, en dat de Heere enigszins een tegenkanter tegen zijn volk geworden is, zodat dodigheid, magerheid en geestelijke donkerheid ons de ogen beginnen uit te zien. Och, dat wij eens recht arm waren!
E. In de vijfde plaats moeten wij onderzoeken, wat het zeggen wil heden. Geef het ons heden.
Ten eerste maakt de Heere Zijn volk hierdoor indachtig, dat ze vreemdelingen zijn in een vreemd land, en dat ze maar zeer kort hier zullen zijn.
Ten tweede wil de Heere, dat ze in dat heden niet bezorgd zullen zijn, maar hun begeerten met bidden en smeken aan hun trouwe Vader zullen voordragen, wentelende hun weg op de Heere, die gisteren zorgde, die heden zorgt, en die morgen zorgen zal.

TOEPASSING

Vromen! Ach, zoekt het toch aan de voeten van den Heere Jezus te leren, om als een waar vreemdeling op aarde te verkeren; o, wat is het een heerlijk getuigenis dat Paulus van de geloofsvaders geeft, zeggende: „Zij beleden, dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren. Want die zulke dingen zeggen, betonen klaarlijk, dat zij een vaderland zoeken." (Hebr. 11:13,14)
Zoekt het oog te houden op die allergenadigste en allergetrouwste God, die tot al Zijn volk zegt: „Hoor naar Mij, o huis van Jakob, en het ganse overblijfsel van het huis Israël! die van Mij gedragen zijt van de buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik dezelfde zijn, ja tot de grijsheid toe, zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen, en redden." (Jes. 46:3,4) Schrijf deze dierbare tekst boven de deur van uw binnenkamer en vergeet hem nooit. Amen.

ZEVENDE OEFENING OVER HET GEBED DES HEEREN.
TEKST: MATTHEUS 6 : 12

“En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren."

„Heere, Gij hebt geboden dat men Uw bevelen zeer bewaren zal." zo spreekt de dichter in Ps. 119:4. Toen God het eerste paar mensen geschapen had, gaf Hij aan dat eerste mensenpaar de wet van het werkverbond, en gebood hun dus, dat ze Zijn bevelen zeer bewaren zouden. Maar wat deed de rechtschapen mens? Wat deed het hoofd van het werkverbond, in wie wij allen begrepen zijn? Bleef hij in de staat der onschuld? Bewaarde hij Gods bevelen? Nee. Het verbondshoofd en al zijn leden, ook wij, wij vielen uit onze heilige en heerlijke staat en sprongen moedwillig en gewillig in een diepe put van ellende en kwamen in die nare staat, waarin het natuurlijke mensdom thans nog ligt; en als wellicht de één of ander mocht zeggen: ik heb de val van Adam nooit toegestemd, hoe kan ik dan een deelgenoot van die ellende zijn? Tot dezulken zeg ik alleen dit: Vriend! gij stemt Adams overtreding nog elke dag toe, door uw moedwillige zonden, dat gij wel zou willen geloven, als gij slechts enige kennis had van de rampzalige toestand van uw arme ziel, waarvoor tegenwoordig uw ogen nog gesloten zijn. Ziet, zo zijn wij dan overtreders van die bevelen van God geworden, van welke Hij geboden had, dat wij ze zeer bewaren zouden, en zo zijn wij schuldenaars geworden. Daarom zegt de Apostel: „Want de schuld is uit één misdaad tot verdoemenis." (Rom. 5:16) Nooit zouden wij uit deze akelige staat zijn verlost geworden, als de goddelijke wijsheid niet van eeuwigheid was werkzaam geweest om een weg uit te denken, waardoor Hij, behoudens Zijn vlekkeloze heiligheid en rechtvaardigheid, genade kon bewijzen aan arme zondaren. Maar Christus, zijnde het hoofd van het genadeverbond, en dus de tweede Adam, werd beloofd in het paradijs, verwacht van de vaderen, verlangd door de godvruchtigen, en kwam in de volheid des tijds van Zijn hemeltroon neer, in alles de mens gelijk, uitgenomen de zonde. Hij stelde zich onder de wet; Hij leed de vervloekte kruisdood; Hij droeg de vreselijke toorn Zijns Vaders; Hij streed met de duivel; Hij stierf de dood; Hij stond op uit het graf; Hij voer op in de hemel, waar Hij nog voor de Zijnen bidt en hun een plaats bereidt in de eeuwige tabernakelen.

Welgelukzalig is het volk, dat Hem door een oprecht geloof is ingeplant, en die aldus Sions Vorst erkennen als hun Heer en getrouwe Koning. Trouwens, dat volk heeft in de tweede Adam weergekregen, hetgeen ze in de eerste verloren. Het heeft aldus ontvangen de vergeving van alle hun ongerechtigheid. Daarom zegt de Apostel: „Zo zij u dan bekend, mannen broeders! dat door deze u vergeving van zonden verkondigd wordt." (Hand. 13:38) En niet alleen is dit het zalig voorrecht van de grote en volwassen Christenen, die reeds lang de Heere gevreesd hebben, maar ook is het de erfenis van kleinen en zwakken, zodat Johannes tegen de kleine kinderen in Christus zeggen mag: „Ik schrijf u, kinderkens, want de zonden zijn u vergeven om Zijns Naams wil." (1 Joh.2:12) Ziet, dit is het erfdeel van des Heeren volk: zij ontvangen vergeving van zonden, recht ten eeuwigen leven, het onderpand des Heiligen Geestes in hun hart en een hoop voor de toekomst; zodat ze in Christus zodanig vrij man zijn, alsof ze nooit zonden gedaan hadden, maar integendeel volkomen zonder zonde leefden. Maar wat heeft nu de Heere omtrent dit volk gedaan? Heeft Hij ze na hun rechtvaardigmaking laten leven in de heersende zonden; laat Hij ze heengaan in de boeien van de zonde? Nee, Hij geeft hun een nieuw hart. Een hart, hetwelk begeerte heeft om Hem welbehaaglijk te leven; een hart, hetwelk bemint, wat de Heere bemint, en haat wat de Heere haat, latende hen nochtans vechten met een oud deel — een

zondig vlees — een boze natuur, een wortel der verdorvenheden, of een boze en goddeloze nabuur, zoals wij het ook wel eens noemen. En nu heeft God ook aan de wedergeboren mens geboden, om Zijn bevelen zéér te bewaren; niet om daardoor de hemel te verdienen, maar om uit liefde tot de Heere en tot Zijn geboden waarachtige dankbaarheid voor de verlossing te bewijzen. Ziet, deze geboden, welke de God Jakobs aan Zijn volk geboden heeft, zijn juist overeenkomende met hun nieuwe natuur, en daarom zijn ze ook de hartenlust der godvruchtigen naar de inwendige mens; en de vromen zouden deze geboden ook zeker volmaakt kunnen onderhouden, indien ze niet een zeer verdorven aard en goddeloze natuur met zich omdroegen, maar omdat dit zo is, zo moeten al de rechtvaardigen uit één mond zeggen: „Wij struikelen allen in velen." (Jak. 3:2) God heeft aan Zijn volk geboden, dat het Zijn bevelen zeer bewaren moet, en de vromen moeten belijden, dat ze Zijn geboden zeer overtreden. Vromen! overdenkt deze twee zaken eens bij elkaar.

Vooreerst, dat God geboden heeft, dat men Zijn geboden zéér bewaren zal, en

Ten andere, dat gij niettegenstaande al des Heeren geboden, en beloften, en dreigementen en zegeningen, en oordelen, Zijn bevelen zéér blijft overtreden, en vraagt dan uzelf eens af, of gij vanwege uw dagelijks bederf geen grote reden hebt om met de dichter te klagen: „Gaat niet in het gerecht met uw knecht, want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn," (Ps. 143:2) en of gij dus, wegens uw dagelijkse zonden, ook geen dagelijkse vergeving nodig hebt.

Over de vergeving onzer zonden hoop ik in deze avond verder te handelen, naar aanleiding van de vijfde bede. Het is nodig voor de mens, om voorzien te zijn van zijn dagelijks brood, strekkende tot onderhoud van zijn tijdelijk leven. Omdat dit de mens nodig is, daarom geeft de grote Schepper en Onderhouder het ook, en leert er ook de Zijnen om bidden, gelijk wij overdacht hebben. Maar weet gij, mijne hoorders, wat de mens nog veel noodzakelijker is, dan dagelijks brood?

Weet gij wat de mens (die het toch is gezet om eerlang te sterven) volstrekt niet missen kan? Dit kan hij niet missen; namelijk de vergeving van zijn zonden, en het genaderecht ten eeuwigen leven, om des Heeren Christus' wil. Immers, buiten dat kan hij ook God niet dienen en recht kinderlijk vrezen. Maar bij de Heere is vergeving, opdat Hij gevreesd worde, zegt daarom de dichter in Ps. 130:4. Dus moet de zondaar van zijn schuld gerechtvaardigd worden, voor hij door des Heeren Geest geheiligd wordt. Hiervan komt het ook dat de mens bij de genietingen van zijn dagelijks brood, ja bij de genietingen van zeer grote overvloed, nochtans ondankbaar en goddeloos blijft voortleven; meer heil en ingebeelde zaligheid ziende in de vergankelijke dingen, dan in de vergeving van zonde en in de dienst des Heeren, zodat wij tegen de onbekeerde mens moeten zeggen: Gij zijt arm bij al uw schatten en gaven, omdat gij God niet vreest, en omdat de Heere daarom aldus tot u spreekt: „Die Mij eren, die zal Ik eren, maar die Mij versmaden, die zullen licht geacht worden." (1 Sam. 2:30) Ja, niet alleen zullen de goddelozen in de ongunst van God komen, als ze van deze aarde zullen verhuizen, maar reeds hier op aarde hebben zij al hun aardse goederen, al het dagelijkse brood, ja al de grote overdaad in des Heeren rechtvaardig ongenoegen. Of zou het niet waar zijn, wat ik hier zeg? Lees dan slechts hetgeen Mozes in Gods naam tegen de goddeloze verlaters van Jehova's wet zeggen moest, namelijk: „Vervloekt zult gij zijn in de stad, en vervloekt zult gij zijn in het veld. Vervloekt zal zijn uw korf, en uw baktrog. Vervloekt zal zijn de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, de voortzetting uwer koeien, en de kudde van uw klein vee. Vervloekt zult gij zijn in uw ingaan, en vervloekt zult gij zijn in uw uitgaan. De Heere zal onder u zenden de vloek, de verstoring, en het verderf, in alles, waaraan gij uw hand slaat, dat gij doen zult; totdat gij verdelgd wordt en totdat gij haastelijk omkomt vanwege de boosheid uwer

werken, waarmee gij Mij verlaten hebt." (Deut. 28:16-20). Ziedaar het ellendig ongeluk der onbekeerde zondaren, die nog geen anderen rijkdom bezitten dan aardse schatten. Dit heb ik vooruit gezegd, mocht het zijn, om deze of gene geruste te Sion wakker te roepen, opdat ze mogen leren inzien hoe beklaaglijk hun lot is, zolang hun schuld nog onverzoend is. Nu zal ik tot de eenvoudige verhandeling dezer bede op de volgende wijze overgaan.

A. Vooreerst zullen wij onderzoeken wat wij hier door schulden te verstaan hebben;
B. Ten tweede zullen wij overdenken wat het zeggen wil, als de bidder zegt: onze schulden;
C. Ten derde zullen wij in 't kort nagaan, waarin de verlangde vergeving bestaat;
D. Ten vierde zullen wij nader inzien voor wie die vergeving wordt gebeden;
E. Ten vijfde zullen wij onderzoeken wat het aanhangsel van deze bede eigenlijk wil zeggen;
F. En eindelijk zal ik met een korte toepassing zoeken te eindigen.

A. Vooreerst dan, moeten wij onderzoeken wat wij door schulden te verstaan hebben. Hierin hebben wij twee zaken op te merken.
Ten eerste. De Heere gaf aan de mens gehele schatten van goedertierenheid en allerlei zegeningen, zodat de mens met de dichter moet belijden: „Dag bij dag overlaadt Hij ons." (Ps. 68:20) En met de profeet Jeremia: „Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Zij zijn elke morgen nieuw; Uw trouw is groot." (Klaagl. 3:22,23) Ja, van deze zegeningen en van de bewijzen van des Heeren goedheid moet David wel in verwondering uitroepen: „Gij o Heere, mijn God, hebt Uw wonderen en Uw gedachten aan ons vele gemaakt; men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zo zijn zij menigvuldiger, dan dat ik ze zou kunnen vertellen." (Ps. 40:6) Ja, God geeft ook aan mij en aan ulieden dagelijks gezondheid, spijs en drank, gemak, vermaak, rust en ontelbare bewijzen van Zijn weldadigheid in de natuur; en daarenboven Zijn Woord en zoveel dierbare genademiddelen, roepstemmen en nodigingen om als arme boetelingen tot Jezus te komen, opdat onze zielen mogen verlost worden van het hoogste kwaad en gesteld worden in het bezit van het volmaaktste goed. Al deze bewijzen van des Heeren goedheid kunnen wij ook niet in orde verhalen of hun getal uitspreken. Maar wat is nu onze plicht? Waaraan zijn wij nu verbonden? Wat zijn wij nu schuldig te doen? Wij zijn niet alleen uit oorzaak van schepping het volstrekte eigendom des Heeren, en dus aan Hem volmaakte gehoorzaamheid schuldig, maar meer in het bijzonder nog, als wij in aanmerking nemen des Heeren zegeningen; o, die roepen ons toe: Zijt de Heere volmaakt gehoorzaam; hebt Hem lief met uw ganse ziel; overtreedt nimmer Zijn gebod; doet met de gewilligheid van een engel Zijn bevelen en toont zo uw liefde aan uw Schepper. En laat ons nu ons zelf eens bezien, en vragen, of wij de Heere zo gehoorzaam zijn; immers nee, wij zijn ondeugend, wij zijn van boven tot onder melaats, vuil en onrein; en het bedenken des vleses is vijandschap tegen God. (Rom. 8:7) Ziedaar onze schuld. De Heere vordert volmaakte gehoorzaamheid, en wij geven niets dan zonden.
Ten tweede moeten wij hier opmerken, dat er staat schulden, en niet schuld. En waarlijk, hij die enige geestelijke kennis aan zijn hart heeft, die zal moeten erkennen dat het waarlijk schulden zijn; schulden, zonden, overtredingen, die in getal de haren van het hoofd te boven gaan, zodat wij met de dichter moeten zuchten: „Wie zou de

afdwalingen verstaan?" (Ps. 19:13) En met Job: „Hoe vele misdaden en zonden heb ik? maak mijn overtredingen mij bekend." (Job 13:23) Groot en veel zijn toch onze zonden. Immers, al waren het alleen de zonden van nalatigheid, dan zouden het registers zijn. Maar nee, hierbij komen nog allerlei zonden van bedrijf. Hartzonden, met allerlei boze en goddeloze bedenkingen. (Matth. 15:19) Tongzonden, met onze boze tongen; onze tong „is toch een wereld van ongerechtigheid, en een onbedwingelijk kwaad." (Jak. 3:6 en 8) Handzonden, die wij door boze daden met onze handen uitvoeren. (Micha 7:3) Voetzonden, als onze voeten naar de kwade en ijdele gezelschappen heenlopen, of tot andere gruwelijke zonden; want onze voeten „zijn toch snel om bloed te vergieten." (Rom. 3:15)
Oogzonden, als onze boze ogen zien naar al de ijdelheden dezer wereld, enz. Nochtans zijn al deze opgenoemde zonden hartzonden. Trouwens ons dierlijk lichaam zou ze niet bedrijven, als het hart maar gezond was; maar het hart, boos en dodelijk zijnde, zo zijn al de leden des lichaams van nature wapentuigen der ongerechtigheid. Wat dunkt u, mag het dan niet in het meervoudig getal, schulden genoemd worden? O! die uit genade bij aanvang zijn hart heeft leren kennen, zal voor de Heere moeten belijden, dat zijn schulden ontelbaar zijn.

B. Ten tweede zullen wij onderzoeken wat de bidder ermee te kennen geeft, als hij zegt: onze schulden.
Hiermee belijdt de overtuigde ziel, dat niet de Satan, en niet de wereld en vooral niet de Heere, de oorzaak is van haar overtredingen, maar dat het haar eigen schuld is, dat zij tegen God gezondigd heeft. Waarlijk, als de ziel tot die laagte komt, om zichzelf als de schuldige te verklaren, om met haar zonden naar het bloed van de Heere Jezus te vluchten, dan geloof ik, dat er reeds bij aanvang genade aan de ziel verheerlijkt is. Want van nature zijn wij geneigd om de schuld op een ander te werpen, gelijk wij dat zien in onze bedorven stamouders. „Hebt gij van die boom gegeten, van welke Ik u gebood, dat gij daarvan niet eten zou?" zo vroeg de hoge God aan Adam, en zijn antwoord was: „De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van die boom gegeven, en ik heb gegeten. En de vrouw zei: Die slang heeft mij bedrogen en ik heb gegeten." (Gen. 3:11-13) Adam wierp de schuld niet alleen op zijn vrouw, maar voornamelijk op God, die hem die vrouw gegeven had, en Eva wilde al de schuld op de Satan werpen; zo waren zij beiden vrij, naar hun eigen schatting. Evenzo is het nog met de onbekeerde mens, die nog voor de jammerlijke toestand van zijn eigen ziel blind is. Was ik maar niet in zo'n verleidelijke wereld, dan zou ik het wel beter maken; was er maar geen duivel, dan zou ik ook niet zondigen — óf, als God mij maar niet van kracht beroofd had, dan zou ik wel willen. Zo spreekt de mens van nature, hetzij met zijn mond, of in zijn hart. Gans anders is het met de zodanigen die door des Heeren Geest aan de toestand van hun ziel ontdekt zijn. Als des Heeren Geest met Zijn licht van binnen komt, dan begint de ziel aldus te klagen: „Tegen U, U alleen heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad was in Uw ogen: opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken en rein in Uw richten" (Ps. 51:6); of zoals dezelfde man op een andere plaats zegt: „Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere! wie zal dan bestaan?" (Ps. 130:3) of met Ezra: „En ik zei, mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God, want onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel. (Cap. 9:6) Ziet, zo legt dan zulk een ziel geenszins de schuld op iemand buiten zichzelf, erkennende een overtreder te zijn van jongs af, die geen vreze Gods voor zijn ogen heeft.

Lering. Kent gij dit, arme, blinde, onbekeerde mens? Hebt ge uzelf ooit wel eens voor God aangeklaagd? Is uw ziel vanwege uw zonden wel ooit bekommerd geworden? Immers nee; gij mist dit nog, en hebt er wellicht ook geen begeerte toe, om het te leren kennen. Ge zou wellicht liever dit leren kennen, hoe gij te werk moest gaan om aan een grote som geld te komen, of aan een heerlijk ambt, of aan een goede naam, of aan iets anders dat u slechts kan bijblijven tot aan uw doodsbed toe. O, arme mens! wat zijt gij ongelukkig, dat gij een vreemdeling in uw eigen hart zijt: dat gij nog zo blind zijt voor uw verdoemelijke toestand voor een heilig en rechtvaardig God; voorzeker als gij geen kennis aan uw toestand krijgt, dan zult gij ook nooit als een gans ontblote tot Jezus uw toevlucht leren nemen, en als gij zonder Jezus leeft en eenmaal zonder Jezus sterft, dan zal uw lot voor eeuwig zijn bij de duivel en zijn engelen in die eeuwigdurende jammerpoel der ellende. Daarom, mijn geliefde medereizigers naar het land der eeuwigheid! eer dat gij verder naar enige kennis zoekt, zo raad ik u: och, zoekt toch die noodzakelijke hartenkennis buiten welke niemand kan zalig worden.

C. Ten derde zullen wij onderzoeken, waarin eigenlijk de afgebeden vergeving bestaat. De vergeving der zonden bestaat eigenlijk hierin: dat de Heere hun de overtreding om Christus' wil niet toerekent, maar de zielen Zijner gunstgenoten aanmerkt, alsof ze nooit zonden gedaan hadden; en dat niet zo, alsof de Heere hun zonden vergeeft, en hen van de straf maar vrijlaat, en hun alzo gunst bewijst, zonder dat aan Zijn gerechtigheid voldaan zij. Geenszins, maar omdat de Borg en Middelaar voor hen volkomen heeft voldaan, daarom worden zij van schuld en straf vrijgesproken, en wordt hun ook het recht gegeven ten eeuwigen leven.
Dit geschiedt nu in de genadige rechtvaardigmaking, als de ziel eerst bekeerd wordt en haar voet door genade leert zetten op het enge pad, dat naar des hemels smalle poort loopt. Dan zegt de Heere tot haar: „Ik, Ik ben het, die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet." (Jes. 43:25.) Nochtans moet niemand denken, dat zulke mensen geen vergeving van zonden meer zouden nodig hebben. Ja, wel hebben ze vergeving van zonden nodig even zowel als ze dagelijks brood nodig hebben; en het dagelijks brood hebben ze nodig tot aan hun doodsbed toe, en ook even lang hebben ze vergeving van zonden nodig. Immers, een vroom kind van de hemelse Vader zondigt, zolang als het hier is, en daarom heeft ook de Heere Jezus de Zijnen geleerd, om hun Vader om dagelijkse vergeving te bidden. En deze dagelijkse vergeving geschiedt nu alleen op grond van de volmaakte borgtocht van de Heere Jezus; daarom zegt de Apostel: „want Dien die geen zonden gekend heeft, Die heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem." (2 Kor. 5:21) „Welgelukzalig is de mens, wiens overtredingen vergeven en wiens zonden bedekt zijn. Welgelukzalig is de mens, die de Heere de overtredingen niet toerekent." (Ps. 32:1 en 2) Maar ook welgelukzalig is de mens, die van harte de zonden moe geworden is, en begeert Koning Jezus oprecht en getrouw te dienen — gedurig in zijn binnenkamer ootmoedig om de vergeving van zijn zonden bidt, en alleen vergeving zoekt op grond van Jezus' betaald zoenoffer, buiten hetwelk in der eeuwigheid geen vergeving zijn zal, omdat de rechtvaardige rechter niet van Zijn recht kan afstaan.

D. Ten vierde zullen wij iets nader inzien, voor wie de vergeving gebeden wordt.
Het is met deze bede, zoals als met de voorgaande: ons wordt er gezegd. Hiermee bedoelt de bidder
Vooreerst zijn eigen persoon. Hij roept met mond en hart met Israëls zanger: „Om Uws Naams wil, Heere; zo vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot." (Ps.

25:11) Hij is over zijn zonden verootmoedigd en staat menigmaal met de tollenaar van verre. Nochtans kan hij niet uit zijn verborgen bidvertrek blijven, hij kan het van de Heere niet afhouden, hoewel hij ook gedurig weer opnieuw zondigt, zo weet hij toch geen andere weg dan om met zijn zonden in het verborgen te gaan en zijn hart voor de Heere uit te schudden, ziende, in het verlangen naar de vergeving, alleen op de vrije genade, omdat hij toch weet dat Jehova zelf gezegd heeft: „De Zoon des Mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen." (Matth. 20:28)

Ten tweede bidt hij ook om de vergeving der zonden van al zijn geestelijke broeders en zusters. O, als de ziel waarlijk goed gesteld is, dan bidt zij zowel voor allen tezamen, als voor zichzelf alleen. Als het een Christen uit genade gegeven wordt om in het zoet gevoel der zalige nabijheid Gods te verkeren, dan kan hij meer dan duizendmaal beter bidden voor al de duizenden vromen tezamen, dan in een dode staat, voor zichzelf alleen. En waarlijk dit moet in een waar Christen ook gevonden worden. Jammer is het, dat wij in onze lauwe dagen daarin zo droevig verslapt zijn. O, waar een oprecht Christen gevonden wordt, daar moet ook iets van dat innig zielenmedelijden gevonden worden, over het struikelen en vallen van zijn medegelovigen. Hoort wat de heilige Apostel Paulus zegt: „Broeders, indien ook een mens overvallen ware door enige misdaad, gij die geestelijk zijt, brengt de zodanige terecht met de geest der zachtmoedigheid, ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt." (Gal. 6:1)

Ten derde. Het gaat nog verder, hij bidt ook met betrekking tot zijn huisgenoten: Vergeef ons onze schulden. Een godvrezend vader heeft soms vele onbekeerde kinderen en een onbekeerde vrouw; de kinderen en de arme vrouw hebben dus ook nog nooit recht werk met zichzelf gehad; de zonden hebben hun nooit zielsarbeid gekost, en zo leven ze daar heen, totdat ze (indien God het niet verhoedt), een wijd gapende hel in de kaken lopen. Maar meent gij, dat de vader (indien hij waarlijk bekeerd is), dan ook zo zorgeloos omtrent de schuld van zijn vrouw en kinderen is? Nee, zie dit in Job. Als de zeven zonen en drie dochteren van deze godvruchtige man maaltijden hielden, dan bad en offerde Job voor hen. Daarom staat er: „Het geschiedde dan, als de dagen der maaltijden omgegaan waren, dat Job henen zond en hen heiligde en des morgens vroeg opstond en brandofferen offerde naar hun aller getal; want Job zei: Misschien hebben mijn kinderen gezondigd" enz. (Job 1:5) Gelukkige huisvaders, die zo hun plicht betrachten; gelukkige ouders, die het zo ter harte nemen, dat ze eenmaal met hun arme kinderen zullen moeten verschijnen voor de geduchte rechtbank van de Heere Jezus Christus.

Ten vierde. Een waar Christen bidt ook om de vergeving der zonden van zijn onbekeerde tijdgenoten, al wonen ze niet met hem onder één dak. Daarom lezen wij van de godvruchtige Abraham, dat hij bij de Heere zo aanhield, smekende om het behoud van Sodom. O, wat was die godvruchtige ziel bezorgd over de weinige rechtvaardigen niet alleen, maar ook over de vele goddelozen, die hij zo gaarne, om der rechtvaardigen wille, zou gespaard hebben gezien. Lees het met eerbied in Gen. 18:17-33. „En Abraham bleef nog staande voor het aangezicht des Heeren." zo zegt de Schrift.

Toehoorders! kent gij dit? Zijt gij ook wel eens zo voor uw naasten werkzaam geweest? Ik vrees, dat van velen van ons dit heerlijke getuigenis niet zal kunnen gegeven worden, en ik geloof integendeel, dat op onze boze dagen meer toepasselijk is, hetgeen wij lezen bij de Profeet, waar de Heere zegt: „Ja, de waarheid ontbreekt er, en wie van het boze wijkt, die stelt zich tot een roof; en de Heere zag het, en het was kwaad in Zijn ogen, dat er geen recht was. Dewijl Hij zag, dat er niemand was, zo

ontzette Hij zich, omdat er geen voorbidder was." (Jes. 59:15,16) En nochtans zal het de roeping zijn voor ieder Christen, om een gedurige voorbidder te zijn voor zijn naasten, en met Daniël voor de Heere in de schuld te vallen, zeggende: „Och Heere, Gij grote en verschrikkelijke God! wij hebben gezondigd, en hebben onrecht gedaan, en goddeloos gehandeld, en gerebelleerd, met af te wijken van Uw geboden en van Uw rechten," (Dan. 9:4,5) en met Mozes, de knecht des Heeren: „Och dit volk heeft een grote zonde gezondigd. Nu dan, indien Gij hun zonden vergeven zult." (Ex. 32 : 31,32)
Ten vijfde. Ook is het de roeping van een Christen om ook voor zijn vijanden te bidden; daarom leest gij in een van de heerlijke lessen van de Zoon van Gods deze woorden: „Maar Ik zeg u: hebt uw vijanden lief; zegent ze die u vervloeken; doet wel dengenen die u haten; en bidt voor degenen, die u geweld doen en u vervolgen." (Matth. 5:44) En waarlijk, de Heere heeft niets geboden, of Hij wil er de Zijnen ook bekwaam toe maken, als ze het maar ootmoedig bij Hem zoeken, En wilt gij, voor dit mijn zeggen, bewijs hebben uit het Woord des Heeren? Hoort dan, waartoe God de eerste Christenmartelaar verwaardigde, toen hij al stervende uitriep: „Vergeef het hun, want zij weten niet wat ze doen." (Hand. 7:60) Wilt gij nog een voorbeeld? Hoort dan de Apostel Paulus zeggen: „Wij worden gescholden en wij zegenen; wij worden vervolgd, en wij verdragen; wij worden gelasterd, en wij bidden." (1 Kor. 4:12,13) Ziet, zo bidden de vromen om de vergeving der zonden van zichzelf en hun huisgenoten, van hun mede-gelovigen, en al hun naasten, en als 't hun gegeven wordt, ook voor hun vijanden.

E. Ten vijfde zullen wij nog in 't kort nagaan, wat het aanhangsel van deze bede te kennen geeft. Het aanhangsel luidt aldus: „Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren." Dit betekent geenszins, dat de ziel hier met zijn verdienstelijkheid voor de hoge God komen zou, en zeggen: Heere, omdat ik mijn schuldenaren vergeef, daarom zijt Gij het ook aan mij verschuldigd. — Geenszins. Maar het wil in 't kort dit zeggen :
Ten eerste. Heere, ik boos, vuil en nijdig schepsel van nature, die uit mijzelf tot alles goeds onbekwaam ben, ik voel op dit ogenblik in mijn ziel, dat ik alle haat, twist en toorn van harte gaarne wil afleggen, en in liefde met mijn naasten leven. Is dat niet het getuigenis van Uw genade? Is dat niet een teken, dat ik bij aanvang op de weg ten hemel ben? Heb ik, arm zondaar, nu geen vrijheid om dit gebed te bidden?
Ten tweede. Het is een beweegreden, die wij in ons bidden gebruiken, alsof wij zeiden: wij boze ellendelingen van nature, wij die door Uw genade naar de inwendige mens een lust hebben in Uw wet, wij vinden ons genegen om onszelf niet aan onze naasten te wreken, maar om het geleden ongelijk te vergeven. En zult Gij dan, die de barmhartigheid zelf zijt, onze zonden niet veel meer vergeven? Ja zeker; dit zult Gij doen, om de voldoening van Uw grote Zoon?

F. Ten zesde zal ik met enige toepassing eindigen. Ziet hieruit, hoe beklaaglijk ongelukkig vele mensen zijn.
Vooreerst dezulken, die, blind zijnde voor hun diepe ellende, geheel zorgeloos voortleven op de brede weg van een rampzalig verderf, niet wetende dat ze schuld bij God hebben, en dus ook nooit om vergeving bidden.
Alsook dezulken, die blind zijnde voor hun ellendige toestand, en geenszins begeerte hebben om de Heere te vrezen, maar evenwel gedurig deze bede opzeggen, en geheel harteloos bidden om vergeving van schulden, die ze geenszins ooit door ontdekkende genade hebben leren kennen, en veel minder betreuren.

Dan ook dezulken, die, door uiterlijke kennis en rechtzinnig onderwijs, wel willen toestemmen dat ze uitermate grote schuldenaars zijn, en ook wel eens bevreesd worden, dat ze om hun schulden zullen verloren gaan, en ook wel wensen, dat ze van de schuld en straf vrij waren, om dan des te vrijer in de zonden te kunnen voortleven.
Ten vierde, dezulken, die menigmaal als ze bij de mensen, en inzonderheid als ze bij de vromen zijn, dapper kunnen kermen over hun zonden, en zich zo houden, alsof ze zo over hun schuld bewogen waren, dat ze niet rusten of duren kunnen, terwijl zij nochtans nog nooit in waarheid over hun zonden hebben leren treuren.
Ten vijfde, dezulken, die grote ondervindingen menen te hebben, en in hun eigen schatting al jaren lang bekeerd zijn geweest, en spreken kunnen, dat elk er over verbaasd staat. Ja, laat ik nog meer zeggen: ook hebben zij de kunst geleerd om anderen te wegen en te meten, en niet zelden vertrappen zij het tere gemoed van twijfelmoedige doch oprechte Godzoekende zielen; intussen leven zij in haat en wraakzucht tegen hun naasten, ja, ook tegen de vromen; ja, leven naar het goeddunken van hun hart, als ze maar voor uitwendige zonden beveiligd blijven.
Ten zesde, dezulken, die wel enigszins over hun lot hebben leren treuren, en gedurig om vergeving bidden, ja, begerig bidden; ja, bidden met de tranen in de ogen; daar ze nochtans menen, dat ze door hun bidden de barmhartige God zullen bewegen en overhalen om hun schulden te vergeven, terwijl ze nooit de rechtvaardigheid Gods hebben leren kennen, die geen zonden wil vergeven dan alleen om de volkomen genoegdoening van Christus.
Geliefden! wilt gij uw schulden vergeven, en uw zielen gereinigd hebben? Wel, ach, vlucht dan naar Christus. Hij is de verdienende oorzaak van de zaligheid van helwaardige zondaren, maar gij kunt er door uw gebeden geen verdienende oorzaak van zijn. Daar is geen andere Naam onder de hemel gegeven, om zalig te worden. (Hand. 4:12)
Deze opgenoemde soorten van mensen noem ik ongelukkig, omdat ze buiten God leven, en dus geen gegronde hoop bezitten voor een al naderende eeuwigheid; een eeuwigheid, waaraan nooit een einde komen zal; een eeuwigheid, waarin God alle werkers der ongerechtigheid straffen zal met onbegrijpelijke ziels- en lichaamspijnen. Het hart van een vrome moet breken bij de overdenking van het rampzalig lot der onbekeerden voor die ontzaggelijke eeuwigheid.
Onbekeerde, ongelukkige, geruste en uw rampzalig lot naderende zondaar! Ach, bedenk het toch, hoe vele duizenden er al voor eeuwig van het aangezicht van de geduchte God verwezen zijn, wier plaats nu al is bij de rampzalige duivel en al de verdoemde zielen. En dit zal ook eerlang uw lot zijn, als gij de zonde niet moe wordt, en als een arme bedelaar aan de voeten van Christus neervalt, zoekende verzoening in Zijn bloed, en heiliging door Zijn verworven Geest. Zondaar! indien het u mogelijk was om uzelf te plaatsen nabij de afgrond der hel, en daarin te zien — weet gij wat gij dan zien zou? Dan zou gij een ontelbare schaar verdoemden zien, knersende op hun tanden, en woedend zijnde van angst en smart. Indien het u mogelijk was om met uw oor aan de kant van de afgrond te gaan liggen — weet gij wat gij dan horen zou? Dan zou gij er duizenden horen jammeren, huilen en schreeuwen over het verzuimen van hun genadetijd; over het verwaarlozen van de middelen; over het verachten van Gods dreigementen; over het dragen van Gods geduchte toorn in de gloeiende helse vlam, over de nare kwellingen der helse geesten en over de eindeloosheid van dit jammerlijk lot. Ja, ook dezulken liggen daar, met wie gij vroeger verkeerde, met wie gij in de zondige gezelschappen geweest zijt en de zielenmoorder gediend hebt. Zondaar! indien gij op uw zondenweg voortgaat, dan zult gij daar ook eerlang komen; dan zult gij uw vroeger gestorven vrienden weerzien — weerzien om nooit weer gescheiden te

worden — weerzien om tot in een nimmer eindigende eeuwigheid toe te schreeuwen van weedom des harten, en te huilen van verbreking des geestes, (Jes. 65:15) Word dan nu nog bang, o mens! eer het voor eeuwig te laat zal zijn. Bedenk toch, dat gij waarachtige bekering nodig hebt, en de vergeving uwer zonden in het zoenoffer van de gekruiste Heere Jezus. Bedenk, dat belijdenis der waarheid en zedigheid van gedrag u niet ten hemel brengen zullen, maar bedenk ook, dat de Heere nog zondaren bekeren wil, al waren ze ook oud en grijs geworden op de weg des verderfs. „Wendt u naar Mij toe, en wordt behouden o alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer, zo spreekt de Heere." (Jes. 45:22) Maar gij, heilzoekende zielen! wellicht denkt gij bij uzelf: ook dit nare lot der onbekeerden na de dood zal mijn ellendig lot zijn; ook ik ben nog niet bereid voor de eeuwigheid; ook ik zal nog voor eeuwig van het lieflijk aangezicht des Heeren verwezen worden, en dus ook eeuwig gescheiden zijn van de vromen, met welke ik nu zo gaarne verkeer, wier gezelschap ik nu gaarne bijwoon, en die ik nu van harte bemin. Gij die aldus klaagt, luister eens, en ik zal u enige zaken vragen.

Ten eerste. Hebt gij uzelf nooit als schuldenaar voor God leren kennen; ja als één die foei! tegen uzelf zeggen moest, vanwege uw gedurige boosheden? Hebt gij nooit in meerdere of mindere mate van uzelf leren walgen? Welnu deze zelfkennis is immers wat groots? Zij wordt op geen aardse school geleerd; vele hoogleraren en wijzen onzer dagen zijn er van verstoken; duizenden geestelijk blinde zielen zijn liefhebbers van zichzelf en menen zeer deugdzaam te leven; anderen stemmen hun zondige staat toe, en belijden ellendig te zijn, maar leggen de schuld daarvan op de rechtvaardige God, en zeggen met het goddeloze Israël: „De vaders hebben onrijpe druiven gegeten, en de tanden der kinderen zijn stomp geworden." (Ezech. 18:2) Alsof ze zeiden: onze vaders hebben de schuld gemaakt, en wij moeten haar betalen. Zo spreekt nog de onbekeerde sterveling, en ook mijn boze hart. Daarom acht het een grote schat, met uw hart enigszins bekend te zijn. Acht het een belofte van het genadeverbond, te mogen walgen van uzelf.

Ten tweede. Smart het uw ziel niet, dat gij zo vuil zijt? Treurt gij er wel eens over, dat gij nog geen uur kunt leven zonder zonde? Kost het u wel eens treuren in uw binnenkamer? Welnu dan: „Zalig zijn ze die treuren." (Matth. 5:4) Kleeft gij de Heere wel eens aan met innige begeerte naar de ware heiligmaking? Welnu dan: „Die de Heere aanhangt, is één geest met Hem." (1 Kor. 6:17)

Ten derde. Zijt gij wel eens beschaamd voor God? Is uw vlucht met al uw zonden niet gedurig naar die volmaakte gerechtigheid van de Borg van het verbond der genade? Kunt gij niet met David van harte zeggen: „Ik zal belijdenis doen van mijn overtredingen ?" (Psalm 32:5) Welnu dan, David voegt er zeer troostrijk bij: „En Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonden." Is het niet menigmaal, ziende op Jezus' borgtocht, met u gelijk met de tollenaar? (Luk. 18:13) Welnu dan, de tollenaar ging gerechtvaardigd naar zijn huis. Geliefden! dit alles zijn ondervindingen van des Heeren volk, en vruchten van des Heeren Geest. Als het nu waar is, dat op hartelijke schuldbelijdenis, gepaard gaande met hartelijke lust in al de geboden des Heeren, en toevluchtnemend vertrouwen op Christus, als het nu waar is zeg ik, dat daarop vergeving van zonden geschiedt (gelijk wij uit Psalm 32 en Luk. 18 gezien hebben), dan mogen wij ook van alle wankelmoedige, doch oprechte Godzoekers zeggen, dat zij van hun zonden reeds gerechtvaardigd zijn. Trouwens, dit zegt de grote Apostel Johannes ook tot de jonge kinderen in Christus, waar hij zegt: „Ik schrijf u, kinderen! want de zonden zijn u vergeven, om Zijns naams wil." (1 Joh. 2:12) En als hun dan de zonden vergeven zijn, dan mogen ze ook met Paulus zeggen: „Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt, wie is het

die verdoemt? Christus is het die gestorven is, ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt." (Rom. 8:33,34) Gij dan vromen, allen tezamen, die enige ware vreze Gods in uw hart hebt, o laat ons de volgende zaken in acht zoeken te houden: Ten eerste, schaamt u gedurig voor de Heere over uw afwijkingen van Zijn heilige Wet, en zoekt toch gedurig bij nieuwe struikelingen ook opnieuw de vergeving in dat zeer dierbare kruisbloed van de grote Zaligmaker. O vromen, daar zal het dagelijks met u heen moeten; maar zijt ook verheugd, dat de weg daarheen niet wordt toegesloten, gelijk eertijds de weg naar de boom des levens voor onze stamouders.

Ten tweede, bidt God om die genade, dat gij toch maar gestadig de zonden moogt haten en bestrijden. Vromen! de zonden onteren uw Vader. De zonden waren de oorzaak, dat Christus bloed moest zweten, Zijn handen en voeten moest laten doorgraven, en een vervloekte dood moest sterven. De zonden bedroeven de Heiligen Geest; de zonden bederven uw naaste en de zonden verwoesten uw eigen ziel; daarom past het een liefhebber Gods om ze in des Heeren kracht te bestrijden en over zijn doodvijanden te waken.

Ten derde, zoekt alle tweedracht en haat en nijd van harte af te leggen en in zachtmoedigheid te wandelen, hebbende inzonderheid uw medegelovigen hartelijk lief; opdat gij met vrijmoedigheid het aanhangsel dezer bede moogt durven gebruiken. Volk van God! Tot alles hebben wij een arm en nederig hart nodig, ook tot de beoefening van broederlijke liefde; want als wij hoogmoedig zijn, dan denken wij, dat het met ons in 't geestelijke zo is, als het met koning Saul in 't natuurlijke was, waarvan de Schrift zegt: dat hij van de schouderen af en opwaarts groter was dan de grootste in Israël; en wee onzer, als wij beginnen te denken, dat wij uitnemender zijn dan anderen. Daarom zoekt nederig te zijn, en vrede te houden.

Eindelijk verblijdt u in de hoop voor de eeuwigheid, en zoekt maar dicht nabij Jezus te zijn hier op aarde. Eenmaal zal er een tijd komen, dat gij voor eeuwig bij Hem zijn zult, om Zijn heerlijkheid te aanschouwen in Zijn tempel hier boven.

Amen

ACHTSTE OEFENING
OVER HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 13

„En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze."

Wij lezen in Openb. 21:4 „En God zal alle tranen van hun ogen afwissen; en de dood zal niet meer zijn; noch rouwe, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn: want de eerste dingen zijn weggegaan." Dit is het heerlijk en dierbaar getuigenis, dat God van de Zijnen geeft; zulk een tijd hebben de vromen te wachten; zulk een erfenis is voor des Heeren gunstgenoten weggelegd, namelijk dat ze ontheven zullen worden van alle ramp en kruis. Dit is voor u niet, onbekeerde werelddienaar; dit raakt u niet, arme slaven van de Satan! Nee; gij weigert hier tranen over uw zonden te storten; gij wilt niet bedroefd zijn over uw ongerechtigheid; gij leeft hier zorgeloos voort in de rampzalige slavendienst van de Satan, en maakt u aan zulke ongerechtigheden schuldig, die het duidelijke kenmerk dragen van het zijn in een onbekeerde staat, of gij zoekt uw gerechtigheid uit de werken der wet, hetwelk een teken is, dat uw hoog en verwaand hart nog nooit gebogen is, en gij dus nog een trotse vreemdeling zijt van het dodelijk bederf van uw blinde ziel. Uw tranen zullen niet worden afgewist, want gij stort geen tranen, of het mochten zulke tranen zijn, die gij over uw wereldse zaken stort, of zulke Hamanstranen, die gij stort, omdat de mensen u geen eer en achting willen bewijzen. Deze tranen zijn de rechte niet en God zal die ook in de eeuwigheid niet van uw ogen afdrogen; ook zullen dood en kruis en rouw voor u in der eeuwigheid niet ophouden, maar gij zult, terwijl u onder de eeuwige dood ligt, de tijdelijke voor eeuwig tevergeefs zoeken. Maar gij, arme bekommerde en zeer gebrekkige vromen! Voor u is deze toezegging des Heeren van uitnemende troost en opbeuring. Immers gij hebt over uw zonden leren treuren, hetzij gij dan uitwendige tranen gestort hebt of niet. Gij zijt over uw wanbedrijven treurig geworden. Nu, zalig, zalig zijn de treurigen, want zij zullen vertroost worden; God zal ze vertroosten; ja volkomen vertroosten bij het aanbreken van den morgenstond der eeuwigheid. De tranen zullen in de hemel voor eeuwig uit het oog zijn. De dood zal aldaar niet meer heersen, noch zijn krijgsmacht, zijnde pijnen, ziekte en kwalen. De zoon van de Sunamietische vrouw (als hij in de hemel is), zal daar niet behoeven te zeggen: „Mijn hoofd, Mijn hoofd!" (2 Kon. 4:19) Ook zal er geen rouw in de hemel zijn; nee, want onze betrekkingen zullen daar niet sterven of ziek worden. Daar zal geen arme weduwe tegen de profeet behoeven te zeggen: „Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet dat hij de Heere was vrezende." (2 Kon. 4:1) Ook zal er generlei moeilijkheid meer terneer drukken, die hier op aarde des Heeren kinderen treft. Maar de vromen, die hier op aarde zijn, zijn nog niet in die heerlijke staat. De vorige dingen zijn weggegaan, staat er; en deze zijn van de vromen, die tegenwoordig leven, nog geenszins weggegaan. Immers leven zij nog in gedurige kommer vanwege hun dagelijkse zonden en haar gevolgen; ook is de Satan met zijn verzoekingen nog niet weggegaan, maar plaagt en kwelt nog die arme en weerloze hoop, en maakt hen het leven zo moeilijk als hij maar kan, hetzij hij het zelf doet, of door zijn twee hulpbenden: de wereld en der vromen eigen verdorvenheden. Immers, dat volk, hetwelk eenmaal in de eeuwige vreugde zal ingaan, als de vorige dingen zullen zijn weggegaan, dat volk zeg ik, is hier een geplaagd volk, dat gedurig nodig heeft, om tot zijn God op te zien en tegen zijn vijanden te bidden. Hierover hoop ik nu wat verder te handelen.

Ik zal mijn verhandeling over deze bede in de volgende hoofdzaken verdelen.

Ten eerste zal ik er iets van zeggen, wat wij door verzoekingen te verstaan hebben.
Ten tweede zullen wij in 't kort nagaan wat de ziel begeert, als zij bidt: leid ons daar niet in.
Ten derde zullen wij onderzoeken wat wij door de boze te verstaan hebben.
Ten vierde zullen wij zien, hoe God de Zijnen van de boze verlost.
En ten vijfde zal ik het verhandelde enigszins zoeken aan te wenden tot onze lering.

Aangaande het eerste. Er zijn beproevingen en verzoekingen, die van de Heere Zelf komen. De Heere brengt soms de Zijnen in wegen, dat ze met de Kerk moeten zeggen: „Want Gij hebt ons beproefd, o God; Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert." (Ps. 66:10) Dit doet de Heere, als Hij met Zijn kinderen zulk een weg houdt, gelijk Hij met Zijn knecht Abraham hield, wiens geloof en standvastigheid op een bijzondere wijze op de proef werd gesteld, toen God tot hem zei: „Neem uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Izaak en ga heen naar het land Moria en offer hem aldaar tot een brandoffer." (Gen. 22:2) Of de Heere laat tot beproeving van de Zijnen grote rampen over hen komen, of leidt hen in kruiswegen; zoals wij lezen van de godvruchtige Job. (Cap.1) Nochtans zijn deze beproevingen Gods eigenlijk de voorname oorzaak niet, dat de bidder vraagt: leid mij niet in verzoeking — waarbij hij meer het oog heeft op des Satans boze verzoekingen.
Evenwel zou ik denken, dat een kind des Heeren zware proef- en kruiswegen, met onderwerping aan Gods raad, vrij mag afbidden. Ik heb wel eens door vromen horen uitspreken: ik wilde de marteldood weleens sterven, of in de gevangenis zitten om der waarheid wil, enz. Zulke vromen zien nog al niet tegen kruis- en proefwegen op, maar schijnen nog al vrij zeker te weten, dat zij tegen een zware beproeving gewaarborgd zijn. Maar ik ben het met zulk ha! roepen, eer men er over is, niet erg best eens.

Nu zal ik tot het eigenlijke onderwerp van deze bede overgaan; dat is de kwade verzoeking. Een mens, die geboren wordt in de staat der ellende, mist het beeld Gods, en zit zo in Satans gevangenhuis, en wordt door de Satan geleid, waar hij hem onder de toelating Gods hebben wil. De arme mens, die zo door de duivel geleid en verzocht wordt, merkt dat niet eens, ja verbeeldt zich in zijn droevige slavernij de heerlijkste vrijheid te genieten en is intussen best vergenoegd om des Satans wil op te volgen. Hij bidt dus niet, om van de verzoekingen verlost te worden, of indien hij dit doet, dan bidt hij tegen een zaak, die hij zelf niet kent, en dus ook nooit waarlijk moe geworden is. Maar als de Almachtige zulk een arme ziel uit de duisternis komt te trekken, en in het rijk van de Zoon Zijner liefde overzet, dan worden de zielsogen geopend, en de ziel begint te zien, dat zij tot heden toe een geruste slaaf was van duivel en zonde. Dan beginnen er tranen gestort te worden over de zonden; dan begint de ziel een afkeer van de brede weg des verderfs te krijgen; dan zweren zij hun oude koning plechtig af, en verlaten ook zijn knechten, met wie zij tevoren een zeer nauwe vriendschap en gedurige omgang hadden; dan verbinden zij zich aan die dierbare Heere Jezus, die hen dan ook onder Zijn dienstknechten opneemt en eeuwig voor hen zorgt. Maar meent nu niet, dat des Satans verzoekingen ophouden, als de vrome ziel tot Jezus is gekomen. Nee, dan spant de duivel juist al zijn krachten in, en valt met een leger van duizenden krijgslieden op de arme weerloze ziel aan.
Ten eerste, de duivel doet dit in eigen persoon; hij is de verzoeker, zoals hij genoemd wordt in Matth. 4:3. Hij valt met een onbeschrijfelijk geweld en met niet minder listigheid de ziel aan, en blijft met haar strijden, totdat zij boven zijn bereik komt in eeuwige heerlijkheid. Dan weer komt hij een vrome zijn aandeel aan Jezus betwisten,

en zou hem in die weg ook graag aan alle genade doen wanhopen, om hem dan met Judas in de strop te jagen, als God er niet voor zorgde; dan weer wijst hij de ziel op haar deugden, en zoekt haar hovaardig te maken, hetgeen hem met behulp van onze helse natuur menigmaal gelukt; dan weer komt hij met de allervreselijkste gedachten de arme ziel pijnigen en ontroeren, met gedachten, die zo naar zijn, dat de ziel er niet alleen haar staat om komt te verdenken, maar ook zodanig van koers af kan geraken, dat zij noch slapen kan, noch voedsel kan gebruiken; dan weer zoekt hij de ziel ongemerkt tot een grote val te brengen, en haar zo vreselijk te verwonden; dan weer zoekt hij allerlei hinderpalen in de weg te leggen, als de ziel voornemens heeft tot uitvoering van het goede; soms zal hij de ziel van de waarneming der middelen zoeken terug te houden, en soms haar lust en gelegenheid zoeken te benemen om onder de verkondiging der waarheid te komen. Inzonderheid zal hij de ziel uit haar bidvertrek trachten te houden, en haar dan zoeken te beletten met ik weet niet wat voor dingen, die hij dan der ziel zoekt wijs te maken. Dit weten alle vromen, dat de Satan een gezworen vijand is van bidden; mochten de vromen het daarom met een verdubbelde ijver doen, want het gebed is het allerscherpste zwaard, dat wij tegen de duivel kunnen gebruiken. Nu, deze verzoeker legt het op de zielen der vromen toe; maar nu is het nog niet gedaan; hier komt nog vlees en wereld bij.
De tweede verzoeker is dan de wereld, namelijk de verleidende mensen van de wereld, die als werktuigen gebruikt worden in Satans hand, om de vromen te verleiden. Daarom zegt de wijze man: „Mijn zoon, indien de zondaars u aanlokken, bewillig dan niet." (Spreuk. 1:10) Deze vijand gaat, even als zijn veldoverste, zeer onderscheiden te werk; soms komen ze als de koning Farao met allerlei geweld; soms als Potifars vrouw, en vleien zeer, en soms onder schijn van recht. Ik zal er ditmaal verder niet van spreken; zij, die de gedurige vijandschap van de ene of andere geweldenaar moeten ondervinden, of, door de vleiende wereld al eens onder de voet gevallen zijn, die zullen de wereld beter kennen dan ik het verklaren kan.
De derde verzoeker is der vromen eigen vlees, of zondige aard. Dit is voorwaar geenszins de minste, nochtans is hij van de drie niet het hoofd; maar hij is de ergste, omdat wij met die wortel der verdorvenheden neerliggen en opstaan; wij zijn toch met ons boze hart niet alleen op de markt, maar ook even zowel in de kerk. De boosheid kleeft ons altijd aan, waar wij ook gaan of staan mogen in de wereld. Wilt gij weten hoe gevaarlijk dit hart is? God spreekt er van bij Jeremia, zeggende: „Arglistig is het hart, meer dan enig ding; ja dodelijk is het —wie zal het kennen?" (Cap. 17:9) Dodelijk — zegt de Profeet. Dodelijk — het kan niet erger. En Christus zegt er van: „Uit het hart komen voort: boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen. Deze zijn het, die de mens ontreinigen." (Matth. 15:19,20) Ja, dit boze hart is het, waarvan Paulus zegt: „Het vlees begeert tegen de geest, en de geest tegen het vlees." (Gal. 5:17) Ja, dit boze hart is het, waartegen een vrome moet vechten, totdat hij des hemels poort zal binnentreden.

Ten tweede. Nu zullen wij onderzoeken wat het zeggen wil, als de ziel zegt: leid ons daar niet in.
Leidt de Heere dan zijn volk in de verzoekingen? Nee, niemand, als hij verzocht wordt, zegge: „Ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij zelf verzoekt niemand." (Jak. 1:13) Nochtans is God de volstrekte Opperbestuurder van hemel, aarde en hel; de duivel en alle zijn engelen staan onder Zijn gebied. Tot wie zou dan de machteloze ziel beter zeggen: Leid ons niet in de verzoeking? Of ze al tegen de duivel zei, dat hij het moest nalaten om haar in verzoeking te leiden, dit zou hij toch niet willen nalaten. Trouwens, hij zou het immers

evenmin kunnen laten; want gelijk het een eigenschap is van een verrot aas om te stinken, zo is het zijn eeuwigdurende eigenschap om een mensenbeul te zijn, tot verzwaring van zijn eigen eeuwig oordeel.
De gelovigen bidden dan van God: leid ons niet in de verzoeking, omdat God het soms toelaat, dat Zijn volk van de Satan en diens hulpbende verzocht wordt. Ja, omdat God zelfs op een zeer heilige wijze zulks bestuurt en zijn volk in zulke plaatsen doet komen, waar zij door de vijand verzocht worden, zo lezen wij zelfs van de Heere Jezus: „Toen werd Jezus van de Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van de duivel." (Matth. 4:1) Wat de gelovigen dan van de Heere bidden, is
Ten eerste, dat God ze moge bewaren voor zulke omstandigheden, waarin zij bijzonder voor de verzoekingen openleggen; bijvoorbeeld: „Grote armoede, want dan hebben wij toch gevaar om tot stelen verzocht te worden, of grote rijkdom, want dan zij wij in gevaar om tegen de Heere achteruit te slaan." (Spreuk. 30:7 en 8) Of een lang en gedurig verkeer onder de goddelozen.
Ten tweede, bidt hij hiermee om staande te blijven, als hij in de verzoeking van duivel of wereld komt. Jozef werd op een hevige wijze verzocht door een van des Satans dienstmeiden, nochtans had Jozef van deze verzoeking geenszins nadeel; immers, hij die in zware verzoekingen maar met Jozef zeggen mag: „Hoe! zou ik zulk een groot kwaad doen en zondigen tegen God?" (Gen. 39:9), díe zullen de verzoekingen waarlijk nuttig zijn.
Ten derde bidt hij om een nederige ziel te hebben, als het hem voorspoedig gaat, zeggende met David: „Houd uw knecht ook terug van trotsheden." (Ps. 19:14)
Ten vierde bidt hij om, als hij gevallen is, door de getrouwe Heere Jezus weer te worden opgebeurd. O, de ziel weet het tevoren wel, dat zij zonder struikelen deze dodelijke veldslag niet zal doorkomen; en vreest nog daarenboven voor droevige zondenvallen, en dus wendt zij zich al in de voorbaat naar de Heere Christus.

Ten derde zullen wij kort onderzoeken wat wij door de boze te verstaan hebben.
De geleerden hebben hierover een klein verschil. De zeer geleerde en godzalige Wilhelmus à Brakel verstaat hierdoor het zondenkwaad, dat in ieder mensenhart ligt. Het is een onbetwistbare waarheid, dat ons hart de naam van boos wel dragen mag; immers, zo spreekt de Heere zelf van ons in Zijn woord, als Hij zegt: „Het gedichtsel der gedachten van des mensen hart is ten allen dage alleenlijk boos." (Gen. 8:21) En op een andere plaats zegt de Zaligmaker: „Uit het hart des mensen komen voort boze bedenkingen." (Matth. 15:19) De wedergeboren ziel nu zucht onder de boosheid van haar hart, en roept gedurig tot God: verlos mij van dat boze; omdat ze bij zich duizenden boosheden van binnen gewaar wordt, en nochtans naar de inwendige mens gaarne gehoorzaam zou willen zijn aan het bevel in des Heeren woord, waar gezegd wordt: „Hebt een afkeer van het boze, en hangt het goede aan." (Rom. 12:9) „Gij liefhebbers des Heeren, haat het kwade." (Ps. 97:10) „Wijkt af van het kwade en doet het goede, zoekt de vrede en jaagt die na." (Ps. 34:15) Immers zijn zulke begeerten, om van de boosheid des harten verlost te worden, nog al geen onbekende zaken onder het volk des Heeren; zij hebben toch een vermaak gekregen in de wet Gods, en haten daarom al wat tegen die wet inloopt.
Andere geleerden verstaan door de boze liever de duivel, en ik zou ook denken, dat die er hoofdzakelijk door moet verstaan worden. De Satan is waarlijk niet minder een boze, en komt ook onderscheiden malen onder die naam voor in de Schrift; Christus noemt hem de boze, daar Hij zei: „Maar laat uw woord zijn ja, ja, nee, nee: want al wat boven deze is, dat is uit de boze." (Matth. 5:37) En op een andere plaats: „Als iemand het woord des koninkrijks hoort en niet verstaat, zo komt de boze en rukt weg

hetgeen in zijn hart gezaaid was." (Matth. 13:19) En wederom zegt de Heere Jezus: „Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van de boze." (Joh. 17:15) En Johannes zegt van de duivel, dat hij door de jongelingen in Christus overwonnen is, zeggende: „Ik schrijf u, jongelingen! want gij hebt de boze overwonnen." (1 Joh. 2:13) Namelijk, zij hadden hem in zoverre overwonnen, dat zij niet meer zijn gehoorzame slaven waren, maar op een geestelijke wijze tegen hem in het harnas stonden, hebbende evenwel ook zeer nodig om met al des Heeren volk te bidden: verlos ons van de boze.

Ten vierde zullen wij nog kort zien, hoe God de Zijnen van de boze verlost.
Dit wonderwerk Gods, om de ziel van een ongelukkig geboren zondaar van de boze te verlossen, geschiedt naar de wijsheid en goedheid Gods, bij trappen.
Ten eerste, God verlost een uitverkoren ziel van de boze, als Hij het grote wonderwerk der bekering aan hem doet. Dan wordt de sterk gewapende gebonden, door Eén die nog sterker is dan hij, namelijk Jezus, en dan worden hem zijn vaten ontroofd, zoals de Heere Jezus zei in Matth. 12:29. O, hoe gelukkig is toch de mens, wie dit mag te beurt vallen, hetzij in de dagen van zijn jeugd of in zijn grauwe ouderdom. Dan wordt zo'n ziel uit het net van de boze verlost, niet door zichzelf, noch door een leraar, noch door een engel, maar door de grote God Zelf.
Vrome! Merk hier in het voorbijgaan kort op, dat gij aldus van de boze verlost zijt door de grote Heere Christus; maar merk tevens hierbij op dat gij toen nog nooit om de verlossing van de boze recht ootmoedig gesmeekt hadt. De Heere deed het niet om uw bidden; de Heere deed het niet om uw goede hoedanigheden, de Heere deed het ook niet om uw voorgezien geloof. Maar het was om Zijn eeuwig vrije ontferming, en bij gevolg om de zoendood van de Middelaar.
Ten tweede verlost de Heere de Zijnen van de boze, als Hij hen meer doet opgroeien in het geloof, zodat ze sterker worden in de Heere, en zo kracht ontvangen om de pijlen van Satan te weerstaan. De Heere belooft toch geestelijke wasdom aan Zijn volk, en Hij geeft hun die ook. Vromen! gij die al een weinig gevorderd zijt op de weg des heils, ik vraag u: Kent gij geen tijd, dat gij bijna nooit kon geloven, dat de Heere het werk in u begonnen had? Kent gij geen tijd, dat gij gedurig bevreesd waart dat gij nog bedrogen zou uitkomen? Kent gij geen tijd, dat gij gedurig in de zeef van den Satan waart, en bestreden werd of de bijbel wel waarheid zou zijn; of er wel ooit een Jezus geboren was, ja, of er zelfs een God zou wezen? Hoe is het nu? Kunt gij nu meer uw aandeel aan de genade geloven? Is de aanvechting omtrent de voornoemde waarheden nu minder? Wel, dan moet gij uw God danken, dat Hij u alreeds bij aanvang en voortgang van de boze verlost heeft, hoewel gij nog niet volkomen van Hem zijt verlost; hetwelk immers ook wel komen zal, want die het beloofd heeft is getrouw, en Hij zal zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken.
Ten derde, de genadige Vader verlost Zijn zwakke kinderen al meer van de boze, als Hij hen kracht geeft om zijn verzoekingen te weerstaan, en hen, na vele zware bestrijdingen, doet uitkomen als beproefd goud uit de smeltoven.
Ten vierde. De Heere verlost de Zijnen van de boze, als Hij hen wederom opricht uit zware struikelingen en vallen in de zonde. De duivel vecht met Gods kinderen van hun wedergeboorte af tot aan hun dood toe, en zo lukt het hem bij de één minder en bij de ander meer, om hen telkens ernstig te verwonden, en soms tot grote zonden te verleiden, waarvan Noach, Lot, David, Salomo, Petrus en meer anderen waarschuwende voorbeelden zijn. Maar dan verlost God hen van de boze, zodat ze niet geheel in zijn scherpe klauwen raken, zodat David zeggen mag: „Als de

rechtvaardige valt, zo wordt hij niet weggeworpen, want de Heere ondersteunt zijn hand." (Ps. 37:24) O, de Heere is zo getrouw, en redt Zijn volk telkens weer uit hun struikelingen. Ja, de wijze man mag tot eer van de genadige God zeggen: „De rechtvaardige zal zevenmaal vallen en weer opstaan." (Spreuk. 24:16) Wij ondervinden het, dat de ene zonde de andere voortbrengt, en dat als wij in zondige wegen wandelen, hoe langer hoe verder ongemerkt van de Heere afzakken. Nu, als de Heere ons dan niet telkens weer van de boze verloste, dan zouden wij immers zeer spoedig met de hond tot zijn vorig uitbraaksel terugkeren, en de tegenwoordige wereld weer volkomen liefkrijgen. Maar nee, de Heere zorgt voor Zijn volk, ook dan als het gevallen is, zodat het weer al treurende over zijn afwijkingen tot de Heere weerkeert.
Ten vijfde. Eenmaal zal de getrouwe Vader Zijn arme zwakke kinderen volkomen van de boze verlossen, als ze op hun doodsbed liggen en de eeuwigheid ingaan, en aan al zijn vurige pijlen voor eeuwig zullen ontgaan, en volkomen deelgenoot zijn van die zeer dierbare toezegging des Heeren, waar Hij zegt: „De God des vredes zelf zal de satan haast onder uw voeten verpletteren." (Rom. 16:20) Dan, ja dan zal de door strijd afgematte ziel de Jordaan des doods doorgaan om voor eeuwig aan te landen in het hemelse Kanaän, dat een land is, dat vloeit van geestelijke melk en honing; een land, waarin geen zondige Kanaänieten meer zullen gevonden worden; een land, waar geen inwoner meer zal zeggen: ik ben ziek; een land waarvan de vrome Johannes Groenewegen, toen hij nog in de strijdende kerk was, zingen mocht, zeggende: Des duivels list en zware strijd is niet in 't land hier boven; Hij zal daar tot in eeuwigheid Gods volk de troost niet roven.
Nee, dat zal hij ook niet, maar hij zal met al zijn dienaren voor eeuwig besloten blijven in die nare put des afgronds, en 's Heeren volk zal hem in eeuwigheid niet weer zien.

TOEPASSING

Ziedaar iets, zoveel mij doenlijk was, gezegd van deze zesde bede van het gebed des Heeren.
Hieruit is nu weer wat te leren voor tweeërlei soort van mensen, namelijk bekeerde en onbekeerde.
Vooreerst, gij die nog leeft, zoals gij geboren zijt. Ik meen allereerst ulieden, die het zeer duidelijk maakt, dat gij een dienaar des Satans zijt, door openbaar goddeloos te leven. O, wat is uw lot rampzalig, indien gij gaat sterven, zoals gij nu leeft. De duivel, onder wiens rampzalig geweld gij nu gerust voortleeft, en die u nu hoe langer hoe meer in slaap wiegt, zal eenmaal, en wel tot in alle eeuwigheid toe, uw beul zijn om u te kwellen en te plagen. Mens! indien gij uw koning eens zag, zou gij niet vreselijk schrikken? Zou het u niet gaan, zoals het Belsazar ging, toen hij die hand aan de wand zag? Nu, gij zult hem eenmaal wel zien, horen en voelen, als gij met hem liggen zult in die akelige put des verderfs. O, mocht uw geruste ziel nog ontroerd worden! O, mocht gij nog over uw zonden bekommerd worden! O, mocht gij nog haast en spoed leren maken om uws levens wil! O, mocht gij nog moe worden van de duivel te dienen en de zonden te doen, vluchtende ter uwer zalige verlossing naar Hem, die gezegd heeft: „Zo wie dorst heeft, die kome; en die wil, neme het water des levens om niet." (Openb. 22:17) Nu leeft gij zo gerust in de zonden, alsof gij een verbond gemaakt hadt met de dood, en een zeer voorzichtig verdrag met de hel. Maar weet, dat zo gij niet bekeerd wordt, God dan eenmaal in uw verderf lachen zal, en spotten als uw vreze komt.

Ten tweede. Maar er is ook een ander soort van mensen, niet minder ongelukkig als de zo-even genoemden. Zij leven zeer gerust. Waarom toch? Omdat zij Gods woord lezen, het Onze Vader bidden, en ieder gelijk en recht doen wedervaren, en voorts op Gods barmhartigheid hopen. Vriend, hebt gij kennis aan uw hart? Hebt gij uzelf leren kennen als een slaaf van de Satan, die in zijn dienst geboren is? Zijt gij ontdekt aan uw onmacht, om des Satans verzoekingen te weerstaan? Zou het uw ziel een zeer blijde boodschap zijn, als gij niet alleen van de boze, maar ook van het boze verlost werd? Vlucht gij met al uw zonden naar Christus? Is Hij alleen uw grond van hoop voor de eeuwigheid? O nee! dat vraag ik slechts om u aan uzelf te ontdekken, maar ik weet het wel, gij steunt op een rietstaf, die u in de eeuwigheid de handen doorboren zal. Meen niet, o mens! dat het harteloos opzeggen van dit gebed u helpen zal, als wij voor het oordeel staan zullen. Nee; ik geloof veeleer, dat het harteloos en spottend bidden van dit gebed, voor velen een artikel zijn zal in hun eeuwig doodvonnis. Och, mocht de Heere uw arme ziel aan zichzelf ontdekken, opdat gij, uw groot gemis ziende, nog als een arme bedelaar tot Christus mocht leren vluchten; en dat Paulus' taal de uwe nog eens hartelijk worden mocht, waar hij zegt: „Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht; ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen." (Fil. 3:7,8.)

Maar er is nog een ander soort mensen, die zich ongelukkig achten te zijn; en trouwens, zij hebben het wèl, zij zijn ongelukkig en niet weinig ongelukkig. Dit belijden zij ook zelf, als het hun gevraagd wordt, en nochtans menen zij toch veel gelukkiger te zijn dan de zo-even genoemde soorten. En waarom? Omdat zij overtuigd zijn, dat zij nog onbekeerd zijn; omdat zij geloven, dat zij bekeerd zullen moeten worden, en omdat zij wensen daartoe te geraken en de middelen vlijtig zoeken waar te nemen. Geliefden! Ik zal het voor mijzelf houden en het u niet zeggen, of ik onbekeerde mensen, die van hun onbekeerde toestand overtuigd zijn, voor gelukkiger houd, dan hen die menen te leven, terwijl zij nog dood zijn. Nochtans vraag ik u: zijt gij in de schatting des Almachtigen gelukkiger dan andere onbekeerde zondaars? Nee, nee, vrienden, ach nee! Gij zijt met alle mensen, die nog buiten de Heere Jezus leven, nog binnen het rijk des duivels, en dus nog op die brede weg, die uitloopt op de wijde poort der verdoemenis. Als gij het weet onbekeerd te zijn, dan moet gij u door dat te weten niet gelukkig achten, want het zal u op de grote dag niet helpen, dat gij geweten hebt dat bekering nodig was. Als het eens gebeurde, dat in de nacht uw huis in de brand raakte en gij wist dat het brandde, en ook hoe het was aangekomen, en daarbij ook, dat het zeker geheel zou verbranden als het niet geblust werd; zou deze wetenschap u enig genoegen, rust of voordeel geven? Nee, het zou veel beter zijn, om in alle haast naar een goede brandspuit om te zien. Evenzo is het ook hier. Loopt toch met uw wetenschap van onbekeerd te zijn, in aller haast naar God, en smeekt aanhoudend om Zijn Geest, tot verlossing uit het rijk van de boze verzoeker. Maar, zult gij zeggen, daartoe neem ik de middelen ook getrouw waar, en daarom ben ik thans ook hier gekomen. Gij doet wel, en ik verblijd mij over uw doen. Maar hoe zijt gij hier gekomen? Hebt gij eerst voor de Heere uw knieën gebogen? Hebt gij met de zucht, of de Heere u nog eens in genade mocht aanzien, uw binnenkamer verlaten? Zou gij gaarne van de Heere willen bekeerd worden? Ja, laat ik eens verder vragen: hoe zit gij hier? Zijt gij begerig, dat er eens een woord ter bekering aan uw ziel mocht gezegend worden? Zet gij zo uw hart voor Christus open, opdat Hij er met Zijn Geest in mocht komen werken? Ja, laat ik nog eens verder vragen: hoe staat het met u, als gij deze plaats weer verlaten hebt? Waarover zijn uw gedachten en gesprekken op de weg

naar uw huis toe? Wat doet gij als gij in uw huis komt? Gaat gij dan uw binnenkamer bezoeken? Bidt gij dan, dat hetgeen er gehoord is, voor uw ziel en voor de arme zielen van uw huisgenoten nog mocht vruchtbaar gemaakt worden voor een al naderende eeuwigheid? Spreekt gij dan met uw vrouw en kinderen over het heil van onsterfelijke zielen? Of vertelt gij elkaar hoeveel mensen er wel geweest zijn, en welke vreemden er nu weer waren, die gij er tevoren nooit gezien had? En welke kleren zij aan hadden? O, ik vrees van uwentwege, dat ik het met mijn twee laatste vragen zal geraden hebben, en dat de Satan dan ook hier het woord zo aanstonds uit het hart wegneemt. En ach, diep ongelukkige zielen! zulk komen onder de middelen, zulk zitten bij de middelen, en zulk gaan naar uw woning, en zulk spreken over de vergadering met uw huisgenoten, zal in de dag des oordeels nog tegen u getuigen, in plaats dat gij uzelf daarom beter zou achten dan anderen. Die oren heeft om te horen, die hore. Ik, arm, ontrouw en aardsgezind schepsel, wens zoveel genade van de Heere te mogen hebben, dat ik u de waarheid mocht zeggen, opdat ik vrij van het bloed van u allen mag zijn, als wij tezamen voor de grote Wereldrichter zullen staan. Ook acht ik het voor mijzelf nuttiger te zijn om stom geboren te wezen, dan om door zacht spreken uw zielen te vermoorden. Neemt dit dan mee naar uw huis, en bedenkt, dat Sodom en Gomorra het zo hard in de hel niet zullen hebben als gijlieden, wanneer gij onbekeerd gaat sterven. Maar gelooft dit ook, dat er ook voor ulieden nog raad en zaligheid is in Christus. Nochtans, gij zult er in der eeuwigheid geen deel aan verkrijgen, of gij zult de weg van waarachtige bekering moeten ingaan.

Maar gij, oprechten van hart, die de knellende en zeer pijnlijke dienst van Satan en zonde waarlijk moe geworden zijt, en van ganser harte begeert om van de boze en van het boze verlost te mogen worden, laat het ulieden geen wonder zijn, dat uw weg hier niet op rozen ligt, maar dat gij gedurig onder hevige aanvechtingen en verzoekingen van de duivel leven moet. Al de gezaligden, die nu reeds binnen zijn, zijn ook onder de gedurige aanvallen des Satans doorgekomen. Laat het u dan niet vreemd zijn, ook met die vijand te moeten vechten. Immers Paulus had het ook niet altijd zeer ruim, maar moest wel verdragen, dat een engel des Satans hem met vuisten sloeg. (2 Kor. 12:7) Niet beter ging het Job, wiens plagen wij in zijn boek vinden opgetekend. Ja, wat zeg ik, denkt aan de Heere Jezus zelf, op Wie de verzoeker vele malen op allerhande wijzen is aangevallen. In het vierde hoofdstuk van Mattheus vinden wij daarvan een zeker blijk en staat er aan het einde: „De Satan week van Hem voor een tijd." (Luk. 4 :13) En op een andere plaats lezen wij van Hem: „En Jezus in zware strijd zijnde, bad des te ernstiger." (Luk. 22:44) En Paulus zegt van Hem, „dat Hij gebeden en smekingen met sterke roepingen en tranen geofferd heeft, en verhoord is uit de vreze." (Hebr. 5:7) O, wonderbare en zeer dierbare tekst! Christus heeft sterke roepingen en tranen geofferd. Christus is verhoord uit de vreze. O wonder! Christus moest Zijn heilige tranen storten voor ulieden. Christus moest vrezen om uwentwille. Weest dan niet zo verwonderd, dat de verzoeker u menigmaal vrees zoekt aan te jagen. Ja, de verzoeker zocht ook Jezus te doen twijfelen aan Zijn eeuwig Zoonschap, toen hij zei: „Indien gij Gods Zoon zijt, zo werpt u van hier nederwaarts." (Matth. 4:6) Wat wonder is het dan, dat hij ook u het genadig kindschap zoekt te betwisten! Op Christus kon hij niets vermogen; Christus kon hij aan Zijn eeuwig zoonschap niet doen twijfelen, want Zijn naam was: „Sterke God, Vader der eeuwigheid en Vredevorst." (Jes. 9:5) Maar het is geen wonder, dat Satan ulieden menigmaal aan het twijfelen maakt, omdat gij slechts arme en zwakke mensen zijt. Och, vromen! zijt dan met de bedeling Gods tevreden, dat Hij u hier op aarde door strijd wil oefenen; en gelooft het, de hemel zal u des te heerlijker zijn, als gij er eenmaal in komt, omdat gij er door aanhoudend strijden gekomen zijt. Wij lezen van vader Jakob, dat hij, toen hij op zijn

sterfbed lag, een stuk land gaf aan zijn zoon Jozef. Jozef ontving dit stuk land tot een erfdeel boven zijne broeders; en waarom had de aartsvader zoveel met dit stuk land op? Het was, omdat hij het met zijn boog en met zijn zwaard gewonnen had. (Gen. 48:21,22) Nu, de geestelijke geweldenaars zullen ook het koninkrijk der hemelen met geweld moeten innemen. (Matth. 11:12) En dan zal ook die hemel voor hen oneindig zoet en zalig zijn.
Welaan dan, volk van God! zet u in Christus' kracht tot waken en strijden, bedenkende, dat de Satan hier op aarde rondom u gaat als een brullende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden. (1 Petr. 5:8) Zet u dan tegen hem in het harnas, en „strijdt de goede strijd des geloofs, en grijpt naar het eeuwige leven." (1 Tim. 6:12). „Want die overwint, die zal alles beërven." (Openb. 21:7)
Alvorens ik eindig, zal ik nog enige zaken zoeken voor te stellen, die door een geestelijk krijgsknecht van de Heere Jezus behoren te worden in acht genomen.
Ten eerste: waakt en bidt, opdat gij in geen verzoekingen komt. Waakt en bidt tegen de list en het geweld des duivels; want hij is een sterke vijand, en een oude vijand, die behalve zijn grote wijsheid, die hij als een boze geest in het begin had, nu nog een ondervinding heeft van bijna zesduizend jaren. Strijdt dan tegen zijn listige omleidingen. Denkt veel om het woord van de Apostel, waar hij zegt: „Bidt zonder ophouden." (1 Thess. 5:17) De duivel is een groot vijand van bidden, en des te meer moeten de vromen het zoeken te doen.
Ten tweede: zoekt ook te waken tegen uw eigen hart, hetwelk boos en listig is. O, vromen! wij hebben het verraad van binnen; door de vuilheid van ons boze hart zondigen wij ook menigmaal met onze ogen, zodat het noodzaak is, om een verbond met onze ogen te maken, gelijk Job, Cap. 31:1, en met David te bidden: „Wend mijn ogen af, dat ze geen ijdelheid zien." (Ps. 119:37)
Ten derde: weest evenzeer bevreesd, biddende en wakende, tegen de gespannen strikken van de ijdele wereld. Begeeft u met de wereld niet in een nauwe gemeenschap: „Dwaalt niet; kwade samensprekingen bederven goede zeden." (1 Kor. 15 : 33) enz.
Ten vierde: verblijdt u in de hoop van een zalige toekomst; eerlang zal toch de tijd aankomen, dat gij uit dit oorlogsveld vertrekken zult naar de gewesten der eeuwige rust; daar zal de verzoeker niets meer te zeggen hebben, en zult gij voor eeuwig zonder zonde leven voor de troon Gods en des Lams, dat u gekocht heeft met Zijn dierbaar bloed. Hierop had Jakob het oog, toen hij met stervende lippen uitliep: „Op Uw zaligheid wacht ik, Heere." (Gen. 49:18) Het zalig vooruitzicht van deze zaligheid heeft menig Christen blij gemaakt op zijn doodsbed; ja het zalig vooruitzicht dezer zaligheid deed de martelaren zingen op het moordschavot, terwijl ze verheugd waren, dat zij zo aanstonds bij hun Heere Jezus zouden zijn. Houdt moed in de strijd, oprechten van hart!

Geschreven in de donkere nacht, tussen de 27e en 28e December 1845.
Deze nacht is nog het beeld van een klein kerkhof; hier en daar liggen er doden. (Ik meen slapenden; de slaap is toch de broeder van den dood.)

Eerlang wordt het mijn tijd om te gaan sterven;
Mijn dagen zijn gelijk een rook;
Mijn leven is gelijk het gras;
Mijn lichaam heeft zijn grondslag in het stof;
Mijn krachten zijn gelijk een aarden vat;
Mijn deugden zijn gelijk aan de deugden van een zeer goddeloos mens;

Mijn zonden zijn gelijk het zand der zee;
Mijn gerechtigheden zijn gelijk een wegwerpelijk kleed;
En de Heere Jezus zeide tot Paulus:
Mijn Genade is u genoeg.

NEGENDE OEFENING
OVER HET BESLUIT VAN HET GEBED DES HEEREN
TEKST: MATTHEUS 6 : 13

„Want Uw is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid. Amen!"

Wij zijn weer door des Heeren goedertierenheid aan deze plaats tezamen gekomen, en hopen nu te handelen over het besluit van het Gebed des Heeren. Verscheiden weken zijn wij over dit gebed bezig geweest. Enige weken is het geleden, dat wij begonnen met de overdenking van dit weergaloze gebed; en deze avond zullen wij eindigen met het besluit. Groot is het geluk en voorrecht, dat wij allen in die tussentijd genieten mochten; dat de Bestuurder van ons aller lotgevallen nog geen besluit gemaakt heeft aan ons leven, en onze adem van ons weggenomen heeft; immers, ons leven had kunnen besloten zijn; wij hadden kunnen weggenomen zijn uit het land der levenden; wij hadden op de plaats van ons eeuwig verblijf kunnen geweest zijn. Vrienden! laat mij toe u eens iets te vragen. Zegt mij: zou gij reisvaardig geweest zijn als uw laatste ure eens daar geweest was? Zou gij zonder vrees een eeuwigheid hebben kunnen ingaan, als God eens een besluit gemaakt had aan uw leven? Waar zou toch nu uw ziel geweest zijn, als God uw adem eens had weggenomen? Zou uw eeuwig lot gelijk geweest zijn aan dat van de rijke man, of zou gij bij Lazarus uw plaats gevonden hebben in de schoot van Abraham? Het is wel degelijk nodig, dat elk van ons zijn eigen ziel in deze zaak getrouw gaat onderzoeken, want eerlang zal er zeker een besluit aan ons leven komen, en wee onzer, indien wij dan niet wedergeboren zijn; wee onzer, indien wij op ons sterfbed liggen en nog genade missen, en zonder de waarachtige bekering gaan sterven. Och, dat deze zaak ons hartelijk werkzaam maakte in onze binnenkamer; want wij allen gaan sterven. Niet lang na dezen, en wij zullen er niet meer zijn; maar in het donkere graf zijn neergedaald, en het zal van mij en van ulieden waar zijn wat de Schrift zegt, namelijk: „Een wolk vergaat en vaart henen; alzo die in het graf daalt, zal niet wederopkomen. Hij zal niet meer wederkeren tot zijn huis, en zijn plaats zal hem niet meer kennen." (Job 7:9 en 10) O! ik wenste wel, dat wij in deze avond over het besluit des gebeds op een zodanige wijze konden werkzaam zijn, dat het die zalige uitwerking mocht hebben, dat wij allen tot het besluit van ons leven mochten bereid worden. Maar indien dit zo zijn zou, dan zal het voor alle dingen nodig zijn, dat God de Almachtige Zijn onmisbare Geest over ulieden en over mij uitstort, en onze harten opent, die toch door de zonden gesloten zijn. Ik hoop dan dat de Heilige Geest krachtdadig in ons midden zal werken, opdat de onbekeerden mogen bekeerd worden, en de gelovigen mogen worden opgebouwd in het allerheiligst geloof.

Ik zal in mijn verhandeling over deze woorden de volgende orde zoeken in 't oog te houden:

A. Vooreerst zal ik onderzoeken, waartoe dit besluit dient;
B. Ten tweede zullen wij dit besluit iets meer van nabij zoeken te beschouwen;
C. Ten derde zal ik iets zeggen van het slotwoord: Amen;
D. En eindelijk zal ik uit het verhandelde iets ter onzer lering zoeken voor te stellen.

A. Aangaande het eerste. Dit besluit dient tot de twee volgende zaken.

Ten eerste, om de Christelijke bidder aan te moedigen tot waarachtige dankzegging, waarmee zijn gebeden moeten gepaard gaan; daarom leert Jezus hier de Zijnen, om God te erkennen en te prijzen als een eeuwige Koning, die oneindige kracht heeft, en eeuwig waardig is verheerlijkt te worden. En zo leert hier Christus de Zijnen, God Drie-enig te danken en te verheerlijken; waartoe ook de Heilige Geest de Zijnen opwekt op een andere plaats, zeggende: „Bidt zonder ophouden. Dankt God in alles." (1 Thes. 5:17,18) En op een andere plaats: „Weest in geen ding bezorgd; maar laat uw begeerten in alles, door gebeden en smekingen met dankzeggingen bekend worden bij God." (Fil.4:6). En wederom: „Wie dankoffert, die zal Mij eren, en wie zijn weg wel aanstelt, die zal Ik Gods heil doen zien." (Ps. 50:23). Des Heeren volk verkeert in een waarlijk gunstige toestand, als hun zielen vervuld zijn met des Heeren lof, en zij met Israëls harpzanger hun zielen kunnen toeroepen: „Looft de Heere, mijn ziel! en al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam. Looft de Heere, mijn ziel! en vergeet geen van Zijn weldaden." (Ps. 103:1) Waarlijk, indien wij onder de bijbelheiligen een voorbeeld ter navolging willen zoeken in de lof des Heeren, dan zou David geen van de minsten zijn. David was de man, die vanwege de diepe proefwegen, die de Heere menigmaal met hem hield, gedurig jammerlijk moest klagen, en vooral moest klagen over zijn zonden. Wilt gij de boetepsalmen van deze heilige zondaar eens lezen? Lees dan Ps. 6, 38, 40, 102,130, 143 en meer anderen, die nog heden ten dage en in volgende tijden, tot troostelijke opbeuring van een bekommerd hart, door de Heere gebruikt worden. Maar het was ook diezelfde David, die de Heilige Israëls loofde met vrolijke lofzangen. Wilt gij de lofpsalmen van deze aardse hemeling eens lezen? Lees dan Ps. 103, 104, 105, 111, 118, 122—134, 150 en nog veel meer andere; ja, lees dan ook Ps. 136, waarin David zo vol was van de lof des Heeren, dat hij zes-en-twintigmaal achter elkaar uitriep: De goedertierenheid des Heeren is tot in der eeuwigheid!
Ten tweede dient dit besluit, om de christelijke bidder aan te moedigen tot hartelijk vertrouwen, dat Hij, van Wie de begeerde zaken gebeden worden, ook ten volle het vermogen heeft, om die te geven, zelfs boven bidden en denken. Immers, zij aanbidden een God, van Wie ze hetzelfde getuigenis kunnen afleggen, dat de godvruchtige Ethan van Hem getuigt, zeggende: „Want wie mag in de hemel tegen de Heere geschat worden? Wie is de Heere gelijk onder de kinderen der sterken? God is grotelijks geducht in de raad der heiligen, en vreselijk boven allen, die rondom Hem zijn. O Heere, God der heirscharen! wie is als Gij, grootmachtig, o Heere? en Uw getrouwheid is rondom U. Gij heerst over de opgeblazenheid der zee; wanneer haar baren zich verheffen, zo stilt Gij ze." (Ps. 89:7,8,9,10) Zou zulk een God niet kunnen redden? Zou zulk een God Zijn oren niet tot Zijn gunstgenoten neigen, gevende hun begeerten?

B. Nu zullen wij in de tweede plaats dit besluit nog iets meer van nabij beschouwen.
Er wordt dan gezegd: want Uw is het koninkrijk. Bij uitstek groot is de God des hemels, tot Wie de arme stofbewoner in zijn gebed mag naderen. De christelijke bidder kent Hem het koninkrijk toe; zijnde het rijk der natuur, het rijk der genade en het rijk der heerlijkheid. O! hoe zalig is toch het volk, dat naar Gods klanken hoort; zij hebben de vrijheid om tot de koning des hemels te naderen. Ja, wat zeg ik, diezelfde God, die zij hier belijden, een koning, een krachtig koning en een eeuwig koning te zijn, die de heerlijkheid heeft tot in der eeuwigheid, diezelfde God leerde Christus hun in 't begin van het gebed aanroepen als hun Vader. Gelukkig is dat volk, dat de eeuwige Koning des hemels en der aarde tot hun Vader heeft, daar zij van nature met mij, en alle mensen, de Satan tot een vader hadden. Zij, die de Koning tot hun vader

hebben, zijn inderdaad prinsen; zo zijn dan ook al de gelovigen geestelijke prinsen. Wie kan er groter adeldom bedenken, dan een zoon of dochter te zijn van Hem, die boven de sterren des hemels Zijn eeuwige woonplaats heeft; alwaar ook eenmaal al Zijn ellendige onderdanen met Hem zullen samen wonen tot in aller eeuwen eeuwigheid.

Van deze Koning nu zeggen zij: Uw is de kracht. Immers, het is grotelijks tot troost voor des Heeren gunstgenoten, dat de Heere een sterke God is, bij wie alle dingen mogelijk zijn; trouwens, zulk een God hebben de zwakke vromen nodig, die in alle opzichten aan hun ziel Zijn kracht bewijzen kan. Kom, laat ons eens in enige opzichten nagaan, waarin God zo Zijn kracht bewijst aan het gehele mensdom in het algemeen, en aan Zijn gunstgenoten in het bijzonder.

Ten eerste: Gods kracht is gebleken in het voortbrengen van het schone gebouw des hemels en der aarde, zodat wij met Nehemia moeten betuigen: „Gij zijt die Heere alleen, Gij hebt gemaakt de hemel, de hemel der hemelen en al hun heir, de aarde en al wat daarop is, de zeeën en al wat daarin is, en Gij maakt die allen levend." (Neh. 9: 6)

Ten tweede: Gods kracht blijkt nog dagelijks door de onderhouding van hemel en aarde; Hij doet Zijn zon opgaan over bozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen." (Matth. 5:45) Hij toch is het, die Zijn geduchte krachten dagelijks voor onze ogen toont, in het wonderdadig onderhouden en regeren van alle schepselen, van de grote walvis af tot aan de kleinste worm toe.

Ten derde: Gods kracht blijkt niet minder door het uitstorten van Zijn oordelen en straffen over het mensdom, waarvan ook onze dagen merkwaardige getuigen zijn; in welke de rechtvaardige God Zijn geduchte toorn van de hemel openbaart over de ongerechtigheid van de kinderen der mensen; ook lezen wij dienaangaande nog een zeer geduchte bedreiging in des Heeren woord, waar de Heere zegt: „Daarom zullen hun plagen op één dag komen, namelijk dood en rouw. Want sterk is de Heere God, die hen oordeelt." (Openb. 18:3)

Ten vierde: Gods kracht zal heerlijk blijken, als eenmaal de jongste gerichtsdag komen zal, als wij allen wederom levend geworden zijnde, uit onze graven zullen opklimmen om ons laatste vonnis aan te horen. Ja zeker! dan zal Gods kracht openbaar worden aan alle mensen, dan zullen de elementen brandende versmelten, dan zullen de heerlijke en prachtige gebouwen tot elkaar instorten, dan zullen de engelen neerkomen met de bazuinen Gods, en de doden zullen door de stem van de Archangel onverderfelijk worden opgewekt, terwijl Jezus Zijn dienaren zal opnemen in de eeuwige heerlijkheid, en de duivel en zijn onderdanen voor eeuwig zal werpen in de helse donkerheid.

Ten vijfde: in het bijzonder wordt Gods kracht aan Zijn gunstgenoten openbaar bij hun wedergeboorte. Ja dit is een werk, waaraan het goddelijk alvermogen moet te pas komen. Niemand zal uit zichzelf die weg van wedergeboorte bewandelen, indien de Goddelijke genade hem niet krachtdadig bewerkt. Immers, wij zijn onmachtig tot enig goed; wij zijn verhard in de zonden; wij roepen tot God: „Wijk van ons, want wij hebben geen lust in de kennis Uwer wegen"; onze harten zijn zo onvruchtbaar als een steenrots; de Satan heeft ons in zijn allerafgrijselijkst geweld. Derhalve, het zal Gods werk, Gods hand, Gods kracht alleen moeten zijn, die ons wederbaart. Deze kracht Gods hebben des Heeren gunstgenoten ondervonden. O wonderbare genade Gods! Welgelukzalig is het volk, dat deze kracht Gods tot zaligheid aan hun zielen heeft ondervonden!

Ten zesde: God toont Zijn kracht door al Zijn gunstvolk zeer getrouw te bewaren, zodat er uit de gehele schaar niet een enige verloren zal gaan. „En Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal

dezelve uit Mijn hand rukken. Mijn Vader, die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen, en niemand kan ze rukken uit de hand mijns Vaders." Zo laat zich de goede Herder horen in Joh. 10:28,29. En de Heilige Geest zegt door de mond van een geringe visser: „Gij, die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is, om geopenbaard te worden in de laatste tijd." (1 Petr. 1:5) Zie, in deze plaats vernemen wij dat zij bewaard worden in Gods kracht. Als de Heere zeer genadig was, en daarbij zeer wijs, en ook alwetend, en nochtans niet almachtig, dan kon Hij ook Zijn arm, zwak volk niet ten hemel inbrengen; want drie sterke vijanden zoeken het de ingang van des hemels smalle poort te beletten; maar hun Verlosser is sterk, Zijn naam is de Machtige Jakobs, die niet sluimert noch slaapt, en door Wiens kracht een arm machteloos volk, wonderdadig bewaard en eeuwig gelukzalig gemaakt wordt.

Ten zevende: Gods kracht wordt aan hun zielen openbaar, door die wonderlijke bemoedigingen, als ze in de duisternis en in bestrijdingen verkeren, en met David moeten zeggen: „Wend u tot mij, en zijt mij genadig, want ik ben eenzaam en ellendig; de benauwdheden mijns harten hebben zich wijd uitgestrekt, voer mij uit mijn noden." (Ps. 25:16 en 17) Wat gebeurt het niet menigmaal, dat een benauwde ziel met Asaf „weigert getroost te worden." (Ps. 77:3) Laat alle bevestigde godvruchtigen en nog daarbij alle godzalige predikanten komen om een neergebogen hart op te richten, het zal alles tevergeefs gearbeid zijn, indien de Heere Jezus niet zelf Zijn zegen daarbij geeft; ja het is niet tevergeefs, dat de wijze koning zegt: „Een verslagen geest, wie zal die opheffen ?" (Spreuk. 18:14) Wie zal een verslagen geest opheffen? Wie zal een moedeloos hart vertroosten? Wie zal een bekommerde ziel ruimte geven? Antwoord: Alleen de Heere. Hier schiet aller vromen kracht oneindig ver tekort. Hoe menigmaal het ook bij de vromen gezocht en van de vromen verwacht wordt door zulke neergebogen harten, het is tevergeefs. Des mensen heil is ijdelheid, vergeefs verwachten wij het van de heuvels en van de bergen. De Heere, de Heere alleen bewijst Zijn kracht en niet minder Zijn genade aan al degenen, die het bij Hem zoeken. Daarom, gij arm en in uzelf verloren volk, die de Heere Jezus zoekt: „Wacht op de Heere, zijt sterk, en Hij zal uw harten versterken, ja wacht op de Heere." (Ps. 27:14.) „Zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven." (Hab. 2:3) Doch laat uw wachten gepaard gaan met een ernstig uitzien naar de Heere, gelijk het was met de profeet Micha, Cap. 7 : 7.

Ten achtste: eindelijk zal de Almachtige zijn goddelijke kracht doen openbaar worden aan Zijn ellendig volk, door het aan de moeilijke wederwaardigheden van dit tranendal te ontrukken en voorts van allen strijd vrij te maken, en het in de hemel te brengen; eerst naar de ziel, terwijl het lichaam nog in het stille graf zal rusten, en dan naar lichaam en ziel tezamen, als de zalige dag der opstanding daar zal zijn. De grote apostel Paulus, toen hij dit tegemoet zag, schreef aan de gelovigen deze blijde taal: „Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus, Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam." (Fil. 3:20,21) Waarlijk, dit is een zeer grote zaak, waarvoor de godvruchtigen alle lof en dank aan de Drie-enige verschuldigd zijn. Dit erkennen zij ook, en daarom zeggen zij: Uw is de heerlijkheid. Deze heerlijkheid had God bij Zichzelf vóór de tijden der eeuwen. Daarom zegt Paulus: „De koning nu der eeuwen, de onverderfelijke, de onzienlijke, de alleenwijze God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen." (1 Tim. 1:17) Ook wordt God verheerlijkt door de stomme en redeloze schepselen, zodat David zeggen mag: „De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk." (Ps. 19:2) O, diezelfde David, die zulk een liefhebber was van de lof des Heeren, roept

daarom zelfs redeloze, ja levenloze schepselen te hulp om zijn God heerlijkheid te geven, zeggende: „Looft de Heere van de aarde, gij walvissen en alle afgronden! Vuur en hagel, sneeuw en damp; gij stormwind, die Zijn woord doet! Gij bergen en alle heuvelen; vruchtbomen en alle cederbomen! Het wild gedierte en alle vee; kruipend gedierte en gevleugeld gevogelte! Gij koningen der aarde en alle volken! Gij vorsten en alle rechters der aarde! Jongelingen en ook maagden, gij ouden met de jongen! Dat zij de naam des Heeren loven; want Zijn naam alleen is hoog verheven; Zijn Majesteit is over de aarde en de hemel." (Ps. 148: 7-13) Ook wordt deze naam Gods verheerlijkt door de hemelgeesten, welke zingen: „Heilig, Heilig, Heilig is de Heere der heirscharen, de ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol." (Jesaja 6:3) Ook wordt Hij verheerlijkt door de zaligen in de hemel, zeggende: „Het Lam dat geslacht is, is waardig te ontvangen eer en heerlijkheid en dankzegging." (Openb. 5:12) En enigszins wordt Hij ook verheerlijkt van de heiligen hier op aarde, wier lust het is om Hem te dienen. En hierdoor erkennen zij ook dat al wat zij zijn, zij dit zijn door Zijn genade, en niet door hun eigen kracht of wijsheid. In het bijzonder verheerlijken zij Hem in hun gebeden, als zij van harte zeggen: „Niet ons, o Heere! niet ons, maar Uw naam geeft eer, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil." (Ps. 115:1) Ook verheerlijken zij de naam van de Heere door het ootmoedig belijden van hun zonden, en zoeken de vergeving in het bloed van de Heere Jezus. (Ps. 25:11; Ps. 41:14; Jer. 14:7) Deze eer nu duurt tot in alle eeuwigheid. Hier op aarde begint ze, namelijk van de schepselen, en de verheerlijking van God zal tot in der eeuwigheid niet ophouden. En waarlijk, dit is een grote troost voor al degenen, die hier de Heere gaarne volmaakt zouden verheerlijken, maar het nog niet ten halve kunnen doen. Eenmaal zult gij het doen naar de lust van uw hart, en daarmee voortgaan tot in alle eeuwigheid.

C. Ten derde zal ik iets zeggen van het slotwoord Amen.
Wij vinden dit woord menigmaal in het woord van de Heere, en ook wordt het op onderscheiden wijzen gebruikt. Soms wil het te kennen geven de zekerheid van de zaak, die gezegd wordt. zo vinden wij het in de Openbaring van Johannes, waar gezegd wordt: „Ziet, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven. Ja, Amen," (Openb.1:7) Soms wil het te kennen geven, onze toestemming aan het gebed van een ander; in deze zin zegt de Apostel: „Als gij in een vreemde taal bidt, en er komt een ongeleerde in de vergadering, dan kan die ongeleerde niet amen zeggen op uw gebed." (1 Kor. 14:16) Soms wil het te kennen geven de oprechtheid onzer begeerte van hetgeen wij gebeden hebben, dat de Heere het op Zijn tijd moge vervullen. In dit opzicht zei de Profeet Jeremia: „Amen, de Heere doe alzo." (Jer. 28:8) En op een andere plaats lezen wij van dezelfde Profeet, dat de Heere tot hem zei: „Opdat Ik de eed bevestig, die Ik uw vaderen gezworen heb, hun te geven een land, vloeiende van melk en honig, al is het te dezen dage. Toen antwoordde ik, en zei: Amen, o Heere." (Jer. 11:5) Ziet, zo zegt een christelijk bidder amen op zijn gebed; en geeft zo te kennen, dat hetgeen hij in het gebed van de Heere gevraagd heeft, waarlijk uit zijn hart is voortgevloeid; dat hij het dus oprecht meent om geheiligd en voor de volmaakte dienst des Heeren in de hemel bereid te worden. En alzo zal ook de Heere het verzoek van zulke bidders geenszins afslaan, want Hij heeft zeker de verhoring beloofd aan dezulken, wie het om de Heere Jezus en Zijn zalige dienst te doen is. Hij zal Zijn beloften ook volbrengen. „Want zovele beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen, Gode tot heerlijkheid door ons." (2 Kor. 1:20) Als het nu een vrome gegeven wordt, om met veel leven aan zijn hart, in het verborgen werkzaam te zijn, dan zegt hij ook met grote vrijmoedigheid amen op zijn gebed;

vertrouwende dat de Heere hem alles geven zal wat hij nodig heeft voor de tijd en voor de eindeloze eeuwigheid.

TOEPASSING

Nu zal ik ten vierde uit het verhandelde iets tot onze lering zoeken voor te stellen.
Onbeschrijfelijk groot is het geluk van zulk een volk, dat Vader zeggen mag tegen de Koning der koningen; trouwens, zij zijn koningszonen en dochteren, geestelijke prinsen, en erfgenamen van al de goederen van hun Vader, die zij eenmaal genieten zullen voor Zijn aangezicht, als zij na hun dood in de grote koningspaleizen zullen worden opgenomen, in de zalige hemel. O, toppunt van zaligheid! O, eeuwig hemelwonder! Wie zou het kunnen denken? In wiens hart zou het opklimmen, als God zelf het niet gezegd had? Een zondaar wordt een kind Gods gemaakt; een vijand wordt tot een zoon of dochter van de hemelse Vader aangenomen. Zij mogen hun gebed besluiten en zeggen: Uw is het koninkrijk; terwijl zij ditzelfde gebed begonnen met te zeggen: Onze Vader. Dus een koning tot hun vader; een hemelkoning tot hun vader, daar zij toch van nature ook zijn uit die zwarte vader, de vader der duisternis, de vader der leugenen, de moordenaar van ons gehele geslacht. Maar vanwaar komt het dat zulk een arm, zondig, vuil, afkerig, vijandig en onmachtig volk tot zulk een hoge staat is opgeklommen? Hoe komt het toch, dat dezulken, die voortijds kinderen des toorns waren, gelijk al de anderen, nu tot kinderen Gods zijn aangenomen? Hebben zij hun zwarte moormanshuid veranderd? Hebben zij de zonden nagelaten, en de zaligheid verdiend uit de werken der wet? Of zijn zij als arme smekers tot de Heere gekomen, Hem bewegende tot barmhartigheid? Nee — niets van dat alles.
De Schootzoon der goddelijke liefde moest Zijn hoge hemeltroon verlaten en op de vervloekte aarde neerkomen, om dit heil te verwerven. Hij moest de menselijke natuur aannemen; Hij moest zich onder de wet stellen; Hij moest in Gethsemané bloed zweten; Hij moest aan een vervloekte moordpaal hangen; Zijn heilig bloed moest uit Zijn heilig hoofd, Zijn heilige handen, heilige voeten en heilige zijde stromen. Aldus moest Hij de aarde en de hemel tezamen verzoenen, en een verdienende oorzaak zijn van de zaligheid van Zijn diep ellendig volk. Maar was dat nu genoeg om een kind des Heeren te worden? Ja, aan het recht Gods was voldaan; Christus had uitgeroepen: Het is volbracht, en was uit de doden opgestaan, ten hemel gevaren en is aldaar Voorbidder voor de Zijnen, maar de zondaar bleef toch nog een kind des toorns en een vijand van zijn eigen zaligheid en zou dat ook blijven; doch wat doet Christus nu verder? Hij roept en lokt en nodigt zondaren tot Zijn zalige gemeenschap; Hij laat bekend maken, dat Hij voor Zondaren Zijn bloed heeft gestort, en er daarom voor zondaren mogelijkheid van zaligheid is, in de kracht van Zijn dierbaar bloed. Maar is dit nu genoeg? Och nee; indien de Heere Christus niets anders deed, dan zou de hemel eenmaal leeg zijn van mensen. Immers, wij horen niet naar de vriendelijkste nodigingen; de krachtigste roepstemmen verwerpen wij, en wij roepen met alle goddelozen: „Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust." Maar de Heilige Geest komt en buigt het hart van de vuile zondaar tot Jezus over, overtuigt de Zijnen van hun ellende, doet hen de toevlucht nemen tot God in Christus, en dwingt zo de zondaar tot het aannemen van vrede en zaligheid.
Ziedaar, vromen! dit is de werkende en verdienende oorzaak van uw zalig kindschap. Hier voerde genade heerschappij; hier ligt de roem buiten het onnozele, onmachtige en ondeugende schepsel. Wij lezen van een zekere romeinse krijgsoverste, dat hij het romeinse burgerrecht gekocht had voor een grote som geld. (Hand. 22:28)

Volk van God! uw hemels burgerrecht is met een andere som gekocht, namelijk met het dierbaar hartenbloed van de God des hemels. Weest hierover verblijd en verwonderd; en weest nederig en dankbaar. Vromen, die gunst heeft God Zijn volk bewezen, opdat het altoos Hem zou vrezen, Zijn wet betrachten en voortaan volstandig in Zijn wegen gaan. Daarom behoort gij, die uit genade koningskinderen zijt geworden, ook die grote Koning te verheerlijken in al uw doen en laten, spreken en zwijgen; want de Heere heeft gezegd: Ik heb Mij dit volk geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen. O, zoekt dan toch de Heere in al uw doen groot te maken, en laat uw licht schijnen voor uw medereizigers naar de eeuwigheid, opdat zij klaarlijk kunnen zien, dat gij een hoger goed zoekt dan de kinderen dezer eeuw. Wacht u voor gelijkvormigheid aan de wereld, opdat de Heere door u niet onteerd wordt, wat uw naasten ontsticht, en ook uw eigen ziel verontrust. Tracht veel aan de voeten van Christus te verkeren, en bedelt van Hem genade, om als een kind van het licht te wandelen, onder een krom en verdraaid geslacht. Staat toch bovenal naar ware nederigheid, en bidt God dat Hij zelf u door Zijn Geest moge brengen in de laagte, zittende gedurig arm en dwaas aan Zijn voeten neer. En gij zwakgelovige en twijfelmoedige zielen! Gij zult wellicht bij uzelf denken: Ik kan God niet verheerlijken; ik doe anders niet dan Hem onteren, door mijn onophoudelijke zonden. Ja, ik geloof dat gij grotendeels waarheid zegt, en ik geloof daarbij, dat gij nog veel meer zonden doet dan gij zelf weet; en niettemin verheerlijkt gij God; en dat wel in de volgende zaken.

Vooreerst: gij verheerlijkt God in het amen zeggen op Zijn woord. Als de Heere in Zijn woord zegt: Gij zijt een zeer vuil mens, die niets anders kunt (uit uzelf) dan tegen Mij opstaan, dan zegt gij immers amen, dat is zo. Als de Heere zegt: gij zijt onmachtig om uzelf te redden, en uw schuld van tienduizenden te betalen dan zegt gij immers weer amen, dat is zo. Als de Heere zegt: Ik kan van Mijn recht niet afstaan, maar ben gehouden om de zondaar te straffen, hetzij in zijn persoon of in een voldoende borg, dan zegt gij immers amen, ik keur dit ook goed, omdat Gij heilig en rechtvaardig zijt, en omdat ik Uw naam heb onteerd en Uw deugden ontluisterd. Als de Heere zegt: Nu heb ik van eeuwigheid een weg beraamd, en in de tijd Mijn Zoon gezonden, tot een verzoening voor al de schuld van verdoemelijke zondaren, en door dat bloed alleen wil Ik uw schuld reinigen, zonder enige uwer verdiensten, opdat Mijn heerschappij voerende genade alleen de eeuwige roem wegdraagt, dan zegt gij immers: amen, o Heere! hiermee is mijn ziel volkomen tevreden; o! als ik er deel aan heb, of krijgen mocht, dan wens ik tot in eeuwigheid mijn kroon aan Uw voeten te werpen, in die erkentenis, dat ik er als een goddeloze, om niet, toe gekomen ben.

Ten tweede verheerlijkt gij God, door het gedurig en dadelijk belijden uwer zonden, ziende op het betaalde zoenoffer van Christus. Dat het ootmoedig schuld belijden tot de verheerlijking Gods behoort, weet ik daaruit, omdat God er behagen in heeft. En dat God behagen heeft in het schuld belijden, lees ik in Davids voorbeeld, Ps. 32:5, waar hij zegt op de belijdenis van zijn schuld verzoening gekregen te hebben; en in het voorbeeld van de tollenaar. (Luk. 18:14 enz.)

Ten derde verheerlijkt gij God, doordat gij geheel anders leeft dan de kinderen dezer wereld; hoe zedig uw huisgenoten ook zijn mogen, er is nochtans groot onderscheid tussen hun toestand en de uwen. Moet gij ten opzichte van de wandel en het gedrag uwer onbekeerde huisgenoten, al schijnen ze ook nog zo zedig, niet wel eens denken: ik kan niet begeren dat mijn ziel er vrijheid toe had, waarin gijlieden zo zonder schroom werkzaam zijt; ik ben blij dat ik tot die daden niet komen zal, als God mij bewaart, zodat ik in deze niet verander; ik heb toch geen vrijheid tot dat liegen, spotten en wreed zijn tegen mijn naasten. Ik heb ook geen vrijheid tot die bedekte

onrechtvaardige handelingen, waartoe mijn huisgenoten vrijheid nemen. Ziet, zo kan een ziel de genade: menigmaal in zijn hart opmerken, enz.

TIENDE OEFENING
TEKST: PSALM 65 : 5a.

Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest.

„En Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder de band des Verbonds," zo lezen wij bij de Profeet Ezechiël. (Cap. 20:37) Het was een wet van Israëls eerste Koning, die de grote Jehova zelf was, dat het volk tienden moest geven van hun runderen en schapen. Deze tienden werden door één der Levieten op de volgende wijze behandeld: de Leviet zette zich aan de deur van het hok, met een staf of roede in zijn hand, en liet zo de runderen of schapen voorbij zich trekken; hij telde dan negen schapen voor de eigenaar, en het tiende gaf hij een zeker teken met de roede, die in zijn hand was, en dat werd dan aan de Heere, als Israëls Koning, toegewijd; zodat de Heere het tiende schaap voor Zich ten eigendom nam. Zeer opmerkelijk is het, dat de Leviet niet naar het beste stuk vee zoeken mocht, ook mocht de eigenaar niet het geringste geven. Nee, zoals het voorkwam, moest het doorgaan. Was het schaap vet, de Leviet nam het mee; doch kon het van lelijke magerheid bijna niet lopen, dan was het de Leviet even goed, de Heere nam maar hetgeen het Zijne was. (Zie Lev. 27:32,33) Hierop ziende, zegt nu de Heere, dat Hij Zijn volk ook alzo onder de band des verbonds brengen zou. Volk des Heeren! dit is een zeer heerlijke afbeelding van de eeuwige verkiezing, en van het verbondsgoed der wedergeboorte in de tijd. De Heere ging met Zijn zaligmakende genade menig zedig en uitwendig godsdienstig mens voorbij, en tekende ulieden met de roede van Zijn Woord en Heilige Geest, niettegenstaande dat gijlieden magere en lelijke schapen waart; o! wat zien wij daarin duidelijk de rijkdom van vrije genade, zonder dat de Heere iets van het arme schepsel in aanmerking neemt. Vromen! ook van ulieden is het waarheid wat de Heere in Zijn Woord zegt, namelijk: „Ik ben gevonden van hen die naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van degenen die Mij niet zochten; tot het volk dat naar Mijn naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: ziet, hier ben Ik, ziet, hier ben Ik." (Jes. 65:1) En niet alleen zegt de Heere, dat ze Hem niet gezocht hadden, maar Hij voegt er bij: „Een volk, Mij gedurig tergende in Mijn aangezicht." (Zie vers 3 van datzelfde hoofdstuk.) Ja zulk een volk heeft God uitverkoren, zulk een volk heeft Hij onder de roede doen doorgaan en gebracht onder de band van het verbond der genade; zulk een volk heeft Hij opgezocht en zoekt Hij nog gedurig; zulk een volk, dat Hem nog gedurig tergt door hun boze gruwelen, zal Hij hier blijven leiden en dragen in Zijn eindeloze barmhartigheid en genade, en als zij hier Zijn raad hebben uitgediend, zal Hij hen in eeuwige heerlijkheid opnemen. Vromen! O, dit is een wonder boven wonder groot, dat in der eeuwigheid niet genoegzaam zal doorzien kunnen worden. Gij zijt uitverkoren van eeuwigheid; gij zijt geroepen, getrokken, geleerd, geleid, gezegend, en bij aanvang geheiligd in de tijd; gij zult met een zalige kroon van eeuwige overwinning gekroond worden in de eindeloze eeuwigheid. En de grond en oorzaak van dit alles is alleen het eeuwig vrijmachtig welbehagen Gods. O! hier is een diepte die niet af te peilen is. Gij waart niet beter dan duizenden anderen, die de Heere in Zijn rechtvaardigheid voorbij gaat; en daarom zal een kind des Heeren, bij de overdenking van zijn zalige gelukstaat, zo alleen moeten zeggen: Vrije genade, eeuwige verkiezing, hierin moet mijn ziel eindigen.

Hierover hoop ik heden avond verder te handelen, naar aanleiding van de vijf-en-zestigste Psalm, het eerste deel van vers vijf.

Ik zal mijn verhandeling over deze woorden in drie hoofdstukkeu verdelen.

A. In de eerste plaats zal ik iets zeggen van de verkiezing.
B. Ten tweede onderzoeken, waarom de uitverkorenen gezegd kunnen worden welgelukzalig te zijn; en
C. Ten derde zullen wij met enige toepassing eindigen.

Eerst moet ik dan spreken over de verkiezing. Wij vinden van meer dan enerlei verkiezing in des Heeren woord gesproken. Allereerst is er een verkiezing van de Zoon van God. Christus, aangemerkt als God bovenal te prijzen in der eeuwigheid, als Schepper des hemels en der aarde, als Regeerder van al het geschapene, is in dit opzicht geenszins een uitverkorene. Nee, zo is Hijzelf de Verkiezer van al degenen, die Hij eenmaal in heerlijkheid zal opnemen. Maar Christus aangemerkt als Borg, Verlosser en Zaligmaker, is zo Zelf een uitverkorene. Daarom zegt de Vader van Hem: „Ziet, Mijn knecht die Ik ondersteun, Mijn uitverkorene, in dewelke Mijn Ziel een welbehagen heeft: Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven; Hij zal het recht de Heidenen voortbrengen." (Jes. 42:1) En de Apostel zegt: „Dewelke (namelijk Jezus) wel voorgekend is geweest vóór de grondlegging der wereld, maar geopenbaard is in deze laatste tijden om uwentwil." (1 Petr. 1:20) Dierbaar is de aandachtige overpeinzing van deze voorverordinering van de Heere Jezus — Hij is van alle eeuwigheid tot Borg en Zaligmaker gezalfd — ook waren van eeuwigheid Zijn vermakingen met der mensen kinderen, toen Hij op Zich nam om voor helwaardigen alle gerechtigheid te vervullen. Ja, uit kracht van die verkiezing zijn ook al de Zijnen uitverkoren, en zijn dus ook nog heden ten dage de vermakingen van de Heere Jezus met de kinderen der mensen. (Spreuk. 8:31) Evenwel is het thans mijn toeleg niet om over deze verkiezing van de Heere Jezus te handelen.
Ten tweede: Er is een verkiezing der engelen. Het voornaamste pronkstuk der goddelijke schepping op de aarde was de mens; en het voornaamste pronkstuk der goddelijke schepping in de hemel waren de engelen; van deze engelen waren er velen die tot eeuwige zaligheid verordineerd waren, en die ook in hun gehoorzaamheid zijn staande gebleven. Deze worden uitverkoren engelen genoemd, (1 Tim. 5:21) Duizenden andere engelen zijn van God afgevallen en duivelen geworden; en deze afgevallen engelen zijn voor eeuwig verdoemd, zonder enige verwachting van verlossing uit de ellendige staat waarin zij, doordat zij gevallen zijn, altijd onder eeuwige wanhoop moeten blijven. Daarom zegt de Apostel van hen: „Want waarlijk Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan." (Hebr. 2:16) Van deze verkiezing der engelen spreek ik thans ook niet.
Ten derde: Er is een verkiezing door de Heere, waardoor Hij sommige mensen verkiest tot een zeker ambt; zo was de Apostel Judas tot een leraar en apostel uitverkoren. Deze verkiezing is op zichzelf niet zaligmakend, daarom zei Jezus tot Zijn Apostelen: „Heb Ik niet twaalf uitverkoren, en één uit u is een duivel?" (Joh. 6:70) Hieruit leren wij in het voorbijgaan, dat toch niemand op enige uitwendige voorrechten gerust mag zijn; want Judas had meer voorrechten, gaven, ambten, bekwaamheden, en ook achting van anderen, dan wij, en nochtans krijgt hij van de hartenkenner de naam van duivel. Wedergeboorte brengt ons in de hemel, maar niet een heerlijk ambt; het zaligmakend geloof brengt ons binnen, door de enge poort, maar niet grote bekwaamheden en gaven. De vrije, genadige rechtvaardigmaking om Jezus' wil maakt óns gelukkig, maar niet het rechtvaardigen van onszelf, of het rechtvaardig geacht worden door onze medemensen. Ieder beproeve zichzelf, eer het te laat geworden zal zijn.
Ten vierde: Er is een verkiezing van de mensen zelf, zo lezen wij van Maria dat zij het goede deel had uitverkoren, dat van haar niet zou worden weggenomen. (Luk. 10:42)

En David zegt: „Ik heb verkoren de weg der waarheid; Uw rechten heb ik mij voorgesteld." (Ps. 119:30) Van deze verkiezing spreek ik thans ook zozeer niet, evenwel wil ik eens vragen: Mensen! Kent gij deze verkiezing van David en Maria? Is het de keuze van uw hart geworden, om met Maria aan Jezus' voeten te gaan zitten en Zijn heilig en dierbaar onderwijs te ontvangen, dat de blinde wereld niet kent en daarom ook niet begeert? Of kent gij de verkiezing van de rijke man beter, die maar alleen verkoren had zich te kleden met purper en fijn lijnwaad, en alle dagen vrolijk en prachtig leefde? (Luk. 16:19-31.) Indien des rijken mans verkiezing ook uw verkiezing is en blijft, zo zult gij ook eenmaal bij de rijke man uw ogen opheffen in de hel, en in de pijn zijn; maar indien de verkiezing van David en Maria ook de uwe is of worden mag, zo zult gij ook bij David en Maria en al de heiligen van vroeger en later tijd aanzitten aan de bruiloft des Lams.

Ten vijfde: er is een eeuwige verkiezing Gods, waardoor Hij sommigen van Adams gevallen nageslacht genadig heeft uitverkoren, zonder enige deugd of waardigheid in het arme schepsel te zien; van deze verkiezing spreken we nu. De grond of oorzaak van deze verkiezing is alleen het vrijmachtig en eeuwig welbehagen van de hoge en heilige God, en geenszins enig voorgezien geloof of enige goede werken, gelijk de heilloze remonstranten willen. Daarom zei Jezus: „Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde! dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen hebt verborgen gehouden, en hebt ze de kinderkens geopenbaard. Ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U." (Matth. 11:25,26) En de Apostel zegt: „Want als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds, of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve, niet uit de werken, maar uit de roepende; zo werd tot haar gezegd: de meerdere zal de mindere dienen. Gelijk geschreven is: Jakob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat." (Rom. 9:11-13) Deze verkiezing is van eeuwigheid; daarom zegt de Apostel: „Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde." (Ef. 1:4) Ook is deze verkiezing onveranderlijk, „want bij God is geen verandering of schaduw van omkering." (Jak. 1:17) Daarom kon dan ook de Apostel zeggen: „Het vaste fondament Gods staat, hebbende dit zegel: de Heere kent degenen die de Zijnen zijn." (2 Tim. 2:19) En zij gaat over bepaalde personen, welker namen bij God oneigenlijk staan opgetekend. Daarom zei de Heere Jezus tegen Zijn Apostelen: „Verblijdt u ... omdat uw namen geschreven zijn in de hemelen," (Luk. 10:20) en Paulus, sprekende van zijn medearbeiders, zegt, „dat hun namen zijn in het boek des levens." (Fil. 4:3) Met deze verkiezing blijkt ook duidelijk, dat er ook een verwerping is, want daar sommigen verkoren zijn, is het vanzelf te bevatten, dat de anderen zijn verworpen. Ook leert des Heeren woord ons deze vaste waarheid zeer overvloedig. Immers, Christus zei tegen de Joden: „Maar gijlieden gelooft niet, want gij zijt niet van Mijn schapen, gelijk Ik u gezegd heb." (Joh. 10:26) Daarom lezen wij ook van Judas, „dat hij is heengegaan in zijn eigen plaats." (Hand. 1:25) En Judas spreekt in het vierde vers van zijn brief, over mensen, die tot ditzelfde oordeel tevoren waren opgeschreven. Meer andere plaatsen zouden kunnen worden bijgebracht, om dit leerstuk te bewijzen. Gelijk de grond van de verkiezing is het eeuwig welbehagen Gods, zo is het ook de grond van deze verwerping, tot een betoning van Zijn geduchte rechtvaardigheid in het straffen van de onbekeerde zondaar. Gelukkig is de mens, die de toestand kent van Job, toen hij in schuldbelijdenis voor God uitriep: „Met het gehoor van mijn oren heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog; daarom verfoei ik mijzelf, en heb berouw in stof en as." (Job 42:5 en 6) Gelukkig is de mens, wie het gegaan is, zoals de Heere als een Verbondsgod ergens beloofd heeft, dat het minder of meer met alle kinderen Gods

gaan zou, namelijk dat ze een walging van zichzelf zouden krijgen, vanwege hun gruwelen (Ezech. 36:31) Waarlijk dezulken zijn alleen in staat, door Gods genade de Heere te rechtvaardigen in het verkiezen van de ene, en in het verwerpen van de andere. Ik hoop dat de Heere zelf ons leren zal van harte te kunnen zeggen: De Heere is recht in al Zijn weg en werk.

B. In de tweede plaats moeten wij onderzoeken, waarom de uitverkorenen gezegd kunnen worden welgelukzalig te zijn.
Welgelukzalig zijn de uitverkorenen, omdat uit deze eeuwige verkiezing (als uit een vloeiende fontein) de allerheerlijkste verbondsgoederen voortkomen, namelijk: de krachtige roeping en het zaligmakend geloof, de genadige rechtvaardigmaking en de vergeving van zonde, de heiligmaking, de volharding en de eeuwige zaligheid. Wij zullen deze zaken een weinig nader in het bijzonder beschouwen.
Ten eerste: welgelukzalig zijn zij, omdat zij allen, op des Heeren bepaalde tijd, geroepen worden uit de staat der natuur, en leren geloven in de Heere Jezus Christus; daarom zegt de Apostel: „Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen." (Rom. 8:30). En aangaande het geloof zegt Lukas: „En daar geloofden er zovelen als er verordineerd waren tot het eeuwige leven." (Hand. 13:48.) O! van al de tevoren verordineerden zal er niet één verloren gaan, hoe goddeloos zij in het begin ook zijn mogen; de Heere zal ze terugroepen van de weg des eeuwigen verderfs, hetzij dat zij nog jong zijn, of dat zij al grauw mochten geworden zijn in de dienst des Satans. Een heerlijk voorbeeld hiervan zien wij in die afgedwaalde, goddeloze, diefachtige Zaccheüs, die door Jezus van de vijgenboom geroepen en gemaakt werd tot een waar zaad Abrahams. (Luk. 19:1-10) En zo gaat het nog. De Heere roept hen met een heilige roeping, die zij niet kunnen tegenstaan, met een roeping die niet alleen in de oren komt, maar tot in het binnenste des harten doordringt; met een roeping die hen ook dadelijk verandert, zodat ze gewillig worden om te horen en te volgen. Gelukkig is de mens, wie het mag gebeuren, dat hij alzo door de Heere geroepen en getrokken wordt, eer dat zijn lichamelijke ogen door de dood gesloten worden.
Ten tweede: welgelukzalig is de man die de Heere verkiest, omdat de Heere hem ook uit genade rechtvaardigt, en hem alle zonden vergeeft; al is het, dat zo hij in de dienst des duivels verdiept is, gelijk Manasse of andere beruchte booswichten; daarom zegt de Heere: „Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hun zonden niet meer gedenken." (Jer. 31:34) En op een andere plaats: „En hun zonden, en hun ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken." (Hebr. 10:17) Daarom mag ook ieder uitverkoren en inwendig geroepene wel met de profeet zeggen: „Wie is een God gelijk Gij, die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbijgaat? Hij houdt Zijn toorn niet in eeuwigheid; want Hij heeft lust in goedertierenheid. Hij zal zich onzer wederom ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen: ja Gij zult al hun zonden in de diepten der zee werpen." (Micha 7:18 en 19) Groot was het voorrecht van de arme schuldenaar, van welke Christus sprak in de gelijkenis van de ontrouwe rentmeester; hij was wel honderd mudden tarwe schuldig, maar de rentmeester verminderde zijn schuld tot op tachtig mudden; nog groter was het geluk van de andere schuldenaar, die honderd vaten olie schuldig was en slechts de helft behoefde te betalen. (Luk. 16:6,7) Maar tienduizendmaal de duizenden verdubbeld, is hier het voorrecht groter van een arm uitverkoren zondaar; want het zijn geen honderd vaten olie, die hij schuldig was, o nee! Het getal van zijn boosheden waarmee hij de Heilige Israëls onteerd heeft, is met geen pen te beschrijven. En dit alles wordt hem uit eeuwige zondaarsliefde kwijtgescholden, en daarbij wordt hem uit enkele genade het recht gegeven ten

eeuwigen leven. Hierin is wat wonders te zien; hier is Goddelijke goedheid op te merken, hier is reden om met vader Jakob te zeggen: „Ik ben geringer dan al Uw weldadigheden en trouw" (Gen. 32:10.) Namelijk, voor hen die met hun dodelijk hart zijn bekend geworden; want de arme blinde en zichzelf hoogachtende wereldling weet niets hiervan.

Ten derde: welgelukzalig zijn zij, die de Heere verkiest, want de Heere zal hen ook omwille van de Borg door Zijn Geest heiligen, en tot de hemelse erfenis bekwaam maken; daarom beloofde Hij hun een nieuw hart te geven en een nieuwe Geest, en hen bekwaam te maken om in Zijn inzettingen te wandelen, en Zijn rechten te bewaren en te doen. (Ezech. 36:26,27) O, de meest gevorderde onder de vromen heeft hiervan nog zeer weinig, en ondervindt tot zijn gedurige smart, dat duizenden boze verdorvenheden nog in zijn hart huisvesten. Nochtans, hoewel de meest gevorderde vrome nog maar een klein beginsel der heiligmaking deelachtig is, zo is evenwel de minst gevorderde hierin ook niet geheel misdeeld. Nee, zij weten allen wat het is, een vermaak te hebben in de wet Gods naar de inwendige mens; en dat is een wetenschap, die zij boven al de lieden dezer wereld bezitten. Opmerkelijk is in dit opzicht het zeggen van de wijze koning: „Het is de rechtvaardige een blijdschap recht te doen; maar voor de werkers der ongerechtigheid is het verschrikking." (Spreuk. 21:15) Zie, in deze tekst wordt zeer klaar en duidelijk het onderscheid aangeduid tussen hen die buiten zijn, en hen, die in de Heere Christus waarlijk binnen zijn. De een is het blijdschap als hij recht kan doen, en de ander is het verschrikking; de een zou gaarne volmaakt zijn, en de ander wil gaarne hoe ruimer hoe liever naar de hemel toe; de een zucht en treurt, omdat zijn zonden hem nog zo in de weg staan, en de ander zucht en treurt, omdat de weg ten hemel zo nauw is, en dat men, op die nauwe weg wandelende, geen twee heren tegelijk kan dienen.

Ten vierde: welgelukzalig zijn de uitverkorenen, omdat ze ook door de Heere getrouw worden bewaard, zodat Christus zegt: „Zij zouden, indien het mogelijk was, ook de uitverkorenen verleiden." (Matth. 24:24) Zodat het ten duidelijkste blijkt, dat dit onmogelijk is. O ja! hier mag een kind des Heeren wel met blijde verwondering zeggen: mijn staat is zo bestendig — de duivel mag inwendig — op mij eens komen aan — met schande moet hij wijken — 'k zal nimmermeer bezwijken, — maar eeuwig blijven staan. Schoon d' aarde moog' veranderen, — de hemel in malkanderen — eens rollen als een doek; — God zal hen die ten leven — van Hem zijn aangeschreven — niet delgen uit Zijn boek. (J. Groenewegen.)

Adam was een zeer gelukkig schepsel, vóór zijn afval van God; nochtans zijn de vromen tegenwoordig inderdaad veel gelukkiger, omdat ze niet kunnen verloren gaan, of God zou moeten ophouden God te zijn. Hoort, vromen, wat de Heere tot uw troost zegt: „Gij, welke Ik gegrepen heb van de einden der aarde, en uit haar bijzonderste geroepen heb; en zei tot u: Gij zijt mijn knecht, u heb Ik uitverkoren, en heb u niet verworpen. En vrees niet, want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand mijner gerechtigheid." (Jes. 41:9,10). En op een andere plaats zegt de Heere: „Bergen zullen wijken, en heuvelen zullen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer." (Jes. 54:10) O, dit verbond Gods met Zijn volk is een zoutverbond, dat eeuwig zal bewaard blijven, en bij gevolg zal dit volk niet verloren gaan in der eeuwigheid. Een vroom mens is een slecht mens, maar hij heeft te doen met een goede en getrouwe God; een vroom mens is een zwak mens, maar hij heeft te doen met een sterke God; een vroom mens heeft te strijden met drie grote en zeer sterke vijanden, die veel sterker zijn dan hij, maar de Heere Christus is sterker dan al zijn vijanden, en Hij zal

al de Zijnen wonderlijk en getrouw bewaren, en eenmaal volkomen van de dwingelandij der vijanden verlossen, bij hun zalige en heerlijke dood.
Ten vijfde: welgelukzalig is de man, die de Heere verkiest, omdat God hem eenmaal zal inbrengen door de poort van het nieuwe Jeruzalem hierboven. Zolang de vromen hier op aarde zijn, bewaart de Heere hen, en heeft Hij ze teer lief, en zegt van hen: „Die Mijn volk aanraakt, die raakt Mijn oogappel aan." (Zach. 2:8) Ja, de Heere is verblijd over dat arme en gebrekkige volk, en pronkt met hen als met kostelijke juwelen; daarom zegt de profeet Zefanja: „Vreest niet, o Sion! en laat uw handen niet slap worden. De Heere uw God is in het midden van u, een Held die verlossen zal; Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in zijn liefde, Hij zal zich over u verheugen met gejuich." (Zef. 3:16, 17). Waar zij ook gaan of staan, de Heere zal overal bij hen zijn, en de engel des Heeren zal zich legeren rondom degenen, die Hem vrezen." (Ps. 34:8) Zijn goedertierenheid zal hen overal omringen, en hun tranen zal Hij in Zijn fles vergaderen, hun zonden zal Hij zeer genadig vergeven, en met hun zwakheden zal Hij medelijden hebben; van hun wieg tot aan hun graf zal Zijn oog op hen zijn, en Zijn vaderlijke gunst zal hen geleiden; en dan zullen de bewijzen van des Heeren goedertierenheden nog geen einde nemen. Nee, de lieden dezer aarde zullen hun rijkdom niet kunnen meedragen, als ze het graf ingaan; de natuurlijke wijsheid der verstandigen zal niet met hen gaan; schone gaven en rijke bekwaamheden zullen het zielloze lijk van de lieden dezer wereld niet nadalen; al wat uit de aarde is, zal bij de dood hier blijven. Maar de schat, die de kinderen Gods in hun aarden vaten dragen, is een eeuwig blijvende en gedurig toenemende schat. Immers David kon zeggen: „Deze God is onze God eeuwiglijk en altoos." (Ps. 48:15) Nu, zolang als deze God dan ook God is, ook zolang zal de gelukzalige staat zijner kinderen voortduren; zij zullen eeuwig zalig zijn; zij zullen volkomen zalig zijn, naar lichaam en ziel, en niet meer wonen in de huilende wildernis dezer aarde, maar voor eeuwig in het huis van hun Vader. Daar zal in der eeuwigheid geen enkele zucht van dat arme volk gehoord worden; daar zal nooit een traan in het oog zijn, want alle oorzaken van tranen zullen voor eeuwig buiten 's hemels poort blijven; daar zal geen zwakke ziel meer gevonden worden, die in enige bekommering leeft, want het zwakke geloof zal aldaar met het eeuwig zalig aanschouwen verwisseld zijn. O grote troost, voor een diep schuldig en zeer gebrekkig volk; grote troost en zalige verandering, inzonderheid voor dezulken, die hier nog menigmaal grotelijks beducht zijn voor het al naderende einde, vrezende dat hun werk geen waarheid zijn zal! Oprechten van hart, die waarlijk naar Christus zoekende geraakt en heilbegerig geworden zijt, dit mag ik ulieden in het voorbijgaan herinneren: Die hier bedrukt met tranen zaait, zal juichen als hij vruchten maait. Ja,, juichen en eeuwig vrolijk zijn in de zalige en verkwikkelijke nabijheid van hun dierbare Borg en eeuwig heerlijke Koning. O toppunt van eeuwige gelukzaligheid! o onuitsprekelijk heil! o eeuwig wonder, wonder hier in de tijd, maar eindeloos wonder in de zalige eeuwigheid.
Ziet, zo gelukkig zijn de vromen. Nee, zij zijn wel tienduizendmaal meer gelukkig, dan ik gezegd heb; maar ik ben niet in staat om u er de helft van aan te zeggen, al bleef mijn pen er over schrijven van nu aan tot aan de jongste dag toe, want het zullen onuitsprekelijke dingen zijn, die daar gehoord, gezien en gevoeld zullen worden. Wat dunkt u, is er dan geen overvloedige reden om met de dichter van Gods volk te zeggen: Welgelukzalig is hij die Gij verkiest?

TOEPASSING.

Ziedaar iets gezegd van het leerstuk der eeuwige verkiezing en van haar zalige gevolgen voor de uitverkoren zondaren. Vrienden! zijt gij rechtzinnig in dit leerstuk? Houdt gij het in deze met de leer van onze voorvaderen? Gelooft gij een eeuwige verkiezing en verwerping? Zijt gij in de belijdenis van dit leerstuk en ook in het leerstuk van de rechtvaardigmaking en andere waarheden gereformeerd?. ... O, dat is gelukkig; want er zijn in de dagen, die wij beleven, duizenden mensen van deze waarachtige waarheden afgeweken, en slechts weinigen belijden de zuivere waarheid, die naar de Godzaligheid is. Maar laat ik bij deze vragen nog een vraag voegen: Vrienden! is uw hart al gereformeerd geworden? Zijt gij inwendig al door des Heeren Geest veranderd en vernieuwd? Mist gij dit nog, dan mist gij waarlijk nog alles wat u nodig is, ja volstrekt nodig, om eenmaal gerust te zijn op uw doodsbed. Zondaar! zonder de wedergeboorte kunt gij niet sterven; zonder de wedergeboorte levende, zijt gij doodarm, al was het dat al de schatten van de wereld de uwe waren. O, arme, ongelukkige mens, die nog buiten God leeft; mocht gij uw deerlijk en rampzalig ongeluk eens levendig leren inzien! Nu leeft gij vrolijk en soms geheel zonder enige kommer over uw eeuwige staat, genietende uw vermaak in de dingen die vergaan; maar och, wat zal het eenmaal voor u te zeggen zijn, als gij eens op uw doodsbed zult liggen, en van hier moet scheiden zonder borg voor uw arme ziel! Onbekeerde mens, is uw ziel nog niet geheel overgegeven aan de verharding? Hebt gij nog enig medelijden met uw eigen eeuwig ongeluk? Zou gij nog willen ten hemel binnengaan? Och, hoort dan nog en laat u bewegen tot terugkeer van de paden des verderfs, want daartoe zijn zovele krachtige redenen.

Ten eerste. De wereld, waarvan gij zulk een groot liefhebber zijt, zal u ontgaan; gij gaat eerlang sterven, en gij zult dan uw verzameld goed geenszins kunnen meenemen; nee, gij zult bij de ure des doods uw schone landerijen en goed gebouwde huizen aan anderen moeten overlaten; uw schatten zult gij moeten nalaten aan zodanige mensen, waarvan gij niet weet, of zij wijs zullen zijn of dwaas. (Pred. 2:18,19) Uw schone kleren zult gij niet meer kunnen aandoen; uw naakte lijf zal met het linnen doodkleed overdekt worden, terwijl de timmerman uw laatste woning zal bereiden. Wat baten u dan uw geld en goed, o arme mens! als uw ziel zal ledig zijn van het onmisbaar goed voor de eeuwigheid?

Ten tweede. De duivel die gij hier zo trouw dient, zal u bedriegen. Hij belooft zijn arme slaven gehele koninkrijken, maar zijn naam is leugenaar en moordenaar; hij zal eenmaal, als gij in uw zonden volhardt, lachen in uw benauwdheid, als uw benauwde ziel uit uw lichaam zal moeten verhuizen. O, lieve medezondaar! stel u eens een goddeloze voor, die ligt te worstelen met zijn dood. Daar staan de wenende vrienden voor het bed, en moeten hun vriend of hun vriendin zien heengaan naar de gewesten der eeuwigheid; zij kunnen hem of haar niet helpen. Lekkere spijzen lust hij niet meer; van vrolijke en spotachtige redenen zou hij walgen; niet zelden spreekt in zulk een nare tijd de ene onbekeerde zondaar tot de andere van goddelijke barmhartigheid, of over de deugden van de zieke, enz. Maar ziet, het helpt niet; de wanhoop heeft de ziel vervuld, of zij is geheel onverschillig en overgegeven aan de verharding, of zij gaat door Gods rechtvaardig oordeel met een ingebeelde hemel ten eeuwig verderf. Niet zelden wordt reeds op het doodsbed der goddelozen de uiterste benauwdheid uitgestaan; menigmaal schrikt en beeft de wanhopende ziel door de vensters van de lemen hut des lichaams uit te vliegen, om voor de heilige God gedaagd te worden, en onder zulke wanhopende benauwdheid zit de duivel vrolijk op zijn ziel te wachten. O, vrienden! laat u dan toch niet langer door deze gruwzame zielsmoordenaar bedriegen, opdat gij het u in de lange eeuwigheid niet te laat beklaagt.

Ten derde. Jezus nodigt u vriendelijk, en laat u nog tot Zijn zalige gemeenschap uitnodigen; Jezus kan u van des duivels sterke banden losmaken; Jezus kan uw onmacht en uw onwil verbreken; Jezus wil zondaren aannemen die tot Hem komen. „Maar," zult gij wellicht zeggen, „als ik uitverkoren ben, dan zal ik zeker zalig worden, en dan zal de Heere mij op Zijn eigen tijd wel in Zijn gemeenschap overbrengen; en als ik niet uitverkoren ben, dan zal mij „ook al mijn bidden en zoeken niet helpen. Daarom acht ik het „verloren arbeid, want God zal om mijnentwil toch Zijn besluit niet „veranderen." Ik antwoord: Vriend! gij die zo spreekt, ik vrees van uwentwege, dat alle zulke redeneringen enkel en alleen voortkomen uit een hart dat afkerig is en walgt van de Heere Jezus en Zijn zalige dienst; en dat gij deze taal gebruikt, om te meer gerust te blijven in Satans slavernij. Immers gelooft gij, dat het Goddelijke raadsbesluit niet alleen gaat over zaligheid en verdoemenis, maar ook over alle dingen? (Ef. 1:11) Ja, dit besluit gaat over alles wat u overkomt op de aardbodem, van uw geboorte tot aan uw graf toe; en niet alleen over grote zaken, maar ook over het geringste wat u ooit overkomt. En nu zegt gij, met betrekking tot Gods besluit voor de eeuwigheid: Ik zal maar stil gaan zitten, en wachten wat er gebeurt, want God zal Zijn besluit toch niet veranderen.

Lieve mensen! waarom zit gij, met opzicht tot Gods raadsbesluit in de tijd, dan ook niet stil? Gods besluit gaat over gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede; ja over alles, wat wij bedenken kunnen. Waarom gaat gij dan naar de dokter, als gij ziek zijt en waarom neemt gij bittere medicijnen in? Als God besloten heeft, dat gij weer gezond zult worden, dan zult gij waarlijk toch niet sterven, en als Hij besloten heeft, dat uw leven ermee gemoeid zal zijn, dan zal de Heere om de dokter toch ook Zijn besluit niet veranderen. Nog meer. Als gij dan op Gods besluit voor de eeuwigheid stil wilt zitten, waarom bouwt gij dan uw akker? Waarom zaait gij? Waarom ploegt, en mest, en wiedt gij? Als God besloten heeft, dat gij iets zult inzamelen, dan zal het ook zeker gebeuren, en zo niet, dan zal Hij om uw vlijtig ploegen en zaaien toch Zijn besluit niet veranderen. Waarom zoekt een arbeider naar werk, waarom drijft een koopman handel, enz.? Ja, waarom worden er niet alleen dagen, maar zelfs ook nachten doorgebracht met woelen en zorgen omtrent de dingen van deze korte tijd? Nog eens, waarom schroomt men niet, zich aan de gruwelijkste onrechtvaardigheid schuldig te maken, als er maar wat geld naar zich toe gesleept kan worden? Het is, omdat de mensen in al hun werkzaamheid om Gods besluit niet eens denken. Daarom raad ik een ieder om toch in getrouwheid zijn eigen hart te onderzoeken, en geen gemoedsbezwaren in te brengen tegen dit leerstuk, die niet dan enkel vijandschap tegen de Heere zijn; want zolang gij niet even zo groot bezwaar hebt over Gods besluit in de dingen van dit leven als over de dingen der eeuwigheid, ten minste, zolang gij uw dagelijks beroep er niet aan waagt en laat varen, zonder arbeid of zorg, zolang, zeg ik, houd ik u voor goddeloze leugenaars, die maar alleen uw bezwaren tegen Gods raadsbesluit inbrengt, om des te geruster te blijven voortleven op de brede weg des eeuwigen verderfs. Zijn er evenwel heilbegerige zielen die dit horen, of ooit lezen zullen, en die in der waarheid met dezelfde zwarigheid van dit leerstuk worden bestreden? Tot de zodanigen zeg ik:

Ten eerste: dit komt bij een godzoekend hart niet voort, omdat hij geen lust in de weg ten hemel heeft; onderzoekt u maar van binnen.

Ten tweede: het zijn uw zondige ongestalten, als gij zoveel te knibbelen hebt over des Heeren verborgen raad; het is een teken, dat gij er nog weinig van kent, om met ootmoed bekleed te zijn.

Ten derde: vraagt het uw ziel eens getrouw af, of gij Jezus niet zonder loon zou willen dienen.

Ten vierde: laat de verborgen dingen voor de Heere, en vergenoegt u met die twee geopenbaarde dingen: Gods beloften en Gods geboden. Bidt de Heere gedurig om veel van Zijn Geest, ten einde daardoor Hem maar getrouw te dienen, dan zal al het andere van zelf wel volgen.
Ten vijfde: houdt uzelf onder een gedurig biddend uitzien tot de Heere; maakt maar vlijtig gebruik van de middelen der genade, dewelke de Heere zegenen wil, en ook zeker zegenen zal. En eindelijk,
Ten zesde: als de duivel en uw eigen bijster, gruwzaam, goddeloos, vuil, stinkend hart u wil opdringen, dat God onrechtvaardig is in het verkiezen van de een en het verwerpen van de ander, en ook dat Hij onrechtvaardig is, om tijdelijke zonden met eeuwige pijnen te straffen of als gij op een andere wijze gekweld wordt met harde gedachten van de Heere, zoekt dan onder afbidding van des Heeren Geest, uw zielsvijanden te wijzen naar de kruispaal van Golgotha. En zegt dan tegen uw eigen vijandig hart en tegen de helse plaaggeest: „Daar, duivel! daar heeft God zijn eeuwige rechtvaardigheid getoond; daar heeft God zelf helse pijnen moeten lijden, omdat Hij zondaren in de hemel wilde brengen." Ik mag zeggen, dat ik geen betere medicijn ken tegen de geweldige koorts van opstand tegen God dan de aandachtige overdenking van Gods eigen lijden en zielsbenauwdheid.
Eindelijk, vromen! denkt er toch veel aan, hoe gij om Christus' wil, als vuile en walgelijke monsters, aan de weg zijt opgenomen. O, vromen! gijlieden waart niet zoals die jood, die van Jeruzalem naar Jericho reizende was en halfdood gevonden werd; nee, gij waart geheel dood, en nu zijt gij geheel levend gemaakt en gij zult leven tot in eeuwigheid. Jammer is het, dat zulk een beweldadigd volk nog zo aan dit aardse stof kleeft, en nog zo veel op heeft met de dingen die vergaan, en nog zo weinig kent van dat leven om als vreemdeling op aarde te verkeren; jammer is het, dat een volk dat de Heere Christus met zijn eigen dierbaar bloed heeft gekocht uit eeuwige en onbegrijpelijke zondaarsliefde, dat zulk een volk, zeg ik, bijna niets geen wederliefde tot die grote Hogepriester heeft, maar veeltijds leeft, alsof verkiezing, roeping, rechtvaardigmaking, geloof, heiligmaking, bewaring en eeuwige zaligheid slechts vruchten waren van hun eigen vrije wil, terwijl het toch wonderwerken Gods zijn, die in de zalige eeuwigheid niet genoegzaam zullen bewonderd worden. Daarom, gij allen die enigszins de Heere vreest, belijdt dagelijks uw zonden aan de grote Heere Jezus, en zoekt bij Hem kracht en genade om als een licht te midden van een krom en verdraaid geslacht te wandelen, opdat de Heere moge groot gemaakt, uw eigen zielen vertroost, uw arme naasten gesticht en de duivel verbitterd worden. Eer ik eindig, heb ik nog een woord aan rijken en armen, wijzen en dwazen, jongen en ouden, ook aan bekeerden en onbekeerden tezamen; dat is: Vrienden! houdt u toch getrouw en in eenvoudigheid aan de eenvoudige middelen, evenals gij gewoon zijt te doen, of ten minste het voor goed houdt, in de dingen van uw dagelijks beroep. O, laat mij nog eens iets vragen!
Als er eens een vroom en geleerd predikant, waarmee gij veel ophebt, van de predikstoel riep, dat het uit kracht van Gods besluit een zeer nutteloze bezigheid was om te zaaien, te maaien, te ploegen, koophandel te drijven, enz. en dat hij u dus deze opgenoemde dingen verbood; zou gij dan aan hem wel gehoor geven? Immers nee! Welnu dan, och, handelt dan met opzicht tot uw eeuwige staat ook zo, opdat gij uw eigen ziel niet verliest.
Bidt zonder ophouden.

ELFDE OEFENING

TEKST : JONA 1 : 6a.

En de opperschipper naderde tot hem, en zei tot hem: wat is u, gij hardslapende? sta op, roep tot uw God.

Indien iemand door een zeer beroemde dokter van een vreemde, doch allergevaarlijkste kwaal genezen, en in zijn gezondheid volkomen hersteld wordt, dan komen daaruit drie zaken voort. Namelijk: een groot geluk voor de mens die genezen is; een grote roem voor de wijze medicijnmeester en een moedgevende hoop aan andere mensen, die ook met vreselijke kwalen geplaagd zijn, dat ze ook nog zouden kunnen genezen worden. Het is mijn voornemen ulieden heden een Medicijnmeester voor te stellen, die reeds duizenden arme zielen volkomen genezen heeft, en nog zondaren genezen wil en ook, zonder betaling, genezen wil. Onder de zielen die Hij genas, vind ik een Manasse, een oud en zeer goddeloos man, die een gruwelijk afgodendienaar was, ja, van wie de Schrift zegt, dat hij ook toverde. (Zie 2 Kron. 33:1-20) En niet alleen was het deze boze man, die door de Heere genezen werd, maar verscheidene soortgelijke snode schepselen zouden wij kunnen opnoemen; zoals de Samaritaanse vrouw, die niet alleen een verbasterde godsdienst aankleefde, maar ook in overspel leefde; want Christus zei tot haar: „Gij hebt vijf mannen gehad, en die gij nu hebt is uw man niet." (Joh. 4:18) Voeg hierbij de heidense stokbewaarder, die een beul van zijn eigen leven zou geworden zijn, als Gods voorzienigheid dit niet had verhinderd. (Hand. 16:27) Ook kunnen wij Saulus van Tarsen onder zulke begenadigden des Heeren, die vroeger ergerlijk goddeloos leefden, vrij optellen. En niet minder bleek de grote rijkdom van Gods ontferming in het bekeren van de diefachtige tollenaar Zaccheüs. (Luk. 19:10) Doe hier nog aan toe velen van de Korinthische gemeente, waarvan de Apostel zegt, dat ze voortijds waren: „hoereerders, afgodendienaars, overspelers, ontuchtigen, dieven, gierigaards, dronkaards, lasteraars en rovers"; nochtans waren ze „om Christus' wil afgewassen, gerechtvaardigd en geheiligd". (1 Kor. 6:10 en 11)

Zie, zulke en soortgelijke mensen wil de Heere genezen en voor eeuwig zalig maken. Hieruit vloeit nu voort een grote eer voor de genezende Heere Jezus, een groot geluk voor de genezen wordende zondaar en een aanmoediging voor andere mensen, die zichzelf ook als zondaars mogen bevinden, om zich toch zonder uitstel tot God in Christus te begeven om voor eeuwig gered te worden.

Mijn voornemen is heden een woord van opwekking tot bidden te spreken, en ulieden en mijzelf tot de troon der genade heen te wijzen, met al de behoeften van onze eigen zielen, en met de behoeften van onze dierbare betrekkingen, die met ons de eeuwigheid eerlang zullen ingaan, als ook boven dit alles met de grote ellende van Kerk en Vaderland.

Nood leert bidden. Dit is een algemene waarheid; een waarheid, die menigmaal door des Heeren gunstgenoten ondervonden wordt, omdat zij gedurig behoefte hebben aan des Heeren Geest, om daardoor hun geestelijke nood te kennen en te gevoelen; want waarlijk, een kind van God kan zonder die Geest zijn behoeften niet recht gevoelen, en bijgevolg kan hij ook zonder die Geest niet bidden. Gelukkig zijn zij, die door Gods overtuigende Geest aan hun geestelijke noden ontdekt, en alzo door Jezus zelf biddende gemaakt zijn; gelukkig zijn zij, die maar dagelijks hun geestelijke noden aan de Heere mogen voordragen; gelukkig zijn zij, die ook de zielenoden van hun arme huisgenoten op hun hart dragen, en met de noden van Land en Kerk gedurig voor des

Heeren aangezicht verschijnen, want de Heere heeft aldus gesproken: „Roept mij aan in de dag der benauwdheid, en Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren." (Ps. 50:15) Maar niet alleen leert de Heere Zijn volk door Zijn Geest zo werkzaam zijn, als zij in tijdelijke of geestelijke noden verkeren, maar ook zelfs natuurlijke mensen worden soms in de bange nood gedrongen om tot God te roepen, en zo uit hun natuurlijke noden verlost te worden. Hiervan zien wij een voorbeeld bij het arme blinde scheepsvolk, in het onweer dat hen overkwam, toen zij Jona aan boord hadden.
In deze tekst staat ons te letten:

A. Op het wakker maken van Jona.
B. Op het werk dat hem gelast wordt.

A. De persoon dan, van wie wij hier lezen, is de opperschipper of overste van het schip, aan wie de zorg over het schip, de lading en het volk was toevertrouwd. Deze opperschipper voer met zijn schip van Joppe naar Tarsis, en had wellicht een grote lading van allerlei goederen in; ook had hij de knecht des Heeren, Jona de profeet, aan boord, die voorgenomen had te vluchten van voor het aangezicht des Heeren, uit bevreesdheid voor de inwoners van Ninevé, aan wie hij Gods oordelen moest verkondigen. Toen zij dan enige tijd op zee waren, stak er een zeer grote storm op. Het scheepsvolk, bevreesd geworden zijnde, begon de lading van het schip buiten boord te werpen, en toen zulks nog niet helpen wilde, begonnen deze arme heidense mensen een iegelijk tot zijn god te roepen. De opperschipper, na de zijnen tot het bidden in deze felle storm te hebben opgewekt, naderde ook tot de profeet Jona, die onder in het schip lag te slapen. Mogelijk heeft deze angstige opperschipper van boven naar beneden gelopen en dan weer van beneden naar boven, zoals een mens in zulk een doodsgevaar doen zou, niet wetende wat hem zal overkomen, en zo heen en weer lopende, heeft hij wellicht onverwacht daar de profeet gevonden. Ook kan het zijn, dat hij hem opzettelijk gezocht heeft, wetende dat er nog een reiziger in het schip was, die hij onder het biddende volk nog niet zag; hoe dit ook zijn moge, hij nadert tot de profeet; en toen hij bij hem kwam, zei hij tot hem: wat is u, gij hardslapende? Die vraag is een teken van verwondering, van ongenoegen en van bestraffing, alsook van ernstig onderzoek naar de oorzaak der slaapzucht van deze man.
Vooreerst, zeg ik, was deze vraag een teken van verwondering: Wat is u, gij hardslapende? Het is alsof hij zeggen wilde: over u ben ik zeer verwonderd, dat gij nu kunt doorslapen, terwijl de golven der zee zo bruisen, de stormwinden zo waaien, de touwen en katrollen zo klateren, en het bevreesde volk op en neer loopt over het dek van het schip; al het volk is wakker, is bevreesd, is werkzaam, ja is biddend, en ligt gij hier te slapen in stille zorgeloosheid? En waarlijk, deze heidense zeeman had wel reden om verwonderd te staan. Ik ben hier ook verwonderd; verwonderd over een redelijk mens in zulk een doodsgevaar niet alleen, maar verwonderd over een knecht des Heeren, een profeet van Israëls God; en nog in het bijzonder is het verwonderlijk, dat deze godvrezende man slapen kon, in de storm op zee niet alleen, maar ook dat hij slapen kon in de storm van zijn geweten, dat hem immers behoorde aan te klagen, omdat hij buiten Gods weg was gelopen. Ja, geen wonder is het, dat de profeet Elia slapen kon onder een jeneverboom, toen hij door de goddeloze koningin Izebel ter dood gezocht werd (1 Kon. 19:5); want deze godvruchtige man stond in des Heeren weg, en had aldus zalige vrede van binnen; ook is het geen wonder, dat Petrus tussen twee krijgsknechten kon slapen, al verwachtte hij de volgende dag gedood te zullen worden. (Hand. 12:6) Want, ook Petrus had vrede van binnen, en was verblijd in de God van zijn heil. Maar met Jona was het gans anders; hij had tegen de Heere

gezondigd; hij had Gods geboden verlaten; hij had het schepsel meer gevreesd dan de Schepper, en aldus de vrede van zijn ziel verloren; daarom was het een wonder dat hij zo slapen kon. Leert evenwel hieruit, hoe dat ook ware godzaligen in verval kunnen komen; hier ligt een vrome Jona te slapen, midden in een zeer zondige weg. Lees 2 Samuel 12, en gij zult een godvruchtige David vinden, die niet alleen in een grote zonde viel, maar ook negen maanden lang, bij de waarschuwingen van zijn geweten, doorsliep. Lees Matth. 26, en gij zult een vrome Petrus vinden, die door het eerste en tweede hanengekraai heen kan voortzondigen. Vromen! leert toch hieruit uw beeld kennen, en bidt toch veel om een arm hart, en dankt God, als Hij u zielenpijn over uw afwijkingen doet gevoelen.

Ten tweede diende de vraag van de opperschipper tot Jona's bestraffing. Het is u in deze omstandigheden onfatsoenlijk, wil de opperschipper zeggen, om hier te liggen slapen, terwijl wij in groot levensgevaar verkeren en ieder ogenblik dreigen te vergaan, en dan zou gij al slapende verzinken en verdrinken. En waarlijk, om deze oorzaak was het ook zeer te bestraffen in Jona, dat hij slapende bevonden werd. Nochtans was hij nog meer te bestraffen, omdat alleen hij sliep; het andere volk was werkzaam tot behoud van het schip, maar de zorgeloze Jona sliep; het andere volk was biddende, en Jona was slapende. Maar wat zijn slapen het allerbestraffelijkst deed zijn, was dit, dat alleen hij een gelovige was, en de anderen blinde heidenen; en niet alleen was hij een vroom man, maar zelfs een profeet des Heeren, wie de prediking van Gods waarheid was aanbevolen. Het had Jona betaamd de God Israëls aan deze arme zeelieden te verkondigen; het had Jona betaamd zelf eerst te beginnen met bidden, en ook het andere scheepsvolk op te wekken.

Ten derde: De vraag van de opperschipper was ook een vraag van onderzoek naar de oorzaak van Jona's slaapzucht, 't Is alsof hij zei: wat is u, gij hardslapende? Zijt gij dronken; of, zijt gij zo uitermate goddeloos, dat het u om het even is hoe het met u en ons gaat; of, zijt gij ziek, of wat is u toch, gij hardslapende? Het is niet zeker te bepalen, wat de eigenlijke oorzaak geweest is van Jona's hardslapendheid, nochtans zou het een der volgende oorzaken kunnen geweest zijn: wellicht had de grote vrees en zorg, die hij had vanwege het bevel des Heeren, om Ninevé Gods oordelen te gaan aankondigen, hem in lange tijd niet toegelaten zijn gewone rust te nemen, daar hij nu in dit schip komende, in een zeer diepe slaap viel; of, het zou ook kunnen zijn, dat hij een zeer lange reis te voet gemaakt had, en nu, zeer vermoeid in het schip komende, aanstonds in slaap viel; of, het zou ook kunnen zijn, dat Jona zeer diep bedroefd geweest is, uit oorzaak van de kommerlijke weg; waarin hij verkeerde, en daarom van droefheid heeft geslapen, gelijk er ook van de discipelen staat opgetekend in Luk. 22 : 45. Hoe het ook zijn moge, dit kunnen wij wel gevoelen, dat Jona in een zeer droevige en treurige toestand zal geweest zijn, en groot verdriet zal gehad hebben, toen hij, uit vreze voor het schepsel, Gods gebod naliet. Immers, zij, die door goddelijke genade kennis hebben aan de weg ten hemel, die weten wel hoe ellendig zij gesteld zijn, als zij door ongehoorzaamheid aan de Heere de vrede van hun gemoed verloren hebben. Niet minder zal de goede man ontsteld geweest zijn, toen hij bij deze vreemde heidense mensen op het schip kwam. Och, het was toch zijn volk niet; hij was er met geen band van liefde aan vast geknoopt; zij waren tezamen geen reizigers naar één vaderland; zij gingen wel tezamen van Joppe naar Tarsis, maar niet van de aarde naar de hemel. O! hoe naar het er ook met des Heeren volk mag uitzien, zij zijn dan toch nog niet gaarne onder het woeste wereldvolk; zo zal het zeker ook wel geweest zijn met onze Jona, en daarom zal hij ook onder in het schip geweest zijn, en niet in het gezelschap der anderen.

B. Laat ons nu nog een enkel ogenblik acht geven op hetgeen Jona gelast wordt. Sta op, en roep tot uw God, zo luidde de verdere aanspraak van de heidense opperschipper. Onderscheiden soorten van mensen waren er al biddende, een ieder tot zijn god, zoals het arme, blinde heidendom menigte van goden erkent, en de ene al meer kracht toekent dan de andere. Nu komt hier de arme heidense opperschipper, en wekt ook Jona op om tot zijn God te roepen; hetzij dat hij dit deed, omdat hij Jona ook maar aan het bidden wilde hebben, gelijk al het andere volk deed; of dat hij Jona gekend heeft als een Israëliet, en dat hij wellicht van de God Israëls weleens grote daden gehoord had, en daarom Jona nog te meer aanzet tot het bidden; alsof hij zeggen wilde: Al het volk is reeds enige tijd aan het bidden geweest, en het helpt nog niet, wij worden nog niet verlost, roep gij nu tot uw God, mogelijk zal die ons willen horen, en ons ook kunnen helpen. Zo ook was het niet koning Darius, van wie wij lezen, dat hij tegen Daniël zei: „O Daniël, gij knecht van de levende God! heeft ook uw God, die gij gedurig eert, u van de leeuwen kunnen verlossen?" (Dan. 6:21) Ook erkenden de soldaten van de koning Benhadad, dat Israëls God een sterke God was, toen zij zeiden: „Hun goden zijn berggoden, daarom zijn zij (namelijk Israël) sterker geweest dan wij." Ja, het ongelukkige heidendom erkende door alle tijden een veelgodendom, en meende dan dat de ene god al sterker was dan de andere, en dat zij allen moesten worden aangebeden en gedankt. Wie moet niet verwonderd staan over deze ongelukkige heidense opperschipper in zijn grote bezorgdheid over het schip en diens blinde ijver voor het Opperwezen? Ja, wie moet geen medelijden krijgen met het arme heidendom, als hij aanmerkt hoe het in zijn blindheid eerbied heeft voor het Opperwezen, waarvan wij zulk een bijzonder bewijs lezen in de Handelingen der Apostelen, Cap. 17:23. Daar ging de heilige Paulus de stad door om de afgodische heiligdommen te bezien, en vond daar onder anderen een altaar, waarop dit opschrift stond: De onbekende God. O! deze arme heidenen waren alleszins godsdienstig, en omdat zij bevreesd waren, dat zij onder het veelgodendom soms nog een god zouden overslaan, die zij niet eerden, daarom hadden zij ten overvloede dit altaar opgericht, en dienden daardoor naar hun mening een god, die zij niet kenden. Waarlijk, deze heidenen zullen tegen ons naamchristendom opstaan in de grote dag des oordeels.

TOEPASSING

Ach, hoe zullen de meesten in het midden van ons zeer ongelukkige en hardslapende zielen zijn, die niet alleen slapen, zoals wij hier in Jona gezien hebben, maar die in een nog veel erger doodslaap liggen, waarin zij geboren zijn, en tot heden toe zorgeloos hebben voortgeleefd. Mijn arme medezondaren! Laat mij toe u eens bij uw ellendestaat te bepalen.
Vooreerst: Wat is u, gij hardslapende jongeling of jongedochter? Gij die de bloei van uw kostelijkste leeftijd doorbrengt in de ijdele vermaken der wereld, en geen lust hebt in de kennis van Gods wegen! O! het is bij ulieden waarheid geworden wat de Prediker zegt, namelijk: „omdat het oordeel niet haastelijk komt over de boze daad, daarom is het hart van de kinderen der mensen in hen vol om kwaad te doen." (Pred. 8:11) Maar weet toch, dat de Almachtige geen ledig aanschouwer is van uw boze daden, en dat Hij eenmaal met vlammend vuur wrake zal doen over al uw zondige daden. Doch wellicht zijn er jongelieden in ons midden, die zichzelf niet besmetten met de ijselijke gruwelen, waarmee het grootste deel van Nederlands jongelingschap in onze droevige dagen maar al te zeer is besmet. Duizenden arme jongelieden maken zich schuldig aan dronkenschap, vloeken, zweren, sabbat ontheiligen en wat dies meer zij; daarentegen gaan anderen niet in de gezelschappen der openbare duivelsdienaren;

zij onthouden hun mond van vloeken en zweren en zijn ook in zoverre een vreugde voor hun ouders, dat zij in stilte onderdanig zijn en zedig wandelen. Waarlijk, zulke jongelingen en jongedochters zijn in dit hun doen zelfs zeer verre boven honderden anderen te beminnen. Nochtans wenste ik dat gij, die hiertoe behoort, deze twee dingen moogt opmerken en ter harte nemen: Aan de ene zijde, beminde jongeling of jongedochter! het is waarlijk uw eigen wijsheid en goedheid niet, dat gij voor het uitwendige nog zijt die gij zijt; het is Gods terughoudende genade, dat gij niet gelijk staat met de gruwelijkste monsters die gij op aarde kent, of waarvan gij ooit gehoord of gelezen hebt. Indien gij dit mocht opmerken, dan zou gij waarlijk niet zo verwaand zijn op uw zogenaamde deugden, maar gij zou het de Heere danken, dat Hij u voor grove zonden bewaard heeft, en voorts zou gij uzelf van nature met hoeren en tollenaars willen gelijk achten. Aan de andere zijde hebt gij ook nodig op te merken, dat al uw voorrechten u nog niet de hemel zullen inbrengen; want gij zijt met al uw deugden nog een hardslapende zondaar, die de wedergeboorte nog mist. Immers, gij zijt nog nooit een rechte liefhebber van de vreze des Heeren geworden? Gij hebt nog nooit een wezenlijke begeerte gevoeld om geheel voor de Heere Jezus te leven en de weg van nauwgezette godzaligheid te bewandelen, en waarlijk, dit zal er toch bij iedere waar begenadigde ziel moeten gevonden worden. Daarom, ach, mocht gij het nog eens leren wat het is, om als de Kananese vrouw bij Jezus aan te houden om slechts de kruimeltjes van Zijn genade te ontvangen, eer de deur van genade voor eeuwig zal worden dicht gesloten.

Ten tweede: wat is u, gij hardslapende man of vrouw van meer gevorderde leeftijd? Mogelijk hebt gij reeds dertig of veertig jaren in uw geestelijke doodslaap doorgebracht en hebt gij tot heden toe gerust en zorgeloos voortgeslapen. O, wat is uw lot beklaaglijk! Wellicht hebben vele geestelijke opperschippers al geprobeerd u wakker te krijgen, maar gij zijt tot nog toe het slapen niet moe geworden, maar blijft al slapende en dromende op de rand van een eeuwig verderf liggen. Sommigen onder ulieden leven wellicht ergerlijk goddeloos, en bewijzen vrijuit, welke koning zij dienen willen. Anderen leefden vroeger ook zeer baldadig en waren liefhebbers om op de wegen der zondaars te wandelen, en in het gestoelte der spotters te zitten, maar nu is het schijnbaar een weinig beter geworden. Mogelijk zijt gij nu getrouwd, en hebt gij daardoor uw baldadig jeugdig leven een weinig moeten verlaten; sommigen onder ulieden leven wellicht altijd even gerust en zorgeloos, wandelende een geduchte eeuwigheid onbekommerd tegemoet. Tot ulieden mocht ik met de proleet wel zeggen: „Wee de gerusten te Sion, en de zekere op de berg van Samaria!" (Amos 6:1) Anderen zijn gelijk aan een slaapzuchtig mens in de natuur, die gedurig geroepen en soms vrij hard aangestoten moet worden, om hem op te wekken. Wat doet dan zulk een mens? Hij doet even zijn ogen los: hij legt zich eens om en spreekt soms enige onverstaanbare woorden, en zo aanstonds slaapt hij weer in. Zo gaat het ook met duizenden mensen; zij horen eens een ernstige vermaning; zij zien eens een lijk ten grave dragen; zij verliezen hun dierbare panden, of krijgen andere roepstemmen. Nu worden zij met Felix bevreesd. (Hand. 24:25) Nu willen zij als Agrippa bijna een Christen worden. (Hand. 26:28) Nu beginnen zij enigszins bekommerd te worden over hun eeuwige staat. En waarlijk, zij zouden zich aan Jezus willen overgeven, als ze dan God en de wereld tegelijk konden dienen; maar nu dat niet kan, nu hebben zij er ook geen begeerte toe om Jezus' eigendom te zijn, want zij hebben veel te grote liefde tot de zonden. Gij die alzo gesteld zijt, o! huilt en weent toch over de ellendigheden, die over u komen zullen. Gij gaat eerlang sterven, en dan zult gij de rechtvaardige God moeten ontmoeten en in Zijn handen vallen, en dat voor eeuwig. Och of gij mocht bekennen, nog op deze dag, wat tot uw eeuwige vrede dienen kan!

Ten derde: wat is u, gij hardslapende grijsaard? Gij die wellicht al zestig of zeventig jaren op de brede weg des verderfs gewandeld hebt, en ook nog gerust daarop voorttreedt in een onverzoende staat. Waarlijk, ik kan mij naast de duivel geen ongelukkiger schepsel voorstellen dan een zondaar, die oud geworden zijnde, nog onbekeerd voortleeft!
O! bedenk eens wat de Heere tot uw bekering al heeft aangewend; van jongsaf liet hij u onderwijzen in de leer der zaligheid; hij deed u in uw jeugd onder de getrouwe prediking komen van zoveel geestelijke opperschippers, die als getrouwe wachters op Sions muren, luidkeels riepen, en u van Godswege Zijn geduchte oordelen aankondigden; maar ook in de naam van de Heere u toeriepen: „Wij bidden van Christuswege, alsof God u door ons bade: laat u met God verzoenen." (2 Kor. 5:20) Hij liet u roepen en nodigen door zovele sterfgevallen van mensen die gij gekend hebt, en met wie gij vroeger verkeerde; in het bijzonder liet Hij u roepen door uw dierbare betrekkingen van uw zijde weg te rukken, en honderd andere roepstemmen meer, die ik nu niet noemen zal. O vrienden! neemt toch uw eigen eeuwig welzijn ter harte, en mocht het u nog eens recht ernst worden om zalig te worden, opdat gij nog eens roepende en kermende over uw zonden mag worden aan de voeten van de Heere Jezus. Waarlijk dit zou de weg van redding nog kunnen zijn voor die ontzaglijke eeuwigheid. Ik roep u dan met de opperschipper toe: „Staat op, roept tot God!" Ik weet het, arme mens, dat gij niet kunt noch wilt, want onder de verboden boom in de hof van Eden hebben wij onze macht, onze wil verloren, en zijn dodelijk ellendig geworden. Nochtans raad ik u, om dagelijks voor de Heere in uw binnenkamer neer te vallen, belijdende Hem uw schuld, en bidt Hem, dat Hij u recht aan uw onmacht en onwil ten goede zal ontdekken, en tevens Zijn goddelijke kracht en genade aan uw ziel verheerlijken in Christus. Want waarlijk, met bidden en zuchten en zonden betreuren begint toch Gods werk in de harten van degenen, die Hij van eeuwigheid gekend heeft, hetwelk wij ook zien in de bekeerde Saulus, Hand. 9:11. Bedenk dan nog heden wat tot uw vrede dient, en wat gij eenmaal te verantwoorden zult hebben, als de grote Opperkoning tot u, en mij, en ons allen roepen zal van 's hemels wolken: Staat op, gij doden! en komt ten oordeel! O geducht en hartdoorborend woord! Dan toch zullen alle hardslapende Jona's en ook wij allen het graf verlaten om te staan voor de Zoon des mensen, opdat wij ons laatste vonnis vernemen. O, mensen! gedenk toch hieraan, en beeft voor het aangezicht des Heeren; want daar zult gij verantwoording moeten doen van al uw voorrechten, die gij hier op aarde genieten mocht; daar zult gij verantwoording moeten doen van uw kostbare tijd, die gij nu in de zonden doorbrengt; daar zult gij verantwoording moeten doen van al uw bedreven zonden, maar ook van uw nalatigheid in het goede. Mogelijk heeft God u opperschipper gemaakt in een huis, (ik meen huisvader), maar hoe hebt gij met uw vrouw, uw kinderen en uw dienstboden gedaan? Hebt gij ze in de vreze des Heeren trachten te onderwijzen en hen ook gedurig aangemaand om toch tot God te roepen? Of zijt gij ze voorgegaan in de zonden? Gewis, dit zal u op die dag zwaar vallen. Met hoeveel aardse zegeningen heeft de Heere u bekroond; hoeveel zegeningen en uitreddingen hebt gij in uw huis, in uw vrouw, uw kinderen en al uw betrekkingen ondervonden! Dit alles en nog veel meer zult gij dan moeten verantwoorden.
Daarom, o, vlucht toch nog heden naar de Heere Christus, eer het voor eeuwig te laat zal zijn. Gij leeft daartoe toch nu nog in de mogelijkheid, want Jezus neemt nog ter elfder ure zondaren aan, en Manasse, Zaccheus, de Samaritaanse vrouw en meer anderen zijn er ten voorbeeld van, dat Jezus met zondaren wil te doen hebben.
Maar gij, volk van God! Is er ook geen overvloedige reden toe om tot ulieden te zeggen: Wat is u, gij hardslapenden? Ja waarlijk, de wijze maagden zijn in onze dagen

met de dwazen in een geestelijke slaap gevallen; het zout der aarde is bijna smakeloos geworden; de kostelijke kinderen Sions zijn de aarden flessen gelijk geworden; met één woord: wij allen hebben de Heere onze God verlaten en Zijn Heilige Geest bedroefd; van Zijn inzettingen en rechten zijn wij afgeweken en wij zijn grotelijks teruggekeerd tot de dingen dezer aarde. Gelijk Jona schamen wij ons des Heeren zaak en geven ons gevangen aan de lieden dezer wereld. Staat op, roept tot uw God, Hij is nog uw God! O wonder, wij waren het dubbel waardig, dat Hij ons buiten Zijn wijngaard wierp en deed verloren gaan, maar nee, Zijn verbond is een zoutverbond, en Hij is in Christus een God van eeuwige ontferming, die gedurig vergeeft en die ook onwankelbaar getrouw blijft temidden van al onze boosheden; en als dat ook niet zo was, dan wee onzer! want dan waren wij een prooi voor de hel. Vromen! de Heere bleef Jona's God, toen hij vluchtte van Joppe naar Tarsis; Hij bleef Jona's God, toen hij in het ingewand van de vis was; Hij bleef Jona's getrouwe en liefhebbende Vader, Ontfermer, Leidsman, Weldoener en onwankelbare Rotssteen, toen hij wrevelig zat te knorren onder de wonderboom. Laat dit moed geven aan al Gods oprecht en heilbegerig volk, dat het op Jezus gezet houdt. Maar laat dit ook een bijzondere drangreden zijn om dag en nacht tot die God te roepen. Immers, de nood vordert het.

Vooreerst. De nood van onze eigen ziel. Wij zijn van de Heere afgekeerd en zijn waarlijk der wereld gelijkvormig geworden; wij zoeken ons heil in onszelf, of in de aardse dingen, of bij het ellendige schepsel. „Laat ons dan onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en smekende tot de Heere wederkeren." (Klaagl. 3:40)

Ten tweede. De nood van onze huisgezinnen vordert een gedurig roepen tot God. Wij hebben onbekeerde vaders, moeders, vrouwen, mannen, kinderen of dienstboden. Roept dag en nacht voor hen tot God, want die eeuwigheid, o die eeuwigheid, die eeuwigheid!

Ten derde. Staat op, roept tot uw God, want Nederland verzinkt onder zijn roepende goddeloosheid, wij moeten van ons vaderland zeggen: „Hoe is de getrouwe stad tot een hoer geworden! Zij was vol recht; gerechtigheid herbergde daarin, maar nu doodslagers." (Jes. 1:21) Haar inwoners, zo regeerders als onderdanen, zo rijken als armen, leven grotendeels buiten God en Zijn dienst. Men geeft zich over aan hoererij, dronkenschap, dieverij, sabbat-ontheiliging, vloeken, liegen, enz. Het roept om wraak tot God in de hemel. Gods oordelen worden niet geacht en met Gods roepstemmen wordt gespot.

Ten vierde. Staat op en roept, roept overluid tot uw God, want Gods Kerk is in grote ellende. De waarheid struikelt op de straten. „Haar rechters zijn avondwolven, haar profeten zijn lichtvaardig, gans trouweloze mannen; haar priesters verontreinigen het heilige, zij doen de wet geweld aan." (Zef. 3:2 en 3) Christus en de Heilige Geest wordt in Zijn Godheid ontkend. Met één woord: Nederland is erger dan Sodom geworden. Gods volk heeft de wereld lief gekregen, zij maken zich daaraan gelijkvormig niet alleen door kleding en huissieraad, maar ook door hun gesprekken en gedragingen. Ja, zijn er wel ooit zoveel droevige gebreken onder dat volk openbaar geworden als tegenwoordig en hebben zich wel ooit zoveel napraters en goddeloze huichelaars onder dat volk schuil gehouden als tegenwoordig? Daarom staat op en roept tot uw God, en blijft als Abraham staan voor het aangezicht des Heeren. De Heere merkt er toch op en hoort.

TWAALFDE OEFENING
TEKST: HABAKUK 2 : 4b

Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven. .
Hab.2:4b

Twee mensen kunnen dezelfde zaak doen, terwijl de één daarin zondigt, en de ander goed doet; de één de Heere in die zaak behaagt, terwijl de andere in dezelfde zaak de Heere mishaagt. Dit is ons duidelijk in de apostel Petrus en in de godvrezende Jozef van Arimathea; Petrus wilde de dood van Christus niet (Matth. 16:22); hierover werd hij door de Heere Christus zeer scherp bestraft, omdat dit uit heel dwaze en zondige inzichten bij hem voortkwam. Jozef wilde ook de dood van de Heere Jezus niet. (Luk. 23:51), en hierin deed hij veel goed, omdat hij als een godzalig en rechtvaardig raadsheer in de boze Raad en de handelingen van de goddeloze Joodse Raad, volgens zijn geweten niet kon instemmen om de onschuldige te helpen veroordelen. Evenzo was het ook met Kaïn en Abel; zij deden beiden één werk, en nochtans was Abels werk aangenaam in de ogen des Heeren, terwijl Hij het werk van Kaïn niet wilde aanzien. (Gen. 4:4,5) Vraagt iemand naar de reden hiervan, dan zal de apostel Paulus hem hierop antwoorden: „Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande aan God geofferd dan Kaïn." (Hebr. 11:4) Nog een voorbeeld hiervan vinden wij in die twee bidders in de tempel; de farizeeër bad, en de tollenaar bad ook. (Luk. 18:11-14) Het bidden van de tollenaar was voor God aangenaam, maar dat van de ander niet. Vraagt iemand, waarom zulk bidden als de Heere Jezus ons hier van de farizeeër voorstelt, voor God niet aangenaam is, dan kunnen wij antwoorden: omdat het niet uit het geloof komt. Immers, al wat uit het ongeveinsde geloof voortkomt, dat zal de ziel geenszins opgeblazen en hoogmoedig maken, maar haar hoe langer hoe armer en ellendiger maken in zichzelf. Vraagt nu iemand, of in dit ellendige tollenaarsgebed dan waarlijk het oprechte geloof is op te merken, dan zeggen wij: „Wel zeker ja; want dit gebed behaagde God, en Paulus zegt: zonder geloof is het onmogelijk God te behagen." (Hebr. 11:6) De tollenaar ging op dit gebed gerechtvaardigd naar zijn huis; en Paulus zegt ook: „wij besluiten dan, dat de mens uit het geloof gerechtvaardigd wordt zonder de werken der wet." (Rom. 3:28) Nu, als er dan geen rechtvaardigmaking is dan uit het geloof, dan blijkt het ook, dat een tollenaarsgestalte een gelovige gestalte is. Over het ongeveinsd en zaligmakend geloof hoop ik thans mij een weinig bezig te houden, in de hoop van des Heeren zegen. Groot, ja verbazend groot is mijn onbekwaamheid om te schrijven en te spreken over het geloof, maar nog veel groter is mijn onbekwaamheid om het geloof dadelijk te oefenen. De Heere, die Zijn kracht in zwakheid wil volbrengen, lere ons zo het één als het ander, tot eer van Zijn naam en tot heil van onze arme, dwaze en zondige zielen.
Ziehier de grond van zaligheid van het Israël Gods van de oude dag. Niet alleen de kinderen Gods, die na de geboorte van de Zaligmaker leefden, zijn door het geloof de enge poort des hemels ingegaan, maar het geloof in de beloofde Christus was reeds de grond van hoop voor al het arme volk van God, van Adams tijd af. Lees de brief van Paulus aan de Hebreën, het elfde hoofdstuk, en gij zult horen wat die grote menigte van geloofshelden, door het geloof heeft uitgevoerd, door de kracht des Geestes. Ook Habakuk leefde door het geloof, en zegt het ook van al de rechtvaardigen. In deze woorden zullen wij trachten op de volgende zaken acht te geven.

Vooreerst zullen wij onderzoeken, wat wij door rechtvaardigen te verstaan hebben;

Ten tweede zullen wij onderzoeken, waarin het zaligmakend geloof bestaat, en
Ten derde zullen wij nagaan wat het zeggen wil, te leven door dat geloof.

I.
Er zijn in de eerste plaats rechtvaardigen in hun eigen ogen. Dezulken waren de rijke jongeling en de opgeblazen farizeeër. (Luk. 18 en Matth. 19). Ja, zo waren de farizeeërs in het algemeen; daarom zegt Jezus van hen: „Gij zijt het, die uzelf rechtvaardigt voor de mensen, maar God kent uw harten." (Luk. 16:15) Zulke mensen leven er tegenwoordig ook nog, en zullen ook wel in ons midden gevonden worden, en zij zullen er ten allen tijde zijn, tot aan 's werelds einde toe. Tot hen moeten wij zeggen: „Arme en verdoolde mensen! weet gij dan niet dat de apostel zegt, dat de gehele wereld voor God verdoemelijk ligt?" (Rom. 3:19) En dat „niemand rechtvaardig is, ook niet tot één toe?" (Vers 12) O, mocht God uw blinde zielsogen eens openen, eer het voor eeuwig te laat zal zijn.
Ten tweede: Er zijn mensen, die rechtvaardigen genoemd kunnen worden, in zoverre zij een rechtvaardige zaak in 't natuurlijke hebben, als ze met andere mensen in verschil leven; hierom zei de Heere tot Mozes van de richters: „Wanneer er tussen ulieden twist zal zijn, en zij tot het gericht zullen toetreden, dat zij hen richten, zo zullen zij de rechtvaardige rechtvaardig spreken, en de onrechtvaardige verdoemen." (Deut. 25:1) Op deze rechtvaardigheid ziende zegt David van zichzelf tot de Heere zijn God: „Richt mij, Heere! naar mijn gerechtigheid, en naar mijn oprechtheid, die bij mij is." (Ps. 7:9) In zoverre kan een mens rechtvaardig zijn voor de mensen, en nochtans kan hij liggen onder de toorn van de rechtvaardige God.
Ten derde: Er zijn rechtvaardigen, die rechtvaardig zijn door het geloof in de Heere Jezus Christus; en deze worden ook in de tekst bedoeld. Deze zijn het, waarvan de Catechismus zegt: „Al is het, dat mij mijn consciëntie beklaagt, dat ik tegen alle de geboden Gods zwaarlijk gezondigd heb, en geen derzelve gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben; nochtans God, zonder enige mijner verdienste, uit loutere genade, mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, enz." (Cat. vr. en antw. 60) En Gods knecht, Paulus, zegt van zichzelf en de andere gerechtvaardigden: „Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus." (Rom. 5:1) En op een andere plaats: „Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, die rechtvaardig maakt. Wie is het die verdoemt?" (Rom. 8:33,34) Deze rechtvaardigen zijn dan alleen daarom rechtvaardig, omdat ze door het geloof deel hebben aan de Heere Christus en Zijn aangebrachte borggerechtigheid. Christus is hun vrede. (Ef. 2:14) Hij is de Heere hun gerechtigheid. (Jer. 23:6) Door Hem hebben zij vrede met God, en vrede met hun eigen geweten, en zullen eenmaal de zaligheid beërven, om met hun verzoende God, en met al de heilige engelen en vrome mensen voor eeuwig vrolijk te zijn, zonder ooit weer te treuren.

TOEPASSING

Wie kan ooit zulk een gelukkige persoon aanwijzen, als een gerechtvaardigde door het bloed van de Heere Jezus? Vrome! uw staat is zeer bestendig.

De duivel mag inwendig —
op u eens komen aan; —
Met schande moet hij wijken,

want gij zult nooit bezwijken,
maar eeuwig blijven staan;

want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk. (Rom. 11:29) Bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Gods goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Zijns vredes zal niet wankelen. En dat zegt de Heere, uw Ontfermer. (Jes. 54:10) Wereldling! leg hier uw gelukstaat eens tegenover: bezie hier uw gelukstaat eens bij. Wat is toch het schijngoed van deze wereld bij het zalig lot van Gods kinderen? Niets, nee niets dan ijdelheid der ijdelheden. Och, wat is immers de grootste rijkdom van deze wereld kort van duur; bij de dood zal het zeker ophouden, als de arme zondaar in het graf zal moeten neerdalen en al zijn goed aan anderen overlaten. En niet zelden gebeurt het, dat de rijke mens al vóór de dag van zijn dood van zijn schatten beroofd wordt. Niet tevergeefs zegt het spreekwoord: Heden een hoveling, morgen een verschoveling. Heden was Haman een groot heer, en genoot ook grote eer en vriendschap van de Perzische koning Ahasveros, de volgende dag scheen zijn grootheid nog te vermeerderen, toen hij er zich op beroemen kon met de koning aan de tafel van de koningin verzocht te zijn, dewijl de koningin niemand dan hem alleen had uitgenodigd. Maar beziet gij hem overmorgen, dan zult gij die grote persoon vinden aan een zeer hoge galg, met de strop om zijn hals. Vandaag zal de rijke dwaas overleggen zijn korenschuren groter te bouwen, en in deze nacht zal God zijn ziel van hem nemen. Heden zal de rijke man zich kleden met purper en zeer fijn lijnwaad, en morgen zal hij zijn ogen opheffen in de vlam. Vandaag zit de goddeloze Farao op de troon van Egypte, en morgen ligt hij verdronken in de rode stroom van de Schelfzee. Vandaag wordt Achitofel, de raadsheer van de oproerige Absalom, geprezen voor de geleerdste van allen, en morgen steekt hij zijn eigen hoofd in de strop, en valt zo in de gapende hel. Op het ene ogenblik zit de goddeloze Herodes te pronken op zijn eergestoelte, en op het andere ogenblik wordt hij door de wormen opgegeten. Zo gaat het met de arme wereldkinderen. Och, wat is de mens beklaaglijk die geen Jezus heeft!

Ons tweede stuk is, om te onderzoeken waarin het ware geloof bestaat. Het kan geenszins het ware geloof genoemd worden, als wij alles geloven en toestemmen wat er geschreven is in de bijbel. Ook is het niet genoeg de waarheden van het Evangelie voor een tijd aan te nemen en er zich in te verblijden, en daarna met de hond tot zijn uitbraaksel terugkeren, omdat verdrukking of vervolging komt om des Woords wil. Doch van het tijdgeloof, het wondergeloof en het historisch geloof zal ik nu niet spreken, maar ik wil liever in eenvoudigheid iets zeggen over wat er vereist wordt tot het zaligmakend geloof.

Ten eerste: tot dit geloof wordt kennis vereist, kennis van God; daarom zei Jezus tot Zijn Vader: „Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen." (Joh. 17:3) Ook kennis aan de Middelaar; daarom voegt Jezus er in het zelfde vers bij: „en Jezus Christus die Gij gezonden hebt." Ook behoort er tot het geloof kennis van zichzelf; daarom zegt de profeet uit Gods naam: „Alleen kent uw ongerechtigheid." (Jer. 3:13) Niet dat de gelovigen zeer geleerde en wijze lieden behoeven te zijn, die al de waarheden geregeld in hun geheugen bewaren kunnen, en ook altijd daarover kunnen redeneren en anderen leren. Het was wel te wensen, dat alle gelovigen een zeer uitgebreide waarheidskennis bezaten, nochtans leerde de ondervinding van alle tijden dat er onder de ware gelovigen velen geweest zijn, die zich met een kleine mate van kennis moesten tevreden stellen; toch moet er noodzakelijk in alle vromen enige kennis van de waarheden van het Evangelie gevonden worden, en indien wij anders spraken, dan zouden wij Gods woord voor leugenachtig moeten houden, hetwelk immers zegt, dat

God met vlammend vuur wrake zal doen over allen, die Hem niet kennen. (2 Thess. 1:8) Ook is het een uitvloeisel van het genadeleven, om ernstig te staan naar vermeerdering van kennis. Immers, zo dadelijk als een mens het geestelijk leven deelachtig wordt, dan wordt hem des Heeren woord een aangename zielenspijs, waarin hij voedsel voor zijn hart zoekt, terwijl hij gedurig bidt met de dichter, dat God door Zijn Geest zijn ogen moge ontdekken, opdat hij aanschouwe de wonderen van Gods wet. (Ps. 119:1) Maar is het nu genoegzaam, dat wij weten dat er een God is? Geenszins, „want dat geloven de duivelen ook wel." (Jak. 2:10) Maar wij moeten die God kennen in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, in Zijn almacht en hoogheid, in Zijn genade en dienstvaardigheid. Met één woord: de kennis Gods moet bevindelijk zijn. Wij moeten gelovige eerbied hebben voor de onbegrijpelijke Drie-eenheid, wij moeten geloven dat God hoog, heilig en rechtvaardig is, en die hoogheid, heiligheid en rechtvaardigheid moet ons op het hart wegen, en wel zo, dat wij met eerbied van Hem begeren te spreken, „omdat God grotelijks geducht is in de raad Zijner heiligen en vreselijk boven allen, die rondom Hem zijn." (Ps. 89:8) Wij moeten hem zover kennen, dat wij innige begeerte hebben om met Hem verzoend te zijn, en Hem getrouw te vrezen en te dienen, opdat wij die dierbare belijdenis van onszelf mogen kunnen doen, die David deed, toen hij zei: „Zekerlijk, ik ben uw knecht, ik ben uw knecht." (Ps. 116:16) Evenzo is het ook met de kennis van de Middelaar. Het is ons immers geenszins genoeg, als wij weten, dat er een zekere Jezus geboren is, die gestorven is om zondaren zalig te maken. Nee, maar die Jezus zullen wij zover moeten kennen, dat Hij ons in al Zijn ambten, staten en betrekkingen dierbaar en beminnelijk wordt. Daarom zegt de Apostel: „U, die gelooft, is Hij dierbaar." (1 Pet. 2:7) En de Kerkbruid riep van Hem uit: „Al wat aan Hem is, dat is gans begeerlijk." (Hoogl. 5:16) Ook moet de kennis van onszelf waarlijk verder gaan dan dat wij toestemmen, dat wij diep bedorven mensen zijn, die vele gebreken hebben. Nee, wij moeten onszelf voor een heilig God leren kennen als van nature geheel vuil, walgelijk, stinkend en onrein, van het hoofd tot aan de voeten geheel melaats, liggende dood in de zonde, en hebbende geen enkele gerechtigheid in onszelf om een vertoornd God te bevredigen. Het is ons niet genoeg toe te stemmen, dat anderen zo zijn, die zichzelf wellicht aan ergerlijke daden schuldig maken, maar wij moeten dit met innig smartgevoel van onszelf betuigen. Onze verborgen bidvertrekken moeten er getuigen van zijn, dat wij dagelijks met Gods oude volk op deze wijze belijdenis doen: „O God! mijn gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed, en ik ben een onreine, die het niet minder dan met een volle Jezus doen kan." (Jes. 64:6) „Ik ben een ellendig mens." (Rom. 7:24) „Ik ben beschaamd en schaamrood om mijn aangezicht tot U op te heffen, want mijn schuld is groot geworden tot aan de hemel." (Ezra 9:6) Want waarlijk, op deze wijze doen de vromen dagelijks hun belijdenis voor de hoge God, en vluchten naar die aangeboden bloedfontein van Christus, zodat het niet genoeg is een uitwendig toestemmer te zijn, dat alle mensen ellendig zijn geworden en vele gebreken hebben. Ja, om dit te belijden behoeft gij waarlijk geen gereformeerde belijder te zijn, want dat hebben ook duizenden blinde heidenen gedaan, die van Christus of van Zijn evangelie nooit gehoord hebben.

Ten andere: Ook behoort er tot het geloof toestemming. De ziel is overtuigd, dat zij „geen kunstelijk verdichte fabelen is nagevolgd," (2 Petr. 1:16), maar dat hetgeen haar van God, van Christus, van de weg der verlossing en van de toestand des mensen in de bijbel geleerd wordt, onmiddellijk Gods eigen woord is, en daarom stemt zij dit hartelijk toe; bijvoorbeeld, als de Heere in Zijn Woord zegt, „dat het gedichtsel der gedachten van des mensen hart ten allen dage alleen boos is van zijn jeugd aan." (Gen. 8:21) En dat de mens gans rampzalig en ellendig geworden is door de zonde, o! dit

stemt de gelovige ziel zo hartelijk toe, omdat zij zich bij het licht des Geestes als zodanig een ellendeling heeft leren kennen. Als God zegt, dat Hij de uitverkoren wereld zo lief heeft gehad, dat Hij daarvoor Zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, „opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." (Joh. 3:16) En dat die Borg „vol is van genade en waarheid." (Joh. 1:14) Dit stemt de ziel niet minder toe als een eeuwige en zeer dierbare goddelijke waarheid, waardoor al de deugden Gods heerlijk worden opgeluisterd. O! een gelovige ziel ziet zoveel heerlijkheid en dierbaarheid in die weg der verlossing en in die Verlosser zelf, wat beter is te gevoelen dan uit te spreken. Zij ziet Jezus voor zichzelf zo noodzakelijk, zo dierbaar en zo gepast, dat zij wel duizendmaal met de Bruid zegt: „Al wat aan Hem is, dat is gans begeerlijk." (Hoogl. 5:16) Als de Heere zegt, dat de mens moet wedergeboren, gerechtvaardigd en geheiligd worden, o, dit wil de ziel ook gaarne toestemmen, en toestemmen met volle goedkeuring des harten, omdat die weg van nauwe godzaligheid haar zo dierbaar voor het hart geworden is. Ziet, zo is deze toestemming dan een bevindelijk werk, waaraan de blinde wereld geen kennis heeft. Onuitsprekelijk gelukkig is het volk, wiens bevindingen zo met des Heeren woord overeenkomen. Hetgeen in de bijbel waarheid is, dat is in hun harten ook waarheid geworden door Gods wederbarende genade, en alzo zijn de vromen wandelende bijbels. Zo iemand dan bevindt, dat des Heeren Geest hem juist zo leert, dat zijn bevindingen met Gods woord akkoord bevonden worden, die heeft God te danken. Maar wat voor ondervindingen hij ook hebben mag, als ze niet gegrond zijn in Gods woord, dan zijn ze ook geen penning waard.

Eindelijk behoort er voornamelijk tot het geloof het toevluchtnemend vertrouwen, dat op deze wijze geoefend wordt.

Ten eerste: Als God een zondaar wil bekeren en tot het geloof brengen, dan brengt hij zulk een mens tot de genademiddelen, of hij brengt de genademiddelen tot hem; zo komt dan zulk een mens onder de prediking der waarheid, of hij leest des Heeren Woord. De Heilige Geest werkt daaronder, en ontdekt hem aan zijn verloren staat. Hij begint te zien, dat hij een goddeloos mens is; hij begint te zien, dat hij op de weg wandelde, die naar de hel leidt, en dat er bij hem een grote verandering moet plaats hebben.

Ten tweede: Hij begint door dit gezicht verlegen en bekommerd te worden; het gaat met hem, zoals de Heere zegt van Zijn oude volk: „Ik zal heengaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen en Mijn aangezicht zoeken; als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken." (Hos. 5:15) Zo begint dan de ziel met ernstige bekommering te zien, dat hij schuldenaar voor God is, en dat het hem onmogelijk is zijn schulden aan te zuiveren.

Ten derde: Hierop komt hem, na kort of lang worstelen en na meer of minder treuren, het middel zijner verlossing duidelijk onder het oog. Hij gelooft dat Jezus voor arme zondaren geworden is „wijsheid van God, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing." (1 Kor. 1:30) Hij gelooft, dat die Jezus voor arme zondaren is „de weg, de waarheid en het leven, en dat niemand tot de Vader komt dan door Hem," (Joh. 14:6) en dat „Hij de enige Naam is, die onder de hemel gegeven is om zalig te worden, en dat de zaligheid in geen andere is." (Hand. 4:12)

Ten vierde: Hij is gedurig zoekende en biddende in zijn binnenkamer, en is werkzaam met de beloften Gods aan zondaren gedaan in het dierbare evangelie. Hij zegt: „Heere! hebt Gij niet tot zondaren gezegd: wendt u naar Mij toe en wordt behouden?" (Jes. 45:22) Nodigt gij geen goddeloze kinderen Adams tot U, waar Gij zegt: „Die dorst heeft, die kome en die wil, neme het water des levens om niet?" (Openb. 22:17) Kunt Gij niet volkomen zalig maken allen, die door U tot God gaan, alzo Gij altijd leeft om

voor hen te bidden? (Hebr. 7:25) O! als het een godvruchtige ziel gegeven wordt om de Heere zo op Zijn beloften te manen, dan geniet hij reeds daarin meer zoetheid dan tienduizend werelden hem kunnen geven.
Ten vijfde: Hij verloochent door genade zijn eigengerechtigheid, en grijpt de gerechtigheid van Christus aan. Ziet dit eens zeer duidelijk in de apostel Paulus. Paulus meende wellicht vóór zijn bekering, dat hij meer dan genoeg had om voor God te bestaan. Maar wat gebeurde er? Toen de almachtige God zijn zielsogen opende, en hem zijn erf- en dadelijke zonde deed zien, toen kon hij niet meer over zichzelf roemen; hij moest zijn vorige grond van hoop met de voet schoppen, en niets bleef er voor hem over dan de gerechtigheid van die Jezus, die hij vervolgd had. (Fil. 3:5-9) Zo gaat het ook met zulke zielen: zij moeten Jezus hebben, of zij moeten de eeuwige dood sterven. Dit is nu eigenlijk het toevluchtnemend vertrouwen, waar het geloof eigenlijk in bestaat, namelijk: de ziel vertrouwt zich bij Jezus en is in Jezus veilig; zij vertrouwt ook op de waarheid van Zijn beloften die Hij aan zondaren doet, en daarop vlucht zij tot Hem en geeft zich nu en honderdmaal aan Jezus over, om in Zijn bloed gereinigd en door Zijn Geest geleerd te worden, en Hem ook alzo tot een dienstknecht te wezen. En hoewel het waar is, dat menige onverzekerde ziel doorgaans haar oprechtheid in het aanbieden en overgeven aan Jezus betwijfelt, zo is het ook waar, dat ze het dan nog gaarne honderdmaal weer opnieuw wil doen, omdat zij, de dierbaarheid van Jezus kennende, altijd zal blijven zeggen: „Tot wie zullen wij heengaan, Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." (Joh. 6:68) En niet alleen heeft zij begeerte om Hem als priester aan te nemen, maar evenzeer als profeet en koning. Wij lezen in Deut. 15:12-18: Als een Israëliet een slaaf had, die aan hem verkocht was, mocht hij die zes jaren houden, maar in het zevende jaar moest hij hem vrijlaten. Maar als het nu gebeurde, dat zulk een knecht of slaaf zijn heer liefhad en niet begeerde heen te gaan, zo nam zijn heer op Gods bevel een priem, en stak hem daarmee door zijn oor aan de deur zijns huizes, hetwelk dan een teken was, dat deze knecht zich verbond om een altijd blijvende dienstknecht te zijn en zijn heer trouw te dienen. Hierop ziende, zegt Christus: „Gij hebt Mij de oren doorboord." (Ps. 40:7) Evenzo is het met de ware gelovigen: het valt hun zo zoet om de Heere te dienen, dat ze gaarne hun oren laten doorboren en zich als eeuwige knechten aan koning Jezus verbinden. En waarlijk, dit kan ook niet minder; want een geloof zonder de werken is een dood geloof, en het rechte geloof moet door de liefde werkende zijn.

TOEPASSING

Welgelukzalig is het volk, dat door het waarachtige geloof met de Heere Christus is verenigd. Want dat volk heeft aandeel aan de volgende onschatbare voorrechten.
Ten eerste: Zij zijn zonen en dochteren van de Almachtige, die door het geloof zo nauw met de Heere verenigd zijn, dat zij vrienden des Heeren zijn geworden, daarom zegt de Heere: „Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn." (1 Kor. 6:18)
Ten tweede: Hieruit vloeit voort, dat zij niet alleen kinderen zijn van de Hemelse Vader, maar ook broeders en zusters van Gods eigen Schootzoon; daarom zegt Christus: „Gaat heen tot Mijn broeders, en zegt hun: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God" (Joh. 20:17); en op een andere plaats lezen wij: „Want Hij, die heiligt, en zij, die geheiligd worden, zijn allen uit één; om welke oorzaken Hij zich niet schaamt hen broeders te noemen." (Hebr. 2:11) O! het zegt wat, een broeder en zuster van Christus te zijn; daar toch datzelfde volk van nature kinderen des toorns zijn, gelijk al de anderen.

Ten derde: Hieruit vloeit wederom voort, dat zij niet zullen verloren gaan in der eeuwigheid, maar dat ze eeuwig met eer en heerlijkheid zullen gekroond worden. En dit kan ook niet anders, want hoe zou de Hemelse Vader Zijn eigen kinderen kunnen verstoten; hoe zou de grote Jezus Zijn eigen broeders kunnen verwerpen? Daarom is ook de belofte: „Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven." (Joh. 3:36)
Ten vierde: Alles wat zij op aarde bezitten, dat hebben ze in de gunst van hun God en Vader; zijn zij arm, ze hebben nochtans de gunst en toegenegenheid van hun God, in al hun omstandigheden. Zijn zij rijk, zij bezitten hun goederen in de gunst des Heeren, overal is Gods oog op hen, in al hun wegen worden zij door de liefderijke hand van hun Hemelse Vader geleid en bestuurd, totdat ze eenmaal de volkomen rust ingaan.
Ten vijfde: Zij zijn het zout der aarde: om hunnentwil blijft de aarde staan; om hunnentwil draagt God een zondig land en volk; om der vromen wil wordt ons gruwelijk en goddeloos vaderland nog gedragen. Als er nog slechts tien rechtvaardigen in Sodom geweest waren, dan zou de Heere het gruwelijke Sodom nog gespaard hebben. Gen. 18:24-33.
Maar ach! ik ben overtuigd, dat er velen aan deze plaats zijn, die geen lot of deel met het arme volk van God hebben, terwijl ze gerust in hun natuurstaat voortleven. Tot dezulken heb ik ook een woord te zeggen.
Vooreerst tot ulieden, die geheel gerust en onbekommerd in de slavendienst der zonden voortleeft, zonder bijna ooit met enige ernst aan uw eeuwige staat te denken. Mogelijk zijt gij nog jong, en denkt daarom bij uzelf: Ik heb in de weg der godzaligheid nog geen lust; ik laat de vroomheid aan anderen over; ik heb nog tijd genoeg, en moet mij nog wat in de wereld vermaken, en ik heb aan dit droefgeestige leven nog geen lust. Mens! behalve dat het waar is, dat een godzalig leven geenszins een treurig leven is, zo wenste ik, dat gij toch dit mocht geloven, dat het einde van dit uw leven de eeuwige dood zal zijn. Zulk een levenswijze als gij leidt, heeft reeds duizenden de hals gebroken, en gehele legers van miljoenen in de kaken van de hel doen neerstorten.
Ten tweede: Anderen zijn er in ons midden, die niet zo grof goddeloos leven; en nochtans hebben ze nergens minder lust in, dan om de Heere Jezus door een vruchtdragend geloof te worden ingeplant. Nee, zij zoeken hun genoegen in de rijkdommen en goederen dezer aarde; zij zeggen tot het goud: gij zijt mijn God; zij zorgen slechts dag en nacht voor de spijs, die vergaat, en zouden het als hun grootste geluk rekenen, als zij in purper en fijn lijnwaad konden gekleed gaan, levende alle dagen vrolijk en prachtig. O, ongelukkige medezondaar! Geloof toch dat het aardse goed geen nut doen zal ten dage van Gods verbolgenheid; en dat God eerlang uw ziel van u zal afeisen en uw lot voor eeuwig beslissen. Och, word dan nog wijs eer het te laat is, en zoek Jezus en de weg der godzaligheid, eer uw arme ziel het zich te laat beklaagt. Want miljoenen van zulke geld- en goedzoekers als gij zijt, liggen nu in de hel en verlangen voor eeuwig tevergeefs, of Christus hun nog eens mocht worden aangeboden.
Ten derde: Anderen zijn er die weten dat er tot het geloof kennis behoort, en er zich op toeleggen om met de Schrift bekend te worden; zij hebben enige waarheidskennis, waarop zij niet weinig hoogmoedig zijn, zij stemmen ook alles uitwendig toe wat hen van de waarheid geleerd wordt, en nemen ook uitwendig enige plichten waar; en zo menen zij voor de eeuwigheid geborgen te zijn. Doch dezulken behoorden te bedenken, dat die uitwendige kennis hen in de ure des doods niet helpen zal, als hun zielen niet wedergeboren worden door de Heilige Geest. Ja bedenkt verder, dat de duivel meer bijbelkennis bezit dan gijlieden; gelijk wij duidelijk genoeg kunnen opmerken, als wij zijn redenering met Jezus in de woestijn slechts aandachtig nalezen

in Matth. 4. En niet alleen was hij met enige stukken van de waarheid bekend, maar hij wist ook zeer goed, met welk doel Christus op de wereld gekomen was, en dat Hij een goddelijk persoon was, wat ons duidelijk blijkt uit hetgeen hij zelf tegen Jezus zei bij een andere gelegenheid, namelijk: „Ik ken U wie Gij zijt, namelijk de Heilige Gods." (Mark. 1:24) Ja, voegt hier nog bij, dat hij Jezus zelf wel heeft aangebeden; daarom zegt Markus: “En de onreine geesten, als ze Hem zagen, vielen voor Hem neer, en riepen, zeggende: Gij zijt de Zoon van God." (Cap. 3:11) Ziet, deze kennis en onderwerping heeft er bij de Satan plaats, en nochtans blijft hij Satan. Indien gij dan niet meer hebt dan uitwendige kennis, dan bezit gij niets meer dan de rampzalige duivel.

Ten vierde: Nog zijn er andere mensen, die nog al een stap verder komen. Zij kennen bevindingen van grote droefheid en van grote blijdschap; zij maken gedurig hun werk van bidden en lezen, zij zingen en spreken over de weg naar de hemel; zij tellen zich onder de gelukkigen, die naar de hemel reizen, en zijn niet zelden van hun zaligheid ten volle verzekerd, en nog meer andere dingen gaan er bij hen om, waartoe mijn verstand te klein is om het te beschrijven. Nochtans, hoe ver het bij dezulken ook schijnt te komen, zij zijn slechts tijdgelovigen en huichelaars: zij zijn onbekeerd. De zonde is hun nimmer de dood geworden; zij zijn ermee tevreden dat hun hart verrot is, als zij maar bij de mensen voor vroom worden aangezien; zij pronken met hun vroomheid, gelijk de geveinsde koning Jehu, toen hij tegen Jonadab zei: „Ga met mij en zie mijn ijver aan voor de Heere" (2 Kon. 10:16); zij hebben nimmer lust gehad in die nauwe weg der heiligmaking; zij zijn ook niet gaarne ontdekt, en haten daarom zulke vromen, die, niet veel goeds van hen denkende, hen trachten te overtuigen van hun genadeloosheid.

Gans anders is het met zulke zielen, die het ware geloof bezitten, al verkeren zij dan ook nog zo donker en twijfelmoedig. De ware gelovigen zijn niet onbekeerd, en bijgevolg, ook geen geveinsden; zij willen de Heere even gaarne in hun binnenkamer dienen, als op de hoeken van de straat. De zonde is hun de dood, de pest, ja de hel geworden, hetwelk zij bij tijden en stonden heel klaar ontdekken en gevoelen; zij hebben lust in die enge weg van Evangelische heiligmaking, zodat ze niets liever zouden wensen, dan dat zij al hun droevige en duizenden gebreken maar voor altijd konden afschepen, levende in de gedurige gemeenschap van Christus; deze heiligmaking zoeken en betrachten zij, en worden ook daardoor verachte fakkels naar de mening van degenen die gerust zijn (Job. 12:5). Ook zijn zij gaarne aan zichzelf ontdekt, en leggen zich daartoe gedurig voor de Heere blank en bloot, biddende om ontdekkende genade; ook willen zij wel met verstandige en godzalige lieden over hun zielenstaat handelen, en vragen dan soms wel aan dezulken: „Oordeelt gij, of ik de Heere getrouw ben geworden." (Handelingen 16:15). Gij allen dan, die deze zaken nog niet kent, o, bedenkt welk een vreselijk gevaar over uw hoofd hangt, want „die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem." (Joh. 3:36) Daarom, vlucht nog tot de Heere, eer het te laat is, en zegt: Och Heere, ik ben een arm, dood, doof, blind, verhard zondaar; ik kan mijzelf niet bekeren. O, mocht het U behagen, mij aan mijzelf recht te ontdekken, en te ontbloten, en Uw zoon in mij te openbaren, en mij te leren in Hem tot zaligheid te geloven, en maak mijn geloof oprecht, en hartreinigend, en werkzaam door de liefde. Die weg zal het met u in moeten. De Heilige Geest zelf lere het u!

Maar gij, oprecht Godzoekend, Jezus-zoekend, Heilige Geest zoekend en godzaligheid zoekend volk! Wij verzekeren ons van ulieden betere dingen en die met de zaligheid zijn samengevoegd, en daarom wens ik u kort tot de volgende zaken op te wekken.

1. Verblijdt u, dat de Heere u gegeven heeft om in Zijn Zoon te geloven; hetwelk immers geheel en alleen het werk van God was, is en zijn zal. Hij heeft het u gegeven om te geloven. (Fil. 1:29) Verblijdt u dan in Hem, gelijk de stokbewaarder dit deed. (Hand. 16:34).
2. Zoekt in het geloof toe te nemen, en bidt daartoe veel om de Geest des geloofs, gelijk Jezus' apostelen, toen ze zeiden: „Heere, vermeerder ons het geloof" (Luk. 17:5), of, gelijk de vader van dat ongelukkige kind, die met tranen uitriep: „Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp." (Mark. 9: 24).
3. Vraagt veel genade van de Heere, dat uw geloof rijke vruchten moge dragen, opdat God in u verheerlijkt, uw naasten gesticht, de Satan verbitterd, en uw eigen ziel daardoor van de oprechtheid des geloofs, en bijgevolg van uw eeuwige zaligheid meer en meer moge verzekerd worden.
4. Vertroost u met de belofte der eeuwige zaligheid: „die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven." (Joh. 3:36) Is uw geloof zwak, de belofte is niet aan de trap maar aan de oprechtheid des geloofs verbonden. De zwakke zielen zal Jezus niet verwerpen, maar Hij zal hen tot een trouwe herder en liefderijke leidsman zijn tot aan, tot in, en tot over de dood. Ja, Hij zelf zal hun geloof in het zalige aanschouwen doen veranderen. Wij zien nu door een spiegel in een duistere rede, maar alsdan zullen wij zien van aangezicht tot aangezicht; nu kennen wij ten dele, maar dan zullen wij kennen, gelijk ook wij gekend zijn. Hallelujah!

DERTIENDE OEFENING.
(Vervolg over het leven door het geloof, naar aanleiding van dezelfde woorden)
TEKST : HABAKUK 2 : 4b

Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

VOORAFSPRAAK.
Er zijn vele dingen, die de vromen met de goddelozen en de goddelozen met de vromen gemeenschappelijk hebben. Vooreerst: Aardse tegenspoed hebben ze met elkaar gemeen. De wereld is om der zonden wil een groot klaaghuis geworden, waarop men gedurig met allerlei tegenspoed te worstelen heeft, waarvan de vromen veeltijds rijkelijk hun deel hebben, maar de goddelozen ook geenszins vrij komen. Hierop ziende zegt de wijze man: „Enerlei wedervaart de rechtvaardige en de goddeloze." (Pred. 9:2)
Ten tweede: Aardse voorspoed hebben ze ook met elkaar gemeen; hoewel het waar is, dat de goddelozen doorgaans meer aardse voorspoed hebben dan de rechtvaardigen; nochtans, er zijn ook ten allen tijde rijken geweest onder het erfdeel des Heeren. Is een Achab rijk, Salomo is het ook; had de rijke jongeling vele goederen, Jozef van Arimathéa was ook niet misdeeld.
Ten derde: Het tijdelijke leven hebben ze met elkaar gemeen; beiden dragen zij hun adem in hun neusgaten; beiden genieten zij leven en gezondheid; beiden leven zij onder één hemel en gebruiken enerlei voedsel.
Ten vierde: Het kan zijn, dat zij beiden leven onder de verkondiging van één waarheid, en dat zij dus beiden de middelen der zaligheid genieten, en genodigd worden om tot één Heere Jezus de toevlucht te nemen.
Ten vijfde: Ook hebben zij dit met elkaar gemeenschappelijk, dat zij allen eenmaal sterven moeten. Immers is tot allen gezegd: „Gij zijt stof en gij zult tot stof wederkeren." (Gen. 3:19) Ook weten zij geen van beiden de tijd, wanneer ze moeten sterven, zodat ook de godzaligen met Izaak moeten belijden: „Ik weet de dag van mijn dood niet." (Gen. 27:2)
Ten zesde: Ook hebben zij dit met elkaar gemeenschappelijk, dat zij eenmaal uit de dood zullen opstaan en hun graf zullen verlaten; „want de ure komt in welke allen, die in de graven zijn, de stem van Jezus zullen horen, en zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis." (Joh. 5:28,29) Nee, niemand zal dan onder de aarde blijven, allen zullen zij hun graf verlaten om te staan voor de Zone Gods.
Ten zevende: Ook dit hebben alle mensen met elkaar gemeen, dat ze zondaren zijn, hun weg bedorven hebben, hun weg bederven en die ook zullen blijven bederven. Daarom vraagt de wijze man: „Wie kan zeggen: ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijn zonden?" (Spreuk. 20:9) Nee, niemand leeft er die niet zondigt, „maar allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; daar is niemand die goed doet, ook niet tot één toe. (Rom. 3:12) Wij allen toch zijn zondaren tot in ons gebeente toe, die uit en van onszelf tot alle goed werk ondeugdelijk zijn.
Ziet, al deze zaken hebben vromen en onvromen met elkander gemeenschappelijk, en nochtans is er tussen deze twee soorten van mensen een ontzettend groot verschil. Trouwens, de eersten zijn wedergeboren en de anderen niet; de eersten hebben de zonden leren haten en vlieden, terwijl het de hartenlust der anderen is om de zonden en de wereld te dienen; de eersten hebben lust in des Heeren wet en zouden gaarne volmaakt leven, terwijl de anderen geen lust hebben in de kennis van Gods wegen. De

eersten wandelen op de enge weg ten hemel, terwijl de anderen de brede weg des verderfs betreden. In één woord: dezen zijn dood en de anderen levend. De één dient de Heere en de ander de duivel. Hoort dit, gij onbekeerde mensen! en neemt het ter harte! Wellicht hebt gij vromen in uw huis, waarmee gij veel dingen gemeen hebt; mogelijk is uw man of uw vrouw, waarmee gij in één huis woont en op één bed slaapt, tot God bekeerd. O vrienden! mocht het u eens recht ter harte gaan, dat gij met dezulken zoveel zaken gemeenschappelijk hebt, en dat gij nochtans de zaligheid niet met hen gemeenschappelijk zult hebben, als het eens op sterven aankomt. Dan zal de één aangenomen en de ander eeuwig verlaten worden. De één zal aan Christus' rechterhand juichen van blijdschap, terwijl de ander aan Zijn linkerhand zal schreeuwen van weedom des harten. (Jes. 65:14) Het enige middel voor een arme zondaar om de eeuwige zaligheid met al Gods volk gemeen te hebben en deelachtig te worden, is het leven door het zaligmakend en vruchtdragend geloof in Christus, hetwelk ik nu enigszins hoop voor te stellen.

Het was waarlijk een wonder van God, dat David, toen hij eenmaal tegen de grote Goliath vocht, niet verslagen maar integendeel overwinnaar werd over die grote en zeer sterke krijger, daar toch David een klein en ongeoefend schaapherder was en Goliath een groot kampvechter, wiens spies was als een weversboom en wiens andere wapens zeer ontzaglijk waren, terwijl de reus zelf een lengte had van zes ellen en een span. (1 Sam. 17) Niet minder was het een wonder Gods, dat de godvrezende Jonathan in de strijd niet omkwam, toen hij met slechts één jongeling bij zich tegen een geheel leger Filistijnen ten strijde trok. Nochtans bleef Jonathan niet alleen in het leven, maar was hij zelfs oorzaak van een heerlijke overwinning. (1 Sam. 14) Wilt gij echter de oorzaak van deze twee wonderdadige overwinningen weten? Het was God, het was de wonderbare en almachtige hand Gods, die de overwinning geeft aan degenen, wie het Hem behaagt. Daarom zei ook Jonathan tot zijn wapendrager: De Heere heeft ze in onze hand gegeven.

Is het evenwel minder een wonder Gods, dat al Zijn volk in hun bange strijd wordt staande gehouden, ja ook eenmaal volkomen in de strijd zal overwinnen? Immers, het is ook een ontelbaar heirleger hele Filistijnen, dat tegen hen in 't geweer staat; het zijn grote en sterke reuzen, waartegen zij de strijd hebben aangebonden en waartegen zij moeten vechten tot aan hun laatste ademtocht. Ja, de duivel, die helse reus, met zijn beide hulpbenden, de wereld en de verdorvenheid van Gods volk, ontziet dat volk niet om het woedend te bevechten, totdat het des hemels enge poort binnen gaat. Zij nochtans zijn ongeleerde Davids en eenzame Jonathans, die in den strijd niet geoefend zijn, maar integendeel bij elke zware post zouden bezwijken en de wapens uit de hand werpen. Is het dan niet een goddelijk wonder, dat zulk een zwak volk in deze hete strijd niet omkomt, en voor eeuwig in de hand van zijn vijand valt? Jazeker, het is een wonder, ja een groot wonder dat de vromen op de weg naar de zalige hemel niet omkomen, en nochtans geen één zal er sneuvelen, maar zij zullen allen de haven des hemels bereiken. Want het is de God van Jonathan, het is de toevlucht van David, Die zij aan hun zijde hebben. Zij hebben God tot hun schild in deze oorlog. Zij zijn nauw verenigd met de grote krijgsman Jezus Christus; zij leven door het geloof en strijden dus door Zijn kracht en overwinnen door Zijn genade. O, welk een dierbaar voorrecht is het dan om deel aan Christus te hebben en door het geloof te leven. Een voorgaande keer over het geloof gehandeld hebbende, zo moet ik nu, naar aanleiding van dezelfde tekst, meer bepaald handelen over het leven door het geloof, hetwelk naar mijn inzien in de volgende zaken bestaan zal.

Ten eerste: Des Heeren volk leeft hun natuurlijk leven door het geloof. Christus heeft alles voor hen verworven en verdiend, en als zij nu door het geloof met Christus verenigd zijn, dan genieten zij alle voorrechten in Hem en ook niet alleen zulke voorrechten, die tot het toekomende leven behoren, maar ook zulke, die binnen de palen van deze tijd besloten zijn. Hun spijs en drank is hun wettig eigendom, hetwelk Christus aan het kruishout voor hen verworven heeft. En dit is ook de reden, dat Jezus hun geleerd heeft om biddende te zeggen: ons brood. (Matth. 6:11) Om deze oorzaak mag de dichter van het brood der vromen zeggen: „Het weinige dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen." (Ps. 37:16) Ja, trouwens, zij hebben op al het hunne een deugdelijk kinderrecht, omdat ze door het geloof de bruid geworden zijn van Christus, de hemelse Bruidegom; zij zijn door het geloof getrouwd met de Zoon van God, en hebben daarom een heerlijk genaderecht aan alles wat zij bezitten, en ook aan hun tijdelijk leven. Niemand zal het vreemd in de oren klinken, als ik zeg, dat de vromen zo recht en eigendom hebben aan hun tijdelijk leven, als hij slechts acht geeft dat de apostel zegt: „Het leven is uwe." (1 Kor. 3:22) De vromen dan leven door het geloof in de gunst van hun hemelse Vader, en als zij eenmaal gaan sterven, dan is hun dood geen straf voor hun zonden, maar slechts een doorgang tot een nog veel beter leven in de gunst en gemeenschap van God, hun getrouwe Vader.

EERSTE TOEPASSING

Alzo is het met de goddelozen niet. Nee, zij hebben wel het tijdelijke leven met de godzaligen gemeenschappelijk, maar hun leven is verbeurd; het doodvonnis is erover uitgesproken. Paulus zegt: „de bezoldiging der zonde is de dood." (Rom. 6:23) Zij zijn gelijk aan gevangenen, die tot de dood gevangen zijn, en elk ogenblik hun laatste vonnis en de uitvoering daarvan te wachten hebben. Onbekeerde medezondaar! hebt gij nog wel ooit geweten, dat uw leven een leven is geheel buiten de gunst van uw Schepper? Hebt gij er nog wel ooit over getreurd, dat de dood nog ten volle over u heerst? Waarlijk, gij zult eerlang sterven, en als gij dan nog niet met Christus verenigd zijt door het geloof, dan zult gij ook in de tweede dood neerstorten en eeuwig verloren gaan. Het is waar, God heeft tot op deze dag uw leven gespaard en uw dagen verlengd, nochtans eenmaal zal de laatste slag geslagen worden, want „wat man leeft er, die de dood niet zien zal, die zijn ziel zal bevrijden van het geweld des grafs?" (Ps. 89:49) En o, hoe geducht zal dan uw lot zijn, terwijl gij de eeuwige dood zult moeten ondervinden, zonder nochtans ooit te sterven. O, mocht ik mijn arme medereizigers kunnen opwekken om nog heden tot een zo dierbare en bereidwillige Jezus de toevlucht te nemen, eer de bijl aan de wortel gelegd wordt, om de boom voor eeuwig uit te houwen en in het vuur te werpen. Want, ach zondaar! hoe deerniswaardig uw staat ook zijn mag, in Jezus Christus is nog raad en heil voor u. Ga dan, wat ik u bidden mag, indien gij nog niet geheel onverschillig zijt voor het heil van uw arme ziel, ga dan, zeg ik, tot deze Jezus en buig u voor Hem neer, opdat Hij uw schuld verzoene, u lere, leide en heilige tot behoud van uw onsterfelijke ziel; want die tot Jezus komt, wordt door Hem niet weggezonden, al was hij ook nog zo vuil, verhard en gruwzaam. „En die in Jezus' handen komt, die zal het eeuwig wel vergaan, en de satan zal hem nimmer uit de hand van Christus rukken." (Joh. 10:28) Maar gij, godzaligen! o ziet hier eens, hoe rijk gij zijt door het geloof. „Het geloof reinigt het hart." (Hand. 15:9) „Het geloof is door de liefde werkende." (Gal. 5:6) „Het geloof overwint de wereld." (1 Joh. 5:4) „Door het geloof is de ziel met Christus verenigd, gelijk de rank met de wijnstok verenigd is." (Joh. 15:1) Door het geloof is het tijdelijke leven, dat ook gij door de zonde verbeurd hadt, u uit genade wedergegeven om Christus' wil.

Leeft gij dan lang hier op aarde, het is in de gunst en onder de voorzorg van de goede God; moet gij vroeg sterven, het is evenzeer in de gunst van uw God, mogelijk om u vóór de dag des kwaads naar huis te halen en in de rust in te brengen. Want waarlijk, de dood zal u eerst recht levend maken, namelijk als gij na uw dood voor eeuwig volmaakt en zalig leven zult in de zalige hemel. De dood mag dan uw aardse lichaam slopen en uw zielloos overschot ten grave slepen; de dood mag uw bloedverwanten ontstellen en verschrikken, als zij wenend om uw sterfbed staan of uw lijk naar de begraafplaats volgen: geen nood! hij is een bode des Heeren om uw door strijd afgematte geest naar de woningen des vredes heen te voeren. En is het, dat gij hier een leven vol verdriet en moeite hebt, zo weet echter, dat gij leeft in de gunst van de Heere. Vele vromen moeten hier zware kruisen dragen: de één heeft met Job een zottin tot zijn vrouw, de ander heeft een goddeloze Nabal tot haar man, de derde heeft een Absalom onder zijn zonen, de vierde moet een zwak en ziekelijk lichaam omdragen en nog honderden andere kwellingen meer. Maar dit is tot hun troost: zij zijn geliefde zonen en dochteren van de hemelse Vader, en daarom „zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?" (Rom. 8:31) Maar wellicht zijn er bekommerde zielen, die dit horen of ooit lezen, en zo bij zichzelf klagen en zuchten: Ach, zou ik daaraan deel hebben? Zulk een dode hond als ik ben? Ik ben niets dan dood en nacht; ik leef in 't akelig duister: ik ben en blijf dodig en koud; ik ben verhard onder Gods roepstemmen; ik ben koud en onverbroken onder Zijn oordelen; ik leef bijna gevoelloos omtrent de toestand van mijn ziel: de hemel verkwikt mij niet en de hel verschrikt mij niet; ik ben rondom een ellendige en onmachtige; ik ben stinkende en vuil, en boos, zodat ik moet gruwen van mijzelf, en nochtans is mijn ziel onbekwaam, om tot die noodzakelijke Borg te vluchten; ik wil op Jezus zien, maar zie, ik ben blind; ik wil naar Jezus lopen, maar zie ik ben kreupel; ik wil Jezus aangrijpen, maar zie ik ben lam; ik wil tot Jezus spreken, en zie, ik ben stom, en daarom kan ik mij met deze waarheid niet troosten. Ik antwoorde: Ziel! Is het u waarlijk om Jezus te doen? Begeert uw dwaze, boze, blinde, lamme, kreupele en gans melaatse ziel Hem, opdat Hij u als profeet leren, ja, heiligmakend leren en leiden moge? Begeert gij Hem als Hogepriester om uw zonden te verzoenen, en alleen Hogepriester voor u te zijn, zonder dat gij zelfs nog een zucht wilt toebrengen aan uw zaligheid? Begeert gij Hem als Koning om Zijn bevelen in uw hart te schrijven? Zijt gij waarlijk bekommerd over uw zonden; is uw gebrekkig uitzien, onder al uw banden en lasten, gedurig op de Heere? Welnu dan, dan moogt gij het aan ontdekkende genade toeschrijven, dat gij met uw doodstaat bekend zijt geworden, en dat gij dus meer weet dan de farizeeër, Luk. 18, en de rijke jongeling, Matth. 19, en ook meer dan duizenden arme zelfverheffers, in wier midden gij leeft. Houdt dus moed, gij blinde, lamme, kreupele en geheel ellendige zielen; want Jezus leert u op Zijn genadige wonderschool, en zal u ook eenmaal met al de Zijnen paren voor Zijn troon, om nimmermeer te zuchten en te jammeren over uw gebrek.

Ten tweede: Door het geloof te leven, dat wil zeggen: door het geloof alleen op de Heere Christus te rusten, en in Zijn wonden te schuilen. Zolang de ziel niet aan zichzelf ontdekt is, heeft zij genoeg aan haar eigen ingebeelde deugdzaamheden; op deze haar deugden zal zij het wagen, als het op het sterven aankomt; of het kan ook zijn, dat zij zich zo vol gebreken ziet, dat zij het op haar eigen deugden niet durft wagen, maar dan hoopt op Gods barmhartigheid; of, zij denkt bij zichzelf, dat Christus en haar eigen deugden beide wel in aanmerking zullen komen voor het gericht van God. Maar als een ziel waarlijk door God de Heilige Geest ontdekt wordt aan zichzelf, dan kan en durft zij niet meer op zichzelf steunen. Al haar gerechtigheid is dan een wegwerpelijk kleed. Zij leert zien, dat zelfs haar beste gebed, dat zij in haar blindheid deed, enkel zonde was en een walging in de ogen van een vlekkeloos heilig God. Zij is

zo gans ontbloot, dat zij haar vorige hoop moet laten varen en alleen steunen op dat zeer dierbare priesterbloed van de Zone Gods, zeggende met de grote Paulus: „Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere, opdat ik Christus moge gewinnen en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof." (Fil. 3:7-9) Is het nu dat haar geloof zeer levendig en werkzaam is, dan reist zij haar weg met blijdschap, wetende dat die gerechtigheid, die zij door het geloof heeft aangegrepen, volkomen genoegzaam is, om er voor een heilig God mee te verschijnen; maar als dit haar zoete geloofsleven door de duivel wordt verdonkerd en bestreden, dan kan haar toestand menigmaal zo bang en benauwd zijn, dat zij niet meer weet, wat zij van haar toestand maken zal. Nochtans blijven de twee volgende zaken bij de waarlijk gelovende ziel altijd aanwezig.
Vooreerst: Zij is overtuigd, dat zij met haar eigen gerechtigheid geenszins voor God kan bestaan.
Ten andere: Zij zegt met Petrus: „Heere! tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." (Joh. 6:68). Nee, of het licht is of donker, zoet of bitter, zij wenst aan de voeten van de Heere Jezus te blijven liggen, en haar gerechtigheid, licht, troost, sterkte en heiligmaking, ja alles bij Hem te zoeken. Want Jezus is haar zo dierbaar geworden, dat ze bij tijd en stonde klaar gevoelt, dat zij in de gestalte is van de dichter, toen hij zei: „Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde." (Ps. 73:25)

TWEEDE TOEPASSING

Kent gij dit, onvernieuwde mens? O nee! het zijn u geheel onbekende zaken. Gij leeft als de beesten des velds, naar geen God of gebod vragende; of zo gij meer zedig zijt, zo leeft gij nochtans geheel uzelf. Gij zijt nog geheel ontbloot van ontdekkend licht, gij zijt nog een hoogmoedige farizeeër, zelfs zonder dat gij het weet; gij zijt nog nooit met uw doodvonnis in de hand tot de Borg van het verbond der genade gekomen. Och, dat uw blinde zielsogen eens mochten geopend worden, opdat gij uw verfoeilijke gedaante in de zuivere spiegel van Gods wet eens recht mocht leren kennen; opdat gij uzelf buiten Jezus eens als geheel verloren mocht leren schatten, vluchtende met haast als een arme vloekeling naar de aangeboden vrijstad, Jezus Christus. Waarlijk, deze weg zal het met u in moeten; gij zult moeten leren kennen dat het gedichtsel der gedachten van uw hart ten allen dage alleenlijk boos is (Gen. 8:22); en dat al uw doen alleen zonde was; uw koophandel drijven alleen zonde; uw beroepsbezigheid alleen zonde; uw dagelijks denken en spreken alleen boosheid. Maar ook uw lezen, zingen, bidden, kerkgaan, aalmoezen geven, het nakomen van al uw plichten, waarop gij nu de hemel verwacht, alleen boosheid. Zie, zo ver zal de arme ziel aan haar ellende moeten ontdekt worden, of zij zal nimmer gewillig worden om zich als een geheel goddeloze te laten zaligen. Daarom, mijn arme medezondaren! och, begeeft u toch getrouw onder de ontdekkende middelen, alwaar de mens als een verachtelijk, verdoemelijk, boos, goddeloos, onmachtig en onwillig wanschepsel wordt voorgesteld. Leest veel in des Heeren dierbaar Woord, waarin de mens even zo wordt uitgebeeld. Bijvoorbeeld: Gen. 8:22. Ps. 51:7. Spr. 20:9, Pred. 7:29. Jer. 17:9. Matth. 15:19. Rom. 3:10-19. Tit. 3:3, en veel meer andere plaatsen. Leest en herleest deze plaatsen, of het God behagen moge om u bij de staat uwer onsterfelijke ziel eens recht te doen stilstaan, en u tot Christus te doen vluchten. Nog eens: werpt u in uw

binnenkamer neer, en bidt ootmoedig om zielsontdekkende en hartveranderende genade. De Heere zelf lere u dit, dewijl gij toch buiten Hem deze opgelegde plicht in eeuwigheid niet doen zult. Maar gij, oprechten van harten! gij weet wat het inheeft zichzelf als een goddeloos monster te kennen, gans melaats, geheel vuil, walgelijk, stinkend en onmachtig; en als zodanigen uzelf aan de Heelmeester Israëls aan te bieden, opdat Hij uw doodkranke zielen genezen mocht. O, die nuttige, nodige en dierbare zelfkennis! Niemand weet van zijn droevige toestand het rechte, dan die door de Heilige Geest wordt ontdekt en ontbloot. De ene mens kan de andere geen zelfkennis leren; waar die recht ontdekt mag worden, die wordt daardoor als een ledig, ja als een recht vuil vat tot Christus gebracht.
Daarom, dankt God, dat gij uzelf kent, en geen andere grond hebt voor de eeuwigheid dan Christus, ja Christus alleen, en aangegrepen door het oprechte geloof. Bidt intussen om meerdere zelfkennis, tot uw vernedering.
Ten derde: Door het geloof te leven wil ook zeggen: geheel en al af te hangen van Christus, als de oorzaak en bestuurder van zijn leven. Christus is het begin van het leven door 't geloof; Christus is de voortzetter van het geloofsleven; en Christus is ook evenzo de voleinder van dat heerlijke en voor de wereldling verborgen geloofsleven; en indien dit ook niet zo was, dan zou nimmer één sterveling door het geloof leven; ja, al was het dat iemand dit verborgen leven uit zichzelf kon beginnen, het zou nochtans zeer spoedig in de eeuwige dood eindigen. Maar de gelovigen ontvangen hun kracht uit Christus, met Wie zij zo nauw verenigd zijn als de rank met de wijnstok. Daarom zegt Hij: „Ik ben de wijnstok en gij de ranken; die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt gij niets doen." (Joh. 15:5) En Paulus zegt: „Opdat Christus door het geloof in uw harten wone, en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt." (Ef. 3:17) Hieruit vloeit dus vanzelf voort, dat de gelovigen, in Christus zijnde, en geheel van Zijn kracht afhangende, ook alleen uit en door Hem vruchten kunnen dragen, daar zij uit zichzelf niet anders kunnen, dan zondigen. Ook vloeit hieruit voort, dat hij die het ware geloof bezit, ook noodzakelijk vruchten dragen moet, want anders zou zijn geloof slechts een dood geloof, een geraamte zonder vlees, een lichaam zonder ziel zijn.

DERDE TOEPASSING.

Er was eens een heiden, die aan een van zijn vrienden de volgende vraag voorstelde: Wat zou gij liever zijn, zo rijk als de koning Craesus, of zo vroom als de filosoof Socrates? Zijn vriend zich hierover bedacht hebbende, zei: Ik wil liever met koning Craesus leven, als ik dan maar met Socrates kon sterven.
Evenzo is het gesteld met duizenden mensen; zij zouden zeer gaarne met de groten der aarde in allerlei pracht en overdaad zeer vrolijk willen leven, al was het dan ook nog zo goddeloos, als ze dan op bet eind maar met dat verachte fijne volk konden sterven. Ongelukkige zondaar! Als gij niets meer bezit, dan dat die zucht van Bileam nu en dan in uw hart opkomt: mijn ziel sterve de dood des oprechten en mijn uiterste zij gelijk het zijne!" (Num. 23:10) O, dan bezit gij immers geenszins het zaligmakend geloof, wat ge ook van uzelf denken moogt. Niemand is een gelovige, dan die uit Christus wezenlijke vruchten draagt, en het bij gedurige ondervinding geleerd heeft, om geheel en al van Hem en van Zijn kracht en genade af te hangen. Door het geloof in Christus ingelijfd zijnde, wordt de ziel geheel anders van gevoelen en begeerten; zij heeft de wereld en de zonden niet meer lief; zij veracht wat zij tevoren beminde, en bemint hetgeen zij tevoren haatte. Ziet dit klaar in Mozes, van wie de Schrift zegt: „Door 't geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Farao's

dochter genaamd te worden; verkiezende liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genietingen der zonde te hebben." (Hebr. 11:24,25) Vriend of vriendin, wie gij ook zijn moogt, gelooft gij dat God een enig God is, en dat Jezus een Zaligmaker van zondaren is? Het is wel, maar de rampzalige duivel gelooft ditzelfde ook, gelijk gij lezen kunt Jak. 2:19 en Mark. 1:24 en 3:11. Maar hebt gij een geloof als Mozes? Een geloof, dat u de wereld doet verachten, en Jezus en zijn veracht volk hartelijk lief heeft? Waarlijk dit geloof, en dit geloof ook alleen, zal uw ziel eenmaal zalig maken. Een iegelijk beproeve in deze gewichtvolle zaak getrouw zijn eigen hart.
Ten vierde: Het leven door het geloof wil ook zeggen, dat zulke zielen door het geloof ook zien tot aan de overzijde van het graf. Hier wordt het geestelijk geloofsleven begonnen, en eenmaal zal het verwisseld worden met het leven van het zalig aanschouwen in storeloze zaligheid. Daarom lezen wij in de brief aan de Hebreën het elfde hoofdstuk, het 9e en 10e vers: Door het geloof is Abraham een inwoner geweest in het land der beloften, als in een vreemd land, en heeft in tabernakelen gewoond met Izaak en Jakob, die mede erfgenamen waren derzelfder beloften. Want hij verwachtte de stad, die fondamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is. En in het 13e vers zegt Paulus, dat de vrome aartsvaders beleden, dat zij gasten en vreemdelingen op aarde waren. Het is hier een droge woestijn en huilende wildernis voor het gelovige volk van God; maar eenmaal gaan ze over in de rust, die er overblijft voor het volk Gods. (Hebr. 4:9) En als het oog des geloofs op die zalige rust mag gevestigd zijn, dan kunnen zij hier getroost alle leed lijden, en de wind van hel en wereld in het aangezicht verdragen; gelovende dat de Heere het voor hen zal volenden, hen nimmer begevende noch verlatende.

VIERDE TOEPASSING.

O, driemaal zalig volk, dat deze hoop in zich heeft! Daar zal hun zwak en zo menigmaal door de duivel bevochten geloof, veranderen in een eindeloos zalig aanschouwen. Daar zullen zij voor eeuwig bevrijd zijn van al het zware kruis, dat door de zonde in de wereld gekomen is, en dat des Heeren volk ook zo menigvuldig moet dragen; daar zullen ze nooit weer ziek worden, en ook geen gebrek en armoede behoeven te lijden; daar zullen hun aardse bezigheden hen niet terughouden van het zoete verkeer met des Heeren volk; daar zal nimmer een enige zonde meer door hen bedreven worden, noch met gedachten, woorden of daden; ook zal daar in eeuwigheid de minste aanleiding tot zondigen niet gevonden worden, want de wereld blijft buiten die zalige hemelstad; hun bedorven natuur zijn zij voor eeuwig afgestorven en de duivel zal door de God des vredes onder hun voeten verpletterd worden. Daar zullen zij God volmaakt zien, kennen en eeuwig liefhebben, en met al de heiligen van vroeger en later tijd aanzitten aan de bruiloft des Lams.

W. FLOOR
VEERTIENDE OEFENING.
OVER HET TWEEDE GEBOD DER WET.
TEKST : EXODUS 20 : 4—6.

Hoewel het waar is, dat er maar twee soorten van mensen op de aarde zijn, namelijk: bekeerden en onbekeerden, doden en levenden, gelovigen en ongelovigen, gelukkigen en ongelukkigen, zo vindt men nochtans onder die ongelovigen, onbekeerden, doden en ongelukkigen ook onderscheiden soort van mensen.

Ten eerste: Sommigen onder de onbekeerden zijn geheel en al overgegeven aan de gruwelijkste boosheden, die er te bedenken zijn; zij hebben zichzelf met koning Achab verkocht om kwaad te doen, (1 Kon. 21:20) en leven als de dieren van het veld, zonder zich met God of Zijn gebod enigszins te bemoeien, en gaan gerust en zorgeloos een geheel vreselijke eeuwigheid tegemoet; van de zodanigen zegt de Heere: „Wee de geruste te Sion, en de zekere op den berg van Samaria." (Amos 6:1) „Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan." (Jes. 3:11) En indien zulke arme mensen in deze toestand door de dood worden overvallen, dan zullen zij ook tot hun eeuwig nadeel ondervinden, dat God een waarachtig God is in de uitvoering van Zijn geduchte dreigementen, als zij met de rijke man „hun ogen opheffen in de hel, zijnde in de pijn." (Luk. 16:23)

Ten tweede: Anderen zijn er, die op verre na zo roekeloos niet zijn als de voorgaanden; zij dienen God, nadat ze daarvan onderricht zijn; zij bidden tot God, zij geloven aan God, en menen Hem gehoorzaam te zijn; zonder nochtans te weten, dat ze diep ellendige zondaren zijn, die een borg voor hun diep schuldige zielen nodig hebben. Zij zijn gelijk aan die arme heidenen, die een onbekende god, naar hun wijze, oprecht dienden. (Hand. 17:23) Zij geloven hetgeen hun gezegd wordt en houden zich aan hetgeen hun geleerd is door hun ouders of andere mensen. Als hun gevraagd wordt naar hun geloof, zouden ze wellicht met het heilloze papendom zeggen: „Ik geloof datgene, wat de Kerk gelooft." Van dezulken zegt de Heere Jezus: „Tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen die geboden van mensen zijn." (Matth. 15:9) Voor zulke mensen is het zeer nodig dat zij horen wat God tot hen zegt in het tweede gebod, waarin de Heere van ons eist, dat wij Hem op geen andere wijze zullen dienen, dan Hij in Zijn Woord bevolen heeft. H.Cat. vraag 96.

Ten derde: Nog anderen zijn er, die God schijnen te dienen naar Zijn Woord en Wet; zij lezen, zij bidden, zij gaan ter kerk en ten avondmaal, zij geven ieder het zijne, enz. Maar één ding ontbreekt hun, namelijk: geest en leven. Als zij Gods Woord lezen, is het hun niet te doen om daaruit waarlijk met Gods wil bekend te worden, en zijn zij niet gewillig om met de jonge Samuel te zeggen: „Spreek, Heere, want uw knecht hoort." (1 Sam. 3:10) Het is hun niet te doen om uit dat Woord, door de werking van Gods Geest, voedsel voor hun ziel te ontvangen. Maar zij lezen het alleen om daardoor aan hun plicht te voldoen of om met hun kennis te gaan pronken bij anderen; daarom kunnen zij ook jaar en dag lezen, zonder die behoeften te voelen, die de man naar Gods hart voelde, toen hij bad: „Ontdek mijn ogen, opdat ik aanschouwe de wonderen Uwer wet." (Ps. 119:18) Zij lezen des Heeren Woord, alsof ze een natuurlijke geschiedenis lezen, en stellen met dit lezen hun geweten gerust, zonder te bedenken dat de Heere zegt: „Zalig is hij die leest, en zijn zij die horen, de woorden dezer profetie, en die bewaren hetgeen in dezelve geschreven is. Want de tijd is nabij." (Openb. 1:3)

Als zij bidden, dan doen zij dit, gelijk de Heere van de onbekeerden zegt: „Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij." (Mark. 7:6) Zij bidden zonder ooit in hun leven iets gekend te hebben van de toestand van die arme tollenaar. Luk. 18:13. Hierdoor is het bidden voor zulk slag van mensen ook een zeer gemakkelijk werk, dat zij zeer goed zonder strijd doen kunnen, terwijl een oprecht Godzoekend hart zo menigmaal geen zwaarder werk kent dan om in het eenzame de knieën te gaan buigen. Waarlijk, onze hedendaagse farizeeën kunnen ook nog zeer goed en aanhoudend met hun bidden voortkomen, en durven hun hoofd wel omhoog heffen, terwijl de vromen bij vele tijden liever met het verdrukte Israël in de Egyptische ticheloven zouden willen arbeiden, dan dat ze met hun gebeden voor God moeten komen. Hij, die het waarlijk geleerd heeft om God aan te roepen in geest en waarheid, naar het zeggen van de Heiland, Joh. 4:24, die heeft het ook geleerd, dat hij tot elk gebed en tot elke oprechte zucht goddelijke genade nodig heeft, waarvan de onbekeerde mens geen kennis heeft, al had hij een halve eeuw op een aardse academie gestudeerd. Ik wil niet zeggen dat het in de vromen te prijzen is, dat ze zo menigmaal niet bidden kunnen, nee, integendeel, het is een teken, dat ze nog ver af zijn van volmaakt te wezen. Maar dit zeg ik, als iemand die meent, dat hij al enige jaren op de weg naar de hemel gewandeld heeft, het niet kent wat 't is niet te kunnen bidden, dan vrees ik, dat hij het nog nooit ondervonden heeft wat het is, wèl te kunnen bidden. Als ook zulke mensen naar de kerk gaan, dan is het niet om daar de weg der zaligheid te leren kennen, maar het is om zich als een stom beeld daar te vertonen, gelijk de Heere zegt van zijn oude volk tegen de profeet Ezechiël: „En zij komen tot u, gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht als Mijn volk en horen uw woorden, maar zij doen ze niet; want zij maken liefkozingen met hun mond, maar hun hart wandelt hun gierigheid na. En ziet, gij zijt hun als een lied der minne, als een die schoon van stem is, of die wel speelt; daarom horen zij uw woorden, maar zij doen ze niet." (Ezech. 33:31,32) En zo is het met hun ganse godsdienst. Het ene is naar 't andere, het is een geraamte zonder ziel, een godsdienst waarvan de Heere zegt: „Brengt niet meer vergeefs offer. Als gijlieden uw handen uitbreidt, verberg ik Mijn ogen voor u; ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor ik niet, want uw handen zijn vol bloed." (Jes. 1:13,15) Ongelukkig zijn zij, die zulk een uitwendige en gemaakte dienst de Heere willen toebrengen, waarlijk, het is maar beeldendienst, die God geenszins behagen zal; Gods ogen zien naar waarheid in het binnenste, en daarom heeft Hij ook in Zijn wet gezegd: “Gij zult u geen gesneden beeld, noch enige gelijkenis maken, van hetgeen boven in de hemel is, noch van hetgeen onder op de aarde is, noch van hetgeen in de wateren onder de aarde is; gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen: want Ik, de Heere uw God, ben een ijverig God, die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten; en doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en Mijn geboden onderhouden.”

Over dit gebod moeten wij nu wat nader handelen.
Vr. Wat verbiedt God in dit tweede gebod?
Antw. Dat wij geen beeld mogen maken van God of van Zijn engelen, noch van mensen, noch van dieren, om daardoor het goddelijk Wezen eer en dienst toe te brengen.
Vr. Kan het goddelijk Wezen wel afgebeeld worden?
Antw. Nee, want Jezus zegt: „God is een Geest." (Joh. 4:24) Daarom vraagt de Heere ook bij Jesaja: „Bij wie dan zult gij God vergelijken? of wat gelijkenis zult gij Hem

toepassen? Bij wie dan zult gijlieden Mij vergelijken die Ik gelijk zij? zegt de Heilige." (Jes. 40:18,25)
Vr. Wie maken zich daaraan schuldig?
Antw. Voorheen de Israëlieten, en nu nog de heidenen en het papendom. Doch over de beeldendienst der Joden, roomsen en heidenen, zal ik maar stilzwijgen, en laten dat over aan mensen, die wat meer verstand hebben dan ik.
Vr. Verbiedt God het, dat er volstrekt geen beelden mogen gemaakt worden?
Antw. Wij mogen wel beelden maken van hetgeen op de aarde, of in de zee is, als wij ze maar niet maken om daardoor God te dienen.
Vr. Bewijs dat eens?
Antw. Het blijkt ons uit de handeling van Salomo, die twaalf beelden van leeuwen op de trappen van zijnen troon liet maken. (1 Kon. 10:20)
Vr. Is er geen beter bewijs, want Salomo deed wel meer dat kwaad was in de ogen Gods?
Antw. Het blijkt ons ook uit de bekwaamheid, die God gaf aan Bezaleël en Aholiab om kunstenaars te zijn in houtsnijding en steensnijding, zoals wij lezen in Exodus 31:1-5.
Vr. Maar zijn zulke mensen, die de gereformeerde leer belijden, ook schuldig aan beeldendienst?
Antw. Ja, want wij moeten met David zeggen: „In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien: maar Uw gebod is zeer wijd. (Ps. 119:96) En met Paulus: „De wet is geestelijk." (Rom. 7:14) En al is het nu, dat wij nooit voor een beeld onze knieën gebogen hebben, zo zijn wij evenwel overtreders van dit gebod, door de navolgende zaken.
Ten eerste: Als wij ons afpijnigen om God in alles te willen begrijpen, maar niet gewillig zijn om ons eigenwijs en verwaand verstand gevangen te nemen, en te doen naar het bevel des Heeren, daar Hij zegt: „Maar de Heere is in Zijn heilige tempel: zwijgt voor Zijn aangezicht, gij ganse aarde!" (Hab. 2:20) Het is beeldendienst als wij, met ons begrip willen indringen in de verborgenheid der Drie-eenheid; het is beeldendienst, als wij de nooit begonnen eeuwigheid Gods willen bevatten, en de verborgen eeuwige generatie des Zoons; het is beeldendienst, als wij willen begrijpen, waar God was vóór de schepping des hemels en der aarde, enz. Het is in dit opzicht zeer opmerkenswaardig wat wij lezen bij Job, waar Zofar zegt: „Zult gij de onderzoeking Gods vinden? Zult gij, tot de volmaaktheid toe, de Almachtige vinden? Zij is als de hoogten der hemelen; wat kunt gij doen? dieper dan de hel; wat kunt gij weten? langer dan de aarde is haar maat, en breder dan de zee." (Job 11:7,8,9)

Ten tweede: Het is beeldendienst, als wij in ons bidden de Heere ons op een natuurlijke wijze voorstellen, en een aardse bevatting maken van dat onbegrijpelijk goddelijk Wezen. Bijvoorbeeld; als wij ons de Vader voorstellen als een oude van dagen, de Zoon als een jongeling enz., of als wij in onze verbeelding ons drie Goden voorstellen, of de Zoon als meer barmhartig dan de Vader, enz. Ik kan mij in deze zaak niet duidelijk genoeg uitdrukken, maar ik denk, dat sommige godzaligen, die enige ondervinding van hun afgodisch hart in deze zaak hebben, het beter zullen verstaan, dan ik het zeggen kan.
Ten derde: Het is beeldendienst, als wij ons in onze verbeelding voorstellen, dat God de zonden, die wij voor tien of twintig jaren gepleegd hebben, vergeten is, of als wij denken, dat de verborgen zonden ook voor God verborgen zijn. Hiervan zegt God tegen Israël: „Waarom zegt gij dan, o Jakob! en spreekt, o Israël! mijn weg is voor de Heere verborgen en mijn recht gaat van mijn God voorbij? Weet gij het niet? hebt gij

niet gehoord, dat de eeuwige God, de Heere, de Schepper van de einden der aarde, noch moede, noch mat wordt? Er is geen doorgronding van Zijn verstand." (Jes. 40:27,28)
Ten vierde: Het is beeldendienst, als men zichzelf tot een stom beeld maakt, zijnde altijd even hard en even onbeweeglijk, koud, dood, dor en versteend; gevoelloos onder Gods zegeningen en even zo gevoelloos onder Zijn oordelen; als een beeld onder de prediking van Gods waarheid, en als een stenen beeld onder het gebed verkerende. Zo wordt de gevoelloze zondaar voorgesteld als een onvruchtbaar veld, gelijk de Schrift zegt: „Want hij zal zijn, als de heide in de wildernis, die het niet gevoelt, wanneer het goede komt." (Jer. 17:6)
Ten vijfde: Het is beeldendienst, als wij ons lelijk lichaam tot een afgodsbeeld maken, door het met goud, en zilver te behangen, tot een aanstoot voor anderen, tot ontering des Heeren, en tot ons eigen nadeel.
Vr. Wat bedreigt God aan de overtreders van dit gebod?
Antw. Dat hij hun zonden niet alleen aan henzelf straffen zal, maar ook aan hun kinderen tot in het vierde geslacht, omdat hij een ijverig God is.
Vr. Zijn er ook voorbeelden van, dat God de ongerechtigheid der ouders, aan de kinderen strafte?
Antw. Ja, zo lezen wij van het vergaan van de eerste wereld, waardoor ook de kleine kinderen verdronken, gelijk Mozes zegt: „Alzo werd verdelgd al wat bestond, dat op de aardbodem was, van de mens tot aan het vee, enz." (Gen. 7:23) Ook zijn de onnozele kinderen der goddeloze Sodomieten met hun ouders verbrand. (Gen. 19:24,25) Ook lezen wij van het nageslacht van de hogepriester Eli, dat gedood werd om de zonden van Eli en zijn zonen. 1 Sam. 2:31 vergeleken met 1 Sam. 22:18. Nog lezen wij van een goddeloze Jerobeam, dat God hem bedreigde door de dienst van de profeet Ahia, zeggende: „Doch de Heere zal zich een koning verwekken over Israël, die het huis Jerobeams ten dienzelven dage uitroeien zal." (1 Kon. 14:14) Toen deze voorzegging vervuld werd, is het ganse huis van Jerobeam uitgeroeid en dus ook de kleine kinderen, zoals wij in het volgende hoofdstuk lezen, waar de Heere zegt: „Het geschiedde nu als hij regeerde, dat hij het ganse huis van Jerobeam sloeg; hij liet niets over van Jerobeam wat adem had, totdat hij hem verdelgd had, naar het Woord des Heeren, dat Hij gesproken had, door de dienst van zijn knecht Ahia de Siloniet, om de zonden van Jerobeam die zondigde, en die Israël zondigen deed, en om zijn terging, waarmee hij de Heere, de God Israëls getergd had." (1 Kon. 15: 29,30) Ook lezen wij van de goddeloze Achab, dat al zijn nakomelingen, als een oordeel Gods, om hun eigen goddeloosheid en om de gruweldaden van hun ouders zijn omgekomen; wij lezen dat de hoofden zijner zeventig zonen, op het bevel van Jehu, in manden gelegd werden, en zo van de ene stad naar de andere werden gezonden (2 Kon. 10:7); en een weinig verder lezen wij: „En toen Jehu tot Samaria kwam, sloeg hij allen die van Achab te Samaria overgebleven waren, totdat hij hem verdelgd had, naar het Woord des Heeren, dat Hij tot Elia gesproken had." (2 Kon. 10:17)
Vr. Doet God in dit gebod ook beloften?
Antw. Ja, God belooft dat Hij aan Zijn liefhebbers, die Zijn geboden onderhouden, barmhartigheid bewijzen zal.
Vr. Kunnen wij Zijn geboden wel onderhouden?
Antw. Nee. De beste kan God niet volmaakt liefhebben noch Zijn geboden onderhouden, maar moet in zijn ijverigste betrachting van Gods geboden nog met Nehemia zeggen: „Gedenk mijner ook in dezen, mijn God, en verschoon mijner, naar de veelheid Uwer goedertierenheid." (Neh. 13:22) Maar God zal barmhartigheid bewijzen, in tijd en eeuwigheid, aan dezulken, die maar zeer gebrekkig naar Zijn

geboden hebben beginnen te leven; nochtans moeten wij dit niet aanzien, alsof het enigszins verdiend loon zou zijn. Nee, het is genadeloon, om Zijnentwil, die voor al Zijn volk aan het recht Gods voldaan heeft, aan het vervloekte kruishout.
Aldus is Jezus de oorzaak, dat er barmhartigheid aan die duizenden van Gods liefhebbers bewezen zal worden. Jezus is ook hun trouwe Leidsman door deze aardse wildernis. Jezus is ook hun enig en eeuwig Al in tijd en eeuwigheid. Zondaar! deze Jezus wil ook uw ziel nog van het verderf redden en u van al uw afgoderij en beeldendienst verlossen, als gij het maar van Hem begeert en het aanhoudend en oprecht bij Hem zoekt. Hij wil uw naakte ziel met de mantel van Zijn gerechtigheid bedekken. Ik mag op grond van Zijn woord nog tot ulieden zeggen, hetgeen Martha tot Maria zei, namelijk: „De Meester is daar en Hij roept u." (Joh. 11:28) Immers roept Hij nog zondaren tot Zich, zonder voorwaarde van stand of ouderdom. Denk maar aan dat dierbare besluit des Evangelies, waarin Jezus nog uit de hemel roept: „Zo iemand dorst heeft, die kome, en die wil, neme het water des levens om niet." (Openb. 22:17) Verwerp Hem dan niet, die u nog tot Zijn zalige gemeenschap nodigt, opdat het u eenmaal niet zwaar mag vallen, als de vindenstijd voor eeuwig zal verzuimd zijn. O genadeloze mens! De zaak is van zulk een grote aangelegenheid; zaligheid of eeuwige verdoemenis hangt er aan; als gij van Jezus afblijft en weigert om u door Hem met God te laten verzoenen, gewis, dan zal het u voor eeuwig kwalijk gaan; maar als gij het eens mocht leren om als een arme vloekeling aan Zijn voeten te vallen, met aanhoudende begeerte om door Hem gered en gereinigd te worden en een deelgenoot te worden van dat aangeboden genadeverbond, voor altijd afscheid nemende van uw oude en harde koning. Waarlijk, dan zou het u ook voor eeuwig wel gaan, en gij zou een keus doen, die uw ziel zo zou verblijden, dat gij er nooit berouw over krijgen zou, noch in uw leven noch in de ure des doods. Ongelukkig is het, dat de arme onbekeerde zondaar zo goddeloos, dwaas en blind is, dat hij een moedwillig verwerper blijft van zijn eigen eeuwig welzijn; zondaar! wij mogen niet anders tegen elkaar zeggen. Jezus moet uw Borg en Koning zijn, Jezus moet het rustpunt van uw ziel worden, en de enige grond, waarop gij het waagt voor de grote eeuwigheid. Gij moet het leren kennen, dat gij geen enkele grond hebt in uzelf om het er op te wagen; gij moet van rijk arm gemaakt worden, gij moet van die droevige hoogte, waar elk mens van nature zich op bevindt, naar de laagte gebracht worden, met één woord, gij moet wedergeboren en gelovig worden of gij kunt niet zalig worden. Met een zedig gedrag en burgerlijke wandel kunt gij niet ten hemel ingaan. Ach, hoe ongelukkig is het, dat duizenden arme slaven van de satan hun grond bouwen op hun ingebeelde oprechtheid en deugdzaamheid, en zo geheel buiten de ware hoeksteen Christus werken. Christus zal het enige rustanker voor de arme ziel moeten worden, of de ongelukkige mens, hoe zedig hij ook leven moge, zal eenmaal zijn plaats vinden bij Kaïn, Judas, Saul, Achab, Herodes, en bij het talloos heir van blinde heidenen en verstokte Joden, die buiten Christus gestorven zijn. Maar gij, godvruchtigen! Is Jezus de verdienende oorzaak van uw genadeleven, en ook van het genadeloon, dat op uw arbeid volgen zal; is Jezus u een oorzaak van eeuwige en volmaakte zaligheid geworden; is Jezus ook uw machthebbende Leraar, die voor u onmisbaar noodzakelijk is, en die gij dagelijks nodig hebt, opdat Hij Zijn wet in uw hart mag schrijven? Dan is het waarlijk wel jammer, dat gij zo al te weinig gebruik van deze Jezus maakt. Jammer is het, dat des Heeren volk ook nog zo aan allerlei afgoderij en beeldendienst gehecht is, en zo weinig liefde gevoelt voor Hem, die het beeld is van de onzienlijke God. Jammer is het, dat in onze droevige en geesteloze dagen ook nog de huizen der godzaligen tempels vol afgodsbeelden zijn, waardoor de naam des Heeren grotelijks wordt onteerd. Of, zou het niet waar zijn, dat vele ware vromen in navolging van de blinde

wereld, menigmaal meer zorg hebben, om hun aardse woningen op te pronken met allerlei ijdel pronksieraad, dan ze hebben om hun ziel op te pronken met Godverheerlijkende deugden? Ik gedenk in dit ogenblik aan het zeggen van een godzalig predikant, die des Heeren volk in deze zaak op de volgende wijze aansprak: „Gij volk van God, droevig is het, dat uw aardse woningen zo opgevuld zijn met de afgoden van de wereld; namelijk uw blinkende spiegels, stoelen, kisten, kasten, schilderijen, tapijten, enz. die gij, wellicht ver boven uw staat, uit enkel hoogmoed in uw huizen hebt. Zeg mij eens: heeft God u daartoe dat kostelijke geld gegeven, opdat gij het aan afgoden en ijdelheden besteden zou, of heeft Hij het u gegeven, opdat gij daarmee uw naaste mocht nuttig zijn, en inzonderheid hun, die met ulieden broeders zijn van datzelfde grote huisgezin? En niet alleen verkwist gij er het geld mee, waarover God u als rentmeester gezet heeft, maar ook verkwist gij er uw korte en kostbare tijd mee. Zeg mij eens, gaf God u daartoe een handbreed tijd, opdat gij die zou doorbrengen met boenen en wrijven op uw blinkende afgodsbeelden, of gaf God u dat handbreed tijd, om u in de kracht van Christus reisvaardig te maken voor de grote eeuwigheid?" Waarlijk, ik geloof dat deze knecht des Heeren getrouw de waarheid sprak. En ik geloof ook, als een Christen zo veel op heeft met zijn goud, zilver, glas- en porseleinwerk, dat er dan droevig veel aardewerk in zijn hart is.

Nodig is het, ook voor de Christen, om toch gedurig te bedenken, dat de Heere zegt: „God zal ieder werk in het gericht brengen." (Pred. 12:14). Nodig is het om toch nauw op ons afgodisch hart te letten, en gestadig te waken; en niet alleen met David te bidden: „Heere, zet een wacht voor mijn mond!" (Ps. 141:3) maar ook: „Heere! zet een wacht voor mijn boos en vuil hart." Lieve vromen! ik geloof waarlijk, dat wij menigmaal onszelf tot een beul zijn, door ons ijselijk afwijken van Gods heilige wet. Of zou de gedurige twijfelmoedigheid, die er bij sommige vromen plaats heeft, niet daaruit kunnen geboren zijn, dat ze nauwelijks een enig blijk van ware vreze Gods aan de wereld vertonen? Ieder beproeve hierin zichzelf. Dit weet ik, alle vromen zijn nog zeer ver van de volmaaktheid af, en bij gevolg, als wij niet eer mochten verzekerd zijn, voordat wij volmaakt waren, dan zouden wij tot aan onze dood toe in droevige twijfelingen moeten verkeren. Maar ook dit weet ik, dat er in de dagen, die wij beleven, vele ware vromen zijn, die zodanig van hun hart af zijn, dat het geen wonder is, dat ze in twijfelmoedigheid verkeren; zij zijn gedurig bezig in de dingen dezer aarde, jagen en hijgen naar grootheid en rijkdom, en vergeten ondertussen grotendeels het zoeken naar de parel van grote waarde; of zij zijn zo gestadig lauw en dor, dat ze bijna geheel niet weten wat het is, om in hun binnenkamers geweld te doen op het koninkrijk der hemelen; of ze zijn gedurig, als ze bij andere vromen verkeren, daarmee bezig om de vlekken van andere godzaligen aan te wijzen, vergetende de grote balk, die in hun eigen oog is; of ze zijn zo kwaadaardig en nijdig van aard, dat ze bijna met niemand zonder gedurige twist verkeren kunnen.

Als het nu waarheid is, dat wij uit de goede werken, als uit ware vruchten van de oprechtheid van ons geloof moeten verzekerd zijn, (Cat. vraag 86) dan is het waarlijk geen wonder dat zulke lieden twijfelen. Trouwens, daar het zo staat, daar mag de zaak ook wel eens terdege bekeken worden, want zonder heiligmaking zal toch niemand de Heere zien. Daarom, gij allen die de Heere vreest! o zoekt toch voor de Heere te leven, als vreemdelingen hier op aarde: zoekt toch veel werk te maken van het verborgen gebed; bidt zonder ophouden; want uw vijanden strijden ook zonder ophouden, en leggen het met alle krachten toe op uw gehele ondergang. Daarom zijt wakende, en zoekt uw kracht bij Hem, Wiens naam Sterke God is. Overdenkt toch veel het genadewonder, dat God aan u bewezen heeft, in voorbijgaan van zovele duizenden en laat dit uw ziel aansporen tot een recht arme, ootmoedige en oprechte

godzaligheid; ziet op de dag des Heeren eens op de wegen en andere plaatsen, waar de spotters vergaderen, en gij zult bij uzelf moeten zeggen: o wat krielt het van mensen, die zorgeloos en gerust op die brede weg naar de hel wandelen, terwijl er hier en daar slechts enkelen zijn, die de Heere wensen na te volgen, waar Hij het ook wil. Laat dit u leren, den Heere reeds hier op aarde in voorbaat te verheerlijken. Gij zult het toch eenmaal volkomen doen, in het land hier boven. Amen

VIJFTIENDE OEFENING.
OVER HET DERDE GEBOD DER WET.
TEKST : EXODUS 20 : 7.

Er was eens een jongeling, die God niet vreesde en de zaligheid van zijn arme ziel niet beminde; hij had geen vreze Gods voor zijn ogen en geen liefde tot zijn naaste in zijn hart; hij deed gelijk de meeste ongelukkige jongelingen van onze bedorven tijd: hij leefde zorgeloos en gerust op de rand van de steile afgrond des verderfs, hij beloofde zichzelf wellicht nog lange en vrolijke dagen; hij had geen lust om de geboden Gods te betrachten en was niet bevreesd voor zijn onverwacht einde. Maar wat gebeurde er met deze rampzalige jongeling? Hij raakte in twist met een andere jongeling, en onder dit twisten lasterde hij de naam des Gods van de hemel. Dit werd door sommige mensen gehoord en aan een godzalig krijgsoverste bekend gemaakt; hij werd gevangen en in een gevangenhuis opgesloten, totdat er aan de God, Wiens naam hij gelasterd had, gevraagd was hoe er met hem moest gehandeld worden. De Heere gaf het bevel, dat hij door een groot getal mensen moest worden gestenigd; en zo stierf hij en ontving zijn welverdiend loon. Die deze geschiedenis lezen wil, kan haar beschreven vinden in Lev. 24:10-14.

In het voorbijgaan zijn er uit deze gebeurtenis enige leringen te trekken.

Vooreerst: Wij zien hieruit, hoe diep de arme mens in onze stamvader Adam gezonken ligt. Het was het werk van deze arme jongeling om te vechten en te vloeken. Ook wij zijn tot dezelfde boosheden ten volle geneigd, als God ons niet terug houdt; dat wij vechters zijn en haters van elkaar leert ons de Apostel in zijn brief aan Titus, waar hij des mensen natuur aldus beschrijft: „Want ook wij (de gelovigen namelijk) waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, hatelijk zijnde en elkaar hatende." (Tit. 3:3) Dat wij ook van nature vloekers zijn, leert ons dezelfde Apostel, waar hij zegt: „Hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hun lippen." (Rom. 3:13) En in het volgende vers zegt hij: „Welker mond vol is van vervloeking en bitterheid."

Ten tweede: Omdat wij zo ellendig zijn en ook ieder ogenblik bloot staan om in de uitwendige zonden van vloeken en vechten te vallen, zo is het inzonderheid de roeping van de christen om toch waakzaam en biddend te zijn; want indien de Heere hen niet bewaarde, o! o! dan zou er van dat bekeerde volk wat te voorschijn komen, hetgeen nu door genade nog verborgen blijft. Waakt en bidt, opdat gij niet in de verzoeking komt; waarlijk, deze spreuk mag de zwakke christen wel boven de deur van zijn binnenkamer schrijven.

Ten derde: Wij zien hier de geduchte rechtvaardigheid van die God, die gezegd heeft: „Mij komt de wrake toe, Ik zal 't vergelden, spreekt de Heere." (Rom. 12:19)

Deze jongeling was bezig met twisten, en lasterde toen des Heeren naam; hierop werd des Heeren bevel aldus gegeven: „Breng de vloeker uit tot buiten het leger en allen die het gehoord hebben, zullen hun handen op zijn hoofd leggen, daarna zal hem de gehele vergadering stenigen." (Lev. 24:13) Diezelfde God, die deze jongeling liet doden om zijn vloeken, diezelfde God leeft nog, regeert nog en zal leven en regeren tot in alle eeuwigheid. Hij is nog niet veranderd, Hij heeft van Zijn geduchte rechtvaardiging nog geen afstand gedaan; daarom zal het voor de zondaar zo ijselijk zijn, als hij eenmaal voor die geduchte God zal moeten verschijnen. Hier werd de vloeker gestenigd, maar daar zullen al de vloekers met elkaar moeten branden tot in alle eeuwigheid op die plaats, waar de rook van hun pijniging opgaat tot in

eeuwigheid. Zondaar! wij moeten met de wijze koning zeggen: „Omdat niet haastelijk het oordeel over de boze daad geschiedt, daarom is het hart van de kinderen der mensen in hen vol om kwaad te doen. Hoewel een zondaar honderdmaal kwaad doet en God hem de dagen verlengt, zo weet ik toch, 'dat het die zal welgaan, die God vrezen, die voor Zijn naam vrezen; maar de goddelozen zal het niet welgaan." (Pred. 8:11-13) Waarlijk de arme onbekeerde mens hoort menigmaal van de hel en van de eeuwigdurende straf, die daar aan lijf en ziel moet geleden worden. En nochtans hij vloekt, hoereert, steelt, liegt, spot en bedrijft alle gruwzame zonden en slaapt ondertussen gerust. Hij hoort Gods dreigementen, maar hij ondervindt ze nog niet; hij hoort van de hel, maar hij ziet de hel nog niet. God stelt Zijn straffen nog uit door Zijn grote lankmoedigheid, en de arme mens misbruikt deze lankmoedigheid des Heeren en slaat geen acht op Zijn roepstemmen. Nochtans, al is het dat de hoereerder niet dadelijk sterft, gelijk die twee hoereerders, die door de godvruchtige Pinehas werden doodgestoken te midden van hun gruweldaad, (Num. 25:7,8) evenwel als er geen waarachtige bekering tussenbeide komt, zullen ze in de eeuwigheid hun loon ontvangen. Al is het dat de dief niet dadelijk wordt gestraft met de dood, zoals de goddeloze Achan, (Joz.7:25) eenmaal zal hem de put des verderfs geopend worden. Al is het dat de vloeker tachtig jaren zorgeloos doorvloekt, eenmaal zal hij gestraft worden door die God, die gezegd heeft: Gij zult den Naam des Heeren uws Gods niet ijdellijk gebruiken, want de Heere zal niet onschuldig houden, die Zijn Naam ijdellijk gebruikt.

Hierover moeten wij nu wat nader zoeken te handelen.

Vr. Wat verbiedt God in dit gebod?

Antw. *Vals zweren, onnodig zweren, Gods naam lasteren, vloeken, oneerbiedig bidden, onverschillig aanhoren van vloeken, en ook, met één woord, allerlei zondige daden, waardoor anderen om onzentwil Gods naam lasteren en onteren. Inzonderheid lezen wij van dit laatste, dat de profeet Nathan tegen David zei: „Inzonderheid omdat gij door deze zaak de vijanden des Heeren grotelijks hebt doen lasteren, zal ook de zoon, die u geboren is, de dood sterven." (2 Sam. 12:14) Alzo was dan de zonde van David, niet alleen zonde tegen het zevende, maar ook tegen het derde gebod; zodat wij ook van dit gebod moeten zeggen met David: „In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd."* (Ps. 119 : 96.)

Vr. Maken zich de vromen ook schuldig aan dit gebod?

Antw. Och ja! Elke dag, bijzonder door hun oneerbiedig bidden, en door zulke daden, waaruit de boze wereld oorzaak nemen kan om Gods naam te lasteren.

Vr. Maar als eens een vrome waarlijk een grote vloek deed, zou dat met genade bestaan kunnen, of niet?

Antw. Wij moeten zeggen: het is een gruwelijk kwaad; God beware er mij en al Zijn diep ellendig volk voor. Nochtans zou ik hen er niet om durven veroordelen; wij zijn toch tot niet enig kwaad te goed, als God ons niet bewaart. Maar dit geloof ik, als een vrome vloekt, of zich aan enige andere uitwendige zonden schuldig maakt, dat hij dan ook, vroeg of laat, weer tot diepe treurigheid over zijn zonden zal moeten komen, en met David klagen: „Gena, o God! was mij van mijn ongerechtigheden, verberg Uw aangezicht van mijn zonden, schep mij een rein hart", enz. (Ps. 51.) Gedurig zondigen, dat is toch het werk van de vromen, maar zondigen (ik bedoel grote uitbrekingen) en evenwel blij te zijn en de vrede der ziel te behouden, dat is voor mij onverstaanbaar.

Vr. Maar zijn er dan ooit bijbelheiligen geweest, die aan het uiterlijk vloeken schuldig waren?

Antw. Och ja wel, zelfs die goede apostel Petrus wel. Immers lezen wij van hem: „Toen begon hij zich te vervloeken, en te zweren." (Matth. 26:74) Ook geloof ik niet, dat de man naar Gods hart er vrij van bleef, toen hij zwoer, dat hij het huis van Nabal zou verdelgen, zodat er geen hond in levend zou blijven. (1 Sam. 25:22) Ook bezondigde Job zich met het vervloeken van zijn geboortedag, toen hij zei: „Vervloekt zij de dag mijner geboorte." (Job 3:1-6)
Hieruit kunnen wij leren, dat ook des Heeren volk nog een ellendig volk is. Van de zalige Job zegt de apostel Jakobus: „Gij hebt van de verdraagzaamheid Jobs gehoord"; hij wordt ons als een voorbeeld van zonderling geduld in de bijbel voorgesteld, en nochtans komt deze vrome man er toe, om in zijn verdrukkingen te zeggen: „De dag verga, waarin ik geboren ben." (Job 8:3) Wie van des Heeren volk zou het op zich durven nemen om te blijven staan, waar een geduldige Job viel? Trouwens, in kleine ongelegenheden tast onze mond de Heere aan, in kleine rampen staat onze ziel tegen God op, en zo maken wij de Heere moeite met onze ongerechtigheid. Wie zou aan God of mensen durven beloven, dat hij nooit vloeken zou, daar wij het voorbeeld zien in een heilige apostel des Heeren? Vromen! laat dit u leren om gedurig met David te bidden: „Houd Uw knecht ook terug!" (Ps. 19:14) Houd mij terug van hoogmoed; houd mij terug van opstand en ongeduld; houd mij terug van vloeken en zweren; houd mij terug van stelen en roven, enz. Voorzeker, daarmee zullen wij verder komen, dan met het steunen op onze eigen krachten. Een vrome, die op zijn eigen kracht vertrouwt, is gelijk aan een dwaze man, die zijn huis op het ijs gebouwd heeft, en daarop gerust slaapt; immers zou hij in korte tijd met zijn gehele woning in de diepte zinken. Volk van God! bouwt en steunt met al uw schuld en onmacht op de kracht en genade van de grote Heere Christus en Zijn dierbare verdiensten, dan zult gij niet beschaamd worden in der eeuwigheid.
Vr. Welke is de zwaarste zonde, die in dit derde gebod wordt verboden?
Antw. Het lasteren van de heilige naam van de Heere; dat is: als men God onrechtvaardigheid toeschrijft, of toornig wordt over Zijn goddelijke regering; zo was het met de Joden in de tijd van Ezechiël, welke zeiden: „De weg des Heeren is niet recht." (Cap. 18:25) Zo lezen wij ook bij een andere profeet, dat de Heere zegt tegen de godlasteraars: „Gij vermoeit de Heere met uw woorden; nog zegt gij, waarmee vermoeien wij Hem? Daarmee, dat gij zegt, al wie kwaad doet, is goed in de ogen des Heeren, en Hij heeft lust aan de zodanigen, of waar is de God des oordeels?" (Mal. 2:17) Ook lastert men des Heeren naam, als men Gods almacht ontkent, of daarmee de spot drijft; dit was de gruwelijke goddeloosheid van Rabsake, die aldus van de Heere sprak: „Geen god van enige natie en koninkrijk heeft zijn volk uit mijn hand en mijner vaderen hand kunnen redden; hoe veel te minder zal uw God u uit mijn hand kunnen redden?" (2 Kron. 32:15)
Vr. Welke zonde is groter, het lasteren of het vloeken?
Antw. Het lasteren van Gods naam en deugden is veel groter zonde dan het vloeken; want de lasteraar lastert God zelf, en de vloeker gebruikt op een zondige wijze Gods naam, om de mensen te lasteren en te mishandelen.
Vr. Is er in het vloeken geen onderscheid?
Antw. Ja, sommigen vervloeken zichzelf, zodat zij zichzelf grote onheilen toewensen, als zij hun beloften niet nakomen, anderen vervloeken hun naasten.
Vr. Lezen wij ook ergens van mensen, die zichzelf vervloekten?
Antw. Ja, van veertig Joden, die Paulus meenden om te brengen, lezen wij het volgende: „En als het dag geworden was maakten sommigen van de Joden een samenrotting, en vervloekten zichzelf, zeggende dat zij noch eten noch drinken zouden, totdat zij Paulus zouden gedood hebben." (Hand. 23:12)

Vr. Lezen wij ook van mensen, die anderen vloekten?
Antw. Ja, want aldus lezen wij van de goddeloze Simei: „Aldus nu zei Simei in zijn vloeken: „Ga uit, ga uit, gij man des bloeds, en gij Belialsman, zie nu, gij zijt in uw ongeluk, omdat gij een man des bloeds zijt."" (2 Sam. 16:7,8)
Zo diep ligt de mens in de zonde begraven. Gelijk wij hier zien in Simeï en in die veertig Godevijandige Joden. Beiden hadden zij het hier op des Heeren volk gemunt; beiden toonden zij, dat ze behoorden tot het slangenzaad; beiden openbaarden zij hun vijandschap tegen het zaad der vrouw. Zo is het met elk mens van nature; als God ons niet weerhield, waarlijk, dan gingen wij door alle banden heen, en zouden wij ons aan zonden schuldig maken, die te schrikkelijk zijn om genoemd te worden. Ongelukkig is het dat de mens zo is; veel ongelukkiger nochtans is het, dat de mens, terwijl hij zulk een monster is, evenwel nog meent, dat hij niet zo is. Duizenden mensen zijn er, die menen, dat ze met weinige gebreken hun reis naar de eeuwigheid voortzetten en veel deugdzamer zijn dan anderen. Niemand onder de zon is meer te beklagen dan een mens, die tegen de duidelijke uitspraken van Gods Woord in blijft geloven, dat hij niet geheel walgelijk en onrein is. Waarlijk, zulke arme lieden menen de hemel binnen te komen zonder Christus, en zullen zich eenmaal deerlijk bedrogen vinden; want als een zeer gering, slecht, arm, machteloos volk er met Koning Jezus zal zijn ingegaan (in Wie zij als arme vloekelingen hun zaligheid gezocht en gevonden hebben) dan zal tot in der eeuwigheid toe de deur gesloten worden voor al die brave, rijke, en sterke mensen, die nog nooit het leven uit hun hand verloren hebben. Gelukkig noem ik dat arme volk, dat hier op aarde van zichzelf leert walgen wegens de boosheid van hun hart, en dat als redde- en radelozen, hulp- en machtelozen, leert vluchten naar de vrijstad Christus om door Hem verlost te worden van schuld en straf, maar ook van die vuile smet der zonden. Gelukkig noem ik zulke zielen, die niet alleen zuchten over de toekomende straf, maar ook over de droevige zonden zelf, omdat ze weten, dat de zonden een scheiding maken tussen een genadig God en de ziel van Zijn arm behoeftig volk. Gelukkig noem ik dat volk, dat de zonden als een vergif in hun ziel heeft leren kennen. O arm en in uzelf verloren volk! houd moed, de Heere Jezus is genadig en getrouw; bedel maar aan Zijn genadedeur, pleit maar op die beloften, die Hij aan zondaren deed, zoek in Christus alleen uw leven, want zonder Hem kunt gij niet groeien noch bloeien, niet gaan of staan, niet bidden of zuchten, niet geloven of vertrouwen. Maar met Hem, in Hem, door Hem vermag u alle dingen. Waarlijk, dit durf ik van de vriendelijke Heere Jezus zeggen: Allen die Hem, niet alleen als Hogepriester, maar ook als Profeet en Koning over hun zielen begeren te hebben, voor dezulken wil Hij zijn: spijs en drank, licht en warmte, rijkdom en eer, gemak en vermaak, ja met één woord, alles, volkomen alles wat men bedenken kan. Met deze Jezus zult gij door het jammerdal van deze moeilijke wereld komen, al is het dat gij tot uw smart het vergif der zonden in uw hart moet houden, tot aan uw doodsbed. Met deze Jezus zult gij ook eenmaal uit de wereld komen, en dan zal tot uw troost het vergif der zonden voor eeuwig wegvallen. Met deze Heere Jezus zult gij ook eeuwig en zonder einde verkeren in het nieuwe Jeruzalem. Daar zal Simeï David niet meer vloeken; daar zullen de veertig joden geen aanslag meer doen tegen het leven van Paulus; daar zal ook de helse Simeï Gods erfdeel niet meer kwellen; daar zal die vergiftige zonde de ziel niet meer dwarsbomen; daar zal volkomen gemeenschap met God Drie-enig genoten worden tot in der eeuwen eeuwigheid. O heerlijke staat! O zalig deel! O onbegrijpelijke vreugde! Daar zal de ziel zich voor altijd verheugen, en in blijde verwondering uitgalmen: de helft hiervan was mij niet aangezegd.
Doch wij moeten tot het stuk over het vloeken wederkeren.

Vr. Is het een vrome niet geoorloofd, om de vijanden des Heeren te vloeken?
Antw. Nee, want de Heere zegt: „Hebt uw vijanden lief, zegent ze die u vervloeken, doet wel degenen die u haten, en bidt voor degenen die u geweld aandoen en die u vervolgen." (Matth. 5:44) En op een andere plaats: „Indien uw vijand hongert, spijzigt hem; indien hem dorst zo geeft hem te drinken." (Rom. 12:20)
Vr. Maar wij lezen toch van Elia, dat hij bad, dat er vuur van de hemel mocht vallen, om die goddeloze hoofdmannen en hun soldaten te verbranden ? (2 Kon. 1:10-12) Ook lezen wij van Elisa, dat hij de jongens vloekte, die hem voor kaalkop uitscholden? (2 Kon. 2:24) Nog lezen wij, dat Paulus zegt: „Alexander de kopersmid heeft mij veel kwaads betoond; de Heere vergelde hem naar zijn werken." (2 Tim. 4:14) Mogen wij dat dan niet navolgen?
Antw. Nee, want deze mensen werden daartoe gedreven door des Heeren Geest; daarom staat er van Elisa: „Hij vloekte ze in de naam des Heeren." (2 Kon. 2:24) Zo lezen wij ook van David, dat hij bidt om de straffen Gods over de goddelozen, in Psalm 109; bijzonder in het zesde vers zegt hij: „Stel een goddeloze over hem, en de Satan sta aan zijn rechterhand." Dit te willen navolgen, zou een gruwelijk kwaad zijn, en wellicht bij ons uit hoogmoed en toorn voortkomen.
Vr. Zijn er dan nooit vromen geweest, die het voorbeeld van Elia hebben willen navolgen?
Antw. Ja wel, Jakobus en Johannes, die twee vrome apostelen van Christus, die begeerden dat er vuur uit de hemel mocht vallen op de Samaritanen, die Jezus niet hadden willen herbergen met Zijn apostelen. Doch Jezus zei tot hen: „Gij weet niet van hoedanige geest gij zijt." (Luk. 9:55)
Wie zou ooit hebben kunnen denken, dat er zo veel zondenvuil in een vrome wonen kan, en dat er nochtans genade in het hart kan zijn? Immers waren het gruwelijke daden van die twee godzalige mannen; ja, het waren daden die uit wraakgierigheid voortkwamen. Zij wilden de Samaritanen laten verbranden, omdat ze geen herberg bij hen krijgen konden; ook de onnozele kinderen, die tussen hun rechter- en linkerhand nog geen onderscheid wisten, zouden dan verbrand zijn. En om deze zondige daad goed te maken, zo verdraaien zij Gods eigen woord. Drie troostelijke leringen zijn er in deze zaak.
Ten eerste: hier kan des Heeren twijfelmoedig en zwakgelovig volk uit leren, dat het bij bevestigde en verzekerde vromen ook nog geen goud is, al wat er blinkt. Menige zwakke ziel is nog bevreesd, dat hij genade mist, omdat hij, tot zijn smart, nog vele ongerechtigheden van binnen gewaar wordt, terwijl hij andere vromen, die in zijn mening wat verder op de weg naar Sion gevorderd zijn, of misschien de zaak wat beter bespreken kunnen, aanziet voor bijna volmaakt. Nochtans weet een ieder het best van zichzelf, hoe vele zonden er nog krielen in zijn hart. En waarlijk, het is zo, zwakke en sterke vromen zullen beiden door talloze verdorvenheden geplaagd blijven tot de laatste snik toe. De genade Gods wil wonen in het hart, naast vele zonden. En wee onzer, indien het anders was.
Ten tweede: wij zien hieruit de onbeschrijfelijke liefde van Christus voor de Zijnen. Had Hij met Zijn twee apostelen gedaan naar hun zonden, waarlijk, dan hadden zij de weg van Korach, Dathan en Abiram ingegaan; maar nu was het alleen dat vriendelijk bestraffend woord: Gij weet niet van hoedanige geest gij zijt. Wonderbaar is de liefde Gods voor Zijn zondig volk; onbeschrijfelijk is Zijn Verbondstrouw; waarlijk de Heere kan en wil niet los van Zijn volk, hoe diep ellendig het ook is.
Ten derde: wij zien hier ook de neerbuigende verdraagzaamheid des Heeren omtrent de onbekeerde zondaar. Hij, die het geen roof behoefde te achten God Zijn Vader evengelijk te zijn, laat zich verjagen uit de landpalen der Samaritanen; God laat zich

door de arme en zondige mens verdrijven; Hij, die de Samaritanen geschapen had, is tevreden dat ze Hem herberg weigeren. Nochtans, o ongelukkige Samaritaan! Als gij eenmaal voor Jezus' rechterstoel komt, dan zal Hij u ook herberg weigeren in de hemel — en niet alleen ulieden — maar ook al degenen, die geweigerd hebben Hem te herbergen in hun harten hier op aarde.
Vr. Wat wil het zeggen, dat God hen niet onschuldig houden zal, die Zijn naam ijdel gebruiken?
Antw. Dat God hen eenmaal zeker straffen zal.
Vr. Maar Gods eigen volk is toch ook schuldig aan dit gebod, en zij worden toch niet gestraft?
Antw. Die zijn al gestraft, niet in hun eigen persoon, maar in hun schuldovernemende Borg Jezus. Daarom lezen wij: „Want dien, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem." (2 Kor. 5:21)
En op een andere plaats: „Want hetgeen de Wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, Zijn Zoon zendende in gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees." (Rom. 8:3) Ook zegt dezelfde apostel: „Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons." (Gal. 3:13; lees ook Jes. 53:12 enz.)

TOEPASSING

Onbekeerde zondaar! Vlucht toch haastelijk naar Christus tot behoud en zaligheid van uw arme en onsterfelijke ziel; want de tijd is kort, de eeuwigheid is eindeloos lang, en God zal de schuldige niet onschuldig houden.
Bekeerde zondaar! Wacht u van het ijdel gebruiken van de dierbare naam des Heeren uws Gods; weest ook voorzichtig om onder uw bidden des Heeren Naam niet meer te noemen dan nodig is, opdat het woord Heere alsdan niet onwetend door u wordt misbruikt.
Eén boek is er in de bijbel, waarin Gods naam maar eenmaal genoemd wordt, namelijk het Hooglied.
Een ander, namelijk Esther, daarin staat des Heeren naam geheel niet. Deze aanduiding moge velen tot besturing verstrekken.

ZESTIENDE OEFENING
OVER HET VIERDE GEBOD DER WET
TEKST: EXODUS 20 : 8-11

„Gedenkt de sabbatdag, dat gij die heiligt; zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat des Heeren uws Gods, dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling die in uw poorten is; want in zes dagen heeft de Heere de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage: daarom zegende de Heere de sabbatdag en heiligde dezelve."

Wij lezen in Joh. 17: 4, dat Jezus tot Zijn Vader zegt: Vader! Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt. Bij uitstek troostvol is dit vers voor de arme vrome, die uit genade enigszins aan de droevige kwalen van zijn onrein hart ontdekt is, en bij waarachtige bevinding met Paulus heeft leren klagen: „Zo vind ik dan deze wet in mij, als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt. (Rom. 7:21) Waarlijk, als een kind van God door zijn goede werken moest gezaligd worden, dan kwam hij in eeuwigheid niet in die stad, die God voor Zijn erfdeel bereid heeft; want hoewel het waar is, dat er iets goeds is in het hart van Gods volk, zo is het nochtans ook waar, dat de verdorvenheden van Gods volk veel meer zijn dan de genade. Ja, des Heeren volk weet het bij ondervinding, dat uit hun hart van nature niets anders voortkomt dan enkel zonden. Daarom zouden zij diep beklagenswaardig zijn, als zij in de grote dag met hun deugden voor God moesten verschijnen. Maar nee, wilt gij weten, waarom dat arme en vuile volk zalig wordt? Het is om dat dierbare woord van hun Heere Jezus: „Vader! ik wil." O zalig troostwoord, ook voor zoekende zielen.
„Vader! Ik wil." Niet om hunszelfs wil, nee, dan gingen zij gewis voor eeuwig verloren; maar eeuwig welbehagen, eeuwige ontferming, eeuwige verkiezing, vrije genade. Hierom wordt Gods volk zalig; daarom zegt ook de Heere: „Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere, Heere, het zij u bekend! Schaamt u en wordt schaamrood van uwe wegen, gij huis Israëls." (Ezech. 36:32) En op een andere plaats: „Om Mijnentwil, om Mijnentwil zal Ik het doen." (Jes. 48:11) „Want Ik heb geweten, dat gij gans trouweloos handelen zou en dat gij van de buik af een overtreder genoemd zijt;" vers 8 van datzelfde hoofdstuk. Daarom zegt ook Israëls zanger: „Welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent! O Heere! zij zullen in het licht Uws aanschijns wandelen, zij zullen zich de ganse dag verheugen in Uw naam en door Uw gerechtigheid verhoogd worden." (Ps. 89:16,17) Ziet, van zulk een kracht is dat dierbare woord van Christus: „Vader! Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt." Hij heeft het gewild van eeuwigheid: daarom heeft Hij die vrijwillige borgtocht op Zich genomen. Hij heeft het gewild: daarom heeft Hij zich de handen en voeten laten doorspijkeren, en heeft Hij de hitte van Zijns Vaders gloeiende toorn gedragen om de Zijnen uit de hitte van het helse vuur te verlossen, en de verdienende oorzaak van hun eeuwige zaligheid te zijn. Hij wil het ook nog, en daarom blijft Hij voor al die gegevenen des Vaders steeds nog werkzaam in Zijn Hogepriesterlijke voorbidding aan Gods rechterhand. Maar als Christus zegt: Ik wil, dat zij zijn, waar Ik ben, waar wil Hij dan dat volk hebben? Niet onder de kruispaal, om daar met de droevige vrouwen te gaan staan wenen. Nee, daar hangt Hij niet meer als een vloek tussen hemel en aarde. Ook niet bij de verachte herders aan de beestenkrib van Bethlehem; ook niet bij de drie apostelen op de berg Thabor, waar

Petrus wilde blijven, omdat het hem daar goed was. Maar op dat hemelse Thabor, in het nieuwe Jeruzalem hierboven, daar zullen zij bij Hem zijn, niet om over Zijn doornenkroon en over Zijn doornagelde handen en voeten te wenen, maar om over de vruchten van Zijn deerlijke mishandeling voor eeuwig te juichen. Niet om ooit weer door de zonden of hun gevolgen vermoeid te worden, maar om daar voor eeuwig rusteloos te rusten, te rusten van hetgeen hier op aarde hun zwakke zielen vermoeide, te rusten voornamelijk van de zonden en ongerechtigheid. Hoort Gods belofte aan Zijn vermoeid erfvolk: Zalig zijn de doden die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen." (Openb. 14:13) En op een andere plaats: „Er blijft dan een rust over voor het volk Gods." (Hebr. 4:9) Deze rust des hemels zal het zalig lot zijn van al degenen, die hier op aarde vermoeid en belast zijn geworden onder het zware pak van hun zonden, en wie het uit genade gegeven is, om met dat zondenpak te vluchten tot Hem, die op de top van de berg Golgotha gehangen heeft als een, die van God geplaagd, geslagen en verdrukt was, (Jes. 53:4) opdat Hij zich een volk zou verwerven, dat niets anders verdiend had dan om eeuwig te weeklagen in de hel. Deze rust des hemels behoort de gedurige overdenking en verwondering der gelovigen hier op aarde te zijn; deze rust des hemels behoorden de vromen hier alreeds aan te vangen, ook op des Heeren heilige dag; daarom zegt onze Catechismus: Wij behoren onze boze werken te mijden, God door Zijn Geest in ons te laten werken en alzo de eeuwige Sabbat in dit leven aan te vangen. Zondag 38, Vraag 103. Die hier op aarde recht leert Sabbat houden met de Heere Jezus, al is het met zeer veel gebrek, die zal dan ook met Jezus Sabbat houden in de zalige hemel, volkomen, zonder gebrek. Die er hier door genade iets van kent, wat het is om met de apostel Johannes in de geest te zijn op de dag des Heeren, (Openb. 1:10) die zal daar voor eeuwig in de geest zijn, op een altoosdurende Sabbatdag. Hier moet Gods volk menigmaal klagen over een dodig hart op de dag des Heeren, maar dan, als die eeuwige Sabbat aanbreekt, zal alle dodigheid en donkerheid voor eeuwig en altoos weg zijn, en zal Gods lieve volk genieten verzadiging van vreugde en liefelijkheid aan Gods rechterhand, eeuwig en altoos.

Over de Sabbatdag hier op aarde moet ik nu wat nader handelen.
Ik wenste wel van God, dat ik het zo kon doen, dat allen die het horen, of ooit zullen lezen, mochten bewogen worden, om aan de voeten van Christus te zoeken, deelgenoten te worden van de eeuwigdurende rust der kinderen Gods.
Vr. Wanneer heeft God de Sabbatdag ingesteld?
Antw. Dadelijk na de schepping; daarom zegt Mozes: „En God heeft de zevende dag gezegend, en die geheiligd; omdat Hij op dezelve gerust heeft van al Zijn werk hetwelk God geschapen had, om te volmaken." (Gen. 2:3)
Vr. Hadden de Israëlieten nog geen andere Sabbat behalve de wekelijkse rustdag?
Antw. Ja, zij hadden vierderlei Sabbatten.
Ten eerste: een sabbat der jaren. Elk zevende jaar moesten zij hun akkers onbebouwd laten, en ook elk vijftigste jaar. Dan mochten zij niets doen aan hun korenvelden. (Lev. 25:1-16)
Ten tweede: zij hadden een maandelijkse sabbat, op elke eerste dag der maand. (Num. 28:11)
Ten derde: zij hadden drie feesten in elk jaar, dan moesten zij elk feest zeven dagen sabbat houden. Exod. 23:15,16. Lev. 23:15. Deut. 16:13.
Ten vierde: zij moesten elke week een sabbat houden. (Exod. 20:8)
Vr. Duren al die dagen nu nog?

Antw. Nee, alleen de rustdag of- wekelijkse sabbat duurt tot aan het eind der dagen, en de anderen zijn door Christus' komst afgeschaft.
Vr. Waaruit is het te bewijzen, dat die andere dagen afgeschaft zijn?
Antw. Uit het zeggen van Paulus, waar hij zegt: „Dat u dan niemand oordele in spijs of in drank, of in het stuk des feestdags, of der nieuwe maan, of der sabbatten, welke zijn een schaduw der toekomende dingen, maar het lichaam is van Christus." (Col. 2:16,17) En aan de Galaten schrijft hij: „Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren. Ik vrees voor u, dat ik niet enigszins tevergeefs aan u gearbeid heb." (Gal. 4:10,11)
Vr. Wat zegt God in het vierde gebod van Zijn dag?
Antw. Hij zegt: Gedenk er toch aan, dat gij Mijn dag heiligt.
Vr. Wat wil dat zeggen: gedenk er aan?
Antw. Ten eerste wil het zeggen: bereid uzelf voor, eer dat die dag komt; zoekt in des Heeren kracht losgemaakt te worden van uw aardse bezigheden.
Ten andere wil het zeggen: laat die dag niet worden afgeschaft, maar gedenk die te onderhouden, want het is geen instelling der mensen, maar een altijddurende instelling Gods.

Dit schijnt mij toe als een herinnering aan onze ellendestaat. Immers de Satan behoeft niet tegen ons te zeggen: Gedenkt er toch aan, dat gij deze dag niet laat voorbijgaan zonder te zondigen. Och nee, de zonden zijn ons zo eigen, en wij zijn daarin zo uitgeleerd, dat wij geen enkele dag nalaten van tegen God te zondigen. Maar moeten wij doen wat de Heere gebiedt, waarlijk dan hebben wij nodig, dat God zegt: Gedenkt, gedenkt toch! Het goede vergeten wij, en het boze blijft onze ganse leeftijd in onze memorie. Ziet! zulk een ellendig geslacht zijn wij door de zonde geworden. Maar nu baat het de arme machteloze zondaar nog niets, dat de Heere zegt: Gedenkt de sabbatdag dat gij die heiligt, indien des Heeren almachtige Geest niet in des zondaars hart komt werken. Zondaar! gelukkig zijn zij, die bij de Heere aanhouden om die Geest, opdat Die hen in staat stellen moge Gods geboden te betrachten. Hebt gij er lust toe om in Gods wegen te wandelen? Is het de keuze van het hart dagelijks te bedelen om de zaligmakende inwoning van Gods Geest? Zou het uw grootste vreugde zijn, als gij zonder gebrek God kon dienen? Staat uw dodelijke toestand u in de weg? Smart het u, dat gij tegen God moet zondigen? Zoekt gij uw rechtvaardigmaking en zaligheid alleen bij de Heere Jezus? O, dan zijt gij voor altoos onbeschrijfelijk gelukkig, en zult gij eenmaal ondervinden hoe heerlijk en zalig het was hier op aarde de geboden des Heeren te beminnen. Maar o, mens, wie gij zijn moogt, hetzij laag van staat of hoog en met eer bekroond, mist gij de vreze Gods, hebt gij geen lust in Zijn geboden, hebt gij nooit geleerd wat het inheeft te zuchten over uw zonden, en als een naakt en gans ontbloot zondaar de vlucht te nemen tot de Heere Christus, en blijft gij alzo in uw onbekeerde toestand volharden? Gedenk dan ook, dat het u naar en zwaar zal vallen, als gij zo op uw doodsbed komen zult; gedenk dan ook, dat het op die dag Sodom en Gomorra lichter zal zijn dan ulieden.
Maar gij, volk des Heeren, ook tot ulieden mag de Heere wel zeggen: Gedenkt de sabbatdag dat gij die heiligt; want niet alleen de blinde wereld, maar ook het volk van God heeft des Heeren wet verlaten en de onderhouding Zijner geboden vergeten. Waar komt het vandaan, dat de Heere zo grotelijks met Zijn dierbare vertroostingen van Zijn volk geweken is? Waar komt het vandaan dat er algemeen zoveel klachten onder de ware vromen zijn over donkerheid en dodigheid? Ik voor mij geloof, dat het grotendeels komt, omdat wij van des Heeren wet geweken zijn; wandelden wij meer in de weg van des Heeren geboden, wij zouden dan ook meer van des Heeren

vertroostingen ondervinden. Ik wens, dat God Zijn almachtige hand aan onze lauwe harten moge leggen, opdat wij niet verder afkeren, maar wederkeren mogen tot Hem, en het ons dus moge welgaan.
Vr. Verbiedt God in dit gebod allen arbeid?
Antw. Nee, sommige arbeid is hiervan uitgesloten.
Vr. Welke arbeid mag er dan verricht worden?
Antw. Ten eerste: Arbeid die tot de godsdienst behoort; daarom zei Jezus tot de Joden: „Hebt gij niet gelezen in de wet, dat de priesters de sabbatdag ontheiligen in den tempel, en nochtans onschuldig zijn?" (Matth. 12:5) De priesters moesten op de rustdag arbeiden door het slachten der offerdieren; gelijk te zien is Num. 28:9.
Ten tweede: Ook mogen op de rustdag de medicijnmeesters zieken genezen, waarin Jezus zelf ons is voorgegaan, gelijk onder andere te zien is Matth. 12:13, waar Jezus eens mensen dorre hand genas.
Ten derde: Ook mogen wij ons vee, als het in het water valt, er uitredden; daarom zei Jezus: „Wat mens zal er zijn onder u, die een schaap heeft, en zo dat op een sabbatdag in de gracht valt, die het niet zal aangrijpen en uitheffen?" (Matth. 12:11)
Ten vierde: Ook mogen wij ons vee van levensonderhoud voorzien; daarom zegt Jezus: „Maakt niet een iegelijk van u op de sabbat zijn os of ezel van de kribbe los, en leidt hem heen om te doen drinken." (Luk. 13:15)
Vr. Welke arbeid wordt dan hier verboden?
Antw. Alles wat behoort tot ons beroep, en dat geen werken zijn van noodzaak of van barmhartigheid.
Vr. Maar als wij in de zomertijd dan eens groot voordeel zagen in onze arbeid op de rustdag, mogen wij het dan ook niet doen?
Antw. Nee, daarom zegt de Heere: „Zes dagen zult gij arbeiden, maar op de zevende dag zult gij rusten: in de ploegtijd, en in de oogst zult gij rusten." (Exod. 34:21)
Vr. Mogen wij op de rustdag kopen en verkopen?
Antw. Geenszins, gelijk te zien is Nehemia 13; ook mag zelfs de begeerte in onze harten niet zijn om iets te kopen of te verkopen. Zeer opmerkelijk is het wat wij lezen bij de Profeet Amos. Het volk, van God afgeweken zijnde, en Zijn vreze verworpen hebbende, zuchtte over de last des sabbats, en zei: „Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkopen? en de sabbat, dat wij koren mogen openen?" (Amos 8:5) Maar hoort wat God zegt van dat volk: „De Heere heeft gezworen bij Jakobs heerlijkheid: .... zo ik al hun werken in eeuwigheid zal vergeten." (Amos 8:7)
Vr. Maar is het nu genoeg, als wij ons de hele dag van werken onthouden? Onderhouden wij die dag dan door ledig te zijn?
Antw. Nee, ook luiheid en ledigheid is ontheiliging van des Heeren dag: luiheid is een oorkussen des duivels; luiheid brengt de mens tot de grofste goddeloosheden; luiheid behoorde op de reis naar de ontzaglijke eeuwigheid niet gevonden te worden. Door ledige luiheid voldoet de arme ziel niet aan dat woord des Heeren, waar Hij zegt: „Gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt." Maar wij behoorden op des Heeren dag de gehele dag bezig te zijn in de dingen, die onze onsterfelijke ziel aangaan, voor de lange eeuwigheid; wij behoorden ons bezig te houden met de lof des Heeren. Dit was Davids werk op des Heeren dag, daarom maakte hij een van zijn liederen, dat ten opschrift draagt: „Een psalm, een lied op de sabbatdag." (Ps. 92:1) En in het tweede en derde vers gaat hij aldus voort: Het is goed, dat men de Heere love, en Uw naam psalmzinge, o Allerhoogste! Dat men in de morgenstond Uw goedertierenheid verkondige, en Uw getrouwheid in de nachten. Gelukkige David! Dat was het rechte aanvangen van de eeuwige sabbat. Maar het is waarlijk erg, dat David dood is — en

dat ook in onze magere tijd de rechte sabbatvierders met David schijnen begraven te zijn.
Vr. Lezen wij ook ergens van iemand, die om het ontheiligen van de rustdag gestraft is?
Antw. Ja, van een Israëliet, van wie wij aldus lezen: „Als nu de kinderen Israëls in de woestijn waren, zo vonden zij een man hout lezende op de sabbatdag. En die hem vonden, hout lezende, brachten hem tot Mozes en tot Aäron, en tot de ganse vergadering. En zij stelden hem in bewaring: want het was niet verklaard, wat hem gedaan zou worden. Zo zei de Heere tot Mozes: Die man zal zeker gedood worden; de ganse vergadering zal hem met stenen stenigen, buiten het leger. Toen bracht hem de ganse vergadering uit tot buiten het leger, en zij stenigden hem met stenen, dat hij stierf, gelijk als de Heere Mozes bevolen had." (Num. 15:32-36)
Vr. Hoe komt het, dat wij de eerste dag der week tot onze rustdag houden, daar Israël op het bevel des Heeren de zevende dag onderhield?
Antw. Het is ons duidelijk, dat de Heere gewild heeft, dat na de opstanding van Christus de eerste dag der week tot een rustdag moet worden afgezonderd.
Vr. Waaruit weten wij dat?
Antw. Ten eerste: Uit de tweemaal herhaalde verschijning van Christus aan Zijn apostelen op de eerste dag der week.
Ten tweede: Uit het verhaal van Lukas omtrent de prediking van Paulus, dat aldus luidt: „En op de eerste dag der week, als de discipelen bijeen gekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen, zullende des anderen daags verreizen." (Hand. 20:7)
Ten derde: Uit het bevel van Paulus aan de gelovigen te Korinthe, waar hij zegt: „Op elke eerste dag der week legge een iegelijk van u iets bij zichzelf weg, enz." (1 Kor. 16:3)
Ten vierde: Uit de goedkeurende zegen, die de Heere op die dag aan Johannes gaf, toen hij verbannen was op het eiland Patmos, waarvan hij zegt: „En ik was in de geest, op de dag des Heeren." (Openb. 1:10)

TOEPASSING

Waarlijk, als wij ons hedendaags Christendom met aandacht beschouwen, dan zijn er, ook ten opzichte der ontheiliging van de dag des Heeren, overvloedige redenen om klaagliederen aan te heffen. Door duizenden onderscheiden mensen wordt Gods dag op verschillende wijzen ontheiligd.
Ten eerste: Vele mensen zijn zo roekeloos, dat zij naar geen God of Zijn gebod vragen; zij werken en slaven evenzeer op Gods dag, als op de andere zes dagen. Men behoeft in onze verbasterde tijd niet ver langs de weg te gaan, of men ziet ze bezig in hun dagelijks beroep: de één koopt en verkoopt, de ander werkt; weer een ander rijdt en jaagt; weer een ander zingt, drinkt en spot op des Heeren dag in kroegen en andere ijdele gezelschappen. O, ons vaderland waarin Christus' kerk bloeide als een rozenhof, waarin voorheen Gods heilige wet werd gehandhaafd, waarin de vreze des Heeren werd betracht; datzelfde Nederland, dat met Engeland en Schotland zo rijkelijk was gezegend met de zegepralende waarheid en godzaligheid, stinkt nu van de gruwelijkste goddeloosheden, die er ooit in een land geheerst hebben, zo dat wij grote redenen hebben, om er hetzelfde van te zeggen, wat een der profeten zegt van het goddeloze Israël, namelijk: „Hoe is de getrouwe stad tot een hoer geworden! Zij was vol recht, gerechtigheid herbergde daarin, maar nu doodslagers." (Jes. 1:21) Ach! hoe diep ongelukkig is het, dat overheden en onderdanen die dag zo schromelijk

ontheiligen, die toch een voorsmaak van de eeuwige rustdag hierboven behoorde te zijn. Hoe vreselijk zal het toch eenmaal voor de geringe onderdanen zijn, voor eeuwig verworpen te worden van die God, Wiens dag zij hier verworpen hebben. Maar ook nog vreselijker zal het zijn voor die goddeloze overheden, die, in plaats dat ze de ontheiligers van Gods dag naar Gods wet zouden straffen, zelf die dag ontheiligd hebben; waarlijk, God zal in de grote dag zowel tegen dezen als tegen de anderen zeggen: „Zo heb ik dan gezworen in mijn toorn: Indien zij zullen ingaan in Mijn ruste!" (Hebr. 4:3) Heerlijk is het getuigenis dat van Nehemia beschreven staat, namelijk: „In dezelve dagen zag ik in Juda, die de persen traden op de sabbat, en die garven inbrachten, die zij op ezels laadden; alsook wijn, druiven en vijgen, en alle last, die zij te Jeruzalem inbrachten op de sabbatdag; en ik getuigde tegen hen, ten dage als zij eetwaren verkochten. Daar woonden ook Tyriërs binnen, die vis aanbrachten en alle koopwaren, die zij op de sabbat verkochten aan de kinderen van Juda en te Jeruzalem. Zo twistte ik met de edelen van Juda, en zei tot hen: „Wat voor een boos ding is dit, dat gijlieden doet, en ontheiligt de sabbatdag."" (Neh. 13:15-17) Gelukkig zou het zijn, als er zulke getrouwe ijveraars in ons land mochten opstaan.

Ten andere: Veel andere arme mensen zijn er, die het, naar het uitwendig aanzien, zo erg niet schijnen te maken als de voorgaande; zij onthouden zich van hun beroepsbezigheid, en maken ook weinig of wellicht geheel geen werk van koophandel, of iets dergelijks; maar evenwel is het er nog ver van af, dat zij rechte onderhouders van Gods dag zouden zijn. Zij slapen een groot gedeelte van die kostbare dag, en brengen een ander gedeelte door met het spreken over hun dagelijkse bezigheid, of over andere wereldse zaken. O, hoe te beklagen is het, dat de gesprekken over die nietige dingen, die ons toch met de dood verlaten zullen, nog in geen zes dagen kunnen worden afgehandeld, maar dat daartoe ook nog Gods dag moet worden misbruikt. Wij beleven een tijd en leven in een landstreek, waarin de arme dode mens het al zeer wel meent te maken op Gods dag, als hij niet werkt, zich niet dronken drinkt, en de openbare godsdienst niet verzuimt; al is het, dat hij, pas over de dorpel van de kerk zijnde, zijn mond al weer vol heeft van de dingen dezer aarde. Duizenden van mensen menen, dat het onderhouding van Gods dag is, als zij zich maar van grote en ergerlijke zonden onthouden. Maar weet dit, o mens! dat, als gij een rechte onderhouder van Gods dag wilt zijn, dan ook de wereld niet alleen uit uw handen, maar ook uit uw mond behoort te blijven. En indien iemand meent, dat ik hier al te ver ga, laat hem dan lezen wat God zegt in Jes. 58:13. Waarlijk, ongelukkige mens, uw zondig en vleselijk sabbatvieren zal u niet alleen niet helpen, maar zal u nog in het aangezicht vliegen, als gij, onbekeerd blijvende, op uw doodsbed liggen zult. Maar gij, vroom volk van God; beweldadigden des Heeren; erfwachters van de zalige erfenis des hemels; reizigers naar het nieuwe Jeruzalem! Hoe staat het in dezen met ulieden? Wij hebben wel reden, om met de profeet te zeggen: „Zo gij, o Israël! wilt hoereren, dat immers Juda niet schuldig worde." (Hos. 4:15) Maar elke vrome behoorde over zichzelf wel een klaaglied aan te heffen, dat wij zo deerlijk schuldig geworden zijn. Ach! het is zo naar, als wij op des Heeren dag mensen, die gereformeerd heten en van de gereformeerde waarheid belijdenis gedaan hebben, zo druk horen bezig zijn over de aardse dingen. Veel naarder is het, als het mensen zijn, die voor het uitwendige de oude en beproefde waarheid navolgen, en zich onder 's Heeren volk laten vinden. Maar bij uitstek akelig is het, als Gods eigen volk zo vol is van de aardse dingen, dat ze hun de mond komen uitlopen. Ieder beproeve zichzelf, en gedenke aan het woord des Heeren, waar Hij zegt: „Die het onrecht doet, zal het onrecht dragen, wie hij ook zij; want er is bij God geen aanneming des persoons." (Kol. 3:25) Erg is het, als de wereld hoe langer hoe meer Gods dag begint te schenden.

Nog erger is het, als Gods volk de Heere tot toorn verwekt door hun aardsgezindheid, ook op des Heeren dag. Daarom dan, o vromen! bedenkt, dat gij het zout der aarde zijt, o laat dan toch dat zout niet smakelozer worden; zoekt in Christus' kracht uit uw dodigheid gered te worden en met God in gemeenschap te leven. Spreekt toch nooit op Gods dag in uw huizen over de aardse dingen, opdat gij u daardoor niet moogt schuldig maken aan de verdoemenis van uw arme dode huisgenoten; want als de wereld ulieden over aardse dingen hoort spreken, dan durven zij des te beter daarin voort gaan en aldus hun arme zielen verderven. Vromen! laat het in uw huizen zijn, zo als wij lezen in de 118e psalm, waar wij naar onze berijming aldus lezen: Men hoort der vromen tent weergalmen van hulp en heil ons aangebracht. Daar zingt men blij, in dankb're psalmen: Gods rechterhand doet grote kracht. Vromen! Zo doende zou gij betonen op de rechte wijze een aanvang te maken met de reis naar de hemelse kust, alwaar gij ook zeker zult aanlanden, omdat God, Wiens dag gij, hier menigmaal ontheiligt, getrouw is en blijven zal tot in der eeuwigheid. Daarom verblijdt u in de hoop, want God, die gij hier bij bevinding als uw Vader hebt leren kennen, die u hier alreeds iets van die hemelse rust heeft doen ondervinden, zal Zijn werk in uw zielen voortzetten en voleindigen, en u eenmaal tot Zich opnemen in de zalige heerlijkheid.
Maar gij, zwakgelovig en menigmaal wankelmoedig, doch oprecht God zoekend en alle zonde hatend volk van God! ook gij zult in die rust ingaan, en volzalige gemeenschap met de Drie-enige God en Zijn zalige dienstknechten voor eeuwig genieten. Hoe donker het ook menigmaal van binnen zijn moge, zo zijn nochtans de bewijzen van het ware leven der genade in uw zielen. Immers kent gij het rusten van de heerschappij der zonden? Of kent gij geen tijd, dat de zonde over u heerste, en gij te midden van uw ongerechtigheden en van des duivels sterke banden, gerust en zorgeloos daarheen leefde, omdat u blind was voor uw ellendestaat? Welnu dan, dankt God, dat gij enigszins aan uw doodstaat ontdekt zijt, en gij hebt leren kermen over uw bederf van binnen. Ook kent gij immers dat aankleven aan de Heere Jezus, waar Paulus van zegt: „Die de Heere aanhangt, is één geest met Hem." (1 Kor. 6:17) Ik voor mij mag geloven, dat zulke arme zielen, die met hun zielstoestand bewogen zijnde, oprecht naar Jezus hebben leren vluchten, om door Hem te verkrijgen verlossing van de straf, maar ook verlossing van die boze verdorvenheden hunner zielen, dat dezulken in zich hebben des Heeren zalig werk, hetwelk de satan er nooit weer zal kunnen uithalen. In het voorbijgaan moet ik zeggen: Ik spreek tot oprechten, niet tot huichelaars, die wat napraten geleerd hebben, en ik weet ook zeer wel, waarmee dat arme en oprechte volk alleen vergenoegd kan zijn, namelijk, met Christus, en met Hem alleen, zo gaat het toch met al de kinderen van God.... Hebben zij Jezus, dan hebben ze genoeg, ten minste als ze goed staan; en waar Jezus dan ook met hen en bij hen is, dat is hun om het even; waar Jezus aan hun hart werkt, daar hebben zij hun hemel; waar de lieve Heere Jezus hen van binnen leert, daar is hun paradijs; al is het in een kelder, of in een kamer, of in een hooiberg, of in een donkere plaats, waar zij geen hand voor hun ogen kunnen zien: waar Jezus is, daar is het voor hen licht. Hierover kunnen wij op aarde nooit uitgepraat komen, omdat wij er nog bijkans niets van weten. Houdt moed, oprechten van hart! Deze goede Jezus is aan ulieden getrouwd, gelijk de Schrift zegt: „en Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof; en gij zult de Heere kennen." (Hos. 2:19) Hij blijft getrouw, en zal Zijn geestelijk huwelijksverbond nooit verbreken, hoe ontrouw gij dan ook zijn moogt; maar Hij zal ulieden eenmaal inbrengen in die heerlijke bruiloftszaal, waar gij voor eeuwig zult aanzitten met Abraham, Izaak en Jacob, aan het avondmaal des Lams in zalige heerlijkheid.

ZEVENTIENDE OEFENING
OVER HET VIJFDE GEBOD DER WET. TEKST: EXODUS 20 : 12.

Eert uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u de Heere uw God geeft.

Wij lezen in Ps. 119:18, dat David bidt: „Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen Uwer wet." Hieruit zien wij duidelijk, dat het met David anders gesteld was, dan met veel lieden van onze tijd; de geleerde en uiterlijk godsdienstige mensen, die tot nog toe deel noch kennis hebben aan de onmisbare wonderlijke wedergeboorte; die nog ontbloot zijn van zelfkennis, welke zo onmisbaar is tot zaligheid; en die ook nog nooit geestelijk inzien gekregen hebben in de heiligheid en rechtvaardigheid des Heeren; zulke mensen, zeg ik, spreken graag van hun geestelijke aanleg, en van de heerlijke natuurkrachten die in de mens zijn, als ook van de zedelijke verbetering, die wij nodig hebben en zo meer. David evenwel sprak hier van zijn blindheid, en niet van een natuurlijke blindheid, och nee! zijn natuurlijke ogen zullen wel goed gezien hebben; maar hij klaagt hier over de geestelijke donkerheid zijner ziel, roepende: ontdek mijn ogen. En waarlijk het gaat zo met elke ziel, die God bij aanvang verlost uit des satans sterke kluisters, haar ontdekkende aan haar zielenkwalen. Dan beginnen zij, die tevoren meenden, dat zij rijk waren en geens dings gebrek hadden (Openb. 3:17) te zien dat ze doodarm zijn, en van honger moeten vergaan, als Christus het niet voorkomt, die zelf het levende brood is voor de Zijnen, en ook hun zielen wil voeden en rijk maken. Ja, als God met Zijn ziel-ontdekkende genade het hart van de uitverkoren zondaar komt verlichten, dan beginnen zij, die wellicht kort tevoren nog met de Farizeeën zouden gevraagd hebben: zijn wij dan ook blind? (Joh. 9:4) uit te zien naar die wonderbare ogenzalf, die de Heere Christus zonder geld te koop heeft. (Openb. 3:18) Zeer wonderlijk is het toch met de door Gods Geest ontdekte zondaar gelegen; zolang de mens volstrekt geestelijk blind is, roemt hij met die heilloze Farizeeën op zijn scherp gezicht. Maar als des Heeren Geest hem bij aanvang ziende gemaakt heeft, dan begint hij over zijn dwaasheid en blindheid te kermen; zolang de arme mens niets anders is dan valsheid en geveinsdheid, roemt hij op zijn rondheid en oprechtheid; maar wordt hij door Gods Geest waarlijk in de grond oprecht gemaakt, dan beginnen de klachten voor God, en de belijdenis voor de mensen, dat hij vol is van valsheid; en zo is het ook met de andere dingen. Gelukkige David! omdat uw blindheid u in de weg staat. Gelukkige David! inzonderheid omdat uw blindheid u aan de voeten des Heeren brengt. Gelukkig, arm bekommerd volk! wie het uit genade gegeven is, om met uw blindheid, valsheid, machteloosheid, lusteloosheid, slaperigheid en al uw kwalen, voorzover zij u ontdekt zijn, naar de zeer vriendelijke Heere Jezus te vluchten, om Hem aan te grijpen tot rechtvaardigmaking, en ook tot verlossing en heiliging. Maar waartoe wilde David zijn ogen ontdekt hebben? Het was om de wonderen van Gods wet te zien. Wonderen, grote wonderen, hemelse wonderen zijn er in Gods Woord en wet te zien; hiervan weten de vromen een weinigje. Immers moet een arme zondige vrome, wel eens met onze David zeggen: Uw getuigenissen zijn wonderbaar, daarom bewaart ze mijn ziel, (Ps. 119:129) en op een andere plaats: De bevelen des Heeren zijn recht, verblijdende het hart: het gebod des Heeren is zuiver, verlichtende de ogen. (Ps. 19:9) Ja, welke wonderen er in des Heeren wet zijn, weten de vromen bij ondervinding; omdat zij nu en dan zulke dierbare verkwikkingen uit dat Woord hebben. O, als de Heere Zijn woord eens op de zielen van Zijn volk gelieft toe te passen, dan hebben zij soms maar een of twee versjes nodig, om van

binnen zo verruimd te worden, dat zij met de gelukkige David zingen en uitroepen: „Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als hun (namelijk der goddelozen) koren en most vermenigvuldigd zijn. Ik zal in vrede tezamen nederliggen en slapen, want Gij, o Heere! zult mij doen zeker wonen.'" (Ps. 4:8,9) Maar deze wonderen van Gods wet kunnen niet van alle mensen gezien worden; nee, eerst moet de Heilige Geest de ogen van de blinde zondaar ontdekt hebben; anders is Gods getuigenis hem een verzegeld boek. Ook zijn de geopende zielsogen van des Heeren gunstgenoten menigmaal zo verdonkerd, dat ze de wonderen van Gods wet niet zien; daarom heeft Gods erfdeel zulk een dringende behoefte aan des Heeren voorlichtende Geest. Die Geest hoop ik dat ook onze ogen zal ontdekken bij de overdenking van dit vijfde gebod der wet.

Vr. Wie gebiedt de Heere in dit gebod te eren?
Antw. Voornamelijk onze ouders: vader en moeder.
Vr. Worden hier ook nog geen andere mensen onder begrepen, die wij ook moeten eren?
Antw. Ja, ten eerste onze grootouders, die ook vaders genoemd worden. Zo zei de Heere tegen Jakob, toen hij dat ladder-gezicht zag: Ik ben de Heere, de God van uw vader Abraham, en de God van Izaak, (Gen. 28:13).
Ten tweede worden hier onder begrepen: schoonvaders en schoonmoeders; zo lezen wij van Mozes, dat hij zijn schoonvader Jethro eerde. (Ex. 18:17,18,24) Zo ook eerde Ruth haar schoonmoeder Naomi.
Ten derde: Ook is hieronder begrepen onze overheid, die ook vaders genoemd worden — daarom noemde David Saul zijn vader, als Israëls koning. (1 Sam. 24:12) Zo zegt ook de wijze Apostel: Vreest God — en eert de Koning. (1 Petr. 2:17) Daarom vermaant ook Paulus de gelovigen, om in hun vergaderingen voor koningen te bidden. (1 Tim. 2:2)
Ten vierde: getrouwe leraars zijn ook onze vaders, die wij moeten eren; daarom schrijft Paulus aan de Galatiërs: Mijn kinderkens, die ik wederom arbeid te baren, opdat Christus een gestalte in u krijge. (Gal. 4:19) Zo ook noemde Elisa zijn godzalige voorganger zijn vader, toen hij ten hemel opvoer. (2 Kon. 2:12) En van de koning Joas lezen wij ook, dat hij bij de dood van Elisa zei: Mijn vader, mijn vader, wagen Israëls, en zijn ruiters! (2 Kon. 13:14)
Ten vijfde: hieronder worden ook begrepen, alle oude en grijze mensen; daarom zegt ook de Heere ergens: voor het grauwe haar zult gij opstaan, en zult het aangezicht des ouden vereren; en gij zult vrezen voor uw God. (Lev. 19:32) Daarom zei ook Paulus tegen Timotheüs: Bestraf een oude man niet hardelijk, maar vermaan hem als een vader; de oude vrouwen, als moeders. (1 Tim. 5:1,2)

LERING

Wie zou ooit hebben kunnen denken, dat ook dit vijfde gebod zo wijd was, en zich zo ver en over zoveel personen uitstrekte. Maar omdat het ook een zeer wijd gebod is, daarom staan wij ook allen daaraan zeer wijd, als gruwzame overtreders, schuldig, en hebben tot aanzuivering van onze onbetaalbare schuld een borg voor onze arme zielen nodig. Gelukkig zijn zij, die bij de overtuiging van hun doemschuld naar de Heere Christus leren vluchten. Zondaar! vlucht gij niet als een arme doodschuldige naar Hem, dan zal ook in de geduchte eeuwigheid uw schuld nog openstaan, en over u die vloek worden uitgestort, die de rechtvaardige God aan de overtreders der wet bedreigd heeft. Maar iemand zou wellicht kunnen denken: ik bezit het geloof, want ik heb

menigmaal om de vergeving mijner zonden gebeden; en om Jezus tot mijn Borg en Hogepriester te krijgen, heb ik menigmaal in het verborgen aangehouden, omdat ik overtuigd ben dat ik een groot zondaar ben. Geliefden! deze belijdenis is zeer goed, maar het is ook zeer nodig, te onderzoeken of er bij deze lust tot rechtvaardigmaking, ook een evenzo grote lust tot heiligmaking bij u gevonden wordt. Daarom zal ik aan ulieden en aan mijzelf deze vier vragen doen:

Ten eerste: Is het de waarachtige keuze van het hart, om in gewillige geloofsgehoorzaamheid aan dit vijfde gebod des Heeren, onze ouders, groot- en schoonouders te eren en lief te hebben, en openbaart die liefde zich inzonderheid door hun eeuwig welzijn te zoeken? Gaan onze gebeden gedurig voor hen op tot de troon der genade, en dat wel bijzonder, als zij nog niet bereid zijn voor die grote eeuwigheid? Wordt dat niet gevonden, o, dan mogen wij het ook geen eren en liefhebben noemen. Vrienden! onze ouders zijn oud en grijs, en kort nabij hun vertrek uit de wereld; ach, indien gij enig belang stelt in het heil van uw eigen kostelijke zielen, stelt dan ook belang in het eeuwig welzijn van uw ouders, want eerlang zult gij hen wellicht naar het graf zien dragen, en hun plaats hier op aarde en in uw huizen ledig zien staan; wilt gij dan van knellende gedachten vrij zijn, zoekt dan hier, terwijl het nog heden genaamd wordt, hun kostelijke zielen te behouden. Of zijn uw ouders reeds in de gewesten der eeuwigheid? Wel, hoe was het dan met u, terwijl zij leefden? Hadt gij ze lief, leerde gij hen, was uw gebed in uw binnenkamer gedurig voor hen? Dan is 't wel. Of hebt gij hen toen behandeld, gelijk die twee zonen van Eli hun vader behandelden? Hebt gij ze bespot, zoals Cham Noach deed? Hebt gij hun grauwe haren, met smart in het graf doen dalen? En hebt gij daarover nog geen verzoening gevonden in het bloed van de Heere Jezus? O zondaar! weet dan ook voorzeker, dat de rechtvaardige God uw gruwelen niet vergeten zal zijn, als gij te genen dage voor het oordeel komt. Nee! gij zult uw weg op uw hoofd krijgen; is 't niet in de tijd, dan zal 't in de eeuwigheid zijn.

Ten tweede: Is het ook de keuze van het hart, om ook allen die over u gesteld zijn, die eer te bewijzen, die hun toekomt uit kracht van het gebod des Heeren? Is ook gedurig uw gebed voor de koning die ons regeert, dat de Heere hem uit genade mag geven de wijsheid van Salomo, de vroomheid van David en de zachtmoedigheid van Mozes? Zijt gij ook gewillig om te horen naar de Heere, waar Hij zegt: zo geeft dan een iegelijk wat gij schuldig zijt: schatting, die gij de schatting; tol, die gij de tol; vrees, dien gij de vrees; eer, die gij de eer schuldig zijt. Rom. 13:7.

Ten derde: Is het ook de keuze om zulke geestelijke vaders lief te hebben, inzonderheid getrouwe leraars, die de zielen der mensen voor Christus zoeken te winnen, of behoort gij u nog te schamen voor die arme onbekeerde Joas, die nog over de dood van Gods knecht, Elisa, uitriep: Mijn vader, mijn vader, wagen Israëls, en zijn ruiters?

Zondaar! Joas kwam die profeet nog bezoeken op zijn ziekbed, en weende zeer over hem (1 Kon. 13:13) en gij hebt wellicht nog nooit over stervende vromen geweend, noch de levende vromen lief gehad. Nochtans moet dit gekend worden, wij moeten des Heeren volk liefhebben, of wij zijn onbekeerd. Vrienden! hebt de vromen lief, verkeert met de vromen, spreekt met de vromen, gij mocht er nog iets van leren; zij mochten nog eens als middelen gebruikt worden tot redding van uw zielen. In het bijzonder, gij vromen! hebt elkaar lief, want dat is goed en aangenaam voor de Heere. Hoort wat de Heere zegt: ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook samenwonen, want de Heere gebiedt aldaar de zegen, en het leven tot in der eeuwigheid. (Ps. 133:1,3) De Heere neemt er behagen in, als Zijne gunstgenoten elkaar liefhebben; ook weet gij het immers, welk een zoete gewaarwording het is in

uw eigen hart, om liefde te gevoelen tot het arme volk van God. Nog eens, gij jonge vromen, bemint degenen die als wachters op Sions muren staan; hebt vurige liefde tot de enkele getrouwe leraars, die er nog door genade zijn in onze schrale dagen. Gij kunt wellicht nog nut van hun dienst hebben. Nu de laatste vraag.
Ten vierde: Wilt gij ook gehoorzaam zijn aan dat gebod des Heeren, waar Hij u gebiedt om voor de grauwe haren op te staan? Bemint gij grijsaards? want ook dat is een vereiste van dit gebod, gelijk te zien is in Lev. 19:32. Hebt gij medelijden met onbekeerde grijsaards? Ziet gij er wel eens een groot voorrecht in als gij een vrome grijsaard ontmoet; of spot gij met oude lieden, en verwerpt gij hun wijzen raad, zoals die eigenwijze koning? (1 Kon. 12:10,11) Een ieder beproeve hierbij zijn eigen ziel.
Onbekeerde mensen! Ach, hebt toch medelijden met uzelf, want: o! die hel, die nare hel! Bekeerde mensen! Hebt gij de grijsaards lief? Als zij onbekeerd zijn, bidt dan voor hen, vermaant ze, waarschuwt ze, want eerlang dalen zij in het donkere graf. Ach, wat moet het diep beklagenswaardig zijn, oud te worden en dan nog onbereid te sterven. Vromen! hebt inzonderheid de oude grijze vrome lieden lief, want ze zijn er niet lang meer. Het zijn nog oude krijgshelden, die al lange jaren in de strijd gestaan hebben; eerlang gaan ze weg. De rechtvaardige komt om, en er is niemand die het ter harte neemt; en de weldadige lieden worden weggeraapt, zonder dat er iemand op let, dat de rechtvaardige weggeraapt wordt voor het kwaad. Hij zal ingaan in de vrede: zij zullen rusten op hun slaapsteden, een iegelijk die in zijn oprechtheid gewandeld heeft. (Jes. 57:1 en 2) De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn; maar de naam der goddelozen zal verrotten. (Spreuk. 10:7)
Vr. God zegt dan, eert uw vader en uw moeder; eren: wat wil dat zeggen?
Antw. Dat wil zeggen: onze ouders behoorlijk te achten, liefde te bewijzen, te vrezen, gehoorzaam te zijn, met hun zwakheden geduld te hebben; daarom zegt de wijze koning: Hoort naar uw vader, die u gewonnen heeft, en veracht uw moeder niet, als zij zal oud geworden zijn. (Spreuk 28 : 32.) En Paulus schrijft: Gij kinderen! zijt uw ouderen gehoorzaam in de Heere, want dat is recht. (Ef. 6:1)
Vr. Maar als onze ouders dan eens zondige dingen gebieden, moeten wij hun dan ook gehoorzaam zijn?
Antw. Nee; dan gelden de woorden van Christus: Wie vader en moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig, (Matth. 10:37)
Vr. Bedreigt God ook straffen jegens de overtreders?
Antw. Ja, de Heere zegt: Het oog dat de vader bespot; of de gehoorzaamheid der moeder veracht, dat zullen de raven der beek uitpikken en des arends jongen zullen het eten. (Spreuk 30:17)
Vr. Wat wordt daarmee te kennen gegeven?
Antw. Dat God menigmaal zulke boze kinderen overgeeft aan schrikkelijke zonden, zodat ze tot straf van de ongehoorzaamheid aan hun ouders van het ene kwaad in het andere vallen, totdat zij eindelijk in beulshanden omkomen; en dan, aan de galg hangende, hebben de raven en de arenden gelegenheid, hun dode ogen uit te pikken, en er hongerige jongen mee te spijzigen. (Zie de kantt. op Spreuk. 30:17)
Vr. Zijn er ook voorbeelden van, dat ongehoorzame kinderen zwaar gestraft zijn?
Antw. Ja, Cham is om zijn ongehoorzaamheid en bespotting van zijn vader, met zijne gehele nakomelingschap, door Noach met een profetische vloek vervloekt. (Gen. 9:25.) Absalom is om dezelfde zonde door Joab met drie pijlen in zijn hart gestoken. (2 Sam. 18:14.) Hofni en Pinehas zijn om dezelfde zonde door de Filistijnen gedood. (1 Sam.4:11) De tweeënveertig kinderen, die die goede vader Elisa uitjouwden, zijn door twee beren uit het woud verscheurd. (2 Kon. 2:24)

Vr. Die onder Israël zijn vader of zijn moeder vervloekte, waarmee moest die gestraft worden?
Antw. Met de dood, gelijk geschreven is: Als er iemand is, die zijn vader of zijn moeder zal gevloekt hebben, die zal zeker gedood worden. (Lev. 20:9) Zo ook degenen, die hun vader of hun moeder sloegen; daarom zegt de Heere: zo wie zijn vader of zijn moeder slaat, die zal zekerlijk gedood worden. (Exod. 21:15)
Vr. Wat belooft God aan de getrouwe onderhouders van dit vijfde gebod?
Antw. Een lang leven in Kanaän, en ook waar wij zijn.
Vr. Is dat dan een grote zegen voor een vrome?
Antw. Ja, en wel bijzonder in het land Kanaän, hetwelk God aan Abraham en zijn zaad tot een erfelijke bezitting beloofd had, en waarvan God tot Israël zei: Want de Heere, uw God, brengt u in een goed land, een land van waterbeken, fonteinen en diepten, die in dalen, en in bergen uitvlieten; een land van tarwe en gerst, en wijnstokken, en vijgenbomen, en granaatappelen; een land van olierijke olijfbomen, en van honig; een land, waarin gij brood zonder schaarsheid eten zult, waarin u niets ontbreken zal; een land, welks stenen ijzer zijn, en uit welks bergen gij koper uithouwen zult. (Deut. 8:7-9)
Vr. Kan een lang leven op deze aarde nu nog als een zegen worden aangemerkt?
Antw. Ja, daarom staat er van de onbekeerden: De mannen des bloeds en des bedrogs zullen hun dagen niet ter helft brengen. (Ps. 55:24)
Vr. Maar was het toch niet beter, als de vromen vroeg van deze droevige aarde werden weggenomen?
Antw. Wel nee, want het leven is in zichzelf zoet, en de dood is verschrikkelijk; de satan dit ook wetende, zei van Job tot de Heere: Huid voor huid, en al wat een mens heeft, zal hij geven voor zijn leven. (Job 2:4)
Ten tweede: De vromen leven soms graag om hun dierbare betrekkingen; ten minste Hizkia was blij, dat hij nog weer gezond werd; daarom zong hij aldus: Heere, bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven van mijn geest. Want Gij hebt mij gezond gemaakt en mij genezen. Zie, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest, maar Gij hebt mijn ziel liefelijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwam. (Jes. 38:16,17)
Ten derde: De vromen dienen hier nog tot stichting van hun medereizigers naar de eeuwigheid; daarom zegt dezelfde Hizkia: want het graf zal U niet loven, de dood zal U niet prijzen; die in de kuil nederdalen, zullen op uw waarheid niet hopen. De levende, de levende, die zal U loven, gelijk ik heden doe; de vader zal de kinderen Uw waarheid bekend maken. (Jes. 38:18,19)
Ten vierde: Ook zijn sommigen van des Heeren volk geroepen om predikant te zijn, en als zij dan allen in hun jeugd stierven, wie zou er dan staan als wachter op Sions muren, om te roepen: zo bidden wij dan van Christuswege: Laat u met God verzoenen? (2 Kor. 5:20) Immers heeft de Heere u gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars. (Ef. 4:11) En zijn zij evenwel ook niet nuttig hier op aarde, door hun voorbidding voor kerk en vaderland? Wie zou er voor Sodom gebeden hebben, indien Abraham er niet geweest was?
Vr. Maar vervult God deze belofte wel aan zijn volk, want sommigen zijn jong gestorven, zoals: Abel, Jonathan, de zoon van Jerobeam en meer anderen?
Antw. God geeft deze belofte aan de Zijnen, dat Hij hen lang laat leven, als het voor hen nuttig is; daarom zegt de Wetgever: „opdat uw dagen verlengd worden, en, opdat het u welga." (Deut. 5:16.) Als het schadelijk voor hen zou zijn, dan roept Hij ze weg vóór de dag des kwaads. (Jes. 57:1) Zo nam Hij Jerobeams zoon in de hemel, eer dat

Hij de oordelen bracht over zijns vaders huis, ook zou de vrome Jonathan zijn leven van verdriet verteerd hebben, als hij die droevige zelfmoord zijns vaders had moeten beleven, en alzo handelt de Heere allergenadigst met Zijn erfvolk.

TOEPASSING

Laat nu iedereen voor zichzelf de toepassing maken, en het zichzelf in getrouwheid afvragen, of hij aan dit gebod schuldig is of niet; die zich onder mijn gebrekkige verklaring van dit gebod onschuldig meent te kunnen houden, die zou ik raden, om eens te lezen de verklaring van J. Vermeer over dit gebod. Maar ach, wat zou het ook helpen, om uitwendig, door het natuurlijk verstand, van zijn wetsovertreding overtuigd te zijn, als het niet verder kwam. Nee, verstandelijke belijdenis dat men een zondaar is, en dat men ook een onteerder van zijn ouders is, en aan alle Gods geboden schuldig staat, kan ons geen voordeel geven en als dat onze ziel ook redden kon, dan waren de meesten, al voor jaren terug, gered geweest, die nu nog staan binnen de palen van de geestelijke dood. Is het niet zo, arme onbekeerde mens! hebt gij wellicht al geen tien of twintig jaren beleden, dat gij onbekeerd zijt? Veel mensen naar hun toestand voor de eindeloze eeuwigheid gevraagd wordende, geven ten antwoord: „Ik ben onbekeerd; ik mis nog genade; ik heb nog geen kennis aan het inwendige leven; ik ga verloren, als ik zo sterf, zoals ik nu ben." O, diep ongelukkige mens! Hoe kunt ge zulk een waarachtige, en droevige belijdenis doen, zonder dat uw gemoed nog enigszins bewogen wordt? Meen toch niet, dat gij dit zo gevoelloos zult kunnen zeggen, als wij allen voor het oordeel Gods zullen staan. Gij hebt het wellicht al wel dertig jaren gezegd, het was verleden jaar ook zo met u, en nu nog, en toch slaapt gij gerust, in het opperste van die gevaarlijke mast; uw haren zijn wellicht met die dodelijke belijdenis al grijs geworden, spoedig kan die akelige dood u overvallen, en dan zult gij tot in der eeuwigheid toe moeten belijden: „Ik heb niet gewild; ik heb geen lust gehad in de vreze des Heeren; ik heb de wereld tot mijn deel gekozen, en die is mij nu voor eeuwig ontvallen; ik heb geweigerd naar de Heere te horen, en nu weigert de rechtvaardige God mijn deerlijke klaagstem te horen. O nare eeuwigheid! o vreselijk gezelschap! o eeuwige donkere put, zonder ooit een straaltje licht te zien! o pijn naar ziel en lichaam! o knagend naberouw, en dat eeuwig zonder einde! Gewis, dit zal het lot der onbekeerden zijn. Ach zondaar! mocht uw hart nog eens geraakt worden. Mocht gij nog eens bekommerd worden wegens uw zonden, eer dat uw korte genadedag vervlogen is. Vandaar zal het moeten beginnen; gij zult niet rijk worden, of gij zult eerst moeten zien, dat gij arm zijt. Denk niet, dat zedelijke verbetering u in de hemel brengen zal; de zonden moeten betreurd worden hier of in de hel. Wellicht zou er iemand kunnen zijn, die dit hoort, of ooit komt te lezen, die bij zichzelf mocht denken: „Ik ben blij dat ik bekeerd ben; ik was in mijn jeugdige leeftijd een dronkaard, of een dief, of een vloeker, maar nu is het beter geworden; ik doe nu gedurig belijdenis van mijn dagelijkse struikelingen en onvolmaaktheden; in mijn vorige levenswijze heb ik geen lust meer, maar hoop mijn overige tijd in de dienst van God door te brengen." 't Is zeer goed, lieve mensen! maar waar hebt gij de schuld van uw vorige zonden gelaten? Hebt gij daarvoor verzoening gevonden in de bloedige verdiensten van de Heere Jezus? hebt gij erover leren kermen en klagen, uitroepende met David: Tegen U, U alleen heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad was in Uw ogen! (Ps. 51:62), of hebt gij ze verlaten en ook vergeten, zonder dat zij u veel pijn gekost hebben? Ach, medesterveling! ik ben een dwaas in de wegen des Heeren, en zelfs op zijn best nog maar vooraan op de weg naar de hemel: ik ben ook geenszins de man, die mij voor een leidsman kan of wil uitgeven, maar als ik in liefde mijn

gevoelen van uw toestand zeggen mag, dan vrees ik, dat uw toestand erg gevaarlijk is; immers David kon zo gemakkelijk zijn voorgaande zonden niet overstappen, daarom zei hij: Gedenk niet der zonden mijner jonkheid. (Ps. 25:7) Hieruit blijkt duidelijk, dat de zonden der jonkheid nog zware lasten op Davids hart waren in zijn ouderdom. Hoewel hij in zijn jonkheid nooit aan grote uitbrekingen zal schuldig zijn geweest, ten minste hij vreesde God in zijn jeugd, daarom lezen wij van hem: want Gij zijt mijn verwachting, Heere, Heere! mijn vertrouwen van mijn jeugd aan, op u heb ik gesteund van de buik aan; van mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn uithelper; mijn lof is gedurig van U. (Ps. 71 :5,6) Nu dan, moest David in zijn ouderdom nog pijn lijden over de zonden zijner jeugd, dan is het mij een onbegrijpelijke zaak, dat vele mensen van onze tijd de wond maar zo gemakkelijk kunnen laten toehelen. Ieder beproeve zichzelf toch gedurig in getrouwheid voor de Heere, want onze ziel is zo kostelijk; onze tijd is zo kort, en de eeuwigheid is zo eindeloos lang. Is het op ons doodsbed nog verkeerd met ons, o wat zou dat naar zijn! Er is toch in de dag des oordeels geen mogelijkheid voor ons om het nog te herhalen, als wij ons bedrogen hebben. Maar zijn er ook hier geen mensen, die bekommerd zijn vanwege hun zonden? En die met Gods oude Israël klagen moeten: wij liggen in onze schaamte, en onze schande overdekt ons, want wij hebben tegen de Heere, onze God, gezondigd, wij en onze vaderen, van onze jeugd aan, tot op deze dag; en wij zijn der stem des Heeren, onzes Gods, niet gehoorzaam geweest. (Jer. 3:25) En met Ezra: want onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel (Cap. 9:6). Tot dezulken zeg ik: Gijlieden mocht wel vrezen, als er geen Heere Jezus was, om een voorspraak te zijn voor al dat zwarte en onreine volk; maar Hij is de hemel ingegaan om de voorspraak te zijn voor een volk dat, overtuigd zijnde van hun droevige ellende, geen andere weg noch raad weet, dan om Jezus tot Borg en Zaligmaker te hebben. Hij is de hemel ingegaan voor een volk dat heeft leren treuren over het schrikkelijk schenden van Gods wet, met gedachten, woorden en daden. Lees Matth. 5:11. Eindelijk, gij vromen allen tezamen: God heeft tot heden uw dagen verlengd, niet als een verdiend loon, maar alleen uit genade, om Zijner goedertierenheid en om Zijner waarheid wil. Zoekt dan ook in Christus' kracht, om tot een zegen voor anderen hier op aarde te leven. Zijt gij niet bekwaam om door uw woorden anderen te stichten, laat dan uw licht evenwel schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken mogen zien, en daaruit God verheerlijken, naar des Heeren vermaning: Matth. 5:16. Zijt gij niet bekwaam om anderen te vertroosten of op te bouwen in het geloof, als middelen in des Heeren hand, zoekt dan toch te doen als Abraham, Ezra, Nehemia, Daniël, en meer anderen, wier kostbare voorbidding voor land en volk ons in Gods getuigenis staat opgetekend. Dan zal uw lang leven een grote zegen zijn voor uzelf en voor uw arme medereizigers naar het land der eeuwigheid; en gij zult veel van de vertroostingen des Heiligen Geestes aan uw zielen mogen ondervinden. Vromen! is uw leven hier lang, zijn uw haren op de weg der gerechtigheid grauw geworden, uw moeilijk leven zal toch maar kort zijn, bij uw zalige rust in de schoot van Abraham. Daar, ja daar zult gij lang leven, eeuwig leven, en eeuwig vrolijk leven; de aarde moge u hier ontvallen, uw goed moge u hier ontgaan, maar de hemel en de eeuwige zaligheid in de hemel zullen u nimmer ontvallen. Daarom weest blij en verblijdt u te allen tijde. Amen

ACHTTIENDE OEFENING
OVER HET ZESDE GEBOD DER WET. TEKST: EXODUS 20 : 13

„Gij zult niet doodslaan".

Wat zegt gij van uzelf? Deze vraag lezen wij in Johannes 1 vers 22. Het is een vraag, die ieder wel gedurig aan zichzelf mag doen; zichzelf onderzoekende, hoe het met zijn kostelijke ziel gelegen is voor de grote eeuwigheid; ook, of hij al een blij vooruitzicht heeft, als de Heere deze nacht zijn ziel eens opeiste. Vrienden! laat mij toe, om aan mijzelf en aan u allen deze vraag eens voor te stellen.
Vooreerst aan onbekeerden.
Ten eerste: Gij, jonge mensen, wat zegt gij van uzelf? Wellicht zijt gij verblijd, dat gij nog niet grauw van ouderdom zijt, maar dat gij nog leeft in de beste dagen; wellicht is het ook de keuze van uw hart om die beste jonge en gezonde dagen door te brengen in de dienst der wereld en der zonde; wellicht is het de begeerte uwer ziel, om kermissen en andere helse vermaken bij te wonen, en in uw jeugdige leeftijd uw kostelijke lichaamskrachten en zielsvermogens te verslijten in de dienst van hem, die eenmaal al zijn getrouwe onderdanen naar de rokende afgrond slepen zal, om ze daar tot in der eeuwigheid tot een pijnigende beul te zijn. Weet dit, o rampzalige jongeling! dat gij eenmaal de dagen uwer jeugd beklagen zult, als het voor eeuwig te laat zal zijn, indien gij zo blijft voortgaan tot aan uw doodsbed toe. Daarom, indien uw ogen nog niet geheel verblind zijn voor de verschrikkelijkheid van de nare toekomst, zo ziet wat u te wachten staat aan het einde van deze verderfelijke weg; want God zal u om alle deze dingen doen komen voor het gericht en ook u vandaar verwijzen naar het eindeloos verderf. Het is uw vermaak, om op de kermis met uw ongelukkige gezellen vrolijk te zingen, maar daar zult gij met datzelfde gezelschap, als zij niet tot God bekeerd worden, voor eeuwig moeten huilen en klagen. Daarom hoort, terwijl het tijd is.
Ten tweede: Gij, oude grijsaards, wat zegt gij van uzelf? Misschien zegt gij: Ik was vroeger in de dagen mijner jeugd aan alle grote baldadigheid schuldig, maar nu is het beter geworden, nu heb ik zelfs een afkeer van datgene, wat ik toen met vermaak naliep. Het kan zijn, dat het recht met u is; maar och, wat ziet men het menigmaal, dat alleen ouderdom en gebrek, of gemis van geld, de oorzaken zijn van het enigszins veranderde levensgedrag; menig grijsaard moet met de oude Barzillai zeggen: „Ik ben heden tachtig jaren oud... zou ik meer kunnen horen naar de stem der zangers en zangeressen?" (2 Sam. 19:35) En evenzo is dit ook de reden van hun levensverbetering; van zulke lieden kan niet gezegd worden, dat zij de zonden hebben verlaten, maar de uitwendige zonden hebben hen verlaten, en zijn uit zulke oude en bijna vallende woningen weggelopen. Of moet gij van uzelf zeggen: „Ik ben er droevig om, het smart mij, dat ik zo ellendig ben.". 't Is goed als dan uw droefheid en smart u maar naar Christus drijft. Menige arme grijsaard, die zich zijn naderend einde voorstelt, bejammert nu en dan zijn lot en klaagt over zijn naderend ongeluk; en nochtans laat het hem, zoals hij is, omdat hij alleen ziet dat het een ongeluk is, om buiten God te sterven, zonder dat hij ooit heeft ingezien, hoe ongelukkig het is buiten God te leven. Waarlijk, als gij Christus nooit hebt willen gebruiken om uw ziel van de zonden te reinigen, dan zal Hij zich ook niet willen laten gebruiken, om nu uw ziel uit het vuur der hel te redden, nu gij de satan uw gehele leven gegeven hebt. Zondaar! als gij alleen zucht en kermt over die nare straf, dan zal het u geenszins baten; maar wilt gij in uw grijze dagen nog door Christus behouden worden, dan zult gij ook begeerte moeten hebben, dat Hij u van uw zonden moge reinigen. Val daartoe nog aan Zijn

voeten neer; buig nog voor Hem uw oude knieën; bid Hem nog om een nieuw hart, want eerlang is uw tijd voorbij.
Ten derde: Gij, zedige waarheidsbelijder, wat zegt gij van uzelf? Met mij schikt het nog al, zult gij mogelijk zeggen. Maar waar hebt gij dat gelezen? Staat dit in Romeinen 3 van vers 10 tot 19? of staat het in Matth. 15:19? of staat het in Gen 8:21? Nee, daar staat het ook niet, maar het staat in uw eigen hart, en daar heeft de vorst der hel het ingeschreven. Het schikt nog al met de mens, zegt de duivel, en zo praten zijn kinderen er dan ook over. Hiervan komen al die verpestende boeken, waar Nederland van stinkt, en van overladen is; die allen zeggen: „Het schikt nog al met de mens." Zedige mens! zolang het nog al zo blijft schikken, hebt gij Christus niet nodig; of gij mocht een nieuwe Christus uitvinden, die de tekortkomingen mocht voldoen, maar van zulk een Christus spreekt de Heere niet in Zijn Woord. Ulieden kan ik niets beter toewensen, dan dat de Heere de blinde zielsogen eens mocht openen, en u leren kennen dat gij waarlijk zijt, zoals God zegt, dat gij zijt, opdat gij uw heil in Christus mocht leren zoeken. Lees tot uw zelfontdekking (als het wezen mocht!): Rom. 3:10-19. Matth. 15:19. Gen. 8:21. Pred. 7:29. 1 Kon. 8:46 en nog veel meer.

Ten tweede: aan bekeerden.
Gij vromen, wat zegt gij van uzelf? Hij, die uit genade enige flauwe en schemerende kennis gekregen heeft van de toestand van zijn ziel, zal moeten erkennen en belijden, dat hij van nature geheel zonder enige liefde tot de Heere en zijn naasten is, vol trotsheid en eigenliefde, afkerig van de dienst des Heeren, en alleen begeert om zichzelf te behagen, en gezet is op eer, lof, roem en toejuiching van de arme mensen; en heeft niet de minste vreze Gods voor zijn ogen; en hard is en verstokt, en niet vraagt naar de geduchte oordelen van de heilige God; en is doof voor zijn roepstemmen, en weigert hem als koning over zich te laten regeren; maar is liever zelf koning over hemel, aarde en hel. Ziet, zo is de vrome van nature, of naar zijn oude deel; hetwelk hem bij bevinding door des Heeren Geest, op grond van de ganse bijbel geleerd is. Maar als er aan de vromen gevraagd wordt naar hun toestand, zoals zij geheel zijn door de genadige werking Gods, wedergeboren zijnde, dan zouden ze nog moeten antwoorden: Ik ben vol droevige gebreken, eigenliefde, hoogmoed, toorn, haat, nijd, enz. Ik ben gedurig afgeweken van de Heere, zelfs eer ik het gewaar word. Ik ben menigmaal lusteloos, slaperig en onbekwaam om God te dienen; ik ben te zwak om mijn vijanden te weerstaan, ik heb inzonderheid geen kracht tegen dat inwonend bederf van binnen; ik ben gedurig afhankelijk van des Heeren licht, kracht en genade; zonder Jezus kan ik niets doen, zelfs niet treuren over mijn zonden, noch bidden, of danken, noch iets waarin God kan geprezen worden. Zal ik tegen mijn vijanden strijden, dan zal de getrouwe God eerst kracht moeten geven. Nochtans zouden ze er dit mogen bijvoegen: Het smart mij dat ik zulk een ellendig en ontrouw schepsel ben; het smart mij, dat de zonden mij zo weinig smarten, en dat ik menigmaal zo lauw en koud verder kan leven; het doet mij zeer, dat het gemis van de Heere mij menigmaal zulk een dragelijke zaak is; het smart mij, dat ik menigmaal zo weinig strijd heb tegen al de kwalen van mijn ziel, en dat ik mij zo gedurig door mijn zonden laat overwinnen, daar ik echter weet hoeveel zielenpijn ik gedurig om mijn zonden lijden moet; ja het smart mij, dat ik niet volmaakt kan leven; eindelijk het smart mij, dat ik zo al te weinig van die dierbare Heere Jezus ken, en zo weinig met Hem werkzaam ben tot rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing.
Deze laatste belijdenis van onze ellende zal, naar mijn inzien, het meest met des Heeren Woord overeenkomen; ten minste beter dan de gedachten van dat geslacht, dat rein is in hun eigen ogen, zonder ooit van hun drek gewassen te zijn. (Spreuk 30:12)

Immers Gods Woord beschrijft ons als zondaren, ja, zondaren tot in ons gebeente toe, ongeschikt tot enig goed, en geneigd tot alle kwaad.

Dit hopen wij nu nog nader te beschouwen in de overdenking van het zesde gebod des Heeren; waarin blijken zal onze schuld aan moorden en doodslaan.
Vr. Wat verbiedt God in het zesde gebod?
Antw. Het doodslaan. — Dit is een gebod van slechts vijf woorden. — En dus kort van woorden, en lang van zaken. Het is een wijd gebod. (Ps. 119:9b)
Vr. Als het doodslaan verboden wordt, is dan daaronder ook het doodslaan der dieren begrepen?
Antw. Nee, wilde dieren, die ons van het leven zoeken te beroven, mogen wij doden; zo zei David tegen Saul: uw knecht heeft zo de leeuw als de beer geslagen; alzo zal deze onbesneden Filistijn zijn, gelijk een van die, omdat hij de slagorden des levenden Gods gehoond heeft. Verder zei David: de Heere, die mij van de hand des leeuws gered heeft, en uit de hand des beers, die zal mij redden uit de hand van deze Filistijn. (1 Samuel 17:36,37)
Vr. Maar mogen wij ook tamme dieren doden?
Antw. Ja, daarom deed God aan Noach en zijn huisgezin deze heerlijke toezegging: En ulieder vreze, en ulieder verschrikking zij over al het gedierte der aarde, en over al het gevogelte des hemels: in al wat zich op de aardbodem roert, en in alle vissen der zee; zij zijn in uw hand overgegeven. Al wat zich roert dat levend is, zij u tot spijs: ik heb het u al gegeven, gelijk het groene kruid. (Gen. 9:2 en 3)

L E R I N G

Leert hieruit in het voorbijgaan de neerbuigende goedertierenheid van de God des hemels. God gaf aan de ellendige mens de heerschappij over de dieren, terwijl Hij rechtvaardig gehandeld zou hebben, indien Hij aan het redeloos gedierte de heerschappij had gegeven over de vloekwaardige mens. Nu vlucht de venijnige slang voor de arme mens, en verbergt zich in de aarde; nu buigt zich het sterke paard, en is gehoorzaam aan de zondige en nietige mens, die moedwillig aan de hoge God gehoorzaamheid weigerde. Nu mag de ellendige zondaar de reine dieren eten, terwijl hij waardig was, om met het gras des velds gespijzigd te worden — ja daar hij waardig was, van de dieren gegeten te worden.
Onherboren zondaar! Hebt ge dit wel ooit met verwondering ingezien? God heeft aan de mens de dieren gegeven, daar Hij rechtvaardig de mens aan de dieren had kunnen geven. Vrienden! gij zult voor God uw onwaardigheid moeten leren kennen, gij zult het moeten leren inzien, dat gij al Gods zegeningen verbeurd en de hel verdiend hebt. Gij zult uzelf schuldig moeten leren kennen; gij zult voor God verootmoedigd moeten worden; gij zult als een doodschuldige naar de Heere Jezus moeten gaan. En is het, dat gij de stem des Heeren niet horen wilt, maar de ongerechtigheid blijft liefhebben tot aan uw sterfbed toe, dan zal God u niet aan de dieren geven. Nee, maar Hij zal u aan de duivelen overgeven, die u dag en nacht zullen pijnigen tot in alle eeuwigheid. Maar gij, zwakke vromen! die uzelf met Asaf als zondige beesten hebt leren kennen, en dus ook gelooft, dat gij al Gods zegeningen onwaardig zijt; gij die dagelijks klagen moet, over de ongevoeligheid van uw hart, onder het genot van des Heeren gaven; gij, die, niettegenstaande al uw zonden lust hebt om in de wegen des Heeren te wandelen, en Zijn Naam te vrezen; gij die de zonde waarlijk moe zijt geworden; gij, die gedurig uit de diepte uwer ellende vlucht naar die dierbare Heere Christus; gij, die er van overtuigd zijt, dat het alleen Jezus zal moeten zijn, die uw ziel kan gerust stellen, en

uw schuld wil overnemen; gij, die het gelooft, dat die Jezus vuile en stinkende zondaren tot Zich nodigt, en dat Hij ook niet uitwerpen zal, die maar tot Hem komen zo ellendig als ze zijn; gij die daarom ook gedurig in uw binnenkamer zucht: Heere wees gij mijn Borg (Jes. 38:14) en met de dichter: Leer mij uw welbehagen doen; Uw goede Geest geleide mij (Ps. 143:10); gij die gedurig gebogen gaat onder het lastige pak uwer zonden en die het tot uw allergrootste blijdschap rekenen zou, als gij maar nooit meer behoefde te zondigen; gij, arme zielen! gij moogt wel geloven, dat gij deelgenoten zijt aan die heerlijke toezegging des Heeren, waar Hij zegt: Alles is uwe; hetzij de wereld, hetzij het leven, hetzij de dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomende dingen: zij zijn alle uwe. Doch gij zijt van Christus. (1 Kor. 3:22,23) Ook zijn dus de dieren uwe; ja ook daarover hebt gij heerschappij uit genade, als vruchten van het kruis van uw Zaligmaker.

Daarom, laat ons dan ook hierin God trachten te verheerlijken, omdat Hij de nuttige dieren onder onze heerschappij gesteld heeft. Gelukkig zijn zulke mensen, die bij het genot van des Heeren zegeningen met een dankbaar hart mogen zingen: Wat zal ik met Gods gunsten overlaan — Die trouwe Heer voor Zijn gena vergelden, enz. (Ps. 119)

Ongelukkig daarentegen zijn de zodanigen, die bij het genot van des Heeren zegeningen, ondankbaar zijn en geheel aan het schepsel blijven hangen, zeggende met het goddeloze Israël: Daar is vreugde en blijdschap met runderen te doden, en schapen te kelen, vlees te eten, en wijn te drinken, en te zeggen: laat ons eten en drinken; want morgen zullen wij sterven. (Jes. 22:13)

Vr. Dus is het dan geen zonde, als wij dieren doden; maar is alle doodslag van mensen dan verboden in dit gebod?

Antw. Nee. Het is de schuldige plicht der overheid om grote misdadigers met de dood te straffen. Daarom zegt de Heere: Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden. (Gen. 9:6) Daarom zegt ook Paulus van de overheid: Maar indien gij kwaad doet, zo vreest; want zij draagt het zwaard niet tevergeefs (Rom. 13:4)

Vr. Welke doodslag is er nog meer niet verboden?

Antw. Als koningen in een wettige oorlog tegen elkaar optrekken, dan is het geen zonde, al versloeg de een het hele leger van de ander; namelijk: als zijn oorlog rechtvaardig is.

Vr. Maar de Heere zegt toch: allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan. (Matth. 26:52)

Antw. De Heere zei dit tegen zijn kinderen; buiten noodzakelijkheid, of buiten de oorlog, om ze voor alle wraakgierigheid te waarschuwen.

Vr. Waaruit is het te bewijzen, dat rechtvaardige oorlogen niet verboden zijn?

Antw. Zeer duidelijk is dit te bewijzen uit het zeggen van de Apostel, daar hij zegt dat Gideon, Barak, Jefta, Simson, Samuël en David — door het geloof koninkrijken hebben overwonnen. (Hebr. 11:32,33) Dat nu uit het geloof geschiedt, is geen zonde.

Vr. Welke doodslag is ook niet zondig?

Antw. Het is ook geen zonde, als er des nachts een dief in onze huizen breekt en wij slaan hem, dat hij sterft. Daarvan zei God tegen Israël: Indien een dief gevonden wordt in het doorgraven, en hij wordt geslagen dat hij sterft, het zal hem geen bloedschuld zijn. (Exod. 22:2)

Vr. Wat is nog meer onschuldige doodslag?

Antw. Als wij, zonder onze naaste te haten, hem door een ongeluk doden. Hiervan zegt de Heere: „Dewelke met zijn naaste in het bos zal zijn gegaan, om hout te houwen, en zijn hand met de bijl wordt aangedreven, om hout af te houwen, en het

ijzer schiet af van de steel, en het treft zijn naaste, dat hij sterft: die zal in een dezer vrijsteden vluchten, en leven." (Deut. 19:5)
Vr. Waarheen moest zulk een onschuldige doodslager zich wenden onder Israël?
Antw. Hij moest vluchten naar een der vrijsteden, die de Heere voor zulke personen verordineerd had.

OPMERKING

God had onder Israël zes vrijsteden verordineerd, Kedes, Sichem, Hebron, Bezer, Ramoth en Golan. (Joz. 20:4,7,8) De weg naar de vrijsteden moest glad en bruikbaar zijn. (Deut. 19:3) In die vrijsteden mochten zulke personen vluchten, die door een ongeluk, zonder haat of nijd, hun naaste doodden. (Num. 35:15-28) De bloedwreker, of de bloedverwant van de gedode, mocht hem niet doden, als hij in die vrijstad was. Hij moest er in blijven wonen tot aan de dood van de Hogepriester. (Num. 35:25) Maar als hij vóór des Hogepriesters dood buiten de vrijstad kwam, mocht de bloedverwant van de gedode hem ook met de dood straffen. (Num. 35:26) Buiten allen twijfel had deze zaak een tweede betekenis. Christus is het ware tegenbeeld dezer vrijsteden; die naar Christus vlucht, en zich in Hem verbergt, die zal ook zeker van de heerschappij van de bloedwreker, wiens naam is satan, oude slang of duivel, voor eeuwig bevrijd zijn. De weg naar de vrijstad moest opgeruimd en ongehinderd zijn, zo ook is de weg tot Christus een open weg; ja een weg, die openstaat voor vuile zondaren. Zondaar! wilt gij van de heerschappij der zonden en des duivels vrij zijn? Ach, vlucht dan met haast naar Christus, eer dat gij onverwacht een prooi wordt van die helse bloedwreker, die het met al zijn macht op uw eeuwig verderf toelegt.
Vr. Welke doodslag wordt er dan in dit gebod verboden?
Antw. Doodslag van zichzelf, of van zijn naaste, zonder dat er die zaken in plaats hebben, daar wij al reeds over gesproken hebben. Dus onrechtvaardige doodslag.
Vr. Zijn er ook voorbeelden in de bijbel te vinden van mensen, die zichzelf hebben doodgeslagen?
Antw. Ja, Saul viel in zijn eigen zwaard. (1 Sam. 31:4,5) Achitofel verhing zich, (2 Sam. 17:23) en Judas Iskariot verworgde zichzelf. (Matth. 27:5)

L E R I N G

De oorzaak, die Judas bewoog een moordenaar te worden van zichzelf, was zijn droevige wanhoop. Eerst was hij een gierigaard en huichelaar, daarna verkocht en verraadde hij de Zaligmaker der zondaren, en eindelijk deed helse wanhoop hem in de rokende afgrond springen. De oorzaken van de zelfmoord der twee anderen was onze hoofdzonde, namelijk, de hoogmoed. En alzo is de éne zonde de moeder van de andere; hoogmoed maakte Judas tot een gierigaard, huichelaar, dief, verrader en moordenaar; hoogmoed maakte Saul en Achitofel moordenaars van zichzelf; zij vreesden de schande van de wereld en vielen in eeuwige schande en onherstelbare schade. Vromen! wat onderscheidt u van Saul, Achitofel en Judas? Alleen Gods onpeilbare zondaarsliefde; waarom zijt gij al niet lang in uw eigen zwaard gevallen; waarom zijt gij niet bij deze drie zelfmoordenaren in de hel? Daarom, om het eeuwig welbehagen Gods. O wonder van vrije liefde! O, oceaan van genade! Hierin loop ik vast.
Vr. Kunnen wij ons ook aan zelfmoord schuldig maken, zonder dat het ons het leven komt te kosten?

Antw. Ja, als wij uit hoogmoed, haat of nijd met onze naaste vechten, en alzo ons eigen leven in gevaar stellen en ook het leven van onze naaste; dit wordt ons door de Heere verboden, waar Hij zegt: Mij komt de wrake toe; Ik zal het vergelden, zegt de Heere. (Rom. 12:19) Ook als wij ons in onnodig gevaar begeven met zwemmen of iets anders; inzonderheid stellen wij ons in nodeloos gevaar door dat zondige en tijdverkwistende schaatsenrijden, dat jaar op jaar zoveel kostelijke zielen het leven kost. Niet te vergeefs zegt het spreekwoord: „Er is geen ijs, of 't kost mensenvlois."
Vr. Wanneer zijn wij nog meer doodslagers van onszelf?
Antw. Door het verzuimen en moedwillig nalaten van de middelen der genade. Ja, hierdoor zijn wij moordenaren van onze kostelijke zielen; immers het heeft God behaagd, om door de dwaasheid der prediking zalig te maken degenen die geloven. Verwerpen wij dan Zijn woord, zo vermoorden wij onszelf.

TOEPASSING

Onbekeerde mens! zijt gij tot heden toe een moordenaar geweest van uw eigen onsterfelijke ziel? Hebt gij tot heden toe de middelen der genade veracht of vruchteloos gebruikt, en zijt gij hierin wellicht al oud en grijs geworden? Och, weet dan ook, dat uw toestand zeer ellendig en gevaarlijk is, en dat eerlang uw lot voor eeuwig kan beslist worden, om tot in alle eeuwigheid te moeten zijn bij hem, die door Christus genoemd is met die zeer afschuwelijke naam van leugenaar en mensenmoorder. Daarom raad ik ulieden allen: vlucht nu het heden nog tijd is, naar de dierbare Borg, Leraar en Koning, de Heere Jezus Christus, Wiens naam, in tegenstelling van de naam des Satans, is: Waarheidspreker en Mensenbehouder. Hoort wat deze Waarheidspreker heeft gezegd in Zijn Woord: „Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! tot de verstandeloze zegt Hij: komt, eet van mijn brood en drinkt van de wijn, die ik gemengd heb. Verlaat de slechtigheden en leeft; en treedt in de weg des verstands." (Spreuk. 9:4-6) En op een andere plaats: „Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, alle gij einden der aarde, want ik ben God en niemand meer. Men zal van Mij zeggen: „gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte." (Jes. 45:22,24) En wederom: „Zo waarachtig als ik leef, spreekt de Heere Heere, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zou gij sterven, o huis Israëls?" (Ezech. 33:11) En wederom: „Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen, en die tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen." (Joh. 6:37) Ik wens, dat de Heilige Geest zelf ulieden zal ontdekken aan de staat uwer beklagelijke ellende, opdat gij moogt leren zien, dat gij werk voor de Heere Jezus hebt. Ik wens, dat Hij u gelovig leert vluchten naar Jezus, en Hem aanhangt, aankleeft, aanloopt, aangrijpt en omhelst tot eeuwig behoud van uw arme zielen.
Maar gij volk van God! Als doodslagers en zielenmoorders zijt gij gegrepen op uw zondenweg, daar gij te post naar de hel zou gelopen zijn; als verachters van de Heere en van uw eigen behoud heeft Jezus u gevonden, toen Zijn heerschappij-voerende genade aan uw zielen openbaar werd, en nu zijt gij wedergeboren, maar nog niet geheel van uw zonden gereinigd. Nu zijt gij tot God bekeerd, maar nog grotelijks met ongerechtigheid besmet; nu hebt gij de nieuwe mens aangedaan, maar gij zijt van de oude nog niet verlost, zodat gij van nature nog doodslagers zijt, die gedurig uw getrouwe God moeite maakt met uw schreeuwende en Godonterende zonden; en niettegenstaande al uw boze gruwelen draagt en spaart, leert, leidt en verzorgt de barmhartige en genadige God u. Ja, Hij zal u, nadat Hij u hier op aarde getrouw door Zijn raad geleid heeft, eenmaal opnemen in Zijn zalige heerlijkheid, om met uw Heere

Jezus als koningen te heersen tot in alle eeuwigheid. Vromen! o zijt over dit genadegeschenk des Heeren duizendmaal verwonderd! Wij lezen van Mozes, dat hij eerst de schaapherder was van Jethro, en daarna door de goddelijke bestelling verheven werd tot overste over gans Israël; van David, dat hij van schaapherder tot Israëls koning verheven werd; van Jozef, dat hij van een gevangen man de eerste onder Farao werd in Egypteland. Maar wie heeft het ooit gehoord of gelezen, dat iemand van een moordenaar, ja van geboren duivelslaaf, van een gevangene der hel en een erfvijand van de hoge God tot een koning verheven is? En nochtans is dit uw zalig lot, gij arm verloren volk! God heeft ulieden om Christus' wil opgezocht, geroepen, genodigd, ja getrokken, alsof Hij u grotelijks nodig had. Denkt eens terug aan de tijd, toen de Heere aan uw hart begon te kloppen en u de geest der overtuiging zond. Denkt eens terug aan dat worstelen in uw binnenkamer, dat aanbieden van, dat pleiten op vrije ontferming, toen gij wellicht met de zalige Groenewegen mocht zeggen: Ach, wat zijn dat zoete tijden, Jezus geef ik hart en hand. Denkt ook eens terug aan uw menigvuldige ontrouwheden, lusteloosheden, ja afkerigheden, die gedurig in uw ziel zijn openbaar geworden. En niettegenstaande dit alles heeft de getrouwe Ontfermer Zijn werk in uw zielen voortgezet tot op dit ogenblik toe, en Hij zal het blijven voortzetten en u eenmaal maken tot pilaren in het huis Gods. O vromen! gij zijt geen wonderen der aarde alleen, maar gij zijt hemelwonderen, ja bij uitstek mirakelen Gods. Weest verheugd over de grote genade des Almachtigen, verblijdt u over de zalige toekomst; eerlang zult gij toch hier uw strijd uitgestreden hebben en uit dit lichaam uitwonen om voor eeuwig bij Jezus in te wonen en met Hem te zitten in Zijn troon. Daar zal de moordenaarstoestand u niet meer kwellen; daar zal de zonde u niet meer doen gebogen gaan; daar zal ook die helse moordenaar u nooit meer bestrijden. Nee, de God des vredes zelf zal de satan haast onder uw voeten verpletteren, zo luiden de beloften Gods aan Zijn dierbaar gunstvolk in Rom. 16:20. Dit zal ook uw zalig lot zijn, gij zwakke en aangevochten vrome zielen, die het van Jezus hebt geleerd om bij en in Jezus uw zaligheid te zoeken; hebbende meer begeerte om de volle Jezus tot uw deel te hebben dan om de volle wereld tot uw eigendom te bezitten, die ook niet tevreden bent met verlossing van de hel, maar haakt en jaagt naar verlossing van al uw zonden, openbare en bedekte, hartzonde en uitbrekende zonden. De zalige hemel, zeg ik, zal niet alleen het deel zijn der sterke, maar ook van de oprecht zoekende zielen, al zijn ze ook nog zo zwak. Amen

NEGENTIENDE OEFENING.
VERVOLG VAN HET ZESDE GEBOD DER WET.
TEKST: EXODUS 20 : 13. „Gij zult niet doodslaan".

Wij lezen in 1 Petr. 2 : 7: U dan, die gelooft, is Hij dierbaar. De persoon, die hier als een dierbaar persoon wordt aangemerkt, is zonder enige twijfel de Heere Jezus. De personen, voor wie Hij dierbaar is, zijn degenen die geloven; en voor dezulken is Hij ook tot voedsel voor hun honger, tot drank voor hun dorst, en tot kleding voor hun naaktheid; terwijl de blinde wereld integendeel geen dierbaarheid in de Heere Jezus voelen kan, omdat zij meent, Hem niet tot alles nodig te hebben. Zal iemand gebruik van de Heere Jezus maken als Zaligmaker, dan zal de Heilige Geest hem eerst moeten leren kennen, dat hij een arme zondaar is; zal iemand behoefte voelen aan de gerechtigheid van de Heere Jezus, dan zal hem eerst moeten ontdekt zijn, dat zijn eigen gerechtigheid niet hoger te waarderen is dan een wegwerpelijk kleed, en dat hij alzo is een overtreder van al des Heeren geboden, op wie van nature Gods rechtvaardige vloek rust. Ik hoop, dat die Geest ons bij de verdere overdenking van het zesde gebod bij aanvang of bij voortgang zal ontdekken, dat wij ook toornwaardige doodslagers zijn; opdat wij zullen mogen vluchten naar Hem, die doodgeslagen is voor moordenaars en doodslagers.

OVER DE DOODSLAG

Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden: zo luidt des Heeren bedreiging jegens de doodslager in Gen 9:6. Wij zien uit deze bedreiging, aan de ene zijde, de neerbuigende goedertierenheid des Heeren, die zorg draagt voor het leven van Zijn schepselen. Maar van de andere zijde zien wij hier Zijn geduchte gramschap, die Hij betoont aan degenen, die hun hand uitsteken naar het leven van hun naaste. Hij geeft met dit woord aan de overheden het bevel om de doodslager van de aarde weg te doen, en hem tot een betoning van Gods rechtvaardigheid met gelijke straf te bezoeken, waarmee hij zijn naaste bezocht. Gelukkig is het dat wij allen tot heden toe, voor een dadelijke doodslag, die voor de overheid met de doodstraf is, bewaard zijn. Nochtans, hoe schuldig wij evenwel aan dit gebod staan, is de vromen enigszins bekend, en hierover hoop ik ook nog nader te handelen. Maar eerst wens ik enige ogenblikken te spreken over een heel vreselijke moord waaraan wij allen schuldig zijn. Het is meer dan achttienhonderd jaren geleden, toen stroomde het onschuldige bloed van Gods grote Wonderzoon van de heuvel Golgotha.

Daar werd een groot profeet vermoord: Zijn handen en voeten werden met nagels doorspijkerd; Zijn heerlijk en heilig hoofd werd met een doornenkroon gekroond; Zijn zijde is met een speer doorstoken; Hij is nog kort voor Zijn dood met een ijselijke geseling gepijnigd, zodat het met Hem was, gelijk weleer David klaagde, zeggende: Ploegers hebben op mijn rug geploegd; zij hebben hun voren lang getogen. (Ps. 129:3) Wie was nu de moordenaar van deze grote Profeet? Wie waren de doodslagers van deze God-mens? Wie zijn de pijnigers geweest van Gods eigen Schootzoon? Waarlijk, het waren mijn en uw zonden; het was onze afval van God; wij hebben de Heere der heerlijkheid gekruisigd. Om der uitverkorenen wil riep God al onder de oude dag: Zwaard, ontwaak tegen mijn Herder, en tegen de man die mijn metgezel is. (Zach. 13:7)

L E R I N G

Onbekeerde zondaar! Ach mocht het de keus van uw ziel worden om de zonden af te sterven en in een nieuw godzalig leven te wandelen; mocht het de keus van uw ziel nog eens worden om als een arm verloren zondaar aan Jezus' voeten neer te vallen, zoekende alleen in Zijn gerechtigheid uw zaligheid. Zondaar! waarlijk, Jezus wil zondaren zalig maken, al zijn ze ook nog zo oud, boos en verhard. Vlucht dan maar tot Hem, Hij zal u niet wegstoten, als het de begeerte van uw ziel maar is om door Hem gerechtvaardigd en geheiligd te worden. Maar als gij geen lust hebt om de zonden te verlaten en de Heere te dienen, als gij daartoe dan ook geen lust krijgt, dan zullen uw zonden u ook de eeuwige dood baren.
Zondaar! ach, het wordt zo meer dan nodig tijd voor u; uw dagen zijn toch als een verdwijnende rook; haast kan uw einde daar zijn, en dan is het voor eeuwig voor u te laat; ja, dan zou gij wensen, om een eeuwig aanbod van genade te mogen horen; maar in plaats van de liefelijke roepstem van een nodigende Heere Jezus, zult gij dan niets horen dan vloeken, lasteren, verwijten, en eeuwig weeklagen in de hel; wellicht zijn er onder ulieden, die al wel veertig of vijftig jaren onder de genademiddelen geleefd hebben, en nochtans de roepstemmen des Heeren veracht en de nietige wereld tot het deel van hun ziel gekozen hebben. Weet dit, o arme sterveling! dat de Heere niet lang Zijn middelen aan u verwaarlozen zal; maar Hij zal u naar een duistere eeuwigheid roepen, om aldaar van elk versmaad middel rekenschap af te leggen. Denk aan dat vreselijke woord: Ziet, de rechter staat voor de deur! (Jak. 5:9) of, zo God u al niet door de dood wegroept, dan zou Hij toch de zo lang verwaarloosde genademiddelen van u kunnen wegnemen, zodat het ulieden ging, gelijk die verharde joden, tegen wie Paulus aldus sprak: Het was nodig, dat eerst tot u het woord Gods gesproken zou worden; doch nademaal gij hetzelve verstoot, en uzelf des eeuwigen levens niet waardig oordeelt, ziet, wij keren ons tot de heidenen. (Hand. 13:46) Daarom, o mens! het is heden nog tijd, maar morgen zou het voor eeuwig te laat kunnen zijn. Maar gij, bekommerde en zwakke vromen, die gebogen gaat onder duizenden van zonden, met tienduizenden verdubbeld; gij die zucht, klaagt en treurt over uw duizenden van zonden, en wier keus het zijn zou om volmaakt en zonder zonden te leven; gij die voor God in het verborgen uw schuld beweent, en in de Heere Jezus uw zaligheid zoekt, o gij zeer gelukkig volk! gij zijt inzonderheid de moordenaars van de Heere Jezus; het waren uw zonden, die Hem op het vervloekte moordhout vastklonken; het waren uw zonden, die Hem in de hof, onder het gewicht van de toorn Zijns Vaders, bloed deden zweten. Nochtans roept dit bloed niet om wraak over uw ziel, zoals het bloed van Abel deed. (Gen. 4:10) Nee, Paulus mag ervan zeggen: Het spreekt betere dingen dan van Abel (Hebr. 12:24); het roept om vergevende genade, voor dezulken, die de eeuwige dood verdiend hebben. O vromen! gij zwakken en sterken, zijt hierover verwonderd en dankbaar. Het was geen bloot schepsel, die zich om uwentwille liet vermoorden; nee, het was God bovenal te prijzen in der eeuwigheid; het was dezelfde, die voortijds van de top van Horeb Zijn heilige wet afkondigde, onder de vreselijke tekenen van donder en weerlicht; het was dezelfde, die hemel en aarde en al wat zij heeft en geeft, in de beginne heeft daargesteld; het was dezelfde God, die eenmaal op 's hemels heerlijke wolken zitten zal, om het eeuwige doodvonnis uit te spreken over honderdduizenden mensen, die niet slechter zijn dan gijlieden. Deze sterke God, deze wijze en genadige God kocht u vrij van de hel; en betaalde voor u, hetgeen gij in der eeuwigheid schuldig zou gebleven zijn. En ten bewijze hiervan kwam Hij u opzoeken en oprapen, toen gij in uw bloed lag op de vlakte des velds, en tot u zei in uw bloed: leef! Ja zeide in uw bloed: leef! (Ezech. 16:6) Vrome bedenk eens, welk een grote genade de Heere aan uw ziel bewezen heeft! Gij lag ook te slapen in uw dodelijke zorgeloosheid met al de overige arme wereldlingen; God alleen was het, die u wakker

maakte, anders zou gij hebben blijven slapen, totdat gij naast de rijke man uw ogen zou hebben opengedaan in de hel; God alleen was het, die u ontdekte aan uzelf en als een arme vloekeling deed vluchten naar Zijn grote Zoon, om in Zijn wonden te schuilen, en door Zijn striemen genezen te worden; God alleen was het, die u bij tijden en ogenblikken genade schonk, om u te verheugen over Zijn aanbiddelijke goedertierenheid aan uw ziel bewezen. Erken dit toch, en verheug u in de Heere. Of zijt gij bekommerd dat deze grote rijkdommen voor u niet zijn? Ziet gij uzelf te onwaardig om deel te hebben aan de verdiensten van Christus? O, ga dan eens bij uzelf overdenken, en vraag uzelf dan eens af:

Ten eerste: Van waar is het gekomen, dat gij uw vorige gerustheid begon te verliezen, om in alle buitensporige zonden te leven? Vanwaar kwam het, dat gij telkens en gedurig in uw binnenkamer uw zonden beweende, en er verzoening over zocht in Jezus' bloed? Vanwaar kwam het, dat gij niet alleen een haat en afkeer kreeg van uw uitwendige zonden, zoals de blinde en dode wereld ook wel eens heeft, maar ook van uw hartzonden, hoe verborgen zij ook zijn mogen? Vanwaar kwam het, dat gij wel eens grote dierbaarheid gezien hebt in de Heere Jezus, met grote begeerte om Hem aan te nemen, zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden, namelijk, èn als lerend Profeet, èn als regerend Koning èn als schuldverzoenend Hogepriester? Vanwaar kwam dat vluchten tot Hem, met al uw zonden? Vanwaar kwam dat gedurig roepen: Roei uit, o Heer, dat is mijn bede, die wortel der verdorvenheden; dat zuchten met David: Verenig mijn hart tot de vreze van Uw naam (Ps. 86:11); dat klagen met Paulus: De zonde is mij de dood geworden (Rom. 7:13); dat getuigen met Asaf: Het is mij goed nabij God te wezen (Ps. 73:28)? O, ik geloof dat het wederom tot God gaat, en daarom ook eerst van Hem gekomen is.

Ten andere: Bedenk verder: het is vrije genade, die de ziel ten hemel brengt, en niet onze deugden, noch ons zonden betreuren, noch onze goede voornemens, noch ons bidden, noch ons vertrouwen op God, noch ons sterk geloof, hoewel dit het middel is, noch onze berouwtranen. Menige zwakke ziel zou meer geloofsvrijmoedigheid bezitten, als zij het wat beter kende, waarom God zondaren zaligt, namelijk om het eeuwig welbehagen, eeuwige liefde, vrije ontferming, grondeloze barmhartigheid, die alle deugd en ondeugd van de door Christus vrijgekochte zondaar voor eeuwig buitensluit. Al degenen, die nu alreeds voor Gods troon zijn, zijn daar om Christus' wil gekomen, zijnde, toen ze nog op de aarde waren, van nature: afgodendienaars, vloekers, sabbatontheiligers en ook doodslagers geweest, gelijk wij nu nog nader hopen te zien.

Vr. Wie was de eerste moordenaar?

Antw. De satan; hij was een mensenmoorder, en leugenaar van den beginne. (Joh. 8:44)

Vr. Wie heeft hij dan vermoord?

Antw. Adam en Eva waren de eerstelingen van zijn moord, en in Adam vermoorde hij ons allen.

Vr. Wie sloeg het eerst een mens dood?

Antw. Kaïn versloeg zijn eigen broeder. (Gen. 4:8)

Vr. Is doodslaan niet een vreselijke zonde?

Antw. Ja, het is het eigen werk van hem, die van nature onzer aller vader is. O, hoe ongelukkig is toch de onherboren zondaar, dewijl hij hier op aarde Gods beeld verloren heeft en het eigen beeld van die helse vorst in de plaats heeft gekregen.

Vr. Van welk een moordenaar spreekt de Bijbel, toen Israël in Egypte woonde?

Antw. Van koning Farao, die zijn knechten gebood, zeggende: Alle zonen die geboren worden, zult gij in de rivier werpen, maar alle dochteren in het leven behouden.

(Exod. 1:22) Namelijk de dochteren der Israëlieten moesten zij vrij laten, doch hun zonen verdrinken.
Vr. Lezen wij ook nog van een andere koning, die ook de kinderen liet vermoorden?
Antw. Ja, van Herodes, die de kinderen te Bethlehem liet ombrengen, die twee jaar oud waren en daar beneden.
Vr. Wat bewoog deze twee koningen hiertoe?
Antw. Hun ijselijke hoogmoed; want zij waren bevreesd (Matth. 2) dat hun koninklijk gezag zou worden verminderd, of geheel weggenomen. Het waren beiden mensen, die de Heere niet vreesden en Zijn woord niet geloofden; anders zouden zij niet tot die gruweldaden zijn overgegaan, maar hun kroon en regering hebben overgegeven in de hand van die God, van wie de vrome Hanna zong: De Heere maakt arm en maakt rijk, Hij vernedert, ook verhoogt Hij. (1 Sam. 2:7)
Welgelukzalig is het volk, dat lust mag hebben in die heerlijke deugden, die tegenover de zonden van Farao en Herodes staan, namelijk zachtmoedigheid en nederigheid.

Vromen! zalig is het arm te zijn; o, dat wij er meer naar staan mochten! Hoort, wat de Heere dienaangaande zegt: Hij heeft u bekend gemaakt, o mens, wat recht is. En wat eist de Heere van u, dan recht te doen, weldadigheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen met uw God? (Micha 6:8) En op een andere plaats: God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade. (1 Petr. 5:5) En wederom: Tracht niet naar de hoge dingen, maar voegt u tot de nederige. (Rom. 12:16) Zalig is het, als een vrome mag staan, waar Jakob stond, toen hij uitriep: Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouwe, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt. (Gen. 32:20) Van David lezen wij, toen de Heere hem bijzonder nabij was, dat hij uitriep: Ook zal ik mij nog geringer houden dan alzo, en zal nederig zijn in mijn ogen. (2 Sam. 6:22) Nederigheid geeft vrede aan de ziel. Als wij nederig zijn, kunnen wij met de Heere over alle bergen; als wij nederig zijn, leven wij vrolijk te midden van alle zwarigheden; als wij arm zijn, dan is de hemel in het hart, ook kan een Christen dan zeer goed geloven, dat zijn einde vrede zal zijn. Volk van God! laat ons nederigheid zoeken in onze binnenkamer bij de Heere Jezus. Daar toch zullen wij heen moeten, want in ons hart groeit deze zeer heerlijke deugd niet; wij zijn uitermate trots, als heerschappij voerende genade ons niet verootmoedigt. Laat ons dan gedurig Davids voorbeeld zoeken te volgen, biddende: Houd Uw knecht ook terug van trotsheden. (Ps. 19:14) Maar gij, onherboren zondaar! mochten Farao en Herodes u tot predikstoelen zijn; leert hier dan allereerst uit: Deze twee koningen kozen de aarde tot hun deel; zij zochten door helse listen hun eer en hun rijkdom te bewaren. Maar Herodes moest eindelijk de wereld verlaten en zijn koninklijke waardigheid verwisselen voor de plaats der eeuwige smart, en Farao moest binnen korte tijd zijn graf in de golven vinden, terwijl zijn ziel moest ondervinden, wat het te zeggen is, zich tegen de Almachtige te verharden. Zo ontgaat ook u de wereld, als gij lang genoeg naar de dingen van deze tijd gegrepen en gejaagd hebt, en ondertussen uw eeuwig welzijn verzuimd hebt. Dan zegt de Heere: Gij zijt stof, en zult nu tot stof wederkeren. (Gen. 3:19) Zondaar! mochten uw blinde ogen nog eens open gaan, eer het voor de eeuwigheid te laat zal zijn; mocht gij nog, terwijl het heden tijd is, leren vluchten naar de bloedfontein van Hem, die gezegd heeft: Ziet, ik kom als een dief. (Openb. 16:15)
Ten andere: Zie uit deze twee moorddadige koningen, hoe ongelukkig wij werden in Adam; hoogmoed verstokte het hart van Farao; hoogmoed deed hem vrezen voor het verliezen van zijn regering; hoogmoed maakte hem een moordenaar van de onnozele kinderen; hoogmoed deed Herodes zijn krijgslieden naar Bethlehem zenden, zie dit is

onzer aller wortelzonde. Ach! mocht de dwaze wereldling hierover bekommerd worden; mochten zij hun hoogmoed kennen, haten en aan Christus' voeten belijden. O, indien wij in onze donkere dagen acht geven op het gedrag der wereld, wat ziet het met de inwoners van Nederland er donker uit; ons land is Sodom gelijk geworden, hoogmoed, pracht, dronkenschap, hoererij, oneerlijkheid, ontheiliging van Gods naam en van Gods dag nemen de overhand. De overheid is ontrouw en straft de zonden niet; veel leraars zijn blinde leidslieden, leugenprofeten, en stomme honden. (Jes. 56:10) Ach! mocht de Heere bij de oordelen, die Hij ons zendt, Zijn Geest over ons uitstorten. Vrienden! de oordelen Gods zijn op de aarde, let dan op de roede en op Hem, die ze besteld heeft, opdat de Heere niet over ons mocht behoeven te klagen, zeggende: Gij hebt een hoerenvoorhoofd, gij weigert schaamrood te worden (Jer. 3:3); en iets verder: o Heere, zien Uw ogen niet naar waarheid? Gij hebt ze geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld; Gij hebt ze verteerd, maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen; zij hebben hun aangezichten harder gemaakt dan een steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeren. (Jer. 5:3) Ach! mochten er op Sions muren en Nederlands preekstoelen getrouwe wachters geroepen worden, om met Jeremia tot een zondig volk te roepen: O land, land, land! hoort des Heeren woord! (Jer. 22:29)
Vromen! De oordelen Gods zijn op de aarde; vreest dan God, en vertrouwt op Hem, opdat gij deelgenoten moogt zijn van de heerlijke toezegging, die de profeet in de naam des Heeren moest doen aan Ebed-Melech, de Moorman, tot wie hij zei: Maar gij zult uw ziel tot een buit hebben, omdat gij op Mij vertrouwd hebt, spreekt de Heere. (Jer. 39:18)
Vr. Kunnen wij ook doodslagers zijn, zonder dat het onze naaste het leven kost?
Antw. Ja, als wij onze naasten kwetsen. Zie Catechismus vraag 105.
Vr. Hoe moest het naar Gods bevel gestraft worden, als de één de ander sloeg onder Israël?
Antw. Alle man, die zijn naaste een wond sloeg, moest door de overheid op dezelfde plaats gewond worden; daarom zegt de Heere: Maar indien er een dodelijk verderf zal zijn, zo zult gij geven ziel voor ziel, oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet. (Ex. 21:23,24)
Vr. Als wij dan alzo gewond worden, mogen wij dan aan hen die ons slaan, die wonden weder toebrengen?
Antw. zo begrepen het de goddeloze Farizeeën, waarop Jezus dit antwoord gaf: Maar Ik zeg u, dat gij de boze niet weerstaat. (Matth. 5:39) Dus is het niet ons werk, maar de plicht der overheid, om het kwaad te wreken.
Vr. Kan de zonde van wezenlijke doodslag ook plaats hebben in een bekeerd mens?
Antw. Ons hoogmoedig hart zou graag zeggen: Nee! ganselijk niet. Daartoe zijn de vromen veel te goed; maar onze leugen zou openbaar worden door het lezen van 2 Samuel, Cap. elf; waarin ons de doodslag van de vrome David wordt verhaald.
Vr. Zijn alle vromen dan aan doodslag schuldig?
Antw. Ja zeker, zeker, zeker, want wij lezen: Een iegelijk die zijn broeder haat, is een doodslager (1 Joh. 3:15); en op een andere plaats: Wie kan zeggen, ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijn zonden? (Spreuk 20:9); en wederom: Want geen mens is er die niet zondigt (1 Kon. 8 46); en wederom: Indien wij zeggen dat wij geen zonden hebben, zo verleiden wij onszelf en de waarheid is niet in ons. (1 Joh. 1:8.) Uit deze en meer andere plaatsen blijkt duidelijk, dat wij van geen zonden vrij zijn, nochtans heerst de zonde in het wedergeboren hart niet meer, maar alle zonden en ook de zonde van doodslag, woont er in, en zal er tot smart der vromen in wonen tot aan de laatste snik toe, maar ook niet langer.
Vr. Welke zonden verbiedt God verder in dit gebod?

Antw. Nijd, haat, toorn en wraakgierigheid; gelijk geschreven is: Vergeldt niemand kwaad voor kwaad; indien het mogelijk is, zoveel in u is, houdt vrede met alle mensen, en wreekt uzelf niet, beminden! maar geeft de toorn plaats, want daar is geschreven: Mij komt de wrake toe. Ik zal het vergelden, zegt de Heere. (Rom. 12:17-19) En Salomo spreekt aldus: En zegt niet: ik zal 't kwaad vergelden; wacht op de Heere en Hij zal u verlossen (Spreuk 20:22); en Jezus zegt: Want indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde? en indien gij uw broeders alleen groet, wat doet gij boven anderen? Doen ook niet de tollenaars alzo? Weest dan gij lieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de Hemelen is, volmaakt is. (Matth. 5:46-48) De eis van dit gebod is zo de volkomen volmaaktheid. Ik hoop, dat God de ogen van de onbekeerde zondaar openen zal, opdat hij zich uit de spiegel der wet mag leren kennen, zoals hij is, en alzo vluchten naar Jezus.

TOEPASSING VOOR DE VROMEN

Ziet, zo heb ik iets al stamelend gesproken van het zesde der tien geboden. Ik ben echter zeer overtuigd, dat er nog veel aan ontbreekt, voordat het een duidelijke en heldere verhandeling over dit gebod zou kunnen genoemd worden. Maar moet een grote Paulus nog zeggen: „Wij kennen ten dele en wij profeteren ten dele", (1 Kor. 13:9), hoeveel temeer moet ik dan belijden onkundig te zijn in Gods woord en wegen? Ik wil het dan hierbij laten rusten, en nog iets spreken tot vermaning van des Heeren volk.

Vromen! Leert ten eerste hieruit om uzelf niet te doden en uw geestelijk leven niet te beschadigen. Zwakke zielen kunnen dit doen door het lichtvaardig of moedwillig ontkennen van des Heeren werk in hun zielen; vele vromen naar hun toestand voor de eeuwigheid gevraagd zijnde, geven tot antwoord: ik ben maar een dode hond; ik heb geen genade; ik ben een geveinsde, voor mij is er geen raad; ik heb te lang gezondigd, enz. O bekommerde, geloof het, met zulk lichtvaardig en liefdeloos spreken drijft gij de vriendelijke Heere Jezus van het hart weg, en doodt gij, voorzover het van u afhangt, uw eigen leven. Is het, dat gij niet verzekerd zijt van uw aandeel aan Christus, gij zijt immers ook niet verzekerd, dat gij nog buiten Hem leeft, en nog veel minder, dat gij er nooit toe komen zult. Ach, weest dan bang voor het bedroeven van Gods Geest en voor het onteren van de Heere Jezus, Wiens werk het toch alleen is, dat gij nog met de blinde wereld niet ligt te slapen en te snurken in uw zorgeloosheid; immers waart gij te voren niet, zoals gij nu zijt? Of kent gij wellicht niet een tijd, dat uw gehele hart in het genot der zinnelijke dingen zich verlustigen kon en gij nergens minder begeerte in had, dan om de Heere te dienen? Ook kunnen bevestigde vromen zichzelf van binnen wel doden, althans bezeren door het onvoorzichtig zich begeven buiten des Heeren weg; door het spreken, daar zij behoorden te zwijgen, of te zwijgen, waar zij behoorden té spreken, óf door het vallen in ergerlijke zonden. Menig vrome, die in grote zonden viel, is daardoor zo bezeerd, dat zijn wond al zijn dagen niet meer genezen wordt. Daarom gij, jonge vrome! bid toch gedurig om een bijblijvend gezicht en gevoel van uw grote zwakheid en afhankelijkheid van de kracht van Christus. Ik mag u en mijzelf in dit opzicht wel toeroepen met de wijze koning: Welgelukzalig is de mens, die gedurig vreest. (Spreuk 28:14) Bedenk toch, dat de weg des heils aan alle kanten bezet is met sterke vijanden, tegen welke in u geen kracht is; zijt daarom wakende en tracht in Christus' kracht uw geestelijk leven zorgvuldig te bewaren; immers is dit het kostbaarste, wat gij hier op aarde bezit. Waak dan!

Leert ten tweede hier ook uit om elkaar niet te doden, noch elkaars geestelijk leven te krenken. Gij, die wat verder gevorderd zijt op de weg naar Kanaän, o stelt u toch in de weg om de zwakken te dragen, en weest gehoorzaam aan het bevel des Heeren, waar

Hij zegt: „En wij bidden u, broeders, vermaant de ongeregelden, vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken, zijt lankmoedig jegens allen." (1 Thess. 5:14) Dit achtte ook Paulus zijn plicht te zijn; daarom zegt hij: „Maar wij die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet onszelven te behagen." (Rom. 15:1) Ongelukkig is het, als de sterken de zwakken met de schouder verdringen en met hoornen stoten, zoals de Heere zegt van de onbekeerde leraars in Ezech. 34:21. Ongelukkig is het, als er aan benauwde en sukkelende zielen verkeerde en harde raad gegeven wordt, zoals: twijfelt niet, gelooft liever dat Jezus uw deel is; wat hebt gij aan al dat talmen; het is zeker uw eigen schuld; er liggen zeker verborgen zonden in uw hart; of, het is een teken van onbekeerd te zijn, enz. Waarlijk, menige zuchtende ziel die zulke raad hoort, zakt erbij neer en zij zou er ook bij blijven liggen; maar de dierbare Heere Jezus zelf, die in alles verzocht werd en ook wist hoe zwaar het Zijn volk valt te zuchten onder de kracht van des satans verzoekingen, redt hen uit hun benauwdheden en vervult aan hun ziel de beloften, die wij bij Jesaja lezen: „Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen en in Zijn schoot dragen, de zogenden zal Hij zachtkens leiden." (Jes. 40:11)
Leert ten derde hier ook uit, om de onbekeerde naar de ziel niet te doden. Dit geschiedt aan de ene zijde door het bijwonen van de gezelschappen der goddelozen. Als de goddelozen een vrome zien op plaatsen, waar de vromen gewoonlijk niet durven en ook niet mogen verkeren, dan worden zij gesterkt in hun boze weg, denkende: mag die vrome man hier zijn, dan mag ik ten minste wel; mag die vrome man lachen en spotten, dan behoeft het mij ten minste niet te bezwaren; en zo doende worden de handen der goddelozen gesterkt, in plaats dat ze van hun boze weg zouden worden afgemaand. Vromen, „welgelukzalig is de man, die niet wandelt in de raad der goddelozen, noch staat op de weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters. Maar zijn lust is in des Heeren wet en hij overdenkt Zijn wet dag en nacht." (Ps. 1:1,2) Aan de andere zijde doden wij de onherboren wereld, als wij onbeleefd en stuurs tegen haar zijn; waarlijk dit is evenzeer een groot kwaad. Hoort wat de Heere zegt: „Uw bescheidenheid zij alle mensen bekend." (Fil. 4:5) En op een andere plaats: „Een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn tegen allen." (2 Tim. 2:24) Eindelijk, vromen! tracht uw oude nabuur, de oude mens, meer en meer te doden. Die mag wel doodgeslagen worden, ja die moet doodgeslagen worden. Bestrijdt hem dan in de kracht van de Heere Jezus, want in uw eigen kracht zult gij niets tegen hem vermogen, en voelt gij, dat hij morgen nóg leeft, en overmorgen nóg al. Houdt evenwel moed; Jezus is getrouw en waarachtig, Hij zal de satan haast onder uw voeten verpletteren, u ook eenmaal van uw boze natuur verlossen, en u met al Zijn schapen inbrengen in de zalige vredestad hierboven.

Geschreven op de verjaardag van mijn overleden broeder Johannes Floor. Heengegaan in de weg van de ganse aarde, op de tweede van de maand September in het jaar 1842.

Hij is nu bijna drie jaren in de gewesten der eeuwigheid. O mijn ingewand, mijn ingewand! Aldus moet mijn benauwde ziel nu zuchten met een van des Heeren knechten: Jeremia 4:19. Nu moet ik met smart aan de jaren gedenken, die ik al na hem heb mogen leven, in welke mijn schuld groot is geworden tot aan de hemel. Nu moet ik gedenken der weldadigheid, die mij de Heere geschonken heeft in die drie jaren. Nu moet ik gedenken aan mijn wonderbare oprichting in datzelfde jaar 1842, toen ik drie maanden krank was tot nabij de dood. Nu komt het mij op mijn hart, waar ik mijn dode broeder de laatste maal zag, en met hem sprak — en toen gingen wij elk naar een bed. Ik kwam er na een langdurige tijd weer af, maar hij nooit. Hij was vier dagen

begraven, toen ik met zijn dood eerst bekend werd; hij is opgesloten in het donkere graf; hij ligt in de groeve der vertering; hij is tot de aarde wedergekeerd, waaruit hij genomen was.
Ik leef nog en ook nog evenzo ontaard, boos, slecht en gruwzaam als ooit tevoren. Wat klaagt toch een levend mens? Ach, mocht een ieder klagen van wege zijn zonden. De dood wenkt ieder uur.

TWINTIGSTE OEFENING.
OVER HET ZEVENDE GEBOD DER WET.
TEKST: EXODUS 20 : 14. „Gij zult niet echtbreken"

Wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van de verborgen afdwalingen. Dit is de bede en de belijdenis van de man naar Gods hart, in Psalm 19:13. En het is ook de gedurige bede van elke door des Heeren Geest ontdekte ziel. Wonderlijk is het toch met de mens. Duizenden mensen zijn er op aarde, die liefhebbers zijn van zichzelf en in de gedachte verkeren, dat zij ten minste weinig zonden hebben; zij zijn een geslacht, dat rein is in hun eigen ogen, zonder dat ze van hun drek gewassen zijn, naar het zeggen van de vrome Agur in Spreuk. 30:12. Het zijn mensen, die niet graag van hun ellende horen, en bij de voorstelling van des mensen algemene jammerstaat wel met Bildad zouden willen vragen: „Waarom worden wij geacht als beesten en zijn onrein in ulieder ogen?" (Job 18:13) Waarlijk, als er iemand op de aarde ongelukkig mag genoemd worden, dan zijn het zeker deze mensen. Immers, zolang zij van deze ijdele inbeelding niet genezen worden, zullen zij ook niet als arme zondaren tot Christus vluchten. Wordt hun eigen winst hun geen schade, dan zal Christus' gerechtigheid hun geen voordeel worden, maar zij zullen voor de goddelijke vierschaar met hun eigengerechtigheid moeten verschijnen, en dan ook moeten ondervinden, dat deze rietstaf hun de handen doorboort en dat deze zandgrond onder hun voeten wegzinkt. Maar er zijn ook andere mensen, die de bedoeling van David beter verstaan, en het bij waarachtige bevinding weten, dat ze omringd worden door hele zwermen van zonden, zodat zij hun klacht bij die van Paulus moeten voegen, uitroepende: Ik, ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? (Rom. 7:24) En als zulke zielen door des Heeren Geest, door middel van des Heeren wet, van zonde en ongerechtigheid zodanig zaligmakend ontdekt worden, dat de wet hun tot een tuchtmeester verstrekt, om ze naar de Heere Jezus uit te drijven, dan nog zijn zij waarlijk in deze zelfkennis niet geheel uitgeleerd. Nee, om recht met de kwalen van zijn ziel bekend te worden, daartoe hebben ze hun gehele leeftijd werk; gedurig al meer en meer lerende zien, dat in hen niets woont dan enkel boosheid.

Menig jong Christen, waarlijk zaligmakend bekeerd zijnde, meende in zijn eerste tijd alreeds, dat hij zoveel van zijn hart kent, dat het niet erger kan; maar als hij soms lang naderhand eens op een ziekbed komt, of op een andere wijze onder de tuchtroede Gods doorgaat, dan wordt hem in zulk een weg de vijandschap van zijn akelige natuur nog zodanig meer openbaar, dat hij met de zalige Job moet getuigen: Met het gehoor der oren heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog, daarom verfoei ik mij, en heb berouw in stof en as. (Job 42:5,6) Maar hoe groot of klein de zaligmakende zelfkennis dan ook zijn mag, wij moeten er van zeggen: Welzalig is de mens, die 't mag gebeuren, dat God hem in zijn binnenkamer werk geeft met zijn openbare en verborgen afdwalingen. Geliefde medezondaren! wij lezen in Rom. 3:20: Door de wet is de kennis der zonden; en nu wens ik, dat God ons in deze avond genade gelieve te schenken, om door onze stamelende overdenking over Gods heilige wet, bij aanvang of bij voortgang, met onze ellendestaat bekend te worden, opdat een iegelijk onzer als een arme en niets bezittende en niets vermogende bedelaar, tot Christus moge uitgedreven worden, om daar en daar alleen te zoeken hetgeen wij in Adam verloren. Immers, de onbekeerde zondaar heeft dit volstrekt nodig, terwijl hij buiten deze zelfkennis niet kan behouden worden. De onbekeerde zondaar heeft ook vermeerdering van deze hartenkennis nodig, opdat hij daardoor arm en naar de laagte moge gebracht worden.

OVER HET ECHTBREKEN

God zei, toen Hij Adam geschapen had: `Het is niet goed, dat de mens alleen zij; Ik zal hem een hulpe maken, die als tegen hem over zij` (Gen. 2:18); en iets verder lezen wij: Daarom zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten, en zal zijn vrouw aanhangen, en zij zullen één vlees zijn. (Vers 24.) Alzo stelde de Heere de Echt of het Huwelijk in. Vraagt nu iemand, of het de Christen geraden is, om zich in deze Echt te begeven? Dan zal ik hierop naar mijn gevoelen kort antwoorden:
Als het de Christen mag geschonken zijn, om door Gods genadige bedeling de gave der onthouding te bezitten, dan is het hem geraden om nooit, nee nooit te trouwen, al was het, dat hij een echtgenote krijgen kon, die zo rijk was als de koning Salomo, en daarbij ook zo wijs en zo vroom als Koning David, en zo zachtmoedig als de profeet Mozes, van wie de Heere zegt: De man Mozes was zeer zachtmoedig, meer dan alle mensen die op de aardbodem waren. (Num. 12:3) Dan, zeg ik, was het de vromen evenwel nog geraden om nooit te trouwen; en dat om de volgende redenen:
Ten eerste: Zijn gemoed kan, als hij ongetrouwd is, veel geruster de Heere dienen. Immers, als men zich begeeft in de echtelijke staat, beginnen kommer, zorg en kruis, zodat een ongetrouwde minder zorg en bekommernis heeft, ook over de dingen dezes levens.
Ten tweede: Als hij nooit trouwt, dan is hij ook bevrijd van dat verdriet, wat menig Christenouder heeft van goddeloze kinderen. Hoort wat de Schrift in dit opzicht zegt van Ezau: Zijn afgodische vrouwen waren Izak en Rebekka een bitterheid des geestes. (Gen. 26:35.) Zo had David een zielpijnigend verdriet van Amon en Absalom.
Ten derde: Als hij ongetrouwd blijft, behoeft hij ook nooit over het vroege afsterven van zijn onbekeerde kinderen te weeklagen met de man naar Gods hart, zeggende: Och, dat ik voor u gestorven was, Absalom! mijn zoon, mijn zoon! (2 Sam. 18:33) Hoe groot het verdriet van Aaron zal geweest zijn, toen zijn beide zonen door vuur uit de hemel verbrandden, (Lev. 10:2) kan een vrome ouder wel enigszins bevatten.
Ten vierde: Als hij alleen blijft, is hij ook bevrijd van die rouw, die de man of de vrouw in het hart moet dragen, bij het droevige verlies van een echtgenoot. Abraham moest zijn Sara verliezen en bewenen. (Gen. 35:2) Jacob moest zijn Rachel verliezen, begraven, en een groot rouwteken op haar graf bouwen. (Gen. 45:18-20) Een vrome Ezechiël moest de lust zijner ogen verliezen. (Cap. 24:16-18) Een bedrukte weduwe van een der profeten moest tegen Elisa zeggen: Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet, dat uw knecht den Heere was vrezende. (2 Kon. 4:1) Deze zaken in aanmerking nemende, zo is het mij geen wonder, dat Paulus zegt: Het is de mens goed geen vrouw aan te raken (1 Kor. 7:1); en een beetje verder: Want ik wilde, dat alle mensen waren gelijk als ik zelf ben. (1 Kor. 7:7) Nochtans is het ook een waarheid, welke Paulus in ditzelfde vers zegt: Maar een iegelijk heeft zijn eigen gaven van God, de een wel aldus, maar de ander alzo. Ook is het een waarheid, dat het al des Heeren volk wedervaart naar Gods eeuwig raadsbesluit. zo iemand dan tussen God en zijn eigen gemoed bevindt, dat hij des apostels gaven mist .... Tegen de zodanigen spreken onze voorvaderen aldus: „Alzo dat allen die tot „hun jaren gekomen zijn, en de gaven der onthouding niet hebben, „naar het bevel Gods verbonden en schuldig zijn tot de huwelijke „staat, naar Christelijke ordening, met weten en willen van hun ouders, „of voogden, en vrienden, zich te begeven." (Zie het huwelijksformulier). Doch dan vermaant de apostel de gelovige Korinthiërs, zulks te doen, alleen in de Heere. (1 Kor. 7:39) En op een andere plaats zegt hij: Trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen; want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid? en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? (2 Kor. 6:14.) En Salomo zegt: Een

verstandige vrouw is van de Heere. (Spreuk. 19:15) En zo zou het dan de roeping van een gelovige ziel zijn, om zich niet te verbinden aan degenen, die de Heere niet vrezen. Het is wel waar, dat Job een goddeloze vrouw had; maar het is ook waar, dat zijn ziel van dit loze monster, oneindig meer verdriet dan vreugde had; immers lezen wij daarvan, dat ze hem temidden van zijn bittere ellende nog een zwaard in zijn ziel stak, met het zeggen: Houdt gij nog vast aan uw oprechtheid? Zegen God, (dat wil zeggen, laat God varen, of zegt God vaarwel) en sterf, dat wil zeggen: help u van kant. (Job 2:9) Ook had David een goddeloze Michal ter vrouw; en welk een smaad zij hem aandeed, verhaalt ons de geschiedenis, zeggende: En het geschiedde, toen de ark des Heeren in de stad Davids kwam, dat Michal, Sauls dochter, door het venster uitzag. Als zij nu de koning David zag springende en huppelende voor het aangezicht des Heeren, verachtte zij hem in haar hart. (2 Sam. 6:16) Ook staat de vrome Salomo ons in deze zaak ter waarschuwing, van wie de vrome Nehemia zegt: Heeft niet Salomo de koning Israëls daarin gezondigd? .... Ook hem deden de vreemde vrouwen zondigen. Zouden wij dan naar ulieden horen, dat gij al dit grote kwaad zou doen, overtredende tegen onze God, doende vreemde vrouwen bij u wonen? (Neh. 13:26,21) Deze zaak dan heeft een vrome bijzonder te behartigen, opdat hij zijn geestelijk leven niet voor altijd moge verwaarlozen, en des Heeren naam onteren. Daarbij heeft ook hij nodig, dat hij waakt en bidt tegen alle gelijkvormigheid aan de blinde wereld in deze weg. Die in deze weg zich met de werken van de dode wereld bevlekt, die loopt groot gevaar van zijn ziel wonden toe te brengen, die al zijn dagen niet weer genezen worden. Daarom is het zo nodig, om ook in deze weg te handelen naar de raad van de wijze koning, waar hij zegt: Ken de Heere in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken. (Spreuk. 3:6) Zo deed de vrome Izak, van wie wij lezen: En Izak was uitgegaan om te bidden in 't veld, tegen het naken van de avond. (Gen. 24:63) Alsook de knecht van Abraham, die voor Izak aldus bad: Heere, God van mijn heer Abraham, doe haar mij toch heden ontmoeten, enz. (Gen. 24:12) Paulus zegt in een ander geval: Ik ben niet met vlees en bloed te rade gegaan. (Gal. 1:16) Die deze weg door Gods genade mag inslaan, zal van zijn vrouw, of van haar man, mogen zeggen, wat Hanna van haar zoon zei: Hij is van de Heere gebeden. (1 Sam. 1:28)

TOEPASSING

Is het in onze verbasterde tijd waarlijk niet te bejammeren, dat des Heeren gunstgenoten zich zo gelijk maken aan de dode wereld, door zich op de heilige dag des Heeren met elkaar langs de weg te begeven, tot grote aanstoot en ergernis van de spottende vijanden des Heeren; of door het vieren van die ijdele bruiloften, waardoor de ware vromen worden bedroefd, en de handen der goddelozen worden gesterkt in het kwaad, de hel gebouwd en de Heilige Geest uitgeblust. Maar de een of andere vrome zou ik door dit zeggen wel eens toornig kunnen maken, omdat hij hieraan zich vroeger ook heeft schuldig gemaakt, en het wellicht voor een geoorloofde zaak wil doen doorgaan, omdat Jezus zelf een bruiloft met Zijn tegenwoordigheid heeft willen vereren. (Joh. 2:1-11)

't Is goed, ik hoop niemands vijand te worden, maar ik vrees ook niet uw vijand te worden door het zeggen van de waarheid. Maar gaat dan heen en onderzoek tussen God en uw eigen ziel, of gij Jezus ook op uw bruiloft genodigd hebt; was Jezus op uw bruiloft; werd er over Zijn zalige dienst gesproken; lag Zijn vreze in uw hart? Dan was het zeer goed. Maar werd ook dit gemist, dan moeten wij ook van zulke goddeloze gezelschappen zeggen hetzelfde, wat eens een stervende dienstknecht des Heeren uitriep, namelijk: De Heere zal het zien en zoeken.

Nu zullen wij nog kort de zonden nagaan, die ons hier verboden worden. Hier wordt verboden:
Ten eerste: Het verlaten van vrouw of man. Daarom zegt Jezus: Maar ik zeg u, zo wie zijn vrouw verlaat anders dan om hoererij, en een andere trouwt, die doet overspel. (Matth. 19:9) En op een andere plaats: Hetgeen God dan tezamen gevoegd heeft, scheide de mens niet. (Mark. 10:9)
Ten tweede wordt hier verboden: de hoererij, waarvan Paulus zegt: Dwaal niet: noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen zullen het koninkrijk Gods beërven. (1 Kor. 6:10)
Ten derde: Oneerbare gedachten. Daarom zegt de Heere Jezus: Maar Ik zeg u, zo wie een vrouw aanziet om haar te begeren, die heeft al overspel in zijn hart met haar gedaan. (Matth. 5:28) Zo kan de zondige mens zijn ogen vol overspel hebben. (Zie 2 Petr. 2:14)
Ten vierde: Zondige woorden. Waar toch het hart vol van is, daar loopt de mond van over. Daarom zegt de Heere Jezus: De goede mens brengt het goede voort uit de goede schat des harten; en de kwade mens brengt het kwade voort uit de kwade schat zijns harten; want uit de overvloed des harten spreekt de mond. (Luk. 6:45) Dit verbiedt ons ook de apostel, zeggende: Geen vuile rede ga uit uw mond; maar zo daar enige goede rede is, opdat ze genade geve dengenen, die ze horen (Ef. 4:29); en iets verder zegt hij: Maar hoererij en alle onreinheid, of gierigheid, laat ook onder u niet genaamd worden, gelijk het de heiligen betaamt; en hierop laat hij volgen: noch oneerbaarheid, noch zot geklap of gekkernij, welke niet betamen; maar veel meer dankzegging. (Ef. 5:3,4)
Ten vijfde: Hiertoe behoort ook het gaan in ijdele gezelschappen. Hoort wat de Heere zegt: Dwaalt niet! Kwade samensprekingen verderven goede zeden. (1 Kor. 15:33) Gelukkig, die de keuze van David in zijn hart heeft, om te kunnen zeggen: Ik zit niet bij ijdele lieden, en met bedekte lieden ga ik niet om. (Ps. 26:4)
Ten zesde: Hiertoe behoort ook het werelds en zondig pronkgewaad: de krullen, linten, strikken, goud, zilver, enz. zo lezen wij van een dwaze jongeling, die een boze vrouw tegemoet kwam, welke gekleed was in hoerenversiersel. (Spreuk 7:10) Lees hierover eens aandachtig na, hetgeen de Heere zegt in Jes. 3:16-26 en Zefanja 1:8, waar de Heere bedreigt, dat hij bezoeking doen zal over degenen, die zich kleden met vreemde kleding.
Ten zevende: Hier wordt ook verboden: alle luiheid en nietsdoen. Daarom zegt de wijze koning: Alles wat uw hand vindt om te doen, doe dat met uw macht; want daar is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf waar gij heen gaat. (Pred. 9:10) Het werkeloos wandelen op zijn dak bracht de vrome David wel tot de uitvoering van deze verboden gruweldaad. (2 Samuel 11)
Ten achtste: Hiertoe behoort ook het misbruik van spijs en drank. Daarom zegt de wijze man: Zie de wijn niet aan, als hij zich rood vertoont, als hij in de beker zijn verf geeft. In zijn einde zal hij als een slang bijten, steken als een adder. Uw ogen zullen naar vreemde vrouwen zien; en uw hart zal verkeerdheden spreken. (Spreuk 23:31-33) Door het onmatig wijndrinken maakte de vrome Lot zich aan gruwzame zonden schuldig (Gen. 19:31-38), zodat hij, die weleer zijn waarlijk rechtvaardige ziel kwelde over de zonden van anderen, nu zijn rechtvaardige ziel moest kwellen over zichzelf. Al deze zaken, waar nog veel meer bij behoort, zijn verboden in het zevende gebod; en indien wij nu maar alleen met onze gedachten schuldig waren, zijnde met woorden en daden volkomen vrij, dan nog liggen wij van nature onder die rechtvaardige vloek des Heeren, waar hij zegt: vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al wat geschreven

is in het boek der wet, om dat te doen. Ook zal die vloek voorzeker blijven op allen, die zonder Christus de lange eeuwigheid ingaan.

TOEPASSING

Ziedaar iets over dit zevende gebod verhandeld; de verdere onderzoeking van dit wijd uitgestrekt gebod, wil ik aan een ieders vlijtige onderzoek aanbevelen, terwijl ik erken er weinig licht in te hebben. Nu wil ik aan ulieden vragen: Zijt gij schuldig of onschuldig aan dit gebod? Waarlijk, dit zou naar de bekende weg gevraagd zijn, zoals het spreekwoord zegt. Maar ik wil liever vragen: Zijt gij ooit bekommerd geworden over uw schuld? Schuldig zijn wij hier toch allen, zonder onderscheid. Kunt gij nu ook met David zeggen: Ik heb al Uw bevelen in alles voor recht gehouden; maar alle valse pad heb ik gehaat? (Ps. 119:128) Kent gij het, om over de vuilheid van uw hart te zuchten, en het gedurig ter reiniging aan de Heere aan te bevelen? Arbeidt gij gedurig aan de voeten van Jezus, om daar uw hart gereinigd te krijgen? Als het in uw keus gegeven werd, de gehele wereld te bezitten, of een hart zonder zonden te hebben, zou u dan een rein hart kiezen? Heeft de zonde in uw hart haar overheersende kracht verloren, zodat gij nu met gedurige smart zondigt? Vlucht gij nu gedurig met al uw overgebleven schuld naar de fontein, die er geopend is, tegen de zonden en tegen de onreinheid? (Zach. 13:1) Waarlijk dan zijt gij gelukkig, en zult gij ook eenmaal van al uw zondige verdorvenheden verlost worden, en met al die zielen, die nu nog over hun zonden zuchten, de Vader worden voorgesteld, die een gemeente zijn zonder vlek of rimpel. Maar mist gij de vreze des Heeren, en is de keus van uw hart, om in de zonden te leven, of God en de wereld tezamen te dienen, dan zijt gij diep ongelukkig. Zondaar! ik ben niet van gedachte om allerlei zonden van onkuisheid en hoererij, hier op te tellen en te bestraffen. Nee; ik moet met één van des Heeren knechten zeggen: want hetgeen heimelijk van hen geschiedt, is schandelijk ook te zeggen. (Ef. 5:12). Maar dit zeg ik: God zal dezulken, die aan deze zonden schuldig zijn, eenmaal werpen in de poel des vuurs, als ze niet tot Christus komen, eer dat ze door de dood worden weggenomen. Vraagt nu echter iemand: Is er wel ooit raad voor zulke zondaren, die aan deze uitwendige zonden schuldig staan? Ik antwoord: Als het maar waarlijk ernst is, als er maar lust is om die zonden van nu voortaan af te leggen, en als er maar waarlijk begeerte gevonden wordt om de Heere te vrezen; waarom zou er dan geen raad zijn? Het bloed van Jezus Christus reinigt toch van alle zonden. Diezelfde God leeft nog, die de hoer Rachab tot zich bekeerde. Diezelfde God leeft nog, die sommige Korinthiërs van hoereerders tot kinderen Gods maakte. Zie 1 Kor. 6:10,11. Daarom raad ik een iegelijk mijner medezondaren

Ten eerste: wordt toch bevreesd voor de alwetendheid des Heeren. Zijn ogen zijn toch aan alle plaatsen, en Hij zal in het gericht brengen al wat er onder de zon geschiedt. Daarom zegt Jezus: „En daar is niets bedekt, dat niet zal ontdekt worden, en verborgen dat niet zal geweten worden." (Luk. 12:2) Bedenkt toch, dat gij u niet ergens kunt verbergen, waar Gods oog u niet ziet. David zegt van deze alwetendheid des Heeren: „Heere, Gij doorgrondt en kent mij; Gij weet mijn zitten en mijn opstaan! Gij verstaat van verre mijn gedachten; Gij omringt mijn gaan en mijn liggen; Gij zijt al mijn wegen gewend. Als er nog geen woord op mijn tong is, ziet, Heere, Gij weet het alles." (Ps. 39:1-4) De ernstige overdenking hiervan zou u van vele zonden terughouden.

Ten tweede: Bedenkt verder welk een verschrikkelijk loon er in de eeuwigheid op de zonden volgen zal; namelijk: eeuwige straffen aan lichaam en ziel; eeuwig gekweld worden met de allerijselijkste pijnen; eeuwig verkeren bij die allerafschuwelijkste

satan, voor wie de mens hier menigmaal zo bang is, dat hij hem zien zal; eeuwig en eindeloos knagend naberouw, ziedaar, dat is iets van de toekomende straf. Duizenden zijn daar al; tienduizenden liggen daar al te kermen; honderdduizenden kauwen daar reeds hun tong; sommigen zijn daar al bijna zesduizend jaren geweest, en zij moeten er eeuwig blijven. Voor u is er nog hoop van ontkoming. Heden dan, terwijl het nog tijd is, verhardt uw harten niet.

Ten derde: Gaat toch veel in uw binnenkamer, en bidt uw Rechter om genade; bidt veel zoals David: „Verberg Uw aangezicht van mijn zonden en delg uit al mijn ongerechtigheden. Schep mij een rein harte, o God, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest. En verwerpt mij niet van Uw aangezicht. (Ps. 51:11-13). Alzo doende, zou gij een keuze doen, die u nooit berouwen zal. Maar gij, oprechte vromen! Bidt toch aanhoudend tot de Heere, dat Hij u belieft te bewaren voor die afschuwelijke zonden tegen dit zevende gebod; meent niet, dat gij in eigen kracht kunt blijven staan.

Ziet niet laag op mensen neer, die in deze gruwel vallen, maar weet dat de zaden van alle boosheid in uw eigen hart liggen; houdt zorgvuldig wacht over uw hart en maakt een verbond met uw ogen, want als een kind des Heeren in deze gruwel komt te vallen, dan vrees ik, dat hij nooit meer geestelijke voorspoed hebben zal. Hoort wat de dichter hiervan zegt: „Gij zijt hun geweest een vergevend God, hoewel wrake doende over hun daden." (Ps. 99:8) Eindelijk vromen! zoekt toch meer verzekerd te zijn, dat gij een geestelijk huwelijk met de Zoon van God zijt aangegaan, en laat Hij veel het voorwerp van uw eenzame overdenkingen zijn. Immers heeft de Heere Jezus tot de Zijnen gezegd: „Ik zal u mij ondertrouwen in geloof en gij zult de Heere kennen." (Hos. 2:19) Hij is een bruidegom, die uw gedurige overdenkingen wel waardig is, want in Hem is een volheid van rijkdom, zodat Hij allen, die Hem aannemen, macht kan geven kinderen Gods te worden." (Joh. 1:16) Hij is een bruidegom, hoog van geboorte, gelijk geschreven is: „Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd." (Ps. 2 : 7). Hij is een bruidegom, groot van goddelijke wijsheid, zeggende bij Jesaja: „De Heere Heere heeft mij een tong der geleerden gegeven, opdat ik wete met de moede een woord ter rechter tijd te spreken. (Jes. 50:4) Hij is een bruidegom, wiens naam sterke God is. (Jes. 9:5) Hij is een bruidegom, volmaakt in heiligheid, „want zodanig een hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden." (Hebr. 7:26) Hij is een bruidegom vol van ontferming, die met de zwakheden van de Zijnen medelijden heeft. (Hebr. 4:15) En temeer behoorde Christus het gedurige voorwerp van onze gesprekken en overdenkingen te zijn, als gij aanmerkt uw eigen ellende. Weet gij het nog niet, hoe deze zielenbruidegom u vond, toen hij u voor de eerste maal opzocht; ja, weet gij het niet, hoe gij van nature nog zijt, namelijk: doof, stom, kreupel, blind, zwart, melaats, vuil en vol schuld, en nochtans hoogmoedig, eigenwijs, en vol eigengerechtigheid? Zo vond Hij u; zo toont Hij u Zijn onbezweken trouw; ja zo roemt Hij over u, zeggende: „Gelijk een bruidegom vrolijk is over zijn bruid, zo zal uw God over u vrolijk zijn." (Jes. 62:5) En zo zal Hij u ook hoe langer zo meer reinigen en Zijn wet in uw hart schrijven, naar Zijn dierbare beloften. (Jer. 31:33) En eenmaal, als gij Zijn raad hier op aarde hebt uitgediend, u inbrengen in die grote bruiloftszaal hier boven.

Vreest daarom niet, vromen, want gij hebt een Bruidegom, die u nooit ontvallen zal, want Hij heeft gezegd: „Ik ben dood geweest, en ziet, Ik ben levend in alle eeuwigheid." Openb. 1:18) Ook zal hij Zijn almacht niet verliezen, noch Zijn genade, noch Zijn getrouwheid, maar al Zijn goddelijke deugden zullen werkzaam zijn, om ulieden met al Zijn schapen te brengen op die plaats, waarvan de Schrift zegt: „En God zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw,

noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn: want de eerste dingen zijn weggegaan." (Openb. 21:4)

EENENTWINTIGSTE OEFENING.
OVER HET ACHTSTE GEBOD DER WET.
TEKST: EXODUS 20 : 15. „Gij zult niet stelen."

De aarde is des Heeren, mitsgaders haar volheid, zo lezen wij in Psalm 24:1. Toen God deze aarde in het begin geschapen had, gaf Hij dit schoon en heerlijk gebouw aan zijn twee heerlijkste schepselen, die Hij daarop had voortgebracht en die als ondereigenaars daarover regeerden. Heerlijk was hun toestand! Geen doorn noch distel bracht deze aarde voort; geen onvruchtbaarheid was op haar bekend; geen strenge kou of benauwde hitte zou er ooit op geheerst hebben; geen leeuw of enig verscheurend gedierte zou de mens geplaagd hebben. Maar wat gebeurt er? De rechtschapen mens viel uit de staat zijner heerlijkheid, en verloor ook al zijn recht op de ganse schepping, zodat God tot hem zei: zo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt, en met smart zult gij daarvan eten al de dagen uws levens. (Gen. 3:17) Nochtans was God van eeuwigheid over de Zijnen bewogen en richtte met Adam Zijn verbond op, en gaf aan hem en aan al Zijn volk een goddelijk recht op de schepselen terug, in Christus, die het Hoofd is van dat nieuwe Verbond. Uit oorzaak van dit goddelijk recht schrijft de Apostel aan de gelovigen: Alles is uwe (1 Kor.3:22), omdat gij van Christus zijt. Daarom zegt ook David: Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed van veel goddelozen. (Ps. 37:16) Behalve dit goddelijk recht is er nog een burgerlijk recht op de goederen dezer wereld, dat vromen en onvromen met elkaar gemeenschappelijk hebben; en alzo behaagt het de Heere, om de aarde met haar volheid aan Zijn schepselen te verdelen naar Zijn welbehagen. Dit burgerlijk recht op de aardse goederen wordt verkregen door vlijtige arbeid, of door rechtvaardige koophandel, of door wettige erfenis, of door vrijwillige giften, enz. Met opzicht tot dit burgerlijk recht zegt nu de Heere: gij zult niet stelen.
Hierover hoop ik nu nader te handelen. Maar laten wij eerst zien, of wij uit deze waarheid ook iets kunnen leren.

L E R I N G

Vooreerst, gij onbekeerde medemensen! wellicht zijt gij eigenaar van grote bezittingen, maar zijt gij nu nog nooit bekommerd geworden, of gij daarop een goddelijk recht hebt in Christus? Hoe staat het ook in deze zaak met uw dankbaarheid? Hoe is het met u, als gij in de wintertijd warm gekleed gaat, en gij ziet uw naaste rillen van de kou? Hoe is het met u als gij aan uw deftige tafel zit, en als dan de behoeftige bedelaars aan uw deur staan? Zijt gij gewoon om te doen als de redeloze dieren, die alles van beneden plukken, zonder ooit naar boven te zien? Of maken de zegeningen des Heeren u nog wel eens klein en dankbaar? Tweeërlei uitwerkingen hebben de aardse goederen op het hart van de mens. Vooreerst, waar genade in het hart is, daar wordt bij tijden en ogenblikken, onder de genietingen van des Heeren zegeningen, de gestalte van Jacob gekend, toen hij zei: Ik ben geringer dan al Uw weldadigheden, en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knecht bewezen hebt. (Gen. 32:10)
Ten andere: Waar de genade gemist wordt, daar spreekt het hart onder het genot van de goederen dezer aarde, aldus: Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht, en ter ere mijner heerlijkheid? (Dan. 4:30) Gelukkige Jacob! Ongelukkige Nebukadnezar! Vrienden, bezit gij uw goed, zoals de koning van Babel het bezat, dan zijt gij zeer te beklagen, en wel omdat het een goed is van kleine waarde, en ook, omdat gij het spoedig moet verlaten.

Vooreerst het is weinig waard; opmerkelijk zijn in dit opzicht de woorden van de Prediker, waar hij zegt: Die het geld liefheeft, wordt van het geld niet zat; en wie de overvloed liefheeft, wordt van het inkomen niet zat. Dit is ook ijdelheid. Waar het goed vermenigvuldigt, daar vermenigvuldigen ook die het eten; wat nuttigheid hebben de bezitters daarvan, dan het gezicht van hun ogen? (Pred. 5:9,10) Daarom noemt ook de wijze Prediker de aardse goederen met de naam van IJdelheid der ijdelheden. En waarlijk, wij ondervinden het, dat het ware genoegen uit de aardse goederen niet te halen is; nee, een gehele wereld met al haar bezittingen zou niet in staat zijn om het woelend gemoed van de zondige mens te bevredigen. Maar kon de aarde de zondige mens al volkomen genoegen toebrengen, wat was het dan nog? Onze dagen zijn toch als een voorbijvliegende rook. Heden leven wij, en morgen zijn wij wellicht dood; heden wonen wij in een deftig huis, en binnen weinige dagen is de zwarte aarde onze woonplaats; heden liggen wij in een deftig ledikant, en binnen weinige dagen zijn wij opgesloten in een smalle doodskist, die ons zo lang tot een woning verstrekt, totdat wij met haar verteerd zijn. Daarom is het voor ons allen zo hoog nodig om met Mozes te bidden: Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen. (Ps. 90:12) Mijn onbekeerde medezondaren! Ach, vertrouwt toch op uw aardse schatten niet, maar zoekt bij de Heere Jezus een schat, die in der eeuwigheid niet vergaan zal. Leest, als gij in uw woning komt, met aandacht de 49ste Psalm.

Ten andere: Gij, bekeerde zondaren! Tot ulieden heb ik weinig te zeggen; alleen wil ik u een gedeelte uit des Heeren woord herinneren. Hoort dan wat God zegt: Doch de godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging. Want wij hebben niets in de wereld gebracht, het is openbaar, dat wij ook niet kunnen iets daaruit dragen. Maar als wij voedsel en deksel hebben, wij zullen daarmee vergenoegd zijn. Doch die rijk willen worden, vallen in de verzoeking en in de strik, en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de mensen doen verzinken in verderf en ondergang. Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende zijn afgedwaald van het geloof, en hebben zichzelf met vele smarten doorstoken. Maar gij, o mens Gods! vlied deze dingen; en jaag naar gerechtigheid, godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtmoedigheid. Strijd de goede strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven. (1 Tim. 6:6-12) Vromen! zijt gij rijk in de wereld, o hangt met uw hart toch niet teveel aan uw schatten, maar zoekt in des Heeren kracht een getrouw rentmeester te zijn van de u aanbevolen goederen, en bedenkt dat ook eenmaal dit woord tot u komen zal: Geeft rekening van uw rentmeesterschap, want gij zult niet langer kunnen rentmeester zijn. (Luk. 16:2) Dan namelijk, als de dood komt om uw rentmeesterschap van u weg te nemen. Of, zijt gij arm naar de wereld? O wees daarover niet ongeduldig, gij hebt toch de beloften Gods, dat Hij u leiden zal door Zijn raad, en u daarna in heerlijkheid zal opnemen. Geloof het vrij, het is beter arm te zijn in des Heeren gunst, dan grote schatten te bezitten, zonder deel aan Jezus te hebben. Geloof het ook vrij, dat gij hier op aarde wel wat meer zou bezitten, als het maar nuttig voor u was. Wij onthouden de kleine kinderen de scherpe messen, omdat wij weten, dat zij zich daarmee zouden benadelen. Zo doet ook God met velen van Zijn volk; Hij onthoudt hen de scherpe goederen dezer wereld, omdat Hij weet, dat zij ermee van de Heere zouden afwijken. Maar geloof het ook vrij, dat gij eenmaal bezitter van de gehele nieuwe aarde zult worden, als gij er uzelf niet meer mee zult kunnen beschadigen, maar volmaakt, zonder zonden, zult kunnen leven. Daarom zegt Christus: Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen het aardrijk beërven. (Matth. 5:5) En op een andere plaats spreekt de Heere door de mond van David: De rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten, en in eeuwigheid daarop wonen. (Ps. 37:29)

In dit achtste gebod wordt verboden:
Ten eerste: Mensenroof, waaromtrent de Heere beveelt, dat zij met de dood moet gestraft worden; daarom lezen wij: Wanneer iemand gevonden zal worden, die een ziel steelt uit zijn broederen, uit de kinderen Israëls, en drijft gewin met hem, en verkoopt hem: zo zal deze dief sterven, en gij zult het boze uit het midden van u wegdoen (Deut. 24:7) Deze volstrekte mensendieverij heeft onder ons, ten minste in deze vergadering, geen plaats meer; evenwel is er onder ons een zonde, die ook mensenroof moet genoemd worden, namelijk: als de een de dienstknecht of dienstmeid van een ander onderhuurt; waarlijk, dat is een zonde, die strijdt tegen de liefde jegens zijn naaste, en waarover ook menigmaal Gods ongenoegen zichtbaar wordt ondervonden. Zo iemand de Heere vreest, hij late die zonden ver van zich zijn.
Ten tweede wordt hier verboden: Veedieverij, waarvan de Wetgever aldus gesproken heeft: Wanneer iemand een os, of kleinvee steelt, en slacht het, of verkoopt het, die zal vijf runderen voor een os wedergeven, en vier schapen voor een stuk klein vee. (Exod. 22:1) Ik geloof niet, dat er mensen hier zijn, die ooit ossen of schapen gestolen hebben, en evenwel zullen er wellicht meer dan te veel veedieven hier gevonden worden; daarom vraag ik aan een ieder, wie hij ook zijn moge: zijt gij ooit op de markt geweest met enig vee, waaraan een heimelijk gebrek was, en dat gij voor goed en zuiver, tot de volle prijs verkocht hebt, of hebt zoeken te verkopen? Indien u dit ooit is overkomen, waarlijk dan zijt gij een dief, gij zult ook over deze gruweldaad Gods ongenoegen moeten ondervinden, of ondervonden hebben, hetzij dat gij onbekeerd zijt of bekeerd; want Gods waarheid zal bevestigd worden, waar Hij zegt: Maar die onrecht doet, die zal het onrecht dragen, dat hij gedaan heeft; en er is geen aanneming des persoons. (Kol. 3:25) Maar mogelijk zal iemand, die graag Christen en toch ook schelm wil wezen, hiertegen inbrengen: De markt is vrij; daar verkoopt ieder wat hij maar wil. Maar ik bid u, bewijs dat eens met Gods woord; waar staat het, dat de markt vrij is? staat dat in de krant of in een boek, of staat het in de bijbel? Waarlijk niet in de bijbel! Maar het is een verouderde en ingekankerde zonde, waartoe de mensen vrijheid nemen buiten Gods woord. Maar weet dit, o mens, gij zult u met zulk gewonnen geld niet bevoordelen, maar er zal over u bevestigd worden wat de Heere van Zacharia zegt, namelijk: De vloek zal komen in het huis van de dief. (Cap. 5:4) Nog is er een andere veediefstal, waarin veel mensen ook geen zonde zien willen, namelijk: Het wild vangen zonder toelating van de overheid; hetgeen in strijd is met Paulus' woorden, waar hij zegt: Alle ziel zij de machten, over haar gesteld, onderworpen: want er is geen macht dan van God, en de machten die er zijn, die zijn van God verordend. Alzo dat die zich tegen de macht stelt, de verordening van God wederstaat; en die ze wederstaan, zullen over zich zelven een oordeel halen. (Rom. 13:1,2)
Ten derde wordt verboden: Huisdiefstal. Hiervan zegt de Heere: Dat dezulken het gestolene volkomen moesten wedergeven, en indien zij het niet meer hadden, dan moesten zij tot slaaf verkocht worden om hun dieverij. Ook liet de Heere het toe, zulke dieven, als zij in de nacht werden overlopen, dood te slaan. (Exod. 22:1,2)
Ten vierde wordt verboden: Landdiefstal. Deze wordt begaan door de goddeloze overheden, als zij zichzelf rijk maken van hetgeen door het algemeen tot 's lands onderhoud wordt opgebracht; of het wordt begaan door de onderdanen, als zij koren laten malen, of vee slachten, enz. zonder 's lands belasting te voldoen. Hiertegen waarschuwt Christus, zeggende: Geeft de keizer, wat des keizers is. (Matth. 22:21) En Paulus zegt: zo geeft dan een iegelijk wat gij schuldig zijt; schatting, die gij schatting; tol die gij tol, vreze die gij vreze, eer die gij eer schuldig zijt. (Rom. 13:7)

Ten vijfde wordt hier verboden: Kerkdiefstal, namelijk wanneer een jong predikant geld geeft aan zulke goddeloze mensen, die zichzelf buiten en tegen Gods woord het recht hebben aangematigd om iemand een predikantsplaats te geven. De mensen, die zulk onrechtvaardig bloedgeld nemen, zijn kerkdieven, verkopende hetgeen zij niet bezitten. Zij, die op zulk een wijze in een gemeente indringen als dieven en moordenaars, zijn ook kerkdieven. Deze zonde wordt ook Simonie genoemd, omdat Simon de tovenaar daarin is voorgegaan. (Hand. 8:18-23)
Ten zesde: Armendiefstal; namelijk als het geld gestolen wordt, dat voor de armen gegeven is. Aan deze ijselijke gruweldaad was de valse Judas schuldig, gelijk te zien is in Joh. 12:4-6. Maar ook zijn hieraan schuldig alle gierige mensen, die maar alleen voor zichzelf op de wereld leven, en wreed en onbarmhartig zijn omtrent hun naaste.
Ten zevende: Bedekte diefstal, of bedrog met de el, het gewicht, de maat, de waren, valse munt enz. Hiervan zegt de Heere: Gij zult geen onrecht doen in het gericht, met de el, met het gewicht of met de maten. (Lev. 19 : 35)
Ten achtste: Luiheid der dienstboden. Hiertegen zegt de wijze koning: Ga tot de mieren, gij luiaard, zie haar wegen, en wordt wijs. (Spreuk 6:6) Die zich slap aanstelt in zijn werk, is een broeder van een doorbrenger. (Spreuk 18:9) En de Apostel zegt: zo iemand niet wil werken, dat hij ook niet ete.
Ten negende: Hiertoe behoort ook het onthouden van des arbeiders loon. Daarvan zegt Jacobus: De loon der werklieden, die uw landen gemaaid hebben, welke van u verkort is, roept; en het geschrei dergenen, die geoogst hebben is gekomen tot in de oren van de Heere Zebaoth of der heirscharen. (Jak. 5:4) En de profeet zegt: Wee die, die zijn huis bouwt met ongerechtigheid, en zijn opperzalen met onrecht: die zijns naasten dienst om niet gebruikt, en geeft hem zijn arbeidsloon niet. (Jer. 22:13)

TOEPASSING

Ziedaar enige overtredingen van dit korte achtste gebod opgetekend; veel meer zou hier nog kunnen worden bijgevoegd, doch ik zal dit verder aan de vlijtige onderzoeking van elk onzer moeten overlaten, en beken in Gods wet nog niet half uitgeleerd te zijn; ook geloof ik, dat uit hetgeen ik hier heb opgeschreven, op grond van des Heeren woord, genoegzame redenen voor ons allen ontstaan om met de knecht des Heeren te bidden: „Ga niet in het gericht met uw knecht, want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn." (Ps. 143:2) Of kunt gij met een vrij geweten zeggen, dat gij van alle overtredingen tegen dit gebod vrij zijt? Het kan zijn, dat gij geen deel hebt aan grote uitwendige diefstal; maar zijt gij van de gierigheid dan volkomen vrij? Hebt gij niet nodig om met David te bidden: „Neig mijn hart tot Uw getuigenissen, en niet tot gierigheid?" (Ps. 119:36) Zijt gij ook nooit schuldig geweest aan enige onrechtvaardige handel? Hebt gij u ook nooit schuldig gemaakt aan nodeloze verkwisting van Gods gaven, dat ook een overtreding is van dit achtste gebod, omdat mensen, die hun goederen overdadig hebben doorgebracht en daarna tot armoede vervallen, ook grotelijks gevaar lopen om tot onrechtvaardige daden over te slaan, dewijl zij aan het lui en lekker leven zijn gewend, en gewoon zijn een hoge staat te voeren. Daarom zegt de wijze man: „Zijt niet onder de wijnzuipers noch onder de vleesvreters, want een zuiper en vraat zal arm worden." (Spreuk. 23:20,21) In plaats van vrij te zijn, zullen de zonden tegen dit achtste gebod in de meesten nog heersen. Daarom heb ik in het kort aan armen en rijken een woord te zeggen.
Vooreerst aan rijken. Gij onbekeerde rijken, gaat eens in uw binnenkamer en onderzoekt tussen God en uw eigen hart, hoe gij aan uw rijkdommen gekomen zijt; of gij er wel een burgerlijk recht op hebt, dan of het goederen zijn, die gij door onrecht

hebt vergaderd, en die gij dus met Zacheüs nodig vierdubbel behoort terug te geven. Weet gij het wel, dat de Heere aan onrechtvaardige rijken bedreigt om ze door een haastige dood van hun schatten weg te rukken? Hoort wat God zegt: „Gelijk een veldhoen eieren vergadert, maar broedt ze niet uit, zo is hij, die rijkdom vergadert, doch niet met recht: in de helft zijner dagen zal hij die moeten verlaten en in zijn laatste een dwaas zijn." (Jer. 17:11) En al is het dan ook, dat gij op al uw goederen een burgerlijk recht hebt, dan zal immers de rijkdom zijn bezitters nog niet gelukkig maken. Nee, gij zult zoekers moeten leren worden naar betere en duurzamer rijkdommen, of gij zult eenmaal moeten ondervinden, hoe zwaar het valt om uw schatten op aarde te laten, terwijl gij uw laatste adem zult moeten uitblazen, om heen te gaan naar die plaats, waar de rijke man zijn ogen opendeed, zijnde in de pijn. (Luk. 16:23) Hoort daarom wat Christus zegt: „Want wat baat het een mens zo hij de gehele wereld gewint en lijdt schade aan zijn ziel?" (Matth. 16:26)

Ten andere: Gij onbekeerde armen! Gaat heen en onderzoekt, hoe het bij ulieden van binnen gesteld is; hebt gij u ooit aan diefstal schuldig gemaakt en daarover nog nooit een waarachtig berouw gehad? Of zou het nog de begeerte van uw hart wel zijn om te stelen, als gij maar wist, dat gij van de overheid zou vrij raken? Vreest gij meer de straf van de rechter dan het gebod des Heeren? Of laat gij het stelen na uit liefde tot een goede naam, en niet uit liefde tot Gods gebod? Waarlijk, dan zijt gij buiten Christus, en zult gij ook eeuwig verloren gaan als de dood u zo vindt, als gij nu zijt. Ach, hoe diep ongelukkig is het, dat ook bij de meeste armen van onze tijd de Schepper zo uit het oog wordt verloren en het schepsel gezocht! Menig arme denkt en zegt: Als ik het maar had! Hoe ik er aan kwam, dat is mij om het even. Duizenden zondige wegen worden er ingeslagen tot verkrijging van aardse schatten, en niettegenstaande dit alles wordt menig mens, hoewel hij ook nog zoveel wint, nog dagelijks armer. Niet zelden wordt het opgemerkt, ten minste kon het opgemerkt worden, dat Gods vloek vernacht in onrechtvaardig gewonnen goed, zodat het met zulke goddeloze mensen gaat, zoals de Heere zegt: „Nu dan, alzo zegt de Heere der heirscharen, stelt uw hart op uw wegen. Gij zaait veel en gij brengt weinig in; gij eet, maar niet tot verzadiging; gij drinkt, maar niet tot dronken worden toe; gij kleedt u, maar niet tot uw verwarming; en wie loon ontvangt, die ontvangt dat in een doorboorde buidel. Gij ziet om naar veel, maar ziet, gij bekomt weinig; en als gij het in huis gebracht hebt, zo blaas Ik daarin." (Haggaï 1:5,6,9) De Heere wil hiermee zeggen, dat Zijn zegen er niet in was, omdat zij Zijn geboden verwierpen; en zo zal het ten allen tijde zijn; daarom zeg ik tegen al mijn onbekeerde medezondaren uit des Heeren woord: „Werkt niet om de spijs die vergaat, maar om de spijs, die blijft tot in het eeuwige leven." (Joh. 6:27) „Gij bekommert en ontrust u over vele dingen; maar één ding is nodig." (Luk. 10:41,42) „En dit zeg ik temeer, omdat de tijd voorts kort is, want de gedaante dezer wereld gaat voorbij." (1 Kor. 7:29,31) Licht zult gij genoeg hebben om uw honger te stillen en uw lichaam te bedekken voor de korte tijd, dat gij hier leeft. Maar ach, lieve mensen! dan, ja dan behoort gij nog genoeg te bezitten, als op uw doodsbed de adem uit uw afgemat lijf vliegen zal. En waarlijk, er is wat aan vast om dan genoeg te hebben; daarom let op uw zaligheid, eer u de welaangename tijd ontgaat. Vraagt echter iemand: is er in eeuwigheid wel raad voor een dief? Ik antwoord: O ja wel! Diezelfde Jezus leeft nog, die de diefachtige Zacheüs van de vijgenboom riep en tot een zoon Abrahams maakte; diezelfde God leeft nog, die een diefachtige Onesimus tot een geliefde zielenvriend van Paulus maakte. Indien zo de gewilligheid in uw ziel mag zijn, om voor eeuwig die duivel zijn dienst op te zeggen, wel, dan komt gij bij de Heere Jezus ook nooit te onpas.

O! ik heb alle vrijmoedigheid om u tot de vriendelijke en zachtmoedige Heere Jezus te nodigen, en ik mag u daartoe nog wijzen op de handeling van Jezus, toen Hij hier op aarde was. Wie toen maar tot Hem kwamen met allerlei kwalen, werden allen genezen. Daarom zei Hij ook tegen de discipelen van Johannes de Doper: „De blinden worden ziende en de kreupelen wandelen, de melaatsen worden gereinigd en de doven horen, de doden worden opgewekt en de armen wordt het Evangelie verkondigd." (Matth. 11:5) Nu dan, Hij die de kwalen des lichaams genezen kon en wilde, Die kan ook en wil ook zielskwalen genezen, al zijn ze nog zo ingekankerd. Maar nu is het de vraag, of gij uzelf wilt laten genezen? Wilt gij het ganse gewicht van uw zaligheid aan Hem toevertrouwen, van Hem verwachten en op Hem laten aankomen? Hebt gij ook begeerte om, uit dankbaarheid aan Hem, uw vorige levensweg te verlaten en hoe heiliger des te liever te leven? Vele mensen vluchten naar Christus om Hem aan te nemen tot een halve Zaligmaker, die mag voldoen, wat zij aan hun goede deugden tekort schieten. Anderen roepen om genade en belijden zelfs geheel ledig te zijn van alle gerechtigheid, en ondertussen maken zij de dierbare leer van vrije genade tot een oorkussen van zorgeloosheid, en leven zij naar de lust van hun hart in de zonden. Wee de zodanigen, want zij zullen met al hun praten over genade, geloof, bijbel enz., in de hel belanden, als ze niet bekeerd worden. Eindelijk, vromen! zoekt gijlieden dicht bij des Heeren wet te blijven, opdat gij grote vrede moogt hebben naar des Heeren toezegging. (Ps. 119:165) „Want zovelen als er naar deze regel zullen wandelen, over dezelven zal zijn vrede en barmhartigheid." (Gal. 6:16) Want als u nauw naar des Heeren wet leeft, zult u vrede voor uw gemoed hebben onder alle zwarigheden, die u hier op de aarde overkomen, zodat u met de Apostel zult kunnen zeggen: „Want onze roem is deze, namelijk het getuigenis onzer consciëntie." (2 Kor. 1:12) Vrede zult gij ook dan hebben, als gij eenmaal op uw doodsbed liggen zult; daarom zegt de dichter: Let op de vrome, en zie naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn. (Ps. 37:37)

Ten tweede: Wacht u ook voor de zonde tegen dit achtste gebod; wacht u voor alle onrechtvaardige handelingen, en ook voor de geldgierigheid. Wilt gij gierig zijn? O, weest dan gierig op uw korte leeftijd, om uw uurtjes zorgvuldig waar te nemen, want eerlang sterft gij.

Ten derde: Zoekt toch in en tot alles uw kracht bij de Heere Jezus, en tracht uit de vereniging met Hem te werken; want zonder Hem kunt gij toch niets doen. Eindelijk, vertrouwt uw ganse lot naar lijf en ziel aan uw getrouwe Verbondsgod toe; Hij zal voor u zorgen, en u niet begeven noch verlaten in dure tijd en hongersnood. Daarom: zijt niet bezorgd, zeggende: wat zullen wij eten? of wat zullen wij drinken, of waarmee zullen wij ons kleden? want alle deze dingen zoeken de heidenen: want uw hemelse Vader weet, dat gij alle deze dingen behoeft. (Matth. 6:31,32) Ik eindig met Davids woorden: Die op de Heere vertrouwen, zijn als de berg Sions, die niet wankelt, maar blijft in eeuwigheid. Rondom Jeruzalem zijn bergen: alzo is de Heere rondom Zijn volk van nu aan tot in der eeuwigheid. (Psalm 125:2)

TWEEËNTWINTIGSTE OEFENING
OVER HET NEGENDE GEBOD
TEKST: EXODUS 20 : 16.
„Gij zult geen valse getuigenis geven tegen uw naaste."

Onder alle uitspraken, waardoor ons in het woord des Heeren des mensen dodelijke toestand wordt afgebeeld, vinden wij ook deze geduchte woorden: Hun keel is een geopend graf. (Rom. 3:13) Waarlijk, woorden, die van belang zijn; woorden, die terdege onze aandacht vorderen; woorden, die ons met verbaasdheid over onze zielentoestand behoorden te doen nadenken. Paulus zegt dit niet van sommige blinde heidenen of enige andere roekeloze schepselen, die wegens hun baldadige levenswijze als uitvaagsel bekend staan bij een beschaafde Christelijke maatschappij. Nee, maar hij zegt van u allen, en ook van mij: wij allen zonder onderscheid zijn van nature de lieden, van wie gezegd wordt: hun keel is een geopend graf. Wat een graf is, zal ik waarlijk niet hoeven te zeggen: het is die plaats, waar ik en gijlieden naar toe zullen gedragen worden, als de ziel uit ons levenloos lichaam zal verhuisd zijn; het is die plaats, waar het vlees van onze beenderen wegteren zal, als wij hier op aarde Gods raad hebben uitgediend; het is de plaats, waar rijk en arm aan de verrotting zal worden overgegeven; het is een plaats, waar een of meer lijken bewaard worden, welke een allerijselijkste stank van zich geven zouden, indien die graven niet met aarde zorgvuldig werden toegedekt en gesloten gehouden. Bij zulk een graf nu, en wel bij een geopend graf, waaruit de stank kan optrekken, vergelijkt de Heilige Geest des mensen keel. Waarlijk, een zeer droevige gelijkenis! Het toont ons, dat des armen zondaars zondige woorden voor God zijn als een ijselijke stank; ook toont het ons, dat het een eigenschap is van de zondaar om zondige woorden te spreken uit de overvloed van zijn boze hart, gelijk het een eigenschap is van een geopend graf om vreselijk te stinken. En de waarheid van dit zeggen wordt door overvloedige bewijzen bevestigd.

Ten eerste: Gaat in onze boze dagen maar op de markten, of komt in de herbergen, en gij zult honderden mensen aantreffen, die hun mond en tong misbruiken tot het vreselijke vloeken, liegen en spreken van ijdele en zondige woorden. Deze arme mensen tonen duidelijk, dat zij den Heere niet vrezen en de zaligheid van hun zielen niet beminnen.

Ten tweede: Niet alleen tonen zulke mensen, dat zij van binnen vol zijn van doodsbeenderen, stank en onreinheid; gelijk Christus van de goddeloze Farizeeën zei in Matth. 23:27; maar evenzeer zijn hier onder te tellen de meer zedige wereldlingen, die van de morgen tot aan de avond niet anders spreken dan over de nietige dingen dezer aarde, waarin immers des Christens zaligheid niet te vinden is; zij tonen er duidelijk mee aan, dat ze nog niet anders hebben leren najagen dan dat, wat zij bij hun vertrek van de aarde zullen moeten achterlaten, terwijl hun ongelukkige ziel tot het rekenschap afleggen voor de grote Rechter zal worden gedagvaard. Geliefde medezondaren! is het zo de keus van uw ziel, om niets anders te zoeken dan de aardse dingen? is de wereld het voorwerp van uw aanhoudende overdenkingen en gesprekken? kunt gij nog geheel daarin uw vermaak zoeken? hebt gij nog geen werkzame begeerte om de Heere te vrezen? waarlijk dan is uw toestand nog zeer beklagenswaardig; want het is een teken, dat uw hart nog volkomen dodelijk is, en dat gij uw keel nog stelt tot een geopend graf. Ach, mocht gij nog eens medelijden krijgen met uw gevaarlijke toestand vóór het voor eeuwig te laat zal zijn. Vrienden! uw keel is een graf, en uw hart is een verrot lijk, dat de mond des grafs uitstinkt. Meent niet dat ik lust heb om u uit te schelden, of tot toorn te verwekken; nee, ik doe het om, nu het nog niet te laat is, u voor uw eeuwig verderf te waarschuwen, en u tot Christus te

nodigen, die zulke dode harten nog kan en wil vernieuwen door Zijn wonderdoende Heilige Geest. Meent ook niet, dat ik het erger maak dan de waarachtige God het in Zijn onfeilbaar woord geopenbaard heeft. Nee, ik heb deze stelling niet gelezen in de schriften van een heidense wijsgeer, of in andere wereldse oudheden gevonden, maar zij staat met ronde woorden in Rom. 3:13 en Jer. 17:9.
Ten derde: Ook is het maar al te veel waarheid, dat de keel der vromen menigmaal op een geopend graf gelijkt. Dat volk, welks tongen bazuinen behoorden te zijn, om des Heeren deugden te verkondigen, is ook menigmaal bezig met allerlei ijdele, zondige en twistgierige woorden. Dat volk, door Christus zo duur gekocht met Zijn dierbaar bloed, is hier menigmaal ook zo werkzaam met de nietige wereld, even alsof ze hun schat op de aarde hadden. Vromen! zijt gij niet menigmaal met uw hart nog te veel in de aarde werkzaam? Spreekt u niet menigmaal met elkaar over zondige dingen, zodat u van uzelf moet zeggen: In de veelheid der woorden ontbreekt de overtreding niet (Spreuk. 10:19); of bent u altijd werkzaam om met uw tong den Heere te verheerlijken, zeggende met de vrome dichter Ethan: Ik zal de goedertierenheden des Heeren eeuwig zingen? (Ps. 89:2) Dit weet ik voor mijzelf, dat mijn geweten in deze mij een slecht getuigenis geeft.
Tot hiertoe heb ik gesproken over deze gewichtige woorden van de apostel: dat de keel een geopend graf is. Dit zal ons, hoop ik, nog nader openbaar worden bij de overdenking van het negende gebod.
In dit gebod verbiedt de Heere ons vals getuigenis te spreken tegen onzen naaste.
Door onze naaste moeten hier niet verstaan worden, alleen onze vaders, moeders, broeders, zusters, enz. Maar ook in het algemeen alle mensen, van welke de Heere gezegd heeft, dat Hij ze uit één bloede geschapen heeft. (Hand. 17:26) Dit leert ons de Heere Jezus allerduidelijkst in de gelijkenis van die jood, die in de handen van de moordenaars gevallen was, en door een priester en leviet werd voorbijgegaan, doch door een Samaritaan genezen en gered. (Zie Luk. 10:29-36) Dit nu is de hoofdinhoud van de gehele tweede tafel der wet, om deze onze naasten als onszelf lief te hebben, en dus ook tegen onze naasten, al waren het onze vijanden, geen vals getuigenis te spreken.

TOEPASSING

Veel mensen in onze dagen willen graag dezelfde weg in van de onbekeerde joodse wetgeleerden ten tijde van Jezus' omwandeling hier op aarde, die het volk aldus leerden: Gij zult uw naaste liefhebben, en uw vijand zult gij haten. (Matth. 5:43) Nergens stond in de bijbel, dat zij hun vijand mochten haten, nochtans leerden zij dit aan het volk, omdat het in hun wraakgierige harten zo stond. Veel mensen houden hun vrienden voor hun naaste, en wel bijzonder zulke vrienden, van wie zij ook enige voordelen trekken; deze hebben ze dan ook lief, en van de anderen zeggen zij: ik heb aan hem geen verplichting; en zo weigeren zij aan zulke mensen ook alle vrijwillige dienst, of ze menen zelfs vrijheid te hebben hen te mogen haten.
Vrienden! kent gij niet enige liefde tot uw naaste, al was hij ook zelfs uw vijand? Weet gij niets van die hartelijke genegenheid om zelfs aan hen, die u kwaad gedaan hebben, wel te doen? Is het uw begeerte om ten dienste van uw naaste hier op aarde te leven? Voelt gij beschuldiging in uw gemoed, bij de weinige gewaarwording van liefde in uw hart tot uw naasten? Drijft uw liefdeloosheid u gedurig naar de liefderijke Heere Jezus toe, met de bede om vergeving van die zonde, maar ook dat Hij Zijn Geest maar rijkelijk over u moge uitstorten, opdat gij daardoor bekwaamheid moogt ontvangen om uw naaste, zelfs uw vijanden, teer lief te hebben? Kent gij deze dingen niet, en

hebt gij alleen lief, die u liefhebben? Wel, mensen, weet dan ook, dat gij de goddeloze tollenaren nog geen handbreed vooruit zijt (Matth. 5:46), en dat gij dus ongelukkige mensen zijt, al verbeeldt gij u een geloof te hebben zo groot als dat van Abraham. Maar hebt gij aan deze zaken een wezenlijke kennis? Wel, dit is een teken, dat God Zijn wet in uw harten geschreven heeft, en dat de beginselen van het genadeleven van binnen zijn, al zijt gij dan ook nog zulke donkere en aangevochten zielen. Geliefde, bekommerde zielen! al is uw geestelijk leven zwak en teer, en aan vele wisselvalligheden onderworpen, dat zal aan de grote hoofdzaak niets afdoen, als het maar oprecht is. Daarom geef ik aan ulieden, en ook aan de vromen die een weinig verder zijn opgewassen, deze raad:

Ten eerste: O gij dierbare gunstgenoten van de God des hemels! vlucht met al uw gebrek in de liefde tot uw naaste, en ook met al uw andere zonden, naar Hem, die uit eeuwige genade uw naaste geworden is, namelijk de dierbare lieve Jezus, van Wie Paulus zegt: Want en Hij die heiligt, en zij die geheiligd worden, zijn allen uit één, om welke oorzaak Hij zich niet schaamt hen broeders te noemen. (Hebr. 2:11) Hij, die eenmaal van de hemel neerkwam, werd uw Naaste, daar gij schandvlekken in de wereld waart; Hij stelde zich in uw plaats om voor u de toorn van Zijn Vader te dragen; en nu staat er tot troost van een zeer gebrekkig volk geschreven: Gewisselijk in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte: tot Hem zal men komen... In de Heere zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad van Israël. (Jes. 45:24,25) Dus, o volk van God! vlucht met uw doemschuld naar deze barmhartige Hogepriester, want in Hem zijn gerechtigheden; ja, overvloedige gerechtigheden, volkomen genoeg voor al uw zielsgebrek. Ach, denkt toch niet hard over Hem, waarlijk Hij is er te goed toe.

Ten tweede: Zoekt ook in gehoorzaamheid aan Zijn heilige wet uw naaste vurig te beminnen, niet alleen de vromen, maar ook de goddelozen; want dit is ook des Heeren bevel. Daarom zegt de apostel: voegt bij uw geloof... liefde jegens allen. (2 Petr. 1:5,7) Hebt medelijden met uw onbekeerde naasten, en vraagt gedurig van de Heere die genade, dat gij daar moogt staan, waar Paulus stond, toen hij zei: Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed dat ik tot God voor Israël doe, is tot hun zaligheid. (Rom. 10:1) Het is bijzonder ontaard, als een vrome liefdeloos met zijn naaste omgaat en ook al met de wereld meezegt: ik ben dit of dat aan hem niet verplicht. Foei, zoekt toch niet, gelijk de blinde wereld, van alle mensen uw eigen voordeel, maar zoekt het voordeel van uw naasten, en inzonderheid hun eigen voordeel. Nog eens, hebt vooral vurige liefde tot uw medereizigers naar het hemels Kanaän; bidt veel om de geest der eensgezindheid. Geliefde vromen! gij zijt hier tezamen in een vreemd land, en gaat al korter en korter op het vaderland aan; voegt uzelf dan veel bij elkaar, en spreekt over uw zeer moeilijke vreemdelingsreis, maar ook over het heerlijk einde, dat er aan komen zal, en ook over de goddelijke ondersteuningen van uw wonderlijke, genadige, almachtige, getrouwe en volzalige Heere Jezus. Vertroost de zwakke en wankelmoedige lammeren van uw Jezus; stelt hun gedurig de eeuwige liefde van de hemelse Herder voor, Wiens wakend oog over Zijn schapen altijd open is, waar ze dwalen op de bergen, en die ook zeker zorgen zal, dat niet een enige van Zijn ellendigen in deze woestijn zal omkomen. Maar o mijn lieve vrienden! Bedenkt ook, dat deze liefde tot uw naasten niet kan voortkomen uit de schatkamers van onze vuile harten; nee, zij zal aan het hof des hemels moeten gezocht worden. Immers lezen wij in Gal. 5:22: De vrucht des Geestes is liefde enz. Is dan de liefde een vrucht des Heiligen Geestes, o bidt en smeekt dan toch aanhoudend om die onmisbare Geest; houdt gedurig aan in uw eenzame binnenkamers, en pleit op die heerlijke beloften van de waarachtige God, waar Hij zegt: De hemelse Vader zal de

Heiligen Geest geven degenen, die Hem daarom bidden. (Matth 7:11) Geliefden! Zijt gij verlegen om des Heeren Geest? welnu dan, Hij die niet liegen kan, heeft die beloofd; de God Amen heeft Hem beloofd; het is de koning Farao niet .... Farao was een leugenaar, die gedurig zijn beloften aan Israël weer introk, maar het is die God, die tegen Mozes zei: IK ZAL ZIJN, DIE IK ZAL ZIJN. (Ex. 3:14) Het is Laban niet .... Laban was een leugenaar, die Jacobs loon tienmaal veranderde; maar het is de God, die niet liegen kan. Die God belooft aan zondaren Zijn Geest. Pleit daarop, en laat u dan door die Geest leiden, zo zult gij zeker wandelen, en onder Zijn veilige leiding eenmaal aanlanden op die plaats, waar al des Heeren gunstvolk elkaar volmaakt zullen liefhebben. Nog eens, waakt en bidt tegen een twistgierig hart, en laat de bede van David gedurig de uwe zijn: Houdt uw knecht ook terug van trotsheden. (Ps. 19:14 enz.)

God verbiedt dan tegen onze naaste een vals getuigenis te spreken. Hierin hebben wij te letten:

Ten eerste: Op valse gerechtsoefeningen. Daarin kan de aanklager een vals getuigenis spreken, zoals onder vele anderen Haman, die de joden vals beschuldigde, zeggende tegen de koning: Er is een volk verstrooid en verdeeld onder de volken in al de landschappen uws koninkrijks: en hun wetten zijn verscheiden van de wetten aller volkeren, ook doen zij des konings wetten niet. Daarom is het de koning niet oorbaar hen te laten blijven. (Esth. 3:8) Ook kan er een vals getuigenis gesproken worden door bedrieglijke advocaten; zo lezen wij van Tertullus, een joodse advocaat, die de apostel voor de stadhouder Felix vals beschuldigde. (Hand. 24:1-8) Ook kan er een vals getuigenis gesproken worden door de getuigen, zoals het was bij de veroordeling van de Heere Jezus; ook lezen wij van twee valse getuigen tegen Naboth (1 Kon. 21:9-14); ook als de rechter een vals vonnis uitspreekt, zoals Pilatus. (Matth. 27:24-26). Nog is het vals getuigenis, als het gesproken wordt door de gedaagde; daarom waarschuwde de vrome Jozua hiervoor de diefachtige Achan, zeggende: Mijn zoon! geef toch de Heere, de God van Israël, de eer, en doe voor Hem belijdenis. (Joz. 7:12.) Van al zulke sprekers van een onwaarachtig getuigenis, zegt de Heere: wee dengenen, die 't kwade goed heten, en 't goede kwaad, die het licht tot duisternis stellen, en de duisternis tot licht. (Jes. 5:20)

Ten tweede: Behalve in het gerecht, kan er ook een vals getuigenis gesproken worden door leraars op de preekstoel, als zij valse leringen prediken, of de zondige mens niet getrouw waarschuwen voor zijn toestand voor de toekomst; hierover klaagde de Heere ten tijde van Jeremia, zeggende: En zij genezen de breuk van de dochter Mijns volks op het lichtste, zeggende: Vrede, vrede! doch daar is geen vrede. (Jer. 6:14) Zo zegt ook de Heere van de herders van Israël: Daarom, ja daarom, dat zij Mijn volk verleiden, zeggende, Vrede! daar geen vrede is; en dat de één een lemen wand bouwt, en ziet, de anderen dezelve pleisteren met loze kalk: zegt tot degenen, die met loze kalk pleisteren, dat hij omvallen zal. (Ezech. 13:10,11) Wat er toe nodig is om een getrouw leraar te zijn, en hoe gewichtig die post is, blijkt ons uit des Heeren zeggen tegen dat godvruchtige mensenkind, waartegen God aldus sprak: Gij nu, o mensenkind! Ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israëls: zo zult gij het woord uit Mijn mond horen en hen van Mijnentwege waarschuwen. Als ik tot de goddeloze zeg: O goddeloze, gij zult de dood sterven! gij spreekt niet om de goddeloze van zijn weg af te manen; die goddeloze zal in zijn ongerechtigheid sterven, maar zijn bloed zal ik van uw hand eisen. (Ezech. 33:7,8)

Ten derde: Behalve deze genoemde zaken zijn wij aan dit gebod schuldig door het liegen tegen onze naasten. Van welke aard onze leugens ook zijn mogen, God verbiedt ze ons allen, waar Hij zegt: Daarom legt af de leugen en spreekt de waarheid, een

iegelijk met zijn naaste. (Ef. 4:25) En niet alleen verbiedt de Heere het ons, maar Hij bedreigt ook de leugenaars met de eeuwige verdoemenis. (Openb. 22:15) Daarom is het voor ons allen zo hoog nodig om met de vrome Agur te bidden: ijdelheid en leugentaal, doe ver van mij. (Spreuk. 30:8)

Inzonderheid is het een gruwelijke zonde, als mensen, die de naam van vromen dragen, liegen. Immers, aan de gelovige wordt deze zonde op een bijzondere wijze verboden, waar de apostel zegt: En liegt niet tegen elkaar, dewijl gij uitgedaan hebt de oude mens met zijn werken. (Kol. 3:9) De apostel wil zeggen: u past het vooral niet te liegen, want gij hebt de oude mens afgelegd. Hoewel het nu waarheid is, dat allerlei leugens hier verboden worden, zo is dit nochtans de grootste zonde, als wij liegen tot nadeel van onze naaste, omdat het dan niet alleen zonde is tegen het negende gebod, maar ook tegen de andere; bij voorbeeld: wij lezen van een valse profeet ten tijde van Jerobeam, die een leugen deed, welke een van des Heeren knechten het leven kostte. (1 Kon. 13:18) Zo was het ook met die goddeloze daad van Doeg de Edomiet (1 Sam. 22:9,10), die 85 priesters het leven kostte. Zulke leugens zijn te erger, omdat dit zonden zijn tegen het negende en het zesde gebod tezamen. Evenwel is alle liegen zonde, hetzij het geschiedt uit spotternij, of om ons voordeel, of uit gewoonte, of uit nijdigheid. De God der waarheid Wiens ogen naar waarheid in het binnenste zien, verbiedt het. (Ps. 51:8) En ik ben ook wel overtuigd, hoe meer vreze Gods er in het hart is, des te banger zal de mens ook zijn voor liegen. De wereld ziet hier weinig zonde in, omdat zij de heilige God niet kennen, noch Zijn geboden liefhebben; maar zij die de Heere vrezen, behoren ook voor deze zonden te vrezen, en over hun hart te waken.

Ten vierde: God verbiedt in dit gebod alle achterklap. Een zonde, zeer algemeen in onze bedorven dagen; een zonde, die een kenmerk is van onze schromelijke liefdeloosheid en van de hoogmoed van ons hart; een zonde, waaraan ook ik mijzelf honderden malen schuldig maakte; een zonde die, als we ze begaan, ons van binnen verwoest en vernielt. Deze zonde wordt achterklap genaamd, omdat zij achter de rug, of buiten des mensen tegenwoordigheid geschiedt.

Daarom zegt de wijze man: Die als een achterklapper wandelt, openbaart het heimelijke, maar die getrouw is van geest, bedekt de zaak. (Spreuk. 11:13) Deze zonde verbood de Heere ook aan zijn Israël, waar Hij zegt: Gij zult niet wandelen als een achterklapper onder uw volk (Lev. 19:16); en David zegt: Die zijn naaste in het heimelijk achterklapt, die zal ik verdelgen. (Ps. 101:5) In het bijzonder moet ik over deze zaak tot de vromen zeggen: Ach, weest toch gewaarschuwd voor deze verpestende gruwel, openbaart de gebreken der vromen niet, naar de vermaning des Heeren in Zijn woord, waar Hij zegt: Haat verwekt krakelen; maar de liefde dekt alle overtredingen toe (Spreuk. 10:12); en op een andere plaats: Maar vooral hebt vurige liefde tot elkaar; want de liefde zal menigte van zonden bedekken (1 Petr. 4:8); en wederom: Broeders, spreekt niet kwalijk van elkaar. (Jak. 4:11) Geliefde vromen! Het is uit deze teksten duidelijk openbaar, dat het bedekken van de gebreken van andere kinderen Gods, een eigenschap is van de prinses onder de deugden, namelijk de liefde; daarom zegt ook Paulus van haar: Zij bedekt alle dingen. (1 Kor. 13:7)

Laat ons nu eens onderzoeken, of wij van die heerlijke Christendeugd nog al wat bezitten. Daarom vraag ik aan ulieden en aan mijzelf: Hebben wij altijd getracht om de gebreken van onze naasten, en in het bijzonder de gebreken van des Heeren volk, voor elkaar verborgen te houden? Heeft het onze zielen zeer gedaan, als wij gebreken der vromen vernamen? Is het de bestendige koers onzer zielen wel geweest, om de ander uitnemender te achten dan onszelf? Is het nogal veel onze werkzaamheid om klein, arm en nederig te worden? Of hebben wij uit de bitterheid van ons vuil gemoed

onze vrienden bij de weg gedragen, en zelfs aan de vijanden des Heeren de gebreken der vromen geopenbaard? Vromen! Ik weet, dat ook in dezen mijn geweten mij droevig aanklaagt. Maar och! mochten wij van nu af maar tegen ons hoge hart leren waken en bidden, want achterklap is een dochter van hoogmoed. Laat ons dan gedurig over ons hart waken, want wij dragen het verraad van binnen, en laat ons dat boze hart gedurig bij de Almachtige Koning Jezus aanklagen, en ook met des Heeren trouwe knecht gedurig bidden: Heere! zet een wacht voor mijn mond; behoed de deuren mijner lippen (Ps. 141:3); want onze tong is een onbedwingelijk kwaad, vol dodelijk venijn, zegt Jakobus. (Cap. 3:8). Hoort daarom wat de vrome David zegt: Komt, gij kinderen! hoort naar mij; ik zal u des Heeren vreze leren. Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen liefheeft, om het goede te zien? Bewaart uw tong van het kwaad, en uw lippen van bedrog te spreken. Wijkt af van het kwade en doet het goede; zoekt de vrede en jaagt die na. (Ps. 34:12-15)

Ten vijfde: God verbiedt hier ook het lichtvaardig oordelen, waartegen ook Christus waarschuwde in Zijn zeer dierbare bergrede, zeggende: Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt. (Matth. 7:1) Hoe dit verkeerd en zondig oordelen geschiedt in het gericht, of ook door alle goddeloze mensen, zal ik nu geheel voorbijgaan, alleen zal ik de vromen en ook mijzelf hiervoor zoeken te waarschuwen. Dat vromen zondig en liefdeloos over elkaar kunnen oordelen en dat zij nochtans beide waarlijk genade kunnen bezitten, leert ons des Heeren woord. Wij lezen dat zulk een liefdeloze veroordeling plaats had in de vrome Eli omtrent de godzalige Hanna, tot welke hij aldus sprak: Hoe lang zult gij u dronken aanstellen? Doe uw wijn van u, (1 Sam. 1:14) Deze godvruchtige vrouw beoordeelde hij lichtvaardig en liefdeloos, want zij was in plaats van dronken te zijn bezig om haar godvruchtige ziel voor de Heere haar God uit te storten. Het was te wensen geweest, dat deze liefdeloze en van de Heere zijn God afgezakte hogepriester, zelf maar zo dronken geweest was, als deze eenvoudige vrouw; ja wat zullen wij zeggen? Vromen! kent gij nog al wat van de toestand van deze goede Hanna? Vraagt veel om zulk een biddende staat, en zijt integendeel bang om zo van uw hart af te raken als deze godzalige grijsaard. Ook vinden wij zulke liefdeloze veroordelingen bij de vrienden van Job, die hem om zijn tegenspoed voor een geveinsde hielden; daarom zei Elifaz tot hem: Gedenk toch, wie is de onschuldige, die vergaan zij; en waar zijn de oprechten verdelgd? (Job 4:7) Evenzo was het met de apostelen van Jezus, die Hem bij het zien van een blindgeborene, vroegen: Rabbi, wie heeft er gezondigd, deze, of zijn ouders, dat hij blind zou geboren worden? (Joh. 9:2) Volk van God! weest toch voorzichtig in het beoordelen van uw naaste, als er geen duidelijke bewijzen van genadeloosheid bestaan, opdat gij geen donkerheid over uw zielen haalt. Het gebeurt soms, dat er mensen zijn, waarmee de vromen niet veel op hebben, als zulke mensen zich in de gezelschappen der vromen bevinden, en daar verhalen wat zij al ondervonden hebben, en hoe zij op de weg gekomen zijn; dan gebeurt het niet zelden, dat de ene vrome naderhand tegen de andere zegt: De praat van die man stond mij niet erg aan, ik kon er mij niet mee verenigen; het wou er bij mij niet in, enz. Als de andere vrome dan ook zegt: het wou er bij mij ook niet in, dan wordt er soms liefdeloos bijgevoegd: ik geloof niet veel goeds van hem, of ik denk dat het een bijna-Christen is! Vromen! Al dezulken, die het leven der genade kennen, die weten ook dat het een zeer moeilijke zaak is met zulke mensen te spreken; maar weest evenwel zeer voorzichtig om hen niet te veroordelen, als zij met hun goddeloze wandel hun belijdenis niet omstoten; want gij zou in zulk een zaak deerlijk kunnen mistasten. Ik heb temeer reden om deze opmerking te maken, omdat ik een voorbeeld in mijn bijbel gevonden heb, dat ons een zodanige handelwijze zeer afraadt, namelijk het voorbeeld van de heilige apostelen te Jeruzalem, die de echte bekering van de

apostel Paulus niet wilden geloven, toen hij die te Jeruzalem verhaalde. (Hand. 9:26) Daarom, gij die de Heere vreest, o zijt voorzichtig, dat gij des Heeren werk niet aantast, en de heiligen niet bedroeft, opdat het u niet ga gelijk de drie oordeelzuchtige vrienden van Job, waartegen de Heere zei: want gijlieden hebt niet recht van Mij gesproken, gelijk als mijn knecht Job. (Job 42:7.) Eindelijk,
Ten zesde: Ik heb gelezen in de boeken van geleerde en godvruchtige mannen, dat het Hebreeuwse woord dat in ons negende gebod door vals vertaald is, ook door ijdel zou kunnen worden overgezet; zodat wij zouden kunnen lezen: Gij zult geen ijdel getuigenis spreken tegen uw naaste. Zodat dan hier ook verboden worden alle ijdele, lichtvaardige, nutteloze woorden, waarvan ook Christus zegt: Maar Ik zeg u, dat van elk ijdel woord, dat de mensen zullen gesproken hebben, zij van hetzelve zullen rekenschap geven in de dag des oordeels. (Matth. 12:36)

TOEPASSING

Zorgeloze zondaar! weet gij het wel, dat gij overtreders zijt van dit negende gebod? Gij zijt leugenaars en achterklappers, lasteraars en sprekers van ijdele woorden, die het immers nog nooit met ernst geloofd hebt, dat God elk uwer ijdele woorden op die dag in het gericht zal brengen; daarom is uw spreken de ganse dag over het kwaad van uw naaste en over allerlei zot geklap, dat de apostel verbiedt, en de reiziger naar de eeuwigheid onbetamelijk is. O zondaar, hoe zwaar zal het u eenmaal vallen, als de bleke dood de laatste slag aan u slaan zal, en gij zult moeten verschijnen voor de goddelijke vierschaar! Daar zal uw liegen, lasteren en achterklappen u voor eeuwig berouwen, want het deel der leugenaars is in de brandende poel. Daar zal uw ijdel lachen veranderd worden in een eeuwig weeklagen, als gij in deze toestand de eeuwigheid ingaat.
Maar, zult gij wellicht denken, hoe zal het dan met de vromen gaan; want ik ken wel vromen, die ook van liegen niet vrij zijn en ook vol zijn van ijdele praat. Ik antwoord: Dit is een droevige waarheid; de vromen zijn ook hieraan schuldig. Evenwel mag ik er dit bijvoegen, als een vrome liegt of ijdele woorden spreekt, dan worden deze gruwelijke zonden hem achteraf pijnlijke lasten, waaronder hij zucht, waarover hij treurt en gedurig bij Christus weer vergiffenis zoekt. Waarlijk hiervan kunnen de eenzame bidplaatsen getuigen, hoe duur en zuur hun ijdelheid hun komt te staan, en hoe menigmaal zij met een droevige ziel met de vromen Agur bidden: „O Heere! doe toch leugentaal en ijdelheid ver van mij." (Spreuk. 30:8) Maar gij zondaar! hoe maakt gij het, als uw ijdele tong de gehele dag haar gang gegaan heeft en gij legt u dan neer om te slapen? Drijft de wet u dan als een tuchtmeester tot Christus, om met al uw zonden in Hem en Zijn wonden te schuilen? Kunt gij dan met David zeggen: „Ik ben bekommerd vanwege mijn zonden?" (Ps. 38:19) Nee, onbekeerd mens! dit kent gij niet; gij meent grond genoeg te bezitten om op de Heere te hopen, als gij uzelf maar wacht voor uitwendige zogenaamde grote zonden, en gij meent geen reden van bekommernis over uw zonden te hebben, of gij zou wel een moord moeten gedaan hebben. Vrienden! hoopt in deze toestand niet op de hemel, want het zou met u in deze gaan, zoals Bildad zegt van geveinsden: „Alzo zijn de paden van allen, die God vergeten, en de verwachting des huichelaars zal vergaan. Van dewelken zijn hoop walgen zal, en zijn vertrouwen zal zijn een huis der spinnekop." (Job 8:13,14) Bidt liever, dat het de Heere believe u aan uzelf te ontdekken en u door Zijn Geest naar Christus uit te drijven.
Amen.

DRIEËNTWINTIGSTE OEFENING
OVER HET TIENDE GEBOD DER WET

TEKST : EXODUS 20 : 17.
Gij zult niet begeren uws naasten huis, gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets, dat uws naasten is.

Zeer opmerkelijk is hetgeen wij lezen van een redeloos gedierte bij de godvruchtige Agur in zijn spreuken, Cap. 30 vers 26, waar hij aldus spreekt: De konijnen zijn een machteloos volk, nochtans stellen zij hun huis in de rotssteen. Van gelijke inhoud is het zeggen van de zanger Israëls, in Psalm 104:18 waar hij zegt: De steenrotsen zijn een vertrek voor de konijnen. Mogelijk zou iemand wel kunnen denken, het is wonderlijk, dat de Heere door de mond van Zijn knechten in Zijn woord van zulke geringe dingen spreekt. En het is ook een wonder en soms voor ons zondig en eigenwijs verstand onbegrijpelijk, nochtans is het onze plicht om te geloven, dat alles wat tevoren is geschreven tot onze lering geschreven is; zo is ook dit tot onze lering geschreven. Vraagt nu iemand, wat wij dan uit deze teksten te leren hebben? Ik antwoord: Zowel Agur als David zijn hier bezig om de grote God in Zijn heerlijk scheppingswerk te verheerlijken en zichzelf in hun nietigheid te beschouwen. Daarom begint Agur zijn heerlijke spreuken met de volgende woorden: „Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand en ik heb geen mensenverstand, en ik heb geen wijsheid geleerd noch de wetenschap der heiligen gekend." (Spreuk. 30:2,3) En nadat hij aldus van zichzelf gesproken heeft, gaat hij in de twee volgende verzen aldus voort, sprekende van de Heere: Wie is ten hemel opgeklommen en nedergedaald? Wie heeft de wind in Zijn vuisten verzameld? Wie heeft de wateren in een kleed gebonden? Wie heeft al de einden der aarde gesteld? Hoe is Zijn naam? en hoe is de naam Zijns Zoons? zo gij het weet. En David roept aan het einde van de genoemde 104de Psalm met een vrolijk hart: Ik zal de Heere loven in mijn leven; ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben, vers 33. Ik wenste evenwel nog iets anders tot lering uit Spreuk. 30:26 te zoeken, zonder dit vers op een verkeerde wijze te vergeestelijken. De lering, die ik uit dit vers wil trekken, is deze: De machteloze konijnen zijn zo voorzichtig, dat ze hun huizen bouwen in de steenrots. Nu is er een arm en machteloos volk op aarde, dat door Gods genade zo voorzichtig is, dat ze het huis van hun hoop niet bouwen op een zandgrond, maar op en in de steenrots Christus.
De goddeloze onvoorzichtigheid van hen, die God niet kennen, wordt in het boek van Job vergeleken bij de spinnenkoppen; daarom spreekt Bildad aldus: „De verwachting des huichelaars zal vergaan, van dewelke zijn hoop walgen zal; en zijn vertrouwen zal zijn een huis der spinnenkoppen." (Job 8:13,14) Niet ongepast kan dan de heilige voorzichtigheid der rechtvaardigen bij deze machteloze dieren vergeleken worden. Maar wie is dan die steenrots, waarop dat machteloze volk het huis van hun hoop bouwt? Het is de Heere Jezus, van Wie de profeet zegt: „Die man zal zijn als een verberging tegen de wind en als een schuilplaats tegen de vloed, als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw van een zware rotssteen in een dorstig land." (Jes. 32:2) Tot deze geestelijke steenrots nemen zij hun toevlucht; in deze geestelijke steenrots verbergen zij zich tegen al het rumoer van de wereld en tegen alle vurige pijlen van de vorst der hel en ook tegen de gedurige beschuldigingen van de wet en hun eigen geweten. Gelukkig is het voor de vromen, dat er zulk een geestelijke steenrots is; ook

is het hun zeer nodig om gedurig naar deze rotssteen heen te gaan, en dat om de volgende redenen:
Ten eerste: Zij zijn een arm volk, dat gedurig aan deze rijke Jezus behoefte heeft. Menigmaal is het op aarde het lot van des Heeren kinderen om zowel uitwendig als inwendig arm te zijn, zodat ze met Petrus moeten zeggen: „Zilver of goud heb ik niet." (Hand. 3:6) Immers vinden wij zeer weinig ware godsvrucht in de paleizen der groten. Trouwens, ik lees het ook anders in mijn bijbel; hoort de grote Paulus maar eens: „Want gij ziet uw roeping, broeders! dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen." (1 Kor. 1:26) Als een arm en geplaagd volk nemen zij dan ook gedurig hun toevlucht tot die rotssteen Christus, om ook met al hun tijdelijke zwarigheden bij Hem te schuilen. (Ps. 143:9) Maar in het bijzonder zijn ze geestelijk arm, en hebben niets als het hun niet gegeven wordt, en als zulke armen vluchten zij naar de rotssteen Christus, waarvan David zeggen mag: „Op U verlaat zich de arme." (Ps. 10:14) Gelukkig noem ik dat volk, dat in het gevoel van armoede maar veel naar de dierbare Heere Jezus vlucht.
Ten tweede. Zij hebben dringend behoefte aan de rotssteen Christus, omdat zij een machteloos volk zijn. O, zij zijn uit zichzelf niet in staat één enkele verzoeking van de boze vijand te weerstaan, of één ongedode begeerlijkheid ten onder te brengen; maar zij moeten integendeel met een van 's Heeren knechten gedurig belijden: „In ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt." (2 Kron. 20:12) Daarom is het door genade hun werkzaamheid om te leunen op de rotssteen Christus, gelijk er van de kerkbruid staat. (Hoogl. 8:5) Maar hoe machteloos zij dan ook zijn mogen, als zij hun kracht maar van die wonderbare rotssteen mogen ontvangen, o dan kunnen zij ook door Zijn genade dappere daden doen en zullen zij daardoor eenmaal ook allen tegenstand overwinnen en gekroond worden met eeuwige vrolijkheid.
Ten derde. Het is hun volstrekt nodig het huis van hun hoop op en in de steenrots Christus te bouwen, omdat ze een zeer schuldig volk zijn.
Niet alleen zijn de vrome mensen zondaren geweest vóór hun wedergeboorte, maar ook nog; ja, zij ondervinden nog dagelijks, dat ze van nature onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle boze stukken; zij ondervinden dat zij een hart omdragen, dat niet tevergeefs door de profeet genoemd wordt: „Arglistig en dodelijk" (Jer. 17:9); zij ondervinden, dat zij tot iedere goede zucht de wonderbare genade Gods nodig hebben; zij ondervinden, dat ze geen enkele gerechtigheid in zich hebben, waarmee zij voor God zouden kunnen bestaan; zij ondervinden, dat zij zelfs menigmaal onder hun eenzame gebeden vervuld zijn met aardse en afgodische gedachten. Ja, met één woord, zij hebben door de ontdekkende genade des Heiligen Geestes van hun zonden leren belijden, wat David van zijn vijanden zegt: „Zij hebben mij omringd als bijen." (Ps. 118:12) En deze genadige en waarachtige ondervinding maakt hen zo voorzichtig, dat ze niet op zichzelf durven vertrouwen, maar de toevlucht nemen tot Hem, van wie Salomo zegt: „De naam des Heeren is een sterke toren, de rechtvaardige zal daarheen lopen en in een hoog vertrek gesteld worden." (Spreuk. 18:10) Dat deze goede en heilige voorzichtigheid de zondaar nodig is, leert ons Gods wet, door welke de kennis der zonde is. (Rom. 3:20) Dat het voor ons allen zeer nodig is het huis onzer hoop niet op een zandgrond van eigengerechtigheid, maar op de rotssteen Christus te bouwen, dat hopen wij nu nog klaar te zien in onze gebrekkige verhandeling over het tiende gebod, welk gebod zo scherp is, dat het ons allen voor God verdoemelijk maakt. Och, mochten degenen, die onder de negen geestelijke geboden des Heeren in hun jammerlijke doodslaap gebleven zijn, nu in deze avond eens wakker worden en ondervinden wat het is om door de wet, als een geduchte tuchtmeester naar de

dierbare rotssteen Christus gedreven te worden, opdat hun zielen mogen bevrijd worden van het eeuwig oordeel.
Vr. Wat eist God van ons in het tiende gebod?
Antw. Dat wij God volkomen moeten liefhebben en dus ook van harte in Zijn welbehagen berusten, niet in ons hart begerende naar enig goed, dat Hij aan onze naaste gegeven heeft. Ook vordert God hier, dat wij onze naasten even zo lief zullen hebben als onszelf, en niets van hun bezittingen in ons hart begeren; en zo is de eis van dit gebod aldus: Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is. (Matth. 5:48)
Vr. Als de Heere ons gebiedt om het goed van onze naasten niet te begeren, wil dat zeggen, dat wij niet mogen stelen?
Antw. Nee, dat had de Heere al verboden in het achtste gebod; maar dit gebod gaat veel verder en verbiedt ons alle begeerten tot iets, dat onze naaste toebehoort, al is het zonder enige lust om het op een onrechtvaardige wijze te verkrijgen.
Vr. Als wij dan zeggen: Ik wenste dat ik veel geld had, of ik wou dat ik dat huis had, of ik wou dat ik die koe of die os had: doen wij daarmee dan zonde?
Antw. Ja, zeker! Daarom zegt de apostel: Die rijk willen worden, vallen in de verzoeking, en in den strik, en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de mensen doen verzinken in verderf en ondergang. (1 Tim. 6:9)
Vr. Waaruit is het nog meer te bewijzen, dat deze begeerlijkheid waarlijk zonde is?
Antw. Paulus zegt ervan: Ik had niet geweten, de begeerlijkheid zonde te zijn, indien de wet niet zei: gij zult niet begeren. (Rom. 7:7) Maar nu noemt hij deze begeerlijkheid twaalf malen zonde in datzelfde zevende hoofdstuk van de brief aan de Romeinen.
Vr. Kan dit gebod wel door iemand onderhouden worden?
Antw. Nee, want het eist volmaaktheid, gelijk de Schrift zegt: Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart. (Tim. 1:5) Daar het zeggen van Christus van onze harten waarheid is, waar Hij spreekt: Van binnen uit het hart des mensen komen voort, boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen. (Matth. 15:19)
Vr. Kan de onbekeerde zondaar dus wel door de werken der wet behouden worden?
Antw. Nee, want de wet eist volmaakte liefde Gods en wij kunnen God niet liefhebben, maar zijn van nature geneigd God en onze naaste te haten. (Cat. vr. 5.)
Vr. Kan het uit de bijbel bewezen worden, dat wij God haten?
Antw. Ja, daarom zegt Elifaz van de zondaar: Want hij strekt tegen God zijn hand uit, en tegen de Almachtige stelt hij zich geweldig aan. (Job 15:25) Ook beschrijft Paulus de mens als een hater Gods (Rom. 1:30), en op een andere plaats zegt hij: want het bedenken des vleses is vijandschap tegen God. (Rom. 8:7) En Christus zei tot de Zijnen: Indien u de wereld haat, zo weet, dat zij Mij eer dan u gehaat heeft. (Joh. 15:18)
Vr. Waartoe wordt de wet dan de zondaar voorgesteld?
Antw. Opdat die hem mocht dienen om hem van de zonde te overtuigen, want door de wet is de kennis der zonde (Rom. 3:20), en om hem zo als een tuchtmeester naar Christus uit te drijven, zoals de apostel zegt (Gal. 3:24) om in die Christus alleen zijn zaligheid te zoeken, buiten wie geen zaligheid is. (Hand. 4:12)
Vr. Maar kunnen de vromen de wet volkomen onderhouden?
Antw. Nee, de allerheiligste heeft hiervan nog maar een klein beginsel der gehoorzaamheid. (Cat. vr. 114)
Vr. Waaruit weet gij dat?
Antw. Ten eerste: Uit de duidelijke leer van der vromen onvolmaaktheid in de bijbel.

Ten tweede: Uit de voorbeelden der heiligen, die gezondigd hebben.
Ten derde: Uit de klachten der bijbelheiligen over hun verdorvenheid; en
Ten vierde: Hoewel ik al bewijs genoeg heb, uit mijn eigen droevige ondervinding, welke ik daarvan veel meer dan 365 maal in een jaar heb.
Vr. Hoe beschrijft de bijbel dan de toestand van de vrome?
Antw. Als geheel gebrekkig en vol zonden; daarom zegt de wijze man: Wie kan zeggen, ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijn zonden? (Spreuk. 20:9) en op een andere plaats lezen wij: Wij struikelen allen in vele (Jak. 3:2), en wederom: Indien wij zeggen dat wij geen zonden hebben, zo verleiden wij onszelf, en de waarheid is in ons niet. (Joh. 1:8)
Vr. Welke voorbeelden van zonden der heiligen vinden wij in de bijbel beschreven?
Antw. Wij lezen van Noach, dat hij schuldig was aan dronkenschap. En hij dronk van die wijn, en hij werd dronken: en ontblootte zich in 't midden van zijn tent. (Gen. 9:21) Lot dronk zich dronken, en werd een bloedschender. (Gen. 19:33) Abraham werd schuldig aan liegen. (Gen. 12:13) Mozes zondigde door ongeloof aan de Heere. (Num. 20:12) David maakte zich schuldig aan echtbreuk en moord. (2 Sam. 11) Job vervloekte zijn geboortedag. (Job 3:1) Jeremia vervloekte ook de dag zijner geboorte zeggende: vervloekt zij de dag waarin ik geboren ben; de dag, in welke mijn moeder mij gebaard heeft, zij niet gezegend. (Jer. 20:14) Jona was de stem des Heeren ongehoorzaam. (Jon. 1:3) Petrus verloochende zijn lieve Heere. (Matth. 26:56-70) Paulus en Barnabas leefden niet zonder twist en verbittering. (Hand. 15:39) En andere voorbeelden meer.
Vr. Wat voor klachten der heiligen over hun zonden vinden wij alzo?
Antw. David moest er over uitroepen: Wie zou de afdwalingen verstaan? reinig mij van mijn verborgen afdwalingen (Ps. 19:13), en op een andere plaats: Om Uws Naams wil, o Heere, zo vergeef mijn ongerechtigheden, want die zijn vele (Ps. 25:11); en wederom: Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheden bedekte ik niet. Ik zei: ik zal belijdenis doen van mijn overtredingen. (Ps. 32:5) En Job zei: Ik weet dat het zo is, want hoe zou de mens rechtvaardig zijn bij God? zo Hij lust heeft met hem te twisten, niet een uit duizend zal hij Hem kunnen antwoorden. (Job 9:2,3)
Vr. Zijn de vromen tegenwoordig nog zo gebrekkig?
Antw. Ja zeker, zij allen moeten belijden, dat hun boos hart hun grootste vijand is, die hen het meest kwelt in de dienst des Heeren. Dit is waarlijk een grote troost voor Godzoekende zielen. Hoort één vrome, of hoort er honderd, zij zullen allen over die lastige nabuur klagen en ook moeten blijven klagen tot aan hun graf toe. Nu is het wel waar, dat zwakke vromen van de klachten der sterken niet kunnen leven; maar het is ook waar, dat zij wel in wanhoop vervallen zouden, als zij van de sterken niet anders hoorden dan vrolijke roemtaal.
Vr. Waarom laat God aan Zijn volk de wet prediken, daar ze die toch niet volkomen kunnen onderhouden?
Antw. Ten eerste: Omdat zij daaruit hoe langer hoe meer hun boosheid mogen leren kennen, hetgeen zij gedurig nog zo groot nodig hebben; want zij zijn in de kennis van hun hart, in de tijd van een paar weken nog niet uitgeleerd, maar hebben zielsontdekkende genade nodig tot aan hun doodsbed toe; ook is deze hartenkennis hun een dringende behoefte, opdat ze maar een laag zeil mogen voeren.
Ten tweede: God laat Zijn heilige wet gedurig aan hen voorhouden, opdat die heerlijke weg der verzoening door Christus' bloed hun hoe langer hoe dierbaarder moge worden.

Ten derde: Opdat des Heeren gebod hun tot een gebed mocht zijn, biddende met de dichter: Gij hebt geboden, dat men Uw bevelen zeer bewaren zal. Och, dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren! (Ps. 119:4,5)

TOEPASSING

Ziedaar, meer kan ik van deze waarheid niet zeggen, omdat ik er niet meer van weet. Evenwel is er genoeg gezegd om te bewijzen dat het gedichtsel der gedachten van des mensen harte ten allen dage alleen boos is van zijn jeugd aan. (Gen. 8:21) Dit is evenwel het meest te beklagen, dat de meeste arme lieden in onze tijd, met de belijdenis van zondaren te zijn zeer gerust en zorgeloos een zeer geduchte eeuwigheid tegemoet wandelen; zij erkennen onbekeerd te zijn, en dus onbereid voor de naderende toekomst; zij erkennen bekering en verandering van hart nodig te hebben; zij erkennen, dat zij onmachtig zijn ten goede, en ook onwillig volgens Gods waarheid; zij erkennen een borg nodig te hebben, om hun schuld te voldoen en zich met God te bevredigen, enz. En onder al die rechtzinnige en gereformeerde belijdenissen zijn ze zo gerust en zorgeloos, alsof zij een verbond met de dood, en een voorzichtig verdrag met de hel gemaakt hadden, zoals de Heere ergens zegt: Zij eten en drinken, slapen en werken, en zorgen alleen voor de dingen voor deze wegvliegende tijd. Zij vergaderen schatten, en hebben vermaak in rijkdommen, en zij vergeten hun eeuwig zielsbelang, en verwerpen des Heeren dreigementen. Arme zondaar, gij die zo gesteld zijt, hoor wat de Heere zegt: Wee de gerusten te Sion en de zekeren op de berg van Samaria! (Amos 6:1) Zorgeloze zondaar, och, hoe kunt gij toch jaar uit jaar in zo gerust zijn en blijven? Gij hadt immers wel reden om uit uw doodslaap wakker te worden, want gij hebt een vertoornd God boven u; een hel vol duivelen rondom u; een hart vol zonden binnen in u; en een wijd gapend verderf onder u. Daarom hoor, o, zondaar! eer de deur van genade voor eeuwig gesloten is.

Anderen zijn er, die ook onder het getal der geestelijke doden behoren, maar nochtans minder zorgeloos dan de voorgaanden. Zij zijn gelijk aan mensen, die in een zeer diepe slaap liggen, en daaruit menigmaal ernstig geroepen worden. Zij verschrikken, beuren het hoofd eens op, geven enig gesmoord antwoord, gaan overeind zitten, en menen op te staan. Maar door de ijselijke slaapzucht zakken zij weer neer en sluimeren al weer aanstonds naar oude gewoonte in. Zo gaat het ook met vele arme mensen. Zij horen soms een zielroerende preek, of zij zien hun dierbare betrekkingen naar de groeve der vertering dragen, of zij worden op een andere wijze door hun geweten verontrust, en zijn soms bekommerd over hun einde. Maar omdat hun hart de ongerechtigheid liefheeft, wordt hun geweten weer gerustgesteld, en zij slapen zo al voort, en als heerschappij-voerende genade niet tussenbeide komt, zullen zij zo blijven leven tot aan de droevige eeuwigheid toe, waar ze dan eeuwig ongerust zullen moeten blijven.

Geliefde medezondaren! Zijt ge wel eens treurig en benauwd over uw naderend einde? Beeft gij wel eens, als gij om uw graf denkt? Schrikt gij wel eens, als gij denkt om die rokende afgrond, die het lot van alle onbekeerden zijn zal? Ach, meent dan toch niet, dat zulke vreze uw ziel redden zal! Nee, mensen, gij moet de Heere Jezus tot uw deel hebben; Hij moet uw Borg zijn, of gij komt nooit binnen. Maar aan de andere kant, wordt gij eens bedroefd, benauwd, onrustig, bekommerd? O staat dit vooral niet tegen, maar gaat ermee in het verborgen, en vraagt aan de genadige Jezus om een nieuw hart; bidt veel om des Heeren Geest; klopt maar gedurig biddende aan de poort des hemels; laat u niet gerust stellen voordat Jezus uw deel is; houdt u getrouw onder de middelen; leest veel in des Heeren woord; wanhoopt niet aan de macht of de gewilligheid van

Jezus, want waarlijk bij Hem is redding en volkomen verlossing. Zondaar! blijft toch niet van Jezus af, opdat gij het u niet beklaagt.
Maar gij, heilzoekende zielen! Gij wilt het immers wel erkennen, dat gij van nature geneigd zijt om God en uw naaste te haten, en dat uw hart een poel is van alle boze zondige begeerlijkheden, en dat gij dus een volle Jezus nodig hebt tot Hogepriester, Profeet en Koning. O, wat zijn het droevige gewaarwordingen voor de ziel van een arme christen, als hij in de bijbel lezen wil. Ziet, dan valt hij menigmaal in slaap. Als hij in het eenzame zijn noden eens aan Jezus' voeten brengen wil, ziet, dan is menigmaal zijn hart krielende van zonden. Als hij zich met een dubbele ijver naar Kanaän wil heen zetten en lust gevoelt om te bedenken de dingen die boven zijn, al aanstonds zal hij weer te klagen hebben, dat zijn ziel aan het stof kleeft (Ps. 119:25), en vervuld is met allerlei zondige begeerlijkheden: begeerte naar geld, begeerte naar gemak, begeerte naar de goederen van zijn naaste, ja begeerte naar de zonden zelf. Waarlijk, deze droevige ondervindingen zijn in staat om de arme christen menigmaal moedeloos bij de pakken te doen neerzitten, roepende: „Mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van de Heere," (Klaagl. 3:18)
Bekommerden! treurt vrij over deze droevige hartenkwalen, want ze zijn Godonterend; maar gaat heen en onderzoekt ook, of er van binnen nog geen andere begeerten aanwezig zijn, welke tegen die zondige begeerlijkheden krijg voeren.
Vooreerst dan: kent gij die begeerte van David ook, waar hij zegt: „Schep in mij een rein hart, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest?" (Ps. 51:12) Kent gij niet bij tijden dat zuchten met diezelfde man: „Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?" (Ps. 42:1,2) Kent gij die begeerte niet om van de zonden verlost te worden, zuchtende met Agur: „Twee dingen heb ik van U begeerd, onthoud ze mij niet, aleer ik sterve: ijdelheid en leugentaal doe verre van mij ?" (Spreuk. 30:7,8)
Ten andere, kent gij ook geen dadelijke begeerte naar de dierbare Christus, gelovende dat Zijn woord waarheid is, waar Hij zegt: „Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen?" (Joh. 6:37) Kent gij de begeerte niet om de Heere aan te kleven, zoals David deed in Ps. 63:9? Weet gij niets van dat aanhouden en pleiten op Zijn toezeggingen? Gedenkt toch, dat de Apostel zegt: „Die de Heere aanhangt, die is één geest met Hem" (1 Kor. 6:17); en dat Petrus het een eigenschap des geloofs noemt, als wij Jezus dierbaar achten. (1 Petrus 2:7) En hoe zou het ook anders kunnen zijn? Immers de blinde wereld heeft geen werk voor Jezus, maar die zeggen van Hem: „Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben." (Jes. 53:2) Welnu, gelooft het vrij, dat de begeerten naar deze genoemde zaken waarlijk eigenschappen zijn van het leven der genade, dat eenmaal met het zalig leven der heerlijkheid zal verwisseld worden.

Nu dan, gij zwakke vromen! Gaat veel in uw binnenkamer, en verkeert daar aan Jezus' voeten met al uw behoeften. Bij Jezus zal het toch maar moeten gezocht worden. Jezus was het, die u opzocht en tot Zich trok uit de wijde wereld. Jezus is het, die u nog dagelijks van genade voorziet om gedurig tot Hem te lopen. Jezus zal het ook alleen zijn moeten, die u kan opbouwen in het allerheiligste geloof. Dus maakt dan maar veel gebruik van Hem, Hij is zeer vriendelijk en altijd hulpvaardig. Wij komen bij Hem nooit te onpas, dag en nacht is deze liefderijke koning te spreken. Maar wacht u om in het opmaken van uw genadestaat uzelf af te meten bij grote christenen, die u in geestelijke wasdom ver te boven gaan; bedenkt liever dat er trappen in de genade zijn en dat ieder vrome niet dadelijk op de hoogste trap is, als het geestelijke leven in

zijn ziel aanwezig wordt. Daarom zegt Christus, ziende op de wasdom Zijns volks: „Want de aarde brengt vanzelf vrucht voort, eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar." (Mark. 4:28) Denkt dus ook niet, dat gij genade mist, omdat gij niet zulke heerlijke bevindingen kent als sommigen van des Heeren volk. Eens was Jezus in grote glans en heerlijkheid op de berg Thabor en liet dit slechts drie van Zijn lieve apostelen bijwonen. (Matth. 17:1) Had Hij de andere acht ook niet lief? O jawel; maar het was Zijn goddelijke wijsheid om hen niet te laten zien, wat de drie zagen. Ook zal het wellicht aan weinige vromen in die mate gebeurd zijn, wat aan Paulus gebeurde. (2 Kor. 12) Dus zou ik u raden: Dankt God, dat gij een kind zijt en zoekt aan Jezus' voeten een man te worden. Eindelijk, gij vromen al tezamen, tracht navolgers van Paulus te zijn, waar hij zegt: „Niet dat ik alreede verkregen heb, of alreede volmaakt ben; maar ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus gegrepen ben." (Tit. 3:12) Zoekt arm en nederig te zijn, houdt u veel werkzaam in uw binnenkamer, strijdt in Christus' kracht dapper tegen de zonden, en geeft het nooit op, want er staat geschreven: Die overwint zal alles beërven. En dan, als gij overwonnen hebt, dan zult gij volkomen van al uw vijanden kunnen zeggen, ook van die bittere zonden: zij hadden mij omringd als bijen, maar zij zijn uitgeblust als een doornenvuur. (Ps. 118:12)
Amen.

VIERENTWINTIGSTE OEFENING.
TEKST: PSALM 97 : 1.
De Heere regeert.

Wie zou U niet vrezen, Gij Koning der Heidenen? want het komt U toe.
Zo lezen wij bij de profeet Jeremia, Cap. 10:7.
Voorzeker, het komt God de Heere toe, hier op aarde gevreesd te worden door de kinderen der mensen; omdat Hij een groot en vreselijk Koning is, Wiens onbegrensde almacht zich uitstrekt van zee tot zee, en van de rivieren tot aan de einden der aarde. Zoals de dichter zegt in Ps. 72:8. Het komt Hem toe gevreesd te worden, omdat Hij een groot en verschrikkelijk God is, naar het zeggen van één Zijner dienstknechten, Dan. 9:4. De vreze, die Hem toekomt, de vrees waarmee Hij ook door de sterveling gevreesd wordt, is tweeërlei. Vooreerst is er een slaafs vrezen, een vrezen, dat niet zaligmakend is; een vrezen dat de ziel niet ten hemel brengt; een vrezen dat alleen uit een ontwaakt geweten ontstaat en zelfs aan de duivel eigen is. Daarom lezen wij: Gij gelooft dat God een enig God is, en gij doet wel: de duivelen geloven het ook, en zij sidderen. (Jak. 2:19) Van deze slaafse vrees lezen wij ook bij Jesaja, waar de goddelozen aldus sprekende ingevoerd worden: Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? Wie is er onder ons, die bij een eeuwige gloed wonen kan? (Jes. 33:14) Deze slaafse vrees, waarvan er slechts iets is in het verharde zondaarshart, zal eenmaal verschrikkelijk branden in het gemoed van allen, die tot hun dood toe goddeloos gebleven zijn; dan namelijk, als wij allen voor de rechterstoel van Christus geschaard zullen staan. Dan zullen de verharde zondaars, die hier op aarde durfden zeggen: Het is tevergeefs God te dienen; want wat nut is het, dat wij Zijn wacht waarnemen; en dat wij in het zwart gaan, voor het aangezicht des Heeren der heirscharen? En nu, wij achten de hoogmoedigen gelukzalig; ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd: ook verzoeken zij de Heere, en ontkomen (Mal. 3:14,15); dan zullen dezulken, zeg ik, bergen en heuvels te hulp roepen, om ze te verbergen voor die God, van Wie Paulus tot de gelovigen zegt: Want onze God is een verterend vuur. (Hebr. 12:29) Dan zal ook de koning der goddelozen, die hier op aarde nog tegen Christus durfde zeggen: Jezus, Gij Zone Gods, wat hebben wij met U te doen? (Matth. 8:29) met zijn ganse helse heirleger, beven en schrikken voor de vuurvlammende ogen van Hem, die op de troon zit.
Maar er is ook een kinderlijke vreze voor die Koning der koningen. Welgelukzalig is het volk, dat daarvan iets bezit, omdat die kinderlijke vreze een eigenschap is van dat dierbare genadeleven, hetwelk in de ure des doods met een zalig leven der heerlijkheid zal verwisseld worden. Die kinderlijke vrees heeft niet zozeer de verschrikkelijkheid der hel tot haar voorwerp; nee, maar zij heeft leren vrezen voor de zonden, omdat die een goeddoend God onteren en Zijn Heilige Geest bedroeven. Zij, die iets van die kinderlijke vrees bezitten hebben het leren kennen, dat de Heere het zo waardig is gediend te worden; zij zijn door ontdekkende genade overtuigd van de gans zondige en walgelijke toestand van hun zielen, en zijn dus verwonderd over de genade en liefde Gods, dat Hij zich nog wil laten dienen door de arme, zondige mens, die Hij geenszins nodig heeft. Gelukkig zijn zij, die iets van die vrees bezitten; gelukkig zijn zij, die met Nehemia door genade kunnen zeggen: Ik heb lust, o Heere! om Uw naam te vrezen (Neh. 1:41), dagelijks met David biddende: Verenig mijn hart tot de vrees van Uw Naam! (Ps. 26:11) En ach! hoe moest ook het hart van des Heeren kinderen opgewekt zijn, om Zijn Naam te vrezen: Immers, het komt Hem toe als de Koning der

Heidenen; het komt Hem toe, als die God, in Wiens hand ons leven en onze adem is, en bij Wie al onze paden zijn (Dan. 5:23); het komt Hem toe, als de geduchte Koning, van Wie de vrome Ethan zingt: Want wie mag in de hemel tegen de Heere geschat worden? Wie is de Heere gelijk onder de kinderen der sterken? God is grotelijks geducht in de raad Zijner heiligen en vreselijk boven allen, die rondom Hem zijn. O, Heere der heirscharen! wie is als Gij, grootmachtig, o Heere? en Uw getrouwheid is rondom U. (Ps. 19:7-9)
Over de koninklijke regering van deze geduchte God hoop ik nu wat nader te handelen, naar aanleiding van het eerste gedeelte van Psalm 97:1.
Hierin is te beschouwen:

Vooreerst, wie er regeert, namelijk: de Heere;
Ten andere, de regering zelf, welke drieledig is. Namelijk: het rijk van Zijn macht; het rijk van Zijn genade en het rijk van Zijn heerlijkheid.
Aangaande het eerste. Die hier regeert, is de Heere. Het is bekend, waarom er aan schepselen namen gegeven zijn, namelijk, om de één van de ander te onderscheiden en te kennen. In dit opzicht behoeft de hoge God geen naam; ja, Hij heeft ook alzo geen naam, omdat er maar een enig God is, Wiens aanbiddelijke onbegrijpelijkheid door geen namen kan worden uitgedrukt. Daarom zegt Agur: „Hoe is Zijn naam en de naam Zijns Zoons, zo gij het weet?" (Spreuk. 30:4) Daarom lezen wij ook, dat de met God worstelende Jakob, toen hij naar Gods naam vroeg, ten antwoord kreeg: „Waarom is het dat gij naar Mijn naam vraagt?" (Gen. 32:29) Ook lezen wij bijna hetzelfde antwoord op de vraag van Manoah, waar de Heere zegt: „Waarom vraagt gij dus naar Mijn naam? die is toch Wonderlijk." (Richt. 13:18) Uit dit alles blijkt duidelijk dat aan het goddelijke Wezen geen eigenlijke namen eigen zijn. Evenwel heeft het de hoge God behaagd zich inzonderheid door de naam Jehova, dat is in onze taal HEERE, aan Zijn volk bekend te maken, zo ook hier in de tekst.
Door deze naam, Jehova of HEERE, maakt God zich bekend als een onveranderlijke Verbondsgod, die God is van eeuwigheid tot eeuwigheid, zonder verandering of schaduw van omkering. Daarom lezen wij, dat de Heere tegen Mozes zei: „Ik zal zijn, die Ik zijn zal." (Exod. 3:14) Dat is: Ik ben getrouw in Mijn beloften en onveranderlijk in Mijn dreigementen; Ik ben van eeuwigheid tot eeuwigheid dezelfde. Van gelijke inhoud is hetgeen Johannes van de Heere, de Jehova, zegt: „Die is, en Die was en Die komen zal." (Openb. 1:4) Zo zegt ook Christus van Zichzelf in het achtste vers van ditzelfde hoofdstuk: Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde, zegt de Heere, Die is, en Die was en Die komen zal, de Almachtige. Zo zegt ook Johannes dat de verlosten in de hemel tot in eeuwigheid zingen zullen: „Heilig, Heilig, Heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was, Die is en Die komen zal." (Openb. 4:8) En nu moet ik erkennen, dat ik in de betekenis van het woord Jehova of Heere geen verder licht heb, en wil het verder aan elks onderzoek overlaten, zoekende uit dit stuk iets tot

LERING

Vooreerst, voor onbekeerde zondaren. O, zondaar! deze God, Wiens gedenknaam is Heere der heirscharen; deze God, die onveranderlijk is in Zijn dierbare beloften, die is ook onveranderlijk in Zijn geduchte dreigementen. Daarom, weet voorzeker, als gij niet waarachtig veranderd en bekeerd wordt, dan zullen u die geduchte oordelen treffen, die God in Zijn woord bedreigd heeft aan al degenen, die buiten Christus sterven. Hoort wat God van de hemel aan de onbekeerde zondaar in Zijn woord laat toeroepen: „Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan; want de vergelding zijner

handen zal hem geschieden." (Jes. 8:11) En op een andere plaats: „Daarom zegt de Heere HEERE alzo: Ziet Mijn knechten zullen eten, doch gijlieden zult hongeren; ziet Mijn knechten zullen drinken, doch gijlieden zult dorsten; ziet, Mijn knechten zullen blijde zijn, doch gijlieden zult beschaamd zijn; ziet, Mijn knechten zullen juichen van goeder harte, maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten, en van verbreking des geestes zult gij huilen. En gijlieden zult uw naam Mijn uitverkorenen tot een vervloeking laten, en de HEERE Heere zal ulieden doden; maar Zijn knechten zal Hij met een andere naam noemen." (Jes. 65:13-15) Vreselijk en verschrikkelijk zal uw lot zijn, als gij in de eeuwigheid in de handen van de rechtvaardige God vallen moet. Daarom, o mens! mocht gij hier op aarde Zijn geduchte rechtvaardigheid nog leren kennen en uw eigen verdoemelijkheid, opdat gij nog als redde- en radelozen, hulp- en krachteloze zondaren mocht leren vluchten tot Hem, die eenmaal voor zondaren Zijn hartenbloed gestort heeft, en door Wie de rechtvaardige God, behoudens Zijn goddelijke gerechtigheid, zondaren rechtvaardigen wil. Maar ook die weg zal het met u in moeten; gij zult uzelf naakt en ontbloot van alle gerechtigheid moeten leren zien: gij zult het leven uwer hand moeten verliezen, gij zult aan Jezus' voeten uw zonden moeten leren betreuren. Immers de zonden moeten toch van elk mens betreurd worden, 't zij in de tijd of in de eeuwigheid, op de aarde of in de hel. Gelukkig hij, die hier op aarde zijn zonden leert betreuren.

Ten andere, voor wedergeboren zondaren. „Wie is er onder ulieden die de Heere vreest?" (Jes. 50:10) Wij allen stonden eenmaal in ons eerste verbondshoofd Adam, in de staat der rechtheid; maar wat gebeurde er: Adam viel, ik viel, wij allen vielen. De heerlijke mens werd een ellendeling; zo hoog hij stond, zo laag viel hij. De Heere week van hem, de satan kwam tot hem; Gods beeld ging er uit, en de duivel trok er in. Nochtans, God was bewogen over sommigen uit dat gevallen geslacht; God richtte met onze stamouders in Christus een nieuw verbond op, en uit kracht van dat verbond zijt gijlieden wedergeboren en der goddelijke natuur deelachtig geworden. Nochtans heeft het de wijze God behaagd om Zijn beeld, dat wij in Adam verloren en hetwelk Zijn volk in Christus herkreeg, om dat beeld, zeg ik, hier op aarde niet volmaakt te herstellen, maar al Zijn volk met de overblijfselen des doods te laten worstelen tot aan hun sterfbed toe. Daarom is des Heeren gunstvolk nog een zeer ellendig en gebrekkig volk, dat met de zalige Groenewegen gedurig moet klagen, dat zij menigmaal ter zijde vallen, vóór ze er om denken. Ja, ik heb in dit mijn zeggen de gedurige bevinding van al des Heeren ellendig volk tot getuige. Trouwens, het is zo; nu eens wordt de arme zwakke ziel geschud in het geloof, zodat hij nog menigmaal meent te zullen moeten omkomen, klagende met een doodbrakende Heman: „Heere, waarom verstoot gij mijn ziel en verbergt Gij Uw aanschijn voor mij? Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende, ik draag Uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig." (Ps. 88:15,16) Dan weer voelt zij de zonden van binnen woelen, zodat zij genoodzaakt is om met een van des Heeren knechten te belijden: „Mijn God! ik ben beschaamd en schaamrood om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God, want onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel." (Ezra 9:6) Dan weer voelt de zwakke ziel zich onbekwaam tot enig geestelijk goed, en moet met Paulus belijden: „Wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort." (Rom. 8:26) Dan weer ondervindt zij, dat zij bijna tot een gruwelijke val kwam, zodat zij met Asaf moet getuigen: „Maar mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken, mijn treden waren bijkans uitgeschoten." (Ps. 73:2) Met één woord, Gods erfdeel is in Zichzelf vuil, melaats, onrein, onbekwaam, zwak, hulpeloos, moedeloos en ongeschikt tot al hetgeen de Heere gebiedt. Evenwel, gij arm verloren volk, Jehova is de gedenknaam van Hem, voor Wiens rekening gij staat en die u bij de

voortduur Zijn onbezweken trouw tonen zal. Zijn liefde is onveranderlijk, durende van eeuwigheid tot eeuwigheid. Gelooft het vrij, die vaderlijke betrekking die de Heere op zijn ondeugende kinderen heeft, zal niet meer of minder worden door onze afwisselende gestalten, ofschoon bij ons menigmaal die dwaze gedachten huisvesten, dat de Heere ons liefheeft, als wij ook tere liefde tot Hem gevoelen, en met terzijdestelling van de aardse dingen Hem aankleven, op Hem hopen, op Hem vertrouwen en in Hem alleen ons heil zoeken, maar dat Zijn liefde tot ons ophoudt of in toorn verandert, als wij niets anders in ons gevoelen dan dodigheid, wereldsgezindheid en lusteloosheid tot Zijn zalige dienst. Nee! de vaderlijke betrekking van koning David tussen hem en zijn goddeloze zoon Absalom bleef bestaan, niettegenstaande al diens gruwelijke boosheden, zodat David over de dood van deze booswicht nog klagende uitriep: „Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och dat ik, ik voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!" (2 Sam. 18:33) Indien het nu waar is dat deze vader zijn goddeloze zoon niet kon vergeten, veel minder zal de genadige God Zijn ondeugende kinderen ooit vergeten, die „Hij heeft liefgehad met een eeuwige liefde, en daarom getrokken met goedertierenheid." (Jer. 31:3) Nee, hoort wat de Heere dienaangaande zegt: „Want dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; alzo heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen noch u schelden zal." (Jes. 54:9) Dus dan, o volk van God, die God, Wiens gedenknaam is: HEERE DER HEIRSCHAREN, die God is geen wankelende God, maar blijft dezelfde voor al Zijn ellendige schapen van nu aan tot in der eeuwigheid. En hiermee heb ik naar mijn zwak vermogen het eerste deel van den tekst al stamelende afgehandeld.

Nu nog iets aangaande des Heeren drieledige regering. Ten eerste over het koninkrijk van Gods macht of het rijk der natuur. Dit koninkrijk strekt zich uit over hemel, aarde en hel, over al wat geschapen is.

Ten eerste. God regeert over de hemel; daarom zegt David: „De Heere heeft Zijn troon in de hemelen bevestigd en Zijn koninkrijk heerst over alles," (Ps. 103:19) en op een andere plaats: „Die Zijn opperzalen zoldert in de wateren, die van de wolken Zijn wagen maakt, die op de vleugelen des winds wandelt." (Ps. 104:8)

Ten tweede. God regeert over de engelen. Hij maakt Zijn engelen geesten, „die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen." (Hebr. 1:14)

Ten derde. God regeert over de duivelen, hetwelk onder vele andere plaatsen ook blijkt uit Markus, waar de Joden van Jezus zeiden: „Wat nieuwe leer is deze, dat Hij met macht ook de onreine geesten gebiedt en zij Hem gehoorzaam zijn?" (Mark. 1:27) En Hij wierp vele duivelen uit, en liet de duivelen niet toe om te spreken, vs. 34 enz.

Ten vierde. God regeert over de aarde. „Hij brengt de wind uit Zijn schatkamers voort." (Ps. 135:7) „Hij zendt Zijn bevel op aarde, Zijn woord loopt zeer snel, Hij geeft sneeuw als wol, Hij strooit de rijm als as, Hij werpt Zijn ijs daar heen als stukken; wie zou bestaan voor Zijn koude?" (Ps. 147:15-17) „Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten en het kruid ten dienste der mensen, doende het brood uit de aarde voortkomen." (Ps. 104:14)

Ten vijfde. God regeert over de zee. „Hoe groot zijn Uw werken, o Heere! Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt, het aardrijk is vol van Uw goederen. Deze zee, die groot en wijd van ruimte is, daarin is 't wriemelende gedierte, en dat zonder getal, kleine gedierten met grote." (Ps. 104:24,25)

Ten zesde. God regeert over zon, maan en sterren, gelijk Jezus zegt: „Hij doet Zijn zon opgaan over bozen en goeden." (Matth. 5:45) En „Hij telt het getal der sterren en noemt ze alle bij namen." (Ps. 147:4)
Eindelijk. God regeert over de mens. De Heere beschikt Zijn komst in de wereld, waarover David zo heerlijk zingt, zeggende: „Ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben." (Ps. 139:14) Ook beschikt de Heere zijn verdere levensweg. „Ik weet dat bij de mens zijn weg niet is; het is niet bij de man, die wandelt, dat hij zijn gang richt." (Jer. 10:23) Ook beschikt de Heere des mensen voor- en tegenspoed, zijn gezondheid en ziekte. Daarom staat er: „Want Hij doet smart aan en Hij verbindt; Hij doorwondt en Zijn handen helen." (Job 5:18) Eindelijk regeert God over ons einde, en bestemt de dag en het uur van onze dood; Hij bestemt onze dagen en het getal onzer maanden is bij Hem, Hij heeft onze bepalingen gemaakt die wij niet overgaan zullen." (Job 14:5)

TROOST

Vromen! Grotelijks is dit rijk der natuur tot uw vertroosting. Zon, maan, sterren, aarde, hemel, engelen, duivelen en alles waarover God regeert, staat tot uw dienst. Wil God een vrome Jozua van zijn vijanden verlossen, dan laat Hij zon en maan stilstaan tot een volle dag toe. (Joz. 10:13) Wil God Zijn Israël uit de hand der Kanaänieten verlossen, dan laat Hij de sterren uit hun loopplaatsen strijden tegen Sisera. (Richt. 5:20) Wil God Zijn volk vrijmaken van een oproerige Korach, Dathan en Abiram, dan laat Hij de aarde haar mond openen om ze levend te begraven. (Num. 16:32,33) Evenzo is het ook met al de andere onderdanen van dit rijk der natuur; God gebruikt ze allen om Zijn uitverkorenen te dienen. Wil God een vrome Lot uit het gruwelijk Sodom redden, Hij zendt Zijn engelen om hen te leiden, (Gen. 19); wil God Zijn drie vrome jongelingen in de gloeiende oven bewaren, Hij zendt Zijn engel bij hen om ze te bewaren. (Dan. 3) Wil God een vrome Daniël in de leeuwenkuil bewaren, Hij zendt Zijn engel bij hem. (Dan 6) Wil God een arme ootmoedige schuldbelijder vertroosten, Hij zendt een engel tot hem om tot hem te zeggen: Gij zijt een zeer gewenst man. (Dan. 9:28) Eindelijk, want het is te veel om op te tellen, God zal eenmaal die zalige troongeesten uitzenden in de vier hoeken der aarde, om de Zijnen te vergaderen tot die grote hemelse bruiloft, waar geen Lot zijn godvruchtige ziel meer kwellen zal; waar geen Daniël meer in de kuil zal geworpen worden; waar niet een enige ziel meer zal behoeven te kermen over zijn droevige zonden, noch over moedeloosheid, twijfelmoedigheid of verberging des Heeren. Maar dan zullen al Gods arme en ellendige gunstgenoten, tot in eeuwigheid roemen en juichen over de rijkdom der vrije genade, waardoor zij daar gekomen zijn. Doch niet alleen de engelen, maar ook de duivelen moeten tegen hun wil en buiten hun bedoeling voor des Heeren volk meewerken. Zou een Paulus zich op Gods genadegaven verheffen, God zendt hem een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans om hem met vuisten te slaan. (2 Kor. 12:7) En niet alleen was de satan hier nuttig voor een grote Apostel, maar hij is het ook menigmaal voor zwakke en twijfelmoedige zielen. Waarlijk menigmaal gebeurt het, dat de satan het middel is om de trage ziel aan de voeten van de Heere Christus te brengen, roepende: Zie het toch, o Heere! of ik ook nog op een schadelijke weg ben, welks einde de eeuwige dood zijn zou, enz. En zo is het gehele koninkrijk van Gods macht werkzaam, om Gods erfdeel over de golven van deze wankelbare zee heen te brengen naar het huis van hun zalige rust.

LERING

Maar is dit koninkrijk van Gods macht zo tot vertroosting voor Gods gunstgenoten, niet minder behoort het tot hun lering en opwekking dienstbaar te zijn. Trouwens de ganse Schepping, al de schepselen Gods zijn als zo vele stemmeloze predikers, die de vrome toeroepen, met Israëls dichter: Looft de Heere, want Hij is goed; want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid. (Ps. 136:1) Ach, wat is het te bejammeren, dat onze ziel menigmaal zo aan het zondige stof kleeft, en dat daarom onze ogen zo menigmaal voor dat schone boek der pronkende natuur gesloten zijn; in plaats dat wij God zouden verheerlijken in Zijn werken. O, wat staan ons toch de handen verkeerd tot de betrachting van datgene, waardoor God kan verheerlijkt worden. Niets is toch onze eigen kunst dan dat verfoeilijke zondigen; ach, wat zijn onze gedachten vaak zondig werkzaam bij het aanschouwen van de goddelijke schepping; namelijk: om maar schat bij schat te rapen, alsof wij enige eeuwen hier zouden blijven. Hoever David gevorderd was, om de Heere in de schepping te verheerlijken, blijkt ons bijzonder uit de 104de Psalm. Ook leerde de Heere de profeet Jeremia uit de werken der natuur; namelijk in het huis van een pottenbakker. (Jer. 18:1-4) En ook voor ons staan er zoveel preekstoelen, waaruit wij des Heeren heerlijkheid behoorden te leren kennen. Het zou voor ons een bijzonder voorrecht zijn, als wij door het boek der natuur zo gedurig mochten worden opgeleid tot hemelse overdenkingen; en waarlijk, hierin zou de ziel een aangename bezigheid vinden, namelijk als bij het aanschouwen van de zon de ziel mocht werkzaam worden met die heerlijke Zon der gerechtigheid, wier verwarmende stralen onze koude ziel zo gedurig nodig heeft en van welke ook de Heere beloofde: Ulieden daarentegen, die Mijn naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en daar zal genezing zijn onder zijn vleugelen. (Mal. 4:2)

Ten tweede: Als bij het aanschouwen van de wolken de ziel werkzaam mocht worden met die heerlijke verschijning van Christus bij de voleinding der wereld, als de wolken Hem als een troon zullen zijn, om daarop gericht te houden, met zijn vele duizenden heiligen. Immers behoorde deze grote zaak wel het gedurig onderwerp te zijn van des Heeren volk. Daarom ook zegt Johannes: Ziet, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien. (Openb. 1:7)

Ten derde: Als bij het aanzien van de bergen, de ziel mocht gedenken aan dat in eeuwigheid gestaafde zoutverbond, waarvan de Heere zegt: Bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere uw Ontfermer. (Jes. 54:10)

Ten vierde: Als de ziel bij het aanzien des hemels mocht gedenken aan dat zalige woonhuis, waar eenmaal al de huisgenoten zullen samen zijn om voor eeuwig verenigd nooit weer te scheiden. Laat ik er dit

Ten vijfde eindelijk nog bijvoegen. Als de ziel bij het aanschouwen der grafsteden mocht gedenken aan zijn al opkortende reis naar het land der eeuwigheid, en dat zijn lichaam eerlang ook liggen zal op die plaats, waarvan Job zegt: Daar houden de bozen op van beroering, en daar rusten de vermoeiden van kracht; daar zijn de gebondenen samen en rusten; zij horen de stem des drijvers niet. De kleine en de grote is daar, en de knecht vrij van zijn heer. (Job 3:17-19) Waarlijk, dachten wij wat meer aan onze dood, wij waren dan wellicht wat minder gebonden aan de dingen dezer wereld. Bedachten de vromen wat meer dat onze zielloze lichamen ook eerlang liggen zullen op de plaats der verrotting, wij hadden wellicht wat minder te doen om ons haar te krullen, en onszelf op te pronken.

LERING VOOR DE ONBEKEERDEN

Zondaren! Ook voor ulieden behoorde dit koninkrijk van Gods macht tot lering te zijn. Die God, die regeert en blijft regeren over de ganse schepping, die regeert ook over u. Met die God zult ook gij te doen krijgen, als Hij uw adem zal wegnemen, en uw ziel zal oproepen om voor Hem te verschijnen; van die God zult gij, als gij onbekeerd gaat sterven, uw vonnis ontvangen, om voor eeuwig te gaan naar de plaats der verdoemenis, waar de rook der pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid. Maar ook die God, die over alle dingen regeert; die God, die macht heeft over hemel, aarde, hel en duivel; die God, die na een langdurige winter de natuur weer doet herleven, en de verstorven velden weer groen en heerlijk doet worden; diezelfde God, en ook die alleen, kan uw verharde harten veranderen en bekeren. Gelukkig zou gij daarom zijn, als gij dit zware werk van Hem mocht vragen, biddende aanhoudend met het boetvaardige Efraïm: Bekeer mij, Heere, zo zal ik bekeerd zijn. (Jer. 31:18) Zondaar! ach, val in uw binnenkamer nog aan Zijn voeten neer; bid Hem om ontdekkende genade door Zijn Heilige Geest, opdat gij moogt leren kennen, hoe te beklagen gij met alle mensen in Adam geworden zijt, opdat gij als een arme zondaar tot Christus mocht vluchten, om in Zijn wonden te schuilen, met al de dodelijke kwalen van uw arme ziel. Zondaar! deze weg zal het met u in moeten; uw zedigheid en uw onberispelijk gedrag zullen u er niet kunnen brengen. Nee, het zal Christus moeten zijn, en ook die alleen, of gij zult de hemel moeten missen als gij sterft.

NU NOG IETS OVER HET RIJK DER GENADE

De Heere regeert ook over het rijk der genade, hetwelk is die bijzondere regering Gods over Zijn uitverkoren erfdeel, dat gekocht is door het dierbaar bloed van Christus. Dit koninkrijk is een wonderlijk en onbegrijpelijk rijk.
De Heere Christus zegt ervan: Zoekt eerst het koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid en alle andere dingen zullen u worden toegeworpen. (Matth. 6:33) Dit koninkrijk richtte God op na onze droevige val in Adam, en Hij heeft het onderhouden en bewaard tot heden toe, en zal het bewaren tot aan de voleinding der wereld. Om van dit koninkrijk te spreken, laat mij zo min de tijd, als mijn geringe kennis toe; daarom zal ik kort daarover handelen, en het verder onderzoek aan ieder in het bijzonder overlaten. De vergadering van mensen, die deel hebben aan Christus en Zijn aangebrachte heilgoederen, wordt een koninkrijk genoemd om de volgende redenen:
Ten eerste: Omdat zij waarlijk een koning hebben; o! het arme volk is niet zonder koning. O, nee! zij hebben een Koning, en niet een koning zoals Israël, na de dood van Salomo, toen Rehabeam koning was geworden in zijns vaders plaats, over wiens hardheid Israël veel te klagen had, omdat hij het volk drukte met een buitengewoon zware belasting. Nee; het is een zachtmoedige en zeer rijke Koning, die van Zijn volk geheel geen belasting neemt, maar niets anders doet dan geven en de ene rijkdom na de andere schenkt. Hij geeft aan elk van Zijn onderdanen, zoveel als Hij weet dat zij dragen kunnen; de een genade om schuld te belijden; de ander genade om zijn zonden te betreuren en verzoening te zoeken in het kruisbloed; weer een ander om de vergeving zijner zonden met vaste verzekerdheid te geloven; weer een ander om zich in des konings heerlijkheid te verheugen met een onbeschrijfelijke vreugde; en weer een ander geeft hij genade, om, aan het einde van de strijd gekomen, bemoedigd in Hem te sterven. Ziet, deze schatting geeft die Wonderkoning in plaats van dat Hij iets zou nemen. En al is het nu, dat de blinde wereld niet veel heil ziet in dat schuld belijden en zonden betreuren, dat kan ons niet deren; wij weten, dat het des Konings geschenken zijn, waarbij de ziel kan leven.

Ten tweede: Het wordt een koninkrijk genoemd, omdat Koning Jezus onderdanen heeft; Hij is geen koning zonder volk, nee, Hij heeft duizenden onderdanen op aarde; en dat is dat arme slechte volk, dat volk dat zichzelf heeft leren kennen als vuil, arm, slecht, dwaas, krachteloos, ja geheel ellendig, die geen enkele goede zucht kunnen doen en het ook nooit uit zichzelf zullen leren. De onderdanen van Koning Jezus zijn zeer gelijk aan sommigen van Sauls onderdanen, die ten tijde toen David met zijn gering leger in de woestijn was, van Saul vluchtten, en zich bij David schaarden. En dat waren geen rijke en aanzienlijke lieden, maar het waren mensen die benauwd waren en wier ziel bitter bedroefd was en die een schuldeiser hadden. (I Sam. 22:2) Toen deze vluchtelingen bij David kwamen, werden ze zeer gretig aangenomen en zo was David koning over een deel arme lieden. Naar mijn inzien was David ook hierin een voorbeeld van de betere David. Immers, zij die bedroefd van geest en benauwd van hart zijn, en een schuldeiser hebben, die tienduizend talentponden eist, waarvoor zij geen penning bezitten, die vluchten naar de geestelijke David. En pas zijn zij aan de grenzen van Zijn leger gekomen, of Hij loopt hun tegemoet, omhelst ze en neemt ze in Zijn veracht legertje aan; groot is de gelukstaat van zulke verachte lieden; want dit kleine leger behoeft niet lang in de woestijn te blijven. Nee, vreest niet, gij klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen ulieden het koninkrijk te geven. (Luk. 12:32)

Ten derde: Het wordt een koninkrijk genoemd, omdat het ook wetten heeft. O ja, wetten, goede wetten, heerlijke wetten. En zo velen er naar deze regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid. (Gal. 6:16) Maar als ze niet spreken naar deze woorden, dan zal 't zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben. (Jer. 8:20) Die wetten blijven tot in der eeuwigheid. (Jes. 40:8) Deze wetten zijn geen harde wetten, nee, zij zijn zacht en liefelijk. Daarom zegt David ervan: Hoe lief heb ik uw wet, zij is mijn betrachting de ganse dag (Ps. 119:97), enz.

Ten vierde: Alle koninkrijken hebben hun bestrijders. Zo ook dit koninkrijk. Leest de Heilige Schrift, en gij zult vinden, dat er geen koningen zonder oorlogen gestorven zijn. Zolang de zonde op de wereld geweest is, zolang zijn er ook droevige oorlogen geweest, die voortkomen uit de afgrond van de hoogmoed van de zondaars. Christus' koninkrijk heeft ook een zeer hoogmoedige vijand, die duizenden van allerhande soorten van krijgsknechten onder zich heeft; namelijk, de oude slang met al zijn zaad. (Openb. 12:1) Deze vijand heeft zich in het paradijs al in de wapens gezet en zal tegen alle vromen strijden tot aan de jongste dag toe en ook geen uur langer, want dan gaat het volk des Heeren met lichaam en ziel ten hemel, en de slang met al zijn onderhorigen naar de afgrond des eeuwigen verderfs.

Ten vijfde: Het wordt een koninkrijk genoemd, omdat het zijn gezanten heeft. Deze gezanten zendt de Koning van Zijn kerk in Zijn koninkrijk en buiten Zijn koninkrijk. In Zijn koninkrijk zendt Hij hen met deze last: Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is. (Jes. 42:1,2) Ook moeten zij in Zijn koninkrijk de ongehoorzamen bestraffen; daarom zegt de Heere tot hen: Roep uit de keel, houd niet in, verhef uw stem als een bazuin, en verkondig Mijn volk hun overtredingen en het huis Jakobs hun zonden. (Jes. 58:1) Buiten Zijn koninkrijk zendt Hij hen om volk uit 's vijands land voor Hem aan te werven en te roepen: zo bidden wij u van Christuswege, laat u met God verzoenen. (2 Kor. 5:20)

Eindelijk ten zesde: Het wordt een koninkrijk genoemd, om deszelfs koninklijke goederen. De koning geeft aan de Zijnen genoeg voor de tijd en genoeg voor de eeuwigheid. Hij belooft hun hier op aarde: uw brood zal zeker zijn. (Jes. 33:46) Daarom zegt ook David: De jonge leeuwen lijden armoede en honger, maar die de

Heere zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed. (Ps. 34:11) En Hij belooft hun na dit leven de eeuwige zaligheid, zeggende: Vreest niet, gij klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het koninkrijk te geven. (Luk. 12:32)

Omdat ik weinig van dit koninkrijk weet, zal ik er nu niet meer van schrijven. Nochtans weet ik er dit nog van, dat het zeer gelukkig is om een onderdaan van dit koninkrijk te zijn; want die hier Jezus tot zijn Koning heeft, die zal ook de hemel tot zijn eeuwige woonplaats hebben. Maar wij mogen er dit wel bij onthouden, dat wij geen onderdanen van Koning Jezus worden door geboorte of door goede opvoeding, want dan waren Ismaël, Ezau, Absalom, Cham en meer anderen het ook wel geweest. Wij worden het ook niet door een zedig gedrag, want dan was die arme rijke jongeling het ook wel geweest en zoveel Schriftgeleerden en Farizeeën, die evenwel Jezus' bitterste vijanden waren. Maar wilt gij weten wat ons onderdanen van Christus maakt? Wedergeboorte. Kent gij dat, o arme medezondaar? Maar ik zal eens iets nader vragen. Hebt gij ooit leren zien, dat gij geboeid was in de kluisters van de vorst der hel, en in de volstrekte heerschappij der zonde? En hebt gij hierdoor leren zien, dat gij van nature een vijand zijt van God en goddelijke zaken en ook vijandig om langs de weg van Christus' zoenverdienste, uit eeuwige genade gezaligd te worden? En weet gij ervan, wat het is als een arme vloekeling te bedelen aan des Heeren genadedeur: en de wapens van vijandschap gewillig voor des Konings voeten neer te werpen en Hem om een nieuw hart en een nieuwe geest te smeken? Kent gij dat aanbieden van uzelf aan Koning Jezus, met lichaam en ziel voor tijd en eeuwigheid, met begeerte om Hem oprecht te dienen? Zou gij blij zijn, als Hij uw last van schuld op Zijn hogepriesterlijke schouderen nam en u als vrij man liet uitgaan? Maar zou gij even zo blij zijn als Hij u van al de smetten van uw ziel verlost en uw ziel heilig maakt? Kent gij het treuren over uw zonden? Is de klacht van David in Ps. 38:9 u geen onbekende zaak? Hebt gij aanhoudende lust om gedurig in uw binnenkamer te zuchten: Ach, of mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren! (Ps. 119:5) Is uw dodigheid en gedurige hardheid des harten u een pijnlijke last, die gij bij tijden en ogenblikken gaarne anders zou hebben? Hebt gij oprechte liefde tot de vromen? Kent gij dit? Dan durf ik vrijuit zeggen, dat ik ook ulieden ken. Uw spraak maakt u openbaar, als mensen die behoren tot dat arme volk van Koning Jezus, dat eens uit dit leven zal worden overgebracht in het zalige koninkrijk der heerlijkheid, waarvan ik tot een besluit nog iets zeggen moet.

VAN HET RIJK DER HEERLIJKHEID

Dit rijk is in het wezen der zaak hetzelfde als het rijk der genade. Immers, het zijn dezelfde onderdanen en het is ook hetzelfde Hoofd; Christus is daar koning en Zijn arm volk zijn daar de onderdanen. Alleen is er onderscheid in de staat, waarin de onderdanen hier verkeren.

Ten eerste: Er is onderscheid in de staat, waarin zij verkeren. O ja! het is hier de staat der genade en daar de staat der heerlijkheid; hier de staat van gebrek en daar de staat der volmaaktheid; hier de staat van strijd en daar de staat van eeuwige overwinning; hier de staat van gedurig zuchten en daar de staat van eeuwig verblijd zijn. Waarlijk, het volk van God is hier nog zó omhangen met zonden en ellende, dat het met geen pen te beschrijven is en ook zou ik er niet graag aan beginnen om mijn zonden te beschrijven en voor de wereld openbaar te maken, want dit zou allesbehalve nuttig zijn; hiervan zal ik maar niet meer zeggen, ieder voelt de zwaarte van zijn eigen pak. Dit is echter een waarheid, dat de vromen het menigmaal moe zouden worden in de

hemel, als zij daar zo waren zoals zij hier zijn, want zij hebben immers hier wel tijden, dat zij liever koophandel drijven, dan over de zalige dienst van Koning Jezus spreken. Doch genoeg over dat vuil. In het rijk der heerlijkheid is de zonde voor eeuwig weg. Daar kwellen geen zondige gedachten meer het hart; daar is de tong niet meer een onbedwingelijk kwaad en een wereld van ongerechtigheid (Jak. 3:6), maar daar is zij een bazuin om voor eeuwig Gods heerlijkheid uit te galmen. Daar is de christen oneindig beter dan hier op aarde in zijn beste tijden. Daar is de ziel alle zonden voor eeuwig te boven gekomen. O, onuitsprekelijke heerlijkheid!
Ten andere: Er is ook onderscheid in de plaats. Hier zijn zij in een jammerdal, in een woonstede der ellende, in een wereld die in het boze ligt. De wereld is door de zonde een plaats van smart en klagen en als Gods volk niet op de wereld was, dan was de aarde reeds een hel. O, wat een nare spelonk zou de wereld zijn, als de Geest des Heeren er geheel niet werkte. Deze aarde is voor des Heeren volk menigmaal een treurplaats. Dan eens wordt het lichaam, als het afgemat is door zware arbeid, overvallen met slaperigheid, zelfs onder het gebed; dan wordt het ziek; dan weer sterven onze betrekkingen; dan weer wordt Gods volk gepijnigd door de vijandschap der wereld; dan worden zij geschud in de zeef van de satan; want die helse woelgeest zal hen zijn pijlen naschieten tot aan de poort des hemels toe. Maar bij hun zalige dood krijgen ze een heerlijke plaatsverwisseling. Dan steekt de ziel over uit de wankelbare zee in de haven van eeuwige zalige rust in dat paleis, welks kunstenaar en bouwmeester haar Verbondsgod is. Daar zal het zijn, gelijk de Heere zegt: Deze zijn het, die uit de grote verdrukking komen; en: zij hebben hun lange klederen gewassen en hebben die wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor de troon van God en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel. En die op de troon zit zal hen overschaduwen. Zij zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte, want het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen weiden en zal hun een leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen. (Openb. 7:14,15)

TOEPASSING

Onbekeerde zondaren! gij zijt onderdanen van God, Hij regeert over u met het koninkrijk van Zijn macht, en zal alzo over u blijven regeren tot in alle eeuwigheid. Nochtans dit is u geen voordeel, maar het zal tot uw eeuwig nadeel zijn, als gij geen onderdanen wordt van het rijk der genade. Ach zondaar! mocht gij wijs worden, eer het voor eeuwig zal te laat zijn; want het lot van alle onwedergeboren mensen zal toch zijn in de plaats der verdoemenis, daar de rook van hun pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid. Maar, zou wellicht iemand denken, ik ben toch niet roekeloos, ik leef ook niet zonder bidden; ik bid gedurig, dat de Heere mij genade moge bewijzen, en met Zijn volk zalig maken; 't is goed. Maar ach, onderzoek het toch tussen God en uw eigen gemoed. Is uw leven wel een biddend leven? Weet gij wel wat het zeggen wil: van de dagen van Johannes de Doper aan wordt het koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelve met geweld? (Matth. 11:12) Is het wel de begeerte van uw ziel, om van dat knellend juk der zonden verlost te worden? Zou gij wel aan het bidden blijven tegen uw zonden, als gij die overtuiging maar uit uw hart kon weg krijgen, dat er een hel is? Weet gij ook wel dat gij een volle Jezus nodig hebt tot rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing? Is uw bidden wel een bidden uit de diepte van ellende? Kent gij wel iets van dat tollenaarsbestaan, of zijt gij aan het bidden geraakt om rijk te worden, zonder te weten dat gij arm zijt en ellendig, en blind, en naakt? Vele arme mensen zijn in hun bidden gelijk aan die heidense

schippers, waarvan de Schrift zegt: Toen vreesden de zeelieden, en riepen een iegelijk tot zijn God. (Jona 1:5) Zij bidden als hun geweten eens wakker wordt, door het horen van een ernstige preek, of door een sterfgeval; en als ze dan bidden, dan bidden zij een God aan, die zij nog nooit in Zijn strenge rechtvaardigheid hebben leren kennen, en evenzo min in Zijn genade en dienenswaardigheid. Zij bidden om de hemel zonder ooit de minste begeerte tot ware evangelische heiligheid gevoeld te hebben.

Weet voorzeker, o arme mens! als God uw begeerte vervulde en u in de hemel bracht, gij zou het er spoedig moe worden met uw onbekeerd hart; en gij zult er ook niet in komen, of gij zult wedergeboren moeten zijn. Daarom, de enige raad die ik u durf geven, is deze: Bid God om zielontdekkende genade, opdat gij moogt leren zien hoe diep ongelukkig de zonde u gemaakt heeft, en gij al zo moogt leren roepen uit de diepte. Bid God om hartreinigende genade, opdat gij door Zijn Geest bekwaam moogt worden gemaakt voor het koninkrijk der zalige heerlijkheid.

Maar gij, vrome zondaren! verblijdt u er over dat God, de Almachtige, Zijn hand aan uw verharde zielen gelegd heeft, en u getrokken heeft uit de sterke klauwen des duivels, en u onderdanen van het rijk der genade gemaakt heeft, met de zalige beloften van u eenmaal in het rijk der heerlijkheid in te leiden. O wonder boven wonder! Gij had Jezus immers nooit gezocht, toen Hij u zocht? Gij had immers nooit naar Hem gevraagd, toen Hij naar u kwam vragen en u opzocht, alsof Hij u zo nodig had? Bedenkt, en gelooft het toch, dat gij er niets nader toe waart dan Kaïn, Achab, Judas, en de grootste monsters die er ooit leefden. Nee, maar vrije genade, eeuwige ontferming, eeuwig welbehagen, naar de bepaalde vrederaad Gods, overtuigde u van uw verdoemelijkheid en bracht u als een arme duivelslaaf van nature, aan de voeten van Koning Jezus en bracht u over in het rijk der genade. En even diezelfde deugden Gods zullen u, als gij Hem hier op aarde met uw zonden lang genoeg moeite gemaakt zult hebben, ook overbrengen in het zalige koninkrijk der heerlijkheid.

Leeft daarom uit dankbaarheid, Hem tot eer; uzelf tot heil en troost, uw naasten tot stichting en de satan tot verbittering; zoekt daartoe kracht bij Hem, die u nog geen wezenlijk goed geweigerd heeft. Bedenkt dat des Konings oog overal op u is, ook het oog van uw medechristenen ziet naar u, ook het oog van de blinde wereld geeft acht op u. Daarom: vreest God!

Amen.

VIJF-EN-TWINTIGSTE OEFENING

TEKST: PSALM 4 : 7.
Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere!

Groot, ja onvoorstelbaar groot is het onderscheid, hetwelk bestaat tussen de groten dezer wereld en tussen de arme, die bijna niet weet, hoe hij van de ene dag aan de andere leven zal. De ene van deze twee onderscheiden soorten leeft in de grootste weelde, terwijl de andere moet ondervinden wat het betekent om in het zweet zijns aanschijns zijn brood te eten. De één woont in een deftig paleis, vol met sierlijke en wel opgepronkte kamers, terwijl de andere zich in een woning van riet en planken armoedig moet behelpen. De één kleedt zich in zeer fijn lijnwaad en allerlei pronksieraad, terwijl de ander met gescheurde klederen loopt en zich nauwelijks tegen de kou en de regen beschermd vindt. De één eet en drinkt niet zelden in de gruwelijkste overdaad alles wat hij slechts begeert; de ander daarentegen moet het brood der smart eten, en kan nauwelijks elke dag met de zijnen verzadigd worden. Met één woord, de één heeft weelde en de ander armoede. Hoe groot evenwel dit onderscheid ook wezen mag, dit zal bij de dag des doods ophouden, terwijl er dan volstrekt geen onderscheid zal overblijven, dan alleen een onderscheid tussen de graven en tussen de doodkisten en doodskleden van die twee onderscheiden standen; en ook dit zeer ijdel en gering onderscheid zal spoedig geheel vergaan zijn, terwijl het lichaam tot stof verteert in de graven. Immers moeten wij met de dichter zeggen: De mens nochtans, die in waarde is, blijft niet; hij wordt als de beesten, die vergaan. Men zet hen als de schapen in het graf, de dood zal hen afweiden .... en het graf zal hun gedaante verslijten, elk uit zijn woning. (Ps. 49:13 en 15) Trouwens, het graf zal ons aller gedaante verslijten en ons tot stof verteren. Wie zal honderd jaren na onze dood enig onderscheid kunnen aanwijzen tussen de beenderen van de rijken, of die der armen? Wie zal enig onderscheid kunnen opmerken tussen het geraamte van de trotse jongeling, of van de uitgeleefde grijsaard? Hieruit ziet gij, mijn vrienden, dat het grote onderscheid tussen rijken en armen in deze wereld van zeer korte duur is, en dit dus niet zo erg is, als het mensdom denkt.

Daarom hoop ik ulieden een ander onderscheiden volk in deze avond voor te houden; een tweeërlei volk hoop ik ulieden voor te stellen, in hetwelk groot onderscheid is hier op aarde, dat evenwel in het uur van de dood duizendmaal vergroot zal worden; de rechtvaardigen tot zaligheid en de goddelozen tot verdoemenis, en dan wens ik ulieden met Jozua toe te roepen: Kiest, wie gij dienen wilt. (Joz. 24:15)

Het is zeer waarschijnlijk, dat onze godvruchtige dichter deze vierde psalm gemaakt heeft in een tijd, dat hij vluchtte voor zijn vijanden, hetgeen uit de vijf eerste verzen mijns inziens niet onduidelijk blijkt. Nochtans was deze godvruchtige man niet zeer te beklagen, al moest hij voor zijn vijanden vluchten. Immers, hij had een God voor zijn hart, een God niet zoals de afgoden der heidenen, maar een God, waarvan hij getuigen mocht: Want met U loop ik door een bende, en met mijn God spring ik over een muur. (Ps. 18:30) En ook mocht hij zich onder al zijn ellende nog in die God verheugen en Zijn daden herdenken; daarom zegt hij in het achtste vers van Psalm 4: Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn.

Naar aanleiding van de tekst zal ik ulieden en mijzelf bij twee hoofdzaken bepalen.

Vooreerst bij de toestand der onbekeerde wereldkinderen,

en ten tweede bij de toestand van Gods gunstgenoten, waarna ik met enige toepassing zal eindigen.

A. De toestand der onbekeerde wereldkinderen vinden wij in het eerste lid van ons tekstvers, waar David zegt: Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Dat dit op de goddelozen moet worden toegepast, blijkt duidelijk uit hetgeen er van de vrome dichter op volgt, als een hartelijke bede tot God: om de verheffing van Zijn vriendelijk aangezicht. Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Ziedaar een toestand, die het duidelijke kenmerk draagt van grote ontevredenheid, en die tegelijk een teken is, dat het een schepsel het bij het andere zoekt, om zijn gapende begeerlijkheid vervuld te krijgen, zonder recht arm en ellendig tot de Schepper de toevlucht te nemen, en zonder Hem te smeken om het ware en duurzame goed. Geliefden! Altijd ontbreekt er bij de arme wereldkinderen wat aan, nooit zijn zij tevreden, omdat zij de vrede met God in hun eigen geweten missen. Ja, daarom zijn zij ellendig, al waren zij koningen van hun ambt, en al hadden zij al de schatten van de wereld. Werkelijk, een onbekeerd mens, al is hij ook nog zo rijk, hij is nochtans arm bij al zijn schatten, omdat hij de Heere mist tot het deel van zijn ziel; hij loopt daarom ook gedurig tot het schepsel, zeggende: Wie zal ons het goede doen zien? Niet dat de onbekeerde mens waarlijk het ene nodige en enig goede zoekt, en dat zoekt aan de voeten van de Heere Jezus, nee, als hij dat deed, dan zou hij het goede ook niet tevergeefs zoeken, maar het waarlijk vinden. Maar hij zoekt en verlangt naar zulke dingen, die hem naar zijn dwaze mening als goede dingen voorkomen, en die dingen zoekt hij, maar hij vindt ze nooit, hetzij dat hij arm is of rijk, want niets is er buiten God, dat des mensen geest verzadigen kan en hem de rust zijner ziel kan wedergeven, die wij door onze zonden verloren hebben. Evenwel loopt de arme zondaar te zoeken en te grijpen naar het schijngoed dezer wereld en vraagt al gedurig, terwijl hij zeer ontevreden is, nu eens aan het ene, en dan weer aan het andere schepsel: Wie zal ons het goede doen zien? Ja, zo gaat hij voort, van zijn jeugd af tot aan zijn ouderdom, en dan heeft hij het goede nog niet gevonden. Is hij nog jong en klein, dan hoopt hij, dat zijn volwassen jaren hem het goede zullen doen zien. Is hij tot de volwassen jaren opgegroeid, en ondervindt hij, dat hij dan nog het goede niet ziet, dan verlangt hij niet zelden naar een ander beroep, of een andere woonplaats, of iets anders, en hoopt, dat dit hem het goede zal doen zien, en hij door de een of andere weg komen zal tot de vervulling van zijn begeerten. Nochtans het een zowel als het ander valt hem tegen, zodat hij rust en vrede mist van zijn wieg af tot aan zijn graf toe. Wij zullen deze zaak nog iets meer in het bijzonder beschouwen, beziende de onbekeerde mens.
Vooreerst in uitwendige voorspoed;
Ten tweede in uitwendige tegenspoed;
Ten derde op zijn doodsbed.

Eerst dan in voorspoed. Als de mens overladen is met goud en zilver, en tienduizenden aardse schatten: is hij dan tevreden, leeft hij dan gerust? Nee; ga maar naar Babel en beschouwt een rijke en aanzienlijke Haman, die een schat bezat van meer dan tienduizend talenten zilver (Est. 3:9); en daarbij had hij de gunst van de Perzische koning, en genoot grote eerbewijzen van al de hovelingen van de koning, nochtans verteerde hij van verdriet en nijdigheid en had hoegenaamd geen vreugde van al zijn schatten en gaven. (Est. 5:13) Zo is het ook nog met de grote Hamans van deze aarde, die buiten Christus leven, en hun schatten tot hun goden maken. O! indien wij eens wisten, hoe bang en naar het menigmaal de rijken van deze aarde valt om iets van hun goederen te missen of op een andere manier hun begeerte te moeten nalaten, wij

zouden wellicht niet met hen willen ruilen. En al is het, dat ze niet als Haman hun leven van nijd en verdriet verteren, zo blijft er in al hun overdaad nochtans een gedurige holle begeerlijkheid over, die nooit vervuld worden zal, zodat zij zelfs in hun grootste voorspoed blijven roepen tot het schepsel: Wie zal ons het goede doen zien?
Ten tweede zullen wij de onbekeerde mens beschouwen in uitwendige tegenspoed. Is de mens in voorspoed nog niet verzadigd van de goederen van deze aarde, dan spreekt het vanzelf, dat hij het in tegenspoed oneindig minder is. Ach nee, dan is het voornamelijk: wie zal ons het goede doen zien? Treft de mens armoede en schaarsheid, dan vergaat hij bijna van verdriet; sterft zijn vee of gebeurt er een ander ongeluk, of moet hij een grote som geld uitgeven. Verhagelt zijn koren, of wordt hem de gunst van de een of andere Grote ontzegd, dan gaat hij met een hangend hoofd naar het arme schepsel en neemt zijn toevlucht tot gebroken bakken die geen water houden, terwijl hij de enige springader des levenden waters verlaat. Zendt God Zijn oordelen over een zondig land en volk zoals onze dagen; ook dan wordt de toevlucht tot het arme schepsel genomen. De één gaat erover zuchten, klagen en murmureren bij de ander om slechts zijn hart lucht te geven en tot het arme schepsel te zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Ligt de arme mens ziek, of is hij door een pijnlijke plaag gekweld, ook dan wijkt het onbekeerde hart geheel van de Heere, en vraagt slechts aan een wijze medicijnmeester: Wie zal ons het goede doen zien?
Ten derde zullen wij de ongelukkige, buiten God levende zondaar beschouwen op zijn doodsbed. O ja, dan is het ook menigmaal tot het machteloze schepsel vluchten; eerst tot wijze en vermaarde dokters, en indien de bleke dood tegen alle middelen aan hoe langer hoe meer de bedstede begint te naderen, dan worden niet zelden de vromen geroepen, inzonderheid als het geweten wakker wordt, al is de stervende er ook in al zijn gezonde dagen een gezworen vijand van geweest. Ja, dan moeten menigmaal de vromen komen, omdat de wanhopende ziel dan niet zelden de kaken van de hel geopend ziet, en nochtans grote begeerte heeft om, zoals de goddeloze Bileam, de dood der oprechten te sterven. O, naar en vreselijk doodsbed der goddelozen! Dan roepen zij nog tot de gebroken bakken: Wie zal ons het goede doen zien? Doch alles tevergeefs; de lamp der goddelozen wordt dan uitgeblust in zwarte donkerheid, en een eeuwig ongelukkig lot zal tot in alle eeuwigheid hun deel zijn.
Ziet, zo heb ik dan iets gezegd aangaande de toestand der arme wereldkinderen.
En van dezulken zegt nu de dichter dat er velen zijn. Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Dit leert ons, dat de weg ten hemel een smalle weg is, waarop er weinigen wandelen, en dat daarentegen de weg tot het eeuwig verderf breed is, en door velen bewandeld wordt. „Velen," zegt David in zijn tijd, „zeer velen," moeten wij zeggen in onze tijd; ja zeer velen leven er buiten God, zeer velen zijn onbekeerd, zeer velen naderen met grote treden de wijde poort des verderfs, en ook zeer velen zullen er verloren gaan, en slechts weinigen zullen de enge hemelpoort vinden. Vrienden! Ach, laat dit ulieden toch ten hoogste bezorgd maken om toch bij uw dood de enge poort niet mis te lopen.

B. In de tweede plaats zullen wij kort de toestand beschouwen van des Heeren gunstgenoten. De toestand van Gods volk vinden wij in het tweede lid van het tekstvers in deze woorden: Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere! Dit is waarlijk andere taal, en ook gesproken door een ander volk. Moet de onbekeerde twijfelachtig vragen: Wie zal ons het goede doen zien? de wedergeboren mens vraagt dat niet. Nee, hij weet wel, wie hem het waarlijk goede kan doen zien, en daarom is het ook het gedurig gebed van een arme Christen met David: Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere! Deze woorden verklaar ik kort aldus: Door het

aanschijn of aangezicht van een mens leren wij hem van anderen onderscheiden en kennen. Wonderlijk is het, dat ieder mens onderscheiden is in zijn aangezicht van al de anderen; werkelijk, niet weinig blinkt daarin de wijsheid van de almachtige en wijze Schepper uit. Nu, aangezien alle mensen dan van aangezicht onderscheiden zijn, daarom zijn ze ons door het aangezicht kenbaar uit anderen, zodat wij ze leren kennen aan hun aangezicht. Als nu David tot de Heere zegt: Verhef over ons het licht van Uw aanschijn, of: laat ons het licht van Uw aanschijn, of aangezicht, zien, dan wil hij er het volgende mee te kennen geven: o Heere, leer Gij ons toch maar, dat wij U recht mogen leren kennen; de goddelozen mogen dan het goede buiten U zoeken, wij weten door Uw genade beter; wij weten dat het het eeuwige leven is U te kennen, de enige en waarachtige God en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt. (Joh. 17:3) Leer ons dan U kennen, en openbaar U niet alleen aan ons in de werken der natuur, nee, openbaar U ook aan onze zielen, zoals Gij dat niet doet aan de blinde wereld. Ziet, meer kan ik tot verklaring van deze tekst niet zeggen.

Nu zal ik nog kort iets zeggen, hoe dat de Heere zich kenbaar maakt door het licht van Zijn aangezicht.

Vooreerst. De Heere maakt zich kenbaar door de bewijzen van Zijn volmaaktheden. Ziet slechts de heerlijke boomvruchten en de gehele inzameling van de zomertijd: ziet ook de heerlijke bloemen, welke Salomo's heerlijke klederen in schoonheid overtreffen, en gij zult immers niet kunnen ontkennen, dat Gods goedheid ondoorgrondelijk is. Hoort ook slechts het verschrikkelijk geluid van de stem van God in de donder en in het weerlichten en gij zult niet kunnen ontkennen, dat God grotelijks geducht is in de raad Zijner heiligen en vreselijk boven allen, die rondom Hem zijn (Ps. 89:8), en dat de God der ere dondert, en met kracht Zijn stem op de wateren verheft. Ps. 29.

Ten tweede. Nog veel meer heeft God Zich kenbaar gemaakt en door daden Zijn aangezicht laten zien, ja Zich geopenbaard in al Zijn volmaaktheden door het zenden van Zijn grote Schoot- en Wonderzoon, en hierop zal zeker de dichter grotelijks het oog gehad hebben. Immers, hij en al de godzalige aartsvaders verlangden, dat zij de beloofde Heere Christus mochten aanschouwen, hoewel het hun niet mocht te beurt vallen. David verlangde naar de Heere Jezus en riep reeds in zijn tijd: Verhef Gij over ons het licht van Uw aanschijn, o Heere! En waarlijk, nergens zal meer het aangezicht des Heeren kenbaar worden dan in dit eeuwige wonder, waarin al Gods aanbiddelijke deugden openbaar worden aan des Heeren gunstgenoten.

Ten derde. Nochtans heeft iedere ziel in het bijzonder het nodig om de Heere te leren kennen, en dus ook daarom in het verborgen te smeken en gedurig met de dichter te bidden: Verhef Gij over ons het licht van Uw aanschijn, o Heere! En waarlijk, dat is ook de gedurige hartelijke zucht van alle oprechte zielen. Wil ik eens naar der vromen ondervinding enige nadere eigenschappen van een Godzoekende ziel voorstellen?

Vooreerst. Hij kan zijn ziel bij de zwijnendraf der aardse dingen niet meer voeden, maar hij is hongerig geworden naar een andere spijs, en heeft grote begeerten om de Heere te dienen, niettegenstaande hij door zijn gruwelijk bederf van binnen gedurig dwarsgezeten en in zijn voortgang op de weg ten hemel belet wordt.

Ten tweede. Hij kan net zomin meer leven bij de zwijnendraf van zijn eigen goede deugden en plichten, waaraan hij in de dagen van zijn blindheid overvloed meende te hebben; maar ziet nu, dat hij een goddeloze is, die een borg nodig heeft om hem met God te bevredigen.

Ten derde. Zo iemand, die werkelijk de Heere zoekt en om het licht van Zijn aangezicht verlegen is geworden, die is met de begeerten van een luiaard niet tevreden. Hoewel hij wel weet, dat zijn zoeken en bidden hem niet voor God

rechtvaardigen kan, zo weet hij nochtans, dat God hem aan de vlijtige waarneming der middelen heeft gebonden. En daarom roep ik in het voorbijgaan nog aan al mijn lieve medezondaren toe: Geliefden! wilt gij in de morgenstond de natuurlijke zon zien opgaan, dan moet gij uw aangezicht naar het Oosten keren, en hoewel gij dan met dat zien naar het Oosten de opgang der zon niet kunt bevorderen, zo kunt gij nochtans de zon zien, dadelijk als zij komt, hetwelk gij niet kunt, als gij u verbergt in donkere holen, en daar de ogen gesloten houdt. Zo ook hier, vrienden! houdt u eenvoudig en gedurig biddend onder de middelen; zoekt des Heeren aangezicht in het verborgen; bidt zonder ophouden; strijdt om door de enge poort in te dringen; houdt standvastig aan bij de Heere Jezus.
Ten vierde. Een ziel die met de dichter om des Heeren aanschijn is verlegen geworden, heeft ook zelfs onder het twijfelmoedig zoeken meer innig zielsbehagen in het aanhangen van de Heere dan in al de schatten van het Egypte dezer wereld.
Ten vijfde. Zo'n ziel is niet altijd blij en opgeruimd, maar vaak bedroefd over haar zonden, die een oorzaak zijn van verberging van dat licht van Gods aanschijn, waarom de vrome dichter zo zeer verlegen is.

TOEPASSING

Geliefden! velen, ja zeer velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? En weinigen, ja zeer weinigen, hebben ootmoedig leren roepen: Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere! Onbekeerde mens! gij, hetzij gij oud zijt of jong, rijk of arm, zedig of roekeloos, gij behoort nog onder die zeer velen, die nog op de brede weg des verderfs verkeren, en als gij zo blijft, zult gij eenmaal onder die zeer velen zijn, die voor eeuwig in de hel liggen. Daarom, o medezondaar! hoor toch nu het nog tijd is naar de stem van de vriendelijke Zaligmaker, die u nog tot Zich nodigt en u om uw hart vraagt. Ach, laat Hem dan toch niet tevergeefs om uw hart vragen. Immers, Hij vraagt niet om uw hart om het te verderven en in de hel te werpen, maar om het te bekeren, te reinigen, te genezen en voor eeuwig gelukzalig te maken. Ook vraagt Hij niet om uw hart, opdat gij het eerst zou reinigen; nee, ach, geef het maar zo vuil als het is, opdat gij het u niet te laat beklaagt; want eenmaal zal het voor eeuwig te laat zijn. En waarlijk, het onderscheid tussen bekeerden en onbekeerden is hier op aarde groot, maar hoe groot het in de eeuwigheid zijn zal, kan ik u niet nauwkeurig vertellen, al waren al de haren van mijn hoofd vaardige tongen. En daarom bid ik u uit medelijden mijns harten: Kies toch de Heere en Zijn zeer zalige dienst!
Maar gij, die bekommerd zijt wegens uw zonden, en begeerte hebt om de Heere te vrezen, en gedurig met uw schuldige ziel naar de nodigende Jezus hebt leren vluchten, en bidt: Verhef Gij over mij het licht Uws aanschijns, o Heere! Gij zijt waarlijk onder de zeer gelukkigen te rekenen, mijn vrienden! Want wezenlijke bekommering over de zonden en begeerte om de Heere oprecht en teer te vrezen, het gedurig lopen met uw zonden naar de genadige Borg, omdat u Zijn nodigende roepstem gelooft en begeert om de Heere en uzelf recht te leren kennen; en die gedurig aanhoudt in uw binnenkamer: deze zaken, zeg ik, zijn geen vruchten van uw goddeloze natuur, maar vruchten van het kruis van de Zaligmaker en van Zijn verworven Geest. Maar gij zult wellicht zeggen: Ik vind mij zozeer gelijk aan de lieden van deze wereld, ik wil ook nog zo graag het goede van deze nietige wereld zien; ik zoek het ook zo vaak bij het arme schepsel, en verlaat zo de springader van het levende water; ik ben aldus bevreesd, dat ik buiten Christus leef, op die brede weg, aan welks einde de wijde poort des verderfs is. Ik antwoord: Zielen! gij die aldus klaagt, ik geloof uit eigen droevige ervaring, dat gij u deze droevige ongestalte niet inbeeldt, maar dat het maar al te waar

is, dat gij zo gesteld zijt; en dat er ook nog veel meer verschrikkelijk kwaad van binnen bij u verborgen is, dat gij ten dele zelfs nog niet kent, en voor een deel ook wel kent, maar dit, voor geen schatten van de wereld, aan de besten van uw vrienden zou willen openbaren. Maar nu is het de grote vraag of gij al deze boosheden naar de lust uws harten doet, dan of ze bij u veroordeeld zijn, zodat uw ziel waarlijk verheugd zou zijn, als gij van al uw bederf verlost werd en de Heere zonder gebrek kon dienen. Indien dat zo is, weet dan tot uw troost:

Ten eerste: dat de beste der godvruchtigen over deze verdorvenheden te klagen heeft, en meer te klagen heeft dan gij wel denken zou, ja meer dan hij u zou durven vertellen.

Ten andere: dat het al genade is, dat God u de wonden van uw ziel ontdekt heeft, en zodanig ontdekt heeft, dat gij er waarlijk mee naar de dierbare Hogepriester vlucht, die waarlijk medelijden heeft met al uw zwakheden, die Hij oneindig beter kent dan gij. Zeker, het is een teken, dat de zon der gerechtigheid haar lichtstralen in uw ziel geopenbaard heeft. En al staat die zon bij u nog niet tot de volle middaghoogte, geen nood, zij zal haar verlichtende en verwarmende stralen niet inhouden, maar steeds voortgaan tot zij de volle middaghoogte heeft bereikt. Al is dit nu nog zo niet, de Heere is getrouw en zal niet laten varen de werken van Zijn handen. Het gaat waarlijk met de leiding en verlichting van de Heilige Geest zoals met de natuurlijke zon. Indien gij de zon in de vroege morgen ziet opgaan, zo is zij immers niet dadelijk tot haar volle middaghoogte? Nee, de zon gaat langzaam voort en klimt niet in een ogenblik tot de volle hoogte; nochtans is al het licht der zon, hetzij zij hoog of laag aan de hemel staat, ja zelfs dat licht, hetwelk wij vóór zonsopgang in het oosten zien, terwijl de zon nog niet boven de aarde is, dat licht zeg ik, is nochtans ook al van de zon. Zo is het ook met de oprechte heilbegerige zielen. Hun hart is van nature het eigendom van de Satan, een modderpoel van zonden, een zitplaats der goddeloosheid, en een prooi voor de eeuwige verdoemenis! Maar wat is er gebeurd? De Machtige Jakobs heeft Zijn hand aan hen gelegd; de zon der gerechtigheid is met haar licht in hun ziel gekomen en heeft hen bij dat licht leren zien dat ze ellendig waren; hen leren kennen, dat ze een borg nodig hadden; hen leren treuren over hun boosheid; hen leren bidden om vergeving in het bloed van de Borg; hen leren aanhouden in hun binnenkamer; hen leren zuchten om een nieuw hart; hen leren jagen naar des Heeren dienst, en hen leren grijpen naar de volmaaktheid, zodat zij gedurig zuchten: Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere!

Ziedaar, dit houd ik voor aanvankelijke verlossing, waarop de volkomen verlossing volgen zal, van al wat de ziel kwelt bij de ure des doods, en ook van het geweld des grafs bij de dag der zalige opstanding, als het van het ganse christendom volkomen zal waar zijn, dat de Heere aldus belooft: De God des vredes zelf zal de Satan haast onder uw voeten verpletteren. Rom. 16:20. Daarom, gij zwakke zielen, houdt toch moed, en erkent het toch, dat des Heeren werk in u is en kleeft Hem maar gedurig aan om vermeerdering van troost, van licht en heiligheid, opdat gij met grote treden moogt voortwandelen op de weg der gerechtigheid, van kracht tot kracht voortgaande, totdat gij eenmaal voor God in Sion zult verschijnen, waar gij u voor eeuwig in des Heeren daden verheugen zult, zonder dat er ooit een donkere wolk van zonde of twijfelmoedigheid tussen de zon der gerechtigheid en uw ziel komen zal.

Voordat ik eindig, zal ik al des Heeren volk nog bij de volgende zaken zoeken te bepalen.

Ten eerste. O vromen! bedenkt toch in nederige verwondering, dat gij eertijds buiten God leefde en vrijwillige en gewillige slaven van de satan was, tegen wie gij thans de

strijd door des Heeren genade hebt aangebonden. Denkt gedurig aan uw ellendige afkomst, opdat het uw ziel nederig zal maken.
Ten tweede. Weest zeer verheugd, dat uw hart in de handen van de Machtige Jakobs geraakt is. Waarlijk, indien Hij u niet gezocht had, dan hadt gij Hem ook nooit gezocht, maar dan was uw hart een moordkuil van de overheersende zonden gebleven en eenmaal een prooi der eeuwige verdoemenis geworden.
Ten derde. Vertrouwt toch nu uw lot voor tijd en eeuwigheid aan Zijn handen gerust toe, want hoe het ook ga, de Heere, die het ondernomen heeft, om uw ziel te bewerken, zal voor het werk Zijner handen zorg blijven dragen, en u nooit begeven noch verlaten, hetwelk Zijn aanbiddelijke deugden niet zouden toelaten.
Ten vierde. Zoekt gedurig de Heere te prijzen en te verheerlijken met uw hart en al uw daden, maar ook met uw mond te zingen en Zijn naam voor vriend en vijand te belijden en tot stichting te spreken, waar gij ook gelegenheid moogt vinden onder uw medereizigers.
Ten vijfde. Zoekt toch maar los te raken van de ijdelheden dezer aarde, en jaagt toch niet naar die schatten, die de wijze koning noemt met de naam van ijdelheid der ijdelheden en kwellingen des geestes. Ik wil hiermee niet zeggen, dat de Christen verplicht is om zijn tijdelijk beroep te verzuimen en na te laten, geenszins, maar gij moet er uw hart niet op zetten; gij moet het als een toegift beschouwen; het moet u slechts een bijzaak zijn, terwijl gij het enig nodige als de grote hoofdzaak moet waarnemen. Eindelijk
Ten zesde. Waakt en bidt terwijl u de dag des doods verwacht, en zoekt dan los te zijn van dit aardse jammerdal om met vreugde des Heeren komst te verwachten, als zijnde de dag uwer zalige verlossing. Vromen! Eerlang legt gij uw hoofd in het stof en verlaat gij deze aarde om een eeuwige inwoner te worden en te blijven van de zalige hemelstad hierboven. Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten van hun arbeid en hun werken volgen met hen. (Openb. 14:13) Zij zullen ingaan in de vrede; zij zullen rusten op hun slaapsteden, een iegelijk, die in zijn oprechtheid gewandeld heeft. (Jes. 57:2)

ZESENTWINTIGSTE OEFENING

TEKST : 2 KRON. 16 : 9
Want de Heere aangaande, Zijn ogen doorlopen de ganse aarde, om Zich sterk te bewijzen aan degenen, welker hart volkomen is tot Hem.

God sprak eenmaal tot Abraham en zei: „Ik ben God de Almachtige, wandel voor Mijn aangezicht en zijt oprecht." (Gen. 17:1) Dit zijn woorden van groot gewicht; het zijn woorden, die de christen noodzakelijk tot een grondslag van zijn gedurig gebed behoren te zijn. Immers heeft de arme zwakke christen gedurig oorzaak om hetzelfde van de Heere te vragen, dat de Heere van hem vraagt. Als dan de Heere oprechtheid van de ziel vordert, dan moet de ziel oprechtheid van den Heere vragen en de Heere smeken om Zijn oprecht-makende geest. Merk op, toehoorders!
Hij, die de oprechtheid van Abraham vorderde en die ook dezelfde deugd van mij en ulieden vordert, dat is God de Almachtige. Het is die God van Wie Jesaja zegt: „De volken zijn voor Hem geacht als een druppel van een emmer en als een stofje van de weegschaal." (Jes. 40:15) Het is die God, die Zijn almacht toonde in het voortbrengen van de ganse schepping; het is die God, van Wie de dichter zingen mag: „Al wat de Heere behaagt doet Hij, in de hemelen en op de aarde, in de zeeën en alle afgronden." (Ps. 135:6) Het is de Almachtige, die de mens het leven en de adem geeft; het is de Almachtige, die ook ons heeft voortgebracht; het is de Almachtige, die ook eerlang onze adem weer van ons zal nemen; het is de Almachtige, die eenmaal het gans heelal door vuur en vlam zal doen vergaan; het is de Almachtige, die in de grote dag der dagen Zijn oprechte gunstgenoten allen tezamen naar lichaam en ziel zal opnemen in eeuwige heerlijkheid; terwijl Hij alle werkers der ongerechtigheid zal werpen in de rokende afgrond der eeuwige verdoemenis. Indien het dan waar is, dat het zulk een groot persoon is, die oprechtheid van ons eist, dan is het voor ulieden en voor mij noodzaak om oprecht en vroom gemaakt te worden door des Heeren Geest. Ik wenste wel, dat van mijzelf en van ulieden allen kon gezegd worden, hetgeen Jezus zei van Nathanaël, namelijk: „Ziet, waarlijk een Israëliet, in wie geen bedrog is." (Joh. 1:49) Over de deugd van oprechtheid en over het zalig voorrecht der oprechten van hart, hoop ik vandaag iets nader te handelen, en hoop dat het bij mijzelf en bij u allen die uitwerking mag hebben, dat wij allen tezamen door des Heeren Geest mogen worden voorbereid voor de dag van onze dood, en dat in ons sterfuur van ons waar mag zijn, wat de dichter zegt: „Let op de vrome en zie naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn." (Ps. 37:37)
De woorden in onze tekst zijn een gedeelte van de bestraffende aanspraak van de profeet Hanani aan Asa de koning van Juda. Asa was een man, van wie de Schrift zegt dat zijn hart volkomen was van al zijn dagen (zie het zeventiende vers van het vorige hoofdstuk). Nochtans was Asa op het einde van zijn dagen in een zeer afgezakte toestand; ja in een toestand waarin de wereld en de zonden zijn hart grotelijks hadden ingenomen. Hij kocht Benhadad, de Assyrische koning, om, opdat hij zijn verbond met Baësa de koning Israëls breken zou; en om dit te kunnen doen, nam hij het goud en zilver uit de tempel, hetwelk hem niet geoorloofd was te nemen. Hij week van de Heere af en stelde vlees tot zijn arm; en terwijl hij zo van den Heere was afgeweken, zond de Heere de profeet Hanani, om hem de taal van mijn tekst voor te houden, en hem daarbij aan te zeggen, dat om zijn zondige handelingen van nu aan oorlogen tegen hem zijn zouden.

TOEPASSING

Gij volk des Heeren, dat nog in uw jeugdjaren leeft, erkent de vrije goedertierenheid van de Heere, dat Hij u in de dagen van uw jeugd heeft opgezocht, en uw hardnekkig hart heeft overgebogen tot Zijn zalige dienst. Erkent in eerbiedige bewondering de vrije genade des Heeren, dat Hij u vroeg heeft opgezocht en nog dagelijks de bewijzen van Zijn eeuwige trouw doet gewaar worden. Maar bedenkt ook aan de andere zijde, aan welke gevaren gij bloot staat, en hoe ver gij nog weer van de Heere kunt afwijken en in grote zonden kunt komen te vallen, als God u niet bewaart, 't Is waar, een vrome kan nooit weer geheel van God afvallen; maar 't is ook waar, dat een kind des Heeren in zulke nare toestanden raken kan, dat hij nauwelijks uit de erge wereld kenbaar is. Mijn lieve vrome vrienden! er is tussen hier en het hemelse Kanaän wellicht nog een lange reis af te leggen, en op die reis zullen u zeer vele en zeer sterke en listige vijanden ontmoeten, daarom is het zo nodig om arm van geest te zijn, en om dicht bij de Heere Jezus te blijven, en in Zijn kracht te waken en te strijden tegen uw vijanden. Vromen! zoekt u bij de grond te houden; zoekt in de laagte te blijven; zoekt met ootmoed bekleed te zijn, en weest bang voor het vallen in grote zonden. Want Salomo en meer anderen, en inzonderheid Asa, staan ons tot altoosdurende bakens in de zee. Gelukkig zijn die geestelijke schippers, welke op het gezicht dezer bakens, door des Heeren genade, de steenklippen miszeilen. Dit vooruit gezegd hebbende, zal ik nu tot de verhandeling van de tekst, op de volgende wijze overgaan:
A. Vooreerst zal ik naar aanleiding van de tekst iets zeggen van de Alwetendheid des Heeren;
B. Ten tweede zullen wij onderzoeken, wat het zeggen wil: Een volkomen hart te hebben tot de Heere;
C. Ten derde zullen wij het zalige voorrecht beschouwen van degenen, die een volkomen hart hebben; omdat de Heere zegt, dat Hij Zich aan dezulken sterk bewijst;
D. Ten vierde zal ik het verhandelde enigszins zoeken toe te passen.

A. Belangende het eerste — van de Alwetendheid des Heeren — vinden wij dat de profeet zegt: Want de Heere aangaande, Zijn ogen doorlopen de ganse aarde. Dat God eigenlijk geen ogen heeft, zal zelfs de ongeleerdste onder ons zeer wel weten. Immers, God is een geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid. Joh. 4:24. Doch omdat de mens door middel van zijn ogen kennis krijgt van sommige zaken, die buiten hem zijn, zo wordt dit eigenlijk van de Heere gezegd, omdat Hij alle dingen weet, die gebeuren in de hemel, op de aarde en overal, waar het ook wezen mag. Ik denk, dat gijlieden het wel geloven zult dat God alwetend en overaltegenwoordig is, al bewijs ik het uit geen andere plaatsen, dan uit deze. Nochtans wens ik nog enige andere plaatsen aangaande dit leerstuk voor te stellen, en hoop dat het in 's Heeren hand tot een middel zal dienen, dat ik en gijlieden het toch wat beter mochten geloven, opdat wij niet langer in Zijn Goddelijke tegenwoordigheid zo onbeschaamd zondigen. Van deze alwetendheid spreekt
Ten eerste, Paulus, waar hij zegt: Alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen Desgenen, met Wie wij te doen hebben. Hebr. 1:18. Dus zijn ook de daden van ieder onzer openbaar voor het oog van Hem, met Wie wij te doen hebben, en met Wie wij eenmaal te doen zullen krijgen, als de graven eenmaal zullen geopend worden, en de doden de stem van Christus zullen horen; als ook ik en gijlieden zullen staan voor de Zone Gods.
Ten tweede, spreekt ook Elihu ervan, zeggende: want Zijn ogen zijn op ieders wegen, en Hij ziet al Zijn treden. Er is geen duisternis, en ziet, er is geen schaduw des doods,

dat aldaar de werkers der ongerechtigheid zich verbergen mochten. Job 34:21,22. Deze zeer geduchte tekst mag wel de gedurige stof zijn van onze gesprekken en overdenkingen.
Ten derde, vinden wij de leer van Gods overal tegenwoordigheid en alwetendheid voorgesteld door de dichter, waar hij zegt: Zou Hij, die het oor plant, niet horen? Zou Hij, die het oog formeert, niet aanschouwen? Zou Hij, die de heidenen tuchtigt, niet straffen? Hij, die de mens wetenschap leert? De Heere weet de gedachten des mensen, dat zij ijdelheid zijn. Ps. 94:9-11. Ook mijn en uw gedachten kent de Heere, dat ze ijdelheid en zonde zijn; en eenmaal zullen wij ook van ons denken rekenschap moeten afleggen voor het oordeel des Heeren.
Ten vierde. Hoort eindelijk wat de Heere zegt bij Jeremia: Ben Ik een God van nabij, spreekt de Heere, en niet een God van verre? Zou zich iemand in verborgen plaatsen kunnen verbergen, dat Ik hem niet zou zien? spreekt de Heere; vervul Ik niet de hemel en de aarde? spreekt de Heere. Jer. 23:23,24.

B. Hieruit vloeit nu vanzelf voort, dat de Heere geen ledig aanschouwer is van de daden der mensenkinderen. Zijn ogen doorlopen de ganse aarde, ten goede van de Zijnen, de oprechten van hart, of volkomenen van hart. Wat een volkomen hart is, zullen wij ten tweede onderzoeken. Wij moeten hier geenszins door verstaan de staat der volkomenheid of volmaaktheid: want die wordt op aarde geenszins gevonden. Maar het wil zeggen: een oprecht hart, een hart, dat zich ongedeeld met al zijn gebrek aan de Heere wil overgeven; een hart, dat lust heeft om het eeuwig eigendom van Koning Jezus te zijn, een hart, dat ook gaarne de wereld en de zonden de scheidbrief geven wil; omdat ze weten, dat het waar is, wat de Heere Christus zegt: Niemand kan twee heren dienen, want óf hij zal de ene haten en de andere liefhebben, óf hij zal de ene aanhangen en de andere verachten. Matth. 6:24. Troostrijk voor een heilzoekende is het, dat hier staat: een volkomen hart tot God, en niet: een volkomen hart bij God, of voor God, of met God, of in God. Immers, vele oprechte zielen zouden twijfelen, of hun hart wel volkomen was voor God; terwijl zij nochtans niet zouden durven ontkennen, of hun hart was volkomen tot God, namelijk, in hartelijk verlangen, begeren, uitzien, reikhalzend en ootmoedig bidden, bidden tegen de menigvuldige zonden, die nog in dat hart huisvesten; bidden om meer oprechtheid des harten en bidden om des Heeren Geest. Dit nu zijn de ware kentekenen van een volkomen hart. Immers, zulk een ziel zegt met de dichter: Ik zoek U met mijn gehele hart. Ps. 119:10.
Ja, al de vermogens van een recht heilbegerige ziel gaan zo uit tot de Heere.
Ten eerste: Zijn verstand, dat zich vroeger bezig hield met zaken, die behoorden tot de ijdelheid der ijdelheden, of dat zich bezig hield met een beschouwende kennis der waarheid, zonder de kracht der waarheid ooit aan het hart gevoeld te hebben, dat verstand, zeg ik, begint zich nu met andere dingen bezig te houden en vangt aan met de dichter te roepen: Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden, leid mij in Uw waarheid en leer mij. Ps. 25:4 en 5.
Ten tweede: Zijn wil, die tevoren niets anders begeerde dan dingen te doen, die God mishagen; die wil, zeg ik, wordt ook geheel veranderd. Het wordt de hartenlust om in des Heeren wegen te wandelen; het wordt de hoofdbegeerte om Gods welbehagen te betrachten, zodat zulk een ziel met de Kerk leert zeggen: Met mijn ziel heb ik u begeerd in de nacht, ook zal ik met mijn geest, die in 't binnenste van mij is, u vroeg zoeken. Jes. 26:9.
Ten derde: Zijn vertrouwen, hetwelk tevoren op het arme schepsel was, dat is nu op de Heere en openbaart zich in deze twee zaken:

Ten eerste: Hij vertrouwt het werk zijner zaligheid aan de getrouwe Heere Jezus toe; en gelooft, dat Jezus hem volkomen zalig kan maken, en ook niemand buiten deze dierbare Jezus. Door dit vertrouwen wordt in de ziel verwekt: een gedurig zien op Jezus; vluchten naar Jezus; en aanhouden bij Jezus, op grond van Zijn eigen roepstemmen en uitnodigingen; zodat zij als 't ware de Heere vastzetten op Zijn eigen woord. Welgelukzalig is het volk, dat met de vrome Groenewegen iets kent van dat heilige dwingen.
Ten tweede: Ook openbaart zich dat vertrouwen in tijdelijke zaken. Als een onbekeerd mens rampen, ziekten, of enige zwarigheden overkomen, dadelijk zal hij naar de dokter rennen, of op een andere wijze zijn toevlucht nemen tot het arme schepsel, waarop hij dan ook zijn vertrouwen stelt. Maar alzo is het niet gelegen met degenen, die den Heere vrezen. O, zij stemmen zo hartelijk in met het zeggen van Israëls zanger, waar hij zegt: 't Is beter tot de Heere de toevlucht te nemen, dan op mensen te vertrouwen, 't Is beter tot de Heere de toevlucht te nemen, dan op prinsen te vertrouwen. Ps. 118:8,9. Hoewel het waar is, dat een vrome wel degelijk te strijden heeft met zijn boos en ongelovig hart, zo is nochtans zijn begeerte, om de Heere in al Zijn wegen te kennen, zoals de Heere beveelt Spreuk. 3:6.
Ten vierde: Zij, die een volkomen hart tot de Heere bezitten, zullen ook de Heere moeten liefhebben. Immers liefde is een teken van de oprechtheid. Daarom zegt de kerkbruid van haar bruidegom: De oprechten hebben U lief. Hoogl. 1:4. Zonder liefde tot God kan het hart niet volkomen zijn. Weet gij, waarin deze liefde zich openbaren moet? Ik zal het u zeggen: Vooral in het jagen en grijpen naar gelijkvormigheid aan de Heere, en in die ernstige begeerte om zo te leven, als de Heere het gebiedt. Waarlijk, mijn vrienden! dit durf ik wel zeggen in naam van alle oprechte liefhebbers Gods, dat zij dagelijks van de Heere bidden, om de zonden af te sterven en Gode welbehaaglijk te wandelen en dat het ook hun voornaamste begeerte is om heilig te leven, hoewel ze het wegens hun verdorvenheden volstrekt niet kunnen.
Ten vijfde: Zij die een volkomen hart hebben, haten ook hetgeen de Heere haat.
Zij moeten dus ook hun eigen dagelijkse bedrijven haten. Trouwens, dat doen zij ook. En ze zeggen met de Apostel: Maar hetgeen ik wil, doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik, Rom. 7:15. En met de dichter: Ik heb Uw bevelen in alles voor recht gehouden, maar alle valse pad heb ik gehaat. Ps. 119:128.
Ten zesde: Zij, die een volkomen hart hebben, zijn ook oprecht in het belijden van hun gedurige zonden. Ziet dit in die dierbare boetepsalmen van de grote David, zoals Ps. 6, 38,51,130,143 en meer anderen, in welke David zo hartelijk zijn zonden belijdt. Trouwens, zonden belijden en betreuren is een teken van oprechtheid. Hoort maar wat de wijze koning zegt: Elke dwaas zal de schuld verbloemen: maar onder de oprechten is goedwilligheid. Spreuk. 14:9.
Ten zevende: Ook is het een eigenschap van een volkomen hart om zijn goede daden met geen ander inzicht te doen, dan opdat de Heere erin mag verheerlijkt worden. O! zij, die waarlijk oprecht zijn, dienen God niet om van de mensen geprezen te worden. Zij bevlijtigen zich om een gerust geweten te hebben, dat ze geen mensengunst zoeken. Ziet dit in Paulus, die aldus spreekt: Want onze roem is deze, namelijk de getuigenis van ons geweten. 2 Kor. 1:12.
Welgelukzalig is het volk, hetwelk alzo gesteld is. Geen geringe troost staat er voor dat volk in Gods heilig Woord.

C. Geen geringe troost staat er ook voor dat volk in de tekst. Immers zegt de profeet: God zal Zich sterk aan de zodanigen bewijzen.

Het zalige voorrecht van de oprechten van harte, zullen wij dan nu in de derde plaats beschouwen.
Het bestaat hierin, dat God Zich sterk aan dezulken bewijst. Wij zullen dan eens onderzoeken, in welke opzichten de sterke God Zijn sterkte bewijst aan Zijn zwak volk.
Vooreerst: God bewijst hun Zijn sterkte, door hun tot het voortbrengen van vruchten der gerechtigheid door Zijn Geest in staat te stellen. Het is waar, dat elke vrome veel te klagen heeft over de boosheid van zijn hart; het is ook waar, dat de vromen nog veel meer boosheden bezitten, dan zij zelf weten. Nochtans is het ook waar, dat in het hart van iedere vrome iets goeds woont. Immers, zij zijn wedergeboren en vernieuwd door des Heeren Geest. Nu, hierin betoont de Heere Zich sterk. Het goede, dat in Gods volk is, is een vrucht van 's Heeren Geest; zodat zij met de apostel moeten belijden: Niet dat wij van onszelf bekwaam zijn iets te denken, als uit onszelf, maar onze bekwaamheid is uit God. 2 Kor. 3:5. Daarom zegt ook dezelfde apostel tegen de gelovigen: Het is God, die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Fil. 2:13. Vromen! Dit is roem buiten het arme schepsel. Daarom mogen wij wel zingen: Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht; Uw vrije gunst alleen, wordt d'ere toegebracht, enz. Ps. 89:8.
Ten tweede: God bewijst Zich sterk aan de oprechten van harte, door hen staande te houden in de geestelijke strijd. Och, anders was al dat ellendige volk al lang bezweken in die felle geestelijke oorlog; ja, dan waren zij al lang de duivel in zijn helse klauwen gevallen, of zij waren met Demas weer tot de tegenwoordige wereld teruggekeerd. O! wat zou het er ijselijk uitzien met des Heeren gunstgenoten, indien de Heere Zich niet sterk en getrouw aan hen bewees. Doch het heil der rechtvaardigen is van de Heere, hun sterkte ten tijde van benauwdheid. Ps. 37:39.
Ten derde: De Heere bewijst Zich sterk aan de Zijnen, als zij zeer moedeloos en bedroefd zijn. Dan laat Hij de oprechten het licht opgaan uit de duisternis, naar Zijn beloften. Ps. 112:4. Hij geeft de moeden kracht en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen kracht heeft. Die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden: zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden. Jes. 40:29,31. Menigmaal zijn de oprechten van hart in geestelijke donkerheid en moeten met Asaf klagen: Zal dan de Heere in eeuwigheden verstoten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Heeft God vergeten genadig te zijn? heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten? Ps. 77:8 en 10. Maar uit deze benauwdheden redt hen de Heere en geeft hun weer vrolijkheid in het gemoed; ja grotere vrolijkheid dan die der wereldlingen, als hun land wel gedragen heeft, en hun schatten vermeerderd zijn.
Ten vierde: De Heere betoont Zich sterk aan degenen, wier hart volkomen is tot Hem, als zij in tijdelijke rampen verkeren. Trouwens, vele zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen, maar uit die allen redt hen de Heere. Ps. 34:20. Lichamelijke ongemakken, ziekte en schaarsheid is menigmaal het lot van dat volk, dat de Heere door deze woestijn naar het Hemelse Kanaän leidt; maar onder dit alles hebben ze een getrouwe God voor hun hart. Wat nood is het voor een vrome, al is hij arm naar de wereld; immers mag hij met de Kerk zeggen: De Heere is mijn deel, zegt mijn ziel; daarom zal ik op Hem hopen. Klaagl. 3:24. En die God is hun krachtig goud, ook is Hij hun overvloedig zilver. Hij zegt in Zijn Woord tot hen: Ziet, des Heeren oog is over degenen, die Hem vrezen, op degenen die op Zijn goedertierenheid hopen, om hun ziel van de dood te redden, en om hen bij het leven te houden in de honger. Ps. 33:18,19. Wilt gij voorbeelden van Goddelijke uitreddingen en ondersteuningen in de zware rampen dezer aarde? Denkt dan om Job, Abraham, Jozef, Mozes, David,

Josafat, Hizkia en meer anderen. Ja, volk van God! wilt gij voorbeelden van Goddelijke uitreddingen en ondersteuningen? Denkt om uzelf en vraagt het uzelf af, of de Heere Zich niet menigmaal sterk aan u bewezen heeft in allerlei wegen! O vromen! de Wachter Israëls, die nooit sluimert of slaapt, zal Zich voorts aan u sterk bewijzen; Hij, die u uit zes benauwdheden gered heeft, Die zal u ook in de zevende niet verlaten, want Zijn eigen mond heeft gezegd: Ik zal dragen en redden. Jes. 46:4.
Ten vijfde: De Heere bewijst Zich sterk aan degenen, wier hart volkomen is tot Hem in de ure des doods. O ja, ook dan zal Hij Zijn gunstgenoten niet begeven noch verlaten. Menig voorbeeld is ervan, dat het vrome volk de strijd tegen de laatste vijand zeer licht gevallen is, en dat hun ziel juichende is heengegaan. Nochtans is het ook wel gebeurd, dat zij bevreesd en donker zijn heengegaan; ja, zelfs, dat zij in uitnemend zware benauwdheid en bestrijdingen geraakt zijn op hun doodsbed. Maar of het dan licht is of donker, daaraan is de grote zaak niet gelegen; God bewijst Zich evenwel sterk aan hen.
Immers, God bewijst Zich sterk aan de Zijnen door hun ziel van de ongerechtigheid te verlossen, waaronder zij al de dagen van hun leven hadden gezucht en getreurd. God bewijst Zich sterk aan de Zijnen op hun doodsbed, door hen uit een erge wereld te verlossen, waarin zij zovele en menigvuldige aanleidingen hadden tot zondigen; God bewijst Zijn sterkte aan hen, door hen te ontheffen van allerlei kruis en moeite van dit tranendal; God bewijst Zich sterk aan hen, door dan hun zielen te plaatsen voor de troon om eeuwig vrolijk te zijn. Eindelijk,
Ten zesde: God bewijst Zich sterk aan degenen, van wie het hart volkomen is tot Hem, in de dag der opstanding. Het lichaam der vromen is even zowel door Christus verlost als hun ziel; daarom zal dan ook dat lichaam niet onder het geweld des doods gehouden worden, maar eenmaal tot zaligheid uit het graf worden opgewekt. Dan zal het tot stof verteerde lichaam der vromen, dat tot die dag toe op het rustbed des grafs gelegen heeft, door de Heere Jezus worden opgeroepen, om met de ziel weer verenigd te worden; en dan zal Hij Zijn heilige engelen bevelen, om al de Zijnen, uit de vier winden, tezamen te vergaderen, en hen dan in te leiden in de eeuwige zaligheid.

D. Mijn vierde stuk was om het verhandelde kort toe te passen.
Ziet, zo heb ik dan iets gezegd van deze tekst, die zo uitnemend troostrijk is voor des Heeren gunstgenoten. Als wij allen nu tot de oprechten van hart behoren, dan is deze tekst ook voor ons allen vol troost. Maar ik vrees met grond, dat verreweg de minsten van ons dat heerlijk voorrecht bezitten: ten minste gij behoort er niet toe, goddeloze huichelaars, indien er dezulken in ons midden zijn, die u bij de vromen vroom houdt, en bij de wereld uzelf vertoont als een dienstknecht des Satans.
Ten tweede : Gij behoort er ook niet toe, die er u niet voor schaamt, dat gij een goddeloze zijt, maar die dat overal doet blijken in uw spreken en in uw handel en wandel.
Ten derde: Gij zedige waarheid-belijder en waarheid-navolger'. Gij behoort er ook niet toe, als gij niet meer bezit dan uw zedigheid. O zedig mens! mocht gij eens weten hoe goddeloos gij zijt; mochten uw arme blinde zielsogen eens opengaan! Waarlijk, tienduizenden van zulke mensen als gij zijt, liggen er al voor eeuwig in de hel en ook gijlieden zijt op die weg. O! ik hoop dat de Heere Zich ter uwer bekering sterk aan u bewijzen zal, voor het voor eeuwig zal te laat zijn. Maar wellicht vraagt gij: welk onderscheid is er dan tussen ons en de toestand der vromen? Ik antwoord: Er is tussen ulieden en tussen des Heeren volk een zeer groot onderscheid. Luistert maar eens en ik zal het u zeggen.

Vooreerst: De vromen houden van inwendige godsdienst, van binnenkamerwerk en dan in geest en waarheid; zij zijn met geen lippenwerk tevreden, maar zuchten daaronder; zij willen zo graag in die toestand van David zijn, toen hij zei: Hartelijk lief zal ik U hebben, Heere mijne Sterkte! Ps. 18:2. Maar gijlieden daarentegen, gij zijt geen liefhebbers om God in het verborgen te dienen; Gij zijt met uw kerkgaan, lezen en telkens eens bidden al genoeg verzadigd, en gij houdt niet van dat al te fijne. Ook smart het u niet, dat gij zo harteloos zijt; gij zijt tevreden met een harteloos Kaïnsoffer. Maar God is daarmee niet tevreden. Lees Gen. 4:5.
Ten andere: Der vromen godsdienst is hartelijk, komt uit het hart, en is geen lippenwerk. Maar nochtans zien zij er zoveel ellende en ijselijk gebrek in, dat zij gedurig moeten zeggen: „Zo gij, Heere, mijn ongerechtigheden gadeslaat, och wie zal dan bestaan?" (Ps. 130:3) O God! treed toch over mijn bidden niet met mij in het gericht, vergeef mij mijn zonden, die ik menigmaal doe met bidden, lezen, zingen, horen, enz. Ziet, zo hebben zij geen gronden van vrijmoedigheid in zichzelf, maar zien door het geloof op dat enig geldend priesterbloed van de grote Zaligmaker. Maar uw godsdienst is harteloos en zo koud als ijs, en nochtans bouwt gij er uw grond op. Gij wacht er een grote eeuwigheid op in, of gij wilt Christus en uw daden tezamen paren om u te rechtvaardigen voor de eeuwigheid. Maar, o mens! wat zal het u bitter tegenvallen, als gij zo sterft. Daarom wens ik ulieden allen toe, dat gij toch met uw zielentoestand moogt bekend worden, en als arme bedelaars tot de Heere Jezus leert vluchten, opdat gij moogt behouden worden in de dag van Jezus Christus.
Maar gij oprechten van hart, ziet hier tot uw troost: de Heere zal Zich sterk aan u bewijzen al de dagen uws levens en in alle omstandigheden. Ja, de Heere zal Zich sterk aan u bewijzen op uw doodsbed en in het oordeel. Daarom hebt gij geen kwaad te vrezen.
Maar ik weet het, velen uwer zullen twijfelen aan de oprechtheid van hun ziel. Vele oprechten van hart denken aldus bij zichzelf: Een volkomen hart? het is zo groot! Ik ben zo vol zonden. Als ik mij eens bedroog, enz. Om de bekommerden een weinig behulpzaam te zijn, zal ik dan enige kentekenen van een volkomen hart voorstellen. Luistert dan aandachtig.
Ten eerste. Dezulken, die een volkomen hart tot God hebben, zijn even teer in het verborgen als bij de mensen; zuchten over de zonden, begeren naar de heiligmaking en aankleving aan de Heere, zo in 't verborgen als bij de mensen. O! de schijnheiligen kunnen zo over de zonden jammeren, als zij bij de vromen zijn, maar wat ze in hun binnenkamer doen, dat weet ik niet, maar immers niet over hun zonden treuren. De vromen wel, ja die zuchten erover, zelfs over hun oneerbiedig bidden en nutteloos lezen, enz. Wel oprechten! wat zegt gij hiervan? Kent gij dat zo niet?
Ten tweede. De oprechten zijn jaloers over hun hart, omdat het nog zo geveinsd is; zij treuren over hun onoprechte daden en zouden niets liever willen, dan dat ze volkomen oprecht konden leven, zonder ooit weer te zondigen.
Ten derde. Zij worden gaarne aan hun onoprechte daden ontdekt. Daarom wenden zij het gedurig tot de Heere om ontdekkende genade en bidden met de vrome David: „Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart, beproef mij en ken mijn gedachten, en zie of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op de eeuwige weg." (Ps. 139:23,24)
Ten vierde. Als het aan hun keus gegeven wordt om God en Zijn dienst te kiezen, of de wereld met alles wat zij heeft en geeft, dan kiezen zij de Heere en laten de wereld varen en zeggen met de Bruid: „Al gaf mij iemand al het goede van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten." (Hoogl. 8:7)
Ten vijfde. Zij hebben hier een gedurige strijd met hun verdorvenheden en twijfelingen, maar evenwel hebben zij ook wel eens die vrijmoedigheid, dat zij durven

zeggen: Heere Jezus! Gij weet het toch dat het mij om U te doen is, en dat ik gaarne volmaakt, zonder zonde, leven zou. Het is Uw alwetendheid bekend, wat ik zoek, niettegenstaande al mijn gebreken, die ik niet optellen kan. Deze tekenen heb ik voorgesteld om ulieden nuttig te zijn. Beproeft ze aan des Heeren Woord, en zoekt in 's Heeren kracht meer en meer oprecht te worden. Immers hebt gij nog grotelijks uw gebrek in dezen? Welaan dan, jaagt naar een hoger trap van volkomenheid des harten en laat de volgende zaken er u toe aanzetten.

Ten eerste. De Heere heeft er lust in. Daarom zegt de wijze man: „De verkeerden van hart zijn de Heere een gruwel, maar de oprechten van wegen zijn Zijn welgevallen." (Spreuk. 11:20) En David zegt: „Heere! doe de goeden wel en degenen die oprecht zijn in hun harten." (Ps. 125:4) En wederom: „Want de Heere is rechtvaardig, Hij heeft gerechtigheden lief; Zijn aangezicht aanschouwt de oprechte." (Ps. 11:7)

Ten tweede. Oprechtheid geeft een zalige vrede en blijdschap aan uw eigen ziel. Hoe meer gij oprecht wordt voor God en mensen, des te meer vreugde zal de Heere u in het hart geven. David wist daar ook van, en daarom kon hij zeggen: „De rechtvaardige zal zich verblijden in de Heere en op Hem betrouwen, en alle oprechten van hart zullen zich beroemen." (Ps. 64:11) En op een andere plaats zegt diezelfde man: „Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid, en vrolijkheid voor de oprechten van hart." (Ps. 97:11)

Ten derde. Oprecht en godzalig te wandelen in dit leven geeft ruimte en vrijmoedigheid op het sterfbed. Ik heb menigmaal van de oude godzaligen gehoord, dat zij zeiden: teer leven doet ruim sterven. Ziet dit ook in Hizkia, de koning van Juda. Zijn oprechte godzaligheid was hem, naast Christus, de grond van zijn vrijmoedigheid op zijn ziekbed. Daarom zei hij: „Och Heere! gedenk toch dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld en wat goed in Uw ogen is, gedaan heb." (Jes. 38:3) O! dan zullen de oprechten van hart met veel vreugde ingaan in de vrede, terwijl hun gezegende lichamen op de slaapstede des grafs rusten zullen, tot aan de morgenstond der zalige opstanding. O volk van God! zoekt dan met een volkomen hart voor het aangezicht des Heeren te wandelen, opdat de Heere in u moge verheerlijkt worden. Evenwel is dit waarheid, de zaak is heerlijk, de deugd van oprechtheid is voortreffelijk, en niet minder heilzaam. Onze eenvoudige voorouders hebben er zeer naar gestaan. De Heere wordt er zeer in verheerlijkt, en de beginselen ervan zijn zelfs in de allerkleinste van des Heeren volk. Maar dit is ook een waarheid, dat wij in deze deugd zeer gebrekkig zijn en grote reden hebben om ons voor God te verootmoedigen. Ik zou hier heel wat van de zondige en onoprechte daden van des Heeren volk kunnen opmerken, en moest ook dan mijn eigen hart geenszins overslaan. Maar ik zal tegenwoordig aan mijzelf en aan alle vromen die hier zijn, liever enige middelen aan de hand geven om van onze zondige werken verlost te worden, en van nu voortaan meer met een volkomen hart te wandelen voor het aangezicht des Heeren.

Vooreerst dan, het is een heilzaam middel ter bevordering van de oprechtheid des harten, als wij gedurig bedenken, dat de ogen des Heeren de ganse aarde doorlopen en dus ook op onze wegen zijn. Daarom, gij volk van God! denkt om die alziende ogen Gods, als gij bij de vromen zijt, of bij de wereld, of in uw binnenkamer, of waar het ook zijn moge.

Ten tweede. Wantrouwt toch veel uw boos hart, en bedenkt dat gij van nature alles behalve oprecht zijt. Uw gevaarlijkste vijand hebt gij van binnen; daarom denkt aan de les van de wijze koning: Die op zijn hart vertrouwt, is een zot.

Ten derde: Bidt veel om zoveel genade van de Heere dat gij laag van uzelf moogt denken; waarlijk, nederigheid is de moeder van de oprechtheid. Daarom tracht laag te denken van uzelf, en zoekt uzelf maar aan te zien voor een ellendige onder de ellendigen, en zoekt streng met uzelf te handelen.

Ten vierde: Verkeert veel met tere godzaligen, die ver gevorderd zijn op de weg der heiligmaking. Zoekt van hen te leren en hun voetstappen na te volgen.
Ten vijfde: Wacht u er voor, een voorbeeld te nemen aan slordige vromen, maar stelt u liever de godvruchtigste voor, die gij kent en neemt die tot een voorbeeld ter navolging. Maar nee, gij moet aan de mensen geen voorbeeld nemen, uw voorbeeld is in de hemel. Rust daarom niet, voor dat gij zijt als Jezus, namelijk volmaakt. Jaagt en grijpt toch naar de volmaakte heiligheid, totdat gij ze deelachtig wordt; en is het, dat gij onvolmaakt blijven zult, totdat gij op uw doodsbed de adem zult hebben uitgeblazen, weet dan tot uw aanmoediging, dat het zelfs zaligheid is, hier op aarde naar de volmaaktheid te grijpen. Ja, dat weet gij immers?
Ten zesde: Beseft veel, dat de Heere een jaloers God is, Wie het gehele hart toekomt. O! geeft het Hem dan ook geheel, en zoekt het van de aarde los te krijgen.
Ten zevende: Zoekt in alles en tot alles uw kracht bij de grote Heere Jezus. En weest voorts verheugd, dat gij alvast die tijd tegemoet reist, dat uw hart volkomen volmaakt zijn zal in altoosdurende gelukzaligheid. Ik eindig met Paulus' woorden: „Zo dan, mijn geliefde broeders! zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in de Heere." (1 Kor. 15:58)

ZEVENENTWINTIGSTE OEFENING.

TEKST: 2 KRONIEKEN 17 : 16a.
En naast hem was Amasia, de zoon van Zichri, die zich vrijwillig den Heere overgegeven had; en met hem waren tweehonderdduizend kloeke helden.

Geeft de Heere de hand. Dit was de taal van de zeer godvruchtige koning Hizkia in 2 Kron. 30:8. Deze vrome koning was de zoon van een zeer goddeloze vader, ja, van een vader, die berucht was wegens zijn gruwelijke afgoderij; van een vader die op de brede weg des verderfs wandelde; van een vader die, na een boos en zondig leven, de ellendige dood der godverlaters gestorven is, en ook zo het loon van zijn ongerechtigheid heeft ontvangen in de plaats der pijniging. Zijn zoon, de godvruchtige Hizkia, heeft door de goddelijke genade de goddeloze voetstappen van zijn vader niet gevolgd, maar hij heeft de God Israëls gevreesd al zijn dagen. Vijfentwintig jaren was Hizkia oud, toen hij op de troon van Israël kwam, en toen was het reeds zijn keus om op het nauwe pad te wandelen, waarlangs zij, die het bewandelen, naar de enge hemelpoort worden geleid, zodat Hizkia het grote en zalige voorrecht bezat om naar de raad van één van zijn voorvaders, aan zijn Schepper te gedenken in de dagen zijner jongelingschap. (Pred. 12:1) Toen Hizkia dan koning werd en de Heere vreesde, liet hij dan ook dadelijk zijn licht schijnen voor de mensen. Hij was niet meer dan één maand op de troon geweest, of Israël begon reeds gewaar te worden, dat het een geheel andere koning had dan hun ontvallen was. Hij herstelde in Juda de vervallen godsdienst, en zond ook boden met brieven door het koninkrijk van Israël, om ook daar het nageslacht van Jakob vriendelijk uit te nodigen met hem het lang verzuimde paasfeest te Jeruzalem te vieren; en dan niet alleen daar met hem samen te komen, maar ook om „de Heere de hand te geven", dat wil zeggen: zich geheel aan de God Jakobs over te geven, met eeuwige verlating van de dienst van satan en van de zonde, en het buigen voor de goden der volkeren, die rondom hen woonden, na te laten. Ook voor mij en voor ulieden is deze vermaning van Hizkia ten hoogste gewichtig. Ook wij zullen de Heere de hand moeten geven; ook wij zullen ons bondgenootschap met de duivel en met de wereld moeten opzeggen en ons gewillig aan de vrolijke dienst van de zalige God moeten overgeven; ook wij zullen zo bondgenoten van God moeten worden, of wij zijn niet bereid om te gaan sterven. Gij allen, wie gij ook zijn mag, laat mij toe u te vragen: Hebt gij de Heere de hand al gegeven? Zijt gij aldus reeds met Hem in vriendschap en verzoening gekomen? Hebt gij vooraf ook leren zien en betreuren uw verre afstand van God, ja uw vijandschap tegen God? Is de Heere Jezus u daartoe al dierbaar voorgekomen? Hebt gij al leren zien, dat Hij alleen de weg, de waarheid en het leven is, en dat niemand tot de Vader komt dan door Hem? Vlucht gij al gedurig naar de Heere Christus om Hem uw hand te geven en ook tevens uw hart? Hebt gij waarlijk lust om uw bondgenootschap met de zonde, de duivel en de wereld te verbreken, en hoe vromer des te liever, te leven? Zijn daarvan uw binnenkamers en eenzame bidvertrekken de getuigen? Waarlijk, dan acht ik u zeer gelukkig, niet alleen voor de tijd, maar evenzeer voor de eeuwigheid. Maar ik vrees, dat de meesten van deze grote schare nog vreemdelingen zijn van hun harten, en het nog niet eens weten, dat zij van nature bondgenoten zijn van de duivel, de wereld en de zonden, en dat zij dus hun hand aan des Heeren vijanden gegeven hebben. Ik vrees, dat de meesten nog geen lust nebben om zich aan de Heere te verbinden en Hem te dienen. Hoe het ook met ulieden zijn mag, ik voor mij acht het een zalig voorrecht om eigendom van de Heere Jezus Christus te zijn in leven en in sterven. Ik acht het een zalig voorrecht om

het genadig recht te bezitten op de erfenis des hemels. Ik acht het in het bijzonder een zalig voorrecht om zich in de dagen van zijn jeugd aan de Heere over te geven. En omdat ik dit waarlijk voor een voorrecht houden mag, heb ik in deze avond het voornemen om ulieden en mijzelf te bepalen bij het geluk van een ziel, die zich vrijwillig aan de Heere overgeeft, en ook bij het droevig ongeluk van dezulken, die nooit lust hebben om zich aan de Heere over te geven, en die zo stervende zich bij de opstanding gaarne aan de Heere Jezus zouden overgeven, maar alsdan echter van Hem geenszins zullen worden aangenomen, maar integendeel voor eeuwig aan de satan ter pijniging naar ziel en lichaam zullen worden overgegeven.
Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag van Uw heirkracht; zo lezen wij in Ps. 110:3. Het is waarlijk geen geringe ondervinding als een arm, zondig en ellendig mens in zichzelf gevoelt een gewilligheid om de zonden af te sterven, en gewillig in de kinderlijke vreze des Heeren te leven tot aan de dag des doods toe. Immers, dit is het eigen merkteken van een kind te zijn van de hemelse Vader; en daarom acht ik hen zeer gelukkig, die deze zielsgestalte in der waarheid bezitten. Ook hij, van wie ik de tekstwoorden heb voorgelezen, was van dit grote geluk niet verstoken, want er staat van hem, dat hij zich vrijwillig de Heere had overgegeven.
Op twee zaken hebben wij hier te letten.
A. Vooreerst op de beschrijving van deze grote persoon en op het ambt, waarin hij gesteld geweest is.
B. Ten tweede op het zalig voorrecht dat hij boven al zijn eer en rijkdom had, namelijk: Hij had zich vrijwillig aan de Heere overgegeven.

A. Belangende het eerste. Na de dood van de koning Asa was Josafat, de zoon van Asa, koning geworden over Juda. Deze Josafat was een zeer godvruchtig man, die zeer getrouw wandelde in de wegen des Heeren. De Heere maakte het koninkrijk van deze Josafat zeer voorspoedig; geheel Juda was onder hem zeer vreedzaam en stil; de Filistijnen brachten hem jaarlijks schatten van goud en zilver; van de Arabieren kreeg hij vijftienduizend en vierhonderd stuk vee; de krijgsknechten, die in des konings dienst waren, bedroegen elfhonderd duizend en zestig duizend. Over deze krijgsmacht had koning Josafat vijf generaals. De hoogste van deze vijf was Adna, en onder hem waren driemaal honderdduizend kloeke helden; de tweede van deze generaals was Johanan, die regeerde over tweemaal honderd en tachtigduizend soldaten; de derde generaal was onze Amasia, die het bewind voerde over tweemaal honderd duizend man; de vierde was Eljada en regeerde over even zoveel mannen; de vijfde was Jozabad en regeerde over honderd en tachtigduizend man. Gij ziet dus hieruit, dat Amasia geenszins de hoogste was van deze vijf hoofdmannen. Immers Adna had honderdduizend mannen meer onder zijn bevel dan onze Amasia. En evenwel was Amasia verreweg de voortreffelijkste, omdat hij zich vrijwillig de Heere had overgegeven, hetgeen er van de vier anderen niet staat. Waarlijk, dit verhief Amasia oneindig boven zijn medegenoten. Hij toch, die de Heere vreest, is oneindig boven alle aardse ereambten verheven; ja, van dat volk zegt Petrus: „Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom; een heilig volk; een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht." (1 Petr. 2:9) Zulk een heerlijk persoon was dus ook deze veldoverste van Josafat, want hij had zich vrijwillig de Heere overgegeven.

B. Ten tweede zullen wij dan dit zalige voorrecht van Amasia wat van naderbij beschouwen.

Amasia had zich als een vrijwilliger overgegeven in de krijgsdienst van Josafat, om de oorlogen des Heeren te voeren, gelijk het ook verklaard wordt door de Kanttekenaar. Evenwel was het dit niet alleen wat hem uitnemender maakte dan de anderen. Nee, er staat niet, dat hij zich vrijwillig aan het volk tot een krijgsheld had overgegeven, maar het heeft meer in; want hij had zich de Heere overgegeven, zodat het met Amasia was als met die gelovigen van Macedonië, van welke Paulus zegt: „Zij gaven zich eerst aan de Heere en daarna aan ons door de wil van God." (2 Kor. 8:5) Wij zullen dus eens zien wat het in heeft, als een Amasia of een ander, wie het ook maar zijn mag, zich aan de Heere overgeeft.

Vooreerst. Als een ziel zich aan de Heere zal overgeven, dan moet hij eerst zien, dat hij door de zonde van de Heere is afgekeerd, en dat hij aldus het eigendom is van de duivel, en een gewillige slaaf van de wereld en van de zonde. Het is met alle kinderen van Adam vóór de bekering, zoals de wijze man zegt: „De goddeloze zal met de banden zijner zonden vast gehouden worden." (Spreuk. 5:22) En zoals Paulus zegt: „Zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, vreemdelingen van de verbonden der beloften, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld." (Ef. 2:12) Ziet, zo leeft de arme mens vóór zijn wedergeboorte, hij is los van de Heere, en vastgebonden aan de slavendienst der zonde. Hij acht het voor zich geen zaligheid de Heere te vrezen en in Zijn wegen te wandelen; met een woord, hij is goddeloos en leeft zonder God in de wereld. Dit krijgt een ziel, die zich vrijwillig aan de Heere zal overgeven, te zien, ja levendig en duidelijk te zien, en ook met zielensmart te zien, zodat hij met de dichter begint te zuchten: „De banden des doods hadden mij omvangen, de angsten der hel hadden mij getroffen, ik vond benauwdheid en droefenissen." (Ps. 116:3)

Ten tweede. Als een ziel zich vrijwillig aan de Heere zal overgeven, dan leert zij zien en hartelijk geloven, dat de Heere zondaren hebben wil, en dat Hij om Christus' wil boze overtreders tot Zich roept. Waarlijk, het is een dierbare gewaarwording voor een bekommerd hart, als het dit levendig te geloven krijgt, en aldus bij zichzelf begint te redeneren: God wil toch met zulke monsters te doen hebben; Jezus heeft toch voor een goddeloze schaar van zielen Zijn dierbaar bloed vergoten; er zullen toch geen komers tot deze Jezus worden uitgeworpen, enz. En waarlijk, het is een overdierbare en troostvolle waarheid, dat de Heere het wil, dat arme, zondige mensen zich vrijwillig aan Hem overgeven zullen. Hij wil toch de duivelen niet aannemen; Hij zal ook de mensen in de dag der opstanding niet meer willen aannemen. Nu wil Hij mensen aannemen, zondaren tot Zijn dienstknechten maken, en vrijwillige zondenslaven wil Hij tot Zijn zalige troongenoten maken. En dit verzekert Hij in Zijn Woord, waarin de Heere tot de zondaar roept: „Keert weder, gij afkerige kinderen, en Ik zal uw afkering genezen." (Jer. 3:22) En wederom: „Ik zal ulieden aannemen, en Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige." (2 Kor. 6:17,18)

Ten derde. Op deze dierbare uitnodigingen van de almachtige God treedt de ziel toe en wordt zij gewillig gemaakt om zich aan de Heere vrijwillig over te geven op Gods eigen voorwaarden, zonder iets van de eer voor zichzelf te begeren. Uit en van zichzelf is de verharde zondaar volstrekt onwillig, even gelijk het verharde Jodendom, waartegen de Zaligmaker zei: „Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het eeuwige leven hebt." (Joh. 5:40) Niet alleen is de mens van nature onwillig, maar hij is ook zo onmachtig zodat de Heere van hem zeggen moet: „Zal ook een Moorman zijn huid veranderen of een luipaard zijn vlekken? Zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen." (Jer. 12:23) Nu, deze onwillige machteloosheid en machteloze onwilligheid neemt de Heere door Zijn Geest weg, en geeft de ziel zoveel

genade, dat zij tot het vrijwillige overgeven overgebracht wordt. „Hij doet hen onder de roede doorgaan en brengt ze onder de band des Verbonds." (Ezech. 20:37) „Hij doet de wederhorigen bij Zich wonen." (Ps. 68:19) Hoort wat de Heere bij Ezechiël zegt: „En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en Mijn rechten zult bewaren en doen." (Cap. 36:27)
Ten vierde. Hierop volgt nu de dadelijke overgave. De Heere heeft de ziel overtuigd van haar noodzakelijkheid, en dat er buiten deze overgave niets anders te wachten is dan de eeuwige dood en de verdoemenis. Ook heeft de Heere de ziel overtuigd van het grote voordeel, dat in deze gewillige overgave ligt opgesloten, en dat er van zulk een volk met recht mag gezegd worden: „Welgelukzalig is het volk, diens God de Heere is, het volk, dat Hij zich ten erve verkoren heeft." (Ps. 33:12) Zo geeft dan de ziel zich vrijwillig over. O! nooit is de ziel vrijwilliger werkzaam dan in deze hartelijke overgave aan de Heere. Zij wil in zulke hartelijke en levendige tijden liever afstand doen van duizend werelden dan van één Heere Jezus. Wilt gij de werkzaamheid van een ziel, die zich aan Jezus geeft, eens vernemen, leest dan eens met aandacht de historie van de Kananese vrouw in Matth. 15:21-28. Zo is het met elke ziel, die zich aan Jezus overgeeft, zij laat niet af, vóórdat zij haar begeerte vervuld ziet.
Ten vijfde. Als zij dan zichzelf de Heere vrijwillig hebben overgegeven, dan willen zij Hem ook gaarne dienen, en vragen dan met de bekende stokbewaarder: Wat moet ik doen? Hand. 16:30. Waarlijk, zij zijn overtuigd, dat zij hun oude heer, de duivel, trouw gediend hebben, en nu willen ze hun nieuwe koning ook getrouw dienen naar de inwendige mens, omdat zij overtuigd zijn, dat Hij dit zo waardig is. Geloof mij, dit zal door alle tijden een hoofdkenmerk zijn van ware genade, en van waarachtig onderscheid tussen oprechtheid en geveinsdheid. Agrippa, Demas, Jehu, Bileam en meer anderen willen wel in de hemel komen, doch niet door de weg van heiligmaking. De Farizeeën en de rijke jongeling even zo min, hoewel het met de laatstgenoemden er enigszins naar geleek, omdat zij vele uitwendige dingen deden; evenwel was al hun doen slechts zoeken van hun eigengerechtigheid. Bij elke ziel, die zich vrijwillig aan de Heere heeft overgegeven, is het geheel anders. Zij begeert zich als arm en ellendig te gedragen en de grond van haar hoop op de hemel ligt alleen in datgene, wat Christus voor arme zondaren gedaan heeft en nog doet aan de rechterhand van Zijn Vader; en hoewel hij geheel op eens anders gerechtigheid steunt voor de eeuwigheid, zo is het toch zijn innig zielsbegeren, om zó te leven, alsof hij de zaligheid door zijn deugden verdienen kon. Hij begint liefde, ware liefde tot God en Zijn geboden te krijgen; en heeft alzo begeerte om die gedurig te overdenken en te betrachten. Christus kon ook ten opzichte van hem zeggen: Mijn juk is zacht en Mijn last is licht om te dragen. Matth. 11:30. O ja! datzelfde juk van Christus, dat vóór zijn bekering een ondraaglijke last voor hem was, wordt hem nu een zacht en een lieflijk juk, dat hij gaarne dag en nacht dragen zou. En gelijk hij, die zich vrijwillig aan de Heere heeft overgegeven, enige wezenlijke liefde tot de Heere heeft, zo heeft hij ook wezenlijke liefde tot het volk des Heeren. Inzonderheid gaat het met zulke jongbekeerden, zoals Paulus van de Galaten zegt, namelijk, hij gaf hun getuigenis, dat zij hun ogen voor hem zouden hebben laten uitgraven, indien het mogelijk geweest was. Gal. 4:15. Zo wordt ook de grootste liefde wel eens opgemerkt in pas beginnende zielen, die de Heere vrezen. Eindelijk een ziel, die zich vrijwillig aan de Heere heeft overgegeven, die wil ook haar lot in des Heeren hand overgeven, en tevreden zijn, dat de Heere Zijn raad over haar zal uitvoeren, hetzij in voorspoed of tegenspoed, zij hoopt het de Heere toe te vertrouwen als haar getrouwe Ontfermer; zij hoopt maar de strijd des Heeren te strijden; zij hoopt maar getrouw te worden tot aan de dood toe. Ziet, ik voor mij, geloof dat deze zaken wezenlijk van des Heeren volk worden ondervonden. Nochtans

wil ik geenszins zeggen, dat deze werkzaamheden zonder gebrek betracht worden; nee, de boosheid zal ons altoos aankleven, en ook onder onze beste verrichtingen. Ook wil ik hiermee niet zeggen, dat ieder bekeerd mens deze zes zaken geregeld achter elkaar moet ondervinden, of dat hij anders genade mist. De Heere houdt wonderlijke wegen met sommigen van Zijn volk, zodat ik de weg nog niet zal kunnen afbakenen, al was ik een geleerd man en ik hoop daarvan ook af te blijven en zulke mensen niet te bedroeven, wie de Heere niet bedroefd wil hebben. Evenwel moet ik u dit zeggen: Als gij hoop hebt voor de eeuwigheid, en die niet enkel gegrond is op het Hogepriesterlijke zoenoffer van Christus, dan deugt uw hoop niets. Als gij hoop hebt op de hemel, zonder dat het de enige keus uwer ziel is, om alleszins teer godzalig te leven, dan deugt uw hoop niet.
Dit zeg ik tegen de praatchristenen, waarvan ons land tegenwoordig begint te stinken.

LERING

Nu zullen wij onze overige tijd zoeken door te brengen met het zoeken van iets tot onze lering,
Vooreerst. Leert dan hieruit, dat de mens ongelukkig is, die de Heere niet vreest, al was hij ook nog zo aanzienlijk in de wereld. Ik denk, dat de vier andere generaals van Josafat genadeloos zijn geweest, of indien gij anders denkt, wilt gij weten hoe ongelukkig dat groten dezer aarde zijn, als ze God missen? Denkt dan aan Achab, die, van een koningstroon afgaande, in de hel aanlandde; denkt aan Herodes, die door een engel des Heeren geslagen is, zodat hij van de wormen werd gegeten en zo in de afgrond neerstortte. Och! wat is toch een genadeloos mens: al was hij koning van zijn ambt, de dood zal toch eenmaal zijn adem wegnemen. Het graf zal zijn gedaante verslijten. De wormen zullen het lichaam opeten; de duivelen zullen hem op de helse pijnbank brengen, en dat voor eeuwig!
Ten tweede. Leert hieruit, dat het gelukkig is om, gelijk Amazia, zich vrijwillig aan de Heere over te geven, en dat vooral in de jonge dagen. Als wij ons in onze jeugd vrijwillig aan de Heere overgeven, dan zal het ons niet berouwen in onze grijze ouderdom; als wij ons jong aan de Heere overgeven, dan kunnen wij nuttig zijn voor onze medestervelingen; als wij ons vroeg aan de Heere overgeven, dan kunnen wij geoefende krijgsknechten van de Heere Jezus worden; als wij ons vroeg aan de Heere overgeven, dan zijn wij ook jong bereid om de dood af te wachten. Hetgeen ik u dan aanraad, is dit: geeft u toch vrijwillig aan de Heere over, terwijl gij nog jong zijt, opdat de dood u geen koning der verschrikking, maar een bode des vredes moge zijn, als hij vroeg of laat tot u komen zal.
Ten derde. Leert hier verder uit dat, bij de ure des doods, niets de ziel vertroosten kan, dan dat hij een vrijwillig overgegevene aan de Heere mag zijn. O, hier zal geen blote overtuiging genoeg zijn, geen benauwdheden zullen helpen, geen ondervindingen zullen voordeel aanbrengen. De ziel zal het eigendom van de Heere Jezus moeten zijn, en Jezus weer het eigendom van de ziel. Vele mensen zien met hun verstand, dat het nodig is zich aan de Heere te verbinden en voor Hem te leven; maar wat is het? de dienst van zonden en wereld is hun nog te zoet; zij kunnen wel enige grote zonden nalaten en de verkondiging van de waarheid nalopen, maar zij kunnen van hun liefste zonden nog niet af. Zij zouden zich wel aan de Heere willen overgeven, als zij de wereld daarbij aan de hand konden houden; zij zouden gaarne tussen de brede weg des verderfs en de smalle weg ten hemel nog een derde weg willen uitkiezen, niet heel grof, maar ook niet heel fijn. Nochtans, o mens! als gij een middenweg voor uw ziel hebt uitgekozen, dan zult gij aan het einde van die middenweg in de hel lopen. De

uitgevonden middenweg is een bijpad naar de donkere hel. Jezus zal uw Borg en tevens uw Koning moeten zijn, en gij zult Zijn gehoorzame dienstknecht moeten wezen (met al uw gebrek), of gij gaat verloren.
Ten vierde. Acht het voor een groot geluk, dat gij nog leeft onder het aanbod van zaligheid, daar er al zo velen voor eeuwig weg zijn, die gij gekend hebt, waarmee gij mogelijk ter school hebt gegaan, of op een andere wijze omgang mee gehad hebt. Mogelijk zijn uw ouders al dood, of uw broeders of uw zusters. Die liggen nu al op het kerkhof, en de ziel is op de plaats van haar eeuwig verblijf. Gij leeft nog, en gij wordt nog gebeden om uzelf nog vrijwillig aan de Heere over te geven. O, neemt dan toch uw dierbare tijd in acht. Immers, de dood wacht slechts op het onfeilbare bevel van de Almachtige, en dat gekregen hebbende, zo zal hij ook u terneer vellen en naar het donkere graf heen slepen.
Ten vijfde. Gij oprechten van harte, die het niet kunt ontkennen, of gij hebt uzelf vrijwillig aan de Heere overgegeven. Ziet hierin de eeuwige liefde Gods, dat Hij zondaren tot Zijn dienaren wil aannemen, daar Hij tienduizenden vrijwillige dienstknechten in de zalige hemel heeft, die nooit Zijn bevel nalaten. Hij had op aarde geen dienstknechten nodig, en dat niet alleen, maar in het bijzonder is dit een wonderlijke genade, omdat gij zo meer dan ontrouw zijt. Nochtans heeft Hij ulieden aangenomen, toen gij gekomen zijt om u vrijwillig aan Hem over te geven. Ja, niet alleen nam Hij u aan, toen gij een vrijwilliger werd, maar ook Hij zelf boog uw hart en maakte u vrijwillig, anders zou gij het nooit geworden zijn, zo min als het goddeloze volk, in welks midden gij tegenwoordig leeft. Vromen! wilt gij de verdienende oorzaak van uw vrijwillige overgave weten? Gaat naar de heuvel Golgotha, en beschouwt in de geest dat bebloede lijk van Gods eigen Schootzoon. Gaat heen en ziet Hem aan het kruis hangen, doorstoken in handen en voeten, met Zijn heilig hoofd gebogen, terwijl Hij de geest gaf. Wilt gij de werkende oorzaak van uw vrijwillige overgave weten? Dan zeg ik met de profeet: „Niet door kracht of door geweld, maar door des Heeren Geest is het geschied." (Zach. 4:6) En met de Apostel: „Het is God die in u werkt, beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen." (Fil. 2:13) O! hier ligt de roem zo geheel uitgesloten. Eeuwige roem behoort hier aan den Heere uw God. Het is God, die u liefhad met een eeuwige liefde, voor dat des werelds hoeksteen gelegd was; het is God, die u liever had dan Zijn eigen dierbaar bloed; het is God, die u opzocht, toen gij naar Hem niet vraagde; het is God, die u van een onwillige een vrijwillige maakte; het is de Heere, die u liever heeft dan de gehele wereld. O, als een vrome het eens levendig mocht inzien, hoe lief de Heere hem had, hij zou verwonderd en verbaasd zijn. Immers toonde de Heere Zijn liefde aan Abraham en Lot en zovele anderen; Hij zou geheel Sodom hebben laten staan, indien er slechts tien rechtvaardigen in geweest waren. (Gen. 19) Maar mogelijk denken sommigen uwer aldus bij zichzelf: De Heere zou mij ook wel lief hebben, als ik een vrijwilliger was, maar ik vrees, dat ik mij nooit vrijwillig aan de Heere heb overgegeven, tenminste ik voel meer onwilligheid in mij dan wezenlijke gewilligheid. Tot zulke klagers heb ik het volgende te zeggen:
Ten eerste. Gij behoort vooral te bedenken, dat gij met uw gewilligheid bij God niets kunt verdienen, maar dat uw hoop van zaligheid alleen behoort te steunen op de Borg Jezus Christus, en dat uw vrijwillige overgave aan de Heere niet verder kan worden aangemerkt dan als vrucht van de dood des Heeren Jezus; bewijs van de inwoning van des Heeren Geest, en alzo een gelukkig bewijs van uw heerlijke staat. Vele zielen zijn en blijven donker, omdat ze nog zo weinig verlost zijn van hun eigengerechtigheid, en nog veel te veel steunen op hun eigen ondervindingen, en naardien ze dan iets goeds in zichzelf gewaar worden, zo hebben zij hoop voor de toekomst; maar missen zij

wederom hun goede gestalte en verheffen zich weer de golven der zonden, dan zijn zij ook weer hopeloos. Dit is een zeer droevig kwaad. Ik wenste voor mijzelf, dat ik ervan verlost was; en dat ik nederig en arm was en nergens op steunde dan op de rotssteen Christus.

Ten andere. Klachten over de grote onwilligheid van uw boze natuur zullen er al uw dagen zijn. Gij moet ondertussen voorzichtig wezen, dat gij de oude mens niet aanziet voor de gehele mens. Dit moet gij zoeken te onthouden, dat gij van nature zeer onwillig zijt om de Heere te dienen, en nochtans zijt gij, naar de inwendige mens, waarlijk een vrijwilliger. Gij gevoelt immers een aanhoudende strijd binnen in u? „De geest begeert tegen het vlees en het vlees tegen de geest." (Gal. 5:17) Welnu, dat is het teken, dat gij een geestelijk tweemens zijt, want als gij alleen vlees waart, dan zou gij deze strijd niet kennen. Een mens kan toch alleen niet vechten. Eindelijk, gij allen die de Heere vreest, strijdt de goede strijd des geloofs; zijt getrouw tot aan de dood; weest nuchter en waakt; zoekt nederig en arm te zijn, en houdt dat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme. Ik eindig met de woorden van Christus: Die overwint, zal alles beërven.

ACHT EN TWINTIGSTE OEFENING
'OVER HET GROTE GELUK EN DE DURE VERPLICHTING VAN DES HEEREN GUNSTGENOTEN

TEKST: 2 KRONIEKEN 17 : 16.
En naast hem was Amasia, de zoon van Zichri, die zich vrijwillig de Heere overgegeven had.

Zeer verschillend zijn de getuigenissen, die wij in des Heeren Woord van de vromen lezen. Ook zijn er verscheiden personen, die van dat volk hun getuigenis afleggen. Namelijk: God getuigt wat van Zijn volk. Gods volk getuigt wat van zichzelf. De wereld getuigt wat van hen. En de duivel getuigt er ook wat van.
Vooreerst, zeg ik, dat God wat van Zijn Volk getuigt. De Heere zegt van hen: Ik zal u tot een God zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn. 2 Kor. 6:18. En op een andere plaats: Gelijk een bruidegom vrolijk is over zijne bruid, zo zal uw God over ulieden vrolijk zijn. Jes. 62:5. En weer op een andere plaats zegt de Heere: Zij zullen zijn een spruit Mijner planting, een werk Mijner handen, opdat Ik verheerlijkt worde. Jes. 60:21. En wederom: Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstelijk aan hem; daarom rommelt mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de Heere. Jer. 31:20. En wederom: Geheel zijt gij schoon, mijn vriendin, en er is geen gebrek aan u. Hoogl. 4:7. Ziet, deze dierbare getuigenissen geeft God van Zijn volk. Ik zal er u nog twee of drie getuigenissen bijvoegen, die de Heere van bijzondere personen, onder Zijn gunstgenoten, heeft afgelegd. Van Zijn knecht Job zegt Hij: Hij was oprecht, en vroom, en godvrezende, en wijkende van het kwaad. Van Zijn knecht Noach getuigt Hij: Noach was een rechtvaardig en oprecht man in zijn geslacht. Noach wandelde met God. Gen. 6 : 9. Van zijn knecht Daniël liet de Heere door een engel getuigen, dat hij een zeer gewenst man was. Dan. 9:23. Dit volk moet dan waarlijk een zeer heilig en heerlijk volk zijn, omdat de Kenner der harten hiervan zulk een heerlijk getuigenis gelieft af te leggen.
Ten tweede: Laat ons eens horen wat dit volk van zichzelf durft te getuigen. Wij zullen dan bij de laatstgenoemde zeer gewenste man beginnen. Hoort hem aldus van zichzelf getuigen: Wij hebben gezondigd en hebben onrecht gedaan en goddeloos gehandeld, en gerebelleerd met af te wijken van Uw geboden en van Uw rechten, wij werpen onze smekingen voor Uw aangezicht niet neer op onze gerechtigheden, maar op Uw barmhartigheden, die groot zijn. O Heere, hoor! o Heere, vergeef! o Heere, merk op en doe het en vertrek het niet! om Uws zelfs wil, o mijn God! Dan. 9:5,18,19. En aldus getuigt Job van zichzelf: Ik verfoei mij, en ik heb berouw in stof en as. Job 42 : 6. Ook David voegt hier zijn getuigenis bij, zeggende: Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden. Ik ben bekommerd vanwege mijn zonden. Ps. 38:5 en 19. Niet anders getuigt de profeet Jesaja van de toestand zijner ziel, als hij uitroept: O wee mij, want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben. Jes. 6:5. Zeer vele getuigenissen van vroegere en latere bijbelheiligen zou ik hier nog kunnen bijvoegen. Ook kan ik er de getuigenissen van de tegenwoordig levende vromen bijvoegen, die allen uit één mond dezelfde klaagliederen moeten aanheffen, waarvan dagelijks hun heimelijke bidvertrekken de getuigen zijn. Maar mogelijk denkt iemand: hoe kan er van dezelfde personen zulk een geheel verschillend getuigenis gegeven worden? Welk van die beide getuigenissen is dan waarheid? Ik antwoord: zij beiden zijn waarheid, maar de mens kermt over zijn zonden, die hij

dagelijks in zich gewaar wordt, omdat wij toch uit onszelf boze mensen zijn, die tot alle goed werk ondeugend zijn, en gereed zijn tot hinken en zinken. De Heere daarentegen merkt Zijn volk aan, als gewassen door het bloed van de Borg en Middelaar, en bij aanvang door Zijn Geest geheiligd. Alzo zijn de vromen Zijn geliefde gunstgenoten, met wie hij een onwankelbaar verbond der genade heeft opgericht.

Ten derde: Laat ons nu eens zien, welk getuigenis de vijandige wereld van dit volk geeft. Er is tussen de kinderen Gods en tussen de slaven des Satans in het paradijs vijandschap gezet, en hierdoor is het niet zeldzaam, dat de vijandige wereld hetzelfde van de vromen zegt, wat Achab zei van de getrouwe profeet Elia, namelijk: Zijt gij de beroerder Israëls? 1 Kon. 18:17. Een getuigenis gelijk aan dit van Achab lezen wij ook van een zekere Baalpriester, Amazia genaamd, die van de profeet Amos tot de koning Jerobeam zei: Amos heeft een verbintenis tegen u gemaakt, in het midden van het huis Israëls; het land zal zijn woorden niet kunnen verdragen. Amos 7:10. Verder zei deze goddeloze man tegen Amos: Gij ziener! ga weg, vlied in het land van Juda, en eet aldaar brood, en profeteer aldaar! Maar te Bethel zult gij voortaan niet meer profeteren; want dat is des konings heiligdom en dat is het huis des koninkrijks. Amos 7:13. Niet minder slecht was het getuigenis, 't welk de vijanden des Heeren van Jeremia spraken; zodat de profeet klaagde, dat hij een man van twist en krakeel was in het ganse land. Jer. 15:10. Van de godzalige apostelen getuigden de spottende Joden op de Pinksterdag, dat zij vol zoete wijn waren. Hand. 2:13. Van de grote Paulus zei de spottende Festus: Gij raast, uw grote geleerdheid brengt u tot razernij. Hand. 26:24. Weinig anders is het getuigenis der wereld ten allen tijde geweest, van degenen die de Heere in der waarheid vrezen, en dit zal zo blijven tot aan de voleinding der wereld.

Nu zullen wij eindelijk zien, wat de duivel van dit arme volk getuigt. Waarlijk niet veel goeds zegt de duivel ervan. Immers, hij is hun vriend niet? Nee, integendeel, hij is hun aartsvijand. Petrus zegt daarom tegen de vromen: zijt nuchter en waakt, want uw tegenpartijder, de duivel, gaat om als een brullende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden. 1 Petr. 5:8. En Paulus beveelt des Heeren volk, om tegen deze vijand de gehele wapenrusting Gods aan te doen. Efeze 6:13-18. Uit deze twee plaatsen kunnen wij reeds genoegzaam verstaan, dat deze mensenmoorder niet veel goeds van dat arme volk getuigen zal. Wilt gij nog daarenboven het eigen getuigenis van deze verklager der broederen horen? Hoort dan, wat hij van Job gezegd heeft. De Heere vraagde hem, of hij in zijn rondwandelen over de aarde ook acht geslagen had op zijn zeer godvrezende knecht Job. Hierop antwoordde de Satan: Is het om niet, dat Job God vreest? Hebt Gij niet een betuining gemaakt voor hem en voor zijn huis en voor al wat hij heeft rondom? Het werk zijner handen hebt gij gezegend en zijn vee is in menigte uitgebroken in het land. Maar toch, strek nu Uw hand uit en tast aan alles wat hij heeft, zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen! (Job 1:9-11) De duivel wil zeggen, dat Job een huichelaar was, die God slechts in schijn diende omdat hij zeer gezegend werd, maar die de Heere en Zijn dienst spoedig vaarwel zou zeggen, als hem maar rampen en onheilen overkwamen. En toen Job na het verliezen van zijn vee en kinderen nochtans oprecht bleef, toen zei de Satan tot de Heere: Huid voor huid en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven. Doch strek nu Uw hand uit en tast zijn gebeente en zijn vlees aan, zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen! (Job 2:4 en 5) Ziedaar vier getuigenissen van een volk, drie slechte en een goed getuigenis. Is dit volk nu niet te beklagen? Drie slechte en slechts één goed getuigenis wordt van hen afgelegd. Nee, geenszins zijn zij te beklagen. Immers, Hij, die een goed en gunstig getuigenis van hen aflegt, is de grote God zelf; en nu mogen wij met de Apostel zeggen: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Het is dus

geen ongelukkig volk, maar zij zijn zeer gelukkig, want zij hebben de God des hemels tot hun bondgenoot en tot hun verzoende Vader; en die God getuigt van hen wat goeds, nu ze nog op aarde zijn, en Hij zal ook goed van hen getuigen, als ze eenmaal voor Zijn vierschaar zullen staan, en door Hem in heerlijkheid zullen worden ingeleid. Hiervan hoop ik nog iets breder te handelen en tevens de vromen bij hun verplichting te bepalen.
Het is de meesten uwer bekend, dat ik vóór acht dagen over dezelfde woorden gesproken heb. Toen heb ik deze woorden enigszins verklaard, en mij bijzonder bezig gehouden om aan te tonen wat het in heeft, als iemand zich vrijwillig aan de Heere overgeeft. In deze avond zullen wij op de twee volgende zaken naar ons vermogen zoeken te letten:

Vooreerst. Op het grote geluk van zulke mensen, die zich vrijwillig aan de Heere overgeven hebben.
Ten tweede. Op hun dure verplichting.

Dit volk dan is zeer gelukkig hier op aarde en in het bijzonder hierna.
Ten eerste. Gelukkig zijn zij in hun jeugd. Niemand is gelukkiger mens dan een jongeling of jonge dochter, die in zijn jeugdige dagen de Heere vreest; immers is dit de beste tijd om zich in godzaligheid te oefenen. Dan staat het zorgelijk beroep nog minder in de weg; de ziel is bewaard voor de uitwendige schromelijke goddeloosheid en wordt dus daarmee minder gepijnigd dan godzaligen, die oud bekeerd zijn. De lichaamskrachten en zielsvermogens zijn door de pijnlijke ouderdom nog niet versleten. En vooral de ziel is jong bereid om de dood in te wachten.
Gij dan, o jongeling, die u jong aan de Heere hebt overgegeven, zie hier uw groot voorrecht. Andere jonge mensen leven naar het goeddunken van hun boze harten, terwijl de Heere u op de weg der zonde heeft stil gehouden; deze jonge mensen leven zeer gerust en zorgeloos in de zonden, terwijl het uw voorrecht is bekommerd te zijn vanwege uw zonden; andere jonge mensen brengen hun beste dagen in de boeien des Satans door, terwijl gij gedurig aan de voeten van de Heere Jezus uw diepe ellende beklaagt en betreurt, en verzoening zoekt voor uw ontelbare zonden in het enig geldend zoenbloed van Gods Zoon; andere jonge mensen kiezen de goddeloze wereld tot hun gezelschap, terwijl gij met Ruth tegen hen, die de Heere vrezen, mag zeggen: uw volk is ook mijn volk; andere jonge mensen gaan naar de lust van hun hart in de herberg, terwijl gij naar de lust van uw hart bij de vromen verkeert. En wellicht hebt gij het geluk om een volkomen gezondheid bij dit alles te bezitten, zodat gij kunt gaan en staan waar gij slechts wilt, en ook de waarheid kunt gaan horen, al was het enige uren ver. Waarlijk, de Heere heeft aan u grote weldadigheid bewezen in de dagen uwer jeugd, en voorts zal Hij voor u zorgen en u door Zijn raad leiden, al is het dat uw gebreken menigvuldig zijn en de haren uws hoofds te boven gaan. God zal u nimmer begeven noch verlaten, maar u eenmaal aan het einde van de strijd doen binnen zeilen in de haven van eindeloze rust. Maar gij, onbekeerde jongeling of jongedochter! o wat zijt gij te beklagen, in het bijzonder gij, die nu uw jeugdige leeftijd doorbrengt met het ijdele vermaak van deze goddeloze wereld. O, wat zult gij uw tijd moeten beklagen, als de haren uws hoofds zullen grauw zijn geworden van de ouderdom, of indien gij dan nog in de zonde verhard zijt, dan zult gij het in de hel voor eeuwig moeten bejammeren.
Jongeling! gij maakt uzelf rijp voor een eeuwig verderf; als gij zó blijft, dan zijt gij over zeventig jaren al in de eeuwige verdoemenis, of over vijftig jaren, of veertig, of dertig, of twintig, of tien jaren, of in de volgende week, of in deze nacht! En wat zal

het dan zijn? Dan zult gij de hel in moeten, en uw vrolijk gezelschap zal nog enige tijd hier blijven, om u na enige tijd tot een zielpijnigend gezelschap te zijn in de afgrond. Gij zult de gapende put des verderfs in moeten, en uw geld en schone kleren zullen niet met u gaan. Bedenkt dit, gij pronkende wereld-jongeling of jonge dochter! Daar zullen uw schone kleren uw leden niet meer bedekken, maar de rook uit de put des afgronds zal uw eeuwig nachtgewaad zijn. Bedenkt dit gij drinkers en brassers! Daar zullen uw lekkere tafels niet meer bereid worden, maar gij zult de helse vlam moeten eten tot in alle eeuwigheid. Bedenkt dit, gij onbekeerden tezamen! Daar zult gij in eeuwigheid het liefelijk licht niet meer aanschouwen, maar liggen in de buitenste duisternis. Van de hemel staat er: „En aldaar zal geen nacht zijn." (Openb. 22:5) Maar van de hel mag gezegd worden: „Aldaar zal geen dag zijn." O geducht rampzalig lot! O donkere eeuwigheid! Zondaar! vlied nog van de toekomende toorn, eer u de tijd ontbreekt en de roepstemmen voor altoos zullen ophouden.

Ten tweede. Zij, die zichzelf vrijwillig aan de Heere hebben overgegeven, zijn ook gelukkig in hun ouderdom. Ja dan, als de haren grijs en de ogen donker worden, zijn zij zeer gelukkig, terwijl ze dan aan de grenzen van hun vaderland genaderd, en eerlang aan het einde van de loopbaan van strijd en beproeving gekomen zijn. Als de haren grijs, en de ogen donker, en de leden stijf worden, geven deze zaken aan de godvruchtige ziel niets anders te kennen, dan dat zij over een zeer korte tijd bij hun vaderen zal verzameld worden, en zij dan aanstonds in de eeuwige vreugde wezen zal. Dit is uw groot geluk, gij ouden van dagen, die uzelf vrijwillig aan de Heere hebt overgegeven. Vromen! houdt dan zeer goede moed; die God, die u geleid en gedragen heeft van uw jeugd af tot nu toe, zal ook de overige tijd voor u blijven zorgen; die God, die uw ziel heeft bekeerd, zal voor uw ziel en ook voor uw oud en gebrekkig lichaam blijven zorgen, en u zolang in de strijd laten als het Hem behaagt, en dan zal Hij uw ziel tot Zich nemen, en uw oud lichaam in het stof doen rusten en zeer nauw bewaren, om het in de morgenstond der opstanding weer wakker te roepen en zeer heerlijk op te wekken. Maar gij, oude man of vrouw, die van genade ontbloot zijt, o wat zijt gij jammerlijk ongelukkig! In uw jonge dagen was het wellicht uw lust om in de herberg met de goddeloze jeugd uzelf vrolijk te maken en zo de hel te bouwen; maar nu willen de jonge lieden u niet meer in hun gezelschap hebben, of gij hebt wellicht geen geld meer, of de lust is u wegens de pijnlijkheid van de ouderdom ontgaan. Of hebt gij van jongs aan zedig geleefd, en zijt gij toch nooit met uw diepschuldige ziel als een arme zondaar tot Christus gekomen? O, wat zijt gij dan ook ongelukkig! Uw ogen zijn donker geworden, uw oren zijn doof geworden, uw benen zijn stijf geworden, uw tanden zijn uitgevallen, en dit alles zijn de voorboden van de koning der verschrikking; de dood wenkt u, het graf roept u, en eerlang moet gij de donkere spelonk des grafs in, daar uw ouders en voorouders reeds liggen. Zondaar! zijt gij wegens uw ouderdom reeds met veel pijn en smart gekweld? Dit zijn reeds de voorboden van de eeuwigdurende helse vlam, die u pijnigen zal aan al de leden van uw rampzalig lichaam, en daarbij zal nog komen die onlijdelijke, eeuwigdurende zielenpijn onder het gewicht van Gods eeuwige toorn, in het ondragelijk eeuwig gezelschap van die afschuwelijke duivelen en de verdoemde mensen. Zondaar! ik ben niet gekomen om u nodeloos te verschrikken of bang te maken voor een zaak, die zo erg niet zijn zal, als ik zeg; waarlijk, dit mijn zeggen is een eeuwige waarheid, die ik vrees, dat gij te laat zult ondervinden. En als ik ooit mijzelf vrijwillig aan de Heere mag hebben overgegeven, dan acht ik mij ook verplicht èn mijn medezondaren de hel voor te stellen, èn hen aan te raden, om nog bijtijds naar de vriendelijke Heere Christus te vluchten tot behoud van hun arme zielen.

Ten derde. Zij, die zichzelf vrijwillig aan de Heere hebben overgegeven, zijn ook gelukkig in uitwendige tegenspoed; daarom zegt de Apostel: „Wij roemen in de verdrukking." (Rom. 5:3) En op een andere plaats: „Wij weten dat degenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede." (Rom. 8:28) Dus ook de tegenspoed, die hun hier op aarde overkomt.
Als een godzalige in kruiswegen verkeert, heeft hij nog een God voor zijn hart en een toegang tot die God, die door het bloed des Lams geopend is, en dus ook altijd voor dat volk open staat, zowel in de donkere nacht als op de heldere dag. Vromen! vlucht dan maar met al uw rampen naar de Heere en gelooft, dat geen uitwendige tegenspoed uw wezenlijke gelukstaat verminderen zal. Maar gij, onbekeerde zondaar! waar blijft gij, als de rampen van dit tranendal u overkomen? Gij zijt daarvan toch ook niet vrij. Waar blijft gij, als uw betrekkingen ziek liggen? Waar blijft gij, als uw vader, moeder, zuster, man, vrouw of kinderen door de bleke dood worden weggerukt? O, gij moet al uw rampen in uzelf eindigen of uw toevlucht nemen tot gebroken bakken, die geen water houden.
Ten vierde. Gelukkig zijn zij op hun doodsbed. O, gij vreesachtige zielen, die het nochtans in der waarheid om Christus en ware heiligheid te doen is! Nu verschrikt gij, als het schor geluid van de doodsklok in uw oren klinkt, of als gij een geopend graf ziet; nu kunt gij nauwelijks zonder beven een doodkist zien; maar waarlijk, die dood, waarvoor gij nu menigmaal zo bevreesd zijt, zal juist een einde maken aan al uw kommer en verdriet. Gij zult moeten zondigen, totdat gij uw adem zult uitblazen, en dan ook geen ogenblik langer. Gij zult moeten zuchten en treuren tot aan uw doodsbed toe, en dan zal het ook voor eeuwig ophouden en nooit weer beginnen. Het is waar, de dood is verschrikkelijk en het graf maakt de levenden wel eens bevreesd; maar Christus' dood is de oorzaak, dat uw dood de prikkel is ontnomen, en Christus' graf heeft uw donkere grafspelonk tot een geheiligde rustplaats gemaakt. Houdt dan moed, oprechten van hart! want de dood zal u ontheffen van de zonden en bij gevolg ook van alle kruis en rouw. Maar gij, werkers der ongerechtigheid! gij zult ook niet eeuwig hier blijven. Och, stelt u eens een stervende zondaar voor, en wordt verschrikt en vliedt tot Christus. De zondaar, lang genoeg Gods lankmoedigheid getergd hebbende, wordt eindelijk ziek, hij komt van zijn akker of uit de herberg of van een bruiloft, en is enigszins ongesteld, hij gaat naar bed. Zijn krankheid wordt erger, de dokter wordt gehaald en geeft hem medicijnen, maar ziet, zijn krankheid laat zich niet verdrijven, de pijnen vermenigvuldigen, de krachten worden minder, de levensgeesten raken weg. O ontzaglijk ogenblik! De onverbiddelijke dood staat als een sterke krijgsheld voor het bed. Wat doet zulk een wanhopig arm mens? Hij slaat zijn halfgebroken ogen op de wenende omstanders. Daar ziet hij wellicht degenen, die met hem de duivel gediend hebben, en deze zijn hem nog een pijl in zijn bange ziel. Ook ziet hij nog een of twee van des Heeren volk bij zijn doodsbed staan, en nu moet hij denken: Ik zie u in der eeuwigheid niet weer. Wat doet hij eindelijk? Hij bidt nog met stervende lippen tot God, omdat hij anders geen uitweg van verlossing meer ziet; hij roept nog: o God, zijt mij zondaar genadig! Maar waarom riep hij niet vroeger? De gezonde dagen zijn voorbij, zijn zonden zijn tot nu toe onbetreurd gebleven, de genadedag is ten einde, Gods bestraffingen heeft hij niet gewild, en Zijn liefelijke uitnodigingen heeft hij veracht. O ontzaglijk ogenblik! Dus liggen zij, terwijl zij met kermen en zuchten het ellendig overschot des levens uitademen. De ziel is bijna woedend en verlangt om nog een korte poos hier te blijven, om nog voor die geduchte overtocht bereid te worden; maar de dood heeft het onfeilbaar bevel des Almachtigen, en drijft de arme ziel uit de lemen hut naar buiten. Is dit nu het uiteinde van alle mensen, die onbekeerd zijn? O,

laat ons dan met Jakob zeggen: „Mijn ziel kome niet in hun verborgen raad, mijn eer worde niet verenigd met hun vergadering," (Gen. 49:6)
Ten vijfde. Zij, die zich vrijwillig aan de Heere hebben overgegeven, zijn gelukkig tot in alle eeuwigheid. Na hun dood zal het een der geringste voorrechten zijn, dat zij nooit meer zullen treuren, en dat krankheid nooit hun bleek gelaat weer zal vertonen in hun woningen. Geen inwoner zal in die hemelse woning meer zeggen: „Ik ben ziek." (Jes. 33:24) „God zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn." (Openb. 21:4) Maar hun grootste geluk zal bestaan in het onmiddellijk en eeuwig gemeenschap oefenen met de Drie-enige God, zonder tussenkomst van een enige zonde of verzoeking des duivels. Zij zullen eeuwig voor de troon wandelen in lange witte klederen. Zij zullen palmtakken van eeuwige overwinning in de handen hebben. Zij zullen met Abraham, Izaak, Jakob, Mozes, David, Petrus en alle bijbelheiligen aan de bruiloft des Lams aanzitten. Zij zullen met al de heiligen van alle einden der aarde in volmaakte liefde en onafgebroken gemeenschap verkeren. Zij zullen elkaar kennen, en hun dierbare panden zullen zij weerzien, die hun in de dood zijn voorgegaan naar dat hemels vaderland. En wat zal ik arm, dwaas en ellendig schepsel er meer van zeggen, daar zelfs de hoogverlichte Johannes nog moet zeggen: „Het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen." (1 Joh. 3:2)
Dit geloof ik, dat het onbeschrijfelijk heerlijk en zalig zal zijn voor de vromen in de toekomst. En dit wenste ik: ach, mochten ik en al mijn lieve vrienden en huisgenoten, ja alle mensen daar komen.
Laat ons nu nog kort acht geven op de dure verplichting van dit gelukkige volk van God.
Volk van God! om deze uw zalige gelukstaat zijt gij wat verplicht aan de Heere, en wat aan de onbekeerde mensen, en wat aan de bekeerde mensen.
Vooreerst zeg ik, gij zijt wat verplicht aan de Heere. Wat zijt gij aan de Heere verplicht? In een woord alles. God was het, die de goede keuze in uw hart gelegd heeft, om u vrijwillig aan de Heere over te geven; God was het, die al uw zonden heeft uitgedelgd om de verdiensten van de grote Borg Jezus Christus; God is het, die nog dagelijks u de zonden vergeeft, die immers zeer velen zijn? God was het, die het werk begon, die het voortzette en die het voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus. Met recht mag hier Paulus zeggen: „Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen", en er bijvoegen: „Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid". (Rom. 11:36) O, vromen! aan deze zeer dure verplichting, zult gij nooit naar waarde beantwoorden. Maar ach, mochten wij er toch meer naar staan en daartoe gedurig werk maken van het eenzaam en vurig gebed. Jammer, ja waarlijk jammer is het, dat vele vromen schier beginnen te verteren van goddeloze luiheid en aardsgezindheid, zoekende grotendeels hun genoegen bij die voorbijgaande wereld, even alsof ze zich nooit in oprechtheid aan de Heere hadden overgegeven om Zijn wil te doen, en Hem de eer van Zijn werk toe te brengen.
Ja, zou er wel ooit een tijd geweest zijn, waarin er meer twijfelmoedigheid onder des Heeren volk gevonden is? Maar zou er ook wel ooit een tijd geweest zijn, waarin de luiheid, hoogmoed en aardsgezindheid zo erg onder datzelfde volk zijn doorgebroken als tegenwoordig? Ik geloof waarlijk, dat onze zondige wandel grotendeels de oorzaak is van ons twijfelen aan onze genadestaat. Ik geloof, als wij in de gemeenschap met de Heere willen leven en niet langer onze eigen beul willen zijn, dat wij dan grotelijks noodzaak hebben om ootmoedig tot de Heere weder te keren, belijdende onze boze daden, want de Heere is geen ledig aanschouwer van de zonden Zijner gunstgenoten. (Lees Ps. 89:31-33 en Jes. 59:2)

Ten andere. Gods volk is wat verplicht jegens de onbekeerde zondaren. Hiertoe zijt gij verplicht om hen gedurig te vermanen en te herinneren, dat zij zichzelf hier op aarde vrijwillig aan de Heere tot reiniging en heiligmaking zullen moeten overgeven, of dat het hun anders eenmaal zwaar zal zijn, in de handen van de levende God te vallen. Ook zijt gij verplicht hen in het openbaar of in het verborgen gedurig aan de almachtige God op te dragen en om hun bekering te smeken, alvorens zij gaan sterven. Inzonderheid is dit de dure roeping beide van huisvaders en huismoeders. Immers zijn die ten duurste verplicht om de Heere hun eed te houden, die zij bij de doop voor hun arme kinderen hebben afgelegd? Huisvaders en huismoeders, gij staat eerlang met uw huisgenoten voor de grote Wereldrechter. Ik acht het een zeer zware post om als huisvader over een huisgezin gesteld te zijn, ja, het is een post, die de vromen bijzonder in hun bidvertrekken behoort te drijven.
Ten derde. Gij zijt ook wat verplicht omtrent uw medebroeders en zusters van datzelfde geestelijke huisgezin. Hebt daarom elkaar vurig lief en verblijdt u in elkaars welzijn, want gij zijt nauw aan elkaar verbonden. Immers dat volk gaat één weg, namelijk de weg ten hemel. Zij hebben één keuze, namelijk om de Heere te vrezen; zij hebben één droefheid, namelijk over hun zonden en het gemis van de Heere; zij hebben ook énerlei blijdschap, namelijk als ze met Asaf kunnen zeggen: „Het is mij goed nabij God te wezen." (Ps. 73:28)
Hebt dan elkaar vurig lief, en om daarin overvloedig te worden, zo raad ik u en mijzelf aan toch veel te bidden om de Geest der liefde. O, mochten wij toch wat meer behoefte aan die Geest gevoelen en wat meer om Zijn zaligmakende inwoning en leiding bidden, waarlijk dan zouden wij ook meer bekwaam zijn om des Heeren volk hartelijk lief te hebben, en dat ook met daden tonen. Ook zouden wij meer bekwaam zijn om nederig en arm te verkeren.
Weerhoud, o Heer! Uw knecht, Dat hij zijn hart niet hecht Aan dwaze hovaardij; Heerst die in mij niet meer, Dan leef ik tot Uw eer, Van grote zonden vrij. Laat U mijn tong en mond En 's harten diepste grond Toch welbehaaglijk wezen. O Heer, die mij verblijdt, Mijn Rots en Losser zijt, Dan heb ik niet te vrezen.
Gelukkig is de man, die dagelijks van harte oprecht en ernstig dit versje tot de inhoud van zijn gebed maakt; want niets is de christen meer nodig dan zichzelf als van rondom ellendig te kennen. Amen

NEGEN EN TWINTIGSTE OEFENING

TEKST: FILIPPENZEN 3 : 7
Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht.

Toen Jozef zijn broers in Egypte ontmoette, vroeg hij hun naar hun welstand, en zei ook: Is het wel met uw vader, de oude; leeft hij nog? Gen. 43:27 Als veel mensen in het midden van ons naar de welstand van hun vader gevraagd werden, dan zouden zij wellicht moeten antwoorden: hij ligt al jarenlang in het donkere graf. Maar, mijn medestervelingen! wat zou wel uw antwoord zijn, indien ik, gelijk Jozef, eens aan ulieden vroeg: Is het wel met u? Ik wil hiermee niet zeggen: Zijt gij nog gezond? want dat zie ik wel. Maar als ons welzijn zich niet verder uitstrekt, dan dat wij gezond zijn, en nog daarbij tijdelijke overvloed bezitten, dan kunnen wij nog niet zeggen waarlijk wèl te zijn. Immers, wij zullen bereid moeten zijn voor een ontzaglijke eeuwigheid, wij zullen wedergeboren moeten zijn, en alzo nieuwe schepselen moeten wezen in Christus, geschapen tot goede werken. Ook ons levensgedrag zal anders moeten zijn, dan dat der goddelozen, in wier midden wij leven. Wij moeten ons licht

voor de mensen laten schijnen, opdat zij onze goede werken zien, en daaruit God verheerlijken (Matth. 5:16); wij moeten de heiligmaking najagen, en alzo grijpen naar het eeuwige leven (1 Tim. 6:12); wij moeten aller zonden vijand zijn, en het moet de lust onzer harten zijn om de Heere te vrezen; onze lust en ons vermaak moet het geworden zijn, om des Heeren geboden te overdenken en te betrachten. En niettegenstaande het onze lust is de Heere te vrezen, zo moet nochtans onze hoop van zaligheid volstrekt niet uit onze vroomheid geboren zijn. Nee, maar wij moeten als arme doemschuldige schepselen alleen leunen en steunen op de aangebrachte borggerechtigheid van Hem, die eenmaal aan het vloekhout gehangen heeft. Zie! dit nu zou ik achten, dat een sterveling zou moeten bevinden in zijn ziel, als er van hem gezegd mag worden: Het gaat wél met hem. Vrienden! gaat het nu zó met u? Is het wèl met u? Is het ook wèl met uw vader, de oude? Is hij ook uit zijn oude grond verlost, en in de wijnstok Christus ingeplant? Is het ook wèl met uw moeder? Is het ook wèl met uw man, of met uw vrouw? Is het ook wèl met uw kinderen? Kunt gij met Jozua zeggen: Maar aangaande mij, en mijn huis, wij zullen de Heere dienen? Joz. 24:15. O, ik vrees, dat vele personen en huisgezinnen dit enige wèl en het enige nodige nog missen. Immers, bij verreweg de minsten van onze arme tijdgenoten wordt die hartelijke lust om de Heere te dienen nog openbaar. En nochtans zullen wij allen daarmee bekend moeten zijn, als het op een sterven aankomt, of het zal ons eeuwig kwalijk gaan. Och! mocht onze gebrekkige verhandeling nog dienstbaar gemaakt worden, als een zeer gering middel in de hand des Heeren, opdat degenen, die nog verstoken zijn van die enige weldaad der ziel, nog tot Christus mogen leren vluchten en zich voor tijd en eeuwigheid aan Hem overgeven, om door de kracht van Zijn bloed gewassen te worden, en de onberouwelijke keuze doen, om van nu voortaan de Heere te dienen.

Er is iets, dat de mens noodzakelijk moet hebben, als hij eenmaal zalig zal worden. Er is iets, dat de mens kan missen, behoudens de zaligheid zijner ziel. En er is iets, dat de mens moet missen, als hij behouden zal worden.

Vooreerst. Ik zeg: Er is iets, dat niemand missen kan; en dat is een nieuw hart. Niemand zal het eeuwige leven deelachtig worden, of hij zal andermaal moeten geboren zijn. Hoort de eigen woorden van Hem, die niet liegen kan: Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u, tenzij iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien. Joh. 3:3 Let hierop! wie gij ook zijt, al was u koning van uw ambt, u bent met alle kinderen van Adam voor de rechtvaardige God vuil, walgelijk, stinkend en onrein; ja een volslagen vijand van de hoge God en van al wat heiligheid genoemd mag worden. Ja, ik zeg meer: Gij zou het ook in de hemel niet kunnen uithouden, als gij er in kwam, zoals gij van uw ouders geboren zijt; want in de hemel is niets dan zuivere heerlijkheid, en gij zijt niets dan stinkende goddeloosheid, hoe vol ingebeelde deugdzaamheid gij ook zijn moogt. Ik weet het zeer wel, dat ik met deze harde taal de verwaande farizeeër onzer dagen niet erg best behagen zal, omdat velen, in schijn deugdzame mensen, de plaag van hun goddeloos hart niet kennende, hun mond van hemel en zaligheid veeltijds nogal vol hebben, zonder dat ze weten wat het hemelleven betekent. Evenwel hoop ik, dat ik niemand uwer ergeren zal met de voorstelling van de noodzakelijkheid der wedergeboorte, maar dat gij liever uzelf in getrouwheid moet afvragen, of gij deze onmisbare weldaad Gods al bezit, dan of gij er nog van verstoken zijt.

Ten andere. Ik zei: Er is iets, dat de mens, behoudens zijn zaligheid, missen kan. En dat is rijkdom, ere-ambten, schatten en staten in de wereld. Immers zegt de wijze man: Beter is weinig met de vreze des Heeren, dan een grote schat en onrust daarbij. Beter is een gerecht van groen moes, waar ook liefde bij is, dan een gemeste os en haat

daarbij. Spreuk. 15:16,17. Welgelukzalig is het volk, wiens God de Heere is, al zijn ze dan ook arm naar de wereld; dewijl zij dan pronken met Gods wonderbeeld, en met hun hoop in het binnenste heiligdom geankerd zijn. Ja, zelfs de meesten van Gods dierbare gunstgenoten zijn arm naar de wereld, opdat vervuld zou worden, hetgeen de Heilige Geest door de pen van Paulus liet beschrijven, zeggende: Want gij ziet uw roeping, broeders! dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen. Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou; en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen. En het onedele der wereld en het verachte heeft God uitverkoren; en hetgeen niets is, opdat Hij hetgeen iets is teniet zou maken: opdat geen vlees zou roemen voor Hem. 1 Kor.1:26-29. Gelukkige armen, oprechten en dwazen, die de Heere vrezen! Gelukkig gemis van aardse voorrechten, waar het alzo vervuld wordt!
Ten derde, zei ik: Er is iets, dat de mens volstrekt missen moet, als hij zalig worden zal, en dat is zijn eigengerechtigheid. Wij allen zijn van nature hoogmoedige farizeeën, die zeer gaarne door doen en laten willen zalig worden. Omdat wij geboren worden onder een verbroken werkverbond, willen wij door het betrachten van Gods wet de zaligheid verdienen. Maar hoort wat de Heilige Geest zegt: Uit de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden voor God. Rom. 5:20. Trouwens, wij zijn ten volle onmachtig om Gods wet te gehoorzamen; ja wij zijn kinderen des toorns en tot alle goed werk ondeugend en nochtans openbaart zich hier de afgrond van onze hoogmoed, omdat wij willen, dat een heilig God datgene voor deugden zal aannemen, wat wij er voor houden in onze blindheid. Ziet, van deze eigengerechtigheid moet de ziel worden afgebracht; en zij moet als een goddeloze alleen haar zaligheid in het offer van Christus leren zoeken, hebbende niets in zichzelf, dat de Heere behagen kan. Zo was het ook met de apostel Paulus gegaan, daarom zegt hij: Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht.
In deze tekst zullen wij onderzoeken:
A. Vooreerst: wat Paulus door dat gewin bedoelt;
B. Dan, de noodzakelijkheid om dit gewin schade te achten, wat nader overdenken.
C. En eindelijk, zullen wij onderzoeken, om wiens wil Paulus dit gedaan had, namelijk om Christus' wil.

A. Aangaande het eerste. Paulus bedoelt hier geen zaken, die hem een waarachtig gewin waren, want anders mocht hij die zaken naderhand geenszins schade achten. Maar wilt gij weten wat Paulus ermee bedoelt, als hij van zijn gewin sprak? Hij bedoelt zulke dingen, die hij eertijds voor gewin aanzag, toen hij nog een onbekeerde jood en een hoogmoedige, verwaande en werkheilige farizeeër was; en dit zijn schijnbaar gewin had hij in de twee voorgaande verzen reeds beschreven, daar hij zijn schijngewin aldus beschrijft: „Besneden ten achtsten dage, uit het geslacht van Israël, van de stam van Benjamin, een Hebreeër uit de Hebreeën, naar de wet een farizeeër; naar de ijver een vervolger der gemeente; naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, zijnde onberispelijk." Ziedaar, dit was het gewin van de apostel, toen hij nog blind was, en met al zijn kennis, die hij aan de voeten van de joodse leraar Gamaliël verzameld had, op de brede weg des verderfs wandelde. Gewin waren deze dingen voor Paulus, hier in de tijd. Het gaf hem eer en aanzien onder het volk. Het was geen geringe zaak, van ouder tot ouder een Israëliet te zijn, en wel uit de sekte der farizeeën; immers was Paulus, toen hij nog onbekeerd was, in grote achting bij het volk; zodat de getuigen, die Stefanus gestenigd hebben, hun kleren aflegden aan zijn voeten. Hand. 7:58. En op een andere plaats lezen wij van Paulus, dat hij van de

joodse Overpriesters brieven begeerde en ook verkreeg, om zo het hoofd te zijn van een aantal mensen, die erop uit waren om de gelovigen gebonden naar Jeruzalem te brengen. Hand. 9:2. Ziet, zo blijkt, dat die zaken, in het vijfde en zesde vers van ons hoofdstuk opgeteld, voor Paulus vroeger een groot gewin waren, om bij de groten in eer en achting te zijn. Het was ook geen wonder, want die goddeloze priesters waren toch met een dodelijke haat tegen de arme christenen ontstoken; en nu kwam er een zeer brave jonge Israëliet uit Benjamins stam, en bood zich aan om dit arme volk gebonden naar Jeruzalem te brengen. Dit maakte dan Paulus beroemd onder de groten der aarde en was hem dus gewin naar zijn eigen schatting. Maar inzonderheid was het gewin in de schatting van Paulus, dat hij op de achtste dag besneden was en als een onberispelijk farizeeër leefde, en een Hebreeër uit de Hebreeën was, omdat hij zich daardoor het eeuwige leven toekende.
Immers, dit was het bestaan der onbekeerde Joden en bijzonder der farizeeën. Een besneden Jood van ouder tot ouder te zijn, was bij hen grond genoeg om de zaligheid in te wachten. Daarom waren zij verwonderd, toen Jezus tot hen sprak, dat zij nodig hadden om door de waarheid te worden vrijgemaakt, en antwoordden daarop: Wij zijn Abrahams zaad, en hebben nooit iemand gediend: hoe zegt Gij dan, gij zult vrij worden? Joh. 8:32,33. Voornamelijk achtten zij het overvloedig om zalig te worden, als zij precies zo wandelden als de farizeeën deden. Hoort daarom de opgeblazen farizeeër eens danken: O God! (zegt hij), ik dank u, dat ik niet zo ben als andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers; of ook gelijk deze tollenaar. Ik vast tweemaal per week, en geef tienden van al wat ik bezit. Luc. 18:11,12. Want alzo zij de rechtvaardigheid Gods kenden, zo zochten zij hun eigen gerechtigheid op te richten. Rom. 10:8. Nog hadden zij een ander gewin, namelijk het uitroeien en doodslaan der navolgers van de Heere Jezus. Dat ook dit naar hun schatting hun gewin was, blijkt uit het eigen zeggen van Christus, waar hij zegt: Zij zullen u uit de Synagogen werpen: ja de ure komt, dat een iegelijk, die u zal doden, zal menen God een dienst te doen. Joh. 16:2. Dat ook dit een gewin was voor Paulus, blijkt uit zijn eigen zeggen: Ik meende waarlijk bij mijzelf, dat ik tegen de naam van Jezus van Nazareth vele wederpartijdige dingen doen moest. Hand. 26:9.

B. zo bestond dan Paulus vóór zijn wedergeboorte. Maar nu was hij van een geheel ander oordeel. Hij had zijn vorige gronden van verzekering een schade geacht. De Heere had een wonder aan Paulus gedaan op de weg naar Damaskus, toen deze arme zelfbedrieger ontdekt werd omtrent de toestand zijner ziel, en zijn hoop van zaligheid alleen leerde stellen in de grote Borg van al zijn ellendig en schuldig volk. Het oude was bij Paulus voorbijgegaan, en het was alles bij hem nieuw geworden. 2 Kor. 5:17. Zijn hart en oordeel waren nu vernieuwd, daarom kon hij de zaken nu ook geheel anders beschouwen dan voorheen. Gelukkig is de mens, wie het gaan mag, zoals het Paulus ging! Gelukkig is de mens, die, ontdekt is aan zichzelf, en geen andere roem heeft dan alleen in het kruis van de grote Zaligmaker. Ook was het volstrekt noodzakelijk, dat het zover kwam met Paulus, en ook is het noodzakelijk, dat het met ons allen daartoe komt, en dat wij zo onze eigengerechtigheid verloochenen; want Christus zegt: Ik zeg u: tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij, dan die der schriftgeleerden en farizeeën, dat gij in het koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan. Matth. 5:20. Het is dus zeer gelukkig, als de mens door des Heeren Geest bewerkt wordt om Christus boven alles te schatten en zijn eigen deugdzaamheid als ondeugd te erkennen. Daarentegen is het zeer beklaaglijk en ongelukkig, als de mens meent, dat zijn doen en laten hem voor God rechtvaardigen zal. Ja, hoort wat de Heere

tot dezulken zegt: Voorwaar, zeg Ik u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods. Matt. 21:31.
Zo had dan de gelukzalige apostel genade bij God ontvangen; zijn blinde zielsogen waren opengegaan; hij had leren zien, dat het hem in der eeuwigheid niet baten zou, al was hij besneden ten achtsten dage; hij had leren kennen, dat al zijn deugden niets anders waren dan blinkende zonden, waarmee hij voor God niet bestaan kon; zijn ogen waren ook hierin geopend, dat hij zag, dat het vervolgen van de christenen hem bij de Heere niet verdienstelijk maakte, maar dat hij integendeel daardoor Jezus zelf vervolgde. Hand. 9:5. En nu ontving hij van de Heere ook die genade om al deze zaken schade te achten.

C. Laat ons nu nog onderzoeken, om wiens wil hij zijn gewin schade geacht had; het was om Christus' wil, zegt hij. Het is opmerkelijk, dat hij de grote Zaligmaker hier noemt bij zijn toenaam Christus, zijnde Zijn ambtsnaam. En waarlijk, zo is Christus als de Gezalfde Zijns Vaders, Profeet, Hogepriester en Koning, en aldus genoegzaam voor al het gebrek en de behoeften van een arm zondaar. Als Profeet kan en wil Hij een zeer dwaas en ellendig volk, dat verstandig is om kwaad te doen, Zijn wegen leren en Zijn heilige Wet in hun hart inschrijven, en hen in moedeloosheid met Zijn woord en beloften verkwikken; daarom zegt Hij: „De Heere Heere heeft Mij een tong der geleerden gegeven, opdat Ik wete met de moede een woord ter rechter tijd te spreken." (Jes. 50:4). Zalig noem ik zulke zielen, die maar gedurig aan de heilige lessen van deze Profeet behoefte hebben. Als Hogepriester kan en wil Hij arme zondaren met God verzoenen, omdat Hij voor de Zijnen Zijn bloed heeft vergoten, en ook nog steeds voor hen blijft bidden in de hemel. Daarom zegt de Apostel: „Hij kan volkomen zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden." (Hebr. 7:25) Zalig noem ik zulke zielen, die maar veel werk voor deze dierbare Hogepriester hebben en dagelijks met hun onreine zielen tot Hem vluchten. Als Koning kan en wil Hij Zijn volk regeren en voor de strikken des duivels bewaren; ja, als de over Sion gezalfde Koning zal Hij hen eenmaal van alle geweld des duivels verlossen, en hen naar lichaam en ziel inbrengen in het grote koningshof hier boven, nadat zij, naar Zijn tevoren bepaalde raad, hier de strijd gestreden hebben.
Zalig noem ik zulke zielen, die nergens groter begeerte toe hebben dan om een getrouwe, gehoorzame en nederige dienstknecht of dienstmaagd te zijn van deze Koning der koningen. Ziet, zo is Christus dan alles en in allen. Hij is voor de Zijnen geworden wijsheid van God, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. (1 Kor. 1:30) Daarom werd Hij reeds door de profeet beloofd als de Heere onze gerechtigheid. (Jer. 23:6) En Gideon zei van Hem, nadat Christus hem verschenen was bij de eikenboom: De Heere is vrede. (Richt. 6:24) Daarom is het geen wonder, dat Paulus juist om Christus' wil zijn vorig gewin nu schade mocht achten; trouwens, hij, nu wedergeboren zijnde, en dus met andere ogen ziende, zag nu zoveel dierbaarheid en algenoegzaamheid in deze Heere Christus, dat hij overtuigd was aan Hem genoeg te hebben tot vervulling van al zijn gebrek en al zijn behoeften, waarom hij ook de roem van zijn gehele zaligheid aan deze Christus toe-eigent, zeggende: „Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus, door welke de wereld mij gekruisigd is en ik der wereld." (Gal. 6:14) En op een andere plaats zegt hij: „Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus en die gekruisigd." (1 Kor. 2:2) Gelukkige Paulus! voortijds vervolgde hij de gemeente van Christus en nu hoopt hij diezelfde Christus overal te verkondigen aan zijn medezondaren, als de enige en algenoegzame oorzaak van eeuwige zaligheid. Hoe wonderlijk kan toch de Heere het versteende hart van de zondaar omzetten.

TOEPASSING

Gelukkig is de reiziger naar de eeuwigheid, als hij ook alzo door een oprecht geloof op Christus leunt gelijk de Apostel, wiens getuigenis wij enigszins samen hebben onderzocht. Geliefden! ik vrees, dat de meesten van u nog van deze grote zaak ontbloot zijn. Duizenden zijn er, die nog nooit een waarachtige verandering ondervonden hebben, maar hetgeen hun vroeger gewin was, dat is hun ook nog gewin, en hetgeen zij vroeger schade achtten, dat achten zij ook nu nog schade.
Ten eerste. Het gewin van vele mensen zijn de goederen dezer aarde; nergens hebben zij meer lust in, dan dat zij maar met de rijke dwaas mochten kunnen zeggen: Ziel! gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink en zijt vrolijk. (Luk. 12:19) En met die andere rijke man zouden ze gaarne gekleed zijn in purper en zeer fijn lijnwaad, levende alle dagen vrolijk en prachtig. (Luk. 16:19) Maar och, o mens! die zulke dingen tot uw gewin stelt, en u daarom in groot gevaar bevindt om uw kostbare ziel te verliezen; wat zal het u zwaar vallen, als gij eenmaal op uw doodsbed zult liggen en al uw schatten aan anderen zult moeten overgeven, terwijl uw bijna naakt lichaam naar het eenzame graf zal heengedragen worden en uw geheel naakte ziel naar die plaats zal gevoerd worden, waar de rijke man zijn droevige ogen ophief. (Luk. 16:23) O droevig lot, na een zeer korte vreugde! En dit allerrampzaligst lot hangt u boven het hoofd, u, die vaster verkleefd zijt aan de afgoden dezer aarde, dan aan de dienst van Koning Jezus. Och! of gij wijs mocht worden!
Ten tweede. Het gewin van anderen is: eigenwijsheid en eigengerechtigheid. Zij menen een vertoornde God te bevredigen met hun doop, avondmaal, bijbellezen en andere plichten, welke buiten de geloofsvereniging met Christus enkel blinkende zonden zijn. Gij, die alzo gesteld zijt, och, of gij met uzelf mocht bekend worden! Waarlijk, wanneer gij niets anders hebt dan uw manke zededeugden, dan zult gij eenmaal ondervinden, dat het u gaan zal als de dwaze maagden, die de deur gesloten vonden. Als gij met uw deugdzaamheid genoegzaam gewaarborgd waart voor de lange eeuwigheid, dan had Paulus ook zijn vorig gewin geen schade hoeven te achten, want hij was vóór zijn bekering deugdzamer dan gij. Niets kan ik ulieden beter toewensen, dan dat gij eens bij bevinding moogt leren verstaan, wat de inhoud is van de 38ste Psalm, en meer andere dergelijke klachten der heiligen, onder de oude en de nieuwe dag.
Maar gij, volk van God, en in het bijzonder gij kleinen en zwakken, mij dunkt deze woorden van Paulus zijn u geen onbekende taal. Immers, gij kunt het niet ontkennen, dat gij, hetgeen u tevoren gewin was, nu ook, hoewel nog gebrekkig schade geacht hebt om Christus' wil.
Ik wenste wel, dat alle oprecht heilbegerige en nochtans twijfelende zielen in deze zaak klaarheid mochten hebben, en alzo overtuigd worden van hun groot geluk boven duizenden ongelukkige zelfbehagers. Om hierin, mocht het zijn, mijn zwakke vrienden en vriendinnen enigszins behulpzaam te zijn, zo laat ons op de volgende zaken letten.
Ten eerste: Hoe ellendig het inwendig ook met u staan mag, zo hebt gij nochtans dit grote voorrecht, dat gij door de ondervinding begint te geloven, dat al uw gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed (Jes. 64:6), en dat aldus het deksel van uw eigengerechtigheid te smal, en het bed van goede werken te kort zal zijn, als eenmaal het klamme doodzweet op het aangezicht zal uitbreken. Immers kunt gij wel met Job getuigen: zo ik mij rechtvaardige, mijn mond zal mij verdoemen. (Job 9:20) En op een andere plaats: lk verfoei mijzelf. (Job 42:6) Immers zijt gij wel verzekerd,

dat niets uw ziel van de eeuwige dood redden kan dan Jezus en Zijn betaald zoenoffer? Welnu, dan hebt gij een geheel ander steunsel dan Paulus vóór zijn bekering had, en dan ook tienduizenden in onze dagen hebben, welke steunen op, ik weet al niet welke walgelijke zogenaamde schijndeugden, die te veel zijn om op te tellen.

Ten tweede: Zou het inderdaad u tot wezenlijk gewin zijn, als gij rijk was in de wereld en geacht en geprezen werd door de mensen? Of zou gij dit uw gewin achten, dat gij maar met vrijmoedigheid moogt toegaan tot de troon der genade, en maar veel geestelijk leven aan 't hart ondervinden, en nederig en arm zijn, en geheel verlost worden van eigengerechtigheid en velerlei andere zonden, om alzo de Heere groot te maken? Immers zou gij de laatste vraag met „ja" kunnen beantwoorden, en dan mag ik wel zeggen, dat deze zaken op onze goddeloze natuurakker waarlijk niet groeien, maar dat het vruchten zijn van de Heilige Geest.

Ten derde: Wat acht gij tot uwe schade te zijn Is het, dat gij veracht zijt in de wereld en dat de mensen van de wereld niet veel met u ophebben? Of acht gij het tot uw schade, dat gij tegen uw gedurige begeerten nog zo vast blijft aan de banden van zelfheid, en eigen wil, en eigengerechtigheid, die gij gaarne door de Heere zou willen gebroken hebben? Acht gij het ook tot uw schade, dat gij nog zoveel ophebt met de dingen van deze tijd, met het mooi, met de gemakzucht, enz.? Acht gij het ook tot uw smartelijke schade, dat gij om uw verkeerde handelingen meermalen God aan uw hart moet missen en alzo ook Zijn licht, troost en gemeenschap? Acht gij het tot uw smartelijke schade, dat het bij u nog tot geen doorbrekend werk komt, en dat gij de ruimte van binnen nog zo moet missen? Wat zegt uw hart? Zijn deze zaken niet alzo bij u? Als de grote Koning der koningen Zich maar veel aan uw ziel openbaarde en u maar nederig en heilig maakte, zou dat uw enige begeerte niet zijn? Welnu dan, wacht dan maar op Hem, en ziet gedurig biddende naar Hem uit; Hij heeft het zover in u bewerkt en zal ook voorts de werken Zijner handen niet laten varen, maar Zijn werk, hoe gebrekkig het nu ook nog zij, volbrengen en voltooien. Houdt u dan toch maar bezig met het uitzien naar Hem, het aanbieden aan Hem en het pleiten op de beloften: Jes. 45:22. Jer. 6:37. Mt. 11:28. Openb. 22:17 en op meer andere plaatsen. Zoekt altijd te werken in de erkentenis van uw onmacht en volstrekte ellende; zoekende nochtans kracht bij Hem, die de naam draagt van Sterke God (Jes. 9:5), en die nochtans gemeenschap wil houden met een zondig en onrein volk, Zich niet schamende hen Zijn broeders te noemen. (Hb. 2:11)

Verder zal ik nog enige middelen aan de hand geven ter bevordering van de aanwas van zwakke en bekommerde Christenen.

Vooreerst: Houdt u getrouw onder de middelen, leest veel in des Heeren Woord, en verkeert zoveel als tijd en gelegenheid het u toelaat in de gezelschappen van des Heeren volk; uw ziel zou soms onder het een of ander eenvoudige middel wonderlijk kunnen worden opgebouwd en gij in uw staat bevestigd worden.

Ten tweede: Wacht u voor de droeve stelling, die in onze dagen hier en daar openbaar wordt, dat een kind des Heeren geen instellingen en middelen, ja ook de bijbel niet meer nodig heeft. O, waakt en bidt daartegen en gelooft toch, dat het Woord onzes Gods bestaat tot in der eeuwigheid.

Ten derde: Och, verkeert toch veel in uw binnenkamer; waarlijk, dat is elke ziel zo hoog nodig. Biedt de Heere Jezus maar veel uw hart aan, zo melaats als het is, en tracht toch van Zijn gewilligheid en liefde overtuigd te zijn, en smeekt veel om Zijn Geest, opdat die Geest u maar wijs moge maken tot zaligheid en u lere geloven in de gekruisigde Jezus. Ik geloof zeer wel dat het vluchten tot Christus en het smeken om Zijn Geest tot heiligmaking, reeds geloof is; maar ik geloof ook, dat wij daarom nog

degelijk van node hebben om te bidden, dat de Heilige Geest ons moge leren geloven en daarin ons meer overvloedig moge doen worden, ons gevende door het geloof een arm, nederig en godzalig hart. Bidt dan zonder ophouden, en roept Christus' kracht, wijsheid, genade en trouwe toch gedurig in, tot wegneming van uw machteloosheid, dwaasheid, schuld en ellende.

Ten vierde: Zoekt ook dagelijks de Heere met dankzegging te verheerlijken en te loven. Maar, mogelijk denkt gij: Wat zou ik danken? Ik ben van mijn zaligheid nog niet verzekerd. Ik antwoord: evenwel hebt gij overvloedige redenen om de Heere te loven. Hij is de Heere, die u het leven en de adem gegeven heeft, en dagelijks schenkt Hij u gezondheid en krachten; ja, wij moeten met Paulus zeggen: Hij laat Zich niet onbetuigd, goed doende van de hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid. (Hand. 14:17)

En hierbij komen nog duizenden andere zegeningen, zijnde reden genoeg om met Jakob uit te roepen: Ik ben geringer dan al Uw weldadigheden. (Gen. 32:10) Bedenkt inzonderheid Gods wonderlijke zondaarsliefde. Vreemdelingen en uitlanders wil Hij tot Zijn zalige gemeenschap nodigen. En Filistijnen, Tyriërs en Moren wil Hij in Sion doen geboren worden. (Ps. 87:4) Ja, daartoe zond Hij Zijn eigen WonderZoon in de wereld en liet Hem Zijn bloed voor zondaren vergieten, om Zijn eigen vijanden te zaligen.

DERTIGSTE OEFENING

TEKST: FILIPPENZEN 3 : 8.
Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.

Wij lezen in 2 Kor. 7:10, dat de Apostel zegt: „Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid." Niet zozeer bedoelt de Apostel hiermee, dat de Heere geen berouw heeft, noch krijgen zal van het grote werk der bekering, dat Hij aan een arm zondaar doet; maar Hij heeft voornamelijk het oog op de onberouwelijkheid van de ziel zelf. Wij mogen evenwel hierbij wel aanmerken, dat ook de Heere van Zijn begonnen werk geen berouw krijgt; temeer mogen wij dit aanmerken, omdat de onberouwelijkheid van een bekeerd mens een uitvloeisel is van de onberouwelijkheid van de onveranderlijke God, die door Paulus heeft laten beschrijven: „De genadegiften en roeping Gods zijn onberouwelijk." (Rom. 11:29) En op een andere plaats lezen wij: „Alzo Hij de Zijnen, die in de wereld waren, lief gehad heeft, zo heeft Hij ze lief gehad tot het einde." (Joh. 13:1) Hetwelk een zeer grote troost is voor de arme, zwakke, en ellendige vrome, die noch kracht noch gerechtigheid in zichzelf heeft, en nochtans door des Heeren genade een keus gedaan heeft, die hem in der eeuwigheid niet berouwen zal; namelijk een keuze om het Lam te volgen waar het heen gaat; een keuze om liever met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden, dan wereld en zonden te dienen; met één woord, een keuze om de Heere te dienen en lief te hebben. Dat die keuze onberouwelijk is, leert ons het voorbeeld van Petrus, die - toen Jezus hem vroeg, of hij ook niet wilde weggaan - ten antwoord gaf: „Heere, tot wie zouden wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." (Joh. 6:68) Trouwens, het zijn ook de beloften Gods aan al Zijn volk, dat Hij hun zoveel genade zou geven om altijd met één onzer dierbare oudvaders te kunnen zeggen: Ik heb van mijn keus nog geen berouw, al valt mij dan de weg wat nauw. Hoort wat de getrouwe God belooft: „De ogen dergenen, die zien, zullen niet terugzien." (Jes. 32:3) En op een andere plaats: „Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe. En Ik zal mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken." (Jer. 32:40) En wederom: „Maar zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven." (Joh. 4:14) Ziedaar! dit is de grond van de volharding van een arme zwakke christen. Ach, waar zou het met onze arme, zwakke en zondige zielen aankomen, indien de Heere niet getrouw bleef! O, wij zouden zo spoedig met de hond tot zijn uitbraaksel terugkeren, en met Demas de tegenwoordige wereld weer lief krijgen. Maar de Heere blijft steeds dezelfde; ofschoon de wereld verging, de Heere blijft dezelfde; ofschoon de hemelen als een kleed opgerold zullen worden, de Heere blijft dezelfde; ofschoon de Satan op Gods volk een grote toorn heeft, de Heere blijft dezelfde; ofschoon het hart van Gods arme kinderen arglistig en dodelijk is, de Heere Heere zal Zijn volk niet begeven, en Hij zal Zijn erfdeel niet verlaten. En hiervan komt het, dat de bekering een onberouwelijke bekering mag genoemd worden, en wel omdat God Zijn volk eerst zoekt, daarom zoeken zij Hem ook; omdat God hen gedurig trekt, daarom lopen zij Hem na, en omdat het voornemen Gods tot hun zaligheid onberouwelijk is, daarom zijn zij ook in

hun gedane keus volstandig en willen de eenmaal ingeslagen weg van godzaligheid gaarne tot het einde toe bewandelen. Het treffelijke voorbeeld van de apostel Paulus in deze zaak hopen wij nu enigszins te verhandelen.

Vóór acht dagen hebben wij gezien, hoe Paulus bij zijn eerste bekering afstand gedaan had van zijn farizese schijngronden, zodat hij er niet meer genoeg aan had, al was hij ten achtsten dage besneden en uit Benjamins stam geboren, en onberispelijk naar de wet leefde. Al wat hem tevoren gewin was, dat had hij om Christus' wil schade geacht. In deze avond hopen wij te zien dat Paulus, na reeds lang bekeerd geweest te zijn, nog bij zijn zelfde keus gebleven was. Hij zegt dan: Ja gewisselijk, alsof hij zeggen wil: Ja gewisselijk, het berouwt mij nog niet, maar ik ben nog bij het vorige gebleven, ik houd nog stand en heb van mijn gekozen pad nog geen berouw.

Gewisselijk, wie er van zijn keus mocht afgaan, ik wens het aan de voeten van Christus te houden en daar alleen verzoening te zoeken van mijn zonden. Ik acht, zegt hij, alle dingen schade te zijn. Niet alleen zijn vorige farizese schijngronden van zaligheid, maar met één woord, alle dingen achtte hij schade te zijn, namelijk in zoverre ze enigszins eigen gewin waren en hem in de weg stonden om zuiver met Christus te werken. Hij had dan leren verstaan wat Jezus ermee zeggen wil: „Niemand, die zijn hand aan de ploeg slaat en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het koninkrijk Gods." (Luk. 9:62). De reden, waarom Paulus alle dingen schade achtte, was om de uitnemendheid der kennis van Jezus. Er is een tweeërlei kennis van deze Jezus; de één is beschouwelijk, en rust alleen in des mensen hoofd, en de andere is bevindelijke kennis, en die zit een voet lager. Buiten twijfel heeft de apostel hier het oog op de bevindelijke kennis van Christus, waaruit de ziel zover met Christus bekend raakt, dat het hart begint te getuigen: „Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk." (Hoogl. 5:16) Door deze kennis wordt de mens tot Christus uitgelokt, vliedt hij tot Christus en wordt aan Christus verbonden; gelijk Paulus zegt: „Die de Heere aanhangt, is één geest met Hem." (2 Kor. 6:17) En van zichzelf en van zijn mededienstknechten zegt hij: „De liefde van Christus dringt ons." (2 Kor. 5:17) Onbekend maakt toch ook onbemind. Maar welgelukzalig is het volk, dat enige kennis aan de Heere Jezus heeft. Immers zegt de Heere van hen: „Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft; en die Mij lief heeft, zal van Mijn Vader geliefd worden; en Ik zal hem lief hebben; en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren." (Joh. 14: 21) De Apostel had zeer veel met deze kennis op en noemt ze daarom een uitnemende kennis. En waarlijk, dat de geestelijke kennis van de Heere Jezus zeer uitnemend is, zal blijken als wij

Vooreerst. Acht geven op de grootheid van de persoon; immers, Hij is de Christus, de grote Zaligmaker van helwaardige zondaren, „die het geen roof behoefde te achten Gode Zijn Vader evengelijk te zijn." (Fil. 2:6) „Hij is het afschijnsel van Zijns Vaders heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld van Zijn zelfstandigheid, die alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht, en, nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelf heeft teweeggebracht, is gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen." (Hebr. 1:3) Hij is Christus, God en mens in één persoon, en Hij heeft Zijn hemeltroon verlaten, om Borg en Verlosser te zijn voor arme duivelsslaven.

Ten andere blijkt het ons, dat de kennis van deze Zaligmaker zeer uitnemend is, als wij acht geven op de zoete en heerlijke vruchten die deze kennis aanbrengt zoals: rechtvaardigmaking. „Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen," (Jes. 53:11); de vernieuwing van de gehele mens. „Gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrij maken." (Joh. 8:32). „Heilig ze in Uw waarheid: Uw Woord is de waarheid." (Joh. 17:17) Ja, zelfs het eeuwige leven. „Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt." (Joh. 17:3)

Dit is waarlijk wel een uitnemende kennis: uitnemend ook voor Paulus, „aan wie God de rijkdom van Zijn barmhartigheid betoond had, daar hij tevoren een godslasteraar was, en een vervolger der gemeente." (1 Tim. 1:13) En nu mocht hij zeggen: De uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere. Christus was de apostel van de Heere geworden. Niet alleen omdat Paulus een gezonden apostel was, maar inzonderheid omdat hij een bekeerde Israëliet was, die door de Heere krachtdadig in 't hart gegrepen was op de weg naar Damaskus (Hand. 9), en daarom ook zeggen kon: „want deze zelfde nacht heeft bij mij gestaan een engel Gods, Wiens ik ben, Welke ook ik dien." (Hand. 27:23) Gelukkige Paulus! Hij mocht dan ook wel veel met deze Christus op hebben en als een uitverkoren vat Zijn heerlijke naam onder de heidenen verkondigen.
Verder zegt Paulus: om wiens wil ik al deze dingen schade gerekend heb. Paulus had gedaan, zoals de zeelieden deden, toen zij Jona in het schip hadden. Hij had liever de vracht van zijn eigengerechtigheid buiten boord geworpen, dan dat hij in de storm zou zijn omgekomen. Nochtans had Paulus dat niet gedaan door zijn eigen kracht of wijsheid, och nee, dan was hij tot aan zijn dood toe een onbekeerde jood en een werkheilige farizeeër gebleven; maar hij had het om Christus' wil gedaan. Christus had hem doen zien, dat het einde van die weg de eeuwige dood was; Christus had het hem geopenbaard, „dat Hij is de weg, de waarheid en het leven, en dat niemand tot de Vader komt dan door Hem." (Joh. 14:6) Christus had er hem van overtuigd, „dat Hij de enige naam is, die onder de hemel gegeven is om zalig te worden." (Hand. 4:12) Christus had hem geleerd, dat niemand een ander fondament leggen kan, om het huis van zijn hoop daarop te bouwen, „dan hetgeen gelegd was, namelijk Christus." (1 Kor. 3:11) Hij was er nooit toe gekomen uit en van zichzelf, maar gelijk de zeevarenden door geweldige storm om huns levens wil liever gewillig hun beste goederen buiten het schip werpen, dan in de grond te verzinken, zo was het Paulus ook gegaan, in een storm op de weg naar Damaskus. (Hand. 9:3-8) Daar waren het de stormwind van Gods rechtvaardigheid, en de watergolven van zijn zonden, die hem zijn eigengerechtigheid deden overboord werpen; daar werd de wijze man een dwaas, en de werkheilige man werd een zondaar in zijn eigen ogen. Niemand moet denken, dat Paulus nu berouw zou gehad hebben van deze zijn schade, nee, zijn hart was geopend en zijn oordeel was verlicht, en hij zag nu uit geheel andere ogen dan voorheen, daarom voegt hij er nog bij: en acht die drek te zijn. Paulus had zijn eigengerechtigheid zich niet gemakkelijk laten ontnemen, het was voor zijn trotse natuur niet vrolijk, om nu als een uitgeklede zondaar geheel van eens anders genade en gerechtigheid af te hangen: nochtans was alles wat geen Jezus is, voor de vernieuwde Paulus niets beter dan drek. Hij kende nu bij bevinding wat het zeggen wil: „Al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed." (Jes. 64:6) Hij had nu kennis gekregen aan die dierbare beloften van het Verbond der genade, waarin de Heere zegt: „Gij zult een walging van uzelf hebben." (Ezech. 36:31) Zuivere begrippen maakte Paulus van de vrije genade Gods! Niemand dan Christus.
Dit zien wij nader, als we letten op het laatste gedeelte van dit vers, waar hij zegt: „opdat ik Christus moge gewinnen. Hij merkt dan Christus aan als een gewin, staande tegenover schade. En zo is het ook; Hij is waarachtige winst, omdat Hij wezenlijk heil en leven aanbrengt. „Rijkdom en eer is bij Hem; duurachtig goed en gerechtigheid." (Spreuk. 8:18) „Hij doet Zijn liefhebbers beërven wat bestendig is, en Hij vervult hun schatkamers" (vers 21), „want die Hem vindt, die vindt het leven, en trekt een welgevallen van de Heere (vers 35), „want Zijn koophandel is beter dan de koophandel van zilver, en zijn inkomsten dan het uitgegraven goud. Hij is kostelijker dan robijnen; en al wat u lusten mag is met hem niet te vergelijken." (Spreuk. 3:14,15)

„U dan, die gelooft, is Hij dierbaar." (1 Petr. 2:7) In het bijzonder houdt de apostel Hem voor een gewin zó groot, dat het alle schade vergoedt en oneindig veel meer is dan alle dingen buiten Christus. Gelukkige Paulus! „Wat baat het toch een mens, zo hij de gehele wereld gewint, en lijdt schade aan zijn ziel." (Matth. 16:26) Daar dit integendeel voor Paulus gewin was, genoegzaam voor tijd en eeuwigheid. Dezelfde keus van Paulus vinden wij ook bij de dichter, die aldus uitroept: „Een ding heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren." (Ps. 27:4) En ook bij Maria, „die het goede deel had uitverkoren, hetwelk van haar niet zou worden weggenomen." (Luk. 10:42) En ook bij Mozes, „die toen hij groot geworden was, geweigerd heeft een zoon van Farao's dochter genoemd te worden; en verkoos liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genietingen der zonden te hebben. Hij achtte de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons." (Hebr. 11:24-26) Gelukkig die met Paulus en David, Maria en Mozes, één van hart, één van keus mag zijn, en uitroepen mét de bruid van Christus: „Al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten." (Hoogl. 8:7)

TOEPASSING

Het was te wensen dat allen diezelfde belijdenis van Paulus konden afleggen. Maar ik mag tegen de meesten van u wel uitroepen: Ja gewisselijk! gij zijt nog geenszins in de staat der genade; ja gewisselijk! gij wandelt nog op die brede weg des verderfs.
Vooreerst, ten minste gij, die nog geen ander gewin zoekt dan het gewin dat uit de aarde voortkomt, en bijna altoos spreekt en denkt over geld en goederen, over goud en zilver, over koophandel en winsten, over broodwinning en ambachten, over staats- en ereambten; en naar de volheid van de wereld grijpt, en zonder zorg leeft over de leegheid van uw arme ziel. Gij dan, o mens! die zo gesteld zijt, ja zeker, gij zijt nog onbekeerd, en noch niet door Christus met God verzoend. Ja gewisselijk, gij moet een borg voor uw schuld hebben, want gij gaat sterven: „Gij zijt stof en zult tot stof wederkeren." (Gen. 3:19) En o wee! die dan nog onbekeerd is, want het zal vreselijk zijn, te vallen in de handen van de levende God.
Nu denkt en spreekt gij gestadig over ijdelheid der ijdelheden. Maar o! als gij eenmaal op uw krank- en sterfbed ligt, en als uw betrekkingen dan eens, voor uw doodsbed vergaderd zijn, en over niets anders spraken dan over geld en goederen, huizen en akkers, markten en koophandel, bouwen en planten, en andere aardse dingen: wat zou gij dan wellicht walgen moeten van zulke taal, en liever iets horen tot uw troost en uw voordeel voor de komende eeuwigheid. Indien gij echter zulke liefhebbers van de wereld blijft, dan kunt gij de Heere niet liefhebben, want niemands hart kan aan twee zulke geheel verschillende heren tegelijk verbonden zijn, en bijgevolg zal u ook niemand op uw sterfbed kunnen troosten, of het mocht een zielenmoorder zijn, die u enige helse leugens wijsmaakt. O! bedenkt toch, hoe naar het zijn zal zonder borg op een doodsbed te komen, en te moeten sterven, terwijl men de wedergeboorte nog mist. Zondaar! o wat zult gij dan weinig aan uw aardse schatten hebben; uw schone kleren zullen dan stinken, uw opgesierde kamers zullen voor u slechts een akelige gevangenis lijken, uw zacht bed zal u niet aangenamer zijn dan een doornenstruik, en alles zult gij vaarwel moeten zeggen, terwijl uw naakte ziel voor God zal moeten verschijnen. Ach, vlucht dan heden nog tot die zeer liefderijke Heere Jezus, en smeekt om Zijn Geest tot ontdekking aan uzelf en tot losmaking van de banden der zonden.

Ten tweede. Andere mensen zijn er, die niet zozeer aan de ijdelheden der wereld schijnen gebonden te zitten. Zij gaan vlijtig naar de kerk, lezen gedurig in des Heeren Woord, houden telkens mee avondmaal, en maken nu en dan gebruik van het gebed, geven ieder het zijne, enz. En nu menen zij de hemel zeker te hebben, en zien niet zelden zeer verachtelijk op hun naaste neer. Gij, die op deze grond bouwt en u om uw zogenaamde deugden vrede belooft, waarlijk gij zijt te beklagen, en zult aan het einde van deze weg in de gapende afgrond des verderfs lopen.

Ten derde. Andere mensen zijn er, die van harte belijden, dat zij Jezus nodig hebben; namelijk om hun tekortkomingen te vervullen en alles bij de Vader goed te maken, dat zij zelf niet genoegzaam kunnen uitwerken. Zij doen hun best; zij bidden, zij gaan ter kerk, houden avondmaal, lezen, zingen, geven aalmoezen en storten tranen over hun gebrekkigheid; en wat zij nog te kort komen, dat verwachten zij dat Christus betalen zal. Waarlijk, deze duivelse grond is zeer algemeen in onze boze dagen, en duizenden zijn hiermee met een ingebeelde hemel ten verderve gegaan. Gij dan, o mens! die op deze grond leunt, och, mocht gij slechts leren geloven wat de Kerk belijdt bij de profeet Jesaja, namelijk onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. (Jes. 64:6) Let wel, er staat niet onze ongerechtigheid maar onze gerechtigheden. Ik wenste wel, dat gij ook eens zulk een oordeel van uw schijndeugden mocht beginnen te krijgen, dan zou gij ze niet langer naast Christus durven plaatsen om een gedeelte van uw gerechtigheid voor God te zijn. Laat ik hierbij voegen het zelf-verfoeien van de godzalige Job (Cap. 42:6) en het walgen van de zielstoestand van Gods bondgenoten in Ezech. 36:31. Ja, laat ik er aan toevoegen het voorbeeld van onze apostel, die al zijn vorig gewin schade en drek had moeten achten, opdat hij Christus mocht gewinnen en in Hem gevonden worden, niet hebbende zijn gerechtigheid die uit de wet is. (vers 9.) Ja zeker, Gods bondgenoten moeten zichzelf verfoeien door het geringe licht, dat zij in hun zielstoestand hebben. Hoeveel te meer zou de Hartenkenner hen verfoeien, als Christus hen niet geheel voor Zijn rekening genomen had. Al Gods kinderen moeten van zichzelf walgen, ja dat is trouwens Gods verbondsbelofte (Ezech. 36:31), en dus een onmisbaar goed des verbonds. Maar hoe veel te meer zou een vlekkeloos heilig God van hen walgen, als er voor hen geen trouwe Hogepriester in de hemel was. En waarlijk, dit zult gij ook moeten leren kennen, en zo zult gij als een arme vloekeling naar Christus moeten, om alles van Hem te verwachten en uw eigengerechtigheid geheel te verloochenen. Gij zult arm en ontbloot moeten worden, hebbende niets dan Jezus.

Ten vierde. Andere mensen zijn er, die als zij deze zaak horen voorstellen, bij zichzelf denken: Ja, dit is juist de waarheid, dit is gereformeerd, ik ben het er mee eens, het zal alleen Christus moeten zijn of wij gaan verloren, ik weet dit ook zeer wel en hoop er eenmaal ook deel aan te krijgen. Maar arme mens, dit zal u ook in de eeuwigheid niet helpen kunnen. Het zal toch geenszins genoeg zijn om een toestemmer van de zaak te zijn. Gij zijt wellicht nog te vast verkleefd aan deze of gene zonde, die gij om Christus' wil nog geen schade en drek wilt achten. De wereld heeft de plaats nog binnen in uw hart; of gij wilt mogelijk om Christus' wil de verachte man nog niet zijn, en daarom hoopt gij nog op een bekwamer tijd.

Gans anders was het met die man, die de schat in de akker vond. Hij was met weten en toestemmen en goedkeuren niet tevreden; nee, hij moest de akker en de schat, die er in verborgen was, hebben, het mocht kosten wat het wilde, daarom verkocht hij al wat hij had en kocht die akker. (Matth. 13:44) Zo zal het met u ook moeten gaan, gij zult het aan de zijde van Jezus en met Zijn arm veracht volk moeten houden; gij zult der wereld de dienst moeten opzeggen en u aller vijand moeten verklaren, en dat heden, heden en niet morgen, want morgen zou God uw onsterfelijke ziel kunnen opeisen, en

dan zou gij met de dwaze maagden op een gesloten hemelpoort moeten kloppen. zo waakt dan, want gij weet de dag niet noch de ure, waarop de Zoon des Mensen komen zal. (Matth. 25:11,13)
Ten vijfde. Andere mensen zijn er, die niet wachten tot een andere tijd, maar dadelijk werkzaam zijn en grote begeerten hebben om Christus aan te nemen tot Hogepriester, opdat Hij hen van schuld en straf mocht vrijmaken, omdat hun geopend geweten bang is voor die nare hel, waarvan zij zoveel gehoord en gelezen hebben, en waarvan zij ook geloven, dat alle onbekeerden daar voor altijd zullen moeten blijven. Nochtans hebben zij geen begeerte om Jezus als koning over hun zielen uit te roepen en aan Zijn zachte en zalige wetten gehoorzaam te zijn, Hem dienende in ware heiligmaking want zij zijn vijanden van dat al te fijn en al te nauw. Tot dezulken durf ik vrijmoedig te zeggen: Gij, die aldus gesteld zijt, zult met al uw bevindingen en ingebeelde genade de nauwe hemelpoort zeker mislopen, als gij niet bekeerd wordt, en de grote Opperkoning zal van u dit geduchte bevel geven: Slaat ze voor mijn voeten dood, want ze hebben niet gewild, dat ik over hen koning zou zijn.
Ten zesde. Andere mensen zijn er, die tevoren veel hoop gaven van bekeerd te zijn, zij gingen naar de gezelschappen van des Heeren volk, zij klaagden over hun vorige levenswijze, zij verlieten hun goddeloze metgezellen, zij stortten tranen en riepen tot God om vergeving, zij onderzochten des Heeren Woord en stelden zich aan, alsof zij alle dingen schade en drek geacht hadden om Christus te gewinnen; en nochtans moet er nu van gezegd worden: De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk (2 Petr. 2:22), of, zoals de Heere elders zegt: wat zal ik u doen, o Efraïm! wat zal ik u doen, o Juda! Dewijl uw weldadigheid is als een morgenwolk en als een vroegkomende dauw, die heengaat. (Hos. 6:4) Zij hebben de tegenwoordige wereld weer lief gekregen; zij houden nu niet meer van dat talmen; zij schenen vroeger alle dingen schade te achten om Christus' wil, maar zij kunnen niet met Paulus zeggen: gewisselijk, het is nog zo met mij. Hun dunkt nu, het komt er niet zo nauw op aan, er kan wel vrij wat mee door; zij hebben pijn aan die nauwe weg en dat enge pad; zo is hun bekering niet de ware, noch de onberouwelijke bekering geweest, want zij zijn weer terug gekeerd. En de reden daarvan is, omdat ze wellicht vroeger alleen uit vrees voor de hel roepende zijn geworden, gelijk de matrozen bidden in de storm en weer beginnen te spotten en te vloeken, als de storm voorbij is; ten minste zij zijn nooit zo met de Heere verenigd geweest, dat zij met Asaf konden zeggen: Wie heb ik nevens U in de hemel? nevens U lust mij ook niets op de aarde. (Ps. 73:25) Gij dan, die aldus de tegenwoordige wereld weer tot het deel uwer ziel kiest! Wee uwer! Het ware u nutter nooit geboren te zijn geweest. Gij zijt als die tien verspieders, die een kwaad gerucht over Kanaän brachten: gij hebt Gods naam doen lasteren door vijanden der waarheid, en daarom zult gij met dubbele slagen geslagen worden.
Gij allen dan, die nog onbekeerd zijt! vlucht nog naar Jezus en valt Hem nog te voet, eer het te laat zal zijn en dat voor eeuwig. (Openb. 22:17)

Maar gij, bekommerde vromen, die menigmaal twijfelt, of des Heeren Geest u nog wel ooit recht daar geplaatst heeft, dat gij met Paulus alle dingen schade en drek kon achten om de uitnemendheid van de kennis des Heeren Jezus. Gij, die gedurig uw staat in twijfel trekt, omdat gij nog zo vervuld zijt met allerlei ongestalten, en die nochtans hongerig en begerig naar de Heere Jezus zijt geworden, niet alleen tot rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking en volkomen verlossing van zonden. Gij zijt zeer gebrekkig, ellendig, hoogmoedig en ondankbaar, en nochtans niet zo ongelukkig als gij denkt; immers gij hebt kennis aan de volgende zaken:

Vooreerst. Hebt gij niet een gezicht gekregen in uw hart, als gruwelijk, hoogmoedig, waanwijs, aardsgezind en vijandig van God en Zijn heilige dienst? Ja, hebt gij dat hart niet leren kennen als een fontein en bornput van zonden, waaruit de ene zonde na de andere voortkomt? Is dit gezicht uwer zonden niet klaar en bevindelijk, zodat gij het nader weet dan van horen zeggen? En draagt gij over deze plaag uws harten niet waarlijk leed? Zijt gij er niet bedroefd om, dat gij met uw zonden een genadig God onteert en gestadig blijft onteren?
Ten tweede. Erkent gij u om uw zonden niet als strafwaardig voor de Heere? En dat niet alleen om uw openbare, maar vooral om uw verborgen zonden, die bij de mensen niet in het oog lopen en nochtans onze meeste zonden zijn? Moet gij niet zeggen van uw bidden, zingen, lezen, aalmoezen geven en andere plichten, dat zij des doods waardig zijn? Hebt gij wel iets in uzelf, waarop gij de hemel zou durven verwachten? hoewel gij ook wel met die hoogmoedige eigengerechtigheid zult te strijden hebben.
Hebt gij uzelf niet voor God leren neerwerpen als een ellendeling, die zijn schuld niet overzien kan en ze nog gedurig moest vermeerderen?
Ten derde. Zijt gij niet menigmaal met dit zondenpak naar Jezus gedreven? Kent gij niet, wat het is naar Jezus te lopen, op Jezus te zien, u bij Hem aan te bieden en Hem in uw hart in te roepen? Weet gij er niet van om met een zee van schulden, met onoverzienlijke schulden u aan Hem op te dragen, en amen te zeggen op die weg van eeuwig vrije genade? Hebt gij het niet leren zien, dat het Jezus moest zijn, die uw schuld verzoenen en al uw gebrek kon vervullen? Jezus alleen en ook Jezus geheel, juist zo als Hij wordt aangeboden in het Evangelie? Gij kent immers dat pleiten op Gods eeuwige zondaarsliefde, in de gerechtigheid van Zijn eigen Schootzoon? Gij kent immers ook wel enige verruiming in het aanhouden bij Hem, zodat gij bij enkele tijden wel geloven moogt, dat de Heere op u in genade heeft neergezien? Ook kent gij dan wel die verwondering, die daaruit voortvloeit? Dan toch wordt de ziel zo klein en moet bij elke daad van de vrije genade zo uitroepen: O wonder! ziet God mij in genade aan, zulk een hoogmoedige, waanwijze, ongelovige!
Ten vierde. Als gij bij Jezus en door Jezus vrede met God zocht, dan was het u immers te doen om een heiligmakende vrede? Menigmaal zag u er niet alleen betamelijkheid in, maar ook zaligheid om nederig en teer voor de Heere te leven?
Is er ook niet op de bodem van uw hart een blijvend gezicht van uw gebrekkigheid met worsteling van uw hart tegen al uw gebrek? Zou het voor u niet een blijde boodschap zijn, als gij geheel van uw wangedrag mocht ontdaan en verlost worden? Zien uw ogen niet in deze op de Heere Jezus, om uit Zijn volheid te ontvangen kracht, licht, wijsheid, voorzichtigheid en nederigheid? Hebt gij Christus niet aangegrepen als uw kleed ter bedekking van de zondige schande van uw naaktheid en onheiligheid? Hebt gij Hem niet aangegrepen als uw heiligmaking, die Hij werkt door Zijn Geest, en verdiend heeft door Zijn zoenoffer?
Ten vijfde. Als gij let op uw gedrag en wandel, dan zal het mogelijk met u zijn, zoals het met mij is, namelijk ellendig, ontrouw, onoprecht, traag, trots, eigenwijs, gebonden aan de dingen dezer wereld, zonder vertrouwen op God, in honderden zaken beschaamd om Jezus overal te belijden, veel zondigen en weinig zonden betreuren; veel onder de ijdele wereld en weinig in onze binnenkamer, onder 't bidden veeltijds harteloos, ijverloos, koud, oneerbiedig, enz.
Maar is er onder al die wangestalten nog niet veel van de Heere Jezus in 't hart? Aan wie behoort de dank, dat het ons bij tijden en ogenblikken gegeven wordt om op de uitgangen van onze harten acht te geven en Jezus tot verbreking der zonden in te roepen? Ach, waar zou het anders met ons heen? Aan wie behoort de dank dat nog gedurig de hartelijke lust van binnen mag gevoeld worden, om uit onze droevige

gebreken op te staan en voorwaarts te raken door de lering en leiding van Gods almachtige Geest? Aan wie behoort de dank, dat menigmaal in Christus' kracht het voornemen wordt opgevat om niets te doen tegen de Heere en tegen het geweten, maar, mocht het zijn, getrouw gemaakt te worden tot aan de dood. Wiens werk is het, dat gij des Heeren volk liefhebt, al is het, dat zij u geen aards voordeel toebrengen? Immers hebt gij het lief, omdat gij met hen één van keus zijt, en enerlei droefheid en enerlei blijdschap kent, en op één pad wenst te wandelen. Denk aan Gods onfeilbaar Woord! (1 Joh. 2:14) Wie hebt gij het te danken, dat gij menigmaal van grote zonden zijt weerhouden uit gevoel van Gods hoogheid? O, hoe zou het anders al met ons gesteld zijn! Ons hart is toch gruwelijk, dodelijk, hels, duivels, en nergens te goed toe. Aan wie behoort de dank, dat uw hart wel eens een grote vrolijkheid heeft genoten in het aankleven van de Heere, in het verlangen en uitzien naar Hem, of onder de gesprekken van Gods volk of onder de verkondiging of het lezen van Gods Woord? Waarom is het niet altijd donker en benauwd, waartoe uw zonden toch genoegzame aanleiding geven? Aan wie behoort de dank, dat de vijandige wereld u toch niet lijden mag? Het is een gevolg van de vijandschap, die in het paradijs gezet is, en duren zal tot aan de voleinding der eeuwen. De wereld kent uw zuchten en treuren niet en schept in de weg ten hemel ook geen behagen, en daarom zijt gij haar vriend niet. Neemt deze zaken mee naar uw huis en vraagt aan de Heere, of Zijn zaligmakend werk niet waarlijk in uw zielen is. Ik geloof van ja. Eindelijk, volk van God, wie gij ook zijn moogt, sterken en zwakken, jongen en ouden, rijken en armen! zoekt het voor het oog van de wereld te tonen, dat gij die onberouwelijke keuze gedaan hebt om alles schade en drek te achten om die zeer uitnemende Heere Jezus.

EENENDERTIGSTE OEFENING

TEKST: JESAJA 41 : 17.
De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar er is geen; hun tong versmacht van dorst; Ik de Heere zal hen verhoren, Ik de God Israëls zal hen niet verlaten.

Niet ongepast wordt ons leven bij dat van een reiziger vergeleken. Wij allen, hoe jong of oud, hoe sterk of zwak, hoe rijk of arm, hoe wijs of dwaas wij ook zijn, wij allen zijn reizigers, die reizen van onze wieg naar onze doodkist, van onze jeugd naar ons graf, van onze geboorte naar ons sterfbed. En niet zelden treffen ons op die reis de zware en menigvuldige rampen, die aan het leven in dit tranendal verbonden zijn. Immers, het uitnemendste van ons leven is moeite en verdriet, want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen. (Ps. 90:10) Ja, de mens wordt tot moeite geboren; gelijk de spranken der vurige kolen zich verheffen tot vliegen. (Job 5:7) De mens komt op de wereld, zwerft een korte tijd rond in dit tranendal en reist heen naar het stille graf. Niet ongepast wordt het leven van de ware christenen bij dat van een reiziger vergeleken. Immers, ze zijn op reis; op reis naar het stille graf niet alleen, maar ook op reis naar een zalige eeuwigheid, op reis naar het huis van hun Vader, op reis naar die plaats, alwaar de allergenadigste God alle tranen van hun ogen zal afwissen. (Openb. 21:4). Zalig volk, hetwelk op deze reis is! Zalig volk, dat op die smalle weg zich mag bevinden! Zalig volk, hetwelk door de wonderbare Heere Jezus bij de hand gegrepen is, en onder Zijn geleide voortgaat op die smalle weg, die op des hemels enge poort uitloopt! Ja, de zalige gelukstaat van dat volk kan hier op aarde niet genoeg bewonderd worden. Denkt echter niet, dat dit reizend christenvolk hier een leven zonder verdriet heeft, o, nee! Zij zijn aan de moeilijkheden van een reiziger onderhevig, terwijl zij hier nog uitwonen van de Heere, en inwonen in het aardse tranendal, en ook inwonen in een lichaam des doods. De moeilijkheden van dit aardse jammerdal treffen hen: hun kruisen en rampen zijn menigvuldig; zij vinden met Israëls harpzanger menigmaal benauwdheid en droefenissen (Ps. 116:3); hun eenzame bidvertrekken zijn menigmaal getuige van de bange zuchten van hun ziel. In het bijzonder gaan zij menigmaal gebogen onder de bestrijdingen van de vijand van hun zaligheid; en nog meer hebben zij te jammeren over het onophoudelijk zondigen van hun boze natuur. Ja, de zonden zijn het, die dat arme volk veel in het zwart doen gaan: immers, de zonden, de dagelijkse zonden, de duizenden en tienduizenden zonden zijn het, die de arme vrome gedurig zodanig pijnigen, dat hij wel van zichzelf als van een afschuwelijk spook zou willen weglopen. De zonden zijn het, ja de zonden van nalatigheid en de zonden van bedrijf, die bekommerde zielen niet zelden doen twijfelen, of ze nog wel ooit ware en geestelijke reizigers geworden zijn naar Sion. Hun gedurig afwijken van de Heere; hun toegekeerdheid tot de dingen dezer aarde; hun lusteloosheid in de dienst van Koning Jezus; hun lauwheid en ijverloosheid in het gebed en honderden andere hartkwalen van dat volk, zijn menigmaal de oorzaak, dat zij zich moedeloos van de lijst der kinderen Gods uitschrappen. Nochtans God is getrouw en Hij zal de werken Zijner handen niet laten varen, maar al Zijn reizend en zuchtend volk eenmaal in Sion binnen brengen. En wilt gij horen, welke heerlijke beloften zij van de Heere ontvangen op hun reis? Zo zegt een van 's Heeren knechten: In zes benauwdheden zal Hij u verlossen en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren. (Job 5:19) En op een andere plaats zegt de dichter: Hij zal u dekken met Zijn vlerken en onder Zijn vleugelen zult gij betrouwen. (Ps. 91:4) En wederom: Die op de Heere vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt, maar blijft in

eeuwigheid. Rondom Jeruzalem zijn bergen; alzo is de Heere rondom Zijn volk van nu aan tot in der eeuwigheid (Ps. 125:1,2). En wederom: Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten. (Hebr. 13:5) En nog honderden van andere beloften heeft de Heere aan de Zijnen beloofd.
Het is mijn plan om in deze avond één van des Heeren beloften aan Zijn gunstgenoten, met elkaar te overdenken.
Drie delen komen mij in deze tekst voor:
A. Vooreerst: De beschrijving van deze personen.
B. Ten andere: De toestand, waarin zij verkeren.
C. Ten derde: De toezegging, die God aan hen doet.

A. Belangende het eerste. Zij worden beschreven als ellendigen en nooddruftigen. En deze naam is juist de rechte voor al het volk van de Heere Jezus, want het is een volk, dat zeer ellendig is in zichzelf, en het kan geen enkele stap op de weg der gerechtigheid voortgaan, zonder de Godsgeheime invloed van des Heeren alles bewerkende Geest. Daarom ook zegt de Heere: Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk en die zullen op de Heere vertrouwen. (Zef. 3:12) En op een andere plaats: Want Hij zal de nooddruftige redden, die daar roept, mitsgaders de ellendige en die geen helper heeft. Hij zal de arme en nooddruftige verschonen en de zielen der nooddruftigen verlossen. Hij zal hun zielen van list en geweld bevrijden; en hun bloed zal dierbaar zijn in Zijn ogen. (Ps. 72:12-14) Zo moet ook Paulus van zijn eigen ellende uitroepen. (Rom. 7:24) Niemand moet denken, dat de naam ellendig, arm, nooddruftig, of behoeftig zulk een gelukkig en rijk volk, als het volk des Heeren is, niet past; want waarlijk, dat is juist hun rechte naam, hoewel zij wijs, rijk, gelukkig en sterk zijn in hun Borg en Koning,
Immers, in zichzelf zijn zij zo arm, ellendig, dwaas en machteloos, dat zij niets goeds kunnen doen zonder des Heeren alles bewerkende genade. Zij zijn ervan overtuigd, dat het hun plicht is om gedurig de naam des Heeren aan te roepen; ja, niet alleen achten zij dit hun plicht, maar zij weten ook bij ondervinding, dat het gebed de ademtocht van hun ziel is, waarbij het vernieuwde hart leven kan. Maar kan dit arme en nooddruftige volk nu altijd bidden? Nee, integendeel. Zij moeten met Paulus getuigen: „Wij weten niet wat wij bidden zullen, gelijk het behoort." (Rom. 8:26) Het hart van deze ellendigen is menigmaal gesloten, en alzo onbekwaam om tot de Heere te naderen. Ja, tot onze geduchte schande moeten wij het zeggen: het hart is menigmaal vervuld met aardse bedenkingen, terwijl de knieën gebogen, de ogen gesloten, en de handen gevouwen zijn; zodat de ellendigen en nooddruftigen menigmaal walgen moeten van hun bidden. Zij zijn er ook van overtuigd, dat het hun plicht is, om in alles de Heere te dienen en welbehaaglijk te leven; ja ook des Heeren dienst is hun waarlijk zoetheid en zaligheid geworden. Dat zelfde juk van Christus, dat hen vóór hun wedergeboorte een ondraaglijke last was, dat is na hun bekering de zoete lust van hun zielen naar de inwendige mens. Maar kunnen zij nu altijd met woorden en daden in des Heeren dienst werkzaam zijn? Kunnen zij ook altijd denken over de dingen, die boven zijn? Och nee; ook hierin wordt het tegendeel door de ellendigen en nooddruftigen ondervonden, want zij moeten met David klagende zeggen: „Ik ben tot hinken gereed." (Ps. 32:18) En met Paulus: „Als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij." (Rom. 7:21) Ook ondervinden zij, dat zij zich niet over hun gelukstaat verblijden kunnen zonder des Heeren voorkomende genade, maar dat zij integendeel dodig, dor, bestreden en twijfelmoedig heengaan, als niet Jezus zelf tot hun zielen van vrede spreekt. Ja met één woord: zij zijn ellendig en nooddruftig, twijfelmoedig en machteloos. Ja, zij zijn zó ellendig, dat zij tot alle goed werk ondeugende zijn;

machteloos tot het goede, en geneigd tot het kwade; in het bidden menigmaal droefgeestig, moedeloos, en wantrouwend; in het zondigen menigmaal al te zeer bekwaam en uitgeleerd; in Gods Woord zeer onkundig; in het geloof zeer zwak en gebrekkig, en in de liefde zeer flauw. O wee! indien deze ellendigen en nooddruftigen, met hun eigengerechtigheid voor God moesten bestaan! Maar nee, er is een Jezus geboren, die geleden heeft en gestorven is, en ook nog bij de Vader werkzaam is voor ellendigen en nooddruftigen, en deze Jezus is dierbaar voor hun zielen, en zal hen ook eeuwig behouden.

B. Deze ellendigen en nooddruftigen verkeerden in een kommervolle toestand, zij zochten water, maar het was er niet, hun tong versmachtte van dorst. Verstaat hier door water, de troostelijke leer der genade, welke Christus evenals al Zijn heilgoederen aan arme zondaren aanbiedt. Christus is toch de ziel van het Evangelie; en omdat deze ellendigen en nooddruftigen om die Christus verlegen waren, als zijnde die grote Borg, die hun alreeds in het Paradijs beloofd was, zo zochten zij de leer der genade, waarvan Salomo zegt: „Een goede tijding uit verre landen is als koud water op een vermoeide ziel." (Spreuk. 25:25) Ook had de profeet omtrent de openbaarmaking van Christus hun alreeds het volgende beloofd: „Alsdan zal de kreupele springen als een hert, en de tong des stommen zal juichen: want in de woestijn zullen wateren uitbarsten, en beken in de wildernis. (Jes. 35:6) Dit water van de leer der genade zochten zij. En geen wonder, want het was toch het water, waarbij hun zielen moesten leven. Deze leer zochten zij dan bij de Joodse priesters en schriftgeleerden: nochtans de profeet zegt: „er is geen." Hoe ze ook zochten naar de ware troostelijke leer der zaligheid, zij vonden haar niet. Het was op zijn best in die kommerlijke tijd, en ook nog vele jaren daarna, de uitwendige bediening der schaduwen; het was een dorre bediening. Het pit en de ziel van hun godsdienst was voor de ogen der priesters en schriftgeleerden verborgen; onder deze dorre bediening vonden de ellendigen en nooddruftigen niet, hetgeen zij zochten. En zo is het ten allen tijde met Gods ellendig en nooddruftig volk geweest, en zal het ook blijven, zolang deze wereld staan zal. Als de vromen het pit uit de godsdienst missen, en niet anders vinden dan een droge verhandeling van sommige waarheden, o dan kan het heilzoekend hart daaruit niet het rechte voedsel halen. zo was het dan ook met Gods volk onder de oude dag, en inzonderheid kort vóór de komst van de beloofde Messias. De onbekeerde wereld vond in die afgodische bediening, of, zoals het op zijn best nog was, in die uitwendige letterbediening zeer goed hun genoegen, en kon integendeel de geestelijke bediening en de bestraffende taal van Jesaja niet verdragen, daarom waren zij begerig, dat die bestraffende en onverstaanbare taal maar niet langer tot hen zou gesproken worden, waarom wij aldus van hen lezen: „Die daar zeggen tot de zieners: Ziet niet; en tot de schouwers: Schouwt ons niet wat recht is; spreekt tot ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen, wijkt af van de weg, maakt u van de baan; laat de Heilige Israëls van ons ophouden!" (Jes. 30:10,11) Ziet, zo gaat het, velen zochten de leugen, en konden de waarheid niet verdragen, en weinigen zochten de waarheid, en konden bij de leugen niet leven; en omdat zij zo schaars de waarheid vonden, zo begon „hun tong te versmachten van dorst." Naar buiten was het met die ellendigen en nooddruftigen vóór Christus' komst zeer slecht gesteld; de Heere had gedaan wat Hij ergens bedreigt, zeggende: „Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere Heere, dat Ik een honger in het land zal zenden; niet een honger naar brood, noch dorst naar water, maar om te horen de woorden des Heeren." (Amos 8:11) Naar binnen was het met die ellendigen en nooddruftigen niet minder slecht gesteld. Immers, zij misten datgene wat zij gaarne gehad zouden hebben. Zij moesten met de dichter klagen: „Mijn ziel is

begerig, en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des Heeren." (Ps. 84:3) En op een andere plaats: „Mijn ziel is bezweken van verlangen naar Uw heil. Mijn ogen zijn bezweken van verlangen naar Uw heil, en naar de toezegging Uwer rechtvaardigheid." (Ps. 119:81 en 123) Dit zal ons dan te kennen geven, hoe de gelovigen van die tijd hijgden naar verkwikking, en zeer verlangden naar het Evangelielicht, en dat de Christus in het vlees mocht verschijnen, en Zijn Heilige Geest overvloedig mocht uitstorten. Nochtans wordt ons hier ook de toestand van al Gods ellendigen voorgesteld, en hoe het naar buiten en naar binnen met hen gesteld kan zijn, als zij niet vinden hetgeen zij zoeken, maar als zij integendeel onder verberging van Gods aangezicht en onder des duivels bestrijdingen en de overmaat van hun eigen ongerechtigheden moeten zuchten. Ja, Gods volk is een zeer ellendig volk; zij hebben niets van zichzelf dan gebreken, zielsziekten en plagen; zij kunnen niets dan afwijken van de Heere hun God, ja, zij kunnen het goede niet doen, en zelfs het niet eens begeren. Hoe zal dan dit volk de strijd doorkomen? Hoe zullen zulke ellendigen bezitters van de heerlijke hemel worden? Waardoor zullen zij overwinnaars worden over die grote bende vijanden, die hen gestadig aanvalt? Dit zullen wij in de derde plaats nog kort nagaan.

C. God doet aan dit ellendig en nooddruftig volk deze heerlijke toezegging: „Ik de Heere zal hen verhoren. Ik de God Israëls zal hen niet verlaten." De Heere, de Jehova, de onveranderlijke Verbonds-ontfermer, die tot Mozes zei: IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL" (Exod. 3:14), die belooft hier, dat Hij Zijn ellendigen verhoren zal. En waarlijk, dat zal Hij al de Zijnen op Zijn tijd en wijze ook zeker doen ondervinden; immers, Hij is aan dat arme volk nauw verbonden door een geestelijk huwelijk. Hoort, wat de Heere zegt: „Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof: en gij zult de Heere kennen." (Hos. 2:19) En op een andere plaats: „Gelijk een bruidegom vrolijk is over zijn bruid, alzo zal uw God over u vrolijk zijn." (Jes. 62:5) En wederom zegt de Heere van zijn volk: „Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal zich over u verheugen met gejuich." (Zef. 3:17) Zou nu de Heere dit Zijn gunstvolk niet verhoren? Zou Hij hun begeerte niet vervullen? Ja zeker; Hij beloofde hier de verhoring aan dat nooddruftige volk, hetwelk hijgende was naar de leer der genade, en naar de komst van de beloofde Verlosser. En deze beloften vervulde Hij in de volheid des tijds, toen dat lang verwachte licht opging; toen Christus geboren werd te Bethlehem naar de voorzegging van Micha (Cap. 5:1), toen de leer van het liefelijk Evangelie zich spreidde over de aarde; toen joden en heidenen tot God bekeerd werden.
Maar ook nog heeft deze dierbare belofte van verhoring haar volle kracht voor al Gods ellendig en nooddruftig volk. En zou God ook Zijn volk niet verhoren, als zij uit de diepte van hun ellende tot Hem roepen, en begeren ontslagen te worden van hun ongerechtigheid? Immers, God hoorde de stem van Ninivé's inwoners wel, toen zij tot Hem riepen. (Jona 3:5-10) God hoorde naar de stem van een onbekeerde Ismaël, toen het hem bange was. (Gen. 21:17) God zag wel naar de vernedering van de goddeloze Achab, en stelde daarop Zijn oordelen uit. (1 Kon. 21:27-29) Ja, God hoort wel naar de stem van de jonge raven, als zij tot Hem roepen. (Ps. 147:9) En zou God dan de roepstemmen Zijner ellendigen vergeten? Nee, geenszins; Hij zal de begeerte van de Zijnen vervullen, en hen verlossen van alle zonde, kruis en rouw bij het uur van hun zalige ontbinding. Daarom, gij bekommerde zielen! houdt toch maar aan bij de zachtmoedige Jezus, en blijft maar op Hem wachten, want ik mag u uit Gods woord toeroepen: „Gewisselijk zal Hij u genadig zijn, op de stem van uw geroep." (Jes. 30:19) Eindelijk voegt de Heere erbij in de tekst: „Ik de God Israëls zal hen niet

verlaten." Het woord „God" komt af, naar het zeggen der geleerden, van eedzweren, en zo wil het dan hier zeggen: Ik de God Israëls, die met een eed aan mijn volk verbonden ben, Ik zal hen niet verlaten. En dit kan voor des Heeren gunstgenoten grotelijks tot vertroosting verstrekken; want de Heere zal hen niet alleen voor het tegenwoordige verhoren, maar Hij zal hen altijd bijstaan en nimmer verlaten, zelfs ook dan niet, als zij van de mensen worden verlaten, zelfs ook dan niet, als zij door hun verdorvenheden grotelijks overwonnen zijn, zodat zij met de man naar Gods hart moeten klagen: Mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen. (Ps.40:13) Zelfs ook dan niet, als zij de Jordaan des doods over moeten, en op hun laatste ziekbed moeten worstelen met de angsten van hun laatste vijand. O zalige staat van Gods ellendig en nooddruftig volk! Zij hebben overvloedige reden om met de dichter te zeggen: De Heere zal het voor mij volenden. (Ps. 138:8) Ja Hij zegt ook zelfs op een andere plaats: Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal ik toch u niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd, uw muren zijn steeds voor Mij. (Jes. 49:15,16)

TOEPASSING.

Het is waar, de ellendigen en nooddruftigen, waarvan de tekst spreekt, hadden het niet naar hun genoegen, omdat zij zochten, wat zij niet vonden. Het is ook waar, dat het volk des Heeren, dat tegenwoordig leeft, aan veel verdriet en zuchten zijn onderworpen, omdat ze hun inwonende zonden, de wereld en de Satan tegen zich hebben, en ook nog moeten klagen over verberging van het vriendelijk aangezicht van hun getrouwe God; nochtans zij zullen al die bekommeringen eerlang te boven komen door hun zalige dood, waardoor zij volmaakt vinden zullen wat zij hier zoeken. Maar gij, arme, ellendige wereldkinderen! Gij zoekt iets, wat gij in der eeuwigheid niet vinden zult, als gij daarnaar aan het zoeken blijft, namelijk, gij zoekt uw troost en uw zaligheid buiten Christus.

Vooreerst. Sommigen van u zoeken hun vermaak in de herberg en andere zondige gezelschappen, zij zijn metgezellen van de dienaren des duivels, zij wandelen in de raad der goddelozen en staan op de weg der zondaren en zitten in het gestoelte der spotters. (Ps. 1:1) Maar ik vraag u: vindt gij daar wat gij zoekt? laat uw geweten u daarover met vrede? of zijt gij telkens benauwd als het akelige gelui van de roepende doodsklok u in de oren klinkt, of als uw betrekkingen aan uw zijde worden weggerukt, of als enige ziekte u komt aan te tasten? Ik denk, dat het ook met ulieden is, zoals de Heere ergens van de goddelozen zegt, namelijk: Doch de goddelozen zijn als een voortgedreven zee, want die kan niet rusten en haar wateren werpen slijk en modder op. De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede. (Jes. 57 :20,21) Of is uw geweten met een brandijzer toegeschroeid, en leeft gij zo gerust in uw zonden, alsof gij een verbond met de dood gemaakt had, en een zeer voorzichtig verdrag met de hel? (Jes. 28:15) Ook dan mogen wij elkander het zeggen van de Prediker wel indachtig maken, waar hij zegt: Gelijk het geluid der doornen onder een pot, alzo is het lachen eens zots. (Pred. 7:6) Alsof hij zei: gelijk droge doornen in het vuur slechts weinig tijds kraken, en schielijk in as veranderen, alzo zal ook alle ijdele vrolijkheid van zeer korte duur zijn en met de onverwacht komende dood voor eeuwig ophouden.

Ja zondaar, gij moogt in de dienst van de Satan zo gerust zijn als gij wilt, eenmaal zal God u door die geduchte slag des doods van hier halen, en uw arme ziel in de poel van de eeuwige dood werpen. Daar zal Christus u niet meer verkondigd worden in alle eeuwigheid; daar zal alle hoop op redding voor altoos onherstelbaar weg zijn; daar zal de duivel u voor eeuwig pijnigen en verschrikken; daar zal uw goddeloos gezelschap

uw verdoemenis verzwaren; daar zult ge ook naar water zoeken, om uw gloeiende tong te verkoelen, maar gij zult het in eeuwigheid niet vinden; daar zal... Ja, wat zal ik er meer van zeggen? Al waren al de haren van mijn hoofd vaardige tongen, zo zou ik er u nog de helft niet van kunnen aanzeggen, hoe vreselijk het zijn zal, te moeten komen op die plaats der eeuwige gramschap Gods, daar de rook van hun pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid. Och! dat gij u toch van uw goddeloze weg liet afmanen! Och! dat des Heeren sterke arm u toch mocht trekken uit het geweld des duivels!

Ten tweede. Andere mensen leven meer burgerlijk en ingetogen, maar zoeken hun rust en hun vermaak in de dingen van de wereld, en stellen hun gehele hart op aardse schatten, en werken alleen om de spijs die vergaat en verzuimen de welstand van hun kostelijke ziel. Zeg mij, gij liefhebber van de wereld, hebt gij in het zoeken naar de aardse goederen rust? Kan de wereld met haar volheid u genoegzame troost aanbrengen? Of ontbreekt er het ware genoegen ook al in? Ik geloof van ja. En al was het, dat gij de rijkste van het land waart, en ook alle dagen zeer vrolijk en prachtig leefde, wat zou het dan zijn? De dood klopt toch zowel aan de paleizen der rijken, als aan de hutten der armen. Ook eerlang zal de koning der verschrikking tot u gezonden worden om uw adem weg te nemen. Dit wens ik, dat gij leren moogt:

1°. dat de goederen dezer aarde u slechts gezelschap zullen houden tot aan uw ziekbed toe, en daarom van weinig waarde zijn;

2°. het is onmogelijk om de wereld te beminnen en toch bekeerd te zijn;

3°. die Jezus heeft, die heeft met vader Jakob alles.

Ten derde. Andere mensen zoeken hun rust en hun troost in de werken der wet, en menen door het zogenaamde goeddoen en het kwaad te laten, zalig te zullen worden; of, half door Jezus, en half door hun vervulde plichten. Gij dan, die u op zulke gronden vrede belooft, zeg mij: Durft gij met zulke gronden onder uw voeten de dood gerust tegemoet treden? Of wordt gij niet wel bevreesd, dat gij toch niet genoeg zult hebben om een rechtvaardige God te ontmoeten? en zijt gij inzonderheid niet bang voor uw grond, als gij eens onder ontdekkende middelen zijt, of als uw lichaam eens ongesteld is, zodat gij denkt, dat het er wel eens op aan zou kunnen komen? Of, meent gij altijd gewaarborgd te zijn tegen de ure des doods? Hoe het ook met u wezen mag, gij zijt nog geenszins bereid om te sterven, want gij mist datgene nog, waarop alle vrome aartsvaders van vroeger en later tijd de eeuwigheid zijn ingegaan: namelijk: de gerechtigheid van de Borg Jezus Christus. En daarom; gij zult, ik hoop aan deze zijde van het graf, moeten ondervinden dat uw bed te kort is om u daar op uit te strekken, en uw deksel te smal, om u daaronder te voegen. (Jes. 28:20) Gij allen dan, die nog buiten God leeft en de Satan nog gewillig dient! o, bidt toch tot de Heere, dat Hij uw blinde ogen nog opene en uw ziel tot Hem bekere. Erkent nog uw geluk, dat gij nog leven moogt, daar duizenden al voor eeuwig weg zijn, van welke immers de meesten nu reeds in de hel liggen; erkent uw voorrecht, dat gij nog leven moogt onder de nodigende roepstemmen van het liefelijk Evangelie, waarvan duizenden arme heidenen verstoken zijn; maar erkent ook uw groot ongeluk, dat gij onder zovele middelen nog onbekeerd leeft, en erkent uw ijselijk gevaar in deze nare toestand, waarin gij toch niet van één uur levens verzekerd zijt. Zoekt nog de Heere terwijl Hij te vinden is; vraagt gedurig om Zijn Geest; bidt Hem om ontdekkende genade. De Heere zelf lere het u. Maar gij, ellendige en nooddruftige zielen! Gij, die het leven in uw eigen handen niet meer hebt kunnen vinden; die met Jezus hebt leren lopen; die op Jezus hebt leren zien; die op Zijn bloed tot reiniging hebt leren steunen; die Zijn Geest tot heiligmaking hebt leren inroepen; wiens keuze het is hoe heiliger des te liever te

leven: hier is troost voor uw zuchtende ziel. De Heere zal u verhoren en van uw zonden vrijmaken. De God Israëls zal u nimmer verlaten, maar uw Leidsman zijn tot in der eeuwigheid. Maar opdat ik onder des Heeren zegen de bekommerde kinderen Sions des te beter met deze waarheid moge kunnen troosten, zo zal ik enige eigenschappen van een waar ellendige en nooddruftige zoeken voor te stellen. Beproeft dan de volgende zaken aan Gods Woord.

Ten eerste. Een ellendige en nooddruftige heeft kennis gekregen aan zijn gruwelijk hart; hij heeft geen hoge dunk van zichzelf; hij begint te geloven, ja van harte te geloven, dat hij van nature een kind des toorns is, hebbende een arglistig hart en een zeer zondig bestaan; hij begint te geloven, dat zijn keel een geopend graf is en dat er slangenvenijn onder zijn lippen is. (Rom. 3:10-19) Hij begint met de melaatse uit te roepen: onrein! onrein! Hij begint dus zondaar in gevoel te worden, daar hij te voren een rechtvaardige in eigen schatting was. O, dit gezicht hebben ze van zichzelf niet.

Ten tweede. Zij dragen rouw over hun zonden, omdat zij weten, dat zij er een genadige God mee onteren; zij zijn bekommerd vanwege hun zonden. (Ps. 38:19)

Ten derde. Zij vluchten met al die zonden naar de geopende bloedfontein van Jezus Christus, als de enige naam, die onder de hemel gegeven is; zij belijden van harte, dat Jezus voor hun ziel noodzakelijk is, en ook genoegzaam en ook dierbaar; zij zijn overtuigd, dat zij uit de werken der wet niet kunnen gezaligd worden, omdat zij niets bezitten, waarmee zij de heilige God zouden kunnen bevredigen; zij bevinden, dat ze vroeger ook slecht waren, en nu ook slecht zijn, en na dezen ook zondaren blijven zullen. Och, zij hebben menigmaal gehoopt op verbetering, maar ziet, er is verergering bij het klimmen van hun jaren, zodat zij belijden: het zal alleen het borgbloed van Jezus moeten zijn, of mijn ziel gaat verloren.

Ten vierde. Het is hun om ware Evangelische heiligheid te doen, hoe vol zonden zij ook zijn; zij jagen naar de heiligmaking en grijpen naar de volmaaktheid; zij zijn niet tevreden met de naam van vroom of heilig, nee, ze moeten de daad hebben; heilig, of niet tevreden; volmaakt, of nog niet rusten. En omdat zij nog zo erg ver van volmaakt heilig zijn, daarom treuren zij ook gedurig en bidden om nieuwe bekering, totdat ze eindelijk alle zonden ontworsteld zijn en voor God in Sion komen.

Ten vijfde. Zij kennen ook verschillende tijden; het is niet altijd zomer in de genade, maar dikwijls koud, dor, bestreden en twijfelmoedig. Ook is het niet altijd winter, maar soms eens levendig, ijverig, vrolijk min of meer en aanklevende aan de Heere.

Ten zesde. Zij hebben liefde voor Gods ellendig en nooddruftig volk. Dat volk is hun volk, daarmee wensen zij op enerlei weg te wandelen; zij hebben één keus, enerlei klacht, enerlei behoefte en enerlei blijdschap. (Ps. 73:28) Wat zegt uw hart? Zijt gij één van die ellendigen en nooddruftigen? Zijt gij één van die treurenden over uw zonden? (Matth. 5:4) Zijt gij één van die aanklevers aan de Heere? (1 Kor. 6:17) Wel, dan zegt de profeet ook tot ulieden in mijn tekst: De Heere zal u verhoren, de God Israëls zal u niet verlaten. Troostelijke waarheid!

De Heere zal uw geroep en gezucht van onder de dwingelandij der zonde en des Satans zeker verhoren; immers de Heere verhoorde het zuchten van Zijn volk Israël, toen het geplaagd werd in de ijzeren oven. Ja, daarvan zei de Heere tot Mozes: Ik heb hun geschrei gehoord vanwege hun drijvers, want Ik heb hun smarten bekend, daarom ben Ik neergekomen, dat Ik het verlosse uit de hand der Egyptenaren en het opvoere uit dit land naar een goed en ruim land, naar een land dat vloeit van melk en honing. (Ex. 3:7 en 8) En voorzeker, ook uw zuchten van onder uw zonden zal Hij verhoren en u verlossen uit deze boze wereld, verlossen van onder de pijlen des Satans, en verlossen van de plagen uws harten, om u in te brengen in het ruime en goede land des hemels. Vreest dan niet, gij wormke Jakobs, gij volkje Israëls, want de Heere uw

Ontfermer zal u niet verlaten, ook dan niet, als de band tussen lichaam en ziel zal gebroken worden door de dood. Nee, dan zullen uw lieve vrienden en dierbare betrekkingen u enige tijd moeten verlaten, maar de Heere zal u niet verlaten in der eeuwigheid. Amen.

TWEE EN DERTIGSTE OEFENING
EEN OPWEKKING TOT BLIJDSCHAP

TEKST: LUKAS 10 : 20.
Maar verblijdt u veel meer, dat uw namen geschreven zijn in de hemelen.

Twee delen zijn er in deze tekst.
A. De opwekking tot blijdschap.
B. De reden, waarom zij zich verblijden moesten.

A. Aangaande het eerste. De Heere Jezus zegt dan: Verblijdt u. Wat blijdschap is, behoef ik waarlijk niet te verklaren. Elk van ons kent ze bij eigen ondervinding. Dit moet ik evenwel zeggen, dat allerlei blijdschap de rechte blijdschap niet is, waartoe de Heere Jezus de Zijnen opwekt. Daarom zal ik eerst spreken van de verkeerde en daarna van de goede blijdschap.
Vooreerst. Er is een blijdschap in de dingen van deze aarde; zo lezen wij van een rijke dwaas, die zichzelf in zijn hart zegende, toen zijn land wèl gedragen had, waarover hij tot zijn ziel zei: Ziel! gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neemt rust, eet, drinkt en weest vrolijk. (Luk. 12:19) Onbekeerde zondaar! kent gij deze blijdschap niet? Zijt gij ook niet verheugd als uw land wel gedragen heeft en gij uw aardse schatten vermeerderd ziet? O ja, deze blijdschap is onder het mensdom nog al bekend, maar zij is van weinig waarde en zal eerlang tot droefheid worden, als er geen genade in het hart komt, eer dat God zegt: Gij dwaas! in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen. (Luk. 12:20) O pijnlijke dood voor de onbekeerde! O droevig afscheid nemen voor dezulken die hun harten buigen voor de afgod van goud en zilver!
Ten tweede. Er is nog een andere blijdschap, die nog veel erger is, namelijk een blijdschap in de uitvoering der ongerechtigheid, gelijk het was met Israël in de woestijn, waarvan wij lezen: Het volk zat neer om te eten en om te drinken, en zij stonden op om te spelen. (1 Kor. 10:7) Zij koppelden zich aan de afgod der Moabieten en verheugden zich in de zonden, en verwekten de Heere tot toorn, zodat er om deze zonden vierentwintig duizend met de dood gestraft werden. (Num. 25:1-9) Kent gij deze blijdschap, gij, mijn arme onbekeerde medejongeling? O, zij is een vreugde, die eenmaal in een eeuwig weeklagen veranderen zal. Daarom hoort, wat de wijze man zegt: Verblijd u, o jongeling! in uw jeugd en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap en wandelt in de wegen uws harten en in de aanschouwing uwer ogen, maar weet, dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht. (Pred. 11:10)
Ten derde. Er is nog een andere blijdschap, die ook vals is, namelijk de blijdschap van de farizeeër, die in verheuging zijns harten aldus tot God sprak: O God, ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen. (Luk. 18:11) Dit was ook de blijdschap van Paulus vóór zijn bekering, doch nadat de Heere Paulus zielsontdekkende genade geschonken had, moest hij van deze blijdschap zeggen: Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. (Filip. 3:7) Kent gij deze blijdschap, burgerlijk en zedig mens? Waarlijk, ook deze blijdschap zal u doden. Gij zult uzelf arm, naakt, blind en vuil moeten leren kennen, en beladen met duizend talentponden schuld, waarvan gij niet een enkele penning bezit, en als een zodanige zult gij moeten leren vluchten naar de bloedfontein van Christus' bloed.
Ten vierde. Er is nog een andere blijdschap, die ook ondeugend is, namelijk die van de tijdgelovigen, die bij elke schijnbare ondervinding hun ziel opblaast en verhovaardigt. Dit toch zal altijd de ondervinding der tijdgelovigen blijven: zoveel blijdschap als zij

uit hun tijdgeloof gewaar worden, even zoveel hoogmoed brandt hun in het hart. Hoe blijder zij zijn, des te hoger vliegen zij. Kent gij deze blijdschap, o arme schijnbekeerde? Bileam was een schijnbekeerde, maar al zijn voorzeggingen, openbaringen en gezichten brachten hem niet naar de laagte (waarheen toch de waarlijk ontdekte zielen gaarne willen gebracht zijn), maar het voerde hem op naar de hoogte; daarom roemt hij aldus: Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en de man, wie de ogen geopend zijn, spreekt. De hoorder der redenen Gods spreekt, en die de wetenschap des Allerhoogsten weet. (Num. 24:15,16) O wat een loftitels! Het was of er een engel beginnen zou. Geheel anders was het met Agur (Spreuk. 30:2 en 3) en met Ezra (cap. 9:6) en met David (Ps. 38:19) Al deze blijdschap is niet van de rechte stempel, en daarom wekt hij daartoe ook Zijn dienaren niet op. Maar de blijdschap waartoe Jezus de Zijnen opwekt is deze.

Ten eerste. Waar geestelijke blijdschap is, daar is ook een gedurig begeren en bidden om nederigheid. O dan, als de ziel eens blij in de Heere mag zijn, dan wordt er met mond en hart uitgeroepen: Houdt Uw knecht ook terug van trotsheid, laat ze niet over mij heersen, dan zal ik oprecht zijn en rein van grote overtredingen (Ps. 19:14), dan wil de ziel graag klein zijn, dan wordt er voor God uitgeroepen, o Heere! ik ben geringer dan al uw weldaden; o Heere! Wilt Gij aan mij zoveel doen, aan mij, zulk een onrein vat als ik ben, o Heere, waarom ik? Bekommerde zielen! onthoudt dit toch. Het blijde tijdgeloof voert de ziel naar de hoogte. Het blijde zaligmakend geloof brengt de ziel naar de laagte. Als zwakke zielen dit wat meer opmerkten, waarlijk dat zou een staf in hun hand zijn.

Ten tweede. Als er geestelijke blijdschap in het hart is, dan staat de ziel het allermeest naar alle Godverheerlijkende deugden, dan bidt zij met David: Doe mij treden op het pad Uwer geboden, want daarin heb ik lust. (Ps. 119:35) Dan kleeft zij de Heere Jezus aan; o, niets is haar dan dierbaarder dan die dierbare Heere Jezus in al Zijn drie ambten. Kent gij dit, heilbegerige zielen? O, dan kent gij ook iets, waarbij honderd duizend koningstronen nog niets in aanmerking komen. Ik houd het voor een onbedrieglijk kenmerk van ware genade, als de mensen zo graag fijn willen zijn, geheel fijn, volmaakt fijn; hoewel zij hun begeerte dan bij hun laatsten snik eerst verkrijgen zullen.

B. Nu nog iets van het tweede lid van den tekst, namelijk de reden, waarom zij verblijd moeten zijn: omdat hun namen geschreven zijn in de hemelen. Dat wil zeggen: zij staan in het testament Gods, en zijn dus erfgenamen van, ja, waarvan? dat kan mijn tong niet uitspreken. David hiervan sprekende roept met luider stem: O hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen! (Ps. 31:20) En hierbij moest David het laten berusten. Geen oog heeft het toch gezien, geen oor heeft het gehoord en het is niet in des mensen hart opgeklommen, wat God bereid heeft voor degenen, die Hem liefhebben. Die overwint, zal alles beërven. (Openb. 3)

In dit testament of boek des levens staan dan hun namen. Niemand moet evenwel zo dwaas zijn om te denken, dat de wijze God eigenlijk hun namen in een boek geschreven heeft. Nee, God zal evenwel hun namen niet vergeten, want wij moeten van Hem zeggen: Weet gij het niet? hebt gij niet gehoord, dat de eeuwige God, de Heere, de Schepper van de einden der aarde, noch moede noch mat wordt? Er is geen doorgronding van Zijn verstand. (Jes. 40:28)

Door gebrek aan tijd moet ik hier eindigen.
25 Augustus 1845.

DRIEËNDERTIGSTE OEFENING

TEKST: SPREUKEN 28: 14a.
Welgelukzalig is de mens, die geduriglijk vreest.

Indien wij in de donkere dagen, waarin wij thans leven, rondom ons heen zien, dan zien wij duizenden mensen wandelen op de weg des verderfs, en slechts zeer weinigen, die het aangezicht naar Sion gericht hebben, zodat wij de waarheid ondervinden van dat zeggen des Heeren: „Wijd is de poort, en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan: want de poort is eng, en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die dezelve vinden." (Matth. 7:13,14) Merk op, toehoorder! op de nauwe weg wandelen slechts weinigen. Zijt gij daarop door Gods genade? Heeft de Heere uw rechterhand gevat, en u uit de staat der natuur verlost? Zijt gij een wedergeboren mens geworden? Is Jezus u dierbaar geworden, en zijt gij als een doemwaardig hellewicht tot Hem gevloden? Kent gij dat zien op Jezus, dat lopen naar Jezus, dat aankleven aan Jezus, dat leunen op eeuwige ontferming en vrije genade in Zijn offerbloed? Kent gij ook dat treuren en jammeren over de zonde; en die hartelijke lust, om uit dankbaarheid al Gods geboden te betrachten? Waarlijk, dat zal gekend moeten worden. Als wij nog onbekeerd zijn, dan zijn wij in een zeer gevaarlijke toestand, en och, mochten wij dan ons eeuwig heil nog recht ootmoedig beginnen te zoeken aan de voeten van de Heere Jezus, eer het te laat, ja voor eeuwig te laat zal zijn, „opdat Tyrus en Sidon, Sodom en Gomorra niet tegen ons getuigen op die dag, als alle ogen Jezus zullen zien, en alle geslachten der aarde rouw zullen bedrijven." (Openb. 1:7) Of zijn wij bekeerd, ook dan is het noodzakelijk om op onze hoede te zijn, want strijd, aanhoudende strijd en zeer hevige strijd is er aan Sions heilweg verbonden. Daarom zegt Christus tot de Zijnen: „Die overwint, die zal Ik geven met Mij te zitten in Mijn troon." (Openb. 3:21) Niet alleen gaat er een brullende duivel rondom het volk des Heeren, die op duizenderlei wijze zijn voordeel van dat arme volk zoekt; niet alleen leven zij temidden van een zeer boze wereld waardoor zij links en rechts menigmaal gewond en geplaagd worden, maar zij dragen hun ergste vijand in hun binnenste om: een bedrieglijk, arglistig en dodelijk hart! Wat dunkt u, behoort zulk een volk niet gedurig in het harnas te staan? Is het voor zulk een volk niet zeer hoog nodig om waakzaam te zijn en door het ootmoedig geloofsgebed, dagelijks tot Jezus de toevlucht te nemen, en achter Hem te schuilen, en bij Hem kracht te zoeken? Ja, het is de Christen waarlijk nodig om in het geestelijke zo te doen, evenals de bouwers van de tweede tempel in het natuurlijke deden, waarvan wij aldus lezen: „Die aan de muur bouwden; en die de last droegen; en die oplaadden, waren een ieder met zijn ene hand doende aan het werk, en de andere hield het geweer. En de bouwers hadden een iegelijk zijn zwaard aan zijn lenden gegord, en bouwden." (Neh. 4:17,18) Zo behoort het immers ook met de Christen te zijn, al zijn dagen. Hij behoort werkzaam en wakende te zijn, als een geestelijk bouwer en strijder. Het is mijn voornemen om in deze avond het volk des Heeren, en ook mijn eigen trage, luie ziel, tot waken en strijden op te wekken; hoewel ik nochtans zeer wel geloof, dat de Heilige Geest er ons zelf toe zal moeten opwekken en bekwaam maken, of wij zullen nooit rechte strijders zijn of worden.
Naar aanleiding van deze woorden, zullen wij op de volgende zaken zoeken acht te geven:

A. Vooreerst zullen wij onderzoeken welke vrees een Christen niet behoort te hebben.
B. Dan welke vrees hij zeker moet hebben.
C. Ten derde zullen wij onderzoeken, hoe hij door deze vreze om Christus' wil welgelukzalig kan genoemd worden.
D. En eindelijk zullen wij met enige toepassing eindigen.

Aangaande het eerste: Het is van zelf duidelijk, dat hier niet alle vrees bedoeld wordt, daarom zullen wij de verkeerde vrees eens nagaan, zover het ons doenlijk is.
Ten eerste. Salomo bedoelt hier niet de vrees voor tijdelijke zwarigheden en rampen. Er zijn mensen op de wereld, en niet weinigen, die altijd vrezen, en altijd bezorgd zijn. Dan zijn ze bevreesd, dat het met hun broodwinning niet voor den wind zal gaan, dan weer zijn zij bevreesd, dat zij zelf of hun kinderen ziek zullen worden; dan weer, dat hun koren zal verhagelen, of dat het in de Oogstmaand te veel regenen zal; dan weer, dat zij ziekte onder hun vee zullen krijgen, en duizend andere dingen meer. Gij die deze vrees hebt, moogt u daardoor geenszins welgelukzalig achten, want dit zijn geen vruchten van de Heilige Geest, maar vruchten van onze hebzuchtige en onverloochende harten, waaruit niets voortkomt dan boosheid en opstand tegen God onze Maker. Ook was het zeer te wensen, dat deze vrees wat minder onder het duur gekochte volk des Heeren mocht gevonden worden.
Ten tweede. Nog is er een andere vrees, die ook de rechte niet is, en dat is slaafse vrees voor de geduchte en ontzaglijke God, die in Zijn Woord gedreigd heeft dat Hij met vlammend vuur eenmaal alle goddeloze mensen straffen zal. Het geschiedt menigmaal dat de onbekeerde sterveling, bij gelegenheid van zwaar onweer, of in ziekte, of bij het verliezen van één van zijn betrekkingen, of bij het horen van een ernstige preek, van binnen getroffen wordt (zodat hij vrezende begint uit te roepen: „Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? of wie kan wonen bij een eeuwige gloed?" (Jes. 33:14) Deze vrees kan voor een tijd in het hart zijn en nochtans kan de arme ziel dood, onbekeerd zijn. Deze vrees was het, die de koning Agrippa bijna bewoog om een christen te worden. (Hand. 26:28) Hij vreesde voor de God van Paulus, maar hij vreesde niet minder voor de last van die nauwe weg, waarop Paulus wandelde, daarom bleef het bijna en het werd niet geheel. Deze vrees was ook in het hart van Felix, toen Paulus over het toekomend oordeel handelde; daarom zei hij tegen de dienstknecht des Heeren: Voor ditmaal ga heen en als ik gelegener tijd zal hebben bekomen, dan zal ik u tot mij roepen. (Hand. 24:25) Deze vrees is zelfs in de duivel en zijn helse engelen. (Jak. 2:19) En deze vrees zal eenmaal schrikkelijk ontbranden, wellicht op het doodsbed van de onbekeerde zondaar, of anders in de grote dag der opstanding, als wij allen zullen staan voor het laatste gericht. Daarom is het zeker, dat geen sterveling door deze vrees welgelukzalig kan genoemd worden.
Ten derde. Nog is er een andere vrees, die ook de rechte niet is, hoewel ze veel in het hart van Gods gunstgenoten huisvest, en dat is de vrees voor het arme schepsel. Mensenvrees maakt ons niet welgelukzalig, maar bederft grotelijks onze ziel en is zeer tot oneer des Heeren. Vromen! onderzoekt uw hart eens: zijt gij daar ook schuldig aan? Als wij onder de goddelozen verkeren, dan durven wij voor de naam en de zaak des Heeren niet uitkomen, maar vrezen het arme schepsel meer dan de Schepper; wij horen hen vloeken en Gods dierbare naam en eer aantasten, maar wij zijn te bevreesd om hen te bestraffen; wij zien hen op de weg des verderfs wandelen, maar de mensenvrees houdt ons terug om hen te waarschuwen. Als wij onder onze huisgenoten verkeren, dan is het evenzo met ons gesteld; wij zien onze dierbare betrekkingen op de brede weg wandelen, maar mensenvrees, liefdeloze mensenvrees houdt ons terug om

hun het gevaar der eeuwigheid voor te stellen, ja zelfs zijn wij over onze inwendige toestand niet gaarne aangesproken, waar onze huisgenoten bij tegenwoordig zijn, omdat wij voor hen vrezen, uit oorzaak dat zij teveel met ons dagelijks wangedrag bekend zijn. Geheel anders was het met de teer godvruchtige profeet Jesaja, die aldus sprak: Ziet, God is mijn heil, ik zal vertrouwen en niet vrezen. (Jes. 12:2) Geheel anders was het dan ook met de man naar Gods hart, die aldus spreekt: Om mijner broederen en mijner vrienden wil zal ik nu spreken, vrede zij in u! Om des huizes des Heeren onzes Gods wil zal ik het goede voor u zoeken. (Ps. 122:8,9) En ergens anders zegt dezelfde man: Ik zal in het midden mijns huizes wandelen in oprechtheid mijns harten. (Ps. 101:2) Geheel anders behoort het ook met ons te zijn, want de Heere zegt tot een ieder van de Zijnen: Hoort naar Mij, gijlieden die de gerechtigheid kent, gij volk, in welks hart Mijn wet is! Vreest niet de smaadheid van de mens en voor hun smaadredenen ontzet u niet. Want de mot zal ze opeten als een kleed, en het schietwormpje zal ze opeten als wol; maar Mijn gerechtigheid zal in eeuwigheid zijn en Mijn heil van geslacht tot geslachten. (Jes. 51:7,8)
Ten vierde. Nog is er een andere vrees, waardoor de mens ook niet welgelukzalig is. Het is namelijk die vrees van de ware gelukkige en tot God bekeerde mensen, waardoor zij gedurig bevreesd zijn, dat zij het huis van hun hoop voor de eeuwigheid nog buiten het fondament bouwen. Velen van Gods kinderen zijn aan deze vrees gedurig onderworpen; ja, sommige arme twijfelende zielen hangen gestadig tussen hoop en vrees, en leven daardoor zeer ongetroost. Hoewel nu deze vrees de meeste ware godzaligen eigen is, zo moeten wij evenwel geenszins denken, dat zij daardoor in een betere toestand verkeren dan andere godvruchtigen, die van hun aandeel aan Jezus verzekerd zijn. Nee, het tegendeel is waarheid. Zij, die verzekerd zijn, zijn de gelukkigste, en daarom is het ook de ernstige vermaning van Petrus aan de ware gelovigen: Benaarstigt u om uw roeping en verkiezing vast te maken. (1 Petr. 2:10) Welgelukzalig zijn zulke vromen, die nog gedurig voor hun einde vrezen, maar nog veel meer welgelukzalig zijn dezulken, die op goede gronden, verzekerd zijn van hun zaligheid.

B. In de tweede plaats zullen wij onderzoeken, met welke vrees elk christen behoort te zijn aangedaan.
Ten eerste. Hij moet kennis hebben aan de ware kinderlijke vreze des Heeren, hij moet oprecht en vroom zijn, godvrezende en wijkende van het kwaad, zoals de Schrift van Job zegt. (Job 1:1) De kinderlijke vreze des Heeren wordt hem overal in Gods Woord aanbevolen. Hoort wat de Heere zegt: Vreest de Heere, gij zijn heiligen, want die Hem vrezen, hebben geen gebrek. (Ps. 34:10) En op een andere plaats: Vreest God en houdt Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen. (Pred. 12:13) En wederom: Zijt niet wijs in uw ogen; vreest de Heere en wijkt af van het kwade. (Spreuk. 3:7) En wederom: Nu dan, Israël! wat eist de Heere uw God van u? dan de Heere uw God te vrezen, in alle Zijn wegen te wandelen en Hem lief te hebben. (Deut. 10:12) Door deze vreze Gods haat de godvruchtige ziel alles wat God haat en heeft lief wat God liefheeft; daarom zegt de wijze man: De vreze des Heeren is te haten het kwade, de hovaardigheid en de hoogmoed, en de kwade weg: ik haat ook de mond der verkeerdheden. (Spreuk. 8:13)
Ten tweede. Uit deze vreze Gods komt voort een gedurige vrees voor de verleidingen der wereld, zodat het voor een godzalige noodzaak is om te vrezen voor kwade gezelschappen, en niet te wandelen in de raad der goddelozen, noch te staan op de weg der zondaren, noch te zitten in het gestoelte der spotters. (Ps. 1:1) Immers elk een van des Heeren volk draagt een bedorven natuur om, en daarom behoren zij voor wereldse gezelschappen te vrezen en uit zulke Kajafaszalen weg te blijven, opdat het

hun niet mag gaan zoals het de vrome Petrus ging. Voor zulke verkeerde gezelschappen waarschuwt ook Paulus, als hij zegt: Dwaalt niet, kwade samensprekingen verderven goede zeden. (1 Kor. 15:33) Ziet dan, hoe gij voorzichtig wandelt, niet als onwijzen maar als wijzen, de tijd uitkopende, dewijl de dagen boos zijn. (Ef. 5:15,16) En de wijze man zegt: De wijze vreest en wijkt van het kwade. (Spreuk. 14:16)

Ten derde. Hier moet bij komen een vrees voor zijn eigen hart, zijnde zijn gevaarlijkste tegenstander. En waarlijk, hij, die bij het licht des Geestes zijn gruwelijk hart heeft leren kennen, zal gaarne toestemmen, dat de Heere het recht beschrijft, waar Hij zegt: Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het. (Jer. 17:9) En bijgevolg zal hij ook gedurig voor zijn hart moeten vrezen en tegen zijn hart op de wacht staan. Ik meen van Luther gelezen te hebben, dat hij banger was voor zijn eigen hart dan voor al zijn vijanden, die zijn dood zochten.

Ten vierde. Ook behoort een godzalige te vrezen voor de listige omleidingen des duivels. Ja, de duivel gaat om als een brullende leeuw, die zoekt wie hij zou mogen verslinden. (1 Petr. 5:8) Zijn vurige pijlen treffen niet alleen zwakke christenen, maar ook de allersterksten; hij deed zijn kracht en geweld blijken in de onnozele jongeling (Mark. 9:19-27), maar hij liet ook de grote apostel Paulus niet ongemoeid heengaan, zoals ons blijkt in 2 Korinthe 12. En och, hoe menigmaal wordt het hem toegelaten door de grote Albestuurder, om des Heeren gunstgenoten ellendig te kwellen en te doen struikelen, waarom het zeer nodig is, om vrezende tegen hem op de wacht te staan, en de Heere te voet te vallen, dat Die ons voor zijn verleidingen moge bewaren.

Ten vijfde. Ook behoort een christen te vrezen voor het vallen in zonde. Ieder die de Heere vreest, heeft ook wezenlijke kennis aan wat Paulus zegt: De zonde is mij de dood geworden. (Rom. 7:13) Nu is hij door de wedergeboorte de heerschappij der zonde ontgaan, zowel als de heerschappij des duivels; nochtans komt de zonde hem gedurig nog met een afgrijselijk geweld bestormen, zodat hij dagelijks nog menigvuldig tegen de Heere zondigt. Voor deze zonde moet hij vrezen, en in het bijzonder moet hij vrezen voor grote, ergerlijke en zielverwoestende zonden, waarvan wij de voorbeelden hebben van onze zwakheid en ellende in een Petrus, Salomo, David, Lot, Noach en meer anderen. Wie toch heeft het ons beloofd, dat wij in de zonden van doodslag, dieverij, dronkenschap enz. niet vallen zouden? En indien Gods beloften daaromtrent zwijgen, en de Heere niet verder belooft, dan dat Hij de Zijnen voor een gehele afval bewaren en voor eeuwig zalig maken zal, zo is het de roeping van elke vrome om naar Paulus' vermaning te horen: „Zijt niet hooggevoelend, maar vrees." (Rom. 11:20) Inzonderheid is deze vrees noodzakelijk voor jonge Christenen. Waarlijk, het is droevig om op te merken in jonge vromen, dat in hen vaak de meeste verwaandheid en hoogmoed openbaar wordt, omdat zij nog zeer weinig kennis hebben aan hun dodelijke onmacht ten goede. Niet zelden schieten jonge christenen wat smal en hoog op, en zijn zij zeer gelijk aan smalle hoge bomen, die niet alleen weinig takken, maar ook weinig wortels hebben, en dus slecht tegen stormwinden bestand zijn. Deze hoge Christenen, niet anders of weinig anders dan stil weer gewend zijnde, verheffen hun hoge top ver boven de anderen, en zien zeer trots en laag op mensen neer, die in grote zonden vallen. Nochtans hebben dezulken grotelijks ontdekkende genade nodig, om arm en laag te worden, en zo niet langer met hun smalle top van kennis, welsprekendheid en gaven te pronken.

Ten zesde. Maar al is het dat een Christen vanaf zijn jeugd tot aan zijn ouderdom voor zwaar vallen in de zonde bewaard blijft, zo heeft hij nochtans te vrezen voor een staat van langdurige dodigheid, voor een geestelijke winter en verachtering in het geestelijk leven. Vele vromen waren in het begin zeer ijverig werkzaam. Maar wat is het nu? Nu

zijn zij gelijk aan een boom, waaraan getwijfeld wordt, of hij leeft, dan wel of hij dood is. Zij zijn bijna altijd even dor en ijverloos; zij verkeren veel met en bij de lieden dezer wereld en zeer weinig bij de godzaligen; zij verzuimen vaak het onderzoek van des Heeren dierbaar Woord, dat weleer zielenvoedsel voor hun begerige zielen pleegde te zijn; zij laten hun binnenkamers leeg staan en bidden slechts naar de gelegenheid des tijds, als zij eten, of gaan slapen, en dan wellicht bijna altijd hetzelfde formuliergebed. Met één woord: zij zijn zeer vermagerd geworden en hebben de Heere hun God verlaten. Wat dunkt u: is het dan een Christen niet nodig om voor zulk een nare staat te vrezen? Ja, hiervoor behoort hij waarlijk te vrezen, en gedurig Jezus te voet te vallen, opdat Hij Zijn kracht in onze zwakheid moge bewijzen. Vromen! hoort wat de Heere zegt: „Ziet, Ik kom haastelijk: houdt dat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme!" (Openb. 3:11) Och zoekt toch dagelijks dit gebod tot uw gebed te maken, en vraagt van Jezus de bewijzen van Zijn genade en trouw, opdat gij in deze strijdweg niet verslapt, maar van kracht tot kracht moogt voortgaan, totdat gij voor God in Sion verschijnen zult.
Ten zevende. Ook is het nodig om te vrezen, als het voor de wind gaat in de wereld. Het zijn toch sterke benen, die de weelde kunnen dragen. Ziet het in Salomo, hoe de voorspoed hem van de Heere aftrok. Hierom bad de nederige Agur om voor rijkdom bewaard te worden. (Spreuk. 30:7,8) „Zo dan, zo iemand meent te staan, die zie toe, dat hij niet valle." (1 Kor. 10:12)
Ten achtste. Ook heeft de Christen nodig te vrezen, als hij veel van de Heere Jezus aan zijn ziel geniet. Als een vrome veel in de nabijheid des Heeren mag verkeren, dan zal de duivel hem op allerlei wijze zoeken ten val te brengen, of anders zal hij hem vreselijk pijnigen en benauwen, met hem allerlei gruwelijke gedachten in te werpen en vreselijk aan te vallen over zijn genadestaat. De ondervinding leert ons, dat vromen, die veel leven aan hun ziel genieten, ook vele angstige bestrijdingen van de vorst der duisternis moeten uitstaan. David had eens zulk een goede gestalte, dat hij zei: „Ik zal niet wankelen in eeuwigheid." Want God had door Zijn goedheid Davids berg vastgezet. Maar wat gebeurde er? „Toen de Heere Zijn aangezicht verborg, werd de goede man verschrikt." (Ps. 30:7 en 8) Paulus werd opgetrokken in de derde hemel, en genoot daar onuitsprekelijke dingen aan zijn hart. Maar wat gebeurde er? „De helse vijand begon dit gebraad te ruiken, en kwam Paulus toen met zijn vuistslagen geselen." (2 Kor. 12:1-8) Daarom is het nodig in goede tijden vrezende op de wacht te staan, opdat de duivel over ons geen voordeel moge behalen.

C. Laat ons nu nog kortelijk onderzoeken, hoe een Christen door deze vrees welgelukzalig mag genoemd worden. Voorzeker niet, omdat de vrees iets verdienstelijks in zichzelf heeft. Nee, wij moeten onder alle onze verrichtingen schrijven: „Deze zijn des doods waardig." Welgelukzalig zijn dan degenen, die de Heere vrezen, omdat deze vrees het bewijs is, dat zij deelgenoten van de Heere zijn, die door het bloed des Lams zijn verlost, en in de school van de grote Heere Jezus worden voorbereid voor de zalige rust des hemels. Want vrees om de Heere te onteren, haat tegen de zonde en innige lust om de Heere lief te hebben, en Hem door de betrachting van goede werken, te verheerlijken met een dankbaar hart, dit zijn de onbedrieglijke merktekenen van het zijn in de staat der genade. Aan de andere zijde kunnen zij ook daarom welgelukzalig genoemd worden, omdat er uit deze vreze Gods oneindig heerlijke zegeningen voortvloeien, zoals: het bewaard blijven voor vele zonden, het leven in de gedurige gemeenschap met de onveranderlijke Jehova en eindelijk na hun dood, de eeuwige, storeloze gelukzaligheid, opdat hun zielen zich eeuwig verlustigen in onbeschrijfelijke vreugde. Hier zijn zij welgelukzalig, omdat zij

deel aan Jezus hebben, en op de weg ten hemel wandelen, nochtans gaat hun zaligheid hier nog met een gedurig vrezen gepaard, omdat zij nog in 's vijands land zijn, maar eerlang komt de tijd, dat de Heere dat godvrezende volk van hun moeilijke post zal aflossen, en overbrengen op die plaats, alwaar zij volkomen welgelukzalig zullen zijn, zonder ooit weer te vrezen; want 's duivels list en zware strijd is niet in 't land hier boven; hij zal daar in der eeuwigheid Gods volk de troost niet roven.

TOEPASSING

Welgelukzalig is een iegelijk, die de Heere vreest, die in Zijn wegen wandelt, zo spreekt de dichter. (Ps. 128:1) En wilt gij weten, waarom zij welgelukzalig zijn? Daarom, omdat er geschreven staat: „De Heere heeft een welgevallen aan degenen, die Hem vrezen." (Ps. 147:11) Dit welgevallen Gods heeft hen van eeuwigheid uitverkoren; dit welgevallen Gods heeft er zijn Schootzoon om in de wereld gezonden, en Hem Zijn geweldige toorn doen dragen, en een vervloekte dood doen sterven; dit welgevallen Gods heeft hen om Christus' wil uit de duisternis geroepen en krachtdadig bekeerd; dit welgevallen Gods zal hen getrouw bewaren, en eenmaal in de haven der eeuwige zaligheid invoeren. En nu heeft de Heere niet alleen een welgevallen aan de groten onder hen, maar ook aan de zwakken en teren. Immers Zijn welgevallen is zo groot, dat Hij aan de zwakken en kleinen deze beloften deed: „Hij zal Zijn kudde weiden, gelijk een herder; Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen, en in Zijn schoot dragen: de zogenden zal Hij zachtjes leiden." (Jes. 40:11) Gij dan, die met Nehemia in der waarheid zeggen kunt: „Ik heb lust om Uw naam te vrezen," (Neh. 1:11); en die gedurig in het verborgen, op deze wijze bidt: „Verenig mijn hart tot de vrees van Uw naam" (Ps. 86:11): al is het, dat u veel gebrek aankleeft, zo kunt gij immers niet ontkennen, of gij wordt weleens van het kwade teruggehouden uit aanmerking van de hoogheid des Heeren, zodat gij wel eens van de zonden met Nehemia kunt zeggen: „Maar ik heb alzo niet gedaan om der vreze Gods wil." (Neh. 5:15) Daarom moogt gij ook met Job zeggen: „Ik weet, dat de wortel van de zaak bij mij is." (Job 19:28) Ik merk dit aan om de zwakke Christenen op te beuren; maar ik mag hier wel bijvoegen: blijft toch bij de wortel der zaak niet staan, maar tracht toch in de vreze des Heeren toe te nemen, en zijt gedurig in uw binnenkamer aan de voeten van de Heere Jezus werkzaam, opdat gij groeien mag in de genade. Het is een groot gebrek in vele zwakke en kleine vromen, dat zij zo weinig in hun binnenkamer met de Heere werkzaam zijn. Zij klagen over de donkerheid, zij sluiten zich veel buiten, en ontkennen, dat de Heere in hun ziel werkt; zij jammeren veel over hun bij uitstek grote schuld, en zeggen, dat niemand zo vuil is als zij, en aldus blijven zij, die zij al voor lange tijd geweest zijn, omdat zij weigeren af te zien van zichzelf, en nog gedurig zoeken, of ook enige goede hebbelijkheid zich in hun ziel mocht opdoen. Tot dezulken zeg ik: gaat recht uit als een arm hellewicht naar Jezus, en zoekt uw rechtvaardigmaking alleen in Zijn borggerechtigheid, zonder een traan of zucht aan uw zalig worden te willen toebrengen; want waarlijk, als heerschappij-voerende genade u niet ten hemel brengt, dan zult gij er ook nooit inkomen, al was u zo vroom als Henoch, Noach, Job, David, of een ander van de teerste heiligen. Maar de ganse zaligheid wordt u om niet aangeboden. Andere zwakke christenen zijn een weinig beter met genade in Jezus' bloed tevreden, en vluchten nog wel eens met al hun ellende naar de grote Borg Jezus, en handelen dan ook zeer gelovig. En nochtans zijn en blijven zij donker verward, dat niet zelden voortkomt uit hun zeer slordige en aardsgezinde wandel; dewijl toch de zonden een scheiding maken tussen de Heere en de ziel Zijner kinderen. Zij klagen, dat zij bevreesd zijn, dat hun werk geen waarheid

is. En waarlijk, als de vromen hun dagelijkse gedragingen zagen en hoorden, dan zouden zij wellicht ook zeggen: Ik vrees, dat het bij u geen waarheid is. Want door hun liefdeloos, wreed, hovaardig, ijdel, schraapzuchtig en geldgierig gedrag, keren zij menigmaal de grote Zielenbruidegom buiten het hart, terwijl de wereld maar al te zeer de plaats heeft ingenomen. Immers is dit het rechte gedrag niet van een volk, dat in de grond der zaak den Heere vreest. Anderen onder het volk van God rekenen zich onder de grote christenen te behoren, omdat zij tot hun deelgenootschap aan de Heere Jezus durven besluiten op goede en wezenlijke gronden, en omdat zij wellicht wat meer gaven en bekwaamheden hebben dan vele anderen onder Gods volk, en ook wat meer en langduriger ondervinding hebben dan anderen. Maar naar mijn inzien zal een christen groot of klein zijn, naar dat hij al of niet gevorderd is in het vruchtdragend geloof, en aldus in ware Evangelische heiligheid. Als gij dan meent ver gevorderd te zijn op de weg des heils, omdat gij wat meer van uzelf durft geloven dan anderen, of omdat gij wat meer geleerdheid en gaven, en dus ook wat meer onbeschaamdheid, en wat gladder tong hebt om te praten: dan misleidt gij inderdaad uzelf en daarvoor mag u waarlijk ook wel vrezen, want dan moet u naderhand weer terug. Daarom, vromen! vreest voor zelfbedrog, en voor alle misleidingen van de duivel; vreest voor uw eigen boosaardig en zondig hart; vreest voor de verleidende en verlokkende wereld, in welker midden gij wonen moet; vreest inzonderheid kinderlijk de Heere uw God: „Gaat niet uit of in, zonder eerst de Heere in al uw wegen te kennen." (Spreuk. 3:6) En houdt toch in deze gevaarlijke wereld gedurig de Heere voor ogen, opdat Hij Zijn kracht in uw zwakheid moge volbrengen. Tracht inzonderheid naar een arm en nederig hart, denkende niet hoog van uzelf. En voorts, weest verblijd over de onwankelbare verbondstrouw van de Drie-enige God, die nooit het werk Zijner handen zal laten varen.

VIERENDERTIGSTE OEFENING

TEKST: 1 SAMUËL 7 : 12.
Samuël nu nam een steen en stelde die tussen Mizpa en tussen Sen, en hij noemde diens naam Eben-Haëzer, en hij zeide: Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.

Wij lezen in Klaagl. 3:32: Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn. Dit is de taal van de godvruchtige profeet Jeremia. Ook is het de taal van de Kerk van God in de dagen van de profeet; ook is het de taal van al het erfvolk van de Heere van alle tijden. Ja, het volk, dat bekend geworden is met de schuldige en ellendige toestand van hun zielen, en met de heiligheid en rechtvaardigheid des Heeren, tegen Wie zij zich dagelijks schromelijk bezondigen; dat volk moet gedurig van harte erkennen en belijden, dat het eeuwige goedheid van God is, dat zij niet vernield worden en eeuwig verloren gaan. Ook ons allen, wie wij ook zijn, betaamt deze hartelijke erkentenis. Ik vrees evenwel met veel grond, dat de meesten van u nog nooit recht hebben leren zien, dat zij der eeuwige vernieling, naar lichaam en ziel rechtvaardig verdiend hebben, en dat het alleen de goedertierenheid Gods is, dat zij tot op dit ogenblik toe uit de hel gebleven zijn; en dit nochtans, zal naar mijn inzien, moeten gekend worden, opdat eeuwig vrije genade in Christus' dierbaar zoenbloed alleen het houvast en de pleitgrond onzer zielen mag worden, voor een zeker komende eeuwigheid.
Maar mij dunkt, dat ook ik, bij deze gelegenheid in het bijzonder, overvloedige redenen heb, om met de profeet uit te roepen: Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat ik niet vernield ben. Het is de zeer overvloedige goedheid Gods, dat Hij mij niet in de verdoemenis geworpen heeft, vanwege mijn steeds onophoudelijke zonden. Het is goedheid Gods, dat Hij mij van de poorten des doods heeft teruggehaald, en mij niet in de groeve der vertering heeft doen nederdalen. Het is goedheid Gods, dat Hij ons elkaar weer doet ontmoeten aan deze plaats, en dat wij elkaars aangezicht nog weer in gezondheid mogen zien. Het is goedheid Gods, dat Hij mij van mijn dierbare banden niet heeft los gerukt, waaraan ook mijn hart zodanig verbonden was, dat ik ook daardoor tegen het sterven opzag. Het is goedheid Gods, dat Hij mij ook waarlijk lust geeft om uw zaligheid te zoeken, niettegenstaande ik een zeer ellendig, ontrouw, lui en aardsgezind schepsel ben, in wiens macht het ook geenszins is, om een enige arme ziel te behouden van het eeuwig verderf. Het is de grondeloze goedheid Gods, dat wij nog weer aan deze plaats mogen tezamen zijn.
Had dan David reden om in de 136ste psalm zes en twintigmaal achtereen uit te roepen: Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid, dan mogen wij immers ook onze taal wel bij die van David voegen, en zeggen: Gij zijt goed en goeddoende. (Ps. 119:68) Immers is God Israël goed degenen, die rein van hart zijn. (Ps. 78:1) De Heere is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in de weg. Alle paden des Heeren zijn goedertierenheid en waarheid. (Ps. 25:8 en 10) O Heere! Uw goedertierenheid is tot in de hemelen. (Ps. 36:6) Ja, Gods goedheid is zó groot, dat David ervan getuigt: De Heere is aan allen goed en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken. (Ps. 145:9) En de mond der waarheid getuigt hetzelfde als Hij zegt: Hij doet Zijn zon opgaan over bozen en goeden, en Hij regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. (Matth. 5:45) Ja, dat volk, hetwelk de Heere vreest, wil het gaarne erkennen, dat zij een eindeloze eeuwigheid nodig zullen hebben, om de goedheid des Heeren genoegzaam te roemen.
O ja, volk des Heeren! Als gij eenmaal in de rust zult zijn ingegaan, en daar van al het zondigen voor eeuwig verlost zult zijn, dan zult gij eerst recht met de dichter Ethan

kunnen zeggen: Ik zal de goedertierenheden des Heeren eeuwig zingen. (Ps. 89:2) Ja, daar zult gij voor altoos gedenkdag kunnen vieren van de grondeloze goedheid en de genade Gods. Daar zult gij gedachtig zijn aan de grote goedheid Gods, aan u bewezen op deze aarde, in zovele uitreddingen uit rampen en gevaren; daar zult gij de Heere volmaakt kunnen loven, vanwege zovele oprichtingen van ziekbedden, en uit andere doodsgevaren, dewijl ons onze onheilige en ondankbare natuur zo erg in de weg staat, om hier de Heere te loven; daar zult gij inzonderheid des Heeren grondeloze goedheid kunnen loven, vanwege het wonderbare en grote werk der verlossing van uw zielen uit de kaken van de Satan. Immers, vromen! gij waart van nature even zowel als alle anderen, vervreemd van God, vijandig van de weg der gerechtigheid en geheel onbekend met de weg der verlossing, dood in zonden en misdaden, machteloos in de boeien van de hel. En in deze toestand heeft God zich over u ontfermd; Hij heeft u liefgehad met een eeuwige liefde; Hij heeft u ontdekt aan uzelf. O, met welk een verwondering hebt gij uw ogen opengedaan, toen gij aan uzelf ontdekt werd. Hij heeft u veranderd en bekeerd, en zal u in Zijn kracht bewaren voor afval, en eenmaal door de Doodsjordaan heenvoeren en in het hemelse Kanaän inbrengen. O! daar zal het eeuwig verwonderen zijn over de goedheid Gods; daar zal het verzadiging, ja eeuwige verzadiging zijn in de overvloedige lof des Heeren. Hoewel het nu waar is, dat een vrome, zolang hij hier op aarde is, altijd klagen moet over zijn ondankbaar hart, en in zijn beste tijden verblijd is, dat hij eenmaal aan de overkant van het graf, naar de lust zijner ziel, de Heere zal kunnen loven zonder gebrek, zo hoop ik nochtans, dat de Geest des Heeren over ons zal worden uitgestort, opdat wij tezamen de Heere over Zijn goedheid mogen danken, en dat de Heere voorts met die Geest in ons midden zal wonen, tot bekering van arme, blinde zondaren, tot vertroosting van bekommerde zielen, en tot opbouw van al Gods gunstgenoten.

Wij zullen naar aanleiding van deze woorden op de volgende drie hoofdzaken zoeken acht te geven:

A. Vooreerst zullen wij enige ogenblikken acht geven op de persoon, die ons hier voorkomt;

B. Dan zullen wij acht geven op het werk, dat hij deed;

C. En ten derde letten op het godzalig oogmerk, dat hij met dit zijn werk gehad heeft.

A. De godvrezende persoon, van wie wij hier lezen, is Samuël. Wie deze Samuël geweest is, in welke tijd hij geleefd heeft, wat voor een ambt hij bekleed heeft en hoe de namen van zijn beide ouders geweest zijn, dat zal wellicht onder ons een zeer bekende zaak zijn. Evenwel zal ik er nog iets van herinneren en ook iets zeggen van het onschatbare geluk van zulke mensen, die de God van Samuël tot hun vertrouwen stellen; want hoeveel gij ook van Samuël moogt weten, gij weet er evenwel niets van, hoe zalig hij het had tussen God en zijn ziel, als zijn God en Koning Zich aan zijn ziel openbaarde, indien gij ook zelf niet andermaal geboren zijt. Nee toch niet, dit kunt gij zonder hart-veranderende genade niet weten, want het hemelse manna, hetwelk rondom de tenten van het Israël Gods regent, is een verborgenheid van alle tijden voor de mensen dezer wereld geweest. O! de hemelse bevindingen van het verachte volk des Heeren kunnen op geen aardse hogescholen geleerd worden. Immers, hoewel Paulus onderwezen werd aan de voeten van de wijze Gamaliël, bleef hij nochtans een vreemdeling van zijn eigen hart, totdat de grote Hoogleraar Jezus Christus zich over hem ontfermde, en hem Zijn heerlijk onderwijs door Woord en Geest deed ondervinden. Ach, mochten de onbekeerden in ons midden daarom die wijze en

genadige Jezus om Zijn lering te voet vallen! Jezus zelf lere u dit. En hiermee zullen wij tot ons stuk terugkeren.
Samuël dan was de zoon van een zeer godvruchtige moeder, wier naam was Hanna. Zij was die vrome vrouw, die in de tempel haar ziel voor het aangezicht des Heeren uitgoot en om een zoon bad, terwijl zij door de Hogepriester Eli voor dronken werd aangezien. (1 Sam. 1) Zij was die vrome ziel, waarvan wij nog zulk een dierbare lofzang hebben. Lees die in 1 Sam. 2:1-10. Gij vrouwen of jonge dochters, hoe is het met de toestand van uw onsterfelijke zielen gelegen? Zijt gij door genade ook zulke Hanna's? Als gij door het een of andere voorval, hetwelk u in dit aardse jammerdal overkomt, eens in de engte gebracht wordt, vlucht gij dan ook tot de Heere, gelijk deze Hanna? Is God uw toevlucht in alle wederwaardigheden? Kunt gij met de dichter zeggen: 't Is beter tot de Heere toevlucht te nemen, dan op de mens te vertrouwen; 't is beter tot de Heere toevlucht te nemen, dan op prinsen te vertrouwen? (Ps. 118:8,9) Kent gij het zalige, dat er in is om met David te zeggen: Mijn ziel kleeft U achteraan? (Ps. 63:9) O, dan zijt gij zeer gelukkig, want ik lees in mijn bijbel: Die de Heere aanhangt, is één geest met Hem. (1 Kor. 6:17) Kent gij ook dat loven en groot maken van de Heere met Hanna? Is het de lust uws harten om de Heere in al uw doen te verheerlijken? Smart het u aan uw ziel, dat gij dagelijks de Heere onteert door uw zonden, in plaats dat gij Hem in alles zou loven en verheerlijken? Kunt gij met Paulus zeggen: De zonde is mij de dood geworden? (Rom. 7:13) O, dan zijt gij zo gelukkig, want dan zal de Heere u eenmaal van al uw zonden verlossen en u brengen op die plaats, waar gij in volmaaktheid God zult kunnen loven, en dan zonder zonde.
Maar met veel grond moet ik vrezen, dat de meesten van u dit nog geheel missen, terwijl zij de wereld tot hun deel kiezen en in hun wederwaardigheden tot het arme schepsel vluchten. Ach, hoe velen zullen er hier gevonden worden, die er nog gans geen bevindelijke kennis aan hebben, om met Hanna hun hart te buigen voor de God des hemels; hoevelen zullen er gevonden worden, wier keuze het nog nimmer werd om tot eer van God te leven en op wie het dus ten volle van toepassing is, wat wij ergens lezen, namelijk: Die God, in Wiens hand uw leven en uw adem is, en bij Wie al uw paden zijn, Die hebt gij niet verheerlijkt. (Dan. 5:23) O, als het dan uw lust nog niet is en ook niet wordt om de Heere te dienen en tot Zijn eer te leven, dan zult gij ook nimmer in de hemel komen. En ja trouwens, gij zou ook geen vreugde in de hemel hebben, ja gij zou het er nooit in kunnen uithouden; de hemel zou u een eeuwige hel zijn, want daar zullen geen gesprekken zijn over het schijngoed der wereld en over uw gouden en zilveren afgoden en uw rijkdommen, waarover gij nu zo graag bezig zijt met uw gedachten en woorden. O, hoe rampzalig is toch de arme en ongelukkige werelddienaar! Gelukkige Hanna daarentegen! En gelukkig diegenen, die met Hanna één van weg en één van keuze zijn! Niet dat ze met hun bidden en danken de zaligheid kunnen verdienen! O nee, ze zijn en blijven met dit alles arme zondaren, die geen enkele grond hebben om het voor de eeuwigheid er op te wagen, dan de borggerechtigheid van de Heere Christus. Nochtans zijn dit tekenen van des Heeren Geest, die hun om des Heeren Jezus' wil tot een eeuwige Leidsman gegeven is. Van deze vrome Hanna dan was Samuël een zoon; hij was die Samuël, die in zijn vroege jeugd zo wonderlijk door de Heere geroepen werd. Samuël, Samuël! riep de God Israëls tot hem in de stille nacht. Samuël, zeer jong zijnde, kende nog eerst de stem des Heeren niet, totdat de Heere hem de vierde maal geroepen had, en nadat hij door Eli enig onderwijs ontvangen had. De Heere dan riep hem, en sprak met hem van de oordelen, die Hij over het huis van Eli brengen zou, (1 Sam. 3) En naderhand werd Samuël richter over Israël, en hij was een zeer vroom man, die immers met David zeggen mocht: „Ik heb lust o mijn God, om Uw welbehagen te doen: en Uw wet is in

het midden mijns ingewands." (Ps. 40:9) Heerlijke blijken hiervan heeft Samuël gegeven al de dagen van zijn leven. O gelukkige Samuël, en degenen, die met hem de God Israëls tot een God hebben. Samuël diende de Heere van jongs aan, en kon dus in de dagen van zijn ouderdom zeggen: „De Heere is mij verschenen van verre tijden." (Jer. 31:3) Evenzo was het met Jeremia, tot wie de Heere zei: „Eer Ik u in moeders buik formeerde, heb Ik u gekend, en eer dat gij uit de baarmoeder voortkwam, heb Ik u geheiligd." (Jer. 1:5) Ook was de hofmeester Obadja onder deze zeer gelukkigen te tellen, aangezien hij tegen een van des Heeren getrouwe knechten zeggen mocht: Ik vrees de Heere van mijn jonkheid af. (1 Kon. 18:12) Ook David was vroom van zijn jeugd aan, daarom zegt hij: Want Gij zijt mijn Verwachting, Heere, Heere! mijn Vertrouwen van mijn jeugd aan. Op U heb ik gesteund van de buik aan, van mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn Uithelper; mijn lof is gedurig van U. O God! Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik Uw wonderen. (Ps. 71:5,6,17) Ook waren Johannes de Doper en Timotheüs zulke voorbeelden van Gods wonderbare genade. Gij mannen en jongelingen, is het ook uw voorrecht om de Heere vroeg te zoeken en reeds van uw jeugd af Hem gezocht te hebben? Was het reeds in uw jeugd de keus van uw ziel om aan uw Schepper te gedenken? Zijt gij nog bij die keuze gebleven, en wenst gij daarin te volharden, onder uitzien naar Gods kracht en genade? Waarlijk, dan zijt gij gelukkige mensen! Maar velen in ons midden zullen gedwongen zijn om te zeggen: het is mijn lust nog nooit geworden om de Heere te vrezen. Ik heb nog nimmer de keuze van de jonge Samuël gedaan, maar mijn hart kleeft nog vast aan de wereldse ijdelheden. Tot zulke mensen heb ik het volgende te zeggen: uw gevaarlijk ongeluk is door geen pen te beschrijven, want gij zijt ongelukkige slaven van Satan en de zonde, en vijanden van God en van de zaligheid van uw eigen onsterfelijke zielen; en als in deze toestand de dood u komt te overvallen, dan zal uw rampzalig ongeluk van eeuwige duurzaamheid zijn; want gij zult voor eeuwig moeten branden in de poel, die van vuur en sulfer brandt.

Anderen zullen er gevonden worden die zullen zeggen: Ik kan en mag het door de ontfermende genade Gods niet ontkennen, dat ik ook Samuëls keus heb mogen doen; de zonde is mij de dood geworden; ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens, en Jezus is het deel van mijn ziel geworden, en met Zijn gerechtigheid hoop ik voor God te verschijnen. Tot dezulken heb ik het volgende te zeggen: Volk van God! verwondert u over de rijkdom van Gods genade over u, want het is wat te zeggen, door de hoge God te zijn opgezocht, daar gij naar Hem niet zocht; het is wat te zeggen, door de kracht van Jezus' dierbaar bloed gereinigd te zijn; het is een eeuwig vrij genadewonder, dat gij u bevindt op het enge pad en op die smalle weg, die op Jeruzalem uitloopt, en waarop zich zo weinig wandelaars bevinden. Het zal wat te zeggen zijn, eenmaal in de vreugde des hemels te worden ingeleid; daar zult gij voor eeuwig uw kroon voor de troon des Lams kunnen neerwerpen en met al de gezaligden uitroepen: De lof en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de kracht, en de sterkte zij onze God in alle eeuwigheid. Amen. (Openb. 7:12) Het is wat te zeggen een gekochte te zijn met het dierbaar bloed van de Zoon van God, en een parel aan de kroon van de dierbare Heere Jezus! Ziet daarom ook hier uw dure verplichting, om de Heere welbehaaglijk te leven, en met Samuël uw ziel over te geven in des Heeren dienst. Daarom roep ik u met Paulus toe: „Zo dan mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren; als die weet dat uw arbeid niet ijdel zal zijn in de Heere." (1 Kor. 15:58)

Maar mogelijk zijn hier ook bekommerde zielen, die zeggen: Ik weet het zelf niet, of ik de keuze van Samuël gedaan heb of niet; ik weet zelf niet, wat ik van mijzelf moet

denken. Om deze vrome, doch donkere zielen een weinig behulpzaam te zijn, zal ik enige eigenschappen van een kind des Heeren zoeken voor te stellen, die ik wens, dat gij getrouw aan des Heeren Woord beproeven zult.
Ten eerste: Zij, die Samuëls God tot hun deel verkregen hebben, zijn bedroefd over hun voorgaande zonden, inzonderheid als zij vroeger ergerlijk goddeloos geleefd hebben; het is met hen als met de gelovige Romeinen, tot wie de Apostel zei: „Wat vrucht hadt gij toen van die dingen, waarover gij u nu schaamt?" (Rom. 6:21) Hetzelfde zegt ook de profeet Ezechiël van dat volk: „Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en aan uw handelingen, die niet goed waren, en gij zult een walging aan uzelf hebben." (Ezech. 36:31) O, ik heb de vromen menigmaal met leedwezen horen zeggen: Ik heb 40, of 30 of 20 jaren of meer of minder de zonde en de wereld gediend, en mijn nek tegen de Heere verhard; ik heb honderden van roepstemmen en vermaningen in de wind geslagen, en mijn geweten, ja mijn ontroerd geweten, heb ik menigmaal verkracht, en Gods kloppingen aan mijn hart verwaarloosd; ik heb mijn beste dagen in die nare zonden versleten. Daarom acht ik het zulk een naar teken, als de mensen zichzelf voor bekeerd uitgeven, en zij kunnen dan nog zo met vermaak vertellen, hoe zij in hun jeugdige dagen in wereldse gezelschappen verkeerd hebben, en hoe zij gevochten en geslagen hebben, of andere stinkende zonden begaan hebben. Zulke verdoolde lieden zouden beter doen, als zij zichzelf onder de doden rekenden, dan dat zij menen onder de levenden te behoren; want de eeuwigheid zal toch hun zielsbedrog openbaren.
Ten tweede: Onderzoekt wie er tegenwoordig bezitter van uw hart is; zijn het aardse dingen, en de ijdelheden van de wereld? Is het lust tot de zonde en de ongerechtigheid? Spreekt en denkt gij gestadig en met uw volle genoegen over uw brood- en geldwinning? Waarlijk dan hebt gij Samuëls keus nog nooit oprecht gedaan, al is het dat gij nog al vrij onbesproken leeft. Of, zouden al zulke dingen met de godzaligheid kunnen bestaan? Dan zou er waarlijk ook geen onderscheid zijn tussen degenen, die God vrezen en de kinderen dezer wereld, en dan zouden wij ook wel mogen zeggen, dat het leugens zijn, dat de weg naar de hemel zo eng en smal was. Aan de andere kant: als het uw lust is om de hemelse dingen te bedenken en te betrachten, en als het u smart, dat u nog zoveel gebrek in dezen aankleeft, en dat gij evenwel kunt zeggen als Asaf: „Wat heb ik nevens U in de hemel, nevens U lust mij ook niets op de aarde" (Ps. 73:25); dan zijt gij immers gelijk Asaf en Samuël, een bekeerd mens.
Ten derde. Als gij met Samuël een vriend Gods zijt, dan zult gij ook met uw bidden, lezen, zingen, aalmoezen geven, kerkgaan, enz. geen geveinsde inzichten moeten hebben, maar gij zult deze zaken moeten betrachten, omdat het de lust van uw harten is om de Heere gehoorzaam te zijn. Vele mensen gaan zedig gekleed en zijn zeer geschikt in hun woorden, en doen zeer veel andere dingen meer, en dat alleen om van de mensen gezien te worden. Deze mensen zijn van de goddelooste soort en zullen met al hun geveinsdheid voor eeuwig omkomen. Geheel anders is het met de oprechten van hart; want die zouden God wel willen dienen, al waren ze alleen in de wereld, daarom smeken zij allermeest om de geest der heiligmaking, wanneer zij geheel alleen zijn en van geen mens gehoord of gezien worden.
Ten vierde. Zij, die met Samuël aan de Heere verbonden zijn, zijn ook zeer gezet op een geestelijke godsdienst. Als zij eens bidden in een gezelschap, of eens een rede voeren over de weg naar de hemel, en de ondervinding der heiligen, en als zij dat dan zonder hart en alzo geesteloos moeten doen, o, dan moeten zij voor God in het verborgen dit hun doen verachten en betreuren, al werd het ook van alle man geprezen. Zitten zij in de vergaderingen van des Heeren volk, horen zij Gods Woord

of zijn zij in andere plichten bezig en moeten ze onder dit alles hun dorheid en geesteloosheid gewaar worden, zodat ze er als een stok of een blok onder zitten, waarlijk dan zullen zij dit voor ongedane zaken houden, en zo treuren over hun zogenaamde plichten. Als zij in hun binnenkamers bidden en ook daaronder gevoelen, dat hun gedachten van hen wegzweven en zich op andere dingen bepalen; waarlijk dan zullen zij zich over dit bidden beschuldigen. Zij zijn alzo op een hartelijke godsdienst gezet, omdat zij weten, dat, Gods ogen zien naar waarheid in het binnenste. (Ps. 51:7)
Ten vijfde: Al was het, dat ze altijd even vurig en ijverig waren, dan zouden zij het nog op hun doen en laten niet durven wagen voor de eeuwigheid. Ach nee, zij hebben Jezus nodig en schuilen in Hem met al hun zonden, die zij zelfs zeer menigvuldig in hun beste verrichtingen opmerken. Zij moeten met de Kerk belijden: „Al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed." (Jes. 64:6) En dus ook met Paulus: „Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht." (Filip. 3:7) O, zij hebben enigszins zuivere begrippen van de vrije genade Gods en zeggen: Niemand dan Christus!
Ten zesde. Kom, laat ik er dit nog bijvoegen: Zij hebben liefde voor al des Heeren volk. Dit is een zeer bemoedigend kenteken voor veel zwakke zielen, die nochtans in de liefde tot de vromen vele sterken zeer ver te boven gaan. Ook gaat dit merkteken zeer zeker, en wordt door de heilige Johannes onbeweeglijk vast gemaakt, daar hij zegt: „Hieraan weten wij, dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, omdat wij de broeders liefhebben." (1 Joh. 3:14) Deze broederlijke liefde is ook een stellig vereiste, en moet in elkeen van 's Heeren volk gevonden worden, en dat niet alleen met woorden en met de tong, maar met de daad en in waarheid, zodat die liefde in ons niet is, als wij ons hart voor onze broeder toesluiten, als wij zien dat hij gebrek heeft; gelijk de heilige Johannes verder leert in het 17e en 18e vers van ditzelfde hoofdstuk. Een iegelijk onderzoeke hierin zichzelf.
Eindelijk. Nog eens, zij hebben ook liefde tot de onbekeerde mensen. Ja zeker, daarom zegt de heilige Petrus: „Voegt bij uw geloof liefde jegens allen." (2 Petr. 1:7) Ziet hier dan, dat het niet genoeg is alleen de vromen lief te hebben. En wilt gij voor dit mijn zeggen nog meer bewijs? Hoort dan wat de mond der waarheid zegt: „Hebt uw vijanden lief, zegent hen die u vervloeken, doet wel degenen die u haten en bidt voor degenen, die u geweld aandoen en die u vervolgen, opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders die in de hemelen is. Want Hij doet Zijn zon opgaan over bozen en goeden, en Hij regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Want indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?" (Matth. 5:44-46) Hoort dit, gij liefdeloze en goddeloze mensen, die alleen liefhebt degenen die u weldoen, uw deel zal zijn in de poel des vuurs, als God uw hart niet bekeert. Hoort dit ook, gij volk van God! die zo weinig liefde tot de vromen hebt, en die in het algemeen zo zeer liefdeloos omtrent uw naasten verkeert, schaamt u hierover voor God. Vele vromen leven donker en twijfelmoedig, maar waarlijk, wij behoeven naar de reden hiervan niet te vragen, als wij op hun liefdeloze en zondige levenswijs acht geven. Vele vromen klagen erover, dat zij niet verzekerd zijn, maar zij zuchten er zeer weinig over, dat zij bijna geheel voor zichzelf leven, zonder hun arme medezondaren wezenlijke liefde en zachtmoedigheid te bewijzen.

B. Het is meer dan tijd enige ogenblikken acht te geven op het werk, dat Samuël deed. Hij richtte een steen of gedenkteken op tussen Mizpa en tussen Sen, wat twee plaatsen zijn, waartussen God het leger der Filistijnen voor het aangezicht van Israël geplaagd had. Het was meermalen de gewoonte der heiligen van de oude dag, om gedenktekens

van Gods trouw op te richten. Zo lezen wij van vader Jakob, dat hij ook een steen oprichtte, toen hij in dat droomgezicht die wonderlijke ladder gezien had, waarop de engelen op- en neerklommen, en waar zijn getrouwe Verbondsgod zich zo genadig aan zijn ziel openbaarde. (Gen. 28:18,19) En waarlijk, de ontrouwe en leugenachtige Jakob, die nog zo kort tevoren zo schromelijk tegen zijn oude vader gezondigd had met leugen en bedrog, mocht hier wel een steen oprichten om alzo de grote werken Gods voor zijn geheugen te vereeuwigen. Maar och! wat zal ik hier van vader Jakob en van zijn verplichting tot dankbaarheid zeggen? Immers hebben de vromen altijd verplichting tot dankbaarheid, maar daarom zijn zij niet altijd dankbaar. Hoe menigmaal bewijst de Heere hun Zijn weldadigheid naar lichaam en ziel. Maar zijn ze dan altijd dankbaar? O nee! zij blijven veeltijds daaronder even dof en doods, zodat het met hen is, als met de Apostelen van Christus, van welke de Schrift zegt: want zij hadden niet gelet op het wonder der broden: want hun hart was verhard. (Mark. 6:52) Ja, van deze waarheid, namelijk dat de vromen zeer ondankbaar zijn, moet ik zeggen: Ook weet het mijn ziel zeer wel. (Ps. 139:14). Ja, dagelijks moet ik mijn ondankbaarheid en hardnekkigheid ondervinden, en in het bijzonder heb ik het ondervonden in mijn zeer gezegende herstelling uit mijn krankheid. Och, ik heb van nature mijn morenhuid nog behouden!
Ook lezen wij, dat het zwaard van Goliath de Filistijn tot een gedenkteken in de tabernakel werd weggelegd. (1 Sam. 21:9) En van de godvruchtige Jozua lezen wij, dat hij Israël twaalf grote stenen uit de grond van de Jordaan liet opnemen, die hij tot een gedenkteken oprichtte van Israëls zeer wonderlijke doortocht uit de woestijn naar het land der beloften, opdat niet alleen zijzelf, maar ook hun kinderen Gods grote en genadige wonderdaden zouden gedachtig zijn. (Joz. 4:5-9)
Eenmaal zal ook het geestelijke Israël door de Jordaan des doods heentrekken, om het hemelse land der beloften erfelijk te bezitten en dat tot in eeuwigheid. Nochtans vind ik in tweeërlei opzichten hierin een groot onderscheid.
Vooreerst: het gehele leger van het Israël Gods trekt niet tegelijk over deze Jordaan. Nee, reeds bijna zes duizend jaren is het geleden, dat Abel over deze Jordaan heentrok, en daarna is dat volk van tijd tot tijd over de doodsjordaan heengetrokken om het hemels Kanaän in erfelijke bezitting te nemen, en zo zal het blijven gaan tot aan 's werelds einde.
Ten andere. Ook hierin zal een groot onderscheid bestaan, namelijk dat Gods volk geen stenen gedenkteken zal nodig hebben, om hun Gods wonderen in het geheugen te brengen. Nee, daar zullen zij voor eeuwig volmaakt dankbaar zijn en hun geheugen zal Gods wonderen nooit vergeten. Ook zullen zij immer een eeuwigdurend gedenkteken hebben in hun lieve Heere Jezus, Wiens doorgraven handen en voeten en doorstoken zijde zij voor eeuwig met hun ogen zullen aanschouwen, om hun eeuwig nieuwe stof te geven om de Heere te loven, omdat zij door het hartebloed van de Zoon van God verlost zijn.

C. Eindelijk zullen wij nog enige ogenblikken acht geven op het godzalig oogmerk van Samuël met het oprichten van deze steen. Hij noemde de naam van deze steen Eben-Haëzer, dat wil zeggen: STEEN DER HULP. Daarom zei ook Samuël: tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen. Hieruit blijkt ons, dat Samuël hetzelfde oogmerk had met het oprichten van deze steen, hetwelk ook Jakob en Jozua hadden, namelijk om de grote daden des Heeren onder het volk van Israël in eeuwige gedachtenis te houden. Immers de Heere had een groot wonder in en aan Israël gedaan; Hij had op het vurige gebed van Zijn knecht Samuël, de Filistijnen, die Israël meenden te verdelgen, door een zware donder verschrikt, zodat zij voor het aangezicht van Israël

verslagen werden. Hierover was de ziel van de godvruchtige Samuël verblijd en dankbaar, daarom richtte hij tot eer van de God Israëls deze steen op en zei: „Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen." Alsof hij zei: „God heeft ons op een wonderlijke wijze van dit boze volk verlost; Hij heeft ze door de donder Zijner mogendheid verschrikt; daarom kan de Heere hier onmogelijk Zijn eer worden betwist, want wij hebben het niet gedaan door onze kracht of door ons wijs beleid, maar de Heere heeft het gedaan." Ook wil Samuël zeggen: „Die God, die ons tot hiertoe geholpen heeft, die zal het verder doen;" en zo werkte de bevinding bij Samuël hoop. Evenzo was het ook naderhand met David, toen hij de Filistijn Goliath tegemoet ging, zeggende tot koning Saul: „Uw knecht weidde de schapen van zijn vader, en daar kwam een leeuw en een beer, en nam een schaap van de kudde weg. En ik ging uit hem na, en sloeg hem en redde het uit zijn mond; toen hij tegen mij opstond, vatte ik hem bij zijn baard, en sloeg hem en doodde hem. Uw knecht heeft zo de leeuw als de beer geslagen. Alzo zal deze onbesneden Filistijn zijn; gelijk een van die, omdat hij de slagordes des levenden Gods gehoond heeft." Verder zei David: „De Heere, die mij van de hand des leeuws gered heeft, en uit de hand des beers, Die zal mij redden uit de hand van deze Filistijn." (1 Sam. 17:34-37)
Zo lief had David zijn God en Koning! Zo bezorgd was David, dat God Zijn eer zou krijgen. Gelukkige David! Vrienden! hebt gij de Heere ook zo lief? Is het ook uw lust om Samuëls God te verheerlijken? Vooreerst gijlieden niet, roekeloze werelddienaren! die uw tijd en uw kracht besteedt in de zonde en in de dienst van de Satan, alle lichtvaardige en goddeloze gezelschappen naar de lust uws harten bijwoont en zo openlijk toont, welke koning gij dienen wilt. Och, of gij wijs mocht worden, eer het voor eeuwig te laat is! Och, of gij leerde bedenken, dat al Gods roepstemmen en oordelen tegen u getuigen zullen, als gij op uw doodsbed liggen zult. Immers hebt gij Gods menigvuldige roepstemmen gehoord? Gij zijt menigmaal tot Christus genodigd. Gij hebt aardse tegenspoeden gehad. Gij hebt goddelozen zien sterven. Gij hebt van Gods oordelen over de werkers der ongerechtigheid gehoord, en nochtans hebt gij tegen de Heere uw nek verhard, en zult daarom, als gij onbekeerd blijft, eenmaal hetzelfde verwijt moeten horen, dat God tegen Belsazar liet zeggen: „En gij Belsazar, zijn zoon, hebt uw hart niet vernederd, hoewel gij dit alles wel geweten hebt." (Dan. 5:22.)

Ten tweede. Anderen zijn er, die evenmin liefde hebben tot de eer van God, al is het, dat ze wat zediger leven. Zij volgen de leer der waarheid; zij lezen telkens in de Bijbel en leven ook niet zonder bidden; zij houden zich zeer zedig, als ze onder de ogen van Gods volk zijn. Maar men moet hen niet zien op de markten, of op verkopingen, of op erfhuizen, of op een andere plaats onder de wereldlingen; want dan zijn zij, zowel als de anderen, goddeloze loskoppen, wier hart nog dood, nog onbekeerd is.
Ten derde. Ook zulken zijn nog niet van harte liefhebbers, dat de Heere geëerd en geprezen mocht worden, zij die (hoewel zeer zedig levende) nochtans altijd in een uitwendige godsdienst blijven hangen, en niet bedenken, dat Gods ogen zien naar waarheid in het binnenste, (Ps. 51:8) Zij nemen hun plichten oprecht en welmenend waar; maar ook daarmee zijn ze zeer vergenoegd, en weten niet dat ze een stenen hart hebben, en met de ganse wereld voor God verdoemelijk liggen, en dus hartveranderende genade nodig hebben.
Gij allen dan, die nog onbekeerd zijt en buiten de Heere Christus leeft, och, mocht gij uw deerniswaardige staat leren kennen en meer naar de Heere Jezus leren vluchten, eer het voor eeuwig zal te laat zijn. Want of gij al gezond zijt, en aardse rijkdommen en schatten bezit, och, wat zal u dat helpen, als gij eenmaal van de aarde moet

verhuizen? Zijt gij echter met de toestand van uw ziel verlegen? Is het u ernst om zalig te worden? Zou gij gaarne veranderd en bekeerd willen zijn? Komt, dan behoeft gij ook niet te wanhopen, want de Heere Jezus biedt zich nog aan als Zaligmaker van ellendige zondaren. Daarom zou ik u raden: Buigt toch gedurig uw knieën voor die dierbare Borg, en bidt Hem, dat Hij u als Profeet moge leren, en als Hogepriester uw zonden moge verzoenen en als Koning Zijn wetten in uw harten moge schrijven. Waarlijk, Jezus wil naar het gebed van zondaren horen, en Hij geeft u elk uur van de dag en van de nacht gelegenheid om uw knieën voor Hem te buigen. Sommige burgers hebben slechts één dag in de week, waarin ze gewoon zijn aan de bedelaars hun giften uit te reiken, en zij weigeren zulks op andere dagen; maar zo is het met Koning Jezus niet. Hij wil zich zeven dagen en zeven nachten door zondige bedelaars laten aanspreken, zonder iemand van de hand te wijzen. Bij grote heren moogt gij slechts enkele uren op de dag komen, en dan is het nog zeldzaam, dat gij hen lang moogt onder de ogen zien, maar bij Jezus moogt gij elk uur van de dag komen, en ook in de holle nacht; Hij is de rechte vriend, die zich in de nacht wil laten uitkloppen; gelijk Jezus ons leerde in die zeer dierbare gelijkenis en haar toepassing. (Luk. 11:5-13) Leest haar met biddende aandacht, als gij in uw woning zult gekomen zijn. Ja, ook mag ik er dit nog bijvoegen: Gij behoeft om met deze vriendelijke Jezus te spreken niet ver te reizen; nee, gij behoeft er niet een trede om buiten uw woning te gaan. Izak zocht des Heeren aangezicht in het eenzame veld (Gen. 24:63) Paulus en Silas riepen Zijn naam aan in de gevangenis. (Hand. 16:25) Ja, zelfs Jona aanbad de Heere in de buik van de walvis. (Jona 2:1) Ach, neemt dan uw tijd waar, en bidt uw Richter om genade.

Maar gij, volk van God! u betaamt het om, gelijk Samuël, des Heeren wonderdaden te gedenken, en er Zijn naam voor te verheerlijken. Immers hebt gij gedurig redenen om gedenk-tekenen van de trouw en goedheid Gods op te richten? God schonk u eenmaal Zijn heerschappij-voerende genade in voorbijgang van duizenden van uw natuurgenoten, toen gij van hart en keus veranderd werd; Hij schonk u Zijn goedertierenheid in zovele wegen naar lichaam en geest; Hij bewees u duizendmalen Zijn opzoekende genade temidden van uw gedurige afwijkingen en zondige struikelingen. En ook moogt gij geloven, dat Hij, die u tot hiertoe geleid en bewaard heeft, u ook verder zal getrouw zijn; want alzo zegt de Heere: „Hoort naar Mij, o Huis Jakobs, en het ganse overblijfsel des huizes Israëls, gij die van Mij gedragen zijt van de buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik dezelfde zijn, ja tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, Ik zal dragen en redden." (Jes. 46:3 en 4) Daarom zoekt toch die God in al uw doen groot te maken, en zoekt daartoe de kracht bij Hem, en smeekt veel om Zijn Geest, opdat die u moge leren en leiden in de paden des rechts, totdat gij eenmaal komen zult daar, waar nu de vrome Samuël al rust van al zijn arbeid, en daar zijn werken met hem gevolgd zijn.

Ook ik ben het ten duurste verplicht om in deze ogenblikken een gedenkteken van 's Heeren zegenende goedertierenheid op te richten, omdat Hij mij van mijn ziekbed weer heeft opgericht, en ons in gezondheid elkaar weer aan deze plaats doet ontmoeten, nadat wij elkaar omtrent zeven weken niet gezien hebben.

De Heere Zelf schenke ons een hart om Hem getrouw te dienen. De Heere make ons, en ook mij, dankbaar en nederig. De Heere vergeve ons al onze ondankbaarheid. De Heere storte over ons Zijn goede Geest uit, en bereide ons tezamen om reizigers te zijn naar die plaats, waar geen klachten over onze ondankbaarheid meer zullen gehoord worden tot in alle eeuwigheid. Amen.

VIJFENDERTIGSTE OEFENING

TEKST: JEREMIA 31 : 19a.
Zekerlijk, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad.

Waarom is het, dat gij dus naar Mijn Naam vraagt? Die is toch wonderlijk. zo sprak eenmaal de Heere tot Manoach. (Richt. 13:18) Wonderlijk is Gods Naam, en wonderlijk zijn ook al Gods daden. Wonderlijk was het, dat de Heere eenmaal de vrouw van Lot deed veranderen in een zoutpilaar. (Gen. 19:26) Niet minder wonderlijk was het, dat God de staf van Aaron deed veranderen in een draak, (Ex. 7:10), en de wateren van Egypte in bloed. (Vers 20 van datzelfde kapittel.) Ja, ook deed de Heere het stof in Egypte veranderen in luizen. (Exod. 8:17) Even wonderbaar was het, dat God bij de kruisiging van Zijn Zoon de dag in een nacht veranderde, en een duisternis verwekte van drie uren lang over de ganse aarde. (Matth. 28:45) Ja, laat ik er nog bijvoegen de weldadige verandering van het water, hetwelk Jezus in wijn veranderde op de bruiloft te Kana in Galilea. (Joh. 2:1-10) Ziedaar zes wonderbare veranderingen, die ons al de grootheid van de God des hemels overluid verkondigen; immers het is een werk van Gods alvermogen om een vrouw te veranderen in een zoutpilaar, een staf te veranderen in een slang, het Egyptische water in bloed, het stof in luizen, de lichte dag in een donkere nacht, en het water in wijn. Maar hoe wonderbaar deze veranderingen ook zijn mogen, zo is er toch een verandering, die nog veel wonderlijker is, en waarin nog veel meer het Alvermogen Gods tentoongesteld wordt. Ik bedoel namelijk de verandering en bekering van Gods uitverkorenen. Of, zou het geen wonderbare verandering zijn, als een slaaf van de duivel veranderd wordt in een dienstknecht des Heeren; een kind des toorns, in een kind van God, en een erfgenaam des eeuwigen levens; een gezworen vijand Gods, in een vriend van God?

Voorzeker, dit is geen groot wonder in de ogen van de kinderen dezer wereld, omdat ze verduisterd zijn in het verstand en vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid, die in hen is, en door de verharding des harten. (Ef. 4:18) Maar het zal een eeuwig wonder zijn en blijven voor het gunstvolk des Heeren, te meer, als zij er door de Heere worden ingeleid, dat Gods eigen Zoon Zijn leven heeft moeten afleggen, en een vervloekte dood heeft moeten sterven, om de verdienende oorzaak te zijn van de wonderbare verandering van Zijn uitverkorenen. Ja, dan staat het volk van God menigmaal verlegen en verbaasd, inzonderheid als de Heere hun licht geeft om die grote verandering des gemoeds ook in hun eigen zielen op te merken. Dan zingen ze met de nu zalige Johan Verschuur: „O Hemelen! zijt verbaasd, o, aarde! staat verwonderd, nu zulk een vuil rebel voor God is afgezonderd."

Ja, de wereld zou het wellicht voor groter wonder houden, als weer een vrouw werd veranderd in een zoutpilaar, dan dat er zondaren worden bekeerd. Voor de vromen zal nochtans het laatste meer wonder zijn en blijven.

Over het genadewonder der bekering hoop ik tegenwoordig iets breder te handelen, enz.

De tekst spreekt van bekering. Omdat Gods Woord dan van bekering spreekt, zullen wij er nu ook van spreken, hoewel het waar is, dat wij er zeer weinig wetenschap van hebben.

Wij zullen dan de volgende zaken met elkaar in acht zoeken te nemen:
Vooreerst. Des zondaars bekering is Gods werk.
Ten tweede. God vindt de arme zondaar zeer goddeloos en rondom ellendig.
Ten derde. God verandert hem van hart en staat, door Zijn almachtige hand.
Ten vierde. Het wezen van de zondaar wordt niet veranderd.
Ten vijfde. De mens wordt door de bekering niet volmaakt.
Ten zesde. Zal ik iets zeggen van de ondervinding der bekeerden.
En ten zevende. Zal ik het verhandelde met een korte toepassing besluiten.

De arme zondaar is geheel onbekwaam om zichzelf te bekeren, en hoewel het waar is, dat de ellendige en hoogmoedige mens, als hij benauwd wordt voor dood en eeuwigheid, zijn eigen hand graag aan zijn gevaarlijke wond wil leggen en zichzelf wil bekeren, zo is het ook waar, dat zijn breuk, juist daardoor hoe langer hoe dodelijker wordt. Het is ook evenmin het werk van één of meer engelen, om zondaren te bekeren. Een engel moge door de kracht, die God verleent, 185.000 goddeloze mensen doodslaan, zoals dat gebeurd is in de dagen van de vrome koning Hizkia (Jes. 37:36); een engel moge verschijnen in glans en heerlijkheid bij het graf van de Zaligmaker, zodat de wachters verschrikt worden en als dood ter aarde vallen (Matth. 28:2-4); evenwel zijn ze niet krachtig genoeg om zondaren uit de kaken van de hel te redden; nee, daartoe wordt de almachtige hand Gods vereist. Daarom zegt Paulus: „Het is God, die de doden levend maakt, en roept de dingen, die niet zijn, alsof ze waren." (Rom. 4:17) En Jakobus zegt: „Alle goede gave en volmaakte gift is van boven, van de Vader der lichten afkomende, bij welke geen verandering is, of schaduw van omkering. Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen." (Jak. 1:17,18) Deze krachtdadige bekering wordt toegeschreven aan alle drie de Personen in de goddelijke Drie-eenheid. Dat het de Vader wordt toegeschreven, blijkt ons uit het zeggen van Petrus, waar hij zegt: „Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren." (1 Petr. 1:3) Dat de bekering aan de Zoon wordt toegeschreven, blijkt uit het zeggen van Paulus: „Gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft .... opdat Hij ze heiligen zou, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord." (Ef. 5:26) Aan de Heiligen Geest wordt het toegekend daar Jezus zegt: „Zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan het koninkrijk Gods niet ingaan." (Joh. 3:5) Iemand mocht denken: in die aangehaalde plaatsen wordt gesproken van de wedergeboorte, maar niet van de bekering; maar dan antwoord ik: Er is onderscheid tussen de eerste bekering en de dagelijkse bekering; de eerste bekering is dezelfde als de wedergeboorte. En de dagelijkse of gedurige bekering komt overeen met de heiligmaking.
Zo heb ik dan nu genoegzaam bewezen, dat de bekering een werk is van goddelijke kracht, en ga dus over om in 't kort te onderzoeken, hoe God de arme uitverkoren mens vindt, als Hij Zijn hand aan hem legt tot zaligheid. De Heere God heeft de mens volkomen recht geschapen. Toen de mens uit de hand van Zijn heilige Maker kwam, was hij volmaakt wijs en volmaakt heilig, en had dus volstrekt geen bekering nodig. Maar wat is er gebeurd? De helse geest, die vijand van Zijn Maker werd, was dus ook vijand van de rechtschapen mens, die met Gods beeld versierd was, en heeft dus onder des Heeren heilige toelating inbreuk gedaan op het gelukkige mensdom: ons verbondshoofd Adam is gevallen, en wij zijn met hem gevallen. En hoewel het waar is, dat wij niet zeer genegen zijn om Adams zondeval met onze mond toe te stemmen, zo is 't ook waar, dat wij, arme, boze, blinde mensen, immers dagelijks die zondenval toestemmen met onze goddeloze en verrotte daden. Ja, als wij maar licht hadden, dan

zouden wij immers allen God in onze verdoemenis rechtvaardigen, en geloven, dat wij juist zo waren, als God ons in Zijn Woord laat beschrijven. De mens dan, omdat hij een goddeloze zondaar geworden is, heeft dus bekering nodig. Ja, de mens is gans en al goddeloos, en heeft geen lust in de kennis van Gods wegen. Hij is aards, natuurlijk, duivels; zodat Paulus de onbekeerde mens aldus beschrijft: De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn. (1 Kor. 2:14) En hij spreekt op een andere plaats van de voorgaande staat van de gelovigen aldus: Want ook wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, en dienden menigerlei begeerlijkheden en wellusten, leefden in boosheid en nijdigheid, waren hatelijk en haatten elkaar. (Tit. 3:3) Ziet daar, deze twee plaatsen zijn immers voldoende om des mensen ellendige staat te bewijzen? Nochtans zal ik er nog enige plaatsen bijvoegen. Mocht deze of gene slapende zondaar nog eens wakker worden door des Heeren Geest! Wilt gij dan nog meer van des mensen ellende horen? Hoort dan wat Christus van uw hart zegt, waarvan gij nog zulke goede gedachten hebt: Van binnen uit des mensen hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen. (Matth. 15:19) En waarlijk, zo goddeloos en gruwelijk wordt de mens niet, als hij door het verliezen van zijn ouders of anderszins een goede en godsdienstige opvoeding moet missen, en de openbare godsdienst verzuimt of onder ruw krijgsvolk verkeert, enz. Nee, hij is zo ellendig van jongs af. Daarom zegt Mozes: Het gedichtsel der gedachten van des mensen hart is ten allen dage alleen boos van zijn jeugd aan. (Gen. 8:21) Ja, David zegt van zichzelf: Ziet ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen. (Ps. 51:7) En uit deze gruwzame erfsmet komen allerlei dadelijke zonden voort, zodat de ellendige mens, die afkerig is van God en Zijn dienst, met sprekende daden uitroept: Wijkt van mij, want aan de kennis van Uw wegen heb ik geen lust. (Job 21:14) Of, zoals er ergens staat: Wijkt af van de weg, maakt u van de baan; laat de Heilige Israëls van ons ophouden. (Jes. 30:11) Ja, de mens is zo boosaardig, dat ook zelfs de leden van zijn lichaam verkeerd zijn, en (als het ware) averechts aan zijn lichaam staan. Immers, zijn lichaamsleden zijn wapentuigen der ongerechtigheid; daarom zegt Paulus: Hun keel is een geopend graf; slangenvenijn is onder hun lippen, hun voeten zijn snel om bloed te vergieten enz. (Rom. 3:10-19) Ziet, zo ellendig is de mens; en dit verzwaart nog zeer zijn ongeluk, dat hij nog geheel blind is voor die droevige staat, en meent nog met de gemeente van Laodicea, dat hij rijk en verrijkt is, en aan geen ding gebrek heeft. (Openb. 3:17) Zo zijn dan ook de uitverkorenen, als de Heere hen komt bekeren. Hieruit zien wij, dat des mensen bekering een goddelijk wonderwerk moet zijn; want de mens moet niet zedelijk verbeterd worden, maar hij moet krachtdadig van dood levend, en van blind ziende, en van doof horende gemaakt worden.

Als de almachtige en genadige God de uitverkoren zondaar dan zo mismaakt, vuil en dodelijk vindt, verandert Hij hem van hart en staat. Niet alleen wordt zijn uitwendige levenswijs een weinig meer geschikt en burgerlijk. Nee, God begint bij het hart van de zondaar, en doet, zoals hij aan zijn bondgenoten beloofd heeft bij Ezechiël, zeggende: En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u. En Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlesen hart geven. (Cap. 36:26). Als dit stenen hart dan weggenomen is en de mens veranderd en bekeerd is, dan is hij een geheel ander mens dan tevoren. Hetgeen tevoren zijn lust was, is hem nu tot een last geworden, en wat tevoren zijn last was, wordt nu zijn lust. Die tevoren zijn grote vrienden waren, scheiden zich nu van hem af en verlaten zijn gezelschap, en die hij tevoren niet lijden mocht om hun vroomheid, worden nu zijn hartsvrienden, met welke hij graag verkeert en ook graag de Heere dienen wil. O ja, Bileam wilde wel graag met de vromen sterven, maar hij toonde met zijn goddeloze daden, dat hij er

een walg van had om met de vromen te leven. Maar zij, die waarlijk bekeerd zijn, willen ook even zo graag met dat arme volk leven, en dat wel hoe heiliger hoe liever. Deze omzetting van het hart, zeg ik, evenals tevoren, is alleen een werk Gods, en het blijft ook alleen een werk Gods tot aan den dag des doods toe. Nochtans is het nodig, dat wij het volgende onderscheid opmerken: In de wedergeboorte of eerste bekering is de mens geheel dood en wordt daarom geheel van God bewerkt, zonder dat hij zich roert of beweegt; maar in de dagelijkse bekering of heiligmaking werkt ook de mens; nochtans alleen en geheel buiten zijn eigen kracht, maar door de heerschappij-voerende kracht en genade van des Heeren Geest. Immers, het is niet God, die berouw heeft over de zonde, maar het is de mens, die berouw heeft door Gods genade en Geest; het is niet God, die treurt en weent over het dagelijkse gebrek, maar het is de mens, die door Gods almachtige Geest bewerkt wordt, om de zonde gedurig te betreuren; het is niet God, die omdat Hij lust in de heiligmaking heeft, deze najaagt en om de Geest bidt, maar het is de mens, die door de Heere geleerd wordt. (Jes. 54:13) Daarom zegt ook de Apostel: Ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geeft (Filip. 4:13).

Hoewel nu de zondaar zulk een wonderbare verandering ondervindt, zo wordt hij evenwel in zijn wezen niet veranderd. Hiermee wil ik het volgende zeggen: De mens jong bekeerd zijnde, wordt daardoor niet oud. De mens, oud wedergeboren wordende, wordt daardoor niet weer jong. Als een sterk en gezond mens bekeerd wordt, wordt hij daardoor niet zwak en ziekelijk. Als een zwak en ziekelijk mens bekeerd wordt, wordt hij daardoor niet gezond en sterk. Ook blijft het humeur van de mens zoals het tevoren was. Is de mens vóór zijn bekering met veel praatzucht bevangen, hij zal na zijn bekering ook veel praten; is de mens vóór zijn bekering stil, hij zal na zijn bekering ook niet veel te zeggen hebben, of de Heere moet hem eens bijzonder voorkomen met Zijn Geest; is de mens vóór zijn bekering ijdel en spotachtig, of licht genegen tot toorn, hij zal tot zijn smart ondervinden, dat hem deze verdorvenheden tot aan zijn graf toe bijblijven, hoewel ze door het geestelijke leven worden onderdrukt, enz.

Dat de mens door de wedergeboorte niet volmaakt wordt, is een waarheid, die de gelovigen dagelijks ondervinden, en ook in des Heeren Woord overvloedig geleerd wordt. Het is mijn plan niet, om de onvolmaaktheid van des Heeren volk uitvoerig te bewijzen. Die zou menen volmaakt te zijn, die wijs ik naar de grote gebreken van Noach, Lot, David, Salomo, Petrus en meer andere grote heiligen; en daarbij kan hij lezen, wat Paulus van zichzelf getuigt in het zevende hoofdstuk van de brief aan de Romeinen. Aan de wereldse mensen, die in ons midden zijn, zal ik het niet behoeven te bewijzen, dat de vromen nog niet geheel volmaakt zijn; want het is waarlijk jammer, dat ze het maar al te erg in onze dagelijkse bedrijven kunnen opmerken. Het ware zeer te wensen, dat wij maar veel kennis aan onszelf en aan onze ellendige staat hadden, en het maar ernstig voor God in onze binnenkamer betreurden, en dat de andere mensen onze onvolmaakte staat maar weinig konden zien, wegens een tere godzalige wandel. Niemand klaagt meer over zijn verdorvenheid dan Paulus in Rom. 7, en nochtans kunnen wij zeer weinig van zijn verdorvenheid in zijn wandel opmerken, enz.

Nu zal ik nog iets zeggen van de ondervinding van mensen, die God bekeerd heeft. De volgende zaken worden van de bekeerde mensen, op de weg naar de hemel ondervonden.

Ten eerste. Nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, zegt de tekst. En waarlijk, dit is het eigen merkteken van de waarachtige bekering, gelijk wij ook zien in die bekeerde zielen op de eerste Pinksterdag te Jeruzalem. Zij kregen berouw van hun

zonden; zij waren bedroefd; zij sloegen op hun borst, en riepen, wat ze moesten doen om zalig te worden. (Hand. 2:37) En op een andere plaats zegt de Heere: „Zij zullen komen met geween en met smekingen zal Ik ze voeren." (Jer. 31:9) Nooit krijgt een ziel recht berouw over haar zonden, of zij moet eerst bij aanvang levend gemaakt zijn door de Heere. Daarom is het hier ook: Nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad. Dan krijgt de zondaar berouw over zijn vorige zonden, van zijn zitten in de herberg, van zijn vloeken en zweren, en liegen, en van al zijn vorige handelingen, al zijn ze ook nog zo zedig geweest; hij ziet dan toch dat zijn leven een leven buiten God was, en daarom ook tot oneer van zijn Schepper en Weldoener. Nu gebeurt het soms door Gods genade, dat sommige mensen van hun jeugd aan bekeerd worden; en die hebben dus ook zo bijzonder geen berouw van hun voorgaande wandel, nochtans hebben ze dit met de anderen gemeenschappelijk, dat ze een gedurig berouw hebben over hun dagelijkse zonden, die ze tegen de Heere begaan. Ja, berouw hebben ze over de uitwendige zonden niet alleen, maar ook over hun hartzonden, die voor aller mensen ogen geheel verborgen zijn, zoals: hun lauwheid onder het lezen of horen van het Woord des Heeren, hun gewone dodigheid, en hun oneerbiedig bidden.

Ten tweede. Niet alleen hebben ze berouw van hun zonden, maar zij hebben ook een gezworen haat tegen al hun zonden, die hun tot hun smart nog aankleven; vrolijker tijding zou gij een bekeerd mens nooit kunnen brengen, dan dat hem met waarheid verzekerd werd, dat hij nooit weer behoefde te zondigen; waarlijk, de zonde is hun de dood geworden. (Rom. 7:13) Het is wel waar, dat huichelaars en tijdgelovigen soms ook haat betonen tegen sommige zonden, nochtans hebben ze nooit ware haat en afkeer gehad van al hun zonden. Wij lezen in 1 Sam. 15:1-10 dat God aan Saul het bevel gaf om de Amalekieten dood te slaan en al hun schatten te verbannen. Dit gebod wilde het gierige en boze Israël, en bijzonder hun goddeloze koning niet graag gehoorzaam zijn, omdat ze graag de beste ossen en schapen en het goud en zilver tot een roof voor zichzelf wilden behouden. Wat deden ze? De beste en naastbeste ossen en schapen en al wat best was, dat namen ze mee, omdat ze dat zeer graag hielden, maar alle ding, dat verachtelijk en dat kwijnend was, dat verbanden zij. (Vers 9 van datzelfde hoofdstuk) Zo is het ook gesteld met huichelaars en tijdgelovigen; zulke zonden, die hun het liefste zijn, die willen ze noch haten noch bestrijden, al is het, dat God het geboden heeft; maar enige andere zonden, waarvan ze geen voordeel trekken, die willen ze dan ook nalaten. Gans anders is het met de oprecht bekeerde zielen; want die zouden gaarne al hun zonden voor altoos verbannen, als het maar in hun macht stond.

Ten derde. Zij, die bekeerd zijn, bevinden niet alleen haat tegen de zonde, maar ook ware liefde tot de godzaligheid, en kunnen met Paulus zeggen: „Ik heb een vermaak in de Wet Gods, naar de inwendige mens." (Rom. 7:22) Daarom zegt ook David van alle bekeerde zielen: „De wet zijns Gods is in zijn hart." (Ps. 37:31) ja, ook spreekt hij de mens welgelukzalig, wiens lust is in des Heeren Wet, om die Wet dag en nacht te overdenken. (Ps. 1:2)

Ten vierde. Zij, die bekeerd zijn, ondervinden ook begeerte naar het geestelijke voedsel van Gods Woord. Daarom zegt Petrus tot de bekeerden van zijn tijd: „En als nieuwgeborene kinderkens, zijt zeer begerig naar de redelijke en onvervalste melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen." (1 Petr. 2:2) Wordt er een ziel bekeerd, dadelijk begint Gods Woord haar dierbaar te worden, al had zij tevoren ook nooit een Bijbel in haar hand willen nemen. En onder en naast dat Woord horen ze graag over dat Woord preken en spreken naar de bevinding der heiligen. O, zij horen zo graag naar het hart van Gods kinderen spreken.

Ten vijfde. Zij die bekeerd zijn, ondervinden ook, dat ze ware liefde hebben tot andere bekeerden. Dit hield Paulus voor zulk een zekere zaak, dat hij tot de gelovigen zegt: „Van de broederlijke liefde nu, hebt gij niet van node, dat ik u schrijve; want gij zelf zijt van God geleerd om elkander lief te hebben." (1 Thess. 4:9) Zij zijn broeders van hetzelfde huisgezin, en gevoelen ook die broederband, die de wereld niet kent. Nochtans moeten wij in het oog houden, dat die broederlijke liefde haar zitplaats in ons hart moet hebben; daarom zegt Johannes: „Laat ons niet liefhebben met het woord, noch met de tong, maar met de daad en de waarheid," (1 Joh. 3:18) Zulke mensen, die ware liefde tot de bekeerden hebben, hebben dan ook al de bekeerden lief, al hebben ze er nooit voordeel van getrokken. Ja, al zijn ze doodarm naar de wereld. Dit kan hen zo vertroosten, als zij op een geheel vreemde plaats verkeren en daar veel goddeloos volk aantreffen. O, als ze daar maar eens een vrome ontmoeten, voelen ze dadelijk banden aan hem, al woont hij in een hut van zoden. Nog eens: zulken, die de rechte broederlijke liefde bezitten, kunnen door Gods genade ook de gebreken der bekeerden dragen, zonder dat de liefde geheel uit hun hart wijkt. Worden ze van bekeerde mensen eens niet te best behandeld, dan gevoelen ze nog bij tijden, dat ze zulke vromen nochtans hartelijk liefhebben, hoewel de liefde voor een tijd wel eens wat verkouden kan. Nog eens: zij die de rechte broederlijke liefde bezitten, die zullen dat ook daarin betonen, dat ze naar hun vermogen aan de arme vromen meedelen. Ja zeker, dit moet ook in de ware liefde gevonden worden. (Zie 1 Joh. 3:17) Niet, dat iemand alles moet weggeven, wat hij heeft, maar hij moet met een blij hart geven, naar dat de Heere hem welvaart geschonken heeft. Wij lezen van Tabitha of Dorkas, dat ze rokken maakte en aan de arme weduwvrouwen uitdeelde. (Hand. 9:39) Deze godvruchtige vrouw is waarschijnlijk niet zeer rijk geweest, en gaf nochtans naar haar vermogen, uit liefde tot Jezus en Zijn arme leden. Zo lezen wij van een andere vrouw, die vele middelen in de wereld had, en ook naar haar rijkdom weldadigheid bewees aan een van des Heeren knechten: Ik bedoel de Sunamitische vrouw. Toen Elisa de eerste maal door Sunem trok, hield zij hem aan om bij haar te herbergen; en na die eerste maal, verzocht zij hem gedurig; doch nadat ze meer met het heilige gedrag van Elisa bekend werd, zei ze tot haar man: Ik heb gemerkt, dat deze man Gods heilig is, laat ons hem dan een opkamer maken, en geven hem een tafel en een stoel, en een kandelaar, en een bed. (2 Kon. 4:8-10) Ziet, zij was nog niet tevreden met hem gedurig te herbergen, maar zij liet zelfs voor deze heilige profeet een opkamer bouwen, om hem daar zijn vrijheid te geven. Van een nog rijker man lezen wij, dat hij ook nog groter weldaden bewees aan het geplaagde volk des Heeren. Ik bedoel Obadja, de hofmeester van koning Achab, die honderd profeten des Heeren verborg voor de vervolging van Jezabel, en ze ook alle honderd onderhield met spijs en drank. (1 Kon. 18:13) Gelukkige broederlijke liefde, daar het zo mag gesteld zijn. En waarlijk, deze broederband komt dadelijk bij de bekering, gelijk wij ook zeer duidelijk zien in de bekeerde stokbewaarder, 's Avonds had hij Paulus en Silas in de binnenste kerker geworpen (mogelijk met stoten en slaan): in het midden van de nacht stond hij met zijn zwaard gereed om zichzelf van kant te helpen; en zeer korte tijd daarna, toen hij tot God bekeerd was, had hij zoveel liefde tot Paulus en Silas, dat Lukas ons zegt: „Hij waste hen van de striemen, hij bracht hen in zijn huis, en hij zette hun de tafel voor." (Hand. 16 : 33 en 34)

TOEPASSING

Gij ziet dus wel, arme natuurlijke mens, dat gij deze bekering nog geheel mist, en nog leeft, zoals gij geboren zijt, want aan de voorgestelde zaken hebt gij immers gans geen

kennis. Ach, mocht uw ziel het eens recht inzien, hoe ongelukkig een mens is, die de waarachtige bekering nog mist. Grote schatten en rijkdommen kan een mens missen en nochtans kan hij zeer gelukkig zijn. Goede vrienden kan een mens missen en hij kan evenwel gelukkig wezen. Ja, als hij de lichamelijke gezondheid mist, kan een mens nochtans verblijd zijn in de Heere zijn God. Maar wéé de mens die, stervende, de bekering nog mist! En spoedig kan de dood u overvallen en dan zult gij God moeten missen; gij zult de hemel moeten missen; gij zult alle vertroostingen moeten missen en dat tot in alle eeuwigheid toe. O, gevaarlijk en onbeschrijfelijk rampzalig lot! Daarom, o mens! bid, dat God u moge doen zien hoe ongelukkig gij zijt en tevens hoe goddeloos en ellendig. Bid, dat God u moge ontdekken aan Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, en ook tevens aan die dierbare weg der verlossing in het bloed van Jezus Christus. En houd u getrouw onder de middelen der genade; want hoe droevig en ijselijk ons land en volk ook van God zijn afgeweken, zo mogen wij immers nog zeggen, dat God nog hier en daar zondaren bekeert. Mogelijk zou ook uw ziel nog uit des satans netten getrokken worden door die weg, omdat de Heere ons toch aan de middelen gebonden heeft. Nochtans ben ik verplicht om er dit bij te zeggen, namelijk: door uw bidden en getrouw waarnemen van de middelen kunt gij u voor de rechtvaardige God geenszins verdienstelijk maken. Christus is de verdienende oorzaak, en de Heilige Geest is alleen de werkende oorzaak van de bekering van degenen, die God van eeuwigheid tot zaligheid heeft uitverkoren, naar Zijn vrijmachtig welbehagen.

Iemand mocht zeggen: Indien de bekering alleen het voorrecht is der uitverkorenen, waarom wekt gij dan deze hele vergadering op om de toevlucht tot de Heere te nemen, daar het toch voor de meesten vruchteloos is? Voor dezulken heb ik het volgende antwoord: Zegt mij, wie er in het midden van deze vergadering is, van wie gij mij met volle zekerheid kunt zeggen, dat hij of zij niet is uitverkoren. Wijst mij de persoon aan, die gij weet, dat zeker verworpen is, dan zal ik hem ook nooit weer op Christus wijzen, ook zal ik hem nooit zijn deerniswaardige toestand weer voorstellen: ook zal ik nooit weer voor hem bidden, evenmin als ik voor de rampzalige duivel bidden zal; maar zolang gij mij dit niet zeggen kunt, wens ik ook mijn ogen voor Gods verborgen raad toe te houden, en met Mozes te zeggen: De verborgen dingen zijn voor de Heere, en de geopenbaarde voor ons en onze kinderen tot in eeuwigheid, om te houden alle de woorden dezer wet. (Deut. 29 : 29.)

Maar gij, godzaligen! Aan ulieden is dit grote en goddelijke wonder gebeurd. Gij zijt bekeerd en uit de kaken van de hel verlost, om eenmaal erfgenamen van het hemelrijk te zijn tot in alle eeuwigheid. Dan nu gij zo gelukkig geworden zijt, zoekt in des Heeren kracht de volgende zaken te betrachten:

Ten eerste. Nu gij bekeerd zijt, zo is God dan ook uw God geworden; neemt daarom met alle vrijmoedigheid gedurig de toevlucht tot Hem en smeekt Hem om de gedurige invloeden van Zijn Geest, want och, die Geest hebt gij toch zo in alles nodig, want door de bekering hebt gij God, de God van hemel en aarde, tot uw vriend en bondgenoot gekregen, maar gij hebt ook even daardoor de duivel tot uw gezworen vijand gekregen, en hij zal het er gedurig op toeleggen om u van de Heere af te trekken en tot zondigen te brengen; daarbij leeft ge in een wereld vol verleidingen, en gij hebt nog grote verdorvenheden van binnen in u; en daarom is het zo hoog nodig om toch gedurig om die Geest der wijsheid, der voorzichtigheid, der oprechtheid en der getrouwheid te smeken, opdat gij te midden van de strijd moogt staande blijven.

Ten tweede. Nu gij bekeerd zijt, zo veracht toch wat gij tevoren beminde en haat hetgeen gij tevoren zocht; en toont zo voor het oog van de wereld, dat gij een ander mens geworden zijt. Toont, dat gij een andere keus hebt gedaan als de lieden van de

wereld, en dat gij bij een ander voedsel leeft, en dat gij een andere koning dient, en naar een ander vaderland reist. Och, als er zo weinig onderscheid is tussen u en tussen de zedige wereld, dat is zulk een allerjammerlijkst slecht en naar teken.
Ten derde. Tracht toch de eer van God te bedoelen met al uw daden. Lang genoeg hebt gij vol zelfbedoelingen en eigen eerzucht geleefd in de tijden van uw onwetendheid, toen gij God niet kende; o, zoekt nu in Christus' kracht te strijden tegen uw eerzuchtig en bedorven hart. De hoogmoed is onze ergste vijand, daarom is het zo nodig daartegen het grofste geschut te gebruiken, en er gedurig Christus' kracht tegen in te roepen. „Bidt, bidt dan toch gedurig tot God tegen uw zonden! want gij zult evenwel nog monster genoeg zijn, als gij op uw doodsbed liggen zult, en als een vrijgesproken schuldenaar de eeuwigheid zult ingaan.
Ten vierde. Zoekt ook op God te vertrouwen en u in al uw doen op Hem te verlaten. De wereldse mensen zeggen, dat ze op God vertrouwen, en zij vertrouwen in hun blindheid op hun eigen kracht, wijsheid en voorzichtigheid of op andere mensen, en stellen vlees tot hun arm. Gij niet alzo, maar vertrouwt op de Heere uw God, die beloofd heeft, dat Hij u zou brengen door de wereld en ook uit de wereld. Immers de Heere zegt: Ik zal redden en dragen. (Jes. 46:4)
Ten vijfde. Wacht u van te gaan in de ijdele gezelschappen van de werelddienaren, of u teveel met de kinderen dezer wereld in te laten. Laat de ijdele en wereldse gezelschappen voor de zwijnen dezer wereld. Maar o, dat de schapen Christi zich daarmee niet mochten bevlekken. Zegt liever met David: Bij de ijdele lieden zit ik niet, en met de bedekte lieden ga ik niet om. (Psalm 26:4) Denkt veel om Psalm 1:1.
Ten zesde. Verkeert in nederige liefde met al het volk des Heeren, die toch al uw geestelijke broeders en zusters geworden zijn. O, zo dadelijk als God ergens een zondaar bekeert, wordt die geestelijke familie terstond een lid groter, al is de persoon, die bekeerd wordt, ook nog zulk een gruwelijk monster geweest voor zijn bekering. Dit zien wij zo duidelijk bij de bekering van de goddeloze Saulus: terstond, toen Ananias tot hem inkwam, was zijn eerste woord dat hij sprak: Saul, broeder! (Hand. 9:17) Hoeveel Ananias ook van hem gehoord had, hij groette hem toch dadelijk als zijn broeder, toen de Heere hem maar verzekerd had, dat Saul waarlijk bekeerd en bad. Verkeert dan veel bij en met dat volk, en bidt veel om de Geest der liefde en des vredes.
Ten zevende. Verblijdt u in die hoop, dat gij eerlang in de rust zult ingaan, en uit de huilende wildernis van deze wereld zult verlost worden; hier op aarde zal er altijd wat te zuchten blijven, maar daar zal de zuchtenstijd voor eeuwig over zijn. Hier op aarde gelden Salomo's woorden: Wat heeft toch de mens van al zijn arbeid en van de kwellingen zijns harten, die hij is bearbeidende onder de zon? Want al zijn dagen zijn smart, en zijn bezigheid is verdriet. (Pred. 2:22,23) Maar hierna zullen de woorden van Johannes gelden: Zij zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte. Want het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een leidsman zijn tot de levende fonteinen der wateren; en God zal al de tranen van hun ogen afwissen. (Openb. 7:16,17)
Amen.

ZESENDERTIGSTE OEFENING
OVER DE GEBOORTE VAN CHRISTUS
EN DE AANKOMST VAN DE WIJZEN UIT HET OOSTEN

TEKST: MATTHEUS 2 : 1—12.

Ik ben niet van plan om deze tekst enigszins breedvoerig te verklaren. Evenmin is het mij mogelijk, om deze tekst nauwkeurig en puntsgewijs uit te pluizen. Ik zal dan naar het licht, dat ik er in heb, eenvoudig over deze woorden handelen, en de zin, zo goed ik kan, kort verklaren en daarna een weinigje toepassen.

Vers één.
„Toen nu Jezus geboren was te Bethlehem, in Judea, in de dagen van de koning Herodes, ziet, enige wijzen van 't Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen."

Op welke dag en datum de Heere Jezus geboren is, daarvan zegt de Schrift ons niets. Het was in de dagen van de koning Herodes, zegt Mattheus; en Lucas zegt er nog bij, dat het geweest is, toen Cyrenius over Syrië stadhouder was, en toen keizer Augustus de onderdanen van zijn koninkrijk liet beschrijven.
Verder zwijgt er des Heeren Woord van en moet ik er ook van zwijgen. Wilt gij de gevoelens van onderscheiden geleerden weten? Ik zal er u enigen zeggen. Sommigen willen bewijzen, dat Jezus geboren is in de maand September. De geleerde Rutger Schutte, in het jaar 1773 predikant te Amsterdam, heeft willen bewijzen, dat Jezus geboren is op de 13e November. Anderen willen liever geloven, dat het is geweest in de maand Januari. De meesten evenwel geloven dat het geschied is op de 25e December.
Vraagt nu iemand mijn gedachten over deze zaak, dan antwoord ik aldus: Gods Woord, hetwelk alleen onze vaste grond is, zwijgt er geheel van: en wie van de gissende partijen er nu gelijk heeft, ik weet het niet, en het scheelt mij ook niet. Het is mij waarlijk om het even, of Jezus geboren is in December, dan of Hij in de Meimaand is geboren. Ik ben blij, dat Hij geboren is, en aldus gekomen is om te dienen en niet om gediend te worden en om Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen. (Matth. 20:25) Ik ben blij, dat Hij geboren is om zondaren zalig te maken, en dat ik door die weg ook daartoe in de mogelijkheid ben.
Toen dan Jezus geboren was, zijn er enige wijzen van het Oosten te Jeruzalem aangekomen. Hoeveel Wijzen er geweest zijn, dat weet ik ook niet, en des Heeren Woord zwijgt er ook van. Sommigen zeggen, dat er veertien geweest zijn. De Roomsen zeggen: er zijn er drie geweest en dat zouden drie koningen geweest zijn, waarvan ze ook een gedenkdag vieren, die ze Driekoningen noemen. Zo doen de mensen; hetgeen God in Zijn Woord geopenbaard heeft, dat laten ze staan en hebben er weinig of geen zorg over, om er iets van te leren verstaan, en de zaken waar de Heere van zwijgt, die willen ze niet alleen weten, maar zij geven zich ook hovaardig uit, dat ze die weten. Laat ons eenvoudiger zoeken te zijn, en niet indringen in zulke zaken, waarvan de Heere in Zijn Woord zwijgt. O, laat ons toch onze dierbare tijd niet verbeuzelen met het onderzoeken of betwisten van zulke zaken, die ons niet nodig zijn om te weten: temeer omdat ons verblijf hier op de aarde toch zo kort is, en wij dus zo nodig behoren te denken om dat enige nodige, hetwelk onze onsterfelijke zielen toch niet missen kunnen. O mens! Breng dan uw tijd niet door, met het twisten over

nutteloze zaken, noch met het najagen van de ijdelheden der wereld. Maar zoek Jezus, dan hebt gij genoeg voor de tijd en voor de eeuwigheid.

Vers twee.
„Zeggende: waar is de geboren koning der Joden, want wij hebben gezien zijn ster in het Oosten, en zijn gekomen om hem te aanbidden."
Zij, omdat zij een koning zochten, zochten niet bij de arme lieden des lands, maar aan het hof van Herodes de Grote. En waarlijk, dit was deze vreemden lieden niet kwalijk te nemen. Wie zou er toch een koning zoeken in zulk een gering stadje als Bethlehem? Nog meer: wie kon een koning zoeken in zulk een geringe herberg? Nog verder: wie zou een koning zoeken in een krib, in een vuile beestenstal? En nog al veel wonderlijker: de koning der koningen had zich zo ver vernederd, dat hij wilde geboren worden in een vuile beestenstal.
Volk van God! welke plaats is meer onrein: de beestenstal, waarin Christus geboren werd, achttien eeuwen geleden, of het dodelijke hart des zondaars? Immers is het hart van de uitverkoren zondaar, waarin Christus met Zijn Geest komt wonen, oneindig meer een stinkende beestenstal, dan de eigenlijke beestenstal, waarin Christus geboren werd. Vrome! Houd het dan voor een groot hemelwonder, dat Christus heeft willen geboren worden in een beestenstal te Bethlehem, en dat Hij dus om uwentwil arm werd, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zou rijk worden. En houd het voor even zo groot een wonder, dat diezelfde Jezus met Zijn Geest in de vuile beestenstal van uw hart heeft willen komen wonen.
De Wijzen dan, toe zij bij Herodes kwamen, vroegen naar de geboren Joodse koning, en zeiden, dat ze in het Oosten zijn ster gezien hadden, en dat ze nu gekomen waren om hem te aanbidden. Wat dit voor een ster geweest is, weet ik niet, maar het schijnt, dat die ster niet hoog in de lucht zal gezeten zijn. Immers kon hij anders kwalijk het bijzondere huis aanwijzen, waarin Jezus geboren was. Ook zullen de Wijzen allerwaarschijnlijkst behalve dit luchtverschijnsel nog een goddelijke aanspraak gehad hebben, waardoor ze vermaand werden niet alleen om naar Judea te reizen, maar ook om de jonggeborenen koning te aanbidden; hetwelk zij ook deden, toen zij bij Jezus in de herberg kwamen. Welgelukzalig is het volk, wiens keuze het door genade zijn mag, om gelijk de Wijzen van het Oosten, de koning Jezus ootmoedig aan te bidden. Ach, ja! de Heere Jezus is het ook zo waard om aangebeden te worden, ook is het een zalige arbeid voor de zielen van Gods gunstgenoten.
Is het uw keuze al geworden om de Heere Jezus aan te roepen? Hebt gij het al geleerd om voor die grote Koning uw knieën te buigen? Hebt gij al kennis aan dat zeggen van de dichter, waar hij zegt: Zij hebben op Hem gezien, en Hem aangelopen als een waterstroom (Ps. 34:6) O, dan mag ik u ook op grond van des Heeren Woord zeggen: Gij zult dat niet tevergeefs doen. Immers voegt de dichter er ook bij: en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden. Ja, de goedertieren Heere Jezus zal zich niet tevergeefs laten zoeken. Daarom buigt toch maar gedurig uw knieën voor Hem, en het zal u niet berouwen al de dagen uws levens, en ook dan niet, als het klamme doodzweet op uw aangezicht zal uitbreken op uw doodsbed.

Vers drie.
„De koning Herodes nu dit gehoord hebbende, werd ontroerd en geheel Jeruzalem met hem."
Waarom de koning ontroerd werd, is zeer licht te denken. Immers hij hoorde van een koning der Joden en wel van een koning, om wiens wil de God des hemels een ster in de lucht geplaatst had, waardoor enige voorname mannen werden opgewekt om die

koning te aanbidden. Nu werd deze goddeloze tiran bang voor zijn troon en wellicht ook voor zijn leven. Waarom gans Jeruzalem met hem ontroerd werd, is niet zo licht te bevatten; nochtans kunnen wij denken, dat ze bevreesd zullen geworden zijn voor omwentelingen en oorlogen. Mogelijk werden ze bevreesd voor het vergieten van hun eigen bloed, en het bloed van hun kinderen.

Vers vier.
„En bijeen vergaderd hebbende al de overpriesters en schriftgeleerden des volks, vraagde van hen, waar de Christus zoude geboren worden."
Herodes was een zeer goddeloos mens, en dus ook gans geen liefhebber om de schriften der profeten te onderzoeken. Nochtans had hij zeker weleens van de komst van Christus gehoord of gelezen, hetwelk hij wellicht nooit geloofd had; nochtans wist hij nu geen raad met zijn geweten en riep daarom de geleerden tezamen om hem deze vervaarlijke zaak te verklaren.

Vers vijf en zes.
„En zij zeiden tot Hem: te Bethlehem in Judea gelegen. Want alzo is geschreven door de profeet: En gij, Bethlehem, gij land Juda, zijt geenszins de kleinste onder de vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen, die mijn volk Israël weiden zal."
De wetgeleerden waren zeer goed bekend met de Schriften van het Oude Verbond, wat de letter betreft: zij waren weters van de waarheid; zij waren toestemmers van de Schriften der profeten; maar zij waren geen daders van des Heeren Wet, maar overtreders en grote vijanden van des Heeren Woord. Zij verklaarden aan Herodes de zaak, zoals zij was, en zeiden de zuivere waarheid aangaande de Christus, die hun beloofd was. Maar hoe kwam het, dat de Farizeeën en Schriftgeleerden naderhand in Christus niet geloofden, toen Hij met de volkomen merktekenen van een beloofde Messias onder het volk leerde? O, het ging deze Schriftgeleerden, zoals het alle wijzen der wereld gaat: zij kénden de waarheid, zij beleden de waarheid, ja zij verklaarden de zuivere waarheid, zolang zij er maar geen nadeel bij hadden. Maar toen de waarheid hun begon te nijpen, en zij om de waarheid hun eer moesten verliezen, deden zij afstand van de waarheid. Toen dezelfde Christus, Wiens geboorteplaats zij zo nauwkeurig uit de Schriften wisten aan te wijzen, tegen hen begon te zeggen: „Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeeën! Wee u, gij geveinsden, die de witgepleisterde graven gelijk zijt, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen vol doodsbeenderen, en stank en alle onreinheid zijn"; toen, zeg ik, was Jezus ook uit hun achting weggebannen, en riepen zij van Hem: „Hij is een vriend van tollenaren en zondaren, Hij verleidt het volk, Hij heeft de duivel." En ten laatsten was het: „Weg met Deze!"
De Schriftgeleerden dan bewezen de geboorte van de Christus uit de godsspraak van de profeet Micha in kapittel 5:1, welke plaats zij hier aanhalen. Het is waar, dat deze tekst in Micha 5:1 anders uitgedrukt staat dan hier; maar hier dient te worden opgemerkt, dat deze tekst van Mattheus niet verder is uitgedrukt dan tot zijn oogmerk dienstig was, en inzonderheid behoort hier te worden opgemerkt, dat de godsspraak van Micha in de Hebreeuwse taal geschreven is, en dat ze, met alle de andere Schriften van het Oude Verbond lange tijd voor de geboorte van onze Zaligmaker in de Griekse taal is overgezet, door zeventig geleerde mannen, op kosten van Ptolomeüs Philadelphius, koning van Egypte. Nu schreven Mattheus en ook de andere Evangelisten in de Griekse taal, waardoor de aangehaalde teksten uit het Oude Testament enigszins anders zijn, dan wij ze in het Oude Testament lezen. Er wordt dan

van Bethlehem Juda gesproken. Door deze bijnaam wordt het van een ander Bethlehem onderscheiden, hetwelk gelegen was in de stam van Zebulon, gelijk wij zien uit Joz. 19:10 en 15 vergeleken met Matth. 2 vers 6.

Vers zeven en acht.
„Toen heeft Herodes de Wijzen heimelijk geroepen, en vernam naarstiglijk van hen de tijd, wanneer de ster verschenen was; En hen naar Bethlehem zendende, zei: reist heen en onderzoekt naarstiglijk naar dat kindeke, en als gij het zult gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat ik ook kome, en hetzelve aanbidde."
Herodes was zeer benauwd en angstig geworden voor zijn kroon en troon, en werd daarbij door zijn ontwaakt geweten gegeseld en gebrandmerkt. Daarom riep hij de vreemdelingen apart, ondervroeg hen en onderrichtte hen, hoewel zijn onderrichting aan elkaar hing van goddeloze veinzerij. Hij liet ze dan gaan, staat er. Maar wij lezen niet, dat er iemand uit geheel Jeruzalem met deze vreemdelingen ging, om naar de vervulling van Micha's godsspraak de jonggeboren Christus te aanbidden. Zij bleven dan achter hun ploeg, of in hun winkel, of op hun kantoor, of in hun goddeloze gezelschappen, en het aanbidden van de Christus lieten zij voor deze vreemde Oosterlingen over. Wat dunkt u, was dit niet een gruwelijke ondankbaarheid van Israëls volk? Zullen deze Oosterlingen, die uren ver, ja van het einde der aarde gekomen waren, ten genen dage niet tegen hen getuigen? Daar het luie Israël nog geen kleine reizen doen wilde om zich ook voor Jezus neer te buigen. O mijn lieve, onbekeerde medezondaren! Wat zal het u dan hard vallen om voor die geduchte Christus te verschijnen, die gij even zowel als het goddeloze Jodendom weigert te aanbidden. Geliefden! Gij behoeft er niet om uit het Oosten te reizen; nee, gij behoeft nog niet van Jeruzalem naar Bethlehem te reizen om de grote Heere Christus te aanbidden, en evenwel weigert gij voor die grote Koning neer te vallen. De inwoners van Jeruzalem lieten het aanbidden van Jezus aan de Oosterse Wijzen over, en zij bleven te Jeruzalem. En gij laat het ootmoedig aanbidden van de Heere Jezus over aan degenen, die het doen willen, terwijl gij blijft bij uw akkerwerk, huiswerk, koophandel, of in de herberg, enz. Maar weet het, o mens! gij die weigert voor de Heere Jezus uw knieën te buigen, dat het u hard vallen zal als die nare dood komt om uw arme ziel van hier te halen, enz. Zij bleven dan te Jeruzalem, en Herodes bleef ook te Jeruzalem.
O wonderlijk blijk van des Heeren voorzorg! Herodes was met blindheid geslagen. Immers had deze tiran het voornemen om Jezus te doden? Dit kon hem nu veel beter gelukt zijn, als hij met de Wijzen was heengegaan naar Bethlehem. Maar nee, ik weet het wel beter, dat het hem dan ook niet zou gelukt zijn. Nochtans is hier een blijk van die waarheid: God vangt de wijzen in hun arglistigheid. De raad en last, die Herodes aan de Wijzen meegaf, onder voorwendsel om ook de geboren Koning te aanbidden, was enkel geveinsdheid en allergrofste goddeloosheid. O, wat heeft de zonde toch de mens ellendig gemaakt. Wilt gij voorbeelden van dergelijke valsheid? Denkt dan om Absalom, die op zodanige wijze zijn broeder vermoordde. (2 Sam. 13:23-29) En om Joab, die op zodanige wijze Amasa vermoordde. (2 Sam. 20:9 en 10) En Ismaël, die uit louter valsheid zijn handen met het bloed van Gadalia bevlekte. (Jer. 41:1 en 2)

Vers negen en tien.
„En zij de koning gehoord hebbende, zijn heen gereisd: En ziet, de ster, die zij in het Oosten gezien hadden, ging hen voor, totdat zij kwam en stond boven de plaats, waar het kindeke was. Als zij nu de ster zagen, verheugden zij zich met grote vreugde."

De reizende vreemdelingen kregen te Jeruzalem niet veel troost. De koning zelf wist niet eens, waar de Christus moest geboren worden, maar moest er de geleerden nog om samenroepen. De geleerden weten de plaats wel te zeggen, en voorts betonen ze slapende wachters te zijn; ook niemand van het gewone volk toont, wat met deze koning op te hebben. De vreemdelingen reizen evenwel door, en laten zich door niets afschrikken, want er brandde bij hen hemels vuur van binnen; ja, een vuur, hetwelk noch Herodes, noch de wetgeleerden, noch de overpriesters, noch de satan konden uitblazen. Zij gingen dan heen en zagen wederom hun leidster, die eindelijk stilstond boven de plaats, waar het kindeke was. Hier wordt het ook bewaarheid, wat de Heere zegt, namelijk: „Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen." (Jes. 55:8) De gedachten der wijzen waren geweest, om de Koning bij de koning te vinden, maar nee, de ster, ging voort tot Bethlehem en stond daar stil, en de wijzen waren verheugd dat zij hun reis voleindigd hadden, en waren nu ook begerig om de wonderlijke Koning te aanschouwen.

Vers elf en twaalf.
„En in het huis gekomen zijnde vonden zij het kindeke met Maria, Zijn moeder; en neervallende hebben zij het aangebeden en hun schatten opengedaan hebbende brachten zij Hem geschenken: goud, en wierook, en mirre. En door Goddelijke openbaring vermaand zijnde in de droom, dat zij niet zouden wederkeren tot Herodes vertrokken zij door een andere weg weder naar hun land."
Toen nu de Wijzen in de herberg kwamen, waren zij geenszins in zulk een schone plaats, als aan het hof van Herodes, waar zij eerst Jezus gezocht hadden. En nochtans waren zij in deze herberg nog niet terecht. Nee, zij moesten naar de stal toe, en daar vonden zij een arme jonge moeder zitten; zitten in een beestenstal; zitten in uitwendige armoede. Weet gij nu wat deze vreemdelingen gedaan zouden hebben, als het natuurlijke werelddienaren geweest waren, die op een blote nieuwstijding waren toegelopen? Ik denk, dat zij dan al spottende terug zouden gelopen zijn; of dat zij moedeloos waren geworden, dat zij zulk een reis vergeefs gedaan hadden. Maar nee; zodra zij deze arme Koning zagen, vielen zij voor Hem neer, en aanbidden Hem ootmoedig. Daarna gaven zij aan Maria drieërlei kostelijkheden, en reisden na enige tijd weer naar hun vaderland. Merkt hier op twee zonderlinge blijken van de verzorgende en bewarende Voorzienigheid Gods.
Vooreerst in het geven der geschenken van de vreemde wijzen. Waarvan zou de arme Jozef met Maria en het kindeke Jezus geleefd hebben op zulk een grote reis, als zij kort daarna moesten doen, indien God niet voor hen had gezorgd? Immers, zij moesten kort daarop vluchten voor de tiran Herodes. Zo weet God de Zijnen te onderhouden en te verzorgen, al zou Hij er vreemdelingen om doen overkomen van de einden der aarde, om kostelijke geschenken te geven.
Ten andere. In die Goddelijke vermaning aan de wijzen door een engel in de droom, om niet weer naar koning Herodes heen te trekken, opdat Jozef en Maria daardoor niet in zware benauwdheid mochten geraken, als de tiran schielijk naar Bethlehem mocht gekomen zijn, om daar de kinderen van twee jaren oud en daaronder te vermoorden, gelijk naderhand geschied is. De wijzen dan, toen zij in de droom onderricht waren, gingen weer naar hun land. Toen ze naar Bethlehem reisden, hadden zij schatten bij zich; maar nu waren zij ledig, en hadden zij hun schatten aan de moeder van deze arme Koning gegeven. Nochtans denk ik, dat zij in het terugkeren waarlijk vrij wat groter schatten bij zich zullen gehad hebben; schatten waar geen mot of roest bij kan komen, schatten die hun door geen rovers op weg konden ontnomen worden, namelijk

hemelse vreugde en blijdschap. Welgelukzalig zijn zulke bezoekers en aanbidders van deze grote koning.

TOEPASSING

Hieruit is nu wat te leren voor de vromen en ook voor degenen, die nog onbekeerd zijn.
Vooreerst. Gij die nog genade mist en nog niet voor de eeuwigheid geborgen zijt: let aandachtig op de volgende zaken.
Ten eerste. De wijzen uit het Oosten brachten Jezus een geschenk. O, brengt dan geen geschenken van goud of zilver bij Jezus, want dat is al zijn eigendom, en ook wil Hij dat niet van u hebben; brengt evenmin geschenken van deugden en plichten om u daardoor bij God aangenaam te maken, want daarvan heeft Hij een afkeer. Maar brengt aan Jezus uw verrot, zondig hart, uw hart, waarvan de Schrift zegt dat het dodelijk is; uw hart, hetwelk gelijk is aan de wit gepleisterde graven, en van binnen vol roof en onmatigheid is, vol stank en onreinheid; uw hart, hetwelk onmachtig en onwillig is tot enig goed, en daarentegen geneigd om God en uw naaste te haten. Brengt dat hart bij Koning Jezus, opdat Hij het moge wassen door de kracht van Zijn bloed en er Zijn Wet in schrijve, terwijl Hij er de Satan en de heersende zonde zal uitdrijven, zodat het van uw hart waar zal worden wat de Heere ergens zegt: In de woningen der draken, daar zij gelegen hebben, zal gras met riet en biezen zijn. (Jes. 35:7) Uw hart is thans een woning van de helse draak, de Satan, die het tot zijn woning heeft en u leidt, waar hij wil. Maar indien gij het door heerschappij-voerende genade aan Christus komt over te geven, dan zal het worden een vruchtbaar veld, dragende vruchten der gerechtigheid door de Heilige Geest. Waarlijk, mensen! indien gij ooit zo gelukkig komt te worden om aan Koning Jezus uw hart op te dragen, zo vuil als het is, dan zult gij eens ondervinden, hoe zalig het is de Heere te dienen; al is het dan hier op de aarde met veel inmengselen van gebrek. En eens zult gij dan ondervinden, hoe zalig het zijn zal om de Heere te verheerlijken zonder zonden, op die plaats waar geen moeite of rouw meer zijn zal. Och, laat dan een nodigende Jezus niet tevergeefs aan de deur van uw hart kloppen, eer gij het u te laat beklaagt, als de genadetijd zal uit zijn.
Ten tweede. Indien gij blijft weigeren u met God te laten verzoenen, en met lust op de weg der zonde en in de dienst der wereld blijft voortgaan, dan zal het u gaan, zoals het de goddeloze Herodes ging. De Heere zal u overal tegenkomen, en al uw pogingen zullen u mislukken, terwijl uw geweten u gestadig pijnigen zal, of in een zeer dodelijke slaap geraken, waarin gij u voor eeuwig dood slaapt. Groot is toch het droevig ongeluk van degenen, die de wereld tot het deel van hun ziel kiezen reeds hier op de aarde. Soms jagen zij naar rijkdom en eer, of zij zoeken zich te vermaken in grove uitgietingen der ongerechtigheid, of zij zijn gezet op pralen en pronken, of zij zoeken zich in een uitwendige plichtsbetrachting gerust te stellen. En onder dit alles missen zij de ware rust van het gemoed, zodat Jesaja van hen zeggen mag: De goddelozen hebben geen vrede, zegt mijn God. (Jes. 57:21)
Ten derde. Eerlang zal die droevige dood komen, zodat het u wellicht niet lang meer aan uw keus zal gegeven worden, om de aangeboden zaligheid aan te nemen of te blijven verwerpen. Immers is het van ons allen waarheid wat de Schrift zegt: De dagen des mensen zijn als het gras, als een bloem des velds alzo bloeit hij. (Ps. 103:15) En op een andere plaats: De mens van een vrouw geboren, is kort van dagen en zat van onrust. Hij komt voort als een bloem en wordt afgesneden. (Job 14:1 en 2) Zodat ik ook aan ulieden wel met de profeet vragen mag: uw vaders, waar zijn die?

(Zach. 1:5) Ja, waar zijn uw vaders? waar zijn uw voorvaderen? waar zijn uw vrienden en bekenden? Immers leefden zij voorheen ook met u onder hetzelfde Evangelie, maar nu zijn zij er niet meer, nu liggen ze in het donkere graf, nu is hun lot voor eeuwig beslist en hun plaatsen op de aarde staan leeg. Zondaars, ook gijlieden gaat derwaarts, ook van ulieden zal er eerlang gezegd worden: Hij is er niet meer.

Ik gedenk bij het schrijven aan een man, die wij ruim drie weken geleden nog in ons midden hadden, aan een man die gestadig ons gezelschap bijwoonde, aan een man die voor ruim drie dagen nog met ons leefde. En als ik nu met de profeet vroeg: Waar is hij? dan zou het antwoord moeten zijn, zijn leven is afgesneden, zijn zielloos lichaam ligt in haar laatste woning en staat nog boven de aarde, zijn onsterfelijke geest is in de plaats van zijn eeuwig verblijf. Ik zou de plaats nog kunnen aanwijzen, waar hij gezeten heeft. Nooit, nooit komt hij weer in ons midden. O arme medestervelingen! God alleen weet het, wie van ons nu het eerst zal worden weggerukt. Maar het zal niet lang na deze zijn, of ook onze plaats hier zal ledig staan. Daarom, och, leert toch sterven, eer de dood komt. Leert toch tot Christus vluchten, eer het voor eeuwig te laat zal zijn.

Ten vierde. Een geduchte dag der opstanding hebben wij te wachten. Dan zullen onze lichamen uit het graf moeten opstaan om te verschijnen voor de rechter, om te verschijnen voor Hem, die nu nog zondaren tot Zijn zalige gemeenschap wil nodigen, om te verschijnen voor Hem, die eenmaal als een onnozel kind in Bethlehems beestenstal werd neergelegd, veracht van het volk, vervolgd door Herodes en geworden onder de wet. Dan zal die Jezus Zich van de Satan en diens knechten niet meer laten vervolgen, maar al Zijn vijanden vermorzelen als de vaten van een pottenbakker. Dan zult gij ook uit uw graf moeten, onbekeerde zondaar! En wat dan gedaan? De genadetijd is voor eeuwig uit, de middelen zijn verzuimd, de roepstemmen zijn veracht, Christus wil geen genade bewijzen. De bergen zullen weigeren op u te vallen, de heuvelen zullen weigeren u te bedekken, de wijd gapende hel zal haar kaken openen, en de satan zal u in het eeuwig verderf slepen. Hoort daarom, eer dat de welaangename tijd voor eeuwig weg is.

Ten vijfde. In die dag zullen de Wijzen van het Oosten tegen u opstaan en u veroordelen; want zij zijn gekomen van de einden der aarde, om de Hemelkoning te aanbidden en gij weigert Hem te aanbidden, ofschoon gij niet eens buiten uw woning behoeft te lopen.

Ach, zoekt dan toch heden de toekomende toorn te ontvlieden, door het ootmoedig vluchten naar de Heere Jezus, opdat het met u niet gaan moge, zoals Jezus het jodendom bedreigde, zeggende: Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen van oosten en westen, en zullen met Abraham, en Izaak, en Jakob aanzitten in het koninkrijk der hemelen. En de kinderen des koninkrijks (of de uitwendige leden der kerk) zullen worden uitgeworpen in de buitenste duisternis, aldaar zal wening zijn en knersing der tanden. (Matth. 8:11,12)

Och, wat het te zeggen zal zijn voor een onbekeerd mens, die onder het Evangelie is verloren gegaan, dat kan mijn pen geenszins beschrijven. Immers zullen alle de genademiddelen tegen ulieden getuigen? En ach, wat hebt gij al een roepstemmen gehoord! Dan eens van sterfgevallen onder uw betrekkingen, dan weer van rampen in uw eigen lichaam. En ook Gods Woord en zovele dierbare waarschuwingen van godvruchtige zielen, wier dode mond nu al jaren zwijgt in het stille graf, en wier waarschuwingen in de grote dag tegen ulieden getuigen zullen, als gij niet bekeerd wordt vóór uw doodsbed.

Ten andere. Gij, Godvrezenden! let op deze zaken:

Ten eerste. Christus werd geboren in de dagen van Herodes. Aan Herodes worden dagen toegekend, en niet jaren. Ook zegt David van ulieden: De Heere kent de dagen der oprechten (Ps. 37:18) Dus worden ook aan ulieden slechts dagen toegekend, en wij mogen er wel bijvoegen: weinige dagen.
Indien dit onder het volk des Heeren wat meer beseft werd, dan geloof ik, dat wij niet zo erg zouden verslaafd zijn aan de dingen dezer wereld. Ach, als wij menigmaal op de uitgangen van ons hart acht geven, dan leven wij immers veelal, alsof wij hier eeuwen zouden zijn in plaats van dagen. Waarlijk, wij verkeren menigmaal donker en twijfelmoedig en vrezen dikmaals nog voor onze eeuwige staat, hetwelk niet zelden uit onze droevige aardsgezindheid geboren wordt. Laat ons daarom veel om 's Heeren Geest bidden, opdat wij onze korte dagen mogen doorbrengen in de heilige vrees van Gods hoog geduchte naam.
Ten tweede. O grote en onuitsprekelijke troost! In de dagen van Herodes werd er een Jezus geboren. Zijn naam was Jezus, dat is Zaligmaker. Hij is zaligmaker van zulke vuile booswichten, als wij zijn. Hij kan volkomen zaligmaken al degenen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden. (Hebr. 7:25) Waar zouden wij anders met onze grove schulden heen, als er geen Jezus geboren was? Maar nu is er geen nood voor het arme volk, hetwelk uit mond en hart moet zeggen: Wij liggen in onze schaamte, en onze schande overdekt ons, want wij hebben tegen de Heere onze God gezondigd. (Jer. 3:25) Er is een Jezus geboren en om Diens wil mogen de engelen aldus aanheffen: Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde en in de mens een welbehagen. (Luk. 2:14)
Ten derde. Er kwamen Wijzen van het Oosten. Zo weet God de Zijnen te vergaderen. Geen klauw zal er achterblijven, de Heere zal zijn volk uit de vier winden tezamen brengen, en eenmaal zuilen al degenen, die met het bloed des Lams gekocht zijn, in het nieuwe Jeruzalem samen komen om nooit weer gescheiden te worden.
Ten vierde. De Wijzen brachten geschenken, en dat juist in zulk een tijd, als Jozef en Maria het groot nodig hadden. Zo weet God de Zijnen uit tijdelijke zwarigheden te verlossen en haar van het nodige te voorzien. Vromen! wentelt uw weg op de Heere en vertrouwt op Hem, Hij zal het maken. (Ps. 37:5)
Ten vijfde. De Wijzen vielen voor de geboren koning neer en aanbaden Hem. Volk van God! Indien Hij uw Heer is, zo buigt u ook voor Hem neer. (Ps. 45:12) En dient Hem getrouw, zolang als gij leeft, want waarlijk Jezus is het tienduizendmaal overdubbel waardig. Hij is het waardig, omdat Hij in de raad des vredes voor de zaak van de Zijnen heeft ingestaan. Hij is het waardig, omdat Hij te Bethlehem in de beestenstal heeft willen geboren worden. Hij is het waardig, omdat Hij Zich voor u niet schaamde, toen Hij aan de geselpaal stond en op het vloekhout hing. Hij is het waardig, omdat Hij u zocht toen gij Hem niet zocht. Hij is het waardig, omdat Hij gedurig nog uw halsstarrig hart weer komt buigen. Hij is het waardig, omdat Hij Zich voor u niet schamen zal, als Hij op 's hemels wolken komen zal. Christus draagt bij Jesaja de naam van Wonderlijk, maar o, wie zou het naar waarde kunnen beschrijven, hoe wonder wijs, wonder sterk, wonder goed en wonder hoog Hij is? Amen.